

ΙΔΡΥΜΑ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΡΙΘ. 7

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΑΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΕΙΟΝΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ ΖΗΤΗΜΑ

Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον 1921 - 1979

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1981

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΕΙΟΝΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ ΖΗΤΗΜΑ

Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον 1921-1979

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΑΡΙΘ. 7

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΑΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΕΙΟΝΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ ΖΗΤΗΜΑ

Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον 1921 - 1979

ΣΥΛΛΟΓΗ *
ΓΥ ΠΡΙΩΝΗ
ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

* ΣΥΛΛΟΓΗ *
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΠΡΙΩΝΗ
ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

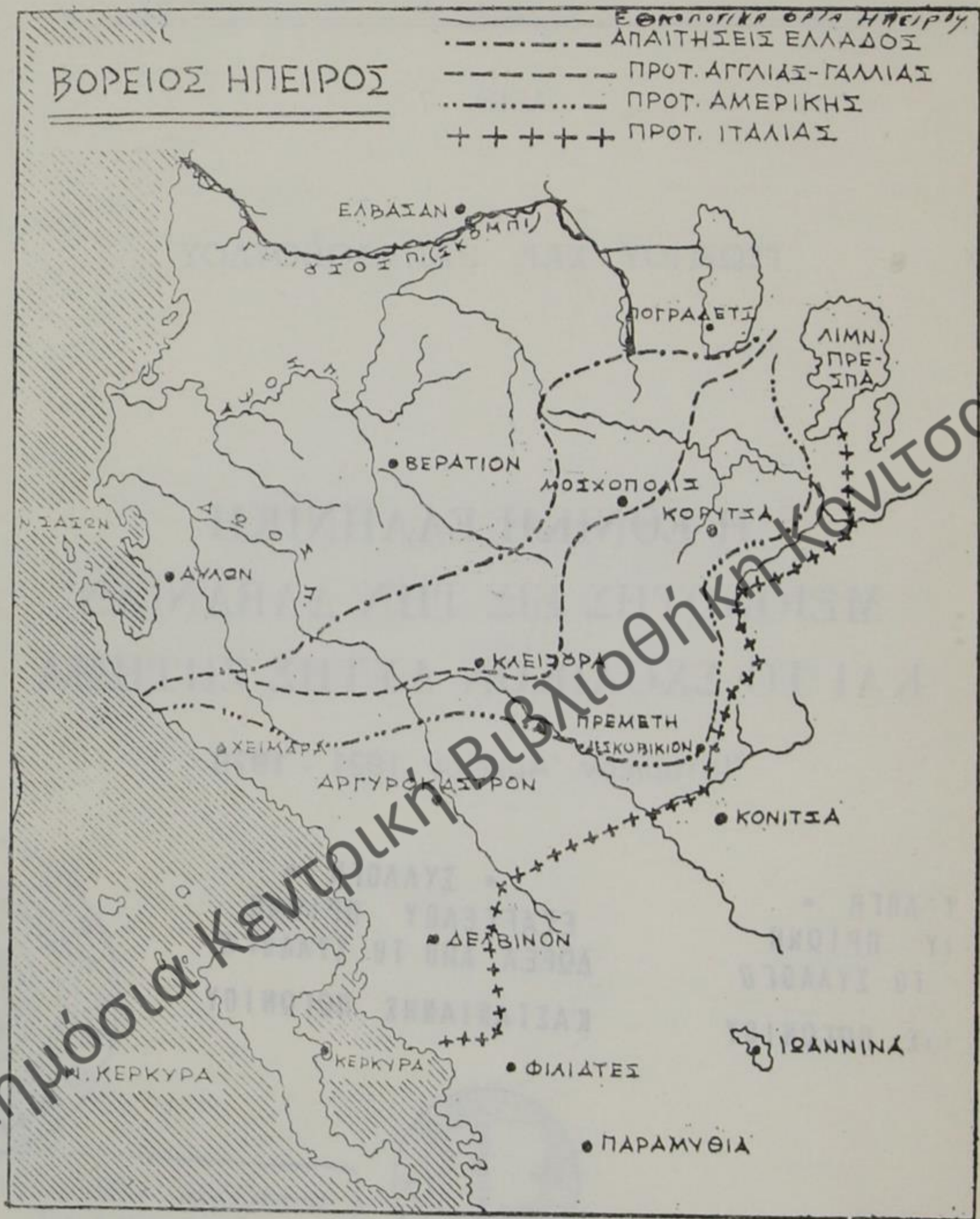

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 56251
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 22/6/2015
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1981

Χάρτης Βορείου Ἡπείρου, με τὰ προταθέντα, ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, σύνορα, κατὰ τὴν συνδιάσκεψιν τῶν Παρισίων (Συνεδρία 3 καὶ 4/2/1919). Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι αἱ ὑπὸ ἐπίδικασιν περιοχαὶ ἦσαν οἱ Νομοὶ Ἀργυροκάστρου καὶ Κορυτσᾶς, τῶν ὁποίων ὁ Ἑλληνισμὸς ἠρίθμει συνολικῶς περὶ τὰς 151.000 κατοίκους, ὡς τοῦτο συνάγεται ἐκ τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς ἀνωτέρω συνδιασκέψεως. Συνεπῶς, ὁ χώρος τῆς Β. Ἡπείρου, οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ θεωρεῖται εὐρύτερος τοῦ «Μειονοτικῶ», τοῦ ὁποίου τὸ «Σχολικὸν ζήτημα» ἐξετάζει τὸ παρὸν βιβλίον

«Οὔτε γοῦν πρὸς χάριν, οὔτε πρὸς φθόνον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς μῖσος ἢ καὶ πρὸς εὐνοϊαν συγγράφων χρεῶν ἔστι τὸν συγγρά-
φοντα, ἀλλ' ἱστορίας μόνον χάριν καὶ τοῦ μὴ λήθης βυθῶ, ἣν ὁ χρόνος οἶδε γεννᾶν, παραδοθῆναι τὰ ὑπὸ τινῶν γεγενημένα εἴτ' ἀγαθὰ εἶτε φαῦλα τυγχάνοιεν».

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κέντρος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Τὸ Ἴδρυμα Βορειοηπειρωτικῶν Ἐρευνῶν, ἐνεργοποιημένος Ὄργανισμὸς ἀπὸ τοῦ 1976, φέρει εἰς τὴν δημοσιότητα τὸ ἔβδομον (7ον) εἰς τὴν σειρὰν ἐκδόσεων, βιβλίον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: «**Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ ΖΗΤΗΜΑ**», προσφορά καὶ ἐργασία τοῦ κ. Γεωργίου Χαραλάμπους Παπαδοπούλου, γνωστοῦ διεθνῶς ἀπὸ σειρὰν ἐργασιῶν καὶ δημοσιευμάτων, διὰ τὸ Βορειοηπειρωτικὸν θέμα τὸ ὁποῖον ὑπηρέτησεν ὁμολογουμένως ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν ζωὴν του, ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ διπλωματικοῦ ὑπαλλήλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς τὸ ἔργον, σκιαγραφοῦνται τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν τὸ Βορειοηπειρωτικὸν θέμα, διὰ τῆς ιδρύσεως τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους μετὰ τὴν ἐπινόησιν τῆς Αὐτορρουγγαρίας καὶ Ἰταλίας καὶ ἐξετάσεται ἀναλυτικῶς τὸ λεγόμενον «**Σχολικὸν ζήτημα**» τῆς περιοχῆς Ἀρσινούκαστρος κλπ., ἀπὸ τὸ ἔτος 1921 ἕως τὸ 1979.

Τὸ Ἴδρυμα, ὡς πνευματικὸς φορέας, ἐθεώρησεν χρέος του νὰ προβῇ εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, κοῖνον αὐτῆς χρήσιμον ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς καὶ εἰδικώτερον λόγου τοῦ ἀνεκδότου ἱστορικοῦ ἀρχεῖου ὑλικοῦ πὸν περιέχει, μέρος τοῦ ὁποίου εὐρίσκειται ἐν ἰσχύει καὶ σήμερον καὶ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάση διὰ μίαν νέαν ἀναψηλάφισιν τῆς ὅλης ὑποθέσεως.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἔργον ἀπτεται διατάξεων, ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, Θρησκευτικῶν, Γλωσσικῶν, Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων κ.λ.π., πὸν εἶναι ἀπόρροια Διεθνῶν καθομολογήσεων, δι' ὀλόκληρον τὸν χῶρον τῆς Β. Ἠπείρου ὅπου τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἀπειτέλει πλειονότητα, θεωροῦμεν σκόπιμον ὅπως ἀναφερθῶμεν καὶ ἐπὶ τῶν ἑξῆς:

Α) Στατιστικῶν δεδομένων πληθυσμοῦ πρὸ τοῦ 1921.

Β) Στατιστικῶν δεδομένων λειτουργούντων Σχολείων κ.λ.π. πρὸ τοῦ 1921.

Γ) Τὸ Πρωτόκολλον τῆς Κερκύρας.

Δ) Τὴν Συμφωνίαν τῆς Καπεσίσης τῆς 15ης Μαΐου τοῦ 1920.

Τέλος ἀναφέρομεν ἐνδεικτικῶς τὴν Συμφωνίαν ΤΙΤΟΝΙ — ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ τῆς 29-7-1917, ὡς καὶ τὴν ἀπὸ 17-5-1920 ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας τῶν Η.Π.Α., πὸν δικαιώνουν τὰς Ἑλληνικὰς θέσεις.

Ε) Προκύπτοντα συμπεράσματα. Διαδικασίαι ἐν ἐξελίξει.

Ἦτοι:

Α) ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Π Ι Ν Α Ξ Ι

Έπίσημος στατιστική (μερική) τής τουρκικής Διοικήσεως τοῦ 1908
(ΡΑΡΑΔΑΚΙΣ «DOCUMENTS» κλπ. σελ. 82).

Έπαρχίαι	Έλληνες	Άλβανοί	Σύνολον
Άργυρόκαστρον	21.094	21.032	42.126
Χειμάρρα	7.218	4.750	11.968
Δέλδινον	16.386	5.350	21.736
Κορυτσά	35.438	34.171	69.609
Σύνολον	80.136	65.303	145.439

Π Ι Ν Α Ξ Ι

Στατιστικά προτάθιστα ὑπὸ Ε. Βενιζέλου
ΡΑΡΑΔΑΚΙΣ «DOCUMENTS» κλπ. Ν. 16, σελ. 81
(Υπολογισμοὶ τῶν Ἑλληνικῶν Διοικητικῶν Ἀρχῶν τῷ 1913)

Έπαρχίαι	Έλληνες	Άλβανοί	Σύνολον
Χειμάρρα	6.188	1.680	7.868
Άργυρόκαστρον	20.016	18.549	38.565
Δελδοινον	17.295	4.645	21.940
Γεπελένι	6.093	1.945	8.038
Πρεμετή	10.825	6.691	17.516
Λεσκοδίκι	6.455	3.993	10.448
Πωγώνι	5.185	—	5.185
Κορυτσά	33.911	31.848	65.759
Κολώνια	6.417	11.925	18.342
Στάροδο	—	1.084	1.084
Σύνολον	112.385	82.360	194.745

Π Ι Ν Α Ξ Ι Ι Ι

Στοιχεία παρασχεθέντα υπό τῆς Κυβερνήσεως Αὐτονόμου Β. Ἡπείρου
(ΡΑΡΑΔΑΚΙΣ «DOCUMENTS» σελ. 60).

Ἐπαρχίαι	Ἕλληνες	Ἄλβανοὶ	Σύνολον
Ἀργυρόκαστρον	20.016	21.424	41.440
Χειμάρρα	6.188	4.460	10.648
Δέλβιγον	17.295	4.645	21.940
Λεσκοδίχι	6.455	3.993	10.448
Τεπελένι	6.093	7.707	13.800
Πρεμετή	10.825	12.251	23.076
Πωγώνι	5.185	—	5.185
Κορυτσᾶ	35.738	36.010	71.748
Κολώνια	12.089	11.925	24.014
Στάροβον	325	8.262	8.587
Σύνολον	120.209	110.677	230.886

Π Ι Ν Α Ξ Ι V

Πληθυσμὸς τῆς Ἀλβανίας συμφώνως πρὸς τὰς ἄλβανικὰς στατιστικὰς
τοῦ 1923. (Εἰλημμένος ἐκ τοῦ Τουριστικοῦ Ὁδηγοῦ τῆς Ἀλβανίας.
Ἱταλικὴ ἔκδοσις, Μιλᾶνον 1940, σελ. 75—76).

Ἐπαρχίαι	Σύνολον	Μουσουλμάνοι	Ὁρθόδοξοι	Καθολικοὶ
Ἀργυρόκαστρον	123.634	60.578	63.056	—
Βεράτιον	115.298	83.926	31.372	—
Δίβρη	93.976	84.167	1.160	8.649
Δυρράχιον	92.521	82.424	5.910	4.187
Ἐλβασάν	81.144	74.454	6.690	—
Κορυτσᾶ	120.659	73.317	47.342	—
Κόσσοβον	39.944	36.292	—	3.652
Σκουτάρι	106.350	36.618	1.803	67.929
Λύλων	43.852	28.572	15.277	3
Σύνολον	817.378	560.348	172.610	84.420

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Π Ι Ν Α Ξ V

Στοιχεία περιεχόμενα ἐν τῇ ἀπὸ 7.2.22 ἐπιστολῇ τοῦ Ἄλβανοῦ Ἑξωτερικῶν πρὸς τὴν Κ.Τ.Ε. (ΠΑΡΑΔΑΚΙΣ «DOCUMENTS» Ν. 57, σελ. 183).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Ἐπαρχίαι	Π λ η θ υ σ μ ὸ ς			Β ο υ λ ε υ τ α ῖ		
	Μουσουλμ.	Ὁρθόδοξ.	Καθολ.	Μουσουλμ.	Ὁρθόδοξ.	Καθολ.
Κορυτσᾶ	80.000	40.000	—	5	5	—
Ἄργυρόκαστρον	57.000	68.000	—	5	6	—
Βεράτιον	69.000	27.000	—	6	3	—
Αῶλων	38.000	7.000	—	3	1	—
Ἐλδασάν	90.000	6.000	—	6	2	—
Δυρράχιον	75.000	7.000	—	5	1	—
Σκουτάρι	53.000	—	79.000	4	—	8
Δίδρα	112.000	0	—	8	2	—
Σύνολον	574.000	155.000	79.000	43	20	8

Π Ι Ν Α Ξ V I

Στοιχεία περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ν. Ἐπαρχιῶν (Β. Ἡπειρος) συγκείμενα ἐκ τῆς Ἐκθέσεως SEDERHOLM, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Κ.Τ.Ε. (ΠΑΡΑΔΑΚΙΣ «DOCUMENTS», Ν. 59 σελ. 205—206).

Ἐπαρχίαι	Μουσουλμάνοι	Χριστιανοὶ
Κορυτσᾶ (πλὴν Πόγραδετς)	54.000 (55%)	45.250 (45%)
Ἄργυρόκαστρον	58.598	60.881
Εἰδικῶς Χειμάρρα	1.480	6.032
Σύνολον	114.078	112.163

B) ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἑλληνικὰ σχολεῖα πρὸ τῆς Ἀλβανικῆς Δηλώσεως τῆς 10.2.1921.

I. Ἔτος 1900. ΠΙΝΑΞ ἀριθμοῦ ἑλληνικῶν σχολείων ἐν Β. Ἠπειρῶ κατὰ περιφερείας.

Περιφέρεια	Ἑλλ. Πόλεις ἢ Χωριὰ	Σχολεῖα	Διδάσκαλοι	Μαθηταὶ
Ἀργυρόκαστρον	41	44	51	1.356
Δέλβινον	17	20	25	802
Χειμάρρα	8	9	14	428
Τεπελένι	12	13	16	453
Πωγώνι	23	27	39	1.104
Πρεμετῆ	14	15	20	575
Σύνολον	115	128	165	4.718

II. Ἔτος 1902. ΠΙΝΑΞ ἀριθμοῦ ἑλληνικῶν σχολείων ἐν Β. Ἠπειρῶ κατὰ περιφερείας. (ὑπὸ ΓΙΟΒΑΝΙ ΑΜΑΔΟΡΙ ΒΙΡΓΙΛΙ).

Ἐπαρχία	Σχολεῖα	Μαθηταὶ	Διδάσκαλοι
Κορυτσά ¹	41	3.452	77
Καλώνια	23	2.050	33
Λεσκοβίκι	22	640	23
Τεπελένι	26	1.210	33
Πρεμετῆ	37	1.200	41
Ἀργυρόκαστρον	87	2.020	101
Δέλβινον	70	3.020	82
Χειμάρρα	13	965	21
Βεράτιον	44	1.400	58
Αὐλών	10	435	66
Σύνολον	373	16.391	535

1. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν εὐρίσκοντο τὸ Μπάγκειον Γυμνάσιον, 2 Σχολαρχεῖα, 1 Γυμνάσιον Θηλέων καὶ 3 Νηπιαγωγεῖα (εἰς τὴν πόλιν).

III. "Έτος 1913. ΠΙΝΑΞ σχολικῆς καταστάσεως ἐν Β. Ἡπείρῳ. (Ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὴν διάσκεψιν εἰρήνης τοῦ Α΄ Παγκοσμίου πολέμου ὑπὸ τῆς Αὐτονομῆς Β. Ἡπειρωτικῆς Κυβερνήσεως).

Ἐπαρχία	Σχ. Ἄρρέν.	Ἄρρέν.	Σχ. Θηλ.	Θηλ.	Σχολείων	Μαθητῶν
Ἀργυρόκαστρον	52	3.090	34	1.275	86	4.365
Χειμάρρα	8	645	5	320	13	965
Δέλδινον	49	2.319	21	701	70	3.020
Λεσκοδίκι	20	568	3	72	23	640
Τεπελένι	16	840	10	370	26	1.210
Πρεμετή	27	910	10	290	37	1.200
Πωγώνι	5	520	5	280	10	800
Κορυτσᾶ	53	5.415	19	2.930	72	8.345
Κολώνια	18	1.485	5	565	23	2.050
Σύνολον	248	15.792	112	6.803	360	22.595

Γ) ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

(5/17 Μαΐου 1914)

Τὸ κείμενον τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας τοῦ ὑπογραφέντος μεταξὺ τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Αὐτονομῆς Κυβερνήσεως Ἡπείρου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐλέγχου διὰ ν' ἀποφύγη τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἐνόμισε καθῆκον τῆς νὰ συνδιαλλάξη, ἐφ' ὅσον τῆς ἦτο δυνατόν, τὰς βλέψεις τῶν Ἡπειρωτικῶν πληθυσμῶν τὰς ἀφορούσας τὰς εἰδικὰς διατάξεις τὰς ὁποίας ἐζήτησαν, πρὸς τὰς βλέψεις τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

Ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἰδεῶν αὐτῶν συνήνεσε νὰ ὑποβάλη εἰς τὰς Δυνάμεις, τὰς ὁποίας ἀντιπροσωπεύει, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν, τὸ ἔγκλειστον κείμενον πόρισμα τῶν γενομένων συζητήσεων μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἡπείρου».

Κέρκυρα 5/17 Μαΐου 1914

Ἡ Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου

Λάμπ ("Αγγλος Πληρεξούσιος), Βίγκελ (Γενικὸς Πρόξενος Γερμανίας), Κράλ (Γεν. Πρόξενος Αὐστρίας), Κραζέφσκι (Γεν. Πρόξενος

Γαλλίας), Σαχτάϊν (Ύποπρόξενος Αυστρίας), Πετρῶφ (Γεν. Πρόξενος Ρωσίας), Λάουρο (Γεν. Πρόξενος Ἰταλίας), Μεχδῆ Φράσαρι (εἰδικὸς ἀντιπρόσωπος Ἀλβανίας).

Μὲ τὰς ἰδίας ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἐκλογέων μας.

Γεώργιος Χρ. Ζωγράφος, Ἀλέξ. Καραπάνος.

Δ Ι Α Τ Α Ξ Ε Ι Σ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

1. Ὁργάνωσις. Ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἡ διατήρησις τῶν ληφθεισῶν διατάξεων διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν δύο μεσημβρινῶν Νομῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνατίθενται εἰς τὴν Διεθνῆ Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἐλέγχου, ἣτις θὰ ὀργανώσῃ τὴν Διοίκησιν, τὴν Δικαιοσύνην καὶ τὰ Οἰκονομικά.

Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Δ.Ε.Ε. θὰ διορίζη καὶ θὰ παύῃ τοὺς Διοικητὰς καὶ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν ἀριθμητικὴν σπουδαιότητα τῶν δικαιωματικῶν μελῶν.

2. Τοπικὰ Συμβούλια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν μελῶν εἰς τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια θὰ εἶναι τριπλάσιος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δικαιωματικῶν μελῶν.

3. Καθορισμὸς καὶ διοικητικαὶ ὑποδιαίρέσεις. Ἡ Δ.Ε.Ε. θὰ ἐπιστήσῃ ἐπίσης εἰς τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν διοικητικὴν ὑποδιαίρεσιν τῶν δύο Νομῶν τούτων δι' ἅπασι γνωμόνων, οὐδεμίαν δὲ θὰ ἐπέρχεται μεταβολὴ χωρὶς τὴν συμφωνίαν τῶν Δυνάμεων.

4. Αἱ Χῶραι. Ὅλαι αἱ ἐν λόγῳ διατάξεις ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τῶν προηγουμένως ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος καταληφθεισῶν χωρῶν καὶ προσαρτηθεισῶν εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

5. Χωροφυλακὴ. Πρὸς φύλαξιν τῆς τάξεως εἰς τὰς νοτίους ἐπαρχίας θὰ σχηματισθῇ ἀπὸ ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς καὶ χωροφυλακὰς τοπικὴ χωροφυλακὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ στοιχεῖα τῶν διαφόρων θρησκευμάτων, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστῶν τῶν κατοικούντων τοὺς Νομοὺς αὐτούς. Ἡ Χωροφυλακὴ αὕτη δὲν θὰ δύναται νὰ ὑπηρετῇ ἐκτὸς τῶν Νομῶν αὐτῶν εἰμὴ δι' ὠρισμένην περίοδον καὶ τοῦτο λόγῳ ὑπερτάτης ἀνάγκης ἀναγνωριζομένης ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Ε. Ὁ αὐτὸς περιορισμὸς θέλει ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν χρῆσιν διὰ τοὺς νοτίους αὐτοὺς Νομοὺς Σωμάτων Χωροφυλακῆς, ἀποτελουμένων ἐκ τῶν Νομῶν αὐτῶν.

Συνίσταται εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τῆς Χωροφυλακῆς νὰ μὴ μετα-

χειρίζονται εἰς τὰ διάφορα μέρη, εἰμὴ μόνον ἀποσπάσματα ἀποτελούμενα ἀπὸ ἄνδρας τοῦ αὐτοῦ θρησκευήματος πρὸς τὸ θρήσκευμα τῶν κατοίκων τῶν μερῶν.

Εἰς περίπτωσιν ἀνεπαρκείας τῶν τοπικῶν στοιχείων διὰ τὸν κατ' ἀναλογίαν σχηματισμὸν τῆς Χωροφυλακῆς θὰ γίνεταί προσφυγὴ εἰς τοὺς ἐξ ἄλλων Νομῶν τῆς Ἀλβανίας καταγομένους.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατυπωθείσας αὐτὰς ἀρχάς, οἱ Ὁλλανδοὶ ἀξιωματικοὶ θέλουσι προβῆ ἀμέσως εἰς τὰς στρατολογικὰς ἐνεργείας.

Ἐννοεῖται καλῶς ὅτι αἱ προηγούμεναι διατάξεις οὐδόλως θίγουν τὴν ἐνότητα τῆς Ἀλβανικῆς Χωροφυλακῆς, ὡς αὕτη διετυπώθη ὑπὸ τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Λονδίνου.

6. Ἐνοπλος δύναμις. Ἐκτὸς περιπτώσεως πολέμου ἢ ἐπαναστάσεως, εἰς τοὺς Νοτίους Νομοὺς οὐδέποτε θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ μεταφορὰ ἢ ἡ χρῆσις εἰς τοὺς Νομοὺς αὐτοὺς στρατιωτικῶν μονάδων μὴ αὐτοχθόνων.

7. Ὁρθόδοξοι Κοινότητες. Αἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανικαὶ Κοινότητες ἀναγνωρίζονται Νομικὰ Πρόσωπα, ἐπίσης ὡς καὶ αἱ ἄλλαι.

Διατηροῦσι τὴν περιουσίαν των καὶ θὰ διαθέτουν αὐτὴν ἐλευθέρως. Αἱ μετὰ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν των σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων θὰ εἶναι αἱ αὐταί, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Οὐδόλως θέλουν θιχθῆ τὰ πατροπαράδοτα δίκαια καὶ ἡ ἱεραρχικὴ ὀργάνωσις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κοινοτήτων, ἐκτὸς εἰάν ἐπέλθῃ συμφωνία μετὰ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

8. Σχολεῖα. Ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἐλευθέρα. Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ὀρθοδόξων Κοινοτήτων ἡ ἐκπαίδευσις γίνεται ἑλληνιστί. Εἰς τὰς τρεῖς τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς θὰ διδάσκεται καὶ ἡ Ἀλβανικὴ. Ἀλλ' ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία θὰ γίνεταί ἀποκλειστικῶς ἑλληνιστί.

9. Ἐλευθερία γλώσσης. Δυνάμει τῆς τεθείσης διὰ τῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα Διακοινώσεως τῶν Δυνάμεων ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11/24 Ἀπριλίου 1914 ἡ χρῆσις τῆς Ἀλβανικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης θέλει ἐξασφαλισθῆ εἰς τοὺς Νοτίους Νομοὺς ἐνώπιον ὅλων τῶν ἀρχῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν Δικαστηρίων, ὡς καὶ τῶν ἐκλεκτῶν Συμβουλίων.

10. Κατοχή. Ἡ Δ.Ε.Ε. ἐν ὀνόματι τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως θὰ λάβῃ κατοχὴν τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν, μεταβαίνουσα ἐπὶ τόπου.

Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Ὁλλανδικῆς ἀποστολῆς θέλουν προβῆ ἀμέσως εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς τοπικῆς Χωροφυλακῆς. Προσωρινῶς καὶ μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ τῆς τοπικῆς Χωροφυλακῆς οἱ Ὁλλανδοὶ ἀξιωμα-

τικοὶ μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν ἐγχωρίων στοιχείων θὰ ἐπιφορτισθοῦν τὴν φύλαξιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

Ἡ Δ.Ε.Ε. θὰ προβῇ ἐπίσης εἰς τὴν συγκρότησιν μικτῶν ἐπιτροπῶν, ἀποτελουμένων ὑπὸ Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων κατ' ἀναλογίαν τῆς ἀριθμητικῆς σπουδαιότητος ἐκάστου τῶν θρησκευμάτων. Προσωρινῶς καὶ μέχρις ὀργανώσεως τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, αἱ Ἐπιτροπαὶ αὐταὶ θὰ ἀσκοῦν διοικητικὰ καθήκοντα ὑπὸ τὴν τελεσουργὸν ἐποπτείαν τῆς Δ.Ε.Ε., ἣτις θέλει προσδιορίσει τὴν ἔκτασιν αὐτῶν. Πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ὁλλανδῶν ἀξιωματικῶν, θέλουσι ληφθῆ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἀργυροκάστρου πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἐκ τοῦ τόπου πάντων τῶν ξένων ἐνόπλων στοιχείων.

Αἱ διατάξεις αὐταὶ θέλουν ἐφαρμοσθῆ καὶ εἰς τὸν Νομὸν Κορυτσᾶς, κατεχόμενον ἐπὶ τοῦ παρόντος στρατιωτικῶς ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας Νοτίους ζώνας.

11. Βοήθεια. Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Δ.Ε.Ε. θέλει λάβει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῶν ὑπὸ τῶν Σωμάτων τελευταίων ἐτῶν δοκιμασθέντων πληθυσμῶν.

12. Ἀμνηστεία. Ἀπονέμεται εἰς τοὺς Ἡπειρώτας πλήρης ἀμνηστεία διὰ πάσας τὰς πράξεις τὰς προγενεστέρας τῆς καταλήψεως τῶν Νομῶν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως. Πάντες οἱ μὴ ἐξ Ἡπείρου καταγόμενοι μόνον δι' ἐγκλήματα κοινοῦ δικαίου θὰ καταδιώκωνται, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ρηθεῖσαν χρονικὴν περίοδον.

13. Ἐγγυήσεις. Αἱ Δυνάμεις αἱ διὰ τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Λονδίνου ἐγγυηθεῖσαι τὴν συγκροτήσιν τῆς Ἀλβανίας καὶ ἐγκαταστήσασαι τὴν Δ.Ε.Ε. ἐγγυῶνται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὴν διατήρησιν τῶν ἀνωτέρω διατάξεων.

14. Διατάξεις ἀφορῶσαι τὴν Χειμάρραν. Ἀκούσασα τὸν ἀρχηγὸν τῆς Χειμάρρας ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἡπείρου καὶ λαβοῦσα ὑπὸ σημείωσιν τὰ αἰτήματα αὐτῶν τὰ ἀφορῶντα τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχαίων προνομίων, ὡς καὶ τὰς νέας προτάσεις τὰς γενομένας πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῆς τῆς Χειμάρρας καὶ τῆς γενικῆς συνδιαλλαγῆς αἰτήματα, τῶν ὁποίων τὸ κείμενον ἔπεται, ἡ Δ.Ε.Ε. θὰ ὑποβάλλῃ αὐτὰ ὡς καὶ τὰς ὑπολοίπους διατάξεις τὰς ἀφορώσας τὴν Ἡπειρον εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἔγκρισιν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ὡς καὶ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

Τὰ αἰτήματα ταῦτα ἐγγράφως διατυπωθέντα εἶναι τὰ ἐπόμενα:

Κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς δεκαετίας ὁ Διοικητὴς θὰ εἶναι ξένος. Ὁ Ὁλλανδὸς ἀξιωματικὸς, ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Χειμάρραν, δύναται νὰ ἐκτελέσῃ χρέη Κυβερνήτου. Τὸ μέτρον αὐτὸ ἐλήφθη πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον, διότι μόνον ἓνας ξένος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπι-

βληθῆ εἰς τοὺς πληθυσμοὺς αὐτοὺς, τῶν ὁποίων τὰ ἦθη, ὁ χαρακτήρ, εἶναι πολὺ ἀνεξάρτητα, ὥστε νὰ τοὺς ὑπαγάγη εὐκόλως ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νόμου.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Χειμάρρας ἐκφράζει ὡσαύτως τὴν εὐχὴν νὰ διατηρήσῃ ὁ Διοικητὴς τὸν τίτλον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Χειμάρρας.

Ἡ περιφέρεια Χειμάρρας ἐκφράζει ὡσαύτως τὴν εὐχὴν νὰ διατηρήσῃ ὁ Διοικητὴς τὸν τίτλον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Χειμάρρας.

Ἡ περιφέρεια Χειμάρρας θὰ περιλάβῃ τὰ ἑξῆς δεκαοκτὼ χωρία:

15. Χριστιανικὰ χωρία: Παλάσσα, Δριμάδες, Βοῦνο, Χειμάρρα, Πήλιουρι, Κούδεσι, Κηπαρό, Τζιράϊ, Πικέρνι, Λούκοβον, Ἅγιος Βασίλειος, Χουτζένους καὶ Νιβίτσα.

16. Μουσουλμανικὰ χωρία: Φτέρα, Μπόρσι, Σασαί, Λαζάτι, Καλιάνα.

Ἡ αἴτησις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν προνομίων, τῶν κοινῶν παραδόσεων, καὶ τῆς δράσεως τῶν δεκατριῶν Χριστιανικῶν χωρίων κατὰ τὸν τελευταῖον ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον. Ταῦτα, καταδιώξαντα τὴν τουρκικὴν φρουράν, ἀνεκήρυξαν καὶ διετήρησαν τὴν ἑνωσὶν των μὲ τὴν Ἑλλάδα διὰ τῶν ἰδίων των δυνάμεων πρὸ τῆς πτώσεως Ἰωαννίνων, ἐπομένως ἄνευ τινὸς ἐπεμβάσεως καὶ πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Ἐκτοτε ἀνεξαρτήτως τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας τὸ καπετανᾶτον τῆς Χειμάρρας ἀπετελέσθη ἀπὸ τὰ 18 αὐτὰ χωρία καὶ διοικεῖτο ἐν πλήρει ἀνεξαρτησίᾳ.

Ἐξ ἄλλου ἢ συμμετοχῆ τῶν Μουσουλμανικῶν στοιχείων θὰ ἀφῆρει ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Χειμάρρας πάντα χαρακτῆρα ἰδιατέρων τάσεων καὶ θ' ἀπετέλει ἐγγύησιν διὰ τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν. Οὐδεμία ἄλλη χώρα δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀπετέλει ποσῶς μέρος τῆς περιφερείας τῆς Χειμάρρας.

Ὁ ἐτήσιος φόρος ὁ πληρωνόμενος ὑπὸ τῆς Χειμάρρας ἀντὶ τῶν λοιπῶν φόρων, ὅπως εἶχε καθορισθῆ τελευταίως ἀκόμη κατὰ τὸ 1910 ὑπὸ τῆς Ὀθωμ. Κυβερνήσεως διὰ τὰ ὀκτὼ χωρία, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τότε τὰς περιφερείας τῆς Χειμάρρας, θ' αὐξήσῃ κατ' ἀναλογίαν ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων τῶν προστιθεμένων χωρίων.

Δυνάμει τῶν παλαιῶν προνομίων των οἱ Χειμαρριῶται ἀκόμη ὑπὸ τὸ παλαιὸν σύστημα συμμετεῖχον τῶν πολέμων τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ εἶχον τὴν ἰδιατέραν των σημαίαν, ἢ χρῆσις εἰδικῆς σημαίας, ἢ ὁποία θὰ κυματίζῃ παρὰ τὴν Ἀλβανικὴν σημαίαν, ὀφείλει, λοιπόν, νὰ τοὺς ἐξασφαλισθῆ.

Ἡ Χειμαρριώτικη χωροφυλακὴ δὲν θὰ ἰδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῆ εἰς καμίαν περίπτωσιν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν δύο ἐπαρχιῶν Ἀργυροκάστρου καὶ Κορυτσᾶς.

Διοικητικῶς ἡ περιφέρεια τῆς Χειμάρρας θὰ προσκολληθῆ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀργυροκάστρου.

Ζητεῖται ὁμοίως ὅπως ἡ Χειμάρρα εἶναι ἔδρα δικαστηρίου καὶ ὅπως οἱ εἰρηνοδίκαί, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ἐκλέγωνται μεταξὺ Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν Ἡπειρωτῶν, ἔχουν ἀρμοδιότητα ἐπεκτεινομένην ἰδίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ποινικὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ἵνα δι' αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, γινομένης τρόπον τινὰ ἐπιτοπίως, δύναται νὰ κατανικοῦν λυπηρὰς τινὰς συνηθείας καὶ ν' ἀποφεύγουν ἐπίσης τὴν μεταφορὰν τοῦ πληθυσμοῦ τούτου, τοῦ τόσο ὑπερηφάνου διὰ τὸ ἔνδοξον παρελθόν του εἰς ἀπομακρυσμένα μέρη (δύσκολον ἄλλωστε εἰς ἡν κατάστασιν εὐρίσκεται ἡ συγκοινωνία) ἐν περιπτώσει κατηγορίας ἐπὶ κακουργήματι ἢ πλημμελήματι.

Διακήρυξις τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Ἡπείρου.

Οἱ Ἡπειρωταὶ ἀντιπρόσωποι δηλοῦν ὅτι θὰ ἐπιμένουν:

1) Ὅταν ἡ ἐγχώριος Χωροφυλακὴ μὴ δύναται ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει, ἀκόμη καὶ ἐν περιπτώσει, ἀνωτέρας θύρας, νὰ ὑπηρετῆ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν δύο νοτίων ἐπαρχιῶν.

2) Ὅτι ἐπὶ μίαν δεκαετίαν οἱ διοικηταὶ θὰ εἶναι ξένοι ὑπήκοοι οὐδετέρου Κράτους καταγόμενοι ἐξ αὐτοῦ ἢ τοῦλάχιστον ὀρθόδοξοι χριστιανοί.

Γεώργιος Χρὶ Ζωγράφος, Ἀλ. Καραπᾶνος

ΣΗΜ.— Τὸ τρίτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1914 συνῆλθεν εἰς Δέλβινον Πανηπειρωτικὸν Συνέδριον πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν συμφωνιῶν τῆς Κερκύρας. Τὸ Συνέδριον ἐπέκύρωσε τὸ «Πρωτόκολλον τῆς Κερκύρας» ἐκτὸς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Χειμάρρας, οἵτινες ἀπεχώρησαν διαμαρτυρόμενοι διὰ τὴν δοθεῖσαν λύσιν, ἀνυψώσαντες εἰς Χειμάρραν τὴν Ἑλληνικὴν Σημαίαν.

Ἡ ΑΛΒΑΝΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ΑΝΕΥ ὉΡΩΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

(12 Ἰουνίου 1914)

[Πρὸς τὸν κ. Ζωγράφον ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς Ἀλβανίας τὸ ἐπόμενον τηλεγράφημα]:

Ἡ Α.Υ. ὁ Ἡγεμὼν τῆς Ἀλβανίας καὶ ἡ Κυβέρνησις του ἀπεδέχθησαν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἄνευ ὄρων τὴν συμφωνίαν τῆς Κερκύρας καὶ

ἀφῆκαν εἰς τὴν Διεθνῆ Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἐλέγχου πλήρη ἐλευθερίαν νὰ κανονίσῃ κατόπιν ἐπιτοπίου ἐξετάσεως τὸ ζήτημα τῆς Χειμάρρας ὡς καὶ τὸ ζήτημα τῆς Διοικητικῆς ὑποδιαίρεσεως. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἄλλας ἐγγράφους δηλώσεις Ὑμῶν, αἵτινες ἦσαν προσηρτημέναι εἰς τὸ κείμενον τῆς συμφωνίας, ἐλήφθησαν ἤδη ὑπ' ὄψιν καὶ ἐκανονίσθησαν διὰ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 5 τῆς ἐν λόγῳ συμφωνίας.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ὀριστικὸς κανονισμὸς τοῦ ζητήματος κατέστη τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῶν Μ. Δυνάμεων, ἀντιπροσωπευομένων ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου.

Ἀφοῦ λάβωμεν ἐκ μέρους Ὑμῶν ὀριστικὴν ἀπάντησιν, θὰ σᾶς κοινοποιήσωμεν ἐπισημῶς τὴν ἀπόφασιν τῶν Μ. Δυνάμεων καὶ τὴν ἡμέραν τῆς εἰς Ἀγ. Σαράντα ἀφίξεώς μας.

Αὐγουστος Κράλ

Πρόεδρος τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου
τῆς Ἀλβανίας.

**ΑΙ Μ. ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΟΥΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΑ ΣΥΜΦΩΝΗΘΕΝΤΑ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ**

(19 Ἰουνίου 1914)

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α.Ε. ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ
ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Οἱ ὑπογεγραμμένοι λαμβάνουσι τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσωσι πρὸς τὴν Α.Ε. τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅτι αἱ Κυβερνήσεις τῆς Γερμανίας, τῆς Αὐστροουγγαρίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Μεγ. Βρετανίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ρωσίας ἐνέκριναν τὴν ἐν Κερκύρα ἐπελθοῦσαν συμφωνίαν μεταξὺ τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου καὶ τῶν Πληρεξουσίων τῶν Ἡπειρωτῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέλλον Πολίτευμα τῆς Ἠπεύρου.

Κουάτ, Σιλάσσου, Ντοβίλλ, Ἐράκινς,
Μποσδάρι, Πρίγκηψ Κουρούσσωβ

Δ) ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΑΠΕΣΙΤΣΑΣ

Οἱ ὑπογεγραμμένοι,

Ἀφ' ἐνός μὲν ὁ Γενικὸς Διοικητὴς τῆς Α. Μακεδονίας Μ. Ἡλιάσκος καὶ ὁ Στρ. κ. Ν. Τρικούπης ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως,

Ἀφ' ἑτέρου δὲ Ἐσρέφ, Γενικὸς Δ)τῆς τῶν Δημοσίων Ἔργων τῆς Κυβερνήσεως Τιράνων, Γ. Ρατζῆ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Προυχόντων, Π.

Τσάλη, τέως Ὑπουργὸς Ἀλβανός, Ι. Ντίσνικα, μέλος τοῦ Συμβουλίου, Ν. Ζωή, Δ)τῆς Οἰκονομικῶν καὶ λοχαγὸς Σελ. Ντόσμε, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

Συγκεντρωθέντες σήμερον τὴν 15ην Μαΐου 1920 εἰς Καπέσιτσαν συνειφωνήσαμεν τὰ κάτωθι:

Προκειμένου ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς νὰ βαδίσῃ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κορυτσᾶς εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποχωρούντων γαλλικῶν στρατευμάτων, κατόπιν παρακλήσεως τοῦ δευτέρου μέρους, τὸ πρῶτον μέρος ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην νὰ σταματήσῃ τὴν προσχώρησιν ἵνα διευκολυνθῇ ἡ συνεννόησις μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως διαφυλαχθοῦν αἱ καλαὶ σχέσεις γειτονίας μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν καὶ ἀποφευχθῇ ἡ αἱματοχυσία.

Κατόπιν τούτου καὶ μέχρις ὅτου τὸ ζήτημα τακτοποιηθῇ εἴτε ὑπὸ τῆς Διασκέψεως Εἰρήνης εἴτε δι' ἀμέσου συμφωνίας μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων, τὸ δεύτερον μέρος ἀναλαμβάνει τὰς κάτωθι ὑποχρεώσεις:

1ον: Οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων οἱ ὅποιοι κατοικοῦν εἰς τὸ ἔδαφος ὅπερ δὲν θὰ καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἔχει νὰ ὑποστῇ τι λόγῳ τῶν αἰσθημάτων του.

2ον: Τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ αἱ ἐκκλησίαι θὰ λειτουργήσουν ἐλευθέρως.

3ον: Οὐδεμίᾳ προέλασις θὰ γίνῃ πέραν τῆς γραμμῆς τῆς κατεχομένης ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου καὶ ἣτις ἀρχίζει ἀπὸ τὸ χωρίον Σλιμέρικα ἐπὶ τοῦ Γράμμου, ἀκολουθεῖ τὴν γραμμὴν διαχωρισμοῦ τῶν ὑδάτων Ντεβόλι (Ἄνω) καὶ Ἀλιάκμονος (Βιστίτσα) — Ἄνω καὶ διερχομένη δυτικῶς τοῦ χωρίου Καπέσιτσα διευθύνεται πρὸς Β. διερχομένη δυτικῶς τοῦ χωρίου Βερνίκ. Ἐκ τοῦ σημείου τούτου διευθύνεται πρὸς Δ., διέρχεται διὰ τῶν κορυφῶν 858, 1309 καὶ 1090, ἐκεῖθεν κατευθύνεται δεξιὰ πρὸς Β. ἀκολουθεῖ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Μελίτσα καὶ καταλήγει εἰς τὴν λίμνην τῆς Πρέσπας. Αἱ προκεχωρημέναι γραμμαὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐπὶ τῆς ὡς ἀνωτέρω καθοριζομένης γραμμῆς.

Οἱ Ἀλβανοὶ χωροφύλακες οἱ ὅποιοι τυχὸν εὕρισκονται ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς ταύτης πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους δέον ν' ἀποσυρθῶσι ἐντὸς προθεσμίας τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον.

Τὰ δύο συμβαλλόμενα μέρη ὑπόσχονται ὁμοίως ὅτι θὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Διασκέψεως ἣτις θὰ καθορίσῃ ὀριστικῶς τὴν γραμμὴν τῶν συνόρων.

Τὸ παρὸν ὑπογράφεται εἰς διπλοῦν καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων μερῶν καὶ ὑπὸ τῶν παρισταμένων κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δυρραχίου ὅστις ἐπεδείξατο θαυμάσιον ζῆ-

λον διὰ τὴν συμφιλίωσιν καὶ καλὴν συνεννόησιν τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν καὶ τοῦ κ. Ριζᾶ Μπέη Χ. Χουρσίτ ὅστις ἐγκαρδίως ἐργάζεται διὰ τὴν σύσφυξιν τῶν ἐλληνοαλβανικῶν σχέσεων.

Τὰ συμβαλλόμενα μέρη

Ἡλιάσκος
Τρικούπης

(Αἱ Α.Α.Ε.Ε. οἱ ἄλβανοὶ)
Ἐσρὲς Φράσαρη
Γ. Ράτζι
Π. Τσάλης

Οἱ παρευρεθέντες
Δυρραχίου Ἰάκωβος
Ριζᾶ Χουρσίτ.

Ε) ΠΡΟΚΥΠΤΟΝΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΙ ΕΝ ΕΞΕΛΙΞΕΙ

Δυνάμει τῶν εἰς τὸ βιβλίον ἀναφερομένων συνθηκῶν ΔΟΝΔΙΝΟΥ — ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ — ΚΕΡΚΥΡΑΣ κ.λ.π. ἐξάγονται τὰ ἐξῆς συμπεράσματα:

α) Ἐζητήθη τόσον ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως (ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ) ἢ ἄλλῃ ὅμως ἀπεκλείσθη ὑπὸ τῆς Προσθευτικῆς Δασκίψεως τοῦ Δονδίνου καὶ οὕτω ἐδημιουργήθη τὸ θέμα:

«Ἑλληνικὴ μειονότης ἐν Ἀλβανίᾳ».

β) Βάσει τῆς ἀνωτέρω Διεθνoῦς Προσθευτικῆς πράξεως τῶν ἑξ (6) τότε Μεγάλων Δυνάμεων (Ρωσίας - Γερμανίας - Αὐστροουγγαρίας - Ἰταλίας - Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας), ὁ ἐν Βορείῳ Ἠπείρῳ Ἑλληνισμὸς ἐπεδικάσθη εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἄνευ ἰδικῆς του βουλήσεως, ἀλλὰ ἐξ ἀναγκαστικῆς μεταγωγῆς αὐτοῦ, ὡς «μειονότητος» πλέον, εἰς τὸ ὅλον πλέγμα τοῦ νεοουσιᾶτου τότε Κράτους τῆς Ἀλβανίας, ὅπου καὶ διαβιοῖ μέχρι σήμερον.

γ) Ἡ ἀντίθετος ἀλλ' ὁμόφωνος θέλησις τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Βορείου Ἠπείρου ἐξεδηλώθη τὴν 17-2-1914 διὰ τῆς Ἀυτονόμου Πολιτείας τῆς Βορείου Ἠπείρου, τῆς ὁποίας καρπὸς Διεθνoῦς σημασίας εἶναι τὸ ὑπογραφὲν εἰς Κέρκυραν τὴν 15ην Μαΐου 1914 ὁμώνυμον Πρωτόκολλον.

Οὕτω, δημιουργηθέντος τοῦ «μειονοτικοῦ» Ἑλληνικοῦ ζητήματος εἰς τὴν Ἀλβανίαν προέκυψεν καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς προστασίας τοῦ ὁμαίμονος πληθυσμοῦ τῆς περιοχῆς, Β. Ἠπείρου καὶ ἡ ὑπαγωγὴ αὐτοῦ εἰς τὰς ἰσχυρούσας τότε καὶ τώρα διατάξεις τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου, περὶ «μειονοτήτων».

I. Πρὸς τοῦτο ἀναφέρονται αἱ μετὰ τοῦ Αου παγκοσμίου πολέμου διατάξεις περὶ προστασίας τῶν «μειονοτήτων» αἵτινες συμπεριελήφθησαν εἰς τὰς κατωτέρω ἀναφερομένας συνθήκας εἰρήνης. Ἦτοι:

α) 1. Ἀγίου Γερμανοῦ, 2. Νεϊγύ, 3. Τριανόν, 4. Σεβρῶν, 5. Λωζάνης.

β) Αἱ Εἰδικαὶ Συνθήκαι, προῖόν καὶ ἐπιταγὴν τῶν ἀναφερομένων συνθηκῶν εἰρήνης, πρὸς προστασίαν τῶν «μειονοτήτων», μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων μερῶν.

γ) Βάσει τῶν δηλώσεων πρὸς τὴν Κ.Τ.Ε. ἐκ μέρους νεοσυνιστωμένων Κρατῶν, πὺ δὲν εἶχαν ὑπογράψει τὰς συνθήκας εἰρήνης, «περὶ ὑποχρεώσεων τῶν πρὸς προστασίαν τῶν εἰς αὐτὰ μειονοτήτων» ἔξ οὔ:

Ἡ ἀπὸ 2ας Ὀκτωβρίου 1921 δήλωσις τῆς Ἀλβανίας.

δ) Εἰς τὰς διμερεῖς μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν συνθήκας μέσα εἰς τὰ καθοριστικὰ πλαίσια τῆς Κ.Τ.Ε., τῶν συνθηκῶν εἰρήνης ἢ ἐκτὸς αὐτῶν.

Εἰς ταύτας περιλαμβάνεται ἡ Διακήρυξις τῆς Ἀλβανίας περὶ προστασίας τῶν δικαιωμάτων Ἰθαγενείας, Γλώσσης, Θρησκείας καὶ Ἐθῶν Ἰδρυμάτων, Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων (ἄρθρα 3, 4, 5, 6 ἀντιστοιχῶς).

ε) Συμφωνία Καπεσίτης - Διμερῆς (ἄρθρα 1 καὶ 2).

II) Αἱ μετὰ τὸν Βον παγκόσμιον πόλεμον ἐπικρατήσασαι Συνθήκαι περὶ «μειονοτήτων».

α) Καὶ ἀρχὰς καὶ ὑπὸ τὸ ἐπικρατήσαν τότε κλίμα, ἐδημιουργήθη ἔκλειρις τοῦ παλαιοῦ καθεστώτος περὶ «μειονοτήτων», διότι ἐθεωρήθη ὅτι τὸ ὅλον θέμα εἶχεν διευθετηθῆ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Ο.Η.Ε. ἀποδοχῆς τῆς ἀρχῆς «Περὶ δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου», ἡ δὲ ρῆσις τοῦ Φραγκλίνου Ροῦσβελτ: «Ἄν εἶναι σεβαστὰ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τῶν «μειονοτήτων»» ἐφανέρωνε τὸ πνεῦμό, πὺ ἐπεκράτει μετὰ τὸν Βον παγκόσμιον πόλεμον.

β) Ἐκ τῶν πραγμάτων ὅμως ἄλλα προέκυψαν καὶ οὔτω:

β) Τὴν 9ην Δεκεμβρίου 1948 ὑπὸ τοῦ Ο.Η.Ε. ἐγένετο ὑπὸ τύπον Διεθνούς Συμβάσεως, «Σύμβασις ἀπαγορεύσεως καὶ τιμωρίας τοῦ ἐγκλήματος τῆς γενοκτονίας».

Δι' αὐτῆς καθιεροῦντο τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ γενοκτονία εἶναι ἐγκλήμα κατὰ τὸ Διεθνὲς Δίκαιον.

2) Ἡ ὑπόστασις τοῦ ἐγκλήματος τούτου στοιχειοθετεῖται κατὰ τρόπον προστατεύοντα τὰ μέλη Ἐθνικῆς, εἴτε Ὑπηκοότητος, εἴτε κλασικῆς μορφῆς, φυλετικῆς ἢ Θρησκοκεντικῆς ομάδος, ἀπὸ φυσικὴν ἐξόντωσιν οἰουδήποτε χαρακτηῆρος.

3) Ἡ προσία ἐπαφίεται εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῶν συμβαλλομένων μερῶν ὅπως λάβουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα προκειμένου νὰ ἐφαρμοσθοῦν αἱ διατάξεις τῆς συμβάσεως, ἐπὶ πλέον δὲ τὴν δυνατὴν τοῦ οἰουδήποτε μέλους νὰ ἐπικαλεσθῇ σχετικῶς τὴν ἐνδεδειγμένην δρᾶσιν τῶν ὀργάνων τοῦ Ο.Η.Ε. (ἄρθρα 5, 6 καὶ 8).

γ) Ἐπίσης ἐνδεικτικὴ εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ 14-12-1960 Σύμβασις τῆς UNESCO κατὰ τῆς διακρίσεως εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν, διὰ τῆς ὁποίας καθορίζονται τὰ κατωτέρω:

1) Δὲν πρέπει νὰ ὑφίσταται διάκρισις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

2) Ἀπαγορεύεται ἡ διάκρισις μεταξὺ ἀτόμων ἢ ομάδων καὶ ἐπιτρέπεται ἡ ὑπαρξίς χωριστῶν ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων ἢ Ἰδρυμάτων σύμφωνα μὲ τὰς ἐπιθυμίας τῶν γονέων διὰ θρησκευτικῶν ἢ γλωσσικῶν λόγων, ἀλλὰ τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἐπικυριάρχου Κράτους.

δ) Τέλος ἀναφέρεται ἡ ἀπὸ 7-4-1950 ἐκδοθεῖσα μετὰ ὑπὸ τῆς γραμματείας τοῦ Ο.Η.Ε. «Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν ὑπὸ τὸ Κράτος τῆς Κ.Τ.Ε. ἀναληφθεισῶν περὶ μειονοτήτων δεσμεύσεων εὐρισκομένων ἐν ἀναστολῇ καὶ μὴ ληξασῶν», τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν ἢ τριτῶν δυναμένων νὰ προσφύγουν εἰς τὸν Ο.Η.Ε. διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν, ἡμῖς καὶ ἰσχύει Διεθνῶς.

Μὲ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις καὶ ὑπὸ τὸ πρῶτον διεθνῶν συγκυριῶν, τὸ παρὸν βιβλίον φέρεται εἰς κυκλοφορίαν ὡς συμβολὴ εἰς τὴν ὅλην Βορειοηπειρωτικὴν ὑπόθεσιν.

Καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπαφιέμεθα εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀναγνωστῶν.

Ῥοαύτως ἀναμένομεν καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν τῆς Ἑλλάδος, ὡς συνεχιστῶν τῆς διπλωματικῆς πολιτικῆς τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, εἰς τὰ Ἐθνικὰ θέματα, τὰ ὁποῖα διατελοῦν πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀδέκαστον κρίσιν τῆς Ἱστορίας.

ΞΕΝΟΦΩΝ Γ. ΚΟΝΤΟΥΡΗΣ

Πρόεδρος

Ἰδρύματος Βορειοηπειρωτικῶν Ἐρευνῶν

Ἰωάννινα, 17 Φεβρουαρίου 1981

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἀντιλαμβανόμενοι τὴν σημασίαν τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ἐννοιῶν καὶ προχωροῦντες εἰς αὐτόν, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι «Μειονότης», κατ' ἀρχήν, εἶναι μία ἀρκούντως μεγάλη ὁμάς ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι παρουσιάζουν ἓνα ἢ περισσότερα κοινὰ σημεῖα, τὰ ὅποια τοὺς χαρακτηρίζουν καὶ τοὺς ἀντιθέτουν, εἰς τὸ σύνολον, ὡς διαφορετικὸν σῶμα, πρὸς τὸν λαὸν τοῦ κράτους, ὅπου διαβιοῦν. Ἡ μειονότης, ἡ ὁποία ἔχει συναίσθησιν τῆς ὑπάρξεώς της, συμφώνως πρὸς τὸν ἀνωτέρω ὀρισμὸν, εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη ἀπλῶς ἀντίληψιν τῆς διαφορᾶς της ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπον κοινωνικὸν σῶμα (δηλαδή τὸ Κράτος), ἢ νὰ ἔχη «ἐθνικὴν συνείδησιν». Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρόκειται διὰ τὴν λεγόμενὴν «Ἐθνικὴν Μειονότητα». Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἐθνικὴ συνείδησις ἀποτελεῖ τὸ ἀποκλειστικὸν κριτήριον διὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐννοίας τῆς «ἐθνικῆς μειονότητος» ἐπειδὴ ἀποτελεῖ τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν μεταξὺ τῆς «ἀπλῆς» καὶ τῆς «ἐθνικῆς μειονότητος».

Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἡ «ἐθνικὴ μειονότης» εἶναι δυνατόν νὰ ὀφείλῃ τὴν ὑπαρξίν της εἴτε εἰς τὴν ὑποδαύλωσιν τοῦ προϋπάρχοντος, εἰς μίαν χώραν, πληθυσμοῦ, ὑπὸ ἄλλου ὁ ὁποῖος ἐπέδραμε, εἴτε εἰς τὴν δημιουργίαν, διὰ Συνθηκῶν ἢ Πρωτοκόλλων, κράτους, εἰς τὸ ὅποιον καὶ ἐπεδικάσθη ἡ κατοικουμένη (ὑπὸ τῆς μειονότητος) περιοχὴ, ὅπως εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν συμβαίνει μὲ τὴν «Ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα» εἰς τὴν Ἀλβανίαν, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ θὰ ἀσχοληθῶμεν. Καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς περιπτώσεις πρόκειται περὶ ἀναγκαστικῆς μεταγωγῆς τῆς μειονότητος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ κράτους, εἰς τὸ ὅποιον διαβιοῖ, ὄχι βεβαίως ἄνευ συνεπειῶν. Καὶ μία τοιαύτη συνέπεια καὶ μάλιστα βαρυτάτη, διὰ τὴν «ἐθνικὴν ἑλληνικὴν μειονότητα», ἡ ὁποία διαβιοῖ εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ὑπῆρξεν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, τὸ ζήτημα τῆς λειτουργίας τῶν Σχολείων της.

Τὸ καθεστῶς, ὅμως τῶν Ἑλληνικῶν λεγομένων «Μειονοτικῶν» Σχολείων εἰς τὴν Ἀλβανίαν διήπετο ὑπὸ τῆς γενομένης Δηλώσεως τῆς Ἀλβανίας, τὴν 2αν Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1921, ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ἡ Ἀλβανικὴ αὐτὴ δήλωσις εἶχεν ὄλως ἰδιαιτέραν σημασίαν, καθ' ὅσον ἀπετέλεσε προϋπόθεσιν διὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, ὡς μέλους, τοῦ μόλις πρὸ ὀλίγου συσταθέντος Ἀλβανικοῦ Κράτους. Διὰ τῆς δηλώσεως αὐτῆς τῆς Γενεύης καθιεροῦτο γλωσσικὴ, ἐκπαιδευτικὴ, θρησκευτικὴ καὶ κοινοτικὴ ἐλευθερία διὰ τὴν «Ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα» εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Μὲ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου, ἡ Ἀλβανία καταφύρως παρεβίασε καὶ κατεπάτησεν τὰς διεθνεῖς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας

ἀνέλαβεν ἀπέναντι τῆς ΚΤΕ. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ λειτουργία τῶν Σχολείων τῶν Ἑλληνογλώσσων περιφερειῶν τοῦ Νομοῦ Ἀργυροκάστρου ὑφίστατο, κατ' ἔτος, τόσους περιορισμούς καὶ παρενεβάλλοντο καθημερινῶς τόσα ἐμπόδια διὰ τὴν κανονικὴν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν των, ὥστε πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους, ἡ ἀναγνώρισις τῶν διδασκάλων καὶ ἡ κανονικὴ λειτουργία τῶν Ἑλληνικῶν «Μειονοτικῶν» Σχολείων ἐπετυγχάνετο μόνον κατόπιν ἐνεργῶν ἐπεμβάσεων τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Τίρανα καὶ τῆς ἀγωνιώδους προσπάθειας τῶν Κοινοτήτων.

Ἄλλοτε, ὠρισμένοι διδάσκαλοι ἐθεωροῦντο ἀνεπιθύμητοι, ἂν καὶ ἦσαν Ἀλβανοὶ ὑπήκοοι καταγόμενοι ἐκ περιφερειῶν τῆς Ἀλβανικῆς ἐπικρατείας καὶ δὲν ἀνεγνώριζοντο. Ἄλλοτε, ἡ ἀλβανικὴ κυβέρνησις εἶχε τὴν ἀπαίτησιν νὰ γνωρίζουν οἱ διδάσκαλοι — αὐστηρῶς ἐξεταζόμενοι — πολὺ καλῶς τὴν ἀλβανικὴν, μολονότι ὑπῆρχον διωρισμένοι εἰς τὰ Κοινοτικά Ἑλληνικά Σχολεῖα εἰδικοί κυβερνητικοὶ ἀλβανοδιδάσκαλοι, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης. Ἡ ἀπαίτησις αὕτη, ὅπως ἦτο φυσικόν, ἔφερε μεγάλην ἀναστάτῳσιν μεταξὺ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἄτομα ὠρίμου ἡλικίας, ἀδυνατοῦντα νὰ ἐμάθουν τὴν ἀλβανικὴν εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὰ νὰ ὑποστοῦν τὴν θεσπισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν αὐστηρὰν ἐξέτασιν. Ἡ ἀπαίτησις αὕτη, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη τὸ ἔτος 1929, ἐματαίωσε ἀποφασιστικῶς τὴν ἀναγνώρισιν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ Ἑλληνοδιδασκάλων.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν, ὁ ρόλος τῶν ἀλβανοδιδασκάλων, οἱ ὁποῖοι διωρίζοντο ὑπὸ τῆς ἀλβανικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ ἠμείβοντο ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, συνίστατο εἰς τὸν πιεστικὸν ἔλεγχον τῆς λειτουργίας τῶν Σχολείων καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν διαρκοῦς αὐξήσεως τῶν ὠρῶν τῶν ἀλβανικῶν μαθημάτων, εἰς βάρος τῶν Ἑλληνικῶν. Τοιοῦτοτρόπως, τὰ Ἑλληνικά μαθήματα εἰς πολλὰ σχολεῖα κατέληξαν νὰ διδάσκωνται, ὡς μάθημα (ξένης) γλώσσης. Ἡ προσπάθεια ἐξαλβανισμοῦ ἠσκεῖτο πλέον φανερῶς, ἀφοῦ οἱ κοινοτικοὶ Ἑλληνοδιδάσκαλοι ἠπειλοῦντο καὶ κατεπιέζοντο κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ τοὺς ἀποκαλέσωμεν ἐθνομάρτυρας. Δὲν ὑπῆρχον μέτρα τρομοκρατίας καὶ ἐξαναγκασμοῦ, ἐκ τῆς μακρᾶς τουρκικῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἐμφύτου πονηρίας τῶν Ἀλβανῶν, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον ἐφαρμοσθῆ διὰ νὰ ἐμπνεύσουν ἀκριβῶς τρομοκρατίαν μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων. Κατὰ τὸ θέρος, κυρίως, διενεργοῦντο αὐθαίρετοι συλλήψεις καὶ φυλακίσεις διακεκριμένων ὁμογενῶν τῆς περιοχῆς, οἱ ὁποῖοι ἢ παρεπέμποντο εἰς πολιτικά δικαστήρια μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν μεγαλοσχημῶν καὶ ἐντελῶς ἀβασίμων κατηγοριῶν, ἢ ἐξετοπίζοντο εἰς τὰ βόρεια διαμερίσματα τῆς Ἀλβανίας. Τὰ μέτρα αὐτά, ἔχοντα προληπτικὴν μορφήν, ἀπέβλεπον εἰς τὴν τρομοκράτησιν τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν ἐξασθένησιν τῆς πρωτοβουλίας ἐντόνων ἐνεργειῶν διὰ τὸ ἄνοιγμα τῶν σχο-

λείων. Μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ἀπελύοντο οἱ συλλαμβανόμενοι ἀπὸ τὰς φυλακάς, ἀφοῦ εἶχε πλέον ἐπιτευχθῆ ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῶν Ἀλβανῶν.

Τόσον λοιπὸν δύσκολος ἐνεφανίζετο ἡ σχολικὴ κατάστασις εἰς τὴν «Ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα», τοῦ Νομοῦ Ἀργυροκάστρου, κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1933, ὥστε νὰ ἀναγκασθῆ ὀριστικῶς πλέον νὰ ἀντιδράσῃ. Τοιοῦτοτρόπως, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1933, οἱ Πρόεδροι μετὰ τῶν Συμβούλων (Μουχταροδημογεροντία) τῶν Κοινοτήτων, ἀπηυθύνοντο διὰ σχετικῶν ἀναφορῶν των, συντεταγμένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἀλβανικὴν γλῶσσαν, πρὸς τὸν βασιλέα τῆς χώρας Ἀχμέτ Ζώγου καὶ τὴν Κυβέρνησίν του, ζητοῦντες νὰ διδάσκεται ἡ ἑλληνικὴ μητρικὴ των γλῶσσα εἰς τὰ Σχολεῖα των, βάσει τῆς Δηλώσεως τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν. Ἀντὶ ὅμως ἄλλης ἀπαντήσεως, αἱ Ἀλβανικαὶ ἀρχαὶ Ἀργυροκάστρου προβαίνουν εἰς συλλήψεις φυλακίσεις καὶ ἐκτοπισμὸν ὀρισμένων προέδρων Κοινοτήτων, οἱ ὅποιοι ὑπέγραψαν τὰς ἀναφοράς, ὅπως τοῦ Προέδρου Δερβητσάνης, Δημοτρίου Νικολάου Σταμούλη, τοῦ Προέδρου Σωτήρας Γεωργίου Σπυρίδωνος Βούρτζη, τοῦ Προέδρου τῆς Ἄνω Ἐπισκοπῆς Ἀθανασίου Μάντη καὶ ἄλλων. Ἀλλὰ οἱ Ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ παραμένουν ἀπτόητοι καὶ σταθεροὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις των καὶ ἡ ἀντίδρασις των καθημερινῶς ὀγκοῦται ἀκόμη περισσότερον. Τοιοῦτοτρόπως, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1934, μὲ πᾶσαν μυστικότητα, προφύλαξιν καὶ ἐχεμύθειαν, προτρέπονται καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν Ἐπαρχιῶν Ἄνω καὶ Κάτω Δροπόλεως, Πωγωνίου, Δελβίνου, Ἀγίων Σαράντα, Βούρκου καὶ Χειμάρρας, ὁμοίομορφα ἀντίγραφα ἀναφορῶν, τὰ ὅποια εἶχον συνταχθῆ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἀπευθυνόμενα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, εἰς τὴν Γενεύην, καὶ περιέχοντα διαμαρτυρίας διὰ τὴν παραβίασιν τῶν σχολικῶν δικαιωμάτων, ἐκ μέρους τῆς Ἀλβανικῆς κυβερνήσεως. Πλέον αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1934—1935 οἱ Ἕλληνες ἀναλαμβάνουν νέον ἀγῶνα, μέχρις ὅτου ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν θὰ ἐπελεμβάνετο τῆς ἐξετάσεως τῆς προσφυγῆς των. Ἀπὸ τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1934 ἤρχισε σταδιακῶς ἀπεργιακὸς σχολικὸς ἀγῶν, εἰς τρόπον ὥστε, μέχρι καὶ τῆς 25ης τοῦ ἰδίου μηνός, νὰ ἔχουν ἀπεργήσῃ ὅλα γενικῶς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τῆς περιοχῆς καὶ νὰ μὴν ἔχει προσέλθει οὔτε εἰς μαθητῆς δι' ἐγγραφήν. Ἡ σχολικὴ αὕτη ἀπεργία ἐστέφετο ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τῆς Ἀλβανικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἀρχῶν Ἀργυροκάστρου καὶ Λιμποχόβου, αἱ ὅποια ὑπέστησαν αἰφνιδιασμὸν ἐκ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς μὴ ἀναμενομένης σχολικῆς ἀπεργίας. Εἰς ἀντιπερισπασμὸν, ἡ Κυβέρνησις τῶν Τιράνων ἐξαπέλυσε νέον ἄγριον κῦμα τρομοκρατίας μὲ ἀθρόας συλλήψεις, φυλακίσεις καὶ ἐκτοπισμὸν μεγάλου ἀριθμοῦ Ἑλληνοδιδασκάλων Προέδρων Κοινοτήτων καὶ ἐγκρίτων ὁμογενῶν.

Τὸ Δημόσιον Διεθνὲς Διαιτητικὸν Δικαστήριον τῆς Χάγης, εἰς τὸ ὁποῖ-

ον εἶχε παραπεμφθεῖ ἡ διαφορὰ τῆς «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος» καὶ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἐν τῷ μεταξύ, ἐξέδωσε τὴν ὑπ' ἀριθμὸν Γενικοῦ Πινακίου 62, Σειρὰ Α/Β — Τεῦχος Ἀριθ. 64 χρονολογίας 6ης Ἀπριλίου 1935 Γνωμοδότησίν του, διὰ τῆς ὁποίας ἐδικαιώθη εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἡ προσφυγῆ τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς «Μειονότητος», ἀφοῦ ἐπανε-
λειτούργησαν ὁμαλῶς ὅλα γενικῶς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα αὐτῆς.

Τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν διεδραματίζοντο τὰ ἀνωτέρω ἐξιστορού-
μενα γεγονότα, Πρεσβευτῆς μὲν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Τίρανα ἦτο ὁ Κίμων Διαμαντόπουλος, τὸ δὲ προσωπικὸν τοῦ Ὑποπροξενείου τῆς χώρας μας εἰς τὸ Ἀργυροκάστρον ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὸν Ὑποπρόξενον Ἀριστομένην Σπυρίδωνος Μηλιαρέσην, ἐκ Ποργιαράδων Κεφαλληνίας, τὸν Γραμματέα Γεώργιον Χαραλάμπους Παπαδόπουλον, ἐκ Δερβητσάνης Ἀργυροκάστρου καὶ τὸν κλητῆρα Νικόλαον Φέρρον, ἐκ Χασκόβου Ἀργυροκάστρου.

Τέλος πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι οἱ παρατηρήσεις τῆς Ἀλβανικῆς Κυβε-
ρήσεως, αἱ περιεχόμεναι εἰς τὴν, ἀπὸ 23ης Ἰουλίου 1934, ἐπιστολὴν τοῦ Ἀλ-
βανοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοι-
νωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἀπεσκοποῦν ἐκ τῶν προτέρων, νὰ παραπλανήσουν καὶ
μάλιστα, εἰς αὐτὰς κυριαρχεῖ ὁ δόλος. Κατασκευῆ καὶ μέγα ψεῦδος ἐκείνης
τῆς ἐποχῆς ἦτο πράγματι ἡ ἔγγραφος δήλωσις τῆς Ἀλβανίας ὅτι ὁ πληθυ-
σμός τῆς «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος» εἰς τὸν χῶρον αὐτὸν ἀνήρχε-
το μόνον εἰς 18.000, ἐνῶ αὐτὸς βάσει τῶν ἐπισήμων στατιστικῶν τῆς ἰδίας
τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἀνήρχετο κατὰ τὸ ἔτος 1928 εἰς 40.000 πε-
ρίπου.

Ἐπομένως, ἐγένετο καὶ τότε — ὅπως γίνεται ἀκριβῶς καὶ σήμερα ἀπὸ
τὴν ἡγεσία τῶν Τίρανων — προσπάθεια συσκοτίσεως τῆς ἀληθείας καὶ δη-
μιουργίας δυσμενῶν, διὰ τὴν «Ἑλληνικὴν Μειονότητα» ἐντυπώσεων εἰς τὰ
μέλη τῆς Διεθνούς Ἀμφικτυονίας εἰς τὴν Γενεῦν καὶ ἐκαλλιεργήθησαν ὠρι-
σμένα κριτήρια, τὰ ὁποῖα ὅμως, φυσικὸν ἦτο κάποτε, ὑπὸ τὴν ἀποδεικτικὴν
πίεσιν τῶν πραγμάτων, νὰ λειτουργήσουν ἀλλὰ μὲ καταλυτικὸν τρόπον καὶ
δυσμενῶς διὰ τὸν Ἀλβανὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν Τζαφέρι καὶ τὴν
Κυβέρνησίν του.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ
1921 — 1940

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ἡ Συνθήκη τοῦ Λονδίνου τοῦ 1913 καὶ
τὸ Πρωτόκολλον τῆς Φλωρεντίας τοῦ 1913

ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΟΝΔΙΝΟΥ 17/30 ΜΑΪΟΥ 1913

ΑΡΘΡΟΝ 1ον

Ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐπικυρώσεων τῆς παρουσῆς συνθήκης θέλει ὑπάρξει διαρκῶς εἰρήνη καὶ φιλία μεταξὺ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Ὀθωμανῶν ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν Αὐτῶν Μεγαλειότητων τῶν Συμμάχων ἡγεμόνων ἀφ' ἑτέρου, καθὼς καὶ μεταξὺ τῶν ἑαυτῶν Διαδόχων καὶ Κληρονόμων καὶ τῶν οἰκείων Αὐτῶν Κρατῶν καὶ ὑπηκόων.

ΑΡΘΡΟΝ 2ον

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν ἐκχωρεῖ πρὸς τὰς Αὐτῶν Μεγαλειότητος τοὺς Συμμάχους ἡγεμόνας πάσας τὰς ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου ἐδαφικὰς ἐκτάσεις τῆς Αὐτοκρατορίας Αὐτοῦ πρὸς δυσμὰς γραμμῆς ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους Αἴνου μέχρι τῆς ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου Μηδείας, ἐξαιρουμένης τῆς Ἀλβανίας.

Τὸ ἀκριβὲς διάγραμμα τῆς ἀπὸ Αἴνου εἰς Μήδειαν μεθορίου θέλει προσδιορισθῆ ὑπὸ Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς.

ΑΡΘΡΟΝ 3ον

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ αἱ Αὐτῶν Μεγαλειότητες οἱ Σύμμαχοι ἡγεμόνες δηλοῦσιν ὅτι ἀναθέτουσιν εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας, εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας, Βασιλέα τῆς Βο-

ημίας κλπ. καὶ Ἀποστολικὸν Βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας, εἰς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ τῶν Βρεταννικῶν Ἑδαφικῶν Ἐκτάσεων τῶν πέραν τῶν Θαλασσῶν, Αὐτοκράτορα τῶν Ἰνδιῶν, εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ρωσιῶν, τὴν φροντίδα τοῦ διακανονισμοῦ τῶν συνόρων τῆς Ἀλβανίας καὶ πάντων τῶν ἀφορῶντων εἰς τὴν Ἀλβανίαν ζητημάτων.

ΑΡΘΡΟΝ 4ον

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν δηλοῖ ὅτι ἐκχωρεῖ εἰς τὰς Αὐτῶν Μεγαλειότητος τοὺς Συμμάχους Ἡγεμόνας τὴν νῆσον Κρήτην καὶ ὅτι παραιτεῖται ὑπὲρ Αὐτῶν πάντων τῶν ὧν ἐκέκτητο ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης κυριαρχικῶν καὶ ἄλλων δικαιωμάτων.

ΑΡΘΡΟΝ 5ον

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ αἱ Αὐτῶν Μεγαλειότητες οἱ Σύμμαχοι Ἡγεμόνες δηλοῦσιν ὅτι ἐμπιστεύονται εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας, εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας, Βασιλέα τῆς Βοημίας κλπ. καὶ Ἀποστολικὸν Βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας, εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ τῶν Βρεταννικῶν Ἑδαφικῶν Ἐκτάσεων τῶν πέραν τῶν Θαλασσῶν, Αὐτοκράτορα τῶν Ἰνδιῶν, εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα τῆς Ἰταλίας καὶ εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ρωσιῶν, τὴν φροντίδα νὰ ἀποφασίσωσι περὶ τῆς τύχης πασῶν τῶν Ὀθωμανικῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ἐκτὸς τῆς Κρήτης, καὶ περὶ τῆς Χερσονήσου Ἄθωνος.

ΑΡΘΡΟΝ 6ον

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ αἱ Αὐτῶν Μεγαλειότητες οἱ Σύμμαχοι Ἡγεμόνες δηλοῦσιν ὅτι ἀναθέτουσιν τὴν φροντίδα τοῦ διακανονισμοῦ τῶν ἐκ τῆς περατουμένης ἐμπολέμου καταστάσεως καὶ τῶν προειρημένων ἐδαφικῶν ἐκχωρήσεων προκυπόντων ζητημάτων οἰκονομικῆς φύσεως, εἰς τὴν ἐν Παρισίοις συνελθοῦσαν Διεθνῆ Ἐπιτροπὴν, εἰς ἣν ἀπέστειλαν τοὺς ἑαυτῶν Ἀντιπροσώπους.

Τὰ ἀφορῶντα εἰς τοὺς αἰχμαλώτους, δικαστικὴν δικαιοδοσίαν, ἐθνικότητα καὶ ἐμπορίαν ζητήματα κανονισθήσονται δι' εἰδικῶν συμβάσεων.

ΑΡΘΡΟΝ ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΝ

Ἡ παροῦσα συνθήκη κυρωθήσεται καὶ αἱ ἐπικυρώσεις ἀνταλλαγῆσονται ἐν Λονδίῳ τὸ ταχύτερον.

Εἰς πίστωσιν οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Συνθήκην καὶ ἐπέθεσαν τὰς ἑαυτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο ἐν Λονδίῳ τῇ 17/30 Μαΐου, 1913
Μεσημβρίαν 35 (ὥραν Γκρήνουϊτς).

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ 17-12-1913

Περιγραφή τῆς μεθορίου. Ἡ μεθόριος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ σημείου C (ὕψόμετρον 1738 ἐπὶ τοῦ αὐστριακοῦ χάρτου, βορειοανατολικῶς τοῦ Μάνδρα Νικολίτσα) ὅπου τὸ νότιον σύνορον τοῦ (Καζᾶ) τῆς Κορυτσᾶς συναντᾶ τὴν κορυφογραμμὴν Γράμμου. Κατευθύνεται πρὸς νότον ἀκολουθοῦσα τὴν κορυφογραμμὴν τοῦ Γράμμου μέχρι τὴν Μαύρη Πέτρα, κατόπιν διέρχεται ἐκ τῶν ὑψομ. 2536 καὶ 2019 καὶ συναντᾶ τὸ Γκόλο. Ἐκεῖθεν ἔχουσα ἀκολουθεῖ τὸν διαχωρισμὸν τῶν ὑδάτων μέχρι τοῦ ὑψομ. 1740 διέρχεται μεταξὺ τῶν χωρίων Ραδάτι καὶ Κούρσατσα (KUR-SACA) κατευθύνεται πρὸς τὸν λόφον τὸν εὐρισκόμενον βορειοανατολικῶς τοῦ ΚΕΚΕΣΙ ὅθεν κατέρχεται διὰ τὴν συναντήσιν τὸν Σαραντάπορον, ἀκολουθεῖ τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ τούτου μέχρι τῆς συμβολῆς του μετὰ τοῦ ποταμοῦ Βογιούσα ἀπ' ὅπου συναντᾶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Τούμπα διερχομένη μεταξὺ τῶν χωρίων Ζιπουλίτσα καὶ Μεσαριά καὶ διὰ τῶν ὑψ. 956 καὶ 2.000. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Τούμπα ἡ μεθόριος κατευθύνεται πρὸς τὰ δυτικὰ ἐπὶ τοῦ ὑψ. 1621 διερχομένη βορείως τῶν Δρυμάδων. Κατόπιν ἀκολουθεῖ τὴν διαχωριστικὴν τῶν ὑδάτων γραμμὴν μέχρι τοῦ ὑψώματος τοῦ εὐρισκόμενου βορειοανατολικῶς τοῦ χωρίου Ἐπισκοπή. Ἐκεῖθεν κατευθύνεται πρὸς νότον ἀκολουθοῦσα τὴν κορυφογραμμὴν μεταξὺ τοῦ Ραδάτι τὸ ὅποιον παραμένει εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ τοῦ Γαῖδοχώρι τὸ ὅποιον παραμένει εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατέρχεται εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Δρίνου, καὶ διασχίζουσα τὸν ποταμὸν ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Κακαβιάς, χωρίου παραμένοντος εἰς

τὴν Ἀλβανίαν. Ἀκολουθεῖ ἐκ νέου τὴν διαχωριστικὴν τῶν ὑδάτων γραμμὴν, ἐγκαταλείπουσα τὴν Βάλτισταν καὶ τὴν Καστάνιανην, εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κοσοβίτσα εἰς τὴν Ἀλβανίαν, καὶ συναντᾷ τὴν Μουργκάνα, ὑψ. 2124. Ἐκεῖθεν συναντᾷ τὴν Στουγκάρα καὶ διὰ τοῦ Βερτόπ καὶ τοῦ ὑψ. 750 ἀφήνουσα τὸ Γιάνιαρι καὶ τὴν Βέρβα εἰς τὴν Ἀλβανίαν, διέρχεται ἐκ τῶν ὑψομ. 1014, 675, 839, κατευθύνεται βορειοδυτικῶς καὶ ἐγκαταλείπουσα τὴν Κονίσπολιν εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἀκολουθεῖ τὴν κορυφογραμμὴν τῶν ὑψωμάτων τοῦ Στύλου, καὶ πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ ὑψόμετρον 254 στρέφεται πρὸς νότον καὶ συναντᾷ τὸν ὄρμον τῆς Φτελιᾶς.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΔΙΑΧΑΡΑΞΕΩΣ ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΜΕΘΟΡΙΟΥ
ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ 27-1-1925

ΤΕΛΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

ΑΡΘΡΟΝ 1ον

Σύστασις τῆς Ἐπιτροπῆς

Συμφώνως πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῆς 1ης Φεβρουαρίου καὶ τῆς 10ης Νοεμβρίου 1922 τῆς Συνδιασκέψεως τῶν Πρεσβευτῶν ἐν Παρισίοις, οἱ κάτωθι ὑπογράφωντες, δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι ὑπὸ τῶν ἀντιστοιχῶν Κυβερνήσεών των ὡς καὶ παρὰ τῆς διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ καθορισμοῦ τῶν συνόρων τῆς Ἀλβανίας προβλεπομένης ὑπὸ τῆς καθοριζούσης τὰ σύνορα ταῦτα ἀποφάσεως ληφθείσης τὴν 9ην Νοεμβρίου 1921 ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἰαπωνίας, ἐπεφορτίσθησαν νὰ καθορίσουν ἐπὶ τόπου τὰ σύνορα μεταξὺ Ἀλβανίας καὶ Ἑλλάδος.

ΑΡΘΡΟΝ 2ον

Ἐγγραφα καθορίζοντα τὰ σύνορα

Ἡ ὁροθετικὴ γραμμὴ μεταξὺ Ἀλβανίας καὶ Ἑλλάδος συνεστήθη διὰ τῆς Συμβάσεως τοῦ Λονδίνου τοῦ 1913.

Ὁ καθορισμὸς τοῦ Βορείου Τμήματος ἀπὸ τοῦ τριεθνοῦς Ἀλβανίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἕως τὸ Μπανταρὸς καθωρίσθη ἐπακριβῶς διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς συνδιασκέψεως τῶν Πρεσβευτῶν τὴν 27ην Ἰουλίου 1923. Ὁ καθορισμὸς τοῦ ὑπολοίπου τμήματος ἀπὸ τοῦ Μπανταρὸς ἕως τὸν ὄρμον τῆς Φτελιᾶς, καθωρίσθη ἐπακριβῶς διὰ τοῦ

Πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1913 τῆς Διεθνoῦς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν μεσημβρινῶν τῶν συνόρων τῆς Ἀλβανίας, εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς 15ης Συνεδριάσεώς της.

ΑΡΘΡΟΝ 3ον

Ἵποδιαίρεσις τῆς μεθορίου

Διὰ τὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καθορισμὸν της, ἡ ἑλληνο - ἄλβανικὴ ὄροθετικὴ γραμμὴ ἐχωρίσθη ὑπὸ τῆς Διεθνoῦς Ἐπιτροπῆς καθορισμοῦ τῶν ἄλβανικῶν συνόρων τὸ 1923—24 εἰς τρεῖς τομεῖς.

Ὁ πρῶτος τομεὺς βαίνει ἀπὸ τοῦ τριεθνoῦς, κειμένου ἐντὸς τῆς Λίμνης Πρέσπας, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψοδείκτου 2.036 τοῦ Μπανταρός. Προσδιωρίσθη ἐπὶ τόπου, διὰ 69 κανονικῶν ὀροσῆμων, ἠριθμημένων ἀπὸ I.1 ἕως I.69.

Ὁ δεῦτερος τομεὺς βαίνει ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψοδείκτου 2.036 τοῦ Μπανταρός, εἰς τὴν ὑδατίνην συμβολὴν Σαρανταπόρου - Βογιούσης. Οὗτος καθωρίσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ 29 κανονικῶν ὀροσῆμων, ἠριθμημένων ἀπὸ II.1 ἕως II.29.

Ὁ τρίτος τομεὺς βαίνει ἀπὸ τῆς ὑδατίνης συμβολῆς Σαρανταπόρου - Βογιούσης εἰς τὸν ὄρμον τῆς Φτελιάς. Καθωρίσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ 79 κανονικῶν ὀροσῆμων, ἠριθμημένων ἀπὸ III.1 ἕως III.79.

Διὰ νὰ χαραχθῇ τὸ διάγραμμα τῆς μεθορίου μεταξὺ δύο διαδοχικῶν ὀροσῆμων, μικραὶ πυραμίδες ἀνευ ἀριθμοῦ κατεσκευάσθησαν εἰς τινὰ σημεῖα.

Τὰ δεδομένα, τὰ ἀφορῶντα τὴν κατασκευὴν τῶν ὀροσῆμων συνοψίζονται εἰς τὸ παράρτημα I.

ΑΡΘΡΟΝ 4ον

Ἐγγραφα καθορίζοντα ἐπακριβῶς τὸ διάγραμμα τῆς μεθορίου

Τὸ διάγραμμα τῆς μεθορίου καθορίζεται:

1) Διὰ τῶν καταρτισθέντων ἀνὰ ἓν δι' ἕκαστον ὀρόσημον 177 φύλλων μὲ τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν τῆς μεθορίου ἀπὸ τὸ ἓν λόγῳ ὀρόσημον ἕως τὸ ἐπόμενον τοιοῦτον. (Παράρτημα II).

2) Διὰ τῆς γενικῆς περιγραφῆς τῆς μεθορίου (Παράρτημα III).

3) Δι' ἑπτὰ φύλλων τοῦ χάρτου τῆς μεθορίου ὑπὸ κλίμακα 1:50.000,

συνταθέντων φροντίδι τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς καθορισμοῦ τῶν συνόρων τῆς Ἀλβανίας 1923—24 (Παράρτημα IV).

Αἱ εἰς τὰ ὡς ἄνω ἔγγραφα δοθεῖσαι περιγραφαὶ ἀναφέρονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον χάρτην, ὅστις ἀντικαθιστᾷ εἴτε τοὺς συνοπτικοὺς χάρτας ὑπὸ κλίμακα 1:100.000 καταρτισθέντας τὸ 1913 ὑπὸ τῶν Λοχαγῶν Κίνγκ καὶ Γκραμπῶ, συνημμένους εἰς τὸ Πρωτόκολλον τῆς Φλωρεντίας τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1913 καὶ τοὺς ὁποίους ἡ Ἐπιτροπὴ ἀνεγνώρισεν ὡς μὴ ἀκριβεῖς, εἴτε τὸ σκαρίφημα ὑπὸ κλίμακα 1:50.000 υἰοθετηθὲν προσωρινῶς τὸ 1923 ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Συνδιάσκεψις τῶν Πρεσβευτῶν εἶχεν ἐκδώσει τὴν ἀπόφασίν της διὰ τὸν πρῶτον τομέα. Ἐν περιπτώσει διαφορῶν μεταξὺ χάρτου καὶ κειμένου, ἐξυπακούεται ὅτι τὸ κείμενον τῶν λεπτομερῶν περιγραφῶν, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν φύλλων τῆς παρ. I, θὰ ληφθῆ ὡς βᾶσις.

ΑΡΘΡΟΝ 5ον

Ροαὶ ὑδάτων ἀκολουθούμεναι ὑπὸ τῆς μεθορίου

Ἐκάστην φορὰν καθ' ἣν ἡ ὁροθετικὴ γραμμὴ ἀκολουθεῖ τὴν μιστάγγειαν ὑδατίνου ροῆς παραμένει καθιερωμένον ὅτι ἐὰν αἱ ροαὶ αὗται ὑποστοῦν τροποποιήσεις, ὀφειλομένας εἰς τὴν φυσικὴν καὶ διαδοχικὴν τῶν ὑδάτων ἐπενέργειαν, ἡ ὁροθετικὴ γραμμὴ θὰ παρακολουθήσῃ τὰς τροποποιήσεις ταύτας.

Ἄλλὰ ἐὰν αὗται ὀφείλονται εἰς τεχνικοὺς λόγους ἢ εἰς τὴν αἰφνιδίαν ἐπενέργειαν τῶν δυναμῶν τῆς φύσεως, δὲν θὰ ἐπιφέρουν τροποποιήσεις τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἣτις θὰ πρέπει τότε νὰ καταστῆ σταθερὰ καὶ ἀμετάβλητος.

ΑΡΘΡΟΝ 6ον

Μονοπάτια ἢ στενωποὶ ἀκολουθοῦσαι τὴν μεθόριον

Ἐάν, ἐξαιρετικῶς, ἡ ὁροθετικὴ γραμμὴ ἀκολουθῆται ἀπὸ μονοπάτιον ἢ στενωπόν, οἱ κάτοικοι τῶν δύο ὁμόρων χωρῶν θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας διόδου ἐπ' αὐτοῦ τοῦ μονοπατίου ἢ τῆς στενωποῦ.

ΑΡΘΡΟΝ 7ον

Στρατιωτικὰ ἔργα γειτονικὰ τῆς μεθορίου

Οὐδὲν στρατιωτικὸν ἔργον δέον νὰ ὑφίσταται πλέον, οὔτε νὰ κα-

τασκευασθῆ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ ἐδαφικῆς λωρίδος πλάτους 20 μέτρων ἐξ ἐκάστης πλευρᾶς τῆς ὀροθητικῆς γραμμῆς.

ΑΡΘΡΟΝ 8ον

Συντήρησις ὀροθητικῆς γραμμῆς

α) Ἡ συντήρησις τῶν ὀροσῆμων, τῶν μικρῶν πυραμίδων καὶ τῆς ἀποψιλώσεως εἰς ἕκτασιν πλάτους 3 μέτρων ἐξ ἐκάστης πλευρᾶς τῆς ὀροθητικῆς γραμμῆς, θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον εἰδικῆς συμβάσεως γενησομένης μεταξὺ τῶν δύο ἐνδιαφερομένων Κυβερνήσεων.

β) Μέχρι τῆς συνάψεως τοιαύτης συμφωνίας ἡ συντήρησις κατανέμεται ὡς ἀκολουθῶς:

Ἐκ τῆς λίμνης Πρέσπας ἕως τῆς ὑδατίνης συμβολῆς (συμπεριλαμβανομένης) Σαρανταπόρου - Βογιούσης εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

Ἐκ τῆς ὑδατίνης συμβολῆς (ἐξαιρουμένης) Σαρανταπόρου - Βογιούσης ἕως τὸν ὄρμον τῆς Φτελιᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐπιπροσθέτως, μία Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἐξ ἐνὸς ἀξιωματικοῦ ἐκάστης χώρας, ὀφείλει νὰ διατρέχῃ ἀπ᾽ ἄρξ καὶ ἔτος τὴν ὀροθητικὴν γραμμὴν καὶ νὰ συντάσῃ ἐκθέσιν ἐπὶ τῆς καταστάσεως ταύτης. Δέον ὅπως συνέρχεται αὕτη τὴν 1ην Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους εἰς Καπεστίτσα.

ΑΡΘΡΟΝ 9ον

Συντήρησις τῆς γεφύρας τοῦ Περάτι

Ἡ συντήρησις τῆς ἐκ σκυροδέματος γεφύρας, ἣτις ὑφίσταται νῦν ἐπὶ τοῦ Σαρανταπόρου εἰς Περάτι, θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον εἰδικῆς συμβάσεως μεταξὺ τῶν δύο ὀμίρων Κρατῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 10ον

Διάφορα ζητήματα

Τὰ ἐγερθησόμενα διάφορα ζητήματα ἐκ τῆς συστάσεως τῆς ὀροθητικῆς γραμμῆς καὶ μὴ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου θὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον ἀπ' εὐθείας συμφωνιῶν μεταξὺ τῶν δύο ἐνδιαφερομένων Κυβερνήσεων.

Δηλώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς σχετικῶς μετὴν μεθόριον

Ἡ Ἐπιτροπὴ καθορισμοῦ ὁρίων ἀφοῦ ἐβεβαιώθη:

- α) Ὅτι τὸ ἐπὶ τόπου διάγραμμα εἶναι σύμφωνον πρὸς τὰς βασικὰς ἀποφάσεις τὰς ὑποδειχθείσας ἐν τῷ ἄρθρῳ II.
- β) Ὅτι τὰ συνταχθέντα χαρτογραφικὰ ἔγγραφα ἐναρμονίζονται μετὰ τοῦ ἐδάφους.
- γ) Ὅτι τὰ τρία συνημμένα ἀντίτυπα τῶν ἐγγράφων, προοριζόμενα ἀντιστοίχως διὰ τὴν Συνδιάσκεψιν τῶν Πρεσβευτῶν διὰ τὴν Ἀλβανίαν καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα, εἶναι πανομοιότυπα.

Ἀφοῦ ἐπραγματοποιήθη ἐπὶ τόπου ἡ παράδοσις τῆς μεθορίου εἰς τὰς δύο ἐνδιαφερομένας Κυβερνήσεις λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς δηλώσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν δύο ἐνδιαφερομένων Κρατῶν, τὰς περιεχομένας εἰς τὸ Παράρτημα 5.

Δηλώνει, παμψηφεί ὅτι ἡ μεθόριος μεταξὺ Ἀλβανίας καὶ Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ τριεθνοῦς Ἀλβανίας, Ἑλλάδος, Γιουγκοσλαυίας, ἕως τοῦ ὄρμου τῆς Φτελιᾶς εἶναι πραγματικῶς καὶ ἐγκύρως ὁροθετημένη (ἄρθρα III καὶ IV τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου).

ΑΡΘΡΟΝ 12ον

Δίαιτα τῶν ἐργασιῶν

Διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου αἱ ἐργασίαι τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς καθορισμοῦ τῶν συνόρων τῆς Ἀλβανίας ἐπὶ τῆς Ἑλληνο-αλβανικῆς μεθορίου ἐτερματίσθησαν.

Γεγονόμενον ἐν Φλωρεντία εἰς τρία Πρωτότυπα ἀντίτυπα προοριζόμενα

Διὰ τὴν Συνδιάσκεψιν τῶν Πρεσβευτῶν.

Διὰ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἀλβανίας.

Διὰ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Δηλώσεις τῶν Ἀντιπροσώπων Ἀλβανίας καὶ Ἑλλάδος παρὰ τῇ Διεθνῇ Ἐπιτροπῇ καθορισμοῦ τῶν ὁρίων τῶν μεθορίων τῆς Ἀλβανίας.

Οἱ κάτωθι ὑπογράφωντες, Ἀντιπρόσωποι τῶν Κυβερνήσεων Ἀλβα-

νίας καὶ Ἑλλάδος, δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι παρὰ τῆ Διεθνῆ Ἐπιτροπῆ καθορισμοῦ ὀρίων τῶν μεθορίων τῆς Ἀλβανίας, παρουσιάζουν τὰς κάτωθι δηλώσεις ἐν ὀνόματι τῶν ἀντιστοίχων Κυβερνήσεων των:

1) Ὁ Ἀλβανὸς Ἀντιπρόσωπος δὲν ἔχει οὐδεμίαν παρατήρησιν τεχνικῆς φύσεως νὰ διατυπώσῃ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὀροθετικὴν γραμμὴν ὡς αὕτη μόλις ἐχαράχθη ἐπὶ τόπου, ἀπὸ τοῦ τριεθνοῦς Ἀλβανίας, Γιουγκοσλαυΐας, Ἑλλάδος μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Φτελιᾶς.

Ὁ Ἕλλην Ἀντιπρόσωπος θεωρεῖ ὡς περιττὴν δὴλῶσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, δοθέντος ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐγνώρισεν ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ τὰς ἀντιρρήσεις της εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν τῶν Πρεσβευτῶν καὶ ὑπετάχθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνδιασκέψεως.

2) Οἱ δύο ἀντιπρόσωποι δὲν ἔχουν οὐδεμίαν παρατήρησιν τεχνικῆς φύσεως νὰ διατυπώσουν ἐν σχέσει μὲ τὰ καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς καθορισμοῦ ὀρίων χαρτογραφικὰ ἔγγραφα, δηλαδὴ διὰ τὰ 177 φύλλα τῶν ὀροσῆμων καὶ διὰ τὰ ἑπτὰ φύλλα ἠριθμημένα 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 τοῦ χάρτου τῆς μεθορίου ὑπὸ κλίμακα 1:50.000.

3) Οἱ δύο Ἀντιπρόσωποι εἶναι σύμφωνοι ὅτι ἡ συντήρησις τῶν ὀροσῆμων, τῶν μικρῶν πυραμίδων καὶ τῆς ἀποψηλωσεως ἐπὶ ἐκτάσεως 3 μέτρων πλάτους ἐκατέρωθεν τῆς ὀροθετικῆς γραμμῆς θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον εἰδικῆς συμβάσεως, ἡ ὁποία θὰ συναφθῇ μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων.

Ὅσον διὰ τὸ σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι, μέχρι τῆς συνάψεως μιᾶς τοιαύτης συμφωνίας, ἡ συντήρησις αὕτη καταλογισθῆ ὡς ἀκολουθῶς:

— Ἀπὸ τῆς λίμνης Πρέσπας, ἕως τὴν ὑδατίνην συμβολὴν (συμπεριλαμβανομένης) Σαρανταπόρου - Βογιούσης εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

— Ἀπὸ τῆς ὑδατίνης συμβολῆς (ἐξαιρουμένης) Σαρανταπόρου - Βογιούσης ἕως τὸν κόλπον τῆς Φτελιᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Καὶ ὅτι, ἐπὶ πλέον, μία Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἐξ ἐνὸς ἀξιωματικοῦ ἐξ ἐκάστης χώρας, θὰ συγκεντροῦται τὴν 1ην Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους εἰς Καπεσίτσα διὰ νὰ διατρέχῃ τὴν ὀροθετικὴν γραμμὴν καὶ νὰ συντάσῃ ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς γραμμῆς ταύτης.

Ὁ Ἀλβανὸς Ἀντιπρόσωπος προσχωρεῖ εἰς τὸ σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ Ἕλλην Ἀντιπρόσωπος δηλώνει ὅτι πάντα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν συντήρησιν ταύτην ζητήματα δεόν ὅπως διακανονισθοῦν διὰ τῆς προαναφερθείσης συμβάσεως μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων.

Φλωρεντία 27 Ἰανουαρίου 1925

Ὁ Ἀλβανὸς ἀντιπρόσωπος
MEDHI FRACHERI

Ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος
Ἀντ/ρχης ΧΡ. ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ὁ ὄρος «Βόρειος Ἡπειρος».

Ἑλληνικὴ ἄποψις

Ὁ καθηγητὴς Κωνσταντῖνος Θ. Εὐσταθιάδης, ἑταῖρος τοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Διεθοῦς Δικαίου, Εἰδικὸς Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, εἰς τὸ Βιβλίον του «ΜΕΛΕΤΑΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ» 1929—1959, ΤΟΜΟΣ ΙΙ (Ἀθῆναι 1959, Ἐκδόσεως Κλεισιούνη) καὶ εἰς τὴν σελίδα 549, ἐδάφιον δεύτερον καὶ τρίτον, τοῦ Κεφαλαίου ὑπὸ τὸν τίτλον «ΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗΝ ΑΥΤΩΝ ΦΑΣΙΝ» γράφει τὰ ἑξῆς:

«Τὸ ἀλβανικὸν ζήτημα ἐπιμέσως μόνον δύναται νὰ ἐνδιαφέρῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ δὴ ἐν τούτῳ, ὅτι ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τὸ 1913 Ἀλβανικοῦ Κράτους, εἰς ὃ αὐθαιρέτως περιελήφθη τὸ βόρειον τμήμα τῆς Ἡπείρου, ἀνεφύη βορειοηπειρωτικὸν ζήτημα, ἐνῶ οὐδὲ «Βόρειος Ἡπειρος» ὑπάρχει ὡς χωριστὴ ἐνότης διακρινομένη τῆς λοιπῆς Ἡπείρου. Ἡ Βόρειος Ἡπειρος δὲν ἀποτελεῖ οὔτε γεωγραφικὴν οὔτε οἰκονομικὴν ἐνότητα.

Ὁ ὄρος «Βόρειος Ἡπειρος» κατ' ἀρχὰς εἶχεν ἔννοιαν καθαρῶς διπλωματικὴν καὶ πολιτικὴν. Καθιερωθεὶς ἀπὸ τοῦ 1913 δηλοῖ τὸ τμήμα ἐκεῖνο τοῦ Ἡπειρωτικοῦ ἐδάφους τὸ κείμενον ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς τῶν διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας τοῦ 1913 καθορισθέντων ἑλληνοαλβανικῶν συνόρων. Ὁ ἐνίοτε συναντώμενος ἀντ' αὐτοῦ ὄρος «Νότιος Ἀλβανία» στερεῖται ἱστορικῆς βάσεως, χρησιμοποιοθεὶς τὸ πρῶτον ἀντὶ τοῦ ὄρου Ἡπειρος ἀπὸ Αὐστροουγγρικῆς πλευρᾶς».

Ἀλβανικὴ ἄποψις

Τὸ ἐν Καναδᾷ ἐκδιδόμενον ἀλβανικὸν περιοδικὸν «BESA = ΠΙΣΤΙΣ» (ὄργανον τοῦ «Balli Kombtar = Ἐθνικὸν Μέτωπον») εἰς τὸ

τεῦχος μηνὸς Μαρτίου 1970 καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰς θλιβερός μῦθος ἡ λαιμαργία τῆς Ἑλλάδος» δημοσιεύει εἰς τὸ Αὐτὸ μέρος αὐτοῦ τὰ ἐπόμενα: «...Τὸ παρὸν ἄρθρον, ὡς καὶ τὰ ἐπακολουθησόμενα, ἀποτελοῦσιν ἀποσπάσματα τῆς ἐκ σελίδων 487 ἐπιστημονικῆς Πανεπιστημιακῆς διατριβῆς μου ὅπου ἀσχολοῦνται μὲ τὸν ἀσθενῆ ἑλληνικὸν μῦθον, τὸν ἀποκαλούμενον «ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ». Ὁ μῦθος οὗτος ἀποτελεῖ ἐφεύρεσιν ἐνὸς Ἑλληνοῦ Ἐπισκόπου, ἐκ Κρήτης, καὶ ἐνὸς πολιτικοῦ, ἐκ τοῦ Μωρηᾶ.

1821—1831. Ὁ ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας των

Κατὰ τὸ ἔτος 1824—1825 συνεκλήθη ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πετρούπολει Πρεσβευτικὴ Συνδιάσκεψις διὰ τὴν συζήτησιν καὶ ἀποφασίσην ἐπὶ τοῦ ἀνακύπτοντος Ἑλληνικοῦ προβλήματος. Ἐν αὐτῇ ἡ συζήτησις ἐγένετο ἐπὶ καταρτιοθέντος καὶ ὑποβληθέντος σχεδίου ὑπὸ τινος ὑπόπτου ἐπιχειρηματίου καὶ ραδιούργου Ρώσου ὀνόματι Κομάνωφ, ἐβραϊκῆς καταγωγῆς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐγκατεστημένου ἐν Ρωσίᾳ, συνεργαζόμενον δὲ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ χρήμασιν. Ὁ Κομάνωφ οὗτος ἐχρησιμοποιεῖτο τόσον ὑπὸ τοῦ Τσαράου ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Βαρῶνων τῆς ἐποχῆς.

Βάσει τοῦ σχεδίου τούτου θὰ ἐδημιουργοῦντο πολλὰ αὐτόνομα κρατίδια «Καντόνια» ἐν Ἑλλάδι, ἐν ἐκ τῶν ὁποίων θὰ εἶχε τὸ ὄνομα «Βόρειος Ἡπειρος» καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεξετείνετο μέχρι τῆς ὄροσειρᾶς τῆς «Λαμπουργιᾶς», ἥτις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπέτελει ἐδαφικὸν τμήμα τῆς Τουρκικῆς ἐπικρατείας. Ὡς προελέχθη, ὁ μῦθος οὗτος ὀνομαζόμενος «Βόρειος Ἡπειρος» ἐφευρέθη καὶ ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω ἀναφερόμενον Ρώσον. Ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἀγγλία δὲν ἀπεδέξαντο τὸν ὑποβληθέντα τοῦτον μῦθον ἀποκαλούμενον «Βόρειος Ἡπειρος» ἐν τῇ Συνδιασκέψει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Στατιστικοὶ πίνακες τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλληνογλώσσου
«Μειονότητος».

Π Ι Ν Α Ξ Ι'

Ἐμφαίνων τὸν Ἑλληνογλωσσὸν πληθυσμὸν τοῦ Μουτεσσαριφλικίου²
Ἄργυροκάστρου (Βιλαετίου Ἰωαννίνων) κατὰ τὸ ἔτος 1888.

Ἐπαρχία	Ὄνομα χωρίου	Ἄ ρ ι θ μ ο ς	
		Οἰκογενειῶν	Κατοίκων
1η Παλαιοπωγωνίου	Τσιάτιστα	80	400
	Μαυρόγερου	45	295
	Σωπική	250	1.250
	Σχωριάδες	100	500
	Πολύτσαγη	180	900
	Χλωμόν	140	700
	Βλάχοι	80	400
	Βαλοδίστα	50	259
Σ ύ ν ο λ ο γ (8)		925	4.965
2α Ἄργυροκάστρου	Δερβητσάνη	200	1.000
	Καλογοραντζή	120	600
	Βάνιστα	30	150
	Χάσκοβον	45	225
	Δούβιανη	75	375
	Σωφράτικα	80	400
	Τεριαχάταις	50	250

1. Οὗτος ὁ Πίναξ ἐξήχθη ἐκ τῶν Στατιστικῶν Πινάκων Πληθυσμοῦ τοῦ Βιλαετίου Ἰωαννίνων τῶν συνταγέντων ὑπὸ τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἑλλάδος τὸ ἔτος 1888. Ἀπεστάλησαν δὲ διὰ τοῦ ἐγγράφου ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 829 ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου 1888 τοῦ Προξενείου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον ὄπερ, διὰ τοῦ ἐγγράφου του ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 2586 ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου 1888, διεδίδασε τούτους πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

2. Μουτεσσαριφλίκιον: Λέξις τουρκικὴ σημαίνουσα τὴν Ὑποδιοίκησιν.

Έπαρχία	Όνομα χωρίου	Άριθμοι	
		Οικογενειών	Κατοίκων
	Γορίτσα	20	100
	Γράψη	50	250
	Γιωργουτσάταις	60	300
	Ζερβάταις	40	200
	Βουλιαράταις	50	250
	Βόδριστα	15	75
	Βωδίνο	15	75
	Κρά	100	500
	Πέπελη	110	550
	Σελειό	20	100
	Καχογοραντζή	20	100
	Λουδίνα	70	350
	Σωτήρα	90	450
	Λόγγος	95	475
	Κοσοβύτσα	10	50
	Κατούνα	15	75
	Άγιος Νικόλαος	40	200
	Κακαβιά	30	150
	Ραντάταις	35	175
	Άνω Έπισκοπή	40	200
	Κάτω Έπισκοπή	30	150
	Γλώνα	40	200
	Βλαχογοραντζή	20	100
	Σύνολο (30)	1.615	8.075
3η Δελβίνου	Δέλβινο (πόλις)	340	1.700
	Λευθεροχώρι	80	400
	Κακοδίκη	60	300
	Γαρδικάκη	50	250
	Κρόγγοι	50	250
	Άνω Δρόδιανη	190	950
	Κάτω Δρόδιανη	160	800
	Άνω Λεσινίτσα	150	750
	Κάτω Λεσινίτσα	90	450
	Γιανητσάταις	65	325
	Λουψάταις	20	100
	Τσαρκοβίτσα	50	250

Έπαρχία	Όνομα χωρίου	Ά ρ ι θ μ ο ς	
		Οικογενειῶν	Κατοίκων
	Άγιος Άνδρέας	60	300
	Δίβρη Δεκατρείς	55	275
	Δίβρη Μεσσανή	60	300
	Δίβρη Καβαλαράταις	80	400
	Περούκα (Περδικάριου)	45	225
	Λίβινα	30	150
	Βελιάχοβου	25	125
	Συρρακάταις	70	350
	Βραϊλάταις	40	200
	Κώσταρη	80	400
	Μεσοπόταμου	40	200
	Σαλή Μπέη	25	125
	Πάλη	20	100
	Παλιαυλή	80	400
	Σμενίτσα	60	300
	Γριάζανη	80	400
	Μάλτσιανη	30	150
	Καισαράταις	40	250
	Γράβα	50	250
	Βαγγαλιάταις	50	250
	Καραχάτζη	20	100
	Μηλιά	50	250
	Βρωμερόν	15	75
	Σαγιάνη	40	200
	Καλτσάταις	80	400
	Μαυρόπουλου	30	150
	Σταθάταις	25	125
	Φοινίκη	50	250
	Κρανιά	40	200
	Άρδάσοβα	50	250
	Όμιερ Έφέντη	40	200
	Ρουμάντζια	40	200
	Μειμόραχη	20	100
	Δερμίσση	25	125
	Χάλιον	40	200
	Σύνολον (47)	2.940	14.750

Έπαρχία	Όνομα χωρίου	Άριθμὸς	
		Οικογενειῶν	Κατοίκων
4η Χειμάρρας	Καινούριον	60	300
	Καλαράταις	250	1.250
	Μεμούσμπη	50	250
	Καραλήμπη	40	200
	Χαδὶρ Ἀγά	35	175
	Χειμάρρα (πόλις)	250	1.250
	Δρυμάδες	210	1.050
	Παλιάσσα	120	600
	Τσαούση	30	150
	Τρέμουλη	25	125
	Ἀλῆκον	80	400
	Τσούκη	30	150
	Χότζια	50	250
	Καλύβια	50	250
	Κουλουρίτσα	10	50
	Γέρμα	40	200
	Κασίμ Ἀλήμπη	50	250
	Σύνολον (17)	1.380	6.900
	Γενικόν Σύνολον (102)	6.860	34.420

Ἦτοι χωρία ἑκατὸν καὶ δύο, οἰκογένειαι ἕξ χιλιάδες ὀκτακόσιαι καὶ ἑξήκοντα, κάτοικοι τριακόνη τέσσαρες χιλιάδες τετρακόσιοι καὶ εἴκοσι.

Π Ι Ν Α Ξ Ι Ι

Ἀλφαθητικὸς ἐμφαίνων ἀναλυτικῶς τὰ κατὰ περιφέρειας χωρία ὡς καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς ἐν τῷ Νομῷ Ἀργυροκάστρου (Ἀλβανίας) διαβιούσης Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος, ἐν ἔτει 1927¹

Περιφέρεια Νομοῦ	Αὔξ. ἀριθ.	Ὄνομα χωρίου	Κάτοικοι αὐτοῦ	Σύνολον	
				κατὰ περιφέρειαν χωρίων	κατοίκων
1η Ἀργυροκάστρου (περιοχὴ Κάτω Δροπόλεως)	1	Βάνιστα	412		
	2	Γορίτσα	139		
	3	Γράψη	474		
	4	Δερβητσάνη	1.423		
	5	Δούβιανη	771		
	6	Καλογοραντζή	762		
	7	Σωφράτικα	356		
	8	Τεριαχάτου	567		
	9	Χάσκοβον	356		
		Σύνολον		9	5.260
2α Λιμποχόβου (περιοχὴ Ἄνω Δροπόλεως)	10	Ἄγ. Νικόλαος	204		
	11	Βωδίνα	199		
	12	Βωδρίστα	428		
	13	Βουλιαράτιον	949		
	14	Βραχογοραντζή	228		
	15	Γιωργουτσάτιον	657		
	16	Γλύνα	372		
	17	Ἐπισκοπὴ Ἄνω	334		
	18	Ἐπισκοπὴ Κάτω	224		
	19	Ζερβάτιον	251		
	20	Κακαβιά	403		
	21	Κακογοραντζή	212		
	22	Κατούνα	113		
	23	Κοσοδίτσα	639		
	24	Κλεισάριον	480		
	25	Κρά	163		
	26	Λόγγος	695		

1. Τὰ ἀνωτέρω πληθυσμιακὰ στοιχεῖα, ὄντα ἐπίσημα, ἠρύσθησαν ἐκ τοῦ βιβλίου «H ALBANIA κατὰ τὸ 1927» (Ἔκδοσις Τίρανα 1928) τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν Ἀλβανίας κ. Τεκλί Σελενίτσα. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀλβανίας ἦτο τότε 828.593.

Περιφέρεια Νομού	Αϋξ. ἀριθ.	Όνομα χωρίου	Κάτοικοι αυτοῦ	Σύνολον κατὰ περιφέρειαν χωρίων κατοίκων
	27	Λουβίνα	151	
	28	Πέπελη	577	
	29	Ψαντάτιον	48	
	30	Σελειὸ	409	
	31	Σωτήρα	946	
		Σύνολον		22 8.688
3η Πωγωνίου	32	Μαυρόγερον	88	
	33	Πολύτσανη	1.536	
	34	Σωπική	1.112	
	35	Σχωριάδες	751	
	36	Τσάτιστα	680	
	37	Χλωμόν	776	
		Σύνολον		6 4.943
4η Πρεμετῆς	38	Βαλαδοῖστα	220	
	39	Βλαχούψηλοτέρα	252	
		Σύνολον		2 472
5η Δελβίνου	40	Ἀρδάσοβα	96	
	41	Βραϊλάτιον	116	
	42	Βελάχοβον	80	
	43	Γαρδικάκιον	318	
	44	Γέρμα	191	
	45	Γιαννητσάταις	110	
	46	Δέλδινον (πόλις)	1.040	
	47	Δίβρη	974	
	48	Δορμίσιον	48	
	49	Δρόδιανη Ἄνω	718	
	50	Δρόδιανη Κάτω	768	
	51	Ἐλευθεροχώριον	276	
	52	Κακοδίκιον	558	
	53	Καραχάτζη	56	
	54	Κρανιά	203	

Περιφέρεια Νομού	Αύξ. αριθ.	Όνομα χωρίου	Κάτοικοι αυτού	Σύολον	
				κατά περιφέρειαν χωρίων	κατοίκων
	55	Κρόγγοι	202		
	56	Κώτσαρη	202		
	57	Λεσινίτσα Άνω	663		
	58	Λεσινίτσα Κάτω	1.033		
	59	Λιθίνα	167		
	60	Μέλιανη	230		
	61	Μειμόραχη	71		
	62	Μεσοπόταμον	142		
	63	Μαυρόπουλον	34		
	64	Ρωμάντζια	190		
	65	Σαγιάννη	31		
	66	Συρακάτιον	155		
	67	Σμίνετση	265		
	68	Τσερκοβίτσα	246		
	69	Ύμερ Έφέντη	134		
	70	Φοινίκη	379		
		Σύολον		31	9.696
6η	71	Άληκον	311		
Άγίων Σαράντα	72	Βρυώνιον	167		
	73	Βρωμερόν	64		
	74	Καλύδια Σούση	113		
	75	Καραλήμπεη	129		
	76	Κασίμ Άλήμπεη	45		
	77	Μετόχι	35		
	78	Πάλη	168		
	79	Τσαούση	200		
	80	Τρέμουλη	37		
	81	Τσούκα	228		
	82	Χάλιο	133		
		Σύολον		12	1.630
7η	83	Άγιος Άνδρέας	256		
Βούρκου Κομισιπόλεως	84	Βαγγαλιάταις	264		
(ή Τσαμουργιάς κατ' άλθανούς)	85	Γράβα	200		
	86	Γριάσδανη	339		

Περιφέρεια Νομού	Αὔξ. ἀριθ.	Ὄνομα χωρίου	Κάτοικοι αὐτοῦ	Σύνολον	
				κατὰ περιφέρειαν χωρίων	κατοίκων
	87	Θεολόγος	213		
	88	Καλύβια Πασιά	349		
	89	Καλτσάταις	170		
	90	Καρόκη	294		
	91	Καινούργιο	91		
	92	Καισαράτη	145		
	93	Κομάτη	104		
	94	Κουλουρίτσα	195		
	95	Λαζάτη	212		
	96	Μάλτσιανη	339		
	97	Μαρκάτη ¹	88		
	98	Μεμούσιμπεη	148		
	99	Περδικάριον	154		
	100	Τσιφλίκιον Τούσια	73		
	101	Χαντέραγα	122		
	102	Χότζια	128		
		Σύνολον		20	3.884
8η	103	Δρυμάρες	1.817		
Χειμάρρας ²	104	Παλλάσσα	682		
	105	Χειμάρρα (πόλις)	1.786		
		Σύνολον		3	4.285
		Γεν. Σύνολον		105	38.858

¹Ἦτοι χωρία ἑκατὸν πέντε (105) μὲ πληθυσμὸν τριάκοντα ὀκτὼ χιλιάδας ὀκτακοσίους πενήκοντα καὶ ὀκτὼ (38.858) κατοίκους.

1. Τὸ χωρίον Μαρκάτη ἀναγράφεται ἐν τῇ Συνημμένῳ Ἀριθ. 2, ὑπ' αὔξ. ἀριθ. 10 τῆς ἀπὸ 23ης Ἰουλίου 1934 Ἐπιστολῆς τοῦ ἀλβανοῦ Ἰπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Τζαφέρ πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.
2. Ἡ περιφέρεια τῆς Χειμάρρας διοικητικῶς ὑπήγαστο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Νομαρχίας Αἰθῶνος, σχολικῶς δὲ μόνον τὰ τρία αὐτῆς Ἑλληνόγλωσσα χωρία ἐπεθεωροῦντο ὑπὸ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Μειονοτικῶν Σχολείων Νομαρχίας Ἀργυροκάστρου.

Π Ι Ν Α Ξ Ι Ι Ι

Ἐμφαίνων τὸν πληθυσμὸν τῆς ἐν τῷ Νομῷ Ἀργυροκάστρου (Ἀλβανίας) διαβιούσης Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητας, κατὰ τὸ ἔτος 1937¹

Ἐπαρχία τοῦ Νομοῦ	Αὔξ. ἀριθ.	Ὄνομα χωρίου	Ἀ ρ ι θ μ ο ς	
			Οἰκογενειῶν	Κατοίκων
1η Λιμποχόδου	1	Γλύνα	85	411
	2	Ἄνω Ἐπισκοπή	70	345
	3	Κάτω Ἐπισκοπή	50	283
	4	Βραχογοραντζή	51	276
Σύνολον			1.315	
2α Κέντρου Ἀργυροκάστρου	5	Γράψη	87	521
	6	Δερδητσάνη	302	1.657
	7	Καλογοραντζή	179	870
	8	Βάνιστα	75	432
	9	Χάσκοβον	72	442
	10	Δούβιανη	143	800
	11	Σωφράτικα	77	417
	12	Τεριαχάτιον	102	639
	13	Γορίτσα	31	167
	14	Γιωργουτσάτιον	—	793
	15	Ζερβάτιον	—	351
	16	Βουλιαράτιον	—	1.086
	17	Βόδριστα	—	574
	18	Κρά	—	210
	19	Βωδίνο	—	241
	20	Πέπελη	—	674
	21	Κλεισάριον	85	530
	22	Σελειὸ	63	461
	23	Κακογοραντζή	30	241
	24	Λουβίνα	30	193
	25	Σωτήρα	200	1.083
	26	Λόγγος	120	809

1. Ἡ ἀπογραφὴ αὕτη πληθυσμοῦ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Κόλ Κώτση, ἀλβανοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Ἀργυροκάστρου διὰ τὰ Ἰδιωτικὰ (Κοινοτικὰ) Σχολεῖα τῆς Μειονότητος, κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην Ἐπιθεώρησιν τῶν ἐλληνογλώσσων Σχολείων τὴν ἀνοιξιν τοῦ ἔτους 1937.

Έπαρχία του Νομού	Αϋξ. ἀριθ.	Όνομα χωρίου	Άριθμὸς	
			Οικογενειῶν	Κατοίκων
	27	Κοσοβίτσα	80	653
	28	Ἅγιος Νικόλαος	25	235
	29	Κατούνα	10	122
	30	Κακαβιά	—	446
	31	Ῥαντάτη	10	82
Σύνολον				14.719
3η Δροβιάνης (περιοχή)	32	Δρόβιανη (Ἄνω - Κάτω)	—	1.435
	33	Ἄνω Λεσινίτσα	—	842
	34	Κάτω Λεσινίτσα	200	1.210
	35	Κρόγγοι	42	236
Σύνολον				3.723
4η Κομισπόλεως (περιοχή Ἁγίου Παντελεήμονος)	36	Τσερκοβίτσα	43	249
	37	Λουψάτη	8	63
	38	Γιανητσάταις	23	143
	39	Ἅγιος Ἀνδρέας	54	313
	40	Μάλτσανη	50	280
	41	Κουλουράταις	41	364
	42	Γριάσδανη	89	578
	43	Σμίνετση	50	265
	44	Κομάτι	19	130
	45	Καρόκι	—	438
	46	Γράβα	42	293
	47	Λαζάτι	47	247
	48	Καλτσάτι	33	197
	49	Καλύβια Πασᾶ	82	416
	50	Χότζια	23	161
	51	Γέρμα	—	236
	52	Δερμίσι	—	81
53	Μεμούσμπη	23	185	
54	Καινούργιο	14	112	
55	Καραλήμπη	22	116	
56	Χαντέραγα	30	163	
57	Βαγγαλιάτι	56	343	
Σύνολον				5.373

Έπαρχία του Νομού	Αύξ. αριθ.	Όνομα χωρίου	Αριθμοί Οικογενειών Κατοίκων	
5η Άγιων Σαράντα (περιοχή)	58	Καλύβια Σούση	21	161
	59	Άλῆκον	56	364
	60	Τσαούση	38	231
	61	Τρέμουλη	7	38
	62	Κασίμ Ἀλήμπεη	3	24
	63	Τσούκα	66	533
	64	Πάλη	22	121
	65	Βρυώνη	35	259
	66	Μετόχι	22	108
	67	Χάλιο	25	181
Σύνολον				2.015
6η Δελβίνου (περιοχή Δελβίνου)	68	Φοινίκη	75	554
	69	Μαυρόπουλου	9	80
	70	Καραχάτζη	8	84
	71	Ἄνω Μεσοπόταμον	7	48
	72	Κάτω Μεσοπόταμον	25	137
	73	Βραϊλάταις	28	137
	74	Κώσταρη	36	263
	75	Συρακάταις	28	182
	76	Δέλβινον (πόλις)	140	982
	77	Κακοδίκη	117	695
	78	Ἐλευθεροχώρι	81	467
	79	Γαρδικάκι	52	318
Σύνολον				3.947
(περιοχή Δίδρης)	80	Ἰμέρ Ἐφέντη	—	330
	81	Ῥουμάντζα	—	81
	82	Δίδρη	—	1.347
	83	Λίβινα	—	237
	84	Βελιάχοβον	16	115
	85	Ἀρδάσοβα	—	138
	86	Κρανια	—	250
Σύνολον				2.498

Έπαρχία του Νομού	Αύξ. ἀριθ.	Όνομα χωρίου	Ά ρ ι θ μ ο ς	
			Οικογενειῶν	Κατοίκων
7η Πωγωνίου	87	Χλωμόν	130	915
	88	Τσάτιστα	180	933
	89	Μαυρόγερον	17	128
	90	Σωπική	310	1.937
	91	Σχωριάδες	130	817
	92	Πολύτσανη	240	1.729
Σύνολον			6.459	
Γενικόν Σύνολον			40.049 ¹	

¹Ήτοι χωρία ἐγγενήκοντα καὶ δύο καὶ κάτοικοι τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ τεσσαράκοντα ἐγγέα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

1. Δὲν ἐπεθεώρησε καὶ ἐπομένως δὲν μνημονεύονται: α) τὰ χωρία Βαλοβίστης καὶ Βλαχοῦψηλοτέρα τῆς Ἐπαρχίας Πρεμετῆς, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων ἀνέρχονται εἰς 472, συμφώνως τῇ ἀπογραφῇ τοῦ 1928, καὶ β) τὰ χωρία Δρυμάδες, Παλάσσα καὶ Χειμάρρα (πόλις), οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων ἀνέρχονται εἰς 4.285 (ἀπογραφῇ 1928). Ἐπομένως, τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος ἐν τῷ Νομῷ Ἀργυροκάστρου (Ἄλδανίας) κατὰ τὸ ἔτος 1937, ἀνέρχεται εἰς 44.806 κατοίκους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Ἔκθεσις Σχολικοῦ ἔτους 1928—1929 μετὰ σχετικῶν Πινάκων τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις Ἐπιθεωρητοῦ Σχολείων Βορείου Ἠπείρου κ. Ἀθανασίου Ναθαναήλ.

Π Ι Ν Α Ξ

ἐμφαίνων τὰς κατὰ Ἐπαρχίαν κοινότητας τῆς Β. Ἠπείρου, ἐν αἷς λειτουργοῦσιν Ἑλληνικά Σχολεῖα, τὰ ὀνόματα τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ (Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν) μετὰ τῶν τοπικῶν προσόντων αὐτῶν, τὸν ἀριθμὸν τῶν τάξεων ἐκάστου, τὸν ἰσχυρὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν κατὰ φύλον ὡς καὶ τὸν χρόνον τὸν διατιθέμενον διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἀλβανικῆς γλώσσης. (Σχολικὸν ἔτος 1928—1929).

Α΄. ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

1ον Σχολεῖον Ἀργυροκάστρου

Διδάσκαλος 1. Φώτιος Παπαζήσης, Ἑλληὴν τελειόφοιτος τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς τῆς Ἰωαννίνων διδάσκων ἀπὸ ἐτῶν καὶ οἶκον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἰς 21 μαθητὰς καὶ 9 μαθητρίας, καθότι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ δὲν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν λειτουργία Ἑλληνικοῦ Σχολείου.

2ον Σχολεῖον Βανίστης

Διδάσκαλοι 2. 1) Ἀντώνιος Ζῶγκος, Ἑλληὴν κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ὑποχρεουμένης δυνάμει ὄρου τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν νὰ μισθοδοτῆ ἀναλόγως τοῦ φορολογουμένου πληθυσμοῦ καὶ διδασκάλους τῶν μειονοτήτων. (Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ἐφαρμόζεται καὶ ἀντίστροφον ὅλως λόγον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ὡς ἄνω ὄρου προκειμένου περὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς μειονότητος, διότι καὶ οἱ μισθοὶ οὗς αὕτη χορηγεῖ εἰς

αὐτοὺς εἶναι λίαν ἀνεπαρκεῖς ἐν σχέσει πρὸς τοὺς εἰς τοὺς Ἄλβανοὺς διδασκάλους χορηγουμένους τοιοῦτους καίτοι κατωτέρους τῶν ἡμετέρων κατὰ πολὺ ὡς πρὸς τὰ τυπικὰ προσόντα αὐτῶν καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μισθοδοτουμένων ὑπ' αὐτῆς Ἑλλήνων διδασκάλων ἐλάχιστος ἀνερχόμενος κατὰ τὸ τρέχον τοῦτο σχολ. ἔτος εἰς 15 μόνον ἐν τῷ Νομῷ Ἀργυροκάστρου). Ὁ ἀνωτέρω διδάσκαλος εἶναι τελειόφοιτος Γυμνασίου. 2) Θεόδωρος Παπανικολάου κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ σχολεῖον ἔχει 7 τάξεις, μαθητὰς δὲ 75 ἐξ ὧν 40 ἄρρενες καὶ 35 θήλειαι. Ἀμφότεροι οἱ διδάσκαλοι οὗτοι διδάσκουν πρωτίστως τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν δὲ Ἀλβανικὴν εἰς μὲν τὰς τρεῖς ἀνωτέρας τάξεις διδάσκει ὡς γλῶσσαν ὁ Ἀντώνιος Ζῶγκος, ὅστις ἐπιβολῇ τῶν Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν διδάσκει ἐπὶ πλέον εἰς τὰς τάξεις ταύτας τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανικῆς 2½ ὥρας ἡμερησίως, τὰς δὲ λοιπὰς διὰ τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα γνωρίζουν ἐπαρκῶς τὴν Ἀλβανικὴν καὶ ἰδίᾳ τοὺς διαφόρους ὅρους τοὺς ἀπαιτούμενους πρὸς κατανόησιν τῶν μαθημάτων τούτων ἐννοεῖται οἷκοθεν ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων τούτων διεξάγεται κατὰ τὸ πλεῖστον Ἑλληνιστί. Ὁ διδάσκαλος οὗτος διαθέτει διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀλβανικῆς 2½ ὥραν ἡμερησίως, τὰς δὲ λοιπὰς διὰ τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα. Εἰς δὲ τὰς τάξεις Γ' καὶ Δ' διδάσκει τὴν Ἀλβανικὴν ὡς γλῶσσαν μόνον διαθέτων ὑπὲρ αὐτῆς 1 ὥραν τὴν ἡμέραν ὁ Θεόδωρος Παπανικολάου ἀπάσας δὲ τὰς ἄλλας ὥρας διδάσκει τὰ Ἑλληνικὰ μαθήματα. (Σημειωτέον ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Ἀλβανικῆς ἐπιβάλλεται ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως).

3ον Σχολεῖον Βοδίνου

Διδάσκαλος 1. Σταῦρος Παρτάλης, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 32 ἐξ ὧν 18 ἄρρενες καὶ 14 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων διεξάγεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τῆς Ἀλβανικῆς περιοριζομένης εἰς ξηρὰν μόνον ἀνάγνωσιν εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις ἐπὶ 1 ὥραν ἡμερησίως τοῦ διδασκάλου μὴ γνωρίζοντος ἐπαρκῶς ταύτην.

4ον Σχολεῖον Βοδρίστης

Διδάσκαλος 1. Μιχαὴλ Παπαδόπουλος, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος τῶν Ζωγραφείων Διδασκαλείων. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 52 ἐξ ὧν 34 ἄρρενες καὶ 18 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ὡς ἀνωτέρω.

5ον Σχολεῖον Βουλιαρατίου

Διδάσκαλοι 3. 1) Στυλιανὸς Παπαδόπουλος, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς. 2) Βασίλειος Δαλλιάνης, Ἑλλην κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ παρὰ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. 3) Ἀλέξιος Δάνης Ἀλβανὸς μισθοδοτούμενος μόνον ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 123, ἐξ ὧν 81 ἄρρενες καὶ 42 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν Στυλιανὸς Παπαδόπουλος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν καθ' ὅλας τὰς ἡμερησίας ὥρας, ὁ δὲ Βασίλειος Δαλλιάνης διδάσκει τὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν εἰς ταύτας ἐπὶ 2 ὥρας τὴν ἡμέραν. Ὁ Ἀλβανὸς διδάσκαλος Ἀλέξιος Δάνης διδάσκει μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ὡς καὶ τὰ Μαθηματικὰ Ἀλβανιστί, ἐπίσης εἰς τὰς τάξεις ταύτας ὡς καὶ εἰς τὸ κατώτερον τριῆμα διδάσκονται Ἀλβανιστὶ ἢ Γυμναστικὴ καὶ ἢ Ὀδική, τῶν λοιπῶν μαθημάτων διδασκομένων Ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων 2 διδασκάλων.

6ον Σχολεῖον Γλύνας

Διδάσκαλος: 1. Κωνσταντῖνος Θάνας, Ἑλλην κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 50 ἐξ ὧν ἄρρενες 35 καὶ θήλειαι 15. (Ἐκ τοῦ σχολείου τούτου ἀφαιροῦνται οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τῆς κοινότητος Βραχογοραντζῆς, οἵτινες ἐφοίτων προηγουμένως εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔγκρισιν ὑπὸ τῶν Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν τοῦ διδασκάλου τῆς κοινότητος ταύτης οὗτοι φοιτῶσιν εἰς τὸ τῆς κοινότητος αὐτῶν). Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων γίνεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, εἰς δὲ τὰς ἀνωτέρας τάξεις, δηλ. ἀπὸ τῆς Γ' καὶ εἰς τὴν Ἀλβανικὴν διατιθεμένων 3 ὥρῶν ὑπὲρ αὐτῆς, καθ' ἡμέραν.

7ον Σχολεῖον Βραχογοραντζῆς

Διδάσκαλος 1. Δημήτριος Δούτσος, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 3 τάξεις, μαθητὰς 35 ἐξ ὧν 25 ἄρρενες καὶ 10 θήλειαι. Τὸ σχολεῖον τοῦτο ἤρξατο ἐπαναλειτουργοῦν τῇ 25 π. Φεβρουαρίου, διότι τότε ἐνεκρίθη ὁ διδάσκαλος ὑπὸ τῶν Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν. Ἡ διδασκαλία διεξάγεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ἡ δὲ Ἀλβανικὴ διδάσκεται μόνον ὡς γλῶσσα ἀνεπαρκέστατα τοῦ διδασκάλου μὴ γνωρίζοντος ταύτην καὶ διαθέτοντος ½ περίπου ὥραν δι' αὐτήν.

8ον Σχολεῖον Γορίτσης

Διδάσκαλος 1. Γρηγόριος Τσάμης, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Γυμνασίου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 26 ἐξ ὧν 20 ἄρρενες καὶ 6 θήλειες. Ἡ διδασκαλία γίνεται Ἑλληνιστί, διδάσκεται ὅμως καὶ ἡ Ἀλβανικὴ ὡς γλῶσσα εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις διατιθεμένης 1 ὥρας πρὸς τοῦτο.

9ον Σχολεῖον Γεωργουτσατίου

Διδάσκαλοι 2. 1) Κωνσταντῖνος Κωστάκης, Ἕλλην Κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς. 2) Εὐανθία Οἰκονόμου, Ἑλληνὶς κοινοτική, τελειόφοιτος Ἀρσακείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις μαθητὰς 120 ἐξ ὧν 80 ἄρρενες καὶ 40 θήλειες. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν Κωνσταντῖνος Κωστάκης καίτοι εἶναι διωρισμένος ὡς Ἀλβανὸς διδάσκαλος ἐν τούτοις διδάσκει καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπὶ 2 ὥρας τὴν ἡμέραν καὶ ὑπὸ τὴν προνομιούχον οὕτως εἰπεῖν χροιάν ὡς Ἀλβανοδιδασκάλου ἐξυπηρετεῖ σπουδαίως ἀπὸ ἐτῶν τὰς ἡμετέρας ἀπόψεις. Ἡ δὲ διδασκάλισσα Εὐανθία Οἰκονόμου διδάσκει καθ' ἀπάσας τὰς ὥρας τὴν Ἑλληνικὴν.

10ον Σχολεῖον Γράψης

Διδάσκαλοι 2. 1) Γεώργιος Καλυβόπουλος, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Γυμνασίου. 2) Νικόλαος Φιλίππου, Ἕλλην κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ἔχων ἐνδεικτικὸν τῆς Γ' Γυμνασίου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 71 ἐξ ὧν 45 ἄρρενες καὶ 26 θήλειες. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν Γεώργ. Καλυβόπουλος διδάσκει τὴν Ἑλληνικὴν καὶ 1 ὥραν τὴν ἡμέραν Ἀλβανικὴν εἰς τὴν Γ' τάξιν, ὁ δὲ Νικόλαος Φιλίππου καίτοι εἶναι διωρισμένος ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ὡς Ἀλβανὸς διδάσκαλος διδάσκει καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπὶ 2 ὥρας τὴν ἡμέραν.

11ον Σχολεῖον Δερβητσάνης

Διδάσκαλοι 3. 1) Φίλιππος Οἰκονομίδης, Ἕλλην ἀπεσπασμένος ἐκεῖ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Σχολείων Β. Ἡπείρου, τελειόφοιτος Γυμνασίου. 2) Σπυρίδων Ντρίτσος, Ἕλλην κοινοτικός, ἀπόφοιτος τῆς Δ' τάξεως τῆς Ἐθνικῆς Σχολῆς Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίου Κων)πόλεως. 3) Ἀθαν. Οἰκονόμου, Ἀλβανὸς μισθοδοτούμενος μόνον ὑπὸ τῆς Ἀλβαν.

Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 186 ἐξ ὧν 114 ἄρρενες καὶ 72 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων οἱ μὲν 2 πρῶτοι διδάσκουν μόνον τὴν Ἑλληνικὴν εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις, ὁ δὲ τελευταῖος Ἀθαν. Οἰκονόμου μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως καὶ ἐπὶ πλέον τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις Ἀλβανιστὶ ὡς καὶ τὴν Γυμναστικὴν καὶ Ὡδικὴν εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις τοῦ Σχολεῖου.

12ον Σχολεῖον Δούβιανης

Διδάσκαλοι 2. 1) Βασίλειος Λάμπας, Ἑλλην κοινωτικὸς τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 2) Κωνστ. Μίχας, Ἑλλην κοινωτικὸς τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 100 ἐξ ὧν 65 ἄρρενες καὶ 35 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν πρῶτος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ δεύτερος, προσληφθεὶς ἐσχάτως διδάσκει τὴν Ἀλβανικὴν καὶ ὀλίγα μόνον Ἑλληνικά, διότι λόγῳ τῆς ἐξ Ἀλβανοφώνου χωρίου καταγωγῆς του καὶ τῆς προγενεστέρως φιλελληνικῆς δράσεώς του ἐπιτηρεῖται αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν, εἶναι δὲ καλὸν στοιχεῖον ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως.

13ον Σχολεῖον Ἀνω Ἐπισκοπῆς

Διδάσκαλος 1. Χαράλαμπος Τσέλιος, Ἑλλην ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 45 ἐξ ὧν 27 ἄρρενες καὶ 18 θήλειαι. Οὗτος λόγῳ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀλβανικῶν ἀρχῶν κωλυμάτων διετέλει ἐν ἀργίᾳ, ἀλλ' ἐσχάτως κατέρθωσε νὰ ἐγκριθῆ καὶ ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν τῇ 8ῃ π. Φεβρουαρίου. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων διεξάγεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀλβανικῆς περιοριζομένης εἰς ξηρὰν μόνον ἀνάγνωσιν ἀκατάληπτον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον διδάσκαλον ἀγνοοῦντα τελείως τὴν γλῶσσαν ταύτην, διδάσκει μόνον κατὰ τύπον ἐπὶ ½ ὥραν.

14ον Σχολεῖον Κάτω Ἐπισκοπῆς

Διδάσκαλος 1. Θωμᾶς Παπαδόπουλος, Ἑλλην ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος τῶν Ζωγραφείων Διδασκαλείων. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 34 ἐξ ὧν 27 ἄρρενες καὶ 7 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων γίνεται ὡς ἀνωτέρω.

15ον Σχολεῖον Σερβατίου

Διδάσκαλος 1. Θωμᾶς Νίκας, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 37 ἐξ ὧν ἄρρενες 25 καὶ θήλειαι 12. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων διεξάγεται ὡς ἀνωτέρω.

16ον Σχολεῖον Καλογοραντζῆς

Διδάσκαλοι 2. 1) Βασίλειος Τζιᾶς, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Γυμνασίου. 2) Μιχαὴλ Ζωγράφος, Ἕλλην κυβερνητικός, ἀπόφοιτος τῆς Γ' τάξεως Γυμνασίου, εἶναι διωρισμένος ὡς Ἀλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 106 ἐξ ὧν 56 ἄρρενες καὶ 50 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν πρῶτος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ δεύτερος διδάσκει τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως καὶ ἐπὶ πλέον τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστί, τὴν δὲ Ἑλληνικὴν διδάσκει μόνον εἰς τὴν Γ' τάξιν διαθέτων 2 ὥρας τὴν ἡμέραν δι' αὐτήν.

17ον Σχολεῖον Κατούνας — Ἁγίου Νικολάου

Διδάσκαλος 1. Μιχαὴλ Οἰκονομίδης, Ἕλλην κοινοτικός, ἀπόφοιτος Ἡμιγυμνασίου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 46 ἐξ ὧν ἄρρενες 30 καὶ θήλειαι 16. Ἡ διδασκαλία γίνεται κατὰ τὸ πλεῖστον Ἑλληνιστί, ἡ δὲ Ἀλβανικὴ γλῶσσα διδάσκεται εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις ὡς γλῶσσα διατιθεμένων διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς 2 ὥρῶν ἡμερησίως τοῦ διδασκάλου ἀναλαβόντος τοιαύτην ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τῶν Ἀλβαν. ἀρχῶν πρὸς παροχὴν τῆς σχετικῆς ἐγκρίσεως ὡς καταγομένου ἐξ Ἀλβανοφώνου χωρίου.

18ον Σχολεῖον Κλεισαρίου

Διδάσκαλοι 2. 1) Ἰωάννης Βουζόπουλος, Ἕλλην ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 2) Δημήτριος Τσάγκας, κυβερνητικός, τελειόφοιτος Ριζαρείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 73 ἐξ ὧν 38 ἄρρενες καὶ 35 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν πρῶτος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ δεύτερος διωρισμένος ὦν ὡς Ἀλβανοδιδάσκαλος ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως μισθοδοτεῖται καὶ παρ' αὐτῆς καὶ διδάσκει τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως ὡς γλῶσσαν ἐπὶ πλέον δὲ τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας εἰς τὰς 2 ἀνω-

τέρας τάξεις Ἑλληνιστὶ ὡς καὶ ἕτερα μαθήματα Ἑλληνιστὶ διαθέτων ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς 2 ὥρας ἡμερησίως.

19ον Σχολεῖον Κοσσοβίτσης

Διδάσκαλοι 2. 1) Αθαν. Ντούμης, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος τῶν Ζωγραφείων Διδασκαλείων. 2) Βασίλειος Βούρτζης, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Γυμνασίου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 82 ἐξ ὧν 55 ἄρρενες καὶ 27 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν πρῶτος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ δεύτερος σὺν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως ὡς γλῶσσαν καὶ ἐπὶ πλέον τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστὶ εἰς τὴν Ε' τάξιν διαθέτων ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀλβανικῆς 3 ὥρας τὴν ἡμέραν.

20ὸν Σχολεῖον Λόγγου

Διδάσκαλοι 2. 1) Νικόλαος Λιαζόπουλος Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Γυμνασίου. 2) Γεώργ. Τάκος, Ἀλβανοδιδάσκαλος, τελειόφοιτος Σχολαρχείου, κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 83 ἐξ ὧν 49 ἄρρενες καὶ 34 θήλειαι. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω τούτων διδασκάλων ὁ μὲν πρῶτος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν εἰς ὅλας τὰς τάξεις, ὁ δὲ ἕτερος τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως καὶ ἐπὶ πλέον Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις Ἀλβανιστὶ ὡς καὶ τὴν Γυμναστικὴν καὶ Ὠδικὴν εἰς ἀνάσας τὰς τάξεις.

21ον Σχολεῖον Πέπελης

Διδάσκαλος 1. Δημήτριος Σκέβης, Ἑλλην κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 62 ἐξ ὧν 33 ἄρρενες καὶ 29 θήλειαι. Ὁ διδάσκαλος οὗτος διδάσκει σὺν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως ὡς γλῶσσαν καὶ ἐπὶ πλέον τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν Ε' τάξιν, καθότι εἶναι κυβερνητικὸς καὶ τῷ εἶναι ἐπιβεβλημένον ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

22ον Σχολεῖον Πολίτσανης

Διδάσκαλοι 3. 1) Μιχαὴλ Πέρης, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Διδασκαλείου Σερρῶν (Μαρούλειον). 2) Ἱερεὺς Εὐάγγελος Μαστα-

κούλης, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 3) Παναγιώτης Γερμανός, Ἀλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος μόνον παρὰ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἀπόφοιτος Β΄ τάξεως Διδασκαλείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 180 ἔξ ὧν 120 ἄρρενες καὶ 60 θήλειες. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ Μιχαὴλ Πέρης καὶ ὁ Εὐάγγελος Μαστακούλης διδάσκουσι μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ τρίτος Παναγ. Γερμανός μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ΄ τάξεως, εἰς δὲ τὰς ἀνωτέρας τάξεις ἐπὶ πλέον τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας ὡς καὶ Γυμναστικὴν καὶ Ὠδικήν.

23ον Σχολεῖον Σελλειοῦ

Διδάσκαλος 1. Θεοδόσιος Λαζάκης, Ἕλλην ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 42 ἔξ ὧν 28 ἄρρενες καὶ 14 θήλειες. Ἡ διδασκαλία διεξάγεται Ἑλληνιστὶ εἰς ἀπᾶσας τὰς τάξεις, διδάσκεται ὅμως ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου καὶ ἡ Ἀλβανικὴ γλῶσσα ἀπὸ τῆς Γ΄ τάξεως διατιθεμένης 1½ ὥρας ἡμερησίως διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς γινομένης συνδιδασκαλίας τῶν τάξεων.

24ον Σχολεῖον Σχωριάδων

Διδάσκαλοι 3. 1) Ἀλεξάνδρα Οἰκονομίδου, Ἑλληνὶς ἀπεσπασμένη, τελειόφοιτος Ζαππείου Παρθεναγωγείου Κων)πόλεως. 2) Παῦλος Τοίμπης, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 3) Ἰωάννης Δάλλας, Ἀλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 75 ἔξ ὧν 43 ἄρρενες καὶ 32 θήλειες. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ἡ μὲν διδασκάλισσα Ἀλεξάνδρα Οἰκονομίδου διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὁ δὲ Παῦλος Τοίμπης ὀλίγα Ἑλληνικὰ διαθέτων 2 μόνον ὥρας διὰ τὴν διδασκαλίαν τούτων, τὰς δὲ λοιπὰς ὥρας διαθέτει διὰ τὰ Ἀλβανικά, ὁ δὲ τρίτος Ἰωάννης Δάλλας διδάσκει μόνον Ἀλβανικὰ ὡς καὶ Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστί.

25ον Σχολεῖον Σωτήρας

α΄ (Ἀρρεναγωγεῖον)

Διδάσκαλοι 2. 1) Ἀντώνιος Πάντος, Ἕλλην ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος Ριζαρείου Σχολῆς. 2) Σταῦρος Τοίτσος, Ἀλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος μόνον παρὰ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 68 ἅπαντας ἄρρενας. Ἐκ τούτων ὁ μὲν Πάντος

διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν εἰς ὅλας τὰς τάξεις, ὁ δὲ Ἀλβανοδιδάσκαλος Τοῖτσος μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως καὶ ἐπὶ πλέον εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστὶ ὡς καὶ Γυμναστικὴν καὶ Ὠδικὴν εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις.

β' (Παρθεναγωγεῖον)

Διδασκάλισσα 1. Μαρία Ραζάκη, Ἑλληνὶς ἀπεσπασμένη, τελειόφοιτος τοῦ Διδασκαλείου Νηπιαγωγῶν. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητριάς 64. Ἡ διδασκάλισσα αὕτη διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν δὲ Ἀλβανικὴν ἐδίδασκεν ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο Ἀλβανὶς διδασκάλισσα, ἣτις ὅμως ἀπεχώρησεν ὑπὸ τοῦ π. Φεβρουαρίου καὶ ἤδη διδάσκει ταύτην ὁ Ἀλβανοδιδάσκαλος τῆς κοινότητος.

26ον Σχολεῖον Σωπικῆς

Διδάσκαλοι 4. 1) Καραγιαννόπουλος Ἡλίας, Ἕλληνα ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. 2) Χαρίλαος Οἰκονομίδης, Ἕλληνα κοινοτικός, τελειόφοιτος Γυμνασίου. 3) Ἑλένη Δούτση, Ἑλληνὶς, ἀπεσπασμένη, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. 4) Νικόλαος Κώτσης, Ἀλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος μόνον παρὰ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Ἀλβανικοῦ Διδασκαλείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 180 ἐξ ὧν 120 ἄρρενες καὶ 60 θήλειες. Ἐκ τούτων οἱ μὲν τρεῖς πρῶτοι διδάσκουσι μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ τελευταῖος μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως καὶ ἐπὶ πλέον τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστὶ εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις ὡς καὶ Γυμναστικὴν καὶ Ὠδικὴν εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις.

27ον Σχολεῖον Σωφρατίκων

Διδάσκαλος 1. Χαράλαμπος Τζιάς, Ἕλληνα κοινοτικός, ἀπόφοιτος τῆς Α' τάξεως Γυμνασίου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 36 ἐξ ὧν 18 ἄρρενες καὶ 18 θήλειες. Ἡ διδασκαλία διεξάγεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἡ δὲ Ἀλβανικὴ διδάσκεται μόνον τυπικῶς ἐπὶ 1 ὥραν τὴν ἡμέραν τοῦ διδασκάλου μὴ γνωρίζοντος ταύτην ἐπαρκῶς.

28ον Σχολεῖον Τσιατίστης

Διδάσκαλοι 3. 1) Παναγιώτης Βασιλειάδης, Ἕλληνα κοινοτικός, ἀπόφοιτος τῆς Α' τάξεως Γυμνασίου. 2) Αἰμιλία Λιάφε, Ἑλληνὶς κοινο-

τική, απόφοιτος Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου Κων)πόλεως. 3) Χρῆστος Βίδρς, Ἀλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος μόνον παρὰ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως απόφοιτος Ἀλβανικοῦ Διδασκαλείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 90 ἐξ ὧν 60 ἄρρενες καὶ 30 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων οἱ μὲν 2 πρῶτοι διδάσκουν μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ τρίτος μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως καὶ ἐπὶ πλέον Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστὶ ὡς καὶ Γυμναστικὴν καὶ Ὠδικὴν εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις.

29ον Σχολεῖον Χασκόβου

Διδάσκαλος 1. Χρῆστος Παπαγεωργίου, Ἑλλήν κοινωτικός, τελειόφοιτος Ζωγραφείων Διδασκαλείων. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 35 ἐξ ὧν 25 ἄρρενες καὶ 10 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἡ δὲ Ἀλβανικὴ διδάσκεται τυπικῶς ἐπὶ 1 μόνον ὥραν ἡμερησίως.

30ὸν Σχολεῖον Χλωμοῦ

Διδάσκαλοι 3. 1) Ἀθαν. Παπασταύρου, Ἑλλήν κοινωτικός, απόφοιτος τῆς Α' τάξεως Γυμνασίου. 2) Ἑλένη Ὀδυσσεῶς, Ἑλληνὶς κοινωτική, τελειόφοιτος Ἐλισαβετείου Παρθεναγωγείου Ἰωαννίνων. 3) Ὀδυσσεὺς Γκέλιας, Ἀλβανοδιδάσκαλος, φιλελληνικῶν αἰσθημάτων. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 65 ἐξ ὧν 42 ἄρρενες καὶ 23 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων οἱ μὲν 2 πρῶτοι διδάσκουσι μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ τρίτος μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως καὶ ἐπὶ πλέον Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστὶ εἰς τὴν Ε' τάξιν ὡς καὶ Γυμναστικὴν καὶ Ὠδικὴν εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις.

(Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ διδάσκαλος οὗτος καίτοι εἶναι διωρισμένος ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως ὡς Ἀλβανοδιδάσκαλος ἐν τούτοις διαπνέεται ὑπὸ λίαν φιλελληνικῶν αἰσθημάτων ὑποβοηθῶν κατὰ πάντα τοὺς ἡμετέρους διδασκάλους).

Β' ΕΠΑΡΧΙΑ ΔΕΛΒΙΝΟΥ

1ον Σχολεῖον Ἀλήκου

Διδάσκαλοι 2. 1) Ἰωάννης Παπαθανασίου, Ἑλλήν κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 2) Ἀνδρέας Ἰωαννίδης, Ἑλλήν κοινωτικός ἐσχάτως διορι-

σθείς, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 73 ἐξ ὧν 59 ἄρρενες καὶ 14 θήλειαι. Ἐκ τούτων ὁ μὲν πρῶτος διδάσκει τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν δὲ Ἀλβανικὴν διδάσκει ὡς γλῶσσαν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως διαθέτων 3 ὥρας διὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτης πρὸς δὲ Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν Ἀλβανιστὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὁ δὲ δεύτερος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας.

2ον Σχολεῖον Βαγκαλιατίου

Διδάσκαλος 1. Νικόλαος Μήτσας, Ἑλλήν κοινωτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 30 ἐξ ὧν 22 ἄρρενες καὶ 8 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἢ δὲ Ἀλβανικῇ διδάσκεται τυπικῶς ὡς γλῶσσα εἰς τὴν Γ' τάξιν μόνον διατιθεμένης 2 σχεδὸν ὥρας δι' αὐτήν.

3ον Σχολεῖον Βραϊλατίου — Κώσταρης

Διδάσκαλος 1. Γρηγόριος Μικέλης, Ἑλλήν κοινωτικός, ἀπόφοιτος Α' τάξεως Γυμνασίου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 33 ἐξ ὧν 28 ἄρρενες καὶ 5 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία διεξάγεται ὡς ἀνωτέρω.

4ον Σχολεῖον Βρυωνίου

Διδάσκαλος 1. Σταύρος Ἰωαννίδης, Ἑλλήν κοινωτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 36 ἐξ ὧν 27 ἄρρενες καὶ 9 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία διεξάγεται ὡς ἀνωτέρω.

5ον Σχολεῖον Γαρδικακίου

Διδάσκαλος 1. Γεώργ. Παρτάλης, Ἑλλήν κοινωτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 36 ἐξ ὧν 24 ἄρρενες καὶ 12 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται ὡς ἀνωτέρω.

6ον Σχολεῖον Γέρμας

Διδάσκαλος 1. Εὐάγγελος Ζάχος, Ἑλλήν κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ παρὰ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 50, 40 ἄρρενες καὶ 10 θήλειαι. Οὗτος διδάσκει πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσ-

σαν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως διαθέτων δι' αὐτὴν 3 ὥρας ἡμερησίως, καθότι ὡς κυβερνητικὸς ὑποχρεοῦται νὰ διαθέτῃ περισσότερον χρόνον διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς.

7ον Σχολεῖον Γράβας

Διδάσκαλος 1. Εὐθύμιος Κούστης, Ἑλλην κοινωτικὸς μὴ προσοντοῦχος. Τὸ σχολεῖον ἔχει 2 τάξεις, μαθητὰς 25 ἅπαντες ἄρρενες. Ἡ διδασκαλία γίνεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ἡ δὲ Ἀλβανικὴ διδάσκεται τυπικῶς ἐπὶ 1 σχεδὸν ὥραν τὴν ἡμέραν.

8ον Σχολεῖον Γριάζανης

Διδάσκαλος 1. Δημήτριος Φίλης, Ἑλλην κοινωτικὸς, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 52 ἐξ ὧν 43 ἄρρενες καὶ 9 θήλειες. Ἡ διδασκαλία γίνεται ὡς ἀνωτέρω.

9ον Σχολεῖον Δελβίνου

Διδάσκαλοι 5. Οἱ 4 τούτων εἶναι Ἀλβανοὶ Μωαμεθανοὶ μάλιστα τὴν θρησκεία οἱ 3, διδάσκοντες ἅπαντες μόνον τὴν Ἀλβανικὴν καὶ μισθοδοτούμενοι παρὰ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως. Ἑλλην διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο εἶναι μόνον 1. Συμεὼν Δήμας, Κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ παρὰ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. Τὸ Ἑλληνικὸν τοῦτο σχολεῖον εἰς ὃ φοιτῶσι 60 Ἑλληνόπαιδες ἀποτελοῦντες 6 τάξεις στεγάζεται εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Ἀλβανικὸν Σχολεῖον οἶκημα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Τουρκαλβανοῦ Διευθυντοῦ. Εἰς τὸ Ἀλβανικὸν τμήμα τοῦ σχολείου τούτου φοιτῶσιν 90—100 Ἀλβανόπαιδες Μωαμεθανοὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ὁποίων ἡ Κυβέρνησις μισθοδοτεῖ 4 διδασκάλους ἀδρότατα ἀπὸ 10—15 εἰκοσάφραγκα χρυσᾶ κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο περιορίζεται εἰς 16 ὥρας τὴν ἐβδομάδα γινομένης ξηρᾶς μόνον ἀναγνώσεως εἰς τὰς 6 τάξεις ἀπάντων τῶν λοιπῶν μαθημάτων διδασκομένων Ἀλβανιστὶ ὑπὸ τῶν 4 ὡς ἄνω Ἀλβανῶν διδασκάλων. Ἐν Δελβίνῳ πλὴν τοῦ σχολείου τούτου λειτουργοῦσι καὶ ἕτερα 2 σχολεῖα καθαρῶς Ἀλβανικά, δηλ. Παρθεναγωγεῖον μὲ 2 Ἀλβανίδας διδασκαλίσσας εἰς ὃ φοιτῶσι καὶ αἱ Ἑλληνίδες μαθήτριά ἐπιβαλλομένου αὐστηρῶς τοῦ Νόμου περὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως ἔνθα διδάσκονται μόνον τὴν Ἀλβανικὴν ἀνερχόμεναι εἰς 40 περίπου καὶ ἀποτελοῦσαι 4 τάξεις συνδιδάσκονται δὲ μετὰ τῶν Τουρκαλβανίδων μαθητριῶν ἀνερχομένων εἰς

55—60 ἐν ταῖς αὐταῖς αἰθούσαις καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν διδασκαλισσῶν. Ἡ Ἄλβαν. Κυβέρνησις ἀποσκοποῦσα τὸν ἐξαλβανισμὸν τῆς πολίχνης ταύτης περιώρισεν ὡς ἄνω τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1927 ἀπηγόρευσεν τὴν λειτουργίαν αὐτοτελοῦς Παρθεναγωγείου. Λειτουργεῖται ἕτερον Ἄλβανικὸν σχολεῖον εἰς μίαν συνοικίαν μὲ 30 μαθητὰς καὶ 1 Ἄλβανοδιδάσκαλον.

10ον Σχολεῖον Δίβρης

Διδάσκαλοι 3. 1) Γεώργιος Γραΐκας, Ἑλλην κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ παρὰ τῆς Ἄλβαν. Κυβερνήσεως, ἀπόφοιτος τῆς Γ' τάξεως Γυμνασίου. 2) Σπυρίδων Σακελλαρίου κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 3) Φωτεινὴ Οἰκονόμου ἀπεσπασμένη τελειόφοιτος Διδασκαλείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 120 ἐξ ὧν 78 ἄρρενες καὶ 42 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων οἱ μὲν 2 πρῶτοι διδάσκουσι τὴν Ἑλληνικὴν εἰς ὅλας τὰς τάξεις, καὶ τὴν Ἄλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως διαθέτοντες ὁ μὲν Γεώρ. Γραΐκας 3 ὥρας τὴν ἡμέραν δι' αὐτὴν καθότι εἶναι κυβερνητικὸς, ὁ δὲ Σπ. Σακελλαρίου 1 ὥραν, τὸ ὑπόλοιπον δὲ τοῦ χρόνου διδάσκουσι τὴν Ἑλληνικὴν εἰς ὅλας τὰς τάξεις. Ἡ Φωτεινὴ Οἰκονόμου ἀναλαβοῦσα ὑπηρεσίαν ἐν ἀρχῇ τοῦ σχολ. ἔτους καὶ διδάσκουσα μόνον τὴν Ἑλληνικὴν ἐπαύθη ὑπὸ τῶν Ἄλβαν. ἀρχῶν τὴν 12ην π. Δεκεμβρίου μὴ ἐπανεγκριθεῖσα εἰσέτι.

11ον Σχολεῖον Δρόβιανης

Διδάσκαλοι 6. 1) Μιχαὴλ Βιδούρης, Ἑλλην κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἄλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. 2) Σπυρ. Καλυβᾶς, Ἑλλην κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἄλβαν. Κυβερνήσεως, ἔχων ἀποδεικτικὸν διετοῦς ἐγγραφῆς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ. 3) Γεώρ. Σπυράκος, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Διδασκαλείου ἐγκριθεὶς τῇ 1 Φεβρουαρίου ὑπὸ τῶν Ἄλβαν. ἀρχῶν ἀνέλαβε καθήκοντα ἐν τῷ Σχολείῳ τούτῳ. 4) Σοφία Κουμπούλη, Ἑλληνὶς ἀπεσπασμένη, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. 5) Νικόλαος Γκέτοης, Ἄλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος μόνον ὑπὸ τῆς Ἄλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Γυμνασίου. 6) Χρῆστος Μητρογιώργης, Ἄλβανοδιδάσκαλος μισθοδοτούμενος μόνον ὑπὸ τῆς Ἄλβαν. Κυβερνήσεως, ἀπόφοιτος Α' τάξεως Ἐμπορικῆς Σχολῆς. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 7 τάξεις, μαθητὰς 155 ἐξ ὧν 92 ἄρρενες καὶ 63 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων οἱ μὲν 4 πρῶτοι, δηλ. οἱ Ἑλληνες διδάσκουσι μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, οἱ δὲ 2 τελευταῖοι Ἄλβανοὶ μόνον τὴν Ἄλβανικὴν ἀπὸ τῆς Β' τά-

ξεως καὶ ἐπὶ πλέον Ἱστορίαν, Γεωγραφίαν, Μαθηματικὰ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις Ἀλβανιστὶ ὡς καὶ Γυμναστικὴν καὶ Ὡδικὴν Ἀλβανιστί. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ἡμέτεροι πρὸς ἀντίδρασιν διδάσκουσι τ' ἀνωτέρω μαθήματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ Ἑλληνιστὶ δεδομένου ὅτι ὄντες 4 τὸν ἀριθμὸν ἐπαρκοῦσι διὰ τὴν τελεσφόρον διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς.

12ον Σχολεῖον Ἐλευθεροχωρίου

Διδάσκαλος 1. Σταῦρος Ζήσης, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 52 ἐξ ὧν 38 ἄρρενες καὶ 14 θήλεις. Ἡ διδασκαλία γίνεται κυρίως Ἑλληνιστὶ τῆς Ἀλβανικῆς διδασκομένης τυπικῶς μόνον ἐπὶ 1 ὥραν τὴν ἡμέραν.

13ον Σχολεῖον Θεολόγου

Διδάσκαλοι 3. 1) Γεώρ. Παπᾶς, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 2) Στέφανος Οἰκονόμου, Ἕλλην ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. 3) Σπ. Ἰσαρης, Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 115 ἐξ ὧν 96 ἄρρενες καὶ 19 θήλεις. Ἐκ τούτων ὁ πρῶτος διδάσκει τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἀλβανικὴν διαθέτων διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς τελευταίας ταύτης 2½ ὥρας ἡμερησίως ὡς γλῶσσαν εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις. Ὁ δεύτερος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ τρίτος τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἀλβανικὴν εἰς τὴν Γ' καὶ Δ' τάξιν ὡς γλῶσσαν μὴ γνωρίζων ἄλλως τε ἐπαρκῶς ταύτην διαθέτει δὲ περίπου 1½ ὥραν τὴν ἡμέραν.

14ον Σχολεῖον Κακοδικίου

Διδάσκαλος 1. Βασίλειος Δελέκας Ἕλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 85 ἐξ ὧν 55 ἄρρενες καὶ 30 θήλεις. Ἡ διδασκαλία διεξάγεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἡ δὲ Ἀλβανικὴ διδάσκεται κατὰ τύπους ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως διατιθεμένης 1½ ὥρας διὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτης.

15ον Σχολεῖον Καλυθίων Πασσᾶ

Διδάσκαλος 1. Κωνστ. Μπούτρης, Ἕλλην κοινοτικός μὴ προσοντοῦχος. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 36 ἐξ ὧν 27 ἄρρενες καὶ 9 θή-

λεις. Ἡ διδασκαλία γίνεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἢ δὲ Ἀλβανικὴν διδάσκεται τυπικῶς ἐπὶ 1 ὥραν τὴν ἡμέραν εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις.

16ον Σχολεῖον Κουλουρίτσας

Διδάσκαλος 1. Κωνστ. Παπαθανασίου, Ἑλλην κοινωτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 39 ἐξ ὧν 27 ἄρρενες καὶ 12 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, τῆς Ἀλβανικῆς διδασκομένης ὡς ἀνωτέρω.

17ον Σχολεῖον Κρανιαῆς

Διδάσκαλος 1. Ἀθανάσιος Βασιλείου, Ἑλλην κοινωτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 25 ἐξ ὧν 20 ἄρρενες καὶ 5 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται ὡς ἀνωτέρω.

19ον Σχολεῖον Λαζατίου — Καλτσατίου

Διδάσκαλοι 2. 1) Γρηγόριος Μάσσιος, Ἑλλην κοινωτικός, τελειόφοιτος Γυμνασίου, 2) Βασίλ. Παπῆς, Ἑλλην κοινωτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 87 ἐξ ὧν 56 ἄρρενες καὶ 22 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων ὁ μὲν Γρηγ. Μάσσιος διδάσκει τὴν Ἑλληνικὴν, διὰ δὲ τὴν Ἀλβανικὴν διαθέτει μόνον 1 ὥραν ἡμερησίως διδάσκων αὐτὴν τυπικῶς τοῦ ἰδίου ἀνεπαρκέστατα γνωρίζοντος ταύτην. Ὁ δὲ δεύτερος διδάσκει ὡσαύτως τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ἀλβανικὴν εἰς τὴν Γ' καὶ Δ' τάξιν ἐπὶ 1 ὥραν τὴν ἡμέραν.

20ὸν Σχολεῖον Λεσινίτσης Ἄνω

Διδάσκαλοι 2. 1) Χαράλαμπος Οἰκονομίδης, Ἑλλην κυβερνητικός, μισθοδοτούμενος καὶ παρὰ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Ζωγραφείων Διδασκαλείων. 2) Ἀναστάσιος Μπάχος, Ἑλλην κοινωτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 82 ἐξ ὧν 58 ἄρρενες καὶ 24 θήλειαι. Ἐκ τούτων ὁ Χαράλ. Οἰκονομίδης διδάσκει τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν δὲ Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως διδάσκει ὡς γλῶσσαν ἐπὶ πλέον δὲ διδάσκει Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Ἀλβανίας Ἀλβανιστὶ εἰς τὰς 2 ἀνωτέρας τάξεις διαθέτων 3 ὥρας ἡμερησίως καθότι κυβερνητικός. Ὁ δὲ Ἀναστ. Μπάχος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν.

21ον Σχολεῖον Λεσινίτσης Κάτω

Διδάσκαλοι 2. 1) Βασιλική Λέζου, Ἑλληνὶς κοινοτικὴ, τελειόφοιτος Ἀρσακείου. 2) Γεώργιος Λίτσας, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 109 ἐξ ὧν 57 ἄρρενες καὶ 52 θήλειαι. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ἡ μὲν Βασιλικὴ Λέζου διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, ὁ δὲ Γεώρ. Λίτσας διδάσκει τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ἀλβανικὴν ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως διαθέτων 4 ὥρας τὴν ἡμέραν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς τελευταίας ταύτης.

22ον Σχολεῖον Ὁμερεφέντη

Διδάσκαλος 1. Φώτιος Παπαχρίστου, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 39 ἐξ ὧν 33 ἄρρενες καὶ 6 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τῆς Ἀλβανικῆς διδασκομένης μόνον κατὰ τύπους ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως διατιθεμένης μόνον 1 ὥρας διὰ ταύτην.

23ον Σχολεῖον Σμίνετσης

Διδάσκαλος 1. Σπυρ. Τσάκας, Ἑλλην κοινοτικός, ἀπόφοιτος τῆς Α' τάξεως Ἐμπορικῆς Σχολῆς. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 27 ἐξ ὧν 20 ἄρρενες καὶ 7 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται ὡς ἀνωτέρω.

24ον Σχολεῖον Τσοῦκας

Διδάσκαλος 1. Ἀνδρέας Κέσκος, Ἑλλην κοινοτικός μὴ προσοντούχος. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 52 ἅπαντες ἄρρενες. Ἡ διδασκαλία διεξάγεται ὡς ἀνωτέρω.

25ον Σχολεῖον Φοινίκης

Διδάσκαλος 1. Κωνστ. Ἰωάννου, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 5 τάξεις, μαθητὰς 50 ἐξ ὧν 43 ἄρρενες καὶ 7 θήλειαι. Ἡ διδασκαλία γίνεται ὡς ἀνωτέρω.

26ον Σχολεῖον Χαντήραγα

Διδάσκαλος 1. Νικόλαος Νίνος, Ἑλλην κοινοτικός, τελειόφοιτος Σχολαρχείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 4 τάξεις, μαθητὰς 39 ἐξ ὧν 30 ἄρρενες

καὶ 9 θήλεις. Οὗτος διδάσκει ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας ἐξ ἴσου διαθέτων 3 ὥρας δι' ἑκάστην.

Γ'. ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΡΕΜΕΤΗΣ

1ον Σχολεῖον Βλαχοῦψηλοτέρας

Διδάσκαλοι 2. 1) Ἴλίας Κρυστάλλης, Ἕλλην ἀπεσπασμένος, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. 2) Ἀλβανοδιδάσκαλος (ἀγνώστου ἐπωνύμου). Τὸ Σχολεῖον ἔχει 3 τάξεις, μαθητὰς 33 ἐξ ὧν ἄρρενες 31 καὶ θήλεις 2. Ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων ὁ μὲν πρῶτος διδάσκει μόνον τὴν Ἑλληνικὴν ἐπὶ 2 ὥρας μόνον μ.μ. διότι τὸ σχολεῖον ἔχει μίαν μόνον αἴθουσαν διδασκαλίας τῆς ἐτέρας χρησιμοποιουμένης ὡς κατοικία τοῦ Ἀλβανοῦ διδασκάλου. Ὁ δὲ Ἀλβανοδιδάσκαλος διδάσκει τὰς πρώτὰς ὥρας μόνον τὴν Ἀλβανικὴν δι' ἣν καὶ μισθοδοτεῖται ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

2ον Σχολεῖον Βαλοβίστης

Τὸ Σχολεῖον τοῦτο κυρίως δὲν λειτουργεῖ μὴ ἐπιτρεπούσης τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως, ἣτις δὲν ἐνέκρινε τὸν διδάσκαλον Νικόλαον Κρυστάλλην, ὅστις εἶναι ἀπεσπασμένος, ἀπόφοιτος Γυμνασίου καὶ ὅστις διδάσκει μαθητὰς τινὰς κρυφὰ καὶ οἶκον.

Δ. ΕΠΑΡΧΙΑ ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ

1ον Σχολεῖον Χειμάρρας

Διδάσκαλοι 4. Οἱ τρεῖς (3) τούτων εἶναι Ἀλβανοὶ καὶ διδάσκουσι μόνον τὴν Ἀλβανικὴν εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας τῆς ἀμιγοῦς Ἑλληνοφώνου ταύτης κωμοπόλεως, μισθοδοτούμενοι ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως. Ἕλλην διδάσκαλος ὑπηρετεῖ ἐκεῖ μόνον ὁ Κωνστ. Τσολάκης, κυβερνητικὸς μισθοδοτούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως, τελειόφοιτος Διδασκαλείου. Τὸ Σχολεῖον ἔχει 6 τάξεις, μαθητὰς 136 ἅπαντες ἄρρενες. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καίτοι ἡ κοινότης εἶναι ἀμιγῆς Ἑλληνικὴ περιορίζεται μόνον ὡς γλωσσικὸν μάθημα τῶν λοιπῶν μαθημάτων ἀπάντων διδασκομένων Ἀλβανιστί. Ἑλληνικὸν Παρθεναγωγεῖον δὲν λειτουργεῖ ἀπαγορευομένης τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἀλβαν. Κυβερνήσεως ἀποσκοπούσης τὸν ἐξαλβανισμὸν τῆς Ἑλληνοφώνου ταύτης κωμοπόλεως. Τὸ λειτουργοῦν Παρθεναγωγεῖον

ἔχει ἐξαλβανισθῆ τελείως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν 2 Ἀλβανίδων διδασκαλισ-
σῶν, αἵτινες διδάσκουσι μόνον τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν εἰς τὰς Ἑλλη-
νίδας μαθητρίας ἀπαγορευομένης αὐταῖς τῆς διδασκαλίας τῆς μητρι-
κῆς των γλώσσης ἔστω καὶ ὡς γλωσσικοῦ μαθήματος.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 30 Μαρτίου 1929
Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Σχολείων Β. Ἡπείρου
(ὕπ.) ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΘΑΝΑΗΛ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1929—1930

Π Ι Ν Α Ξ Ι

ἐμφαίνων τὰς ἑλληνοφώνους κοινότητας τῆς Β. Ἡπείρου κατὰ Ἐπαρ-
χίαν, ἐν αἷς ἐλειτούργησαν κανονικῶς τὰ οἰκεῖα Σχολεῖα ἀπ' ἀρχῆς
τοῦ σχολ. ἔτους, τὰ ὀνόματα τῶν εἰς ταῦτα ὑπηρετησάντων διδασκά-
λων, τὸν ἀριθμὸν τῶν τάξεων ἐκάστου, τὸν ὅλικόν ἀριθμὸν τῶν μα-
θητῶν κατὰ φύλον, ὡς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἐκάστῳ τούτῳ Ἀλβα-
βανῶν διδασκάλων.

Α'. ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

Αὔξ. ἀριθ. Κοινότητες	Ἐπώνυμον καὶ ὄνομα διδασκάλων	Ἀριθμὸς τάξεων	Ὅλικός ἀριθ. μαθητῶν	Ἀρρενες	Θήλεις	Ἀριθ. Ἀλβανῶν διδασκάλων
1	Βάνιτσα Ζῶγκος Ἀντώνιος	5	70	33	37	
	» Παπανικολάου Θεόδ.	»	»	»	»	
2	Βαδύγον Παρτάλης Σταῦρος	4	32	21	11	
3	Βουλιαράτιον Παπαδόπουλος Στυλ. Δαλιάνης Βασίλειος	5	137	87	50	1
4	Βραχογορατζῆ Δούτσης Δημήτριος	4	34	21	13	
5	Γλύνα Γραΐκας Γεώργιος	4	45	28	17	
6	Γεωργουτσάτιον Κωστάκης Κωνστ. Οἰκονόμου Εὐανθία	6	90	51	39	
	»	»	»	»	»	
7	Γορίτσα Τσάμης Γρηγόριος	3	20	10	10	
8	Γράψη Καλυθόπουλος Γεώργ.	5	82	46	36	1
9	Δούβιαγη Οἰκονομίδης Φίλ. Σακελλαρίου Σπυρ.	5	82	46	36	
	»	»	»	»	»	
10	Ἐπισκοπὴ Ἄνω Τσέλιος Χαράλ.	4	45	25	20	
11	Ἐπισκοπὴ Κάτω Παπαδόπουλος Θωμᾶς	4	38	30	8	

Αύξ. ἀριθ.	Κοινότητες	Ἐπώνυμον καὶ ὄνομα διδασκάλων	Ἀριθμὸς τάξεων	Ὀλικὸς ἀριθ. μαθητῶν	Ἀρρενεὲς	Θήλειαι	Ἀριθ. Ἀλβανῶν διδασκάλων
12	Ζερβάτιον	Νίκας Θωμᾶς	4	42	27	15	
13	Κακαβιά	Θάνος Κωνστ.	4	42	27	15	
14	Καλογοραντζή	Παπαζήσης Φώτιος	5	98	52	46	
	»	Ντρίτσος Σπυρ.	»	»	»	»	
15	Κακογοραντζή	Λιαζόπουλος Νικ.	6	74	43	31	
	Λουβίνα	»	»	»	»	»	
	»	Εὐαγγελίδης Κωνστ.	»	»	»	»	
16	Κατοῦνα - Ἁγ. Νικόλαος	Οἰκονομίδης Μιχ.	5	52	38	14	
17	Κλεισάριον	Τσάγκας Δημ.	6	76	38	38	
	»	Βουζόπουλος Ἰω.	»	»	»	»	
18	Κοσσοβίτσα	Ντούμης Ἀθαν.	6	87	58	20	
	»	Βούρτζης Βασίλ.	»	»	»	»	
19	Κρά	Βάσσος Βασίλ.	4	29	15	14	
20	Πέπελη	Σκέθης Δημήτρ.	4	62	35	27	
21	Πολίτσανη	Πέρης Μιχαήλ	5	116	58	58	2
	»	Οἰκονομίδου Ἀλεξ.	»	»	»	»	
	»	Φεῖδης Ἀθαν.	»	»	»	»	
22	Σωπικὴ	Καραγιαννόπουλος Ἡλ.	6	142	90	52	1
	»	Τσέρης Χρῆστος	»	»	»	»	
23	Σωτήρα	Πάντος Ἀντώνιος	6	127	71	56	
	»	Ραζάκη Μαρία	»	»	»	»	
24	Σωφράτικα	Τζιάς Χαράλ.	4	37	18	19	
25	Τεριχάτιον	Λάππας Βασίλ.	5	67	42	25	1
	» Ἰδιωτικ.	Δεληγιώργης Δ.	2	5	5	—	
26	Τσάτιστα	Διάφε Αἰμιλία	4	88	54	34	
27	Χάσκοβον	Παπαγεωργίου Χρ.	4	50	30	20	
28	Χλωμόν	Παπασταύρου Ἀθ.	5	93	52	41	1
	»	Ὀδυσσέως Ἑλένη	»	»	»	»	

Κοινότητες τῆς Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου, ὧν τὰ σχολεῖα δὲν
ἐλειτούργησαν κανονικῶς

1	Βόδριστα	Παπαδόπουλος Μιχ.	4	52	35	19	
---	----------	-------------------	---	----	----	----	--

Αϋξ. ἀριθ.	Κοινότητες	Ἐπώνυμον καὶ ὄνομα διδασκάλων	Ἀριθμὸς τάξεων	Ὀλικὸς ἀριθ. μαθητῶν	Ἀρρενες	Θήλειες	Ἀριθ. Ἀλβανῶν διδασκάλων
2	Δεβρητσάνη	Πανίδης Χρῆστος	5	180	1190	70	
		Λιακος Χρῆστος	»	»	»	»	
3	Σελλειὸ	Λαζάκης Θεόδ.	6	43	30	13	

Β'. ΕΠΑΡΧΙΑ ΔΕΛΒΙΝΟΥ

1	Ἀλῆκον	Παπαθανασίου Ἰω.	5	70	60	10	
2	Βραϊάτι - Κώ- σταρη	Μικέλης Γρηγόριος	5	36	30	6	
3	Βαγκαλιάτι	Καρακσίνας Νικόλ.	4	34	25	9	
4	Βρυώνιον	Ἰωαννίδης Σταῦρος	5	38	29	9	
5	Γαρδικάκι	Παρτάλης Γεώργ.	4	39	26	13	
6	Γέρμα	Ζάχος Εὐάγγελος	5	55	41	14	
7	Γάρα	Ρέτζιος Σταῦρος	4	63	58	5	
8	Γριαζάνη	Φίλης Δημήτριος	5	58	42	16	
9	Δέλβινον	Δήμας Συμεὼν	5	50	50	—	5
10	Δίδρη	Οἰκονόμου Φωτ.	6	135	85	50	1
	»	Κούστης Ἀθαν.	»	»	»	»	
11	Δρόβιανη	Βιδούρης Μιχ.	7	158	94	64	2
	»	Καλυβᾶς Σπυριδ.	»	»	»	»	
12	Ἐλευθεροχώρι	Ζήσης Σταῦρος	5	42	32	10	
13	Θεολόγου	Παπᾶς Γεώργιος	5	105	80	25	1
	»	Ἰσαρης Σπυριδων	»	»	»	»	
14	Κακοδίχιον	Δελέκας Βασίλ.	5	78	57	21	
15	Καλύβια Πασσᾶ	Μήτσας Νικόλαος	4	42	32	10	
16	Κουλουρίτσα	Παπαθανασίου Κων.	4	37	26	11	
17	Καρόκι	Γιατρὸς Δημ.	3	30	24	6	
18	Κρασιά	Οἰκονόμου Στέφ.	4	36	27	9	
19	Κρόγκοι	Βασιλείου Ἀθαν.	4	32	17	15	
20	Λαζάκι - Καλ- τσάτι	Μάσσιος Γρηγ.	7	89	68	21	
		Παπᾶς Βασίλ.	»	»	»	»	
21	Λεσινίτσα Ἄνω	Οἰκονομιδης Χ.	6	90	55	35	
	»	Μπάχος Ἄν.	»	»	»	»	

Αὔξ. ἀριθ.	Κοινότητες	Ἐπώνυμον καὶ ὄνομα διδασκάλων	Ἀριθμὸς τάξεων	Ὀλικὸς ἀριθ. μαθητῶν	Ἄρρενες	Θήλειαι	Ἀριθ. Ἀλβανῶν διδασκάλων
22	Λεσινίτσα Κάτω	Λέζου Βασιλ.	5	102	52	30	
	»	Πίτσας Γεώργ.	»	»	»	»	
	»	Βιδέλη Εὐγενία	»	»	»	»	
23	Ὁμερεφέντη	Παπαχρίστου Φ.	5	40	37	3	
24	Σμίνετση	Τσάκας Σπυρ.	4	28	20	8	
25	Τσούκα	Κέσκος Ἄνδρ.	4	49	33	16	
26	Φοινίκη	Ἰωάννου Κων.	5	68	60	8	
27	Χαντήραγα	Νίγος Νικόλ.	4	35	25	15	

Κοινότης ἧς τὸ σχολεῖον ἤρξατο λειτουργοῦν τὴν 1ην Μαρτίου 1930

1	Μεμούσβεη - Καινούργιο	Παπαθανασίου Δ.	4	45	37	8	
---	---------------------------	-----------------	---	----	----	---	--

Γ'. ΕΠΑΡΧΙΑ ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ

1	Δρυμάδες	Ἡλιάδης Σπυρ.	4	124	120	4	1
	»	Βρεττός Παῦλος	»	»	»	»	
2	Παλάσσα	Ὀικονόμου Ἀθαν.	5	81	56	25	
3	Χειμάρρα	Τσιλάκης Κωνστ.	5	177	177	—	3

Ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἀργυροκάστρου τὰ κανονικῶς λειτουργήσαντα σχολεῖα ἀνέρχονται εἰς 29 μετὰ τοῦ ἐν τῇ κοινότητι Τεριαχατίου ἰδιωτικοῦ (Πίναξ 1 ἀριθ. 25), τὰ δὲ μὴ κανονικῶς εἰς 3, ἤτοι τὸ ὅλον σχολεῖα 32. Ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Δελβίνου κανονικῶς μὲν 27 καὶ ἐνὸς ἀρξαμένης τῆς λειτουργίας αὐτοῦ τῇ 1 Μαρτίου ἤτοι τὸ ὅλον σχολεῖα 28. Ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Χειμάρρας τὰ 3 ἐλειτούργησαν κανονικῶς.

Ἐπομένως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Β. Ἠπείρῳ λειτουργησάντων σχολείων κατὰ τὸ λήξαν τοῦτο σχολ. ἔτος ἀνῆλθεν εἰς 63.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 10 Ἰουλίου 1930

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Σχολείων Β. Ἠπείρου

Τ.Σ. (Ἰπογρ.) Ἀθανάσιος Ναθαναήλ

Π Ι Ν Α Ξ Ι Ι

έμφαίνων τὰς ἑλληνοφώνους κοινότητας τῆς Β. Ἠπείρου, ὧν τὰ σχολεῖα δὲν ἐλειτούργησαν κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος, τὸ εἶδος τῶν σχολείων τούτων ὡς καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀργίας αὐτῶν.

Α΄. ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

Αὔξ. ἀρ.	Κοινότητες	Εἶδος σχολείων	Αἰτία ἀργίας
1	Ἀργυρόκαστρον	Διδασκ. κατ' οἶκον	Ἐλλείπει διδασκάλου τοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπηρετοῦντος μετατεθέντος εἰς Καλογοραντζήν
2	Λόγγος	Διτάξιον μικτὸν	Ἐλλείπει διδασκάλων τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπηρετοῦντων μετατεθέντων εἰς Καλογοραντζήν
3	Σχωριάδες	» »	Μὴ ἐγκριθέντος τοῦ διδ(ο)λου

Β΄. ΕΠΑΡΧΙΑ ΔΕΛΒΙΝΟΥ

1	Ἅγιοι Σαράντα	Μονοτάξιον μικτὸν	Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐπέτρεψε λειτουργίαν Ἑλληνικοῦ σχολείου
2	Δέλβινον	Διτάξ. Παρθεναγωγ.	Ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1927 ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἀπηγόρευσε λειτουργίαν αὐτοτελοῦς Ἑλλην. Παρθεναγωγείου
3	Καραλήμπεη	Μονοτάξιον μικτὸν	Ἐλλείπει διδασκάλου
4	Λύβινα	» »	» »
5	Μεσοπόταμον	» »	Ἐλλείπει διδασκάλου τινὲς τῶν μαθητῶν φοιτῶσιν εἰς σχολεῖον Βραϊλατίου - Κώσταρης
6	Πάλη	» »	Ἐλλείπει διδασκάλου
7	Περδικάριον	» »	» »
8	Σειρακάτιον	» »	» »

Γ΄. ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΡΕΜΕΤΗΣ

1	Βαλοβίτσα	Μονοτάξιον μικτὸν	Ὁ διδάσκαλος διατελεῖ ἐγκάθειρτος ἀπὸ δεκαμήνου
2	Βλαχοψηλοτέρα	» »	Ὁ διδ(ο)λος ὁ τὸ παρελθὸν ὑπηρετῶν παρητήθη οἰκαιοθελῶς διορισθεὶς ἐν ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι

Δ'. ΕΠΑΡΧΙΑ ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ

Αύξ. άρ.	Κοινότητες	Είδος σχολείων	Αίτια άργίας
1	Δρυμάδες	Μονοτάξιον Παρθεναγωγείον	Ἡ Ἀλβανική Κυβέρνησις δὲν ἐπιτρέπει λειτουργίαν αὐτοτελους Ἑλλην. Παρθεναγωγείου
2	Χειμάρρα	Διτάξιον Παρθεναγωγείον	»

Τὸ σύνολον τῶν κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1929—1930 μὴ λειτουργησάντων σχολείων Β. Ἠπείρου ἀνέρχεται εἰς 15.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 10 Ἰουλίου 1930

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Σχολείων Β. Ἠπείρου

Τ.Σ. (Ἵπογρ.) Ἀθανάσιος Νουθανάηλ

Π Ι Ν Α Ξ Ι Ι Ι

ἐμφαίνων τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1929—1930 ὑπηρετησάντων διδασκάλων τῆς Β. Ἠπείρου κατὰ κατηγορίας, τὰς κοινότητας, ἐν αἷς ὑπηρετήσαν, τὰ τυπικὰ προσόντα αὐτῶν ὡς καὶ τὰ ἔτη τῆς προϋπηρεσίας αὐτῶν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α'.

α) Ἀπεσπασμένοι

1	Βουζόπουλος Ἰωάν.	Κλεισάριον	Ἄπολ. Σχολαρχείου	28
2	Βιδέλη Εὐγενία	Λεσινίτσα Κάτω	» Διδ/λείου Νηπιαγ.	1
3	Δελγιγιώργης Δημοσ.	Τεριχάτιον	» Μαρουλ. Διδ/λείου	33
4	Καραγιαννόπουλος Η.	Σωπική	» Διδασκαλείου	24
5	Λαζάκης Θεοδόσ.	Σελλειὸ	» »	17
6	Οἰκονομίδης Φίλ.	Δούβιανη	» Γυμνασίου	28
7	Οἰκονομίδου Ἀλεξ.	Πολύτσανη	» Ζαππείου Παρθεν. Κων) πόλεως	12
8	Οἰκονόμου Στέφ.	Κρασιά	» Σχολαρχείου	23
9	Παπαδόπουλος Θωμ.	Ἐπισκοπή Κάτω	» Ζωγρ. Διδ/λείου	45
10	Πάντος Ἀντώνιος	Σωτήρα	» Ριζαρείου Σχολ.	23
11	Ραζάκη Μαρία	»	» Διδ/λείου Νηπ/γῶν	2
12	Τσέλιος Χαράλαμπ.	Ἐπισκοπή Ἄνω	» Διδασκαλείου	10

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄.

β΄) Κοινοτικοί

Αϋξ. άρ.	Έπωνυμον και όνομα διδασκάλων	Κοινότητες έν αίς ύπηρέτησαν	Προσόντα διδασκάλων	Έτη προϋπηρεσίας
1	Βασιλείου Άθαν.	Κρόγκοι	Άπολυτ. Σχολαρχείου	6
2	Βάσσοσ Βασίλ.	Κρά	» »	10
3	Γιατρός Δημήτρ.	Καρόκι	» »	
4	Δελέκασ Βασίλ.	Κακοδίχιον	» »	50
5	Δούτσης Δημήτρ.	Βραχογοραντζή	» »	41
6	Ευαγγελίδης Κων.	Κακογοραντζή - Λουβίνα	» »	39
7	Ζήσης Σταύρος	Έλευθεροχώριον	» »	38
8	Ίωαννίδης Σταϋρ.	Βρυώνιον	» »	4
9	Ίσαρης Σπυρ.	Θεολόγου	» »	22
10	Ίωάννου Κωνστ.	Φοινίκη	» »	17
11	Καλυδόπουλος Γεώρ.	Γράψη	» Γυμνασίου	26
12	Καρκασίνας Νικ.	Βαγκαλάτιον	Ένδεικτ. Ε΄ Δημοτικοϋ	
13	Κέσκος Άνδρέας	Τσούκα	» » »	7
14	Κούστης Άθαν.	Δίβρη	» » »	
15	Λάππασ Βασίλ.	Τεριχάτιον	Άπολυτ. Σχολαρχείου	39
16	Λέζου Βασιλική	Λεσινίτσα Κάτω	» Άρσακείου	29
17	Λαζόπουλος Νικ.	Κακογοραντζή - Λουβίνα	» Γυμνασίου	4
18	Λιακος Χρίστος	Δερβητσάνη	Ένδεικτ. Β΄ Έμπ. Σχολ.	1
19	Λίτσας Γεώργιος	Λεσινίτσα Κάτω	Άπολυτ. Σχολαρχείου	19
20	Λιάφης Αμιλία	Τσιάτιστα	Ένδεικτ. ΣΤ΄ Άστ. Σχολ.	5
21	Μιχέλης Γρηγόρ.	Βραϊλάτι - Κώ- σταρη	» φοιτήσ. Β΄ Γυμν.	3
22	Μπάχος Άναστ.	Λεσινίτσα Άνω	Άπολυτ. Σχολαρχείου	18
23	Μήτσιασ Νικόλ.	Καλύβια Πασσά	Ένδεικτ. Στ΄ τάξ. Άστ.	1
23	Μάσσιος Γρηγόρ.	Λαζάτι - Καλτσάτι	Άπολυτ. Γυμνασίου	17
25	Νίκασ Θωμάς	Ζερβάτιον	Πιστ. Μητροπ. Δρυϊνουπ.	29
26	Νίνος Νικόλαος	Χαντήραγα	Άπολυτ. Σχολαρχείου	7
27	Ντούμης Άθαν.	Κοσσοβίτσα	Άπολ. Ζωγρ. Διδ) λείου	41
28	Ντρίτσος Σπυρ.	Καλογοραντζή	Άποδ. Δ΄ τάξ. Έθν. Σχολ.	
29	Όδυσσέως Έλένη	Χλωμόν	Γλωσ. Έμπορ. Κων) πόλεως	5
30	Οίκονομίδης Μιχ.	Κατούνα Άγ. Νικόλαος	Άπολ. Έλισαβ. Παρθεναγ.	11

Αύξ. άρ.	Ἐπώνυμον καὶ ὄνομα διδασκάλων	Κοινότητες ἐν αἷς ὑπηρετήσαν	Προσόντα διδασκάλων	Ἔτη προϋ- πηρεσίας
31	Οἰκονόμου Εὐανθ.	Γεωργουτσάτιον	» Ζωγρ. Ἡμιγ/σίου	42
32	Παπαδόπουλος Στυλ.	Βουλιαράτιον	» Ἄρσακείου	12
33	Παπαγεωργίου Χρ.	Χάσκοβον	» Μ. Γένους Σχολῆς	23
34	Παπαθανασίου Κων.	Κουλορίτσα	» Ζωγραφ. Διδ/λείου	42
35	Παπαθανασίου Δημ.	Μειμούσβεη - Καινούργιο	» Σχολαρχείου	16
36	Παπανικολάου Θ.	Βάνιτσα	» Δημοτικοῦ Σχολ.	0
37	Παπᾶς Βασίλ.	Λαζάτι - Καλτσάτι	» Σχολαρχείου	29
38	Παπᾶς Γεώργιος	Θεολόγο	» »	20
39	Παπασταύρου Ἀθ.	Χλωμόν	Ἐνδεικτ. Α' Γυμνασίου	24
40	Παπαχρίστου Φώτ.	Ἵμερεφέντη	Ἀπολ. Σχολαρχείου	9
41	Παρτάλης Σταῦρος	Γαρδικάκιον	» »	5
42	Παρτάλης Γεώργ.	Βοδίον	» »	35
43	Πέρης Μιχαήλ	Πολύτσανη	» Μάρουλ. Διδ/λείου	43
44	Παπαδόπουλος Μιχ.	Βόδριστα	» Ζωγραφ. Διδ/λείου	41
45	Ρέτζιος Σταῦρος	Γράδα	» Στ' Δημοτ. Σχολ.	2
46	Σακελλαρίου Σπυρ.	Δούδιανη	» Σχολαρχείου	4
47	Τζιᾶς Χαράλ.	Σοφράτικα	Ἐνδεικτ. Α' Γυμνασίου	32
48	Τσάμης Γρηγόρ.	Γορίτσα	Ἀπολυτ. Γυμνασίου	18
49	Τσάκας Σπυρ.	Σμίνεσση	Πιστ. προαγ. Β' τάξ. Ἐμπ.	20
50	Τσέβης Χρῖστος	Σάπικη	Ἀπολυτ. Γυμνασίου	0
51	Φεΐδης Ἀθαν.	Πολύτσανη	» »	0
52	Φίλης Δημήτρ.	Γριάζανη	» Σχολαρχείου	
53	Πανίδης Χρῖστος	Δεβριτσάνη	» »	17

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ'.

γ') Κυβερνητικοὶ

1	Βιδούρης Μιχαήλ	Δρόδιανη	Ἀπολυτ. Διδασκαλείου	27
2	Βρεττός Παῦλος	Δρυμάδες	» Γυμνασίου	18
3	Γραΐκας Γεώργ.	Γλύνα	Ἐνδεικτ. Γ' Γυμνασίου	47
4	Δαλιάνης Βασίλ.	Βουλιαράτιον	Ἀπολυτ. Διδασκαλείου	10
5	Δήμας Συμεὼν	Δέλβιον	» »	27
6	Ζάχος Εὐάγγελ.	Βάνιστα	» Σχολαρχείου	18
7	Ζῶγκος Ἀντών.	Δρυμάδες	» Γυμνασίου	17
8	Ἡλιάδης Σπυρ.	Κακαβιά	» »	18

Αύξ. άρ.	Ἐπώνυμον καὶ ὄνομα διδασκάλων	Κοινότητες ἐν αἷς ὑπηρετήσαν	Προσόντα διδασκάλων	Ἔτη προϋ- πηρεσίας
9	Θάνος Κωνστ.	Γέρμα	Ἀπολυτ. Σχολαρχ. Διδά- σκει μᾶλλον τὴν ἄλθαν. ἐ- πιβολῇ Ἀλβ. Κυβερν.	5
10	Καλυθάς Σπυρ.	Δρόβιανη	Ἀποδεικ. ἔγγρ. Πανεπιστ.	37
11	Κωστάκης Κωνστ.	Γεωργουτσάτι	Ἀπολυτ. Ἱεροδ) λείου Βελλᾶς	11
12	Οἰκονομίδης Χαρ.	Λεσινίτσα Ἀνω	Ἀπολ. Ζωγρ. Διδ) λείου	41
13	Οἰκονόμου Ἀθαν.	Παλάσσα	Ἐνδεικτ. Γ' Γυμνασίου	9
14	Παπαθανασίου Ἰω.	Ἀλῆκον	Ἀπολυτ. Σχολαρχείου	20
15	Παπαζήσης Φώτιος	Καλογοραντζή	Ἀπολυτ. Ἱερ. Σχολ. Νήσ. Ἰωαννίνων	21
16	Σκέδης Δημήτρ.	Πέπελη	Ἀπολυτ. Σχολαρχείου	34
17	Τάκος Γεώργιος	Λόγγος	Ἀπολυτ. Σχολαρχ. διδά- σκει μᾶλλον τὴν ἄλθαν. ἐ- πιβολῇ Ἀλβ. Κυβερν.	
18	Τσάγκας Δημήτρ.	Κλεισάριον	Ἀπολυτ. Ριζαρ. Σχολῆς	21
19	Τσολάκης Κωνστ.	Χειμάρρα	Διδασκαλείου	7

Κυβερνητικοὶ διδάσκοντες μόνον τὴν ἄλθανικὴν γλῶσσαν
προσκειμένοι τῇ Ἑλληνικῇ ἰδεολογίᾳ:

- 20 Γκέλιας Ὀδυσσεὺς Χλωμόν
21 Λίτσιος Ἡλίας Τεριχάτιον

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 10 Ἰουλίου 1930
Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Σχολείων Β. Ἠπείρου
Τ.Σ. (Ἵπογρ.) Ἀθανάσιος Ναθαναήλ

Π Ι Ν Α Ξ Ι V

έμφαίνων τὰ ὀνόματα τῶν διδασκάλων κατὰ κατηγορίας τῶν μὴ ἐγκριθέντων ὑπὸ τῶν Ἀλβανικῶν ἀρχῶν, διατελεσάντων ἐπομένως ἐν ἀργίᾳ καθ' ὅλον τὸ σχολικὸν ἔτος καὶ τὰς κατὰ ἐπαρχίαν κοινότητας, μεθ'

ῶν συνεβλήθησαν.

α') Ἀπεσπασμένοι

			Ἐπαρχία	Παρατηρήσεις
1	Κουμπούλη Σοφία	Δρόβιανη	Δελβίνου	Τὸ σχολ. λειτουργεῖ μὲ 2 διδασκάλους
2	Κρυστάλλης Νικ.	Βαλοβίτσα	Πρεμετῆς	Διατελεῖ ἐγκάθειρτος. Τὸ σχολεῖον παρέμεινε κλειστόν
3	Παπαφωτίου Γεώργ.	Μειμούσβεη - Καινούργιο	Δελβίνου	Τὸ σχολεῖον ἤρχισε λειτουργοῦν 1 Μαρτίου μὲ ἕτερον διδάσκαλον
4	Οἰκονόμου Φωτεινὴ	Δίβρη	»	

β') Κοινοτικοὶ

1	Βούρτζης Βασίλ.	Κεσοβίτσα	Ἀργυροκάστρου	Εἰργάσθη μέχρι τέλους Νοεμβρίου καὶ ἔκτοτε ἐπαύθη. Τὸ σχολεῖον ἤρχισε λειτουργοῦν μὲ ἕτερον διδάσκαλον
2	Μαρκόπουλος Θεόδ.	Καλογοραντζή	»	Τὸ σχολεῖον εἰργάσθη μὲ ἑτέρους 2 διδ) λους
3	Μίχας Κωνστ.	Δερβητσάνη	»	Τὸ σχολεῖον εἰργάσθη μὲ ἑτέρους 2 διδ) λους
4	Παπαχρηστίδης Ἄν.	Σχωριάδες	»	Τὸ σχολεῖον εἰργάσθη μὲ ἑτέρους 2 διδ) λους
5	Σπυράκος Γεώργ.	Δρόβιανη	»	Τὸ σχολεῖον εἰργάσθη μὲ ἑτέρους 2 διδ) λους

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 10 Ἰουλίου 1930

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Σχολείων Β. Ἡπειροῦ

Τ.Σ. (Ἰπογρ.) Ἀθανάσιος Ναθαναήλ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Προσφυγή τῆς «Μειονότητος» εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν
τὸ ἔτος 1934.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Ἄριθμός: C 336. 1934. I

Γενεύη, τῆ 7ῃ Αὐγούστου 1934

Κοινοποιήσις:

Πρὸς τὰ Μέλη τοῦ Συμβουλίου

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑΙ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

ΑΝΑΦΟΡΑ ΩΡΙΣΜΕΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ
ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ ΤΑΥΤΗΣ

Ἐπόμνημα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως

Συμφώνως ταῖς ἀποφάσει τοῦ Συμβουλίου τῆς 27ης Ἰουνίου 1921 καὶ τῆς 5ης Σεπτεμβρίου 1923, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἐκοινοποίησε, τὴν 5ην Ἀπριλίου 1934, εἰς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν, ἐν ᾧψει ἐνδεχομένων παρατηρήσεων του, τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν, γενομένην ἐν τῇ Γραμματείᾳ, μιᾶς ἀναφορᾶς μετὰ τῶν συνημμένων αὐτῇ, ἐλληνιστὶ συντεταγμένης προερχομένης ἐξ ὠρισμένου ἀριθμοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικῆς Μειονότητος καὶ ἀναφερομένης εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Μειονότητος ταύτης.

Ὁ ἀσκῶν καθήκοντα Προέδρου τοῦ Συμβουλίου ἔχει δώσει εἰς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν, τῇ αἰτήσῃ της, μίαν παράτασιν τῆς προβλεπομένης προθεσμίας πρὸς παρουσίας τῶν κυβερνητικῶν παρατηρήσεων, αἵτινες εἶχον διαβιβασθεῖ πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα δι' ἐπιστολῆς, μετὰ συνημμένων, τοῦ Ἐπιμετροῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας, ὑπὸ χρονολογίαν 23ης Ἰουλίου 1934.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἔχει τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς τὰ Μέλη τοῦ Συμβουλίου, ὑπὸ τύπον πληροφοριακόν, τὸ Γαλλικὸν κείμε-

νον τῆς ἀναφορᾶς καθὼς καὶ ἐκεῖνο τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης ἐπιστολῆς τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ συνημμένων.

Τρία ἐπίσημα ἔντυπα ἔγγραφα διαβιβασθέντα ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως μὲ τὸν τίτλον «Προσθήκη Ἐνημερώσεως» εὔρηνται ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς Γραμματείας εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

Ι. Ἀ ν α φ ο ρ ᾶ

Πρὸς

Τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Γενικὸν
Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν

Γενεύην

Κύριε Γενικὸν Γραμματεῦ,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι κάτοικοι τῆς Νοτίου Ἀλβανίας ἀνήκοντες εἰς τὴν ἑλληνικὴν μειονότητα τῆς χώρας ταύτης, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἐπισύρωμεν τὴν εὐμενῆ ὑμῶν προσοχὴν ἐπὶ τῶν κάτωθι ἐκτιθεμένων γεγεγονότων:

Ἡ Ἑλληνικὴ μειονότης τῶν νοτίων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀλβανίας περιλαμβάνει κατὰ μέγα μέρος χωρία τῶν ὁποίων ἡ μητρικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ.

Συμφώνως πρὸς τὴν δήλωσιν ἣν ἔκαμεν ἡ ἄλβανικὴ κυβέρνησις ἐνώπιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1921, δικαιούμεθα νὰ συντηρῶμεν ἑλληνικὰ σχολεῖα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων μας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ.

Ἀλλ' ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, πρὸς τὸν σκοπὸν προφανῶς νὰ ἐξαλείψῃ παντελῶς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῆς Ἀλβανίας, ἔλαβε διάφορα μέτρα περιοριστικὰ τῶν ἡμετέρων σχολικῶν ἐλευθεριῶν καταλήξασα ἐσχάτως εἰς τὴν τελείαν ἀπαγόρευσιν τῆς διδασκαλίας τῆς ἡμετέρας γλώσσης εἰς τὰ τέκνα μας.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας, εἰς τὰς ἄλβανικὰς ἐπαρχίας ὑπῆρχον περίπου τριακόσια πενήκοντα 350 ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δὲν ὑπῆρχον πλέον εἰμὴ 90 ἐννενήκοντα περίπου ἑλληνοδιδάσκαλοι. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μόνον ἑνδεκα 11 διδάσκαλοι τῆς ἑλληνικῆς ἐνεκρίθησαν.

Οἱ διδάσκαλοι οὗτοι συνετηροῦντο ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν Κοινοτήτων καὶ οὕτω τὰ κοινοτικά μας σχολεῖα ἐλειτούργουν χωρὶς νὰ προξενοῦν οὐδεμίαν δαπάνην εἰς βάρος τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

Οὐχ ἦττον αἱ ἄλβανικαὶ ἀρχαὶ πλειστάκις ἐπενέβησαν πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίων, ἀπειλοῦσαι ἡμᾶς διηνεκῶς, ὅτι θὰ ἔκλειον, ἐὰν ἠρνούμεθα νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς

προσταγὰς των. Οὕτω: 1) Ἐπιβράδυναν ἐνίστε κατὰ πολλοὺς μῆνας τὸ ἄνοιγμα τῶν σχολείων μας ἀρνούμεναι ἀδικαιολογήτως νὰ ἐγκρίνωσι τὸν διορισμὸν τῶν κοινοτικῶν διδασκάλων τοὺς ὁποίους εἶχον προσλάβει αἱ κοινότητες. 2) Ἀπήτουν ὅπως οἱ διδάσκαλοι οὗτοι γνωρίζωσι τὴν Ἀλβανικὴν καὶ ὑπέβαλλον αὐτοὺς εἰς ἐξετάσεις ἀποκλειστικῶς ἵνα ἀπομακρύνωσιν ἐκείνους, οἵτινες ἀνθίσταντο εἰς τὴν καταπάτησιν τῶν μειονοτικῶν μας δικαιωμάτων. 3) Ἐπέβαλλον ὅπως ὅλα τὰ μαθήματα διδάσκωνται εἰς τὴν Ἀλβανικὴν, ἀφήνουσαι οὕτω διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς ὀλίγας μόνον ὥρας καθ' ἑβδομάδα. 4) Ἀπηγόρευον εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ ὁμιλῶσι τὴν γλῶσσάν των κατὰ τὰ διαλείμματα. 5) Ἀπηγόρευον ἐπίσης τὰ ἑλληνικὰ ἄσματα.

Παρ' ὅλας αὐτὰς τὰς δυσχερείας, ἡ ἡμετέρα γλῶσσα ἐδιδάσκετο ὅπωςδῆποτε εἰς τὰ τέκνα μας. Ἴδου ὅμως ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἐφήρμοσεν ἐφέτος ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν τούτων διδασκάλων τὸν ὅπως ἀσχετον πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦτον Ἀλβανικὸν Νόμον περὶ ἰδιωτικῶν σχολῶν, διατάξασα τὰς κοινότητας ἵνα μὴ προσλάβωσι κοινοτικούς διδασκάλους, ἐπέτυχε κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος τὴν ὀλοσχερῆ ἀργίαν τῶν σχολῶν μας.

Εὐθύς ὡς ἐλάβομεν γνῶσιν τῶν ἐν λόγῳ ἀποφάσεων τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ἐσπεύσαμεν νὰ ζητήσωμεν τὴν προσωπικὴν ἐπέμβασιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως Ζώγου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι θὰ εὐηρεστῆτο νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ δίκαιον τῶν αἰτημάτων μας καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς σχολικὰς μας ἐλευθερίας. Ἄλλ' αἱ ἀρχαί μας συνέλαβον καὶ ἐφυλάκισαν τὸν Πρόεδρον μιᾶς τῶν μεγαλυτέρων κοινοτήτων τῆς περιφερείας Δερβιτσάνης, διότι ἐπέδωκε πρὸς τὸ Τηλεγραφεῖον τηλεγραφικὴν πρὸς τὸν Βασιλέα μας ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς ὡς ἄνω κοινότητός του, κατέσχον ἕτερον συνταχθὲν τηλεγράφημα, μᾶς ἀπηγόρευσαν καὶ μᾶς ἠμπόδισαν νὰ ἀποστείλωμεν τὰ πρὸς τὸν Μονάρχην ἀπευθυνθέντα τηλεγραφήματα καὶ προέβησαν εἰς παντὸς εἴδους πιεστικὰ μέτρα ἐναντίον μας.

Ἐπηκολούθησαν ἀνακρίσεις καὶ συλλήψεις, ἀπειλαί, φυλακίσεις, πιέσεις, πανταχοῦ δὲ αἱ Ἀρχαὶ Διοικητικαί, Ἀστυνομικαὶ καὶ Στρατιωτικαί, ἐγνωστοποίησαν εἰς τοὺς κατοίκους τὰς βαρεῖς συνεπείας τῆς ἀνυπακοῆς των καὶ ἠπείλησαν μὲ ἐξορίαν πάντα ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος.

Ἐὰν εἰς τὰ ἀνωτέρω γεγονότα προσθέσωμεν τὸν βαθμιαίον ἀποκλεισμὸν τῆς ἡμετέρας γλώσσης ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας, τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ὁμιλίας τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὰ σχολεῖα, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς, θέλετε ἀντιληφθῆ ὅτι αἱ Ἀλβανικαὶ Ἀρχαὶ ἔχουν θέσει εἰς ἐφαρμογὴν συστηματικὸν σχέδιον ἀντιβαῖνον πρὸς τὰς ἐπισήμως ἀνειλημμένας ὑ-

ποχρεώσεις παρὰ τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων ἐγ-
 γυᾶται τὴν διατήρησιν τοῦ Ἐθνισμοῦ μας.

ΕΞΟΧΩΤΑΤΕ,

Ἐν ὀνόματι ἀπάσης τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικῆς Μειονότητος, ἐπι-
 καλούμεθα τὴν εὐμενῆ ἐπέμβασιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἵνα κα-
 ταστήσῃ σεβαστὰς ἐκ μέρους τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως τὰς ἐπιση-
 μους αὐτῆς ὑποχρεώσεις τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῇ δηλώσει τῆς τοῦ
 1921 καὶ ἐπαναφέρῃ τὰς ἐλευθερίας μας τὰς ἀφορώσας τὴν ἐκπαίδευ-
 σιν τῶν τέκνων μας.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε, Κύριε Γενικὲ Γραμματεῦ, τὴν διαβεβαί-
 ωσιν τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν ὑπολήψεως. 2.1.1934

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ 1.

Προέλευσις τῆς Ἀναφορᾶς

Ἡμερομηνία	Τόπος (1ον ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς)	Ἀριθμὸς ὑπογραφῶν
2 Ἰανουαρίου 1934	Βλαχογοραντζή	10
	Δερβιτσάνη	53
	Γλύνα	28
	Κάτω Ἐπισκοπή	27
	Ἄνω Ἐπισκοπή	40
	Ῥαντάτιον	29
	(2ον ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς)	
2 Ἰανουαρίου 1934	Γράψη	20
	Γορίτσα	21
	Τεριαχάτιον	20
	Καλογοραντζή	27
	Βάνιστα	28
	Χάσκοβον	21
	Δούδιανη	42
	Σωφράτικα	15
	(3ον ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς)	
3 Ἰανουαρίου 1934	Λόγγος	19
	Σωτήρα	47
	Κοσοβίτσα	28
	Λουβίνα	2
	Σελειὸ	7

Ἡμερομηνία	Τόπος	Ἀριθμὸς ὑπογραφῶν
	Κλεισάριον	25
	Βουλιαράτιον	26
	Πέπελη	29
	Κρά	4
	Βόδριστα	24
	Βοδῖνο	19

(4ον ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς)

(Ἄνευ ἡμερομηνίας)	Ἰμερεφέντη	6
	Καλύβια - Σούση	6
	Ἰαλῆκον	6
	Τρέμουλη - Κασιμαλήμπεη	6
	Χάλιο	7
	Μετόχιον	6
	Βρυώνιον	6
	Βρωμερόν	6
	Κουλουρίτσα	6
	Χότζια	6
	Λαζάτιον	6
	Καλτσάτιον	5
	Καλύβια - Πασᾶ	7
	Πάλη	8
	Τσουκα	8
	Χαντίραγα	5
	Τσαούση	9
	Κρασιά	8
	Ἰαρδάσοβα	7
	Ἰωμάντζια	5
	Φοινίκη	11
	Μεμούσιμπεη	6
	Καινούργιο	7
	Καραλήμπεη	9
	Βαγγαλιάτιον	4
	Μαυρόπουλον	5
	Σαγιάννη	4
	Καραχάτζι	6
	Γέρμα	10
	Δοριμίσιον	5

Ἡμερομηνία	Τόπος	Ἀριθμὸς ὑπογραφῶν
	(5ον ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς)	
10 Ἰανουαρίου 1934	Ἄνω Λεσινίτσα	22
	Κάτω Λεσινίτσα	20
	Γιαννητσάτιον	7
	Τσερκοβίτσα	9
	Δίβρη	20
	Μάλτσιανη	3
	Καρόκιον	6
	Καισαράτιον	3
	Γράβα	4
	Ἅγιος Ἀνδρέας	5
	Ἄνω Δρόβιανη	13
	Κάτω Δρόβιανη	6
	Κρόγγοι	11
	Ἐλευθεροχώριον	1
	(6ον ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς)	
15 Ἰανουαρίου 1934	Πολύτσανη	23
	(7ον ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς)	
20 Ἰανουαρίου 1934	Δρυμάδες τῆς Χειμάρρας	11
23 » »	Παλάσσα τῆς Χειμάρρας	6

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ 2

Τηλεγραφήματα ἀπευθυνθέντα πρὸς
τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Ἀλβανίας

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 1. Οἱ γονεῖς, ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου Βουλιαρατίου, περιφερείας Λιμποχόβου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἄρχοντα, τὴν ἀφοσίωσιν, πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὴν ἐπαναλειτουργίαν τῶν ἀπὸ διετίας κλειστῶν σχολείων των, διὰ τῆς ἐγκρίσεως διορισμοῦ τῶν ὑφ' ἡμῶν ἐκλεγέντων καὶ πληρωνομένων δύο διδασκάλων πρὸς ἐκμάθησιν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἐλληνικῆς.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 2. Οἱ γονεῖς, ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου Πέπελη, περιφερείας Λιμποχόβου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἄρχοντα τὴν ἀφοσίωσιν, πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὴν ἐγκρίσιν διορισμοῦ, ὡς διδα-

σκάλου διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἑλληνικῆς, τοῦ Μιχαὴλ Βράνου, οὔτινος καὶ θὰ πληρώνωσι τοὺς μισθοὺς.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 3. Οἱ γονεῖς, ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου Γορίτσας, περιφερείας Λιμποχόβου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἀρχοντα τὴν ἀφοσίωσιν, πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὸν διορισμὸν ἐνὸς κοινοτικοῦ (ἰδιωτικοῦ) διδασκάλου, οὔτινος θὰ πληρώνωσι τοὺς μισθοὺς, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἑλληνικῆς.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 4. Οἱ γονεῖς, ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου Γλύνας, περιφερείας Λιμποχόβου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἀρχοντα, τὴν ἀφοσίωσιν, πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὴν ἐπαναλειτουργίαν σχολείων πρὸς διδασκαλίαν ἐκ περιτροπῆς τῆς τε ἐποσημοῦ γλώσσης καὶ τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἑλληνικῆς.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 5. Οἱ γονεῖς, ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου Γιωργουτσατίου, περιφερείας Λιμποχόβου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἀρχοντα, τὴν ἀφοσίωσιν, πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὸν διορισμὸν ἐνὸς ἰδιωτικοῦ διδασκάλου, οὔτινος θὰ πληρώνωσι τοὺς μισθοὺς, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἑλληνικῆς.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 6. Οἱ γονεῖς ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τῶν χωρίων Κάτω Ἐπισκοπῆς καὶ Ραντατίου, περιφερείας Λιμποχόβου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἀρχοντα, τὴν ἀφοσίωσιν, πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὸν διορισμὸν ἐνὸς ἰδιωτικοῦ διδασκάλου, τοὺς μισθοὺς οὔτινος θὰ πληρώνωσι, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἑλληνικῆς.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 7. Οἱ γονεῖς, ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου Γράψης, περιφερείας Ἀργυροκάστρου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἀρχοντα, τὴν ἀφοσίωσιν, πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὴν ἔγκρισιν διορισμοῦ τοῦ Πέτρου Γκίκα, τοὺς μισθοὺς οὔτινος θὰ πληρώνωσι, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἑλληνικῆς.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ 8. Οἱ γονεῖς, ἐπίτροποι καὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἄνω Ἐπισκοπῆς, περιφερείας Λιμποχόβου, ἐκφράζουσιν εἰς τὸν προσφιλῆ των Ἀνώτατον Ἀρχοντα, τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν των καὶ ζητοῦσι τὸν διορισμὸν ἐνὸς ἰδιωτικοῦ διδασκάλου, οὔτινος θὰ πληρώνωσι τοὺς μισθοὺς, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, τῆς ἑλληνικῆς.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ 3

Στατιστικὸς Πίναξ

Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Κοινοτικῶν διδασκάλων διδασκόντων τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἰς Ἑλληνογλώσσους περιοχὰς τῆς Νοτίου Ἀλβανίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἐτῶν

Ἔτη	Ἀριθμὸς σχολείων	Ἀριθμὸς κοινοτικῶν διδασκάλων διδασκόντων τὴν ἑλληνικὴν
1925—1926	78	113
1926—1927	68	102
1927—1928	66	95
1928—1929	60	85
1929—1930	63	83
1930—1931	64	82
1931—1932	43	50
1932—1933	10	11

II. Παρατηρήσεις Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως

Τίρανα, τῆ 23 Ἰουλίου 1934

Κύριε Γενικὸν Γραμματεῦ,

Ἀναφερόμενοι εἰς τὴν ἐπιστολήν, ἣν τὸ Τμῆμα Προστασίας τῶν Μειονοτήτων τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εὐηρεστήθη νὰ διαβιβάσῃ, τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον, εἰς τὸν ἄλβανὸν Ἀντιπρόσωπον κ. Λέτς Κούρτι, ἐπισυνάπτουσαν τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν Ἀναφορᾶς ἐνὸς ὠρισμένου ἀριθμοῦ μελῶν τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνοφώνου Μειονότητος — ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἔχει τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν Ὑμῶν τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις:

Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις εἶναι πεπεισμένη ὅτι, ἡ διατήρησις καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ τῶν θεμελιωθέντων ὅρων ὑπὸ τῶν Διεθνῶν Συμφωνιῶν, ρυθμιζουσῶν καὶ ἐξασφαλιζουσῶν τὴν προστασίαν τῶν Μειονοτήτων, εἶναι οὐ μόνον καθῆκον δεσμευτικὸν δι' ἅπαντας τοὺς ὑπογράφαντας, ἀλλ' ἔχει, ἰδίως διὰ τὴν Ἀλβανίαν, μίαν κυρίαν σπουδαιότητα, λόγῳ τῶν μεγάλων συμπαγῶν ἐθνικῶν πληθυσμῶν, οἵτινες, παραμείναντες ἐκτὸς τῶν παρόντων ὁρίων, δὲν δύνανται νὰ ἐλπίζωσι διὰ τὴν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων των, εἰς ἑτέραν ὑποστήριξιν εἰμὴ μό-

νον ἐκείνης τοῦ σεβασμοῦ τῶν Συμφωνιῶν Ληφθειῶν διὰ τὴν προστασίαν τῶν Μειονοτήτων ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἐξικνούμενοι ἐκ τῆς πεποιθήσεως ταύτης, ἡ ὑπὸ συζήτησιν Ἀναφορά, μετὰ τῶν συνημμένων αὐτῇ, ὑπῆρξαν τὸ ἀντικείμενον μιᾶς μελέτης καὶ μιᾶς λεπτομεροῦς ἐρεύνης, ἀπὸ μέρους τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία πρὶν ἢ ἐκθέσῃ τὴν ἄποψίν της εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν καὶ ποιήσῃται δῆλον τὰ κίνητρα τῶν προκυψάντων παραπόνων, ἐξ ὀνόματος τῆς Μειονότητος ταύτης, πιστεύει ὅτι ὀφείλει, ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, νὰ προβῇ εἰς μίαν ἱστορικὴν ἀνασκόπησιν.

Ἐπὶ τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν ἅπαντες οἱ ὀρθόδοξοι πληθυσμοὶ τῶν διαφόρων φυλῶν καὶ γλωσσῶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου ἦσαν ἐντεταγμένοι ἐν τῇ ἐπωνυμίᾳ τοῦ «Ρωμηοῦ» καὶ ἐξαρτώμενοι ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἑλληνο-Ὀρθοδόξου Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ γενικὴ αὐτὴ ἐπωνυμία, ἔχουσα ἐν ἀρχῇ τῆς Τουρκικῆς κατακτήσεως ἓνα συλλογικὸν θρησκευτικὸν χαρακτῆρα, προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀμελείας τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῆς κατὰ πάντα Ἑλληνικῆς διοργανώσεως τοῦ Πατριαρχείου, ἐγέννησε τὴν ἀξίωσιν καὶ τὴν ψευδῆ ἐθνικὴν ἐρμηνείαν, ἣν καὶ ἐν τέλει τῆς ἔδωσαν.

Καὶ ἐξ αἰτίας τῆς συγκύσεως ταύτης ἐνεφανίσθη ἀργότερον ἡ διαμάχη τῶν μὴ Ἑλληνικῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου κατὰ τοῦ Πατριαρχείου, διαμάχη ἣτις κατέληξεν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Σχολείων καὶ εἰς τὴν ἀφύπνισιν τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν συνειδήσεων. Ἄξιον σημειώσεως ὅτι, τὸ Πατριαρχεῖον, ἐπωφελούμενον τῆς ὑπερβολικῆς ἀνοχῆς τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους καὶ διὰ τῶν ἔξωθεν ἐπιχορηγήσεων, εἶχε προβῇ τότε εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικῆς παιδείας.

Ἡ προσπάθεια αὕτη τοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, συνεπικουρεῖτο ἔτι πλέον ὑπὸ ἀπαγορεύσεων τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, ταχθείσης ἐναντίον τῆς διδασκαλίας τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης.

Παρ' ὅλους, ἐν τούτοις, τοὺς διωγμοὺς τῶν Ἀρχῶν, ὁ ἀλβανικὸς λαὸς δὲν παρέλειψε, παραλλήλως πρὸς τὴν προσπάθειαν τῶν λαῶν Βουλγάρων καὶ Σέρβων, νὰ ἐξεγερθῇ, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐθνικῆς του ὑποστάσεως, μέσῳ τῆς ἐλευθέρας διδασκαλίας τῆς γλώσσης.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις διατυπώνει πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, διὰ τῆς παρουσίας Διακοινώσεως, πιστεύομεν ὅτι, ὀφείλομεν νὰ ἀποκαλύψωμεν ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων ἔδωσεν, εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται μικρὰν Μειονότητα, τὴν εὐκαιρίαν νὰ βασίσῃ τὰς ἀξιώσεις αὐτῆς ἐπὶ

τῆς ὑπάρξεως τριακοσίων πενήκοντα (350) Ἑλληνικῶν Σχολείων, χωρὶς ὅμως νὰ ἀναφέρῃ ὅτι ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἐκ τούτων εὐρίσκοντο, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐν τοῖς προσηρτημένοις σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐδάφους, ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου (τῆς Πρεβέζης), Ἡπείρου μέχρι τῶν νοτίων ὀρίων τῆς Ἀλβανίας κατοικουμένοις δ' ὑπὸ μικτῶν πληθυσμῶν ἀκόμη καὶ ἐν ὠρισμένοις συμπαγεῖς πληθυσμοῖς γλώσσης ἀποκλειστικῶς ἀλβανικῆς.

Καὶ εἶναι ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη κατάστασις ἡ παρέχουσα σήμερον, εἰς μίαν μερίδα τῆς ἑλληνοφώνου Μειονότητος, ὁπαδοῦ τῆς ξενικῆς σχολικῆς προπαγάνδας, τὴν εὐκαιρίαν, νὰ ἀντιποιηθῇ τῆς ἐπιστροφῆς ἐνὸς νεκροῦ, διὰ παντός, παρελθόντος!

Παρὰ ταῦτα, ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις, διὰ τῆς Δηλώσεως τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 1921, ἔχουσα προσχωρήσει εἰς τοὺς ὅρους Συμφωνιῶν, περιλαμβανομένους εἰς διάφορους Διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς καὶ ἀναφερομένους σχετικῶς εἰς τὴν προστασίαν τῶν Μειονοτήτων, δὲν παρέλειψε νὰ ἐξασφαλίσῃ ἔκτοτε, ὑπὸ τὸν ἔλεγχόν της, τὴν λειτουργίαν τῶν προοριζομένων διὰ τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ ἑλληνόφωναν Μειονότητα σχολείων καὶ τοῦτο πρὶν ἢ περατώσῃ τὴν σχολικὴν τῆς διοργάνωσιν, παρέχουσα εἰς τὴν ἑλληνοφώνον Κοινότητα σχετικὴν τινὰ ἐλευθερίαν δράσεως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τῶν διδασκάλων, ἐλευθερία ἣτις ἦτο σύμφωνος πρὸς τοὺς ἰσχύοντας νόμους ἀπὸ τοῦ 1921 μέχρι τοῦ ἔτους 1933, θεωροῦσα τὰ ἐν λόγῳ σχολεῖα ὡς ἰδιωτικὰ ἰδρύματα.

Πράγματι, τὸ ἄρθρον 207 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1928 περιεῖχε τὴν ἀκόλουθον διάταξιν: «Ἡ ἐπαναλειτουργία τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων ἐπιτραπήσεται μόνον εἰς ἄτομα ἀλβανικῆς καταγωγῆς ἅτινα, ὑπὸ τὸν ἐνεργὸν ἔλεγχον τοῦ κράτους, θὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς Δημοσίας Παιδείας».

Εὐνόητόν ὅτι, ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς ταύτοις σχολείοις, ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος, ἡ διδασκαλία τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης ἦτο, δι' ὠρισμένα μαθήματα, ὑποχρεωτικὴ συγχρόνως μὲ τὴν μητρικὴν γλῶσσαν.

Ἀλλὰ, συμφώνως τοῖς νέοις ἄρθροις 206—207 τοῦ Συντάγματος, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸ ἔτος 1933, ἐν οἷς ἀναφέρεται ὅτι: «Τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν μόρφωσιν τῶν ἀλβανῶν ἀναλαμβάνει τὸ Κράτος ὑποχρεούμενον νὰ παράσχῃ αὐτοῖς ἐν τοῖς σχολείοις των. Ἡ προκαταρκτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ἅπαντας τοὺς ὑπὸ τὴν ἀλβανικὴν ἐπικράτειαν ὑπαγομένους καὶ ἔσεται δωρεάν. Τὰ πάσης φύσεως ἰδιωτικὰ σχολεῖα, τὰ μέχρι σήμερον λειτουργοῦντα, παύσει λειτουργοῦντα», ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, μὴ ἐξαιροῦσα τὰ σχολεῖα τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης προέβη, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὴν κρατικοποίησιν ὅλων τῶν σχολικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἐφαρμόζουσα τὸ ἐνι-

αἶον πρόγραμμα διδασκαλίας, διετήρησεν τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς τῶν γλώσσης, ὡς καὶ πρότερον, εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τῶν ἑλληνοφώνων χωρίων.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πρότασιν, καθ' ἣν, οἱ ἐπιφορτισμένοι μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκπαιδευτικοὶ ἐμειώθησαν ἀπὸ τοῦς 90 εἰς 11, ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις διαψεύδει ταύτην κατηγορηματικῶς (ὄρα συνημμένον Ἀριθ. 1). Οἱ ἐν ἐνεργείᾳ σήμερον ἐκπαιδευτικοὶ τῶν λειτουργούντων 45 σχολείων τῶν ἑλληνοφώνων χωρίων μας, ἀνέρχονται εἰς 71, ἐξ ὧν οἱ 11 εἰσὶν παλαιοὶ διδάσκαλοι τῶν κοινοτικῶν τούτων σχολείων παρέμεινον εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν, ὡς ἔχοντες τὰ ἐκ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι, ἂν καὶ διπλωματοῦχοι ὄντες, ἦσαν ἰδιωτικοί, ἔτι δὲ πλέον, τούτων ἡ διαγωγή καὶ ὁ τρόπος διαβιώσεως ἦσαν ἐντελῶς δυσανάλογοι πρὸς τὴν μετρίαν ἀμοιβὴν τὴν παρεχομένην ὑπὸ τῶν χωρικῶν, αἱ Ἀλβανικαὶ Ἀρχαὶ ἦσαν πεπεισμένοι ὅτι τὰ πρὸς τὸ ζῆν μέσα προεῖρχοντο ἐκ πηγῆς ἐξωτερικῆς.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι αἱ ἡμέτεραι Ἀρχαὶ ἠξίωσαν ἐκ τῶν διδασκάλων τὴν γνῶσιν τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης καί, ὡς ἀποτέλεσμα, ὑπεχρεώθησαν νὰ ὑποστῶσιν ἐξέτασιν ἵνα περιληφθῶσιν εἰς τοὺς πίνακας τοῦ ἐπίσημου διδακτικοῦ σώματος, ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους ἐφ' ὅλων τῶν σχολείων τοῦ Βασιλείου.

Ἐξ ἀντιθέτου, τὰ ἀξιούμενα ἀπὸ μέρους τῶν αἰτούντων ἐπὶ τοῦ ἀνεπαρκοῦς ἀριθμοῦ τῶν σχολείων τούτων, ἄξιον μνείας τυγχάνει ὅτι ὁ διατακτικὸς Νόμος τοῦ ἔτους 1925 τοῦ Βασιλικοῦ Ὑπουργείου Δημοσίας Παιδείας, ἐπιτρέπει τὴν λειτουργίαν ἐνὸς Δημοτικοῦ Σχολείου εἰς τι χωρίον, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει δυνατότης ἐγγραφῆς κατ' ἐλάχιστον 25 μαθητῶν, ἀπὸ ἡλικίας 7 ἕως 13 ἐτῶν καὶ ἡ προϋπόθεσις νὰ ἔχη πληθυσμὸν περὶ τοὺς 250 κατοίκους, ἀνὰ χωρίον.

Οὐκ ἦτιον, ἐκ τῶν μνημονευομένων ἐν τῇ ἀναφορᾷ 72 χωρίων, τὰ 41 ἔχουσιν ὀλιγώτερον πληθυσμὸν τῶν 250 κατοίκων (ὄρα συνημμένον Ἀριθ. 2).

Ἀλλὰ τὸ κράτος εὐρισκόμενον πρὸ τῆς ἐπιθυμίας τῶν χωρίων τούτων νὰ ἴδωσι διδασκομένην τὴν μητρικὴν γλῶσσαν, ἴδρυσεν εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς χώρας 14 σχολεῖα ἵνα οὕτω καταστῆ δυνατὴ ἡ φοίτησις τῶν παιδῶν τῶν ἐν λόγῳ χωρίων.

Ὡς πρὸς τὰ ἕτερα 31 χωρία, τὰ ὑπερβαίνοντα τὸν ἐκ τοῦ νόμου προβλεπόμενον ἐλάχιστον ἀριθμὸν πληθυσμοῦ, ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἔχει ἤδη προβῆ εἰς τὴν ἴδρυσιν Δημοτικῶν Σχολείων ἐνθα ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διδάσκεται, ὡς καὶ πρότερον.

Ἐτέρωθεν, εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἀναιρέσεών μας, πιστεύομεν ὅτι ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν ὅτι, τῶν ἐν λόγῳ σχολικῶν ἐκπαιδευτηρί-

ων, διοργανωμένων ὑπὸ τοῦ Κράτους, αἱ διατιθέμεναι πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ὥραι, δὲν ἐμειώθησαν ἀλλὰ καθωρίσθησαν ἀπὸ 6 εἰς 7 ὥρας ἑβδομαδιαίως. Τὰ δὲ χρησιμοποιούμενα βιβλία διὰ τὴν διδασκαλίαν εἶναι ὅμοια μὲ τὰ πρότερον χρησιμοποιούμενα (ὄρα συνημμένον Ἀριθ. 3).

Σχετικῶς μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν τὸν ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν χρήσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης κατὰ τὰ διαλείμματα, θὰ ἐπερίτευεν καὶ ἀνασκευῆς εἰσέτι. Διότι δὲν δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν μίαν τοιαύτην ἀπαγόρευσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκ μέρους τῶν Ἀρχῶν εἰς τοὺς μαθητὰς οἱ ὅποιοι μόλις προστάσσονται νὰ μάθωσι συγχρόνως μὲ τὴν ἰδικήν των καὶ τὴν ἐπίσημον γλῶσσαν τοῦ Κράτους.

Τούναντίον, ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἔκρινεν ὀρθὸν νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ πλέον τὰ πατριωτικὰ ἄσματα καὶ τὸν ἑλληνικὸν ἔθνικὸν ὕμνον εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἀδόμενα καθ' ἑκάστην καὶ τὰ ὅποια ἐδημιουργοῦν ἐμπόδια εἰς τὴν ἐνότητα τῶν ἔθνικῶν συναισθημάτων. Ἐπίσης ἀποτελεῖ ἀναίτιον λόγον τῶν αἰτητῶν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἀπαγορεύσεως ὑπὸ τοῦ Κράτους τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας. Εἶναι αὕτη αὕτη ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ἡ ὅποια ἐν ὀνόματι τῶν νομίμων ἀρμοδιοτήτων, ἀπεφάσισε, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, τὴν χρῆσιν τῆς ἔθνικῆς γλώσσης ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἀλβανικῶν χωρίων, ἀφήνουσα, οὐχ ἥτις, πλήρη ἐλευθερίαν χρήσεως τῆς ἑλληνικῆς, κατὰ τὴν λειτουργίαν, εἰς ἅπαντα τὰ ἑλληνόγλωσσα χωρία.

Ἀναφορικῶς μὲ τὰ ὑποτιθέμενα κωλύματα τὰ παρεμβληθέντα ὑπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Ἀρχῶν Ἀργυροκάστρου πρὸς ἀποστολὴν τηλεγραφημάτων πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα, ἐκ μέρους 106 αἰτούντων, διὰ τὴν διατήρησιν τῶν δύο πτυχιούχων διδασκάλων σχολείου, δὲν ἔχομεν εἰμὴ νὰ ἀντιτάξωμεν τὴν πλέον κατηγορηματικὴν διάψευσιν. Τῶ ὄντι, παρ' ὅλα τὰ παρόμοια διαβήματα τὰ ὅποια θὰ εἶχον γίνῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Τηλεγραφείου τῆς πόλεως ταύτης φυλαττομένων Βιβλίων (κατάταξις Νο 2154/10), τὰ ὑπὸ συζήτησιν τηλεγραφήματα διεβιβάσθησαν πρὸς τὸν Ὑψηλὸν των παραλήπτην, μὲ χρονολογίαν 20.10.1933.

Ἐκ τοῦ προηγουμένου προκύπτει ὅτι, ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, λαμβάνουσα τὰ προμνησθέντα μέτρα, οὐδέποτε διενεόθη νὰ καταργήσῃ, ἐν τῷ Βασιλείῳ, τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς ἐξετέθη ἐν τῇ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀναφορᾷ, ἀλλ' εἶχε μᾶλλον ὑπ' ὄψιν τὴν ἐνιαίαν ρύθμισιν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, θέτουσα τέρμα ἐν τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἀταξίᾳ, κληρονομηθεῖσα ἐκ διοικήσεως ὑπὸ καθεστῶς εἰδικῶν μεταχειρίσεων μιᾶς κυβερνήσεως ἥκιστα ἐμφρόντιδος διὰ τὴν ἐ-

θνικήν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ αὐτῆς, ἐπιφυλαξάσης εἰς τὴν Ἀλβανίαν τὴν ὀδύνην τοῦ ἐπαναγίγνεσθαι ἐστία ξένης προπαγάνδας.

Ἐξ ἄλλου, περατοῦντες τὴν ἐν λόγῳ ἔκθεσιν, ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις δηλοῖ, ἅπαξ ἔτι, ὅτι ἔχει παραχωρήσει πλήρως ὅλα τὰ ὑπὸ τῶν Διεθνῶν Συμφωνιῶν προβλεπόμενα δικαιώματα ὑπὲρ τῶν Μειονοτήτων (ὅρα συνημμένον Ἀριθ. 4) καὶ δὲν ἔχει εἰ μὴ μόνον μίαν ἐπιθυμίαν ὅπως, αἰ ἐκτὸς τοῦ ἐθνικοῦ χώρου διαβιοῦσαι ἄλβανικαὶ μειονότητες, τυγχάνωσι τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως οἷας τυγχάνει ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικὴ Μειονότης.

Τελευτοῦντες, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκαλύψωμεν ὅτι, ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπομακρυνθῶμεν τῆς ἐνδίκου θέσεως, συνισταμένης εἰς τὸ ὑποστηρίζειν, κατὰ τοὺς ὅρους τοὺς περιεχομένους ἐν ταῖς νῦν ἰσχυούσαις διαφόροις Διεθνεῖς Συμφωνίαις, ταῖς ἀναφερομέναις εἰς τὴν προστασίαν τῶν Μειονοτήτων, ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ὑποχρέωσις εἰς Κράτος, νὰ μεταχειρισθῇ ταύτας κατὰ κάλλιον τρόπον ἐκείνου, δι' οὗ μεταχειρίζεται τοὺς ὑπηκόους του, δυνάμει ἐνὸς γενικοῦ Νόμου καὶ ἰδίως ὅταν τὰ ἄλλα Κράτη ἀρνοῦνται τὴν ἀμοιβαίότητα εἰς τὰς Ἀλβανικὰς Μειονότητας.

Δέξασθε, παρακαλῶ, Κύριε Γενικὸν Γραμματεῦ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου ὑπολήψεώς μου.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς
(ὑπογραφή) ΤΖΙΑΦΕΡΙ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ ΑΡΙΘ. 1

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΦΩΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ

Σχολικὸν ἔτος	Κρατικὰ σχολεῖα	Ἰδιωτικὰ σχολεῖα	Σύνολον	Διδάσκαλοι σχολείων		Σύνολον
				κρατικῶν	ἰδιωτικῶν	
1925/26	21	30	51	24	48	72
1926/27	20	33	53	23	50	73
1927/28	25	31	56	26	49	75
1928/29	23	29	52	29	52	81
1929/30	20	28	48	26	35	61
1930/31	29	28	57	32	47	94
1931/32	27	22	49	27	55	82
1932/33	40	10	50	53	11	64
1933/34	45	—	45	70	—	70

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ ΑΡΙΘ 2

ΧΩΡΙΑ ΕΜΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩΙ ΚΑΤΑΛΟΓΩΙ ΤΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΛΛΑ
ΕΧΟΝΤΩΝ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ ΤΩΝ 250 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

1) Σαγιάννη	Κάτοικοι	31	
2) Μαυρόπουλον	»	34	
3) Μετόχιον	»	35	
4) Τρέμουλη	»	37	
5) Χασάν Ἀλῆ Μπέη	»	45	Κλειστόν
6) Ραντάτιον	»	46	»
7) Δερμίσιον	»	41	»
8) Καραχάτζι	»	58	»
9) Βρωμερόν	»	64	»
10) Μαρκάτι	»	88	»
11) Καινούργιο	»	91	»
12) Ἀρδάσοδα	»	96	»
13) Γιαννητσάτι	»	110	»
14) Καλύδια Σούση	»	113	Κλειστόν
15) Χαντέρ Ἀγά	»	122	»
16) Χότζια	»	128	»
17) Καραλήμπεη	»	129	»
18) Χάλιο	»	133	»
19) Ὑμέρ Ἐφέντη	»	134	Κλειστόν
20) Γορίτσα	»	139	»
21) Καλαράτι	»	143	»
22) Μεσαράτι	»	145	»
23) Μειούρ Μπέη	»	148	Κλειστόν
24) Λουδίνα	»	151	»
25) Κρά	»	163	»
26) Βρυώνιον	»	167	Κλειστόν
27) Πάλη	»	111	»
28) Ρωμάντζια	»	50	»
29) Γέρμα	»	191	»
30) Κουλουρίτσα	»	195	»
31) Βοδίνο	»	199	»
32) Γριάσδανη	»	200	Κλειστόν
33) Κρόγγοι	»	202	»
34) Κρανιά	»	203	»
35) Λαζάτι	»	212	»
36) Κακογοραντζή	»	212	»

37) Κάτω Ἐπισκοπή	»	224
38) Τσούκα	»	228
39) Βραχογοραντζή	»	228
40) Γράβα	»	200
41) Τσερκοβίτσα	»	246

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ ΑΡΙΘ. 3

Τὰ χρησιμοποιούμενα ἤδη βιβλία διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰ Κρατικὰ Σχολεῖα εἶναι:

- 1—5: Γραμματικὴ τῆς μητρικῆς γλώσσης, 1902 (Βιβλιοπωλεῖον Σεΐτανίδη, ὁδὸς Μαχμουντιέ, ἐν Γαλατᾶ, Κωνσταντινουπόλεως).
- 6: Ἀναγνωστικὸν τῶν Νέων - Ἑλληνικῶν: Πατρίς, 1ον ἔτος, 1ον Μέρος 1921 (Βιβλιοπωλεῖον Σεΐτανίδη, Κωνσταντινούπολις).
- 7: Ἀναγνωστικὸν Νέων - Ἑλληνικῶν: Πατρίς, 1ον ἔτος, 2ον Μέρος, 1920 (Ὅμοίως Βιβλιοπωλεῖον Σεΐτανίδη).
- 8: Ἀναγνωστικόν: Ὁ Καλὸς Πατήρ, τοῦ Ἰωάννου Βρεττοῦ, 1895 (Ὅμοίως Βιβλιοπωλεῖον Σεΐτανίδη).
- 9: Βιβλιοθήκη τοῦ Ἀγροτικοῦ Σχολείου, τοῦ Ἰωάννου Τάρη, Τόμος 1ος (Ὅμοίως Βιβλιοπωλεῖον Σεΐτανίδη).

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ ΑΡΙΘ. 4

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΑΛΒΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΥΤΩΝ

ΑΛΒΑΝΙΑ		Νομαρχία Ἀργυροκάστρου	Ἑλληνόφωνοι καθ' ἅπασαν τὴν Ἀλβανίαν
		Ἀλβανοὶ	
I	Πληθυσμὸς 1.085.000	122.000	18.000
II	Χωρία 2.534	271	Ἀριθμὸς χωρίων ἐμφαινομένων ἐν τῇ Ἀναφορᾷ: 71
III	Σχολεῖα 557	103	45
IV	Διδάσκαλοι 1.121	151	70

V	Υποχρεωτική διδασκαλία τῶν παιδῶν 10% τοῦ πληθυσμοῦ	Τὸ 10% τοῦ πληθυσμοῦ 12.200	Τὸ 10% τοῦ πληθυσμοῦ	1.800
VI	Σύνολον ἀποδοχῶν: 1.600.000		Φράγκα χρυσᾶ	121.850
VII	Ἀναλογία μαθητῶν δι' ἑκάστον Σχολεῖον 181.33	118.46		40

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς μνημονευμένης Στατιστικῆς, τῆς ἀναλογίας Σχολείων, τῶν διδασκάλων καὶ τῶν δαπανῶν, οὐσῆς 20% διὰ τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ 63% διὰ τοὺς Ἑλληνοφώνους, δεόν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, αὕτη, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, κλίνει ὑπὲρ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τοῦ Ἑλληνοφώνου πληθυσμοῦ.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ ΑΡΙΘ. 5

Πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι, οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τῆς συντηρήσεως τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων ἐν τοῖς χωρίοις, δὲν προήρχοντο ἐκ τῶν πενιχρῶν συνεισφορῶν τῶν δυναμένων νὰ προσφερθῶσιν ὑπὸ τῶν κατοίκων, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν κατωτέρω ἕνια παραδείγματα.

Αὔξ. ἀριθ.	Χωρῖα	Κάτοικοι	
1	Ῥαντάτιον	48	Εἶχεν ἐν σχολεῖον
2	Γρέμουλη	37	Ὅμοίως
3	Κασέμ Ἀλήμπεη	45	»
4	Μετόχιον	35	»
5	Βρωμερὸν	64	»
6	Ἀρδάσοβα	96	»
7	Καινούργιο	91	»
8	Μαυρόπουλον	34	»
9	Σαγιάννη	31	»
10	Δερμίσιον	48	»
11	Μαύροβον	88	»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ
Ἐνέργειαι Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν τοῦ Λιμποχόβου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΛΙΜΠΟΧΟΒΟΥ

Λιμπόχοβον τῆ 22α Σεβρίου 1934

Ἄριθ. II/III Ἐμπιστευτικὸν

Π ρ ὶ ς
τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας

Τί ρ α ν α

Συνεχεῖα τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11 ἐμπιστευτικῆς ἡμῶν ἀναφορᾶς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ης Σεπτεμβρίου 1934.

Τὴν 21ην παρουσιάσθησαν ἐν τῷ σχολεῖν 6 μαθηταὶ πρὸ μεσημβρίας καὶ 3 μετὰ μεσημβρίαν, καὶ σήμερον οὐδεὶς.

Πέριξ τῆς ὑποθέσεως συνεκεντρώσαμεν τὰς ἀκολουθούς πληροφορίας:

1) Γενομένης τῆς 20ης Σεπτεμβρίου, ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου ἀπέστειλεν ἐκ Δερβιτσάνης δύο ἐπιστολάς, τὴν μίαν διὰ τὴν Ἐπισκοπὴν καὶ τὴν ἄλλην διὰ τὴν Γλύναν. Ὡς μεσολαβητῆς ἦτο ὁ Ἀναστάσιος Γραμματικὸς ἐκ Κάτω Ἐπισκοπῆς. Διὰ τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἐζητεῖτο ἢ μὴ ἀποστολὴ τῶν μαθητῶν εἰς τὸ Σχολεῖον μέχρι δευτέρας εἰδοποιήσεως τοῦ Προξενείου. Τοιαῦται ἐπιστολαὶ ἔχουσι σταλῆ εἰς κάθε ἐλληνόφωνον χωρίον.

2) Ὁ λαὸς ἐνθαρρύνεται ἀπὸ τὰς εἰδήσεις τοῦ Προξενείου ὅτι λίαν συντόμως θὰ τεθῆ ἐν ἐφαρμογῇ τὸ Πρωτόκολλον τοῦ Λονδίνου καὶ ἡ Συμφωνία Τιτόνι — Βενιζέλου, καὶ ὅτι ἡ Ἀλβανία, παρὰ τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις ὅτι θὰ ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, τώρα τὸν Σεπτέμβριον, ἐνθαρρυνομένη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἐπιδιώκει νὰ μὴ ἐκπληρώσῃ τὰ ὑποσχεθέντα. Ἄλλ' ἡ ἰταλικὴ ἐνθάρρυνσις γίνεται ἐπὶ σκοπῷ παραπλανήσεως τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως καὶ δημιουργίας οὕτω μιᾶς ἀναταραχῆς διὰ νὰ δοθῆ εὐκαιρία νὰ πραγματοποιηθῆ ὁ διαμελισμὸς τῆς Ἀλβανίας, ἐνσωματουμένων τῶν νοτίων περιοχῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

3) Ἐξ ὧσων ἐλέχθησαν ἀνωτέρω καθίσταται ἀντιληπτὸν ὅτι, εἰς

τούς ἑλληνικοὺς κύκλους, ὑπάρχει μία μεγάλη κίνησις ἐν τῇ ὑπόθεσιν προπαγάνδας ἀντεθνικῆς.

Εἰς τὰ Σχολεῖα τῶν χωρίων Ἐπισκοπῆς οὐδὲν ἔχομεν ἀντιληφθῆ καθ' ὅσον, ὡς ἐκ τῶν ἐπισκευῶν τῶν κτιρίων αὐτῶν, ἡ λειτουργία τῶν μαθημάτων θὰ ἀρχίσῃ τὴν 24ην τρέχοντος μηνός.

Ἀναμένομεν τὴν κατεπεΐγουσαν ἀποστολὴν κρυπτογραφικοῦ κώδικος ἐπειδὴ ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία μετὰ τοῦ Λιμποχόβου δὲν εἶναι κανονικὴ καὶ καθημερινῶς εἰς τρόπον ὥστε διὰ τὴν ταχυδρόμησιν τοῦ παρόντος ἐγγράφου ἠναγκάσθημεν νὰ μεταβῶμεν σήμερον εἰς Ἀργυροκάστρον. Ἡ μὴ ἀποστολὴ τοῦ κρυπτογραφικοῦ κώδικος μᾶς ἀφήνει ἐν σιωπῇ ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ ἐπέκεινα.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
(ὑπ.) ΤΖΑΦΟ ΠΟΣΙ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ
ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΛΙΜΠΟΧΟΒΟΥ
Ἄριθ. 9/1 ἐμπιστευτικὸν

Λιμπόχοβον 14 Γαυουαρίου 1934

Ε Π Ε Ι Γ Ο Ν
ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Π ρ ὸ ς

Ἄρχας Πωγωνίου, Γεωργουτσατίου, Κέντρου

Πληροφορούμεθα ὅτι, τῇ παρακινήσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀργυροκάστρου, οἱ Δημογέροντες τῆς περιφερείας αὐτῆς, ἠτοίμασαν μίαν αἴτησιν πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, αἰτοῦντες σχολεῖα ἐντελῶς ἑλληνικὰ μὲ ἰδιωτικοὺς διδασκάλους καὶ οὐχί, ὅπως τοὺς ἔχει ἐπιτραπῆ, μὲ διδασκάλους κυβερνητικοὺς καὶ μὲ τέσσερας ὥρας τὴν ἑβδομάδα μόνον. Ἐν τῇ αὐτῇ αἰτήσει τονίζεται ὅτι τοὺς γίνονται μαρτύρια ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν καὶ ὅτι δὲν ἐπετράπη εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπευθυνθῶσι πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν. Λέγεται ὅτι ἡ αἴτησις ἔχει ὑπογραφῆ, μέχρι σήμερον, ἀπὸ μερικὰ χωρία. Ἄμα λήψει παρουσίας διαταγῆς ἐξακριβώσατε μέχρι ποίου σημείου ἡ πληροφορία αὕτη εἶναι ἀληθῆς καὶ λάβατε δέοντα μέτρα καὶ ὑπηρεσιακά. Ἀποτέλεσμα ἀναμένεται τάχιστα.

Ο ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

(Ἐπογραφή)

Πρὸς
τὴν Διεύθυνσιν Σχολείων
Ἐ ν τ α ὕ θ α

Μὲ τὴν παράκλησιν νὰ δώσῃ καὶ ἡ Διεύθυνσις αὕτη διαταγὰς πρὸς τοὺς διδασκάλους τῶν χωρίων δι' ἐξακριβώσιν καὶ γνωστοποίησιν κάθε κινήσεως σχετικῆς μὲ τὴν ἐν λόγῳ ὑπόθεσιν.

Ο ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

(Ἐπογραφή)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ
Δημοσιεύματα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Τύπου.

ΟΙ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΑΙ ΕΝ ΕΞΕΓΕΡΣΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΣΑΛΔΑΡΗ
ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

Ἡ στάσις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ζήτημα τῆς εἰσόδου τῆς Ἀλβανίας
εἰς τὴν Βαλκανικὴν Συνεννόησιν

Τοῦ εἰς Ἀλβανίαν ἀποσταλμένου τοῦ «Νέου Κόσμου»

ΔΕΡΒΙΤΣΙΑΝΗ, Β. Ἡπείρου Ἀλβανίας, Δεκέμβριος. — Εἶμεθα ἀκόμη ἐδῶ, εἰς τὴν Δερβιτσιάνην ἀνάμνησα εἰς τοὺς σκλάβους ἀδελφούς μας. Πλησιάζει ἡ νύχτα καὶ τὸ σκοτάδι μᾶς ἔρχεται πηχτὸ καὶ βαρὺ. Βαρὺ γιὰτὶ καὶ ἡμεῖς ζοῦμε τώρα κάτω ἀπὸ τὸν βάρβαρο ζυγὸ τῶν Τυράννων, κάτω ἀπὸ τὸν ἀνελεύθερον οὐρανὸ τῆς Ἀλβανικῆς ἐπικρατείας καὶ συμμεριζόμεθα ἀπὸ κοινὰ τοὺς πόνους καὶ τὰ μαρτύριά των. Γνώριμοι καὶ ἄγνωστοι συνέχονται κατὰ σιμῆνη καὶ κατὰ σωροὺς χωρὶς καμμιὰ προσυεννόησιν κερειυόμενοι ἀπὸ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν στοχασμόν. Ὁ παραμικρὸς μᾶς λόγος ηὔξανε καὶ ἐκορύφωνε τὴν πεποίθησιν καὶ τὸ πάθος τῶν ἀκροατῶν καὶ συνομιλητῶν μας. Δὲν ἐπρολάβασαμε νὰ τοὺς ἐξηγήσωμεν τὴν ἀποστολὴν μας, δὲν ἐπροφθάσαμε νὰ τοὺς ζητήσωμεν τ' ἀπαραίτητα δημοσιογραφικά μας στοιχεῖα καὶ τὰ εἶχανε ὅλα εἰπῆ καὶ τὰ εἶχανε ὅλα ἀναπτύξει, ὡσὰν οἱ καλλίτεροι ρήτορες τοῦ κόσμου.

Εἶναι ὁ πόνος των βαρὺς, ἡ ψυχὴ των αἱματωμένη κατάβαθα, ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τῆς ψυχῆς των ποδοπατημένη, κουρελιασμένη καὶ ξεσχιωμένη μὲ τὰ μολυσμένα νύχια τῶν Ἀλβανῶν. Πῶς νὰ συγκρατήσης καὶ πῶς νὰ προφθάσης νὰ βάλῃς στὸ μυαλό σου ἢ νὰ γράψῃς εἰς τὸ σημειωματάριό σου τὰ ὅσα λέγουν; Ἐκεῖνος ὁ κ. Θωμᾶς Λίλης σὰν ἀρχίσῃ εἶναι ἄφθαστος. Δὲν ἀερολογεῖ καὶ μᾶς ὀμιλεῖ πάντοτε ἐπὶ τῶν γεγονότων. Καταφέρονται ὅλοι των μὲ δριμύτητα γλώσσης ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Παναγῆ Τσαλδάρη. Παραπονοῦν-

ται καὶ αὐτῆς καὶ στηρίζουν τὰ παράπονά των ἐπὶ δικαίων, ἀξιολόγων καὶ βασικῶν ἐπιχειρημάτων. Καὶ λέγουν:

«Διατί νὰ μὴ ἐπιδιώξη ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἀλβανίας εἰς τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον; Ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἔχει χιλιάδας ὑποδούλων τέκνων της. Εἶχεν ὡς ἐκ τούτου ὑποχρέωσιν ἱερὰν προτοῦ ἀκόμη ἀρχίσουν τὰ μαρτύριά μας νὰ ἐπιδιώξη ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὴν τόνωσιν τῶν σχέσεών της μὲ τὴν Ἀλβανίαν. Τίποτε ὅμως δὲν ἠθέλησαν νὰ κάμουν καὶ ἄφησαν ἡμᾶς ἐδῶ νὰ πληρώσωμεν ἡμεῖς μὲ τὴν ζωὴν μας, τὴν τιμὴν μας καὶ τὰς περιουσίας μας τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν ἀγνοίαν τῶν σημερινῶν κυβερνητῶν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἐνῶ πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κ. Βενιζέλου αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἀνῆρχοντο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 70.000.000 περίπου ἑλληνικῶν δραχμῶν, σήμερον δὲν φθάνουν σχεδὸν οὔτε καὶ τὰ 30.000.000 δραχμ. ἀκόμη. Ἀλλὰ — προσθέτουν — ἐδῶ δὲν ἔχει ἄτιμον Τσαλδάρη ψηφοφόρους καὶ δὲν ἔχει συμφέρον κοιμητικὸν διὰ νὰ χάσῃ τὸν καιρὸν τοῦ μαζί μας. Εἶναι δυστυχῶς ἀλήθεια, τὰ ὅσα γράφετε διὰ τὸν «Ἠθικὸν ρυθμὸν». Ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τοῦ Πύργαντας καὶ δὲν τὸν συμφέρει ν' ἀσχολῆται μὲ ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν ν' ἀποδώσουν τίποτε εἰς τὸ κόμμα καὶ τοὺς ψηφοφόρους του. Οἱ μεγαλόσχημοι Τεϋλλεράνδοι τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων δὲν καταδέχονται ν' ἀσχοληθοῦν μ' ἓνα πτωχὸ κράτος, ὅπως εἶναι ἡ Ἀλβανία καὶ μὲ ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι δὲν δικαιούμεθα ψήφου εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ... ψηφίσωμεν τὸ Λαϊκὸν Κόμμα. Διότι ἄλλως ποῦ δὲν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐπιδειχθεῖσαν ἀβελτηρίαν τῶν ἀρμοδίων. Τέλος οἱ Ἀλβανοὶ δὲν θὰ μᾶς ἐκακομεταχειρίζοντο τοιοῦτοτρόπως καὶ θὰ μᾶς ὑπελόγιζαν πάρα πολύ.

Καὶ ἐξακολουθοῦν ἐπὶ ὥρας πολλὰς νὰ παραπονοῦνται κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ποὺ τοὺς ἐγκατέλειψε. Ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπισωρεύουν ἀγκυλίθους λογικῶν ἐπιχειρημάτων, χωρὶς νὰ ἠμπορῆς νὰ τοὺς ἀντιτάξῃς τὸ παραμικρόν.

Ὁ σημερινὸς Πρόεδρος τῆς Κοινότητος κ. Νικ. Μπάκος, ὁ ὁποῖος πέρυσιν ἐφυλακίσθη ἐπὶ ἓνα μῆνα καὶ ἐξυλοκοπήθη πλειστάκις καὶ μέχρις αἰμοπτύσεως διατηρεῖ ἀκόμη ἓνα ἀληθῶς ὑπέροχον ἠθικόν.

«Θ' ἀγωνισθῶμεν, μᾶς λέγει, μὲ ὅλας μας τὰς δυνάμεις καὶ θὰ θυσιάσωμεν καὶ τὴν ζωὴν μας ἀκόμη ἀλλὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν χυδαίων Ἀλβανικῶν ἀπόψεων δὲν θὰ δεχθῶμεν ἡμεῖς. Ἐγεννήθημεν καὶ εἴμεθα Ἕλληνες εἰς τὰς φλέβας μας τρέχει ἀκόμη ἄφθονο καὶ ὀλοκάθαρο ἑλληνικὸ αἷμα καὶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ τόσον πολὺ ἐὰν ἀκόμη εἴμεθα σκλάβοι ἀγρίων ἀνθρώπων. Ὅταν πηγαίνω εἰς τὸ Κάστρο δι' ἀτο-

μικάς μου ὑποθέσεις, πάντοτε οἱ Ἄλβανοὶ χωροφύλακες, προθυμοποι-
οῦνται νὰ μὲ ὀδηγοῦν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς χωροφυλακῆς καὶ νὰ μοῦ
κάνουν σωματικὴν ἔρευναν. Φαίνεται πὼς μὲ θεωροῦν ὡς κατάσκοπον
τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου ἢ νομίζουν πὼς μὲ τὰ συνεχῆ αὐτὰ βασανι-
στήρια θ' ἀποκάμω καὶ θ' ἀναγκασθῶ ν' ἀποκτήσω ἄλβανικὴν συνεί-
δησιν. Ἔλλο τί δὲν δύναμαι νὰ ὑποθέσω».

Τὰ ἴδια, περισσότερα καὶ ἄλλα χειρότερα μᾶς διηγοῦνται πλείστοι
ὅσοι Δερβιτσιανιῶτες καὶ ἄλλοι κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων ποὺ εὐρί-
σκοντο ἐκεῖ.

Μὲ τὴν ἐφετεινὴν σχολικὴν ἀπεργίαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κατέστη-
σαν πραγματικοὶ μάρτυρες τῆς θρησκείας μας καὶ ἥρωες τῆς φυλῆς μας.
Δὲν ὑπελόγησαν τὰς κακουχίας, τοὺς ἐξευτελισμοὺς, τὰς φυλακίσεις,
τοὺς ξυλοδαρμοὺς καὶ τὰς ἐκτοπίσεις.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ περασμένου Ὀκτωβρίου ἔστειλεν ἡ Κυβέρνησις
τῶν Τυράνων τρεῖς δημοδιδασκάλους τῆς ἀπολύτου ἐκλογῆς τῆς μετα-
ξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἓναν Ἀριστ. Φωτιάδην, φυγόδικον ἐκ τῆς Ἑλλάδος.
Καὶ οἱ τρεῖς ἠγνόουν τὰ ἑλληνικά, ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χω-
ριοῦ ἀγνοοῦν τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ κη-
ρυχθῆ καὶ πάλιν σχολικὴ ἀπεργία.

Ἡ Ἄλβανικὴ Κυβέρνησις συλλαμβάνει τὴν ἐπομένην τῆς σχολι-
κῆς ἀπεργίας ὡς ὑποκινητὰς δῆθεν αὐτῆς, πλείστους ὅσους προκρίτους
τῆς Κοινότητος. Ὑστερα ἀπὸ ἀρκετὰς ἡμέρας, πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐκτο-
πίζει εἰς τὸ Ἀλέσιον τῆς Σκόδρας, ὅπου καὶ τοὺς κρατεῖ ὑπὸ αὐστηρὰν
καὶ ἀγρίαν ἐπιτήρησιν καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως. Οἱ περισσότε-
ροι ἐξ αὐτῶν ἐκλείσαν ἀναγκαστικῶς τὰ γραφεῖα των καὶ τὰ καταστή-
ματά των καὶ ζῆμιοντα καθημερινῶς ἀπὸ τὰς ἐργασίας των τεράστια
ποσά. Καὶ ἡ Ἄλβανία μὲ τὰ ψευδῆ ἀνακοινωθέντα τοῦ Γραφείου Τύ-
που τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς, ἰσχυρίζεται ἀναιδῶς, ὅτι οὐ-
δεμία πῆσις ἐξασκεῖται πλέον ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς μειονότητος.

Ἄλλὰ ἢμπορεῖ ἡ Κυβέρνησις τῶν Τυράνων νὰ διαψεύσῃ τὸ γεγο-
νός τῶν πολυαρίθμων ἐκτοπίσεων; ἢμπορεῖ νὰ μᾶς διαψεύσῃ ὅτι εἰς
τὸ Ἀλέσιον δὲν κρατοῦνται, φυλακισμένοι σχεδὸν καὶ μόνον ἀπὸ τὴν
Δερβιτσιάνην οἱ πρόκριτοι: 1) Β. Σαχίνης (τραπεζίτης εἰς τὸ Ἀργυρό-
καστρον), 2) Δημ. Σταμούλης (πρῶην πρόεδρος τῆς Δερβιτσιάνης καὶ
προστάτης ὀμμελοῦς οἰκογενείας), 3) Γ. Οἰκονομίδης (δημοδιδάσκα-
λος), 4) Μιχ. Μάνος (λογιστῆς τοῦ Γραφείου τοῦ κ. Σαχίνη), 5) Κ.
Κατσούλης καὶ 6) Β. Μάσιος, ἐκτοπισθέντες ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ δυνάμει
ἀποφάσεων τοῦ ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν τῆς Ἄλβανικῆς Κυβερνήσε-
ως; ἢμπορεῖ νὰ διαψεύσῃ τὴν κλοπὴν τῶν ἐνδυμάτων τοῦ γραμματέ-
ως τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀργυροκάστρου κ. Γ. Παπαδοπούλου

καὶ τὴν πεζοπορίαν τοῦ ἀπὸ τὸ Ἄργυρόκαστρον εἰς Σκόδραν; Καὶ δὲν εἶ-
ναι αὐταὶ πῆσεις τυράννων καὶ ἀγρίων βαρβάρων;

Ἐντάλματα προσωποκρατήσεως διὰ χρέη πρὸς τὸ Δημόσιον ἐπὶ
Μουσουλμάνων δὲν ἐκτελοῦνται ποτέ. Εἰς δὲ τοὺς ἀτυχεῖς χριστιανοὺς
οὐδέποτε χορηγοῦν καὶ τὴν παραμικρὰν πίστωσιν χρόνου. Ὅταν δὲν
ἔχουν νὰ πληρώσουν τοὺς ὀδηγοῦν εἰς τὰς φυλακὰς καὶ διὰ νὰ τοὺς
ταλαιπωροῦν τοὺς μεταφέρουν πεζοὺς ἀπὸ τὴν μίαν ἄκρην τοῦ Ἄλβα-
νικοῦ Βασιλείου εἰς τὴν ἄλλην. Εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Σκόδρας καὶ μό-
νον ἀπὸ τὴν Δερβιτσιάνην κρατοῦνται διὰ χρέη πρὸς τὸ Δημόσιον περὶ
τοὺς 25 χριστιανοί.

ΧΑΡ. Σ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ

(«Νέος Κόσμος» - 4 Δεκ 1934)

ΑΦΟΡΗΤΟΣ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΝ
ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ
ΝΕΑΙ ΑΘΡΟΑΙ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΑ ΠΡΟΚΡΤΩΝ

ΠΑΤΡΑΙ, 14 Ὀκτωβρίου (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). — Ἐπιβάται
ἀφικθέντες ἐκ Βορείου Ἠπείρου μετέδωσαν τὰς κάτωθι ἐξηκριβωμένας
εἰδήσεις διὰ τὴν ἀγρίαν τρομοκρατίαν, ἣ ὁποία ἀσκεῖται ὑπὸ τῶν ἀλβα-
νικῶν ἀρχῶν εἰς βάρος τῆς ἐλληνικῆς μειονότητος.

Οὕτω 250 χωροφύλακες ἐνισχυθέντες διὰ 1500 στρατιωτῶν διατρέ-
χουν τὴν ὑπαιθρου ὄδροντες, συλλαμβάνοντες, φυλακίζοντες καὶ βασα-
νίζοντες ποικιλοτρόπως τοὺς κατοίκους διὰ τὴν ἐπεκταθεῖσαν καὶ συ-
νεχιζομένην ἀπεργίαν τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν. Ἄπαντες ἀνεξαιρέτως
οἱ Ἕλληνας διδάσκαλοι συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν ὡς ὑποκι-
νηταὶ δῆθεν τῆς ἀπεργίας.

ΠΟΙΟΙ ΟΙ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ

Μεταξὺ τῶν συλληφθέντων συγκαταλέγονται οἱ διδάσκαλοι Γ. Οἰ-
κονομίδης, Ἄντ. Κυριάκης, Θ. Μάντης, Γ. Βάσσιος, Θ. Λαδάκης, Μ. Δια-
δόπουλος, Ἄντ. Πάντος καὶ Βασ. Βούλτσης τῶν ὁποίων αἱ οἰκογένειαι
κινδυνεύουν νὰ ἀποθάνουν ἐκ τῆς πείνης.

ΕΚΑΡΦΩΣΑΝ ΤΑΣ ΘΥΡΑΣ

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω συνελήφθησαν ἐπίσης καὶ οἱ πρόκριτοι, Γ.

Μπούρτζης, Γ. Κολλίγας, Λ. Πέσος, Ἄντ. Πάντος καὶ Π. Λόλης. Τέσσαρες χωρικοὶ ἐκ Λεσενίτης συνελήφθησαν διότι οἱ κάτοικοι ἐν συναγερμῷ ἐκάρφωσαν καὶ ἐσφράγισαν τὰς θύρας τοῦ σχολείου, ὠδηγήθησαν δὲ σιδηροδέσμοι εἰς Ἀργυρόκαστρον καὶ ἐκεῖθεν πρὸς ἄγνωστον διεύθυνσιν. Περὶ τῆς τύχης αὐτῶν κυκλοφορεῖ ἡ φήμη ὅτι ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν χωροφυλάκων. Δύο πρόκριτοι ἐκ Δοβριάνης, οἱ Χρ. Καλιάφας καὶ Ἄν. Στέφης, ὀδηγηθέντες πρὸ τοῦ νομάρχου Ἀργυροκάστρου ἐδήλωσαν πρὸς αὐτὸν εὐθαρσῶς ὅτι ἀψηφοῦντες τὰς διώξεις ἐπιμένουν μετὰ τῶν ἄλλων κατοίκων νὰ μὴ στείλουν τὰ παιδιά των εἰς τὰ ἄλβανικὰ σχολεῖα ἂν δὲν ἐπιτραπῇ ἡ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν θρησκευτικῶν.

ΝΕΑΙ ΣΟΥΛΙΩΤΙΣΣΑΙ

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ ἀπάντησις τὴν ὁποίαν ἔδωσαν αἱ γυναῖκες τῆς Κάτω Δοβριάνης εἰς τὸν Ἀλβανὸν ἑπαρχὸν ὁ ὁποῖος ἀφοῦ τὰς ἐκακοποίησε κατὰ μεσαιωνικὸν τρόπον, τὰς ἠπειλήσεν ὅτι θὰ τοὺς πάρῃ μὲ χωροφύλακας τὰ παιδιά.

— Τὰ σφάζουμε ἀπήντησαν, μὰ στὸ ἄλβανικὸ σχολεῖο δὲν τὰ στέλλομε.

Κατὰ τὰς ἰδίας πληροφορίας ὁ συλληφθεὶς γραμματεὺς τοῦ ἑλληνικοῦ προξενείου Ἀργυροκάστρου κ. Παπαδόπουλος κρατεῖται εἰσέτι.

Τὸν ἀναβρασμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐπέτεινε καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἀχμέτ Ζώγου ἐξέδωκε διάγγελμα πρὸς τὸν λαὸν διὰ τοῦ ὁποῖου συνιστᾷ εἰς αὐτὸν νὰ κωφεύσῃ εἰς τὰς ξένας προπαγάνδας καὶ νὰ συσπειρωθῇ περὶ τὸν βασιλέα του διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν Ἀλβανίαν ἰσχυρὰν κατὰ τῶν ξένων ἐπιβουλῶν.

ΑΦΑΝΤΑΣΤΟΙ ΠΙΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 2 Ὀκτωβρίου, (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). — Νεώτεροι ἐξ Ἀλβανίας πληροφορίαι ἀναφέρουν ὅτι χθὲς ἐξετυλίχθησαν ἐκεῖ συνταρακτικὰ γεγονότα. Τὸν διορισμὸν τῶν Ὀθωμανῶν διδασκάλων καὶ τὴν παῦσιν τῶν Ἑλλήνων διδασκάλων, ἡ Ἑλληνικὴ μειονότης ἀντιμετώπισε δι' ὀμαδικῆς ἀπεργίας τῶν μαθητῶν.

Κατόπιν τούτου μέγας αναβρασμός επικρατεῖ ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ. Αἱ ἀρχαὶ Ἀργυροκάστρου προέβησαν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ Βορειοηπειρώτου γραμματέως τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀργυροκάστρου, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλαν δέσμιον εἰς Τίρανα. Ὁ νομάρχης Ἀργυροκάστρου ἤρνηθη νὰ δεχθῇ τὸν Ἑλληνα πρόξενον, διαμαρτυρηθέντα διὰ τὴν ὅλως πρωτοφανῆ σύλληψιν τοῦ γραμματέως.

Σήμερον ἀφίχθησαν ἐκ Τιράνων 300 караβινιέροι μετὰ μουσικῆς καὶ ἤρχισαν τρομοκρατίαν ἀφάνταστον εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἡ κατάστασις εἶναι εἰς ἄκρον κρίσιμος διὰ τὴν ἑλληνικὴν μειονότητα.

(«Πατρίς» - 3 Ὀκτ 1934)

ΣΥΝΤΑΡΑΚΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΗΦΘΗ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 2 Ὀκτωβρίου, (Ἰδιαίτερον τηλεγράφημα). — Νεώτεραι ἐξ Ἀλβανίας πληροφορίες ἀναφέρουν ὅτι συνταρακτικὰ γεγονόταν ἐξετυλίχθησαν ἐκεῖ. Τὸν διορισμὸν τῶν Ὀθωμανῶν διδασκάλων καὶ τὴν ταυτόχρονον παῦσιν τῶν Ἑλληνοδιδασκάλων, ἡ Ἑλληνικὴ μειονότης ἀντιμετωπίζει δι' ὁμαδικῆς ἀπεργίας τῶν μαθητῶν, μὴ προσερχομένων εἰς τὰ μαθήματα.

Κατόπιν τούτου επικρατεῖ μέγας αναβρασμός εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον.

Αἱ ἀρχαὶ Ἀργυροκάστρου προέβησαν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ Βορειοηπειρώτου γραμματέως τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀργυροκάστρου, τὸν ὁποῖον σιδηροδέσμιον ἀπέστειλαν εἰς τὰ Τίρανα.

Ὁ Νομάρχης Ἀργυροκάστρου, ἐξ ἄλλου, ἤρνηθη νὰ δεχθῇ τὸν Ἑλληνα Πρόξενον διαμαρτυρηθέντα διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ γραμματέως του.

Σήμερον ἀφίχθησαν ἐκεῖ ἐκ Τιράνων 300 караμπινιέροι μετὰ μουσικῆς.

Ἄμα τῇ ἀφίξει των ἤρχισαν ἀγρίαν καὶ ἀφάνταστον τρομοκρατίαν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἡ κατάστασις οὕτω εἶναι διὰ τὴν ἑλληνικὴν μειονότητα εἰς ἄκρον κρίσιμος.

(«Ἐλεύθ Ἄνθρωπος» - 3 Ὀκτ 1934)

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ ΥΠΟ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΝ
ΑΠΗΝΗ ΔΙΩΓΜΟΝ
ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΝ
ΑΙ ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 2 Ὀκτωβρίου. (Ἰδιαίτερον τηλεγράφημα). — Νεώτεραι πληροφορίες ἐξ Ἀλβανίας ἀναφέρουν, ὅτι σοβαρώτατα γεγονότα ἔλαβον χώραν ἐκεῖ. Τὴν παῦσιν τῶν Ἑλλήνων διδασκάλων καὶ τὸν διορισμὸν Ὀθωμανῶν τοιούτων εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Βορείου Ἡπείρου ἡ ἑλληνικὴ μειονότης ἀντιμετώπισε δι' ὀμαδικῆς ἀπεργίας τῶν μαθητῶν. Εἰς ὀλόκληρον τὴν Βόρειον Ἡπειρον ἐπικρατεῖ μέγας ἀναβρασμός. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ἀργυροκάστρου προέβησαν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ Βορειοηπειρώτου γραμματέως τοῦ ἑλληνικοῦ προξενείου Ἀργυροκάστρου, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλαν δέσμιον εἰς τὰ Τίρανα. Ὁ νομάρχης Ἀργυροκάστρου ἠρνήθη νὰ δεχθῆ τὸν Ἑλληνα πρόξενον, ὅστις διεμαρτυρήθη διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ γραμματέως. Σήμερον μετέβησαν εἰς τὸ Ἀργυρόκαστρον ἐκ Τιράνων τριακόσιοι Ἀλβανοὶ καραβινοφόροι οἱ ὅποιοι ἤρχισαν τρομοκρατίαν εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἡ κατάστασις ἀπέβη ἄκρως κρίσιμος διὰ τὴν ἑλληνικὴν μειονότητα.

ΑΙ ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Ἄνεχώρησε χθὲς τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν ἐν Τιράνοις θέσιν τοῦ ὁπρεσβευτῆς κ. Κ. Διαμαντόπουλος.

Σχετικῶς μὲ τὴν θέσιν τῆς ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ ἑλληνικῆς μειονότητος ἀσφαλεῖς πληροφορίες βεβαιοῦν, ὅτι αἱ ἄλβανικαὶ ἀρχαί, παρὰ τὰς ἐπανεπιλημμένως δοθείσας ἐπισήμους ὑποσχέσεις περὶ εὐμενοῦς ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος τῶν σχολείων τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων, ἀπηγόρευσαν σχεδὸν ὀλοκληρωτικῶς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐπροκάλεσε τὴν δικαίαν ἐξέγερσιν τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος, εἰς ὀλόκληρον δὲ τὴν Βόρειον Ἡπειρον, παρὰ τὰ αὐστηρὰ μέτρα τῶν ἄλβανικῶν ἀρχῶν ἐπικρατεῖ ζωηρότατος ἀναβρασμός.

(«Ἐλεύθ. Βῆμα» - 3 Ὀκτ. 1934)

2 Α Ε Κ Δ Ο Σ Ι Σ

ΣΥΝΕΛΗΦΘΗ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ
ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2 Ὀκτωβρίου. (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). — Κατὰ

πληροφορίας ἐξ Ἀργυροκάστρου αἱ Ἀλβανικαὶ ἀρχαὶ συνεχίζουν τὰς συλλήψεις ὁμογενῶν καὶ τὰς τρομοκρατικὰς πιέσεις. Οὕτω συνελήφθησαν ἅπαντες οἱ ἑλληνοδιδάσκαλοι, ἐπίσης δὲ κατὰ πληροφορίας ἐπιβατῶν συνελήφθη ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ προξενείου Γεώρ. Παπαδόπουλος καὶ σιδηροδέσιμος ἀπεστάλη εἰς Τίρανα.

Εἰς τὸ Ἀργυρόκαστρον κατέφθαναν ἕτεροι 300 χωροφύλακες. Αἱ πιέσεις καὶ διωγμοὶ συνεχίζονται μὲ ἀγριότητα ἀφάνταστον. Ἡ κατάστασις τῶν ὁμογενῶν εἶναι κρίσιμος.

Ὁ νομάρχης ἠρνήθη νὰ δεχθῆ τὸν Ἑλληνα πρόξενον μεταβάνα ὅπως διαμαρτυρηθῆ διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ γραμματέως.

(«Ἀνεξάρτητος» - 3 Ὀκτ. 1934)

ΑΓΡΙΑ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 2 Ὀκτωβρίου. — Νεώτεροι ἐξ Ἀλβανίας πληροφορίαι ἀναφέρουν ὅτι κατόπιν τῆς ὁμαδικῆς ἀπεργίας τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν καὶ παύσεως τῶν Ἑλλήνων καθηγητῶν μέγας ἀναβρασμὸς ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Β. Ἡπειρον. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ἀργυροκάστρου προέβησαν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ βορειοηπειρώτου Γραμματέως τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀργυροκάστρου, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλαν δέσιμον εἰς τὰ Τίρανα. Ὁ Νομάρχης Ἀργυροκάστρου ἠρνήθη νὰ δεχθῆ τὸν Ἑλληνα Πρόξενον διαμαρτυρηθέντα διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Γραμματέως. Σήμερον ἀφίχθησαν ἐκ Τιράνων εἰς Ἀργυρόκαστρον 300 Καραβινιέροι μετὰ μουσικῆς, ἤραξαν δὲ τρομοκρατίαν ἀφάνταστον εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἡ κατάστασις εἶναι ἄκρως κρίσιμος διὰ τὴν ἑλληνικὴν μειονότητα.

(«Καθημερινή» - 3 Ὀκτ. 1934)

Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΛΒΑΝΩΝ

Αἱ νέα ἀλβανικαὶ θρασύτητες, ποὺ ἀνηγγέλθησαν χθὲς εἰς βάρος τῆς ἑλληνικῆς ἀξιοπρεπείας, κορυφώνουν, ἀναντιρρήτως, τὴν ἀγανάκτησιν τῆς ἑλληνικῆς κοινῆς γνώμης. Καὶ ἡ ἀγανάκτησις αὕτη — εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ πληροφορηθῆ ὁ κ. Μάξιμος — στρέφεται ὄχι τόσον ἐναντίον τῆς ἀλβανικῆς ὅσον ἐναντίον τῆς ἑλληνικῆς κυβερνή-

σεως. Διότι, νὰ μᾶς προκαλῆ καὶ νὰ μᾶς τσαλακώνη ἡ Ἀγγλία εἰς τὴν Κύπρον ἢ ἡ Ἰταλία εἰς τὴν Δωδεκάνησον, ἄς πάη στὸ διάβολο, ἐπὶ τέλους... Καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ἔχουν στόλους καὶ ἀεροπλάνα, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ μικρὰ Ἑλλάς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ... Νὰ μᾶς προκαλῆ καὶ ἡ Ἀλβανία ὅμως καὶ νὰ μᾶς τσαλακώνη εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον, αὐτὸ νομίζομεν ὅτι ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ὑπομονῆς.. Καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν στάσιν ἀμέσως. Δὲν λέγομεν νὰ στείλῃ ἕξ ἀφορμῆς τῆς συλλήψεως τοῦ γραμματέως τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀργυροκάστρου, τὸν ἑλληνικὸν στόλον νὰ βομβαρδίσῃ τὸ Δυρράχιον, ὅπως οἱ Ἰταλοὶ ἐβομβάρδισαν τὴν Κέρκυραν ἄλλοτε διὰ τὸν φόνον τοῦ Τελλίνι... Ἐπιμένομεν ὅμως νὰ ἐπιστηθῇ κατὰ τελεσιγραφικὸν τρόπον ἡ προσοχὴ τῆς ἀλβανικῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν συνεπειῶν, τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ ἔχουν τὰ ἀνθελληνικὰ μέτρα τῆς καὶ νὰ τῆς γνωστοποιηθῇ τὸ ταχύτερον ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος.

(«Ἔθνος» - 3 Ὀκτ. 1934)

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 2. (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). Πληροφορίαι ἕξ Ἀλβανίας ἀναφέρουν ὅτι μέγας ἀναθρασμὸς ἐπικρατεῖ ἐν τῇ Βορείῳ Ἡπείρῳ, ἕξ ἀφορμῆς τῆς παύσεως τῶν Ἑλλήνων δημοδιδασκάλων καὶ τοῦ διορισμοῦ Ὀθωμανῶν τοιοῦτων. Τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῶν ἀλβανικῶν ἀρχῶν ἡ ἑλληνικὴ μειονότης ἀντιμετώπισε δι' ὀμαδικῆς ἀπεργίας τῶν μαθητῶν.

Ἐξ ἄλλου αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ἀργυροκάστρου προέβησαν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ βορειοηπειρώτου Γραμματέως τοῦ ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀργυροκάστρου, τὸν ὁποῖον καὶ ἀπέστειλαν δέσμιον εἰς τὰ Τίρανα. Ὁ Νομάρχης Ἀργυροκάστρου ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὸν Ἕλληνα πρόξενον, μεταβάντα ὅπως διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ γραμματέως.

Ὡσαύτως 300 караβινιέροι ἀφικθέντες εἰς τὴν Β. Ἡπειρον ἐκ Τιράνων ἤρχισαν νὰ τρομοκρατοῦν τὸ ἐκεῖ ἑλληνικὸν στοιχεῖον.

(«Πρωΐα» - 3 Ὀκτ. 1934)

Η ΕΝ ΒΟΡΕΙΩΙ ΗΠΕΙΡΩΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον ἡ ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ κατάστασις συνοψίζεται εἰς τὰ ἑξῆς:

Ἡ βαρεία φορολογία ἤρχισε νὰ ἐντείνηται εἰς βαθμὸν ἀνυπόφορον. Ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ φέρῃ εἰς ἀδιέξοδον τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα ἐσκέφθη νὰ στρατολογήσῃ τοὺς διδασκάλους. Εἰς τὸν τέως Γραμματέα τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου κ. Γεώργιον Παπαδόπουλον τοποθετηθέντα εἰς τὰ Μεταγωγικά, κατ' ἐξαίρεσιν, ἐπιβάλλουν νὰ διανυκτερεύῃ ἐντὸς τοῦ σταύλου ὅπου καὶ οἱ ἡμίονοι. Ὑπάρχει πρὸς τοῦτο καὶ ἔμπιστος στρατιώτης ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν νυκτερινὴν ἐπιτήρησιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

(«Πελασγὸς Κορυτσᾶς» - 9 Φεβρ. 1935)

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

Γνωμοδοτήσεις τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης τῆς Χάγης ἐπὶ τῆς προσφυγῆς τῆς «Μειονότητος».

ΔΙΑΡΚΕΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΧΑΓΗΣ

Ἄριθμὸς Γενικοῦ Πινακίου 62
ΣΕΙΡΑ Α/Β - ΤΕΥΧΟΣ ΑΡΙΘ. 64
6η Ἀπριλίου 1935

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ

Τὴν 18 Ἰανουαρίου 1935, τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν υἰοθέτησε τὴν ἀκόλουθον ἀπόφασιν:

Τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν,

Ἰδὼν τὴν Ἀλβανικὴν Δήλωσιν τὴν γενομένην ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τὴν 2 Ὀκτωβρίου 1921 καὶ τῆς ὁποίας τὸ ἄρθρον 5 εἶναι διατετυπωμένον οὕτως:

«Οἱ ἄλβανοὶ ὑπήκοοι, οἱ ἀνήκοντες εἰς μειονότητος φυλῆς, θρησκείας ἢ γλώσσης, θὰ ἀπολαύωσι τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως καὶ τῶν αὐτῶν ἐγγυήσεων ἐν τῷ δικαίῳ καὶ τοῖς πράγμασιν, τῶν ὁποίων ἀπολαύουν καὶ οἱ ἄλλοι ἄλβανοὶ ὑπήκοοι. Θὰ κέκτηνται δ' εἰδικώτερον ἴσον δικαίωμα ὅπως διατηρῶσι, διευθύνωσι καὶ ἐλέγχωσιν ἰδίους ἐξόδους, ἢ ὅπως ἰδρύωσιν ἐν τῷ μέλλοντι, ἀγαθοεργὰ, θρησκευτικὰ ἢ κοινωνικὰ Ἰδρύματα, Σχολεῖα καὶ ἄλλα Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα, ὡς καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ποιῶνται ἐλευθέρως ἐν αὐτοῖς χρῆσιν τῆς ἰδίας τῶν γλώσσης καὶ νὰ ἐξασκῶσιν ἐλευθέρως τὴν θρησκείαν τῶν. Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς παρούσης Δηλώσεως, θέλει παρουσιάσει εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν λεπτομερεῖς πληροφορίας ἀφορώσας τὸ νομικὸν καθεστῶς τῶν Ἐκκλησιῶν, Μονῶν, Σχολείων, ἐθελοντικῶν Ἰδρυμάτων καὶ Συλλόγων φυλετικῶν, θρησκευτικῶν καὶ γλωσσικῶν μειονοτήτων. Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς συστάσεις αἱ ὁποῖαι θὰ γίνωσι πρὸς αὐτὴν ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου».

Ἰδὸν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 206, 207 τοῦ Ἀλβανικοῦ Συντάγματος τοῦ 1933 ἐχούσας οὕτω:

«Ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἄλβανῶν ὑπηκόων ἐπιφυλάσσονται εἰς τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνει νὰ παρέχῃ ταύτας ἐν τοῖς σχολείοις αὐτοῦ. Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ἅπαντας τοὺς ἄλβανοὺς ὑπηκόους καὶ θὰ παρέχῃται δωρεάν. Τὰ νῦν λειτουργοῦντα ἰδιωτικὰ σχολεῖα ὄλων τῶν κατηγοριῶν θὰ κλεισθῶσιν».

Ἰδὸν τὴν ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ἐκτεθεῖσαν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου θέσιν, καθ' ἣν ἡ κατάργησις τῶν Ἰδιωτικῶν Σχολείων ἐν Ἀλβανίᾳ, ἀποτελοῦσα γενικὸν μέτρον ἐφαρμοζόμενον τόσον ἐπὶ τῆς πλειονότητος ὅσον καὶ τῆς μειονότητος, εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸ ἄρθρον 5 παράγραφ. I τῆς Ἀλβανικῆς Δηλώσεως.

Ἰδὸν τὴν ὑποβληθεῖσαν ἐκθεσιν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τὴν 14 Ἰανουαρίου 1935, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροσώπου τῆς Ἰσπανίας.

Παρακαλεῖ τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνoῦς Δικαιοσύνης, ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ γνωμοδοτήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ γινώσκειν:

1ον) Ἐάν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ συνόλου τῆς εἰρημένης Δηλώσεως τῆς 2 Ὀκτωβρίου 1921, δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς βάσιμος ἡ θέσις τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, καθ' ἣν ἡ κατάργησις τῶν Ἰδιωτικῶν Σχολείων ἐν Ἀλβανίᾳ, ἀποτελοῦσα μέτρον γενικόν, ἐφαρμοζόμενον τόσον ἐπὶ τῆς πλειονότητος ὅσον καὶ τῆς μειονότητος, εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ γράμμα τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 5 παράγραφ. I τῆς Δηλώσεως ταύτης.

2ον) Καί, ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, δύνανται, βάσει τῆς παραγράφου 2 τοῦ εἰρημένου ἄρθρου, νὰ διατυπώσῃ συστάσεις βαινούσας πέραν τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου I.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἐξουσιοδοτεῖται ὅπως ὑποβάλῃ πρὸς τὸ Δικαστήριον τὴν παροῦσαν αἴτησιν, ὡς καὶ πάντα τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ θέμα ἐγγράφα, νὰ παράσχῃ τὴν ἀναγκαίαν βοήθειαν διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ παρόντος ζητήματος καὶ νὰ μεριμνήσῃ, συντρεχούσης περιπτώσεως, διὰ τὴν ἐκπροσώπησίν του ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου.

Συμφώνως τῇ ἀποφάσει ταύτῃ, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν διεβίβασεν εἰς τὸ Δικαστήριον, τὴν 21ην Ἰανουαρίου 1935, αἴτησιν, ἐπὶ τῷ τέλει ἐκδόσεως γνωμοδοτήσεως, τῆς ὁποίας ἡ διατύπωσις ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

«Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀπὸ 18.1.1935 ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου καὶ δυνάμει τῆς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου δοθείσης ἐξουσιοδοτήσεως, ἔχει τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνoῦς Δικαιοσύνης αἴτησιν ζητῶν παρὰ

τοῦ Δικαστηρίου ὅπως, εὐαρεστηθῆ, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 14 τοῦ Συμφώνου, νὰ παράσχη πρὸς τὸ Συμβούλιον, γνωμοδότησιν ἐπὶ τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον παρελέμφθη εἰς τὸ Δικαστήριον διὰ τῆς Ἀποφάσεως τῆς 18 Ἰανουαρίου 1935.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς θὰ εὐρίσκηται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Δικαστηρίου, πρὸς παροχὴν πάσης ἀναγκαίας βοηθείας διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως καὶ θὰ λάβῃ, συντρεχούσης περιπτώσεως, τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ἵνα ἐκπροσωπηθῆ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου».

Ἡ αἴτησις κατετέθη εἰς τὴν Γραμματεῖαν τοῦ Δικαστηρίου τὴν 23 Ἰανουαρίου 1935. Εἰς ταύτην ἦτο συνημμένος ἀριθμὸς τριῶν ἐγγράφων σχετικῶν εἴτε πρὸς τὰς περιστάσεις αἵτινες ἤγαγον εἰς τὴν ἀπὸ 2 Ὀκτωβρίου 1921 Ἀλβανικὴν Δήλωσιν, εἴτε πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 5 τῆς Δηλώσεως ταύτης, εἴτε τέλος, πρὸς τὰς συνθήκας ὑφ' αἷς ἀπεφασίσθη ἡ αἴτησις γνωμοδοτήσεως ἀριθ. 1.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 73 παράγραφ. I τοῦ Κανονισμοῦ, ἡ αἴτησις ἐκοινοποιήθη διὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἰς τὰ μέλη τῆς Κοινωνίας ὡς καὶ εἰς τὰ Κράτη τὰ ἔχοντα τὸ δικαίωμα τοῦ παρίστασθαι ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου. Ἐξ ἄλλου ὁ Γραμματεὺς τοῦ Δικαστηρίου διὰ τῆς ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου 1935 ἐπιστολῆς ἀπευθυνθείσης πρὸς δύο Κράτη κριθέντα ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου — μὴ ὄντος ἐν συνόλῳ — ὡς οὐνόμενα νὰ παράσχουν πληροφορίας ἐπὶ τοῦ πρὸς γνωμοδότησιν θέματος τὴν εἰδικὴν καὶ ἀπ' εὐθείας ἀνακοίνωσιν τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 73 ἀριθ. I, παραγρ. 2 τοῦ Κανονισμοῦ. Τὰ ἐν λόγω Κράτη ἦσαν ἡ Ἀλβανία καὶ ἡ Ἑλλάς.

Τὸ Δικαστήριον διεπίστωσεν ὅτι, τοῦ ἐνώπιον τούτου ὑποβληθέντος πρὸς γνωμοδότησιν θέματος μὴ ἀναφερομένου εἰς διένεξιν γεννηθεῖσαν ἐν τῷ ἐνεστῶτι, δὲν συνέτρεχε περίπτωσις ἐφαρμογῆς τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 71 τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ τῆς προβλεπούσης τὴν ὑπόδειξιν δικαστῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 31 τοῦ Καταστατικοῦ.

Διὰ διατάξεώς του ἐκδοθείσης τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1935, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου — τούτου μὴ ὄντος ἐν συνόδῳ — ἔχων προηγουμένως κατατοπισθεῖ δι' ἀλληλογραφίας ἐπὶ τῶν ἀπόψεων τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀκολουθητέαν διαδικασίαν, καθώρισεν εἰς τὴν 1ην Μαρτίου 1935 τὴν ἐκπινοὴν τῆς προθεσμίας ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἠδύναντο νὰ κατατεθῶσιν, ἐπ' ὀνόματι τῶν εἰρημένων δύο Κρατῶν, γραπτὰ ἐκθέσεις τῆς καταθέσεως τῶν ἐκθέσεων τούτων, ἐχούσης ὄντως πραγματοποιηθεῖ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης, τὸ Δικαστήριον ἀπεφάσισε, τὴν 1ην Μαρτίου, ὅτι θὰ ἐπηκολούθουν προ-

φορικαὶ ἐκθέσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάπτυξις προσδιωρίσθη διὰ τὴν 11ην Μαρτίου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐκθέσεων τούτων, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν τὰς 11ην καὶ 12ην Μαρτίου, παρεσχέθησαν πληροφορίαι διαδοχικῶς ὑπὸ τοῦ κ. G. Gidel, καθηγητοῦ ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων, ὡς συμβούλου τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Πολίτη, πρέσβευς τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις, ὡς συμβούλου τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Μεχντὶ Φράσερτ, προέδρου τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας τῆς Ἀλβανίας, ὡς πράκτορος τῆς Ἀλβανίας. Πράκτωρ τῆς Ἑλλάδος ἦτο ὁ κ. Γ. Λαγουδάκης, πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Χάγῃ.

Ἐπὶ πλέον τῶν ἐκθέσεων τῶν ἐνδιαφερομένων κυβερνήσεων καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν διαβιβασθέντος φακέλλου, τὸ Δικαστήριον εἶχεν ἐνώπιόν του ὠρισμένα ἔγγραφα συγκεντρωθέντα ὑπὸ τῶν ὑπηρεσιῶν του καὶ ρητῶς μνημονευόμενα εἴτε εἰς τὸ Ἀλβανικὸν Μνημόνιον, εἴτε εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Μνημόνιον.

Τοιαύτη εἶναι ἡ διαδικασία, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ Δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου κανονικῶς εἰσέλθῃ ἡ ὑπόθεσις, καλεῖται σήμερον νὰ ἀποφανθῇ.

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου 1920, ἡ Συνέλευσις τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἶχεν υἰοθετήσῃ μίαν εὐχὴν διατυπωμένην ὡς ἀκολούθως:

«Εἰς ἡν περίπτωσιν, τὰ Βαλτικὰ Κράτη, τὰ Κράτη τοῦ Καυκάσου καὶ ἡ Ἀλβανία, ἤθελον γίνεαι δεκτὰ εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, ἡ Συνέλευσις συνιστᾷ εἰς αὐτὰ ὅπως λάβωσι τὰ προσήκοντα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῶν περιεχομένων εἰς τὰς περὶ Μειονοτήτων Συνθήκας καὶ αἰτεῖται παρ' αὐτῶν ὅπως, εὐαρεστούμενα, ἔλθωσιν εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν ἐφαρμογῆς».

Ἡ Ἀλβανία ἐγένετο ἀκολούθως δεκτὴ, ὡς μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, διὰ ψηφοφορίας τῆς Συνελεύσεως τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1920.

Τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως γνωστοποιήσαντος τὰς ἀποφάσεις ταύτας εἰς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν, ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀλβανίας εἶχε διαβιβάσει εἰς αὐτόν, δι' ἐπιστολῆς ἀπὸ 9.2.1921 καὶ διὰ τηλεγραφήματος ἀπὸ 13.2.1921, ὠρισμένας πληροφορίας σχετικὰς πρὸς τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ κατάστασιν τῶν Μειονοτήτων.

Ἦδη ἀπὸ τῆς 23ης Φεβρουαρίου 1921, τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ἐγγράψῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς προσεχοῦς αὐτοῦ συνόδου, προβλεφθείσης διὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τὸ θέμα τῆς προστασίας τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ Μειονοτήτων. Ἐν τῷ μεταξύ, δι' ἐπιστο-

λῆς ἀπὸ 17.5.1921, ὁ Διευθυντὴς τῆς Μονίμου Ἑλληνικῆς Γραμματείας παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἑθνῶν, εἶχεν ἀπευθύνει συναφῶς, εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα, Ὑπόμνημα, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας ἀπήντησε διὰ τῆς ἀπὸ 21.6.1921 Διακοινώσεως.

Εἰς τὸ Μνημόνιον του, ὁ Ἑλληὴν Ἀντιπρόσωπος ἔθετε τὸ ζήτημα ἐάν, πρὸς ἐξασφάλισιν μιᾶς δικαίας μεταχειρίσεως εἰς τὰς ἐθνικὰς ἢ θρησκευτικὰς Μειονότητας, αἱ ὁποῖαι ζῶσιν ἐπὶ ἀλβανικοῦ ἐδάφους, ἤρκει ἡ ἐφαρμογὴ ὡς πρὸς τὴν Ἀλβανίαν μόνον τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὰς περὶ Μειονοτήτων συνθήκας. Καταλήγων, ὡς πρὸς τοῦτο, εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ Ἀλβανία θὰ ὤφειλε νὰ ἀναλάβῃ δέσμευσιν εἰδικῶν συμφωνιῶν διὰ τῶν ὁποίων ἐτύγχανεν ἀναγκαῖον ὅπως ἐνισχυθῶσιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Ἀλβανίαν, αἱ διατάξεις, αἱ σχετικαὶ πρὸς τὸ καθεστῶς τῶν μειονοτήτων, ὁ Ἑλληὴν Ἀντιπρόσωπος ἐξέφρασε τὴν ἄποψιν ὅτι κατὰ τὴν διεπεξεργασίαν τῶν μειονοτικῶν ρητρῶν, τὰς ὁποίας θὰ ἔδει νὰ ἀποδεχθῆ ἡ Ἀλβανία, θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὠρισμένοι ὑποδείξεις, τὰς ὁποίας διέτύπωσε καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται αἱ ἀκόλουθοι προτάσεις.

4ον) Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἀνοικοδομίαν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἀφιερωμένων εἰς τὴν Χριστιανικὴν λατρείαν, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀγαθοεργίαν ἀκινήτων, εἰς τρόπον ὥστε οὐδὲν ἐμπόδιον νὰ ἀντιταχθῆ εἰς τοιαύτας ἐργασίας, δικαιολογημένας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τῶν κοινοτήτων καὶ τῆς καταστάσεως τῶν οἰκοδομῶν.

5ον) Ἄπαντες οἱ Ἀλβανοὶ ὑπήκοοι, οἱ ἀνήκοντες εἰς μειονότητος φυλῆς, θρησκείας ἢ γλώσσης, νὰ ἀπολαύουν τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως καὶ τῆς αὐτῆς ἀσφαλείας ἐν τῷ νόμῳ καὶ τοῖς πράγμασιν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ἀλβανοὶ ὑπήκοοι καὶ νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα ὅπως ἰδρύωσι, διαχειρίζονται καὶ ἐλέγχωσιν ἰδίαις δαπάναις ἀγαθοεργὰ, θρησκευτικὰ ἢ σχολικὰ ἰδρύματα ὅλων τῶν βαθμίδων, μετὰ τοῦ δικαιώματος νὰ ποιῶνται ἐπιτηδεύματα τῆς ἰδίας τῶν γλώσσης καὶ νὰ ἐξασκῶσιν ἐλευθέρως τὴν θρησκείαν των, ἄνευ παρεμβάσεως τῶν ἀρχῶν, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως δημοσίας τάξεως.

6ον) Τὰ ἐκκλησιαστικά, ἐκπαιδευτικὰ καὶ νομικὰ προνόμια καὶ ἀσυλίαι, τὰ παραχωρηθέντα ὑπὸ τῶν Σουλτάνων εἰς τὰς μὴ Ὀθωμανικὰς ἐθνότητας τῆς Τουρκίας, δυνάμει εἰδικῶν παραχωρήσεων (bérats), τὰ ἐπικυρωθέντα δι' Αὐτοκρατορικῶν Διαταγμάτων, νὰ ἀναγνωρισθῶσι καὶ ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὰ σεβασθῆ πλήρως.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας τῆς

21.6.1921, ἐξεφράζετο ὡς ἀκολουθῶς ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο:

«4ον) Ἐν Ἀλβανίᾳ, οὐδὲν ἐμπόδιον παρεμβάλλεται νῦν εἰς τὴν ἴδρυσιν καὶ συντήρησιν ἀκινήτων προοριζομένων διὰ τὴν χριστιανικὴν λατρείαν. Τὰ Ἑλληνόφωνα χωρία ἔχουσιν ἤδη εἰς τὴν διάθεσίν των σχολεῖα ἑλληνικῆς γλώσσης, χρηματοδοτούμενα ὑπὸ τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους.

5ον) Ἡ ἴση μεταχείρισις ἐν τῷ νόμῳ καὶ τοῖς πράγμασιν ὑφίσταται δι' ἅπαντας τοὺς ἄλβανοὺς ὑπηκόους ἄνευ διακρίσεως θρησκείας.

6ον) Τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ νομικὰ προνόμια καὶ ἀσουλία θὰ ἀποτελέσωσι τὸ ἀντικείμενον ἐνὸς εἰδικοῦ νόμου ἀφορῶντος εἰς τὰς Αὐτοκεφάλους Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ ἐμπνεομένου ὑπὸ εὐρέως πνεύματος ἐλευθερίας συνειδήσεως καὶ ἴσου δι' ὅλας τὰς Αὐτοκεφάλους Καθολικὰς Ἐκκλησίας καὶ τὰς Μπεκτασιτικὰς Μονὰς (Τεκέδες)».

Τὴν 27ην Ἰουνίου, τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὅτι τὸ θέμα τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ Μειονοτήτων θὰ ὑπεβάλετο εἰς μελέτην ὑπὸ τῆς Γραμματείας, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων Κυβερνήσεων, ὥστε νὰ γίνῃ τὸ ἀντικείμενον ἐκθέσεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τοῦ Συμβουλίου. Ἡ συνεδρίασις αὕτη ἔλαβε χώραν τὸν Αὐγούστου - Ὀκτώβριον 1921.

Ἡ ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Ἀντιπροσώπου κ. Fisher ἐκθεσις εἰσηγεῖτο εἰς τὸ Συμβούλιον σχέδιον δηλώσεως, ἢ ὁποῖα, κατὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ, ἔπρεπε νὰ ὑπογραφῆ ὑπὸ τῶν ἐξουσιοδοτημένων ἀντιπροσώπων τῆς Ἀλβανίας καὶ ἐπίσημως νὰ διαβιβασθῆ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κ.Τ.Ε. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς Δηλώσεως ταύτης, ἦν πράγματι ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ ἄλβανοῦ ἀντιπροσώπου τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1921, ὁ εἰσηγητὴς ἐξέθεσεν, ὅτι παρῆεν ἱκανοποίησιν εἰς τὸ πλεῖστον τῶν προτάσεων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως — ἐπρόκειτο περὶ τῶν προτάσεων αἱ ὁποῖαι εἶχον διατυπωθεῖ ἀκριβῶς ἐν τῷ ἀπὸ 17.5.1921 Μνημόνιον —. Ἐπεσήμανεν ἐν τούτοις δύο σημαντικὰς ἐξαιρέσεις τὰς ὁποίας ἐφρόντισε νὰ ἐκθέσῃ καὶ νὰ αἰτιολογήσῃ λεπτομερῶς οὐδεμίαν ἐκ τούτων ἀναφέρεται εἰς τὴν σκοπούμενην ὑπὸ τῶν ἀριθμῶν 4 ἕως 6 τοῦ εἰρημένου Ἑλληνικοῦ Μνημονίου ὕλην. Τυχάνει ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι, παρακολουθοῦντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἀντιστοιχοῦσας διατάξεις τῶν περὶ Μειονοτήτων Συνθηκῶν καὶ κυρίως ἐκεῖνας τῆς παλαιότερας ἐξ αὐτῶν τῆς Συνθήκης τύπου μετὰ τῆς Πολωνίας τῆς 28ης Ἰουνίου 1919, διαπιστοῦμεν ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ Δήλωσις διακρίνεται αὐτῆς ἀπὸ ὠρισμένων ἀπόψεων. Οὕτω εἰδικώτερα: Τὸ πρῶτον ἄρθρον τῆς Δηλώσεως προσθέτει, εἰς τὴν διάταξιν τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὰ πρωτεῖα τῶν μειονοτικῶν ρητρῶν, τὴν μνεῖαν ὅτι οὐδεμίαν κρατι-

κή πράξις θὰ ὑπερισχύη αὐτῶν, οὐδὲν σήμερον, οὐδ' εἰς τὸ μέλλον», τὸ ἄρθρον 5 παραγραφ. 2 τῆς Δηλώσεως δὲν ἀνευρίσκεται εἰς τὴν Συνθήκην πρότυπον. Τέλος εἰς τὴν παράγραφον I τοῦ ἰδίου ἄρθρου, γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἴσου δικαιώματος τῆς μειονότητος «ὅπως διατηρῆ, διευθύνῃ καὶ ἐλέγχῃ ὠρισμένα ἰδρύματα ἢ ὅπως ἰδρῦῃ τοιαῦτα εἰς τὸ μέλλον», καίτοι ἡ συνθήκη τύπος δὲν προβλέπει εἰμὴ μόνον τὸ δικαίωμα ὅπως τὰ «ἰδρῦουν, διευθύνουν καὶ ἐλέγχουν».

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Εἰσηγητοῦ, τὸ Συμβούλιον υἰοθέτησε τὴν αὐτὴν ἡμέραν, 2αν Ὀκτωβρίου 1921, ἀπόφασιν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ἔλαβε γνῶσιν τῆς Δηλώσεως τῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ θέμα προστασίας τῶν Μειονοτήτων καὶ ἀπεφάσισεν ὅτι αἱ διατάξεις τῆς Δηλώσεως ταύτης, καθ' ὃ μέτρον ἀνεφέροντο εἰς Μειονότητας φυλῆς, θρησκείας ἢ γλώσσης, θὰ ἐπιθεντο ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἀπὸ τῆς ὁποίας ἤθελον ἐπικυρωθῆ ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐπικύρωσις αὕτη ἐγένετο τὴν 17ην Φεβρουαρίου 1922, ἡ δὲ κατάθεσις τοῦ ἐγγράφου ἐπικυρώσεως ἐν Γενεύῃ ἔλαβε χώραν τὴν 22αν Μαρτίου 1922.

Μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Δηλώσεως ὑπὸ τοῦ ἁλβανοῦ ἀντιπροσώπου, κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1921, ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ἐκφράζων τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸ Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει ὑπ' ὄψιν ὠρισμένας ἐκ τῶν ἀπὸ 17.5.1921 ὑποδείξεων αἵτινες εἶχον διατυπωθῆ εἰς τὸ ὑπόμνημα, ἐπέσυρε ταύτοχρόνως τὴν προσεχὴν τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης, κατὰ τὴν γνώμην του, ἀνάγκης ὅπως διατηρηθῶσιν ἐν Ἀλβανίᾳ τὰ ἀπὸ αἰώνων θρησκευτικὰ καὶ σχολικὰ προνόμια τῶν ὁποίων ἀπέλαυε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἰς ὅλα τὰ ἐδάφη τῆς παλαιᾶς Τουρκίας.

Τὸ Δικαστήριον ἔλαβεν ὀλίγας ἀκριβῶς πληροφορίας ἐπὶ τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ ὑπαρχούσης καταστάσεως, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ σχολεῖα κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐγένετο ἡ Δήλωσις τῆς 2.10.1921 καὶ ἐτέθη αὕτη ἐν ἰσχύϊ. Ἐν τούτοις, δύνανται νὰ ἐξαχθῶσιν ὠρισμένα συμπεράσματα ἐκ τῶν ἐγγράφων τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχον κοινοποιηθῆ. Οὕτω, εἰς τὰς παρατηρήσεις τὰς γενομένας ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τὴν 14ην Ἰανουαρίου 1935, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀλβανίας ἐδήλωσεν ὅτι «μέχρι τοῦ ἔτους 1912, ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ ἐκπαίδευσις διέφερεν ἀναλόγως τῶν θρησκευτῶν. Οἱ μουσουλμᾶνοι ἐφοίτων εἰς ὀθωμανικὰ σχολεῖα, οἱ ὀρθόδοξοι εἰς ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τὰς γειτονικὰς πρὸς τοὺς σλαύους, εἰς σερβικὰ ἢ βουλγαρικὰ σχολεῖα, οἱ καθολικοὶ ἐφοίτων εἰς ἰταλικὰ ἢ αὐστριακὰ σχολεῖα... Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προηγουμένην περίοδον 1912, ἡ Ἀλβανία ἐγένετο ἀνεξάρτητον κράτος ἐν ἔτει 1913,

ἐκ τῶν ἰδίων παρατηρήσεων προκύπτει ὅτι μόνον δι' ἑνὸς νόμου ἐτοιμασθέντος τὸ 1929 ἐπεχειρήθη ὁ διαχωρισμὸς «τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως». Ἐξ ἄλλου τὸ ὑπογραφὲν ἐν Κερκύρα πρωτόκολλον τὴν 17ην Μαΐου 1914, καὶ δὴ ὑπὸ ἀντιπροσώπων τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ὠριζεν ὅτι «ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἐλευθέρα» καὶ ἡ Συμφωνία, ἡ ὑπογραφεῖσα ἐν Καπισίτσα τὴν 15ην Μαΐου 1920 μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἔθετεν ὡς ὄριον ὅτι «τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα θὰ λειτουργῶσιν ἐλευθέρως» εἰς τὴν νότιον Ἀλβανίαν. Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς 9ης Φεβρουαρίου 1921, μνημονευθεῖσαν εἰς τὴν 2.10.1921 ἔκθεσιν τοῦ κ. Fisher καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος, ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀλβανικοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐδήλου ὅτι ἡ ἐθνικὴ κυβέρνησις εἶχε δώσει «πλήρη μορφωτικὴν ἐλευθερίαν» εἰς τὰς ομάδας τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ (καὶ σλαβικοῦ) «διὰ τῆς δημιουργίας ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ», ἡ ἐπιστολὴ συνεχίζει: «Ἡ ἰδία ἐλευθερία παραχωρεῖται εἰς τὰς ἰδιωτικὰς πρωτοβουλίας τὰς ἀποβλεπούσας εἰς τὴν ἴδρυσιν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἑλληνικῆς γλώσσης».

Τὸ Δικαστήριον ὑπογραμμίζει ὅτι μνημονεύει τὰς Συμφωνίας τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Καπισίτσας ἀποκλειστικῶς καθ' ὃ μέτρον δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ἵνα διασαφηνίσωσιν ὅποια ἦτο, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἡ πραγματικὴ κατάστασις εἰς τὸν σχολικὸν τομέα καὶ χωρὶς νὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἐν λόγῳ διευθετήσεων ὡς διεθνῶν συμφωνιῶν συνεπαγομένων ὑποχρεώσεις εἰς βάρος τῆς Ἀλβανίας.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 5 παραγραφ. 2 τῆς ἀπὸ 2.10.1921 Δηλώσεως, ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἐβαρύνετο νὰ παρουσιάσῃ ἐντὸς ἑξ μηνῶν εἰς τὸ Συμβούλιον «λεπτομερεῖς πληροφορίας ἀφορώσας εἰς τὸ νομικὸν καθεστῶς τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, ἐκκλησιῶν, μονῶν, σχολείων, ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων καὶ συλλόγων τῶν φυλετικῶν, θρησκευτικῶν καὶ γλωσσικῶν μειονοτήτων». Τὸ Δικαστήριον ὑπενθυμίζει συναφῶς ὅτι, εἰς τὴν Γνωμοδότησίν της τῆς 31ης Ἰουλίου 1930 ἀφορῶσαν εἰς τὰς Ἑλληνο-βουλγαρικὰς κοινότητας (Γνωμοδότησις ὑπ' ἀριθ. 57) εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δηλώσῃ ὅτι: «... ἡ κοινότης ἐμφανίζεται ὡς ἐν σύνολον ἀτόμων διαβιούντων εἰς δεδομένην χώραν ἢ εἰς δεδομένον τόπον, ἔχόντων φυλὴν, θρησκείαν, γλῶσσαν καὶ παραδόσεις προσιδιάζουσας εἰς αὐτὰ καὶ ἠνωμένων ὑπὸ τῆς ταυτότητος τῆς φυλῆς ταύτης, τῆς θρησκείας ταύτης, τῆς γλώσσης ταύτης καὶ τῶν παραδόσεων ταύτης εἰς συναίσθημα ἀλληλεγγύης, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς διατηρήσεως τῶν παραδόσεών των, τῆς λατρείας των, τῆς ἐξασφαλίσεως, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς των καὶ

τῆς ἀλληλοβοηθείας. Ἐν τούτοις ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις διὰ τηλεγραφήματος ἀπὸ 2ας Ἀπριλίου 1922 ἐδήλωσεν ὅτι τελεῖ εἰς ἀντικειμενικὴν ἀδυναμίαν παρουσιάσῃ τὴν ἔκθεσίν τῆς ἐντὸς τῆς ὀρισθείσης προθεσμίας· θὰ τὸ ἔπραττεν εὐθὺς ὡς τοῦτο θὰ καθίστατο δυνατόν. Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑποσχέσεως ταύτης, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας διεβίβασεν εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα, διὰ τῆς ἀπὸ 7.7.1922 ἐπιστολῆς, ὠρισμένας πληροφορίας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης προκύπτει ὅτι, ὑφίστατο εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀλβανίαν ἀριθμὸς τις σχολείων ἑλληνικῶν μειονοτήτων, ἀπάντων χρηματοδοτούμενων ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ κράτους ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Ἐτέρωθεν, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐπιστολήν, αἱ ἀλβανικαὶ κοινότητες, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος, εἶχον πλήρη δικαιώματα ὅπως ἰδρύνουν σχολεῖα διαφόρων βαθμίδων εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς δικαιοδοσίας».

Ἐν τῷ μεταξύ κατὰ τὴν διάρκειαν συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τῆς 12ης Μαΐου 1922 ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀλβανίας εἶχε δηλώσει ὅτι τὸ θέμα τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ μειονοτήτων θὰ ἀπετέλει τὸ ἀντικείμενον δύο κατηγοριῶν νόμων· αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ θὰ ἀπετέλουσαν ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ συνταγματικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο ὑπὸ ἐκπόνησιν, ἡ δὲ ἀνάπτυξις τῶν ἀρχῶν τούτου, ὡς καὶ αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὰς θρησκευτικὰς κοινότητας θὰ διετυποῦντο εἰς ἕτερον νόμον εὑρισκόμενον ὡσαύτως ὑπὸ ἐκπόνησιν.

Τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1922, τὸ Συμβούλιον ἔλαβε γνῶσιν τῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας, δι' ἐπιστολῆς τῆς 7ης Ἰουλίου, ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις τῷ εἶχε παράσχει ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῶν μειονοτήτων τῆς χώρας ταύτης· συγχρόνως ἐπεφόρτισε τὸν Γενικὸν Γραμματέα ὅπως συγκεντρώσῃ καὶ ὑποβάλλῃ ἐγκαίρως εἰς τὸ Συμβούλιον μεταγενεστέρως πληροφορίας ἀφορώσας εἰς τὰς νομοθετικὰς ρυθμίσεις αἱ ὁποῖαι θὰ υἱοθετοῦντο, συμφώνως πρὸς τὴν Δήλωσιν τοῦ Ἀλβανοῦ ἀντιπροσώπου τῆς 12ης Μαΐου 1922, καὶ συγκεκριμένως συναφῶς πρὸς τὸ θέμα τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῶν σχολείων τῶν μειονοτήτων.

Τὸ πρῶτον Ἀλβανικὸν Σύνταγμα — μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τοῦ ὀργανικοῦ καταστατικοῦ τῆς 10ης Αὐγούστου 1914 καὶ ἐνδὸς «προσωρινοῦ Συντάγματος», τὸ ὁποῖον ὡς φαίνεται εἶχε τεθῆ ἐν ἰσχύϊ τὸ 1923, τὸ κείμενον ἐν τούτοις τοῦ ὁποῖου δὲν προσεκομίσθη ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου — δὲν υἱοθετήθη εἰμὴ μόνον τὴν 7ην Μαρτίου 1925.

Ἐξ ἄλλου, τὴν 5ην Ἰουνίου 1924, ἐδημοσιεύθη νόμος «περὶ τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων», οὗτινος τὸ κείμενον ἐκοινοποιήθη εἰς τὸ Συμβούλιον τὴν 15ην Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ

έτους. Ὁ ἐν λόγω νόμος δὲν πραγματεύεται σχολικὰ ζητήματα· ἡ σπουδαιότης του διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀλβανίᾳ, προκύπτει ἐμμέσως ἐκ τῆς μνημονευομένης ἀνωτέρω ἐπιστολῆς τῆς 7ης Ἰουλίου 1922 τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας. Τὴν 17ην Σεπτεμβρίου 1923 τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ γνῶσιν «τῶν πληροφοριῶν τῶν παρασχεθειῶν ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἕως τὴν σήμερον, ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἄρθρου 5 παράγρ. 2 τῆς ἀπὸ 2ας Ὀκτωβρίου 1921 Ἀλβανικῆς Δηλώσεως» καὶ νὰ ἀναθέσῃ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα νὰ μελήσῃ τὰς ἐν λόγω πληροφορίας «ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν ἄλβανὸν ἀντιπρόσωπον καὶ νὰ ὑποβάλῃ τὰ συμπεράσματά του εἰς τὸν Εἰσηγητήν». Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μελέτης ταύτης περιελήφθη εἰς ὑπόμνημα τὸ ὁποῖον ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἐκοινοποίησεν εἰς τὸ Συμβούλιον, ὑπὸ τύπον πληροφορήσεως, τὴν 14ην Μαΐου 1924.

Συμφώνως πρὸς τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, τὸ Τμῆμα Μειονοτήτων τῆς Γραμματείας εἶχε προβῆ, μετὰ τοῦ ἄλβανοῦ ἀντιπροσώπου, εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν διαφόρων ζητημάτων, μεταξὺ ἄλλων καὶ τοῦ σχολικοῦ ζητήματος. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ὁ ἄλβανὸς ἀντιπρόσωπος εἶχε πληροφορήσει τὴν Γραμματείαν ὅτι, σχέδιον νόμου εὑρίσκετο εἰς τὸ στάδιον τῆς προπαρασκευῆς, συμφώνως πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἰδιωτικὸν σχολεῖον θὰ ἐπετρέπετο εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ὁ ἐν λόγω νόμος ἔχων γενικὸν χαρακτήρα καὶ ἐφαρμοζόμενος τόσο ἐπὶ τῆς πλειονότητος ὅσον καὶ τῆς μειονότητος, θὰ ἦτο, κατὰ τὴν ἀποψίν του, σύμφωνος πρὸς τὸ ἄρθρον 5 παράγρ. I τῆς ἀπὸ 2.10.1921 Δηλώσεως. Κατὰ μίαν ἐπιστολὴν τῆς 3ης Νοεμβρίου 1934, ἀπευθυνθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα, ἡ θέσις αὕτη «θὰ ἐξηγγέλλετο... εἰς τὰς δηλώσεις τὰς γενομένας, τὸν Αὐγουστον τοῦ ἔτους 1923, εἰς τὸν Μόνιμον Ἀντιπρόσωπον τῆς Ἀλβανίας ὑπὸ τοῦ κ. Colbun, Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Μειονοτήτων». Ἐν τούτοις, οὐδὲν ἐγγράφον ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἀποψίν ταύτην προσήχθη εἰς τὸ Δικαστήριον.

Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Γραμματέως δὲν φαίνεται νὰ προκάλεσε περαιτέρω τινὰ ἀπόφασιν ἐπὶ μέρους τοῦ Συμβουλίου. Ὄντως, εἰς τὴν «Ἐκθεσίν του πρὸς τὴν Ἑκτὴν Συνέλευσιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ Συμβουλίου» κλπ. (Σεπτέμβριος 1925) ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Κοινωνίας γράφει ὅτι «τὸ ἐκπονηθὲν ὑπὸ τῆς Γραμματείας ὑπόμνημα... ἐκοινοποιήθη εἰς τὰ Μέλη τοῦ Συμβουλίου. Τὸ Συμβούλιον, μέχρι σήμερον, δὲν ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐγγράφου τούτου». Καὶ εἰς τὴν ἀπὸ 14.1.1935 ἔκθεσίν του πρὸς τὸ Συμβούλιον, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἰσπανίας ἐδήλωσεν ὅτι, «ἔκτοτε (Μαῖος 1924) τὸ Συμβούλιον δὲν ἠσχολήθη πλέον μὲ τὴν ὑπό-

θεσιν ταύτην». Ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκθέσει ἐξηγεῖται ὅτι τὸ Συμβούλιον, ἐνώπιον τῶν παρασχεθεισῶν, ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ἐν ἔτει 1922 καὶ 1923, πληροφοριῶν, δὲν ἐθεώρησεν ὅτι, ἡ κατάστασις καθίστα ἀναγκαία τὴν διατύπωσιν συστάσεων.

Αἱ προτάσεις αἱ ἐκφρασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἀλβανίας εἰς τὰς συνομιλίας τοῦ ἔτους 1923 μὲ τὴν Γραμματείαν δὲν προσέλαβον ἐπὶ μακρὸν συγκεκριμένην μορφήν. Τῷ ὄντι, τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1928, ἐδημοσιεύθη ἐν νέον Σύνταγμα, οὗτινος τὰ ἄρθρα 206 καὶ 207 διετυποῦντο οὕτως:

«Ἄρθρον 206. Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ἅπαντας τοὺς ἄλβανοὺς ὑπηκόους καὶ παρέχεται δωρεὰν εἰς τὰ κρατικὰ σχολεῖα.

Ἄρθρον 207. Συμμορφούμενοι πρὸς τοὺς νόμους, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ προγράμματα τὰ ἐγκεκριμένα ὑπὸ τοῦ κράτους διὰ τὰ ἴδια αὐτοῦ σχολεῖα καὶ ὑπὸ τὸν ἐνεργὸν ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως, οἱ ἄλβανοὶ ὑπήκοοι δύνανται νὰ ἰδρύωσιν ἰδιωτικὰ σχολεῖα. Οἱ ἀλλοδαποί, συμμορφούμενοι πρὸς τοὺς νόμους, δύνανται νὰ λαμβάνωσιν ἄδειαν πρὸς ἴδρυσιν μόνον τεχνικῶν ἢ γεωργικῶν σχολῶν, με θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν πρόγραμμα. Ὁμοίως, δύνανται νὰ ἰδρῦνται ὑπὸ τῶν ἄλβανικῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων», ἀντικαθιστῶν ἐκεῖνον τοῦ 1923. Κατὰ μοδίον Ἑπουργοῦ καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θρησκευτικῶν σχολῶν ἐκάστης κοινότητος καθὼς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν σχολῶν τούτων προσδιορισθήσεται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἑπουργοῦ κατόπιν συγκαταθέσεως τοῦ Ἑπουργικοῦ Συμβουλίου».

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους ἐξεπονήθη νόμος ἐπὶ τῆς λαϊκοποιήσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀλβανίας, ἀνεφέρθη εἰς τὰς παρατηρήσεις του πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς 14.1.1935. Ὁπωσδήποτε, ὁ νόμος οὗτος, κατὰ τὰς πληροφορίες τοῦ αὐτοῦ ἀντιπροσώπου, παρέμεινε γράμμα νεκρὸν. Ἀπ' ἑτέρου, τὴν 9ην Ἰανουαρίου 1930, υἰοθετήθη νέος νόμος «περὶ τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων», ἀντικαθιστῶν ἐκεῖνον τοῦ 1923. Κατὰ τὸ ἄρθρον 24 τοῦ ἐν λόγῳ νόμου, τεθέντος ἐν ἰσχύϊ τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1931, «αἱ θρησκευτικαὶ κοινότητες καὶ αἱ αἱρέσεις των θὰ δύνανται νὰ ἰδρύωσι θρησκευτικὰ σχολεῖα καὶ σεμινάρια, διὰ τὴν ἐπιμόρφωσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῶν προσωπικοῦ, ἀρκεῖ νὰ συμμορφῶνται πρὸς τοὺς νόμους τοῦ κράτους, τὰ καταστατικὰ καὶ τοὺς κανόνας τῆς κοινότητος τοὺς ἐγκριθέντας ὑπὸ τοῦ κράτους». Τὴν 14ην Νοεμβρίου 1930 ἐξεδόθη ἐγκύκλιος τοῦ Ἑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καταργοῦσα τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν. Τέλος, ἐν ἔτει 1933, ἡ Ἐθνοσυνέλευσις τῆς Ἀλβανίας ἐτροποποίησε τὰ ἄρθρα

206 καὶ 207 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1928, τὰ ὅποια διατυποῦνται πλέον ὡς ἑξῆς:

«Ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἀλβανῶν ὑπηκόων ἐπιφυλάσσονται εἰς τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνει νὰ τὰς παράσχει εἰς τὰ σχολεῖα του. Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ἅπαντας τοὺς ἀλβανοὺς ὑπηκόους καὶ θὰ παρέχεται δωρεάν. Τὰ πάσης κατηγορίας ἰδιωτικὰ σχολεῖα, τὰ νῦν λειτουργοῦντα, θὰ κλεισθῶσιν».

Οὕτως ἐπετελέσθη ἡ πλήρης κατάργησις τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ἰδιωτικῶν σχολείων.

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ μέτρα ταῦτα, ἀριθμὸς τις ἀναφορῶν, μὴ παρουσιασθεισῶν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, φαίνεται ὅτι ἀπεστάλησαν εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, ἔχουσῶν κυρίως ὡς ἀντικείμενον τὴν κατάργησιν τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ἰδιωτικῶν σχολείων. Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συμβουλίου, ἡ ἀναλαβοῦσα τὴν ἐξέτασιν τῶν εἰρημένων ἀναφορῶν, παρεκάλεσε τὸν Γενικὸν Γραμματέα, διὰ τῆς ἀπὸ 21ης Νοεμβρίου 1934 ἐπιστολῆς, ὅπως ἐγγράψῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ Συμβουλίου, ἐντὸς τῆς συντομωτέρας προθεσμίας, τὸ ζήτημα ὑπὸ ὠρισμένας ἐπόψεις πεδίου ἐφαρμογῆς, τοῦ ἄρθρου 5 τῆς Δηλώσεως τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1921. Ἡ ἐπιστολὴ ἐκφράζεται σχετικῶς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

«Τὸ παρὸν ἄρθρον περιλαμβάνει σύνολον διατάξεων, αἱ ὅποια συνδέονται μεταξύ των. Μᾶς ἐφάνη ὅτι, ἡ τελευταία ἢ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὰς συστάσεις αἱ ὅποιαί πρέπει νὰ γίνωσιν ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἀποτελεῖ στοιχεῖον λίαν σημαντικὸν διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς καταστάσεως, ὡς αὕτη παρουσιάζεται. Δεδομένου ὅτι αἱ συστάσεις αὗται δὲν ἔχουσιν εἰσέτι διατυπωθεῖ, πιστεύομεν ὅτι χρήσιμον εἶναι νὰ ἐπισημάνωμεν τὸ γεγονός τοῦτο εἰς τὸ Συμβούλιον, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως παρασχεθῇ εἰς αὐτὸ ἡ εὐχέρεια νὰ δώσῃ συνέχειαν εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τούτους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συμβουλίου, πρὶν ἢ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην, εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ, κυρίως, τὰς παρατηρήσεις τὰς παρασχεθείσας ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τὴν 23ην Ἰουλίου καὶ τὴν 3ην Νοεμβρίου 1934, ὧν τὸ κείμενον ἐγνωστοποιήθη εἰς τὸ Δικαστήριον. Ἐκ τῆς υἱοθετηθείσης τὴν 14ην Ἰανουαρίου 1935 ἐκθέσεως προκύπτει ὅτι, συγκρίνοντα τὰς ἐν Ἀλβανίᾳ ἰσχυούσας διατάξεις μὲ αὐτὰς τοῦ ἔτους 1923, τρία μέλη τοῦ Συμβουλίου, διαπιστοῦντα ὅτι ἡ κατάστασις ἐτροποποιήθη οὐσιαστικῶς, ἔκριναν χρήσιμον νὰ ἐπισημάνωσι πρὸς τὸ Συμβούλιον ὅτι, αἱ συστάσεις αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 5 παράγρ. 2 τῆς Ἀλβανικῆς Δηλώσεως δὲν διευτυπώθησαν εἰσέτι.

Μετὰ συζήτησιν τοῦ θέματος, βάσει τῶν ἐκθέσεων τῶν ὑποβληθει-

σῶν ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἰσπανίας κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς 14ης καὶ 18ης Ἰανουαρίου 1935, τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε, δι' ἀποφάσεως ληφθείσης κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἡμερομηνίαν καὶ τῆς ὁποίας τὸ κείμενον παρατίθεται ἀνωτέρω, ὅπως ζητήσῃ παρὰ τοῦ Δικαστηρίου μίαν γνωμοδότησιν ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῇ διατυπωμένων θεμάτων.

Ἡ αἴτησις ἢ ἀπευθυνθεῖσα εἰς τὸ Δικαστήριον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν θέτει πρωτίστως τὸ ἐρώτημα τοῦ γιννῶσκειν ἔάν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ συνόλου τῆς εἰρημένης Δηλώσεως τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1921, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς βάσιμος ἡ θέσις τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ κατάργησις τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ἰδιωτικῶν σχολείων, ἀποτελοῦσα γενικὸν μέτρον ἐφαρμοζόμενον τόσον ἐπὶ τῆς πλειονότητος ὅσον καὶ τῆς μειονότητος, εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 5 παραγρ. I τῆς Δηλώσεως ταύτης».

Κατὰ τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν, τὸ κείμενον τοῦτο δὲν τῆς ἐπιβάλλει, εἰς τὸν σχολικὸν τομέα, ἄλλην ὑποχρέωσιν πλὴν τοῦ νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς ὑπηκόους τῆς ἀνήκοντας εἰς μειονότητος φυλῆς, θρησκείας ἢ γλώσσης, δικαίωμα ἴσον πρὸς τὸ δικαίωμα τῶν ἄλλων ἁλβανῶν ὑπηκόων. Ἀφ' ἧς στιγμῆς, οἱ τελευταῖοι οὗτοι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διατηρῶσιν ἰδιωτικὰ σχολεῖα καὶ οἱ πρῶτοι δὲν δύνανται πλέον νὰ τὸ ἀπαιτήσωσι. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο τὸ ὁποῖον προκύπτει ὅλως ἀβιάστως ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου 5 παράγρ. I, θὰ ἦτο ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ νόημα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν συνθηκῶν διὰ τὴν προστασίαν τῶν μειονοτήτων ὧν τὸ οὐσιῶδες γνώρισμα εἶναι ἡ πλήρης καὶ ἐν τῷ συνόλῳ ἰσότης πάντων τῶν ὑπηκόων τοῦ κράτους, εἴτε ἀνήκουσιν εἰς τὴν πλειονότητα εἴτε ἀνήκουσιν εἰς τὴν μειονότητα. Ἀντιθέτως, πᾶσα ἐρμηνεία ἢ ὁποία θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ὑποχρέωσῃ τὴν Ἀλβανίαν ὅπως σεβασθῇ τὰ μειονοτικὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα, θὰ ἐδημιούργει πρὸς τὸν νόμον ἄνομον ἢ ἀνόμιμον νόμον καὶ θὰ ἤρχετο εἰς ἀντίθεσιν πρὸς οὐσιώδη ἀντίληψιν τοῦ μειονοτικοῦ δικαίου. Ἐπὶ πλέον, καθὼς τὰ μειονοτικὸν καθεστῶς εἶναι καθεστῶς ἐξαιρετικὸν ἐκφευγὸν τοῦ κοινοῦ δικαίου, τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν κείμενον θὰ ἔπρεπεν, ἐν ἀμφιβολίᾳ, νὰ ἐρμηνευθῇ κατὰ τὴν πλέον εὐμενῆ πρὸς τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἁλβανικοῦ κράτους ἔννοιαν.

Κατὰ τὰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις παρέσχεν εἰς τὸ Δικαστήριον, ἡ θεμελιώδης ἰδέα τοῦ ἄρθρου 5 τῆς Δηλώσεως εἶναι, ἀντιθέτως, νὰ διασφαλισθῇ εἰς τὰς μειονότητας ἡ ἐλευθερία εἰς αὐτὰς ὅπως διατηρήσωσι τὰ ὑφιστάμενα σχολεῖα καὶ δυνηθῶσι νὰ ἰδρῶσωσι νέα ἢ ἰσότης μεταχειρίσεως εἶναι ἀπλῶς ἐπιβοηθητικὴ τοῦ εἰρη-

μένου δικαιώματος καὶ δὲν δύναται νὰ ἀντιστρατεύηται πρὸς τὸν ἐπι-
διωκόμενον σκοπὸν, ὁ ὁποῖος συνίσταται εἰς μίαν ἀληθῆ καὶ πλήρη ἐ-
λευθερίαν ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ τομεῖ. Αφ' ἑτέρου, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ αὐ-
τοῦ καθεστῶτος τόσο ἐπὶ τὴν πλειονότητα ὅσον καὶ τὴν μειονότητα,
τῶν ὁποίων αἱ ἀνάγκαι τόσο διαφέρουσι, θὰ ἐδημιούργει φαινομενικὴν
μόνον ἰσότητα, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Ἀλβανικὴ Δήλωσις, ἐν συμφωνίᾳ
πρὸς τὸ κοινὸν μειονοτικὸν δίκαιον, ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσῃ
μίαν ἀληθῆ ἰσότητα, πραγματικὴν καὶ οὐχὶ μόνον μίαν ἰσότητα τυπικὴν.

.....

Ὅθεν τὸ Δικαστήριον καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἄρθρον
5 παραγρ. I τῆς ἀπὸ 2ας Ὀκτωβρίου 1921 Δηλώσεως ἐξασφαλίζει εἰς
τοὺς ἄλβανοὺς ὑπηκόους ἀνήκοντας εἰς μειονότητας φυλῆς, θρησκείας
ἢ γλώσσης τὸ δικαίωμα ὅπως διατηρῶσι, διευθύνωσι καὶ ἐλεγκῶσιν ἰδί-
οις ἐξόδοις καὶ ἰδρύωσιν ἐν τῷ μέλλοντι ἀγαθοεργὰ ἰδρύματα, θρησκευ-
τικὰ ἢ κοινωνικά, σχολεῖα ἢ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, μετὰ τοῦ δι-
καιώματος νὰ ποιῶνται ἐν αὐτοῖς χρῆσιν τῆς ἰσῆς τῶν γλώσσης καὶ νὰ
ἐξασκῶσιν ἐλευθέρως τὴν θρησκείαν των.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐφ' οὗ ζητεῖται γνώμοδοτήσεις τοῦ Δικαστηρίου
διατυποῦται ὡς ἀκολουθῶς:

«2ον) Καί, ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, δηλαδὴ ἐφ' ὅσον ἡ ἀλβανι-
κὴ ἄποψις ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος ἤθελε κριθῆ σύμφωνος πρὸς τὸ γράμ-
μα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 5 παράγρ. I τῆς ἀπὸ 2.10.
1921 Δηλώσεως, ἐάν τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν δύνα-
ται, βάσει τῆς παραγράφου 2 τοῦ εἰρημένου ἄρθρου, νὰ διατυπώσῃ συ-
στάσεις βαίνουσας πέραν τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου I.

Τοῦ Δικαστηρίου ἔχοντος καταλήξει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ διὰ
τοῦ πρώτου ζητήματος ἀπάντησις δὲν εἶναι καταφατικὴ, τὸ δεύτερον
ζήτημα δὲν τίθεται.

Διὰ ταῦτα

Τὸ Δικαστήριον

Διὰ ψήφων ὀκτὼ κατὰ τριῶν, εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ θέσις τῆς Ἀλ-
βανικῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ κατάργησις τῶν ἐν Ἀλβα-
νίᾳ ἰδιωτικῶν σχολείων, ἀποτελοῦσα γενικὸν μέτρον, ἐφαρμοζόμενον
τόσον ἐπὶ τῆς πλειονότητος ὅσον καὶ τῆς μειονότητος, εἶναι σύμφωνος

πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 5 παραγρ. I τῆς ἀπὸ 2ας Ὀκτωβρίου 1921 Δηλώσεως, δὲν εἶναι βάσιμος.

Ἐγένετο εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικὴν, τοῦ Γαλλικοῦ κειμένου ὑπερισχύοντος (ἢ παρέχοντος πίστιν), ἐν τῷ Μεγάλῳ Εἰρήνης, ἐν Χάγη, τῇ 6ῃ Ἀπριλίου 1935, εἰς δύο ἀντίτυπα, ἐξ ὧν τὸ ἐν θὰ παραμείνη κατατεθειμένον ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Δικαστηρίου καὶ τὸ ἕτερον διαβιβασθήσεται τῷ Συμβουλίῳ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου

(ὑπογρ.) Cecil J.B. Hurst

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Δικαστηρίου

(ὑπογρ.) A. Hammarskjöld

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

Τὸ ὑποβληθὲν Σχῆδιον Νόμου ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Κ.τ.Ε. διὰ τὰ «Μειονοτικὰ Σχολεῖα».

Κατ' ἀκολουθίαν τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Δ.Δ.Δ.Α., ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἰσπανίας ἀνεκοίνου τὴν 23 Μαΐου, ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς ΚΤΕ δήλωσιν τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, καθ' ἣν αὕτη θὰ υἰοθέτει τὴν θέσιν τὴν δημιουργηθεῖσαν κατόπιν τῆς γνωματεύσεως, ἐζήτει ὅμως ἀναβολὴν τῆς ρυθμίσεως τοῦ σχολικοῦ ζητήματος τῆς μειονότητος διὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον τοῦ Συμβουλίου, ὅποτε αὕτη θὰ εἶχε τὸν καιρὸν νὰ προσκομίση καὶ σχετικὸν κανονισμόν. Τὸ Συμβούλιον ἐδέχθη τὴν ἀναβολήν, ἡ δὲ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις τὴν 30 Αὐγούστου 1935 ὑπέβαλε τὸν κάτωθι κανονισμόν, ὅστις ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 23 Σεπτεμβρίου 1935.

Τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς ΚΤΕ παρὰ τῆς Ἀλβανίας
σχῆδιον περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων τῶν Μειονοτήτων

Ἄρθρον 1ον

Δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 5 τῆς Ἀλβανικῆς Δηλώσεως, τῆς γενομένης ἐνώπιον τῆς ΚΤΕ τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1921, τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα τῶν Μειονοτήτων τοῦ Βασιλείου, εἶναι ἐλεύθερα νὰ λειτουργοῦν κατὰ τὸν παρόντα κανονισμόν, διὰ διδασκάλων ἐκλεγομένων παρὰ τῆς μειονότητος καὶ ἐγκρινομένων παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Ἄρθρον 2ον

Ἡ περὶ ἰδρύσεως ἰδιωτικοῦ Σχολείου αἴτησις γίνεται παρὰ τῆς Δημογεροντίας τοῦ τόπου καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας μέσω τῆς Νομαρχίας.

Ἡ αἴτησις θὰ διαλαμβάνη :

α) Τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἰδιωτικοῦ σχολείου τῆς μειονότητος, συντηρουμένου δι' ἐξόδων τοῦ ἐπιτοπίου πληθυσμοῦ.

β) Τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν ἐχόντων τὴν κανονικὴν ἡλικίαν τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου.

γ) Τὸ ὄνομα καὶ τὴν σύντομον βιογραφίαν τοῦ δημοδιδασκάλου ἢ τῶν δημοδιδασκάλων.

δ) Τὸν μηνιαῖον μισθόν, τὸν ὁποῖον ἀναλαμβάνει ὁ πληθυσμὸς νὰ πληρώνῃ εἰς τὸν διδάσκαλον.

Εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην ἐπισυνάπτονται τὰ σχολικὰ ἔγγραφα τοῦ διδασκάλου ἢ τῶν διδασκάλων, οἵτινες ἐξελέγησαν.

Ἄρθρον 3ον

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν θέσιν διδασκάλου τῶν ἰδιωτικῶν Σχολείων τῆς μειονότητος δέον νὰ πληροῦν τοὺς κάτωθι ὅρους :

α) Νὰ εἶναι πολῖται Ἄλβανοί.

β) Νὰ ἔχουν συμπληρώσει τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ νὰ μὴ ἔχουν στρατιωτικὸν κώλυμα.

γ) Νὰ γνωρίζουν, εἰ δυνατὸν γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν τῆς Ἄλβανικῆς γλώσσης. Ὁ ὅρος αὐτὸς τίθεται ἐν ἰσχύϊ μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τοῦ διδάσκοντος.

δ) Νὰ μὴ εἶναι καταδικασμένοι εἰς ποινὴν συνεπαγομένην τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξασκήσεως δημοσίας ὑπηρεσίας, συμφώνως πρὸς τὸν Ποινικὸν Κώδικα τοῦ Βασιλείου.

ε) Νὰ κατέχουν δίπλωμα Διδασκαλείου.

στ) Νὰ μὴ ἐξεπλήρωσαν στρατιωτικὴν θητείαν εἰς ξένην χώραν.

ζ) Νὰ μὴ ἔσχον καὶ νὰ μὴ ἐξακολουθοῦν ἔχοντες σχέσεις μὲ ὀργανώσεις ἀντιαλβανικάς.

η) Νὰ πληρώνωνται μόνον παρὰ τοῦ πληθυσμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνοίγει τὸ ἰδιωτικὸν σχολεῖον τῆς μειονότητος.

Ἄρθρον 4ον

Ὁ ὑποψήφιος διδάσκαλος, ὁ πληρῶν τοὺς ἐν τῷ ἄρθρῳ 3 τοῦ παρόντος κανονισμοῦ προβλεπομένους ὅρους, ἐγκρίνεται ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀφοῦ συνάψῃ μὲ τὴν Δημογεροντίαν τοῦ τόπου, τὸ σχετικὸν μὲ τὰ καθήκοντά του καὶ τὸν μισθόν

του συμβόλαιον. Τὸ συμβόλαιον συντεταγμένον εἰς τὴν ἐπίσημον γλῶσσαν, ὡς καὶ τὴν τῆς μειονότητος, ὑπογράφεται ἐνώπιον τοῦ Νομάρχου.

Ἄρθρον 5ον

Ὁ διδάσκαλος τοῦ σχολείου τῆς μειονότητος ἀρχίζει τὰ καθήκοντά του, ἀφοῦ λάβῃ τὸ Διάταγμα τῆς ἐγκρίσεως παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Ἄρθρον 6ον

Ἄν καὶ ὁ πληθυσμὸς τοῦ τόπου δύναται νὰ ἐλέγξῃ τόσον τὸν διδάσκαλον, ὅσον καὶ τὸ ἰδιωτικὸν σχολεῖον, ὁ ἐπίσημος Διοικητικὸς καὶ ἐκπαιδευτικὸς ἔλεγχος ἐνεργεῖται ἀπολύτως, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, δι' οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ.

Ἄρθρον 7ον

Κατὰ τοῦ διδασκάλου, ὁ ὁποῖος φωρᾶται, κατόπιν ἐπισήμου ἐλέγχου μὴ ἐκτελῶν τὸ καθήκον του, συμφώνως πρὸς τοὺς ἰσχύοντας Νόμους, ἢ ὅτι ἐπιδεικνύει ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν διαγωγὴν ἐπίσογον, ἐφαρμόζονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ὀργανικοῦ Νόμου περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐκτὸς τῆς παύσεως τοῦ μισθοῦ καὶ τῆς μεταθέσεως.

Ἄρθρον 8ον

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ σχολικὸν ἔτος, τὰ σχολικὰ δελτία, τὴν κατάταξιν, τὴν εξέτασιν τῶν μαθητῶν, τὸ σχολικὸν σύστημα καὶ πρόγραμμα, ὡς καὶ τὴν ἡλικίαν ὑποχρεωτικῆς σχολικῆς φοιτήσεως ἐφαρμόζονται ἀπολύτως αἱ διατάξεις τοῦ ὀργανικοῦ Νόμου περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Τὸ σχολικὸν πρόγραμμα εἶναι ἐπίσημον τὸ καὶ διὰ τὰ Σχολεῖα τοῦ Κράτους ἰσχύον, ἀλλὰ δι' ἅπασαν τὴν ὕλην καὶ δι' ὅλας τὰς τάξεις θέλει ἀναπτυχθῆ μόνον εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς μειονότητος.

Ἄρθρον 9ον

Εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς μειονότητος θὰ γίνεταί χρησις βιβλίων καὶ λοιπῶν σχολικῶν χρειωδῶν συντεταγμένων εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς μειονότητος, κατὰ τὸ ἐπίσημον Πρόγραμμα, μόνον κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας θὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν προπαρασκευὴν τῶν κειμένων τῶν βιβλίων διδασκαλίας, εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς μειονότητος, συμφώνως τῷ υἱοθετηθέντι προγράμματι.

Ἐφ' ὅσον τὰ κείμενα ταῦτα δὲν ἔχουν συνταχθῆ, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας εἶναι ἐξουσιοδοτημένον νὰ ἐγκρίνη τὸ εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς μειονότητος κείμενον, τὸ ὁποῖον προσαρμόζεται καλύτερον εἰς τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα.

Ἄρθρον 10ον

Διὰ τὰ μέρη τὰ κατοικούμενα ὑπὸ μειονότητος, τὰ ὁποῖα δηλοῦν ρητῶς, ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦν ἢ ὅτι δὲν ἔχουν τὰ μέσα πρὸς συντήρησιν τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, βάσει τοῦ ἄρθρ. 6 τῆς Ἀλβανικῆς Δηλώσεως τῆς 2 Ὀκτωβρίου 1921, θὰ ἀνοίξῃ σχολεῖα τοῦ Κράτους, εἰς τὰ ὁποῖα ὅλο τὸ πρόγραμμα θὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς μειονότητος. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας θὰ ἀποστείλῃ εἰς τὰ ἐν λόγω σχολεῖα διδασκάλους ἐκπληροῦντας τοὺς ἀπαιτούμενους ὄρους.

Ἄρθρον 11ον

Εἰς τὰ σχολεῖα τῆς μειονότητος, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας δικαιούται νὰ εἰσαγάγῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀλβανικῆς ὡς ὑποχρεωτικῆς γλώσσης.

Ἄρθρον 12ον

Ὁ παρῶν κανονισμὸς τίθεται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τοῦ σχολ. ἔτους 1935—36.

Ἄρθρον 13ον

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἀνατίθεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

Ἀναλυτικὴ Ἐκθεσις Σχολικοῦ Ἔτους 1936—1937 τοῦ ἐν Ἀργυροκάστρῳ Ἀλβανοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Ἰδιωτικῶν (Κοινοτικῶν) Σχολείων τῆς «Μειονότητος» κ. Κόλ Κότσι.

Ὁ ἐν Ἀργυροκάστρῳ ἐδρεύων Ἀλβανὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν Ἰδιωτικῶν (Κοινοτικῶν) Σχολείων τῆς Μειονότητος κ. Κόλ Κότσι, διαβιβάζων διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7/33 ἀπὸ 15ης Ἰουλίου 1937 ἐμπιστευτικῆς ἀναφορᾶς τοῦ πρὸς τὸ ἐν Τιράνοισι Ὑπουργεῖον Παιδείας τὴν ἀναλυτικὴν τοῦ ἔκθεσιν, ἐπὶ τῶν Ἰδιωτικῶν Ἑλληνοφώνων Σχολείων, Σχολικοῦ ἔτους 1936—1937, ἔγραφε, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς:

«... ἑλληνόφωνοι περιφέρειαι, ἀποτελοῦνται ἀπὸ 99—100 χωρία διατεταγμένα κατὰ τρόπον ὅσπερ, πλὴν τῶν χωρίων Σωπίκι, Παντελεήμων, Φραστανὴ καὶ Διούγκαρη, δὲν παρεμβάλλεται μεταξὺ αὐτῶν, οὐδὲν Ἀλβανόφωνον χωρίον. Ὅλοι αὐταὶ μαζύ, εἶναι μία συνέχεια τῶν μερῶν, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἐκεῖθεν τῶν συνόρων μας. Τὰ δύο αὐτὰ μέρη, τὰ ἑνθεν καὶ ἐκεῖθεν διακοπτόμενα μόνον ὑπὸ τῆς γραμμῆς τῶν συνόρων, ἔχουν σχεδὸν τὴν αὐτὴν γεωγραφικὴν καὶ κοινωνικὴν σύστασιν. Ἐχουν τὴν αὐτὴν θρησκείαν, τὴν αὐτὴν ἱστορίαν, τὰ αὐτὰ ἔθιμα, τὴν ἰδίαν ἐνδυμασίαν καὶ εἶναι στενὰ συνδεδεμένα διὰ συγγενικῶν καὶ πάσης φύσεως συμφερόντων. Τὸ τμήμα, τὸ ἐναπομεῖναν ἐντὸς τῶν συνόρων μας, εἶναι ἑλληνόφωνον ἀπὸ ἀπόψεως γλώσσης καὶ ἑλληνικὸν ἀπὸ ἀπόψεως αἰσθημάτων. Εἶναι περισσότερον ἑλληνικὸν ἀπὸ ὅ,τι τὸ ἄλλο μέρος, ἐπειδὴ τὸ μέρος ἐκεῖθεν τῶν συνόρων ἠσύχασεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον ποὺ ἠπεῖλει τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἐθνικὴν του ψυχὴν, ἐνῶ τὸ μέρος τὸ ἑνθεν τῶν συνόρων, μὴ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν γενομένην ἀλλαγὴν, διετήρησεν, ὅπως πρῶτα, τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιδράσεως...».

ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ
ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἀποτέλεσμα ἐπιθεωρήσεως σχολικοῦ ἔτους 1936—1937

Ι. ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΙΜΠΟΧΟΒΟΥ

1) Σχολεῖον Γλύνης

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 38, θήλειες 30.

Πρόδος μαθητῶν: Ἀνάγνωσις, γραφή, μαθηματικά, καλή. Ἐν τῇ λοιπῇ ὕλῃ ἀνεπαρκής. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ πολὺ ἀδύνατοι, ὡς διαφήμησις μόνον.

Θέμα: Ἐρωτηθέντες 27 μαθηταὶ Γ' καὶ Δ' τάξεως εἰς ἀπάντησιν ἔγραψαν τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐτοποθέτησαν τὸν Προφήτην Μωχάμεντ εἰς τὴν χορείαν τῆς ἐθνικῆς ἀλβανικῆς ἱστορίας.

Βιβλία: Τὰ ἐκ τοῦ Ὑπουργείου ἐπιτρεπόμενα. Τὰ μαθητολόγια τηροῦνται ἑλληνιστὶ κατὰ τὸ ἑλληνικὸν πρότυπον. Παρατήρησα ὅτι οἱ μαθηταί, ὡσάκις εἰσέρχεται τις ἐν τῇ αἰθούσῃ, χαιρετῶσι θέτοντες τὴν χειρὰν εἰς τὸ μέτωπον κατὰ τὸ σύστημα χαιρετισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Κατάστασις χωρίου: Πληθυσμός. Οἰκογένειαι 85 κάτοικοι 411.

Οἰκονομικὴ κατάστασις: Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν 446, φόρος ἐπὶ τῶν ζώων 752, φόρος ἐπὶ τῆς δεκάτης 637. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἀποδημίαν. Πενιχρὰ ἡ κατάστασις των.

Διδάσκαλοι: 1) Βασίλειος Βάσσος: Ἐτῶν 40, τύπος Ἑλληνοφανατικοῦ καὶ ἀλωπεκῆς. Νῦν κάτοικος ἄνω Λεσινίτης μετὰ τῆς οἰκογενείας ὡς ἐσώγαμβρος πλὴν καταγωγῆς ἐκ χωρίου κειμένου ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα ὀμιλεῖ. Ὑπηρετήσῃ καὶ προηγουμένως ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος εἰς ἑλληνόφωνον ζώνην καθὼς καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. 2) Λεωνίδα Τσέλιος: Ἑλληνόφωνος, ἐντόπιος, ἐτῶν 23—25. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Δούβιανην. Τὴν ἀλβανικὴν κατέχει ἐλάχιστα. Σπουδαί: Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

2) Σχολεῖον Ἄνω Ἐπισκοπῆς

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 16, θήλειες 27.

Πρόδος μαθητῶν: Ἀνάγνωσις, γραφή, μαθηματικά, ἐπαρκής. Ἐν

τῆ λοιπῇ ὕλῃ ἀνεπαρκῆς. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ οἱ μαθηταὶ τελείως ἀδύνατοι.

Ἐλεγχος: Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ σχολείου ἐπὶ πλακὸς ἐντοιχισμένη ἀφ' ἧς εἶναι κεχαραγμένα ἑλληνιστί: «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ 1871». Εἰς τὴν τάξιν εὐρέθῃ γεωγραφικὸς χάρτης εἰς τὴν ἑλληνικὴν μὲ ἀκρωτηριασμένα τὰ ὄρια τῆς Ἀλβανίας. Τὸ σχολικὸν κτίριον εὗρηται παραπλεύρως τῆς ἐκκλησίας: ἀμφότερα περιτειχισμένα, ἐντὸς τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται καὶ τὸ Νεκροταφεῖον.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 70, κάτοικοι 345. Οἰκονομικὴ κατάστασις. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 338, ἐπὶ τῶν ζώων 718, δεκάτης 808. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ ἀπόδημοι, ἐν ἐνδείᾳ.

Διδάσκαλοι: Χρῆστος Μάντης, ἐντόπιος, χονδροειδῆς τύπος, σκνηρὸς μὲν ἀλλὰ μεγαλομανῆς. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

3) Σχολεῖον Κάτω Ἐπισκοπῆς

Τριτάξιον μικτὸν ἐπαναλειτουργῆσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 25, θήλειαι 17.

Πρόδος μαθητῶν: Πολὺ καλὴ. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ σχεδὸν καλὴ, συγκρινομένη μὲ ἄλλα σχολεῖα ἐπαρκῆς.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 50, κάτοικοι 283. Οἰκονομικὴ κατάστασις. Βεβαιωθέντες διὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 54, ἐπὶ τῶν ζώων 374, δεκάτης 510. Οἱ κάτοικοι ἀγρόται ὀλίγοι ἐπειδὴ τὸ χωρίον εἶναι τσιφλίκι. Ἡ οἰκονομικὴ αὐτῶν κατάστασις πενιχρωτάτη.

Διδάσκαλοι: Γεώργιος Χῆτος, ἀλβανόφωνος ἐξ Ἀργυροκάστρου, 26 περίπου ἐτῶν, χωλός, μὲ καλὴν συμπεριφορὰν, μετρημένος καὶ μὲ ἰσχυρὰν ἐν τῇ ἐργασίᾳ θέλησιν. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Ἰωαννίνων.

4) Σχολεῖον Βραχογοραντζῆς

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 51, κάτοικοι 276. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 140, ἐπὶ τῶν ζώων 399, δεκάτης 560.

Διδάσκαλος: Νικόλαος Θεμελῆς, ἀλβανόφωνος ἐκ Κάτω Λαμπόβου, ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

II. ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

5) Σχολεῖον Γράψης

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειουργῆσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 54, θήλειαι 33.

Ἡ πρόοδος τῶν μαθητῶν ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ὕλῃ ἀνεπαρκής. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀνεπαρκής. Ἐρωτηθέντες 5 μαθηταὶ τῆς Δ' τάξεως ἀπήντησαν γραπτῶς μόνον ἐπὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Ἐλεγχος: Ἐν τῇ τάξει εὐρέθη γεωγραφικὸς χάρτης εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ προσωπογραφία - ἰχνογραφία τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 87, κάτοικοι 521. Οἰκονομικὴ κατάστασις. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 424, ἐπὶ τῶν ζώων 789, δεκάτης 775. Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις μετρία.

Διδάσκαλοι: 1) Μιχαὴλ Νᾶκος, Διευθυντῆς ἐντόπιος, ἐτῶν 25. Ἀπλοῦς εἰς τὴν ἐμφάνισιν, οὐκ εὐφυής. Ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς τοῦ ὑποχρεώσεως ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικὸς καὶ ὁμιλεῖ ἐπαρκῶς τὴν ἀλβανικὴν. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

2) Ἀλέξανδρος Εὐαγγελίδης, ἑλληνόφωνος ἐξ Ἄνω Λεσινίτης, 22—24 ἐτῶν, τύπος εἰς ἐμφάνισιν πρᾶος καὶ μετριόφρων. Δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς τοῦ ὑποχρεώσεως διότι, ὡς ἰσχυρίζεται, τυγχάνει προστάτης. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935.

6) Σχολεῖον Δερβιτσάνης

Πεντατάξιον μικτὸν σχολεῖον, ἐπαναλειουργῆσαν τὸ 1935

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 143, θήλειαι 82

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ πολὺ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ὕλῃ ἐπαρκής καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἐπαρκής. Ἐρωτηθέντες 51 μαθηταὶ τῆς Δ' καὶ Ε' τάξεως ἀπάντησαν γενικῶς καλά, ὠρισμένοι μόνον τῆς Δ' τάξεως ἔγραψαν ὅτι, ἡγέται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μας εἶναι ὁ Νομάρχης καὶ ὁ Πρόξενος. Τὸ ὄνομα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἢ πλειονότης τούτων ἔγραψαν ἀπλῶς Ἀχμέτ Ζώγου...

Αἱ αἴθουσαι καλῶς ἐπιπλωμέναι. Παρατηρεῖ τις ἐκτεθειμένα χειροτεχνήματα μαθητριῶν καὶ ἰχνογραφίας μαθητῶν μὲ ἐπιμέλειαν καὶ λίαν

ἀνεπτυγμένην επίδοσιν. Τόσον εἰς τὰς αἰθούσας ὅσον καὶ τοὺς διαδρόμους ἔχουν ἀναρτηθῆ ἠθικαὶ ἐντολαὶ διὰ τοὺς μαθητὰς καλλιγραφικώταται ἑλληνιστί. Εἰς μίαν γωνίαν τῆς Διευθύνσεως ἐντὸς ὑαλοφράκτου πλαισίου εἶναι τοποθετημένος ὁ κανονισμὸς τῶν Μειονοτικῶν Σχολείων ἐν μεταφράσει. Ἡ σχολὴ διακρίνεται διὰ τὴν καθαριότητα, τάξιν καὶ ἁρμονίαν ἐν τῇ ἐργασίᾳ τοῦθ' ὅπερ ὀφείλεται εἰς τὸν καλὸν τρόπον (τάκτ) καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Διευθυντοῦ.

Πληθυσμὸς: Οἰκογένειαι 302, κάτοικοι 1.667. Οἰκονομικὴ κατάστασις. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 1.189, ἐπὶ τῶν ζώων 1.809, εἰσοδήματος (κερδῶν) 984, δεκάτης 1.997. Αἱ οἰκίαι καὶ οἱ συνοικισμοὶ ἔχουσιν ἐμφάνισιν κωμοπόλεως. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ τὴν ἀποδημίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν, κυρίως αἱ γυναῖκες.

Ἡ οἰκονομικὴ τῶν καταστάσεων, ἐν συγκρίσει μὲ τὰς ἄλλας κοινότητας, μεσαία.

Διδάσκαλοι: 1) Γεώργιος Καλυβόπουλος, ἑλληνόφωνος ἐκ Βουλιαρατίου, 45 περίπου ἐτῶν. Φαίνεται ἐπιμελὴς καὶ πολὺ τακτικὸς. Τὴν ἄλβανικὴν ὁμιλεῖ σχεδὸν καλῶς. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ἐπὶ διετίαν. Ἀπὸ τὸ 1920—1928 ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος συμπληρώσας 34ετίαν διδασκάλου. Ἀπόφοιτος Ζωγραφείου Γυμνασίου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Παιδαγωγικοῦ κλάδου τῆς σχολῆς αὐτῆς τὸ 1902. 2) Σπῦρος Ντρίτσος, 45—50 ἐτῶν. Εμφανίζεται ὡς δειλός. Τὴν ἄλβανικὴν ὁμιλεῖ καλῶς. Ὑπῆρξε καὶ κρατικὸς διδάσκαλος. Ἀπόφοιτος Ἐμπορικῆς Σχολῆς Κων)πόλεως καὶ Σεμιναρίου ἄλβανικῆς γλώσσης τὸ 1925. 3) Ἰωάννης Ζύης, 23—25 ἐτῶν. Εμφανίζεται ὡς ἀποβλακωμένος, ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως μεγαλομανής. Τὴν ἄλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935. 4) Φίλιππος Λίτσος, Νεαρός, τὴν ἄλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις δὲν ἐξεπλήρωσεν. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1936. 5) Θεοδόσιος Μαρκόπουλος, ἄλβανόφωνος ἐκ Λέκλης Τεπελενίου. Ἀπόφοιτος Ζωγραφείων Διδασκαλείων Κεστορατίου.

7) Σχολεῖον Γοραντζῆς

Πεντατάξιον μικτὸν σχολεῖον μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 64, θήλειαι 45.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκής. Εἰς τὰ ἄλβανικὰ κακὴ. Ἐρωτηθέντες 13 μαθηταὶ τῆς Δ' καὶ Ε' τάξεως ἢ πλειονότης τούτων ἔγραψε τὸ ὄνομα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἀπλῶς Ἀχμέτ Ζώγου.

Εἰς τὴν Δ' τάξιν ἔχει ὑποδειχθῆ ὡς χρῶμα τῆς ἐθνικῆς σημαίας τὸ τοιοῦτον τῆς ἐλληνικῆς σημαίας.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 179, κάτοικοι 870. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀποδημίαν καὶ γεωργίαν, αἱ γυναῖκες κυρίως.

Οἰκονομικὴ κατάστασις: Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 689, ἐπὶ τῶν ζώων 1.144, δεκάτης 1.142. Γενικῶς οἱ κάτοικοι ἐνδεεῖς.

Διδάσκαλοι: 1) Εὐάγγελος Δούτσος, Διευθυντής, ἐλληνόφωνος ἐκ Βουλιαρατίου. Νέος, 25—27 ἐτῶν, τύπος μεγαλομανοῦς καὶ ἐπιδειξίου. Τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός, τὴν δὲ ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1930. 2) Σταῦρος Γκιόκας, ἐλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης, ἐτῶν 23—25. Τύπος πανούργου ἐμφανίσεως. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς. 3) Εὐθαλία Ηλιάδη, ἐκ Δρυμάδων Χειμάρρας. Ἐγγαμιος, μήτηρ δύο τέκνων. Τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπηρετεῖ εἰς Δούβιανην. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐχρημάτισεν ὡς διδασκάλισσα τῆς ἐλληνικῆς ἐν Χειμάρρα. Ἀπόφοιτος Ἐλισαβετίου Γυμνασίου Ἰωαννίνων.

8) Σχολεῖον Βανίστης

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους ἐπαναλειουργῆσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 50, θήλειαι 36.

Εὐρέθησαν μαθηταί φοιτῶντες εἰς τὴν Α' τάξιν 8 παῖδες ἡλικίας μικροτέρας τῆς πρὸς φοίτησιν ὑποχρεώσεως.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρία ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ὕλῃ ἐπαρκῆς. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ σχετικῆ. Ἐρωτηθέντες 32 μαθηταί Γ', Δ' καὶ Ε' τάξεως ἀπήντησαν ἐν μέρει καλῶς. Τὸ ὄνομα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἀπλῶς ἀπήντησαν Ἀχμέτ Ζώγου. Εἰς τὴν Γ' τάξιν ὠρισμένοι, ὡς χρῶμα τῆς ἀλβανικῆς σημαίας, ὑπέδειξαν τὰ χρώματα τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας. Ἐν τῇ αἰθούσῃ εὐρέθη ἀνηρτημένος ἐλληνικὸς γεωγραφικὸς χάρτης συμπεριλαμβανομένην τὴν Κορυτσάν μεθ' ἐνὸς τμήματος τῆς Νομαρχίας τῆς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 76, κάτοικοι 432 μὲ καλὰς οἰκοδομὰς.

Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 475, ἐπὶ τῶν ζώων 395, δεκάτης 520. Οἱ κάτοικοι μετανάσται καὶ γεωργοί. Αἱ γαῖαι μερικῶς ξένα (τσιφλίκι). Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις των, ἐν συγκρίσει μὲ τὰς ἄλλας κοινότητας, μεσαία.

Διδάσκαλοι: 1) Θεόδωρος Τάσης, Διευθυντής, ἐλληνόφωνος ἐκ Χά-

σκοβου. Νέος, τύπος πανούργου (δολίου). Τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει καὶ ὀμιλεῖ ἐπαρκῶς. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1932.

2) Θεόδωρος Κουρούνης ἑλληνόφωνος ἐκ Γοραντζῆς, νέος. Τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Μοὶ ἐδήλωσεν ὅτι πέρυσι ὑπηρέτησεν ὡς διδάσκαλος ἐν Δερβιτσάνη. Οὐχ ἦττον εἰς τὰς περυσινὰς ἐκθέσεις ἐπιθεωρήσεως τοιοῦτον ὄνομα δὲν ἀναφέρεται. Φαίνεται ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπηρετεῖ ὑπὸ τὰ ὄπλα (1935—36). Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

9) Σχολεῖον Χασκόβου

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 39, θήλειαι 39.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ σχεδὸν ἐπαρκῆς. Ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀδύνατοι.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 72, κάτοικοι 442. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 309, ἐπὶ τῶν ζώων 3434, δεκάτης 335. Οἱ κάτοικοι μετανάσται καὶ γεωργοί. Αἱ γαῖαι ξέναί.

Οἰκονομικὴ κατάστασις πενίχρᾳ.

Διδάσκαλοι: Θωμᾶς Τσοῦλας ἐκ Δρυμάδων Χειμάρρας. Νέος, εὐφυῆς, δόλιος ἀλλὰ καλὸς ἐργάτης ἂν καὶ καχεκτικός. ἔχει ἀπαλλαγεῖς τρεῖς τῶν στρατιωτικῶν του ὑποχρεώσεων ὡς ἀνίκανος. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ καλῶς. Μέχρι Νοεμβρίου 1936 ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ὡς δεῦτερος διδάσκαλος καὶ ὁ Παντελῆς Φεΐδης, ἀλβανόφωνος ἐξ Ἀργυροκάστρου, ὅστις ἔχει μεταβῆ εἰς Ἰωάννινα πρὸς λήψιν τοῦ πτυχίου τοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ἰωαννίνων.

10) Σχολεῖον Δούβιανης

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 62, θήλειαι 51.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ σχεδὸν ἐπαρκῆς. Ἐρωτηθέντες 23 μαθηταί τῆς Δ' καὶ Ε' τάξεως εἰς τὴν ἀπάντησίν των, μία μερὶς τούτων, δὲν γνωρίζει καλῶς τὸ ὄνομα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, εἰς δὲ τούτων ἔγραψεν ὅτι Βασιλεὺς τῆς Ἀλβανίας εἶναι ὁ Σκεντέρμπεης. Εἰς γενόμενον ἔλεγχον

εὐρέθη ἑλληνικὸς γεωγραφικὸς χάρτης μὲ ἀκρωτηριασμένα τὰ ἄλβανικὰ ὄρια ὡς ἐπίσης καὶ θρησκευτικὸν βιβλίον χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 143, κάτοικοι 800. Αἱ οἰκίαι μεγάλαι καὶ καλῶς συντηρούμεναι. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 690, ἐπὶ τῶν ζώων 717, δεκάτης 574. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων μετανάσται καὶ μέρος ἀγρόται. Ἡ οἰκονομικὴ των καταστάσις, ἐν συγκρίσει μὲ τὰς ἄλλας κοινότητας, καλή.

Διδάσκαλοι: 1) Χρῆστος Καλυβόπουλος, Διευθυντῆς ἐκ Βουλιαρατίου, νέος, ἐργατικὸς τύπος, εὐφυῆς καὶ συνετός. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ καλῶς. Τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπηρέτει εἰς τὸ σχολεῖον Βοδρίστης. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1930. 2) Θεόδωρος Παπανικολάου, ἑλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης, ἡλικίας 45—50 ἐτῶν. Τύπος συνετός εἰς ἐμφάνισιν, ἐπαρκῶς ἀντιλαμβανόμενος ἀλλὰ πολὺ φανατικός. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ ἀρκούντως. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1919—1925 ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος. Ἀπόφοιτος τῆς ἐπτατάξιου Ἀστικῆς Σχολῆς (Σχολαρχείου) Δροβιάνης. 3) Πέτρος Παπαγεωργίου, ἑλληνόφωνος, ἐκ Γράψης, ἡλικίας 24—26 ἐτῶν. Βιαστικὸς τύπος καὶ μεγαλομανής. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ καλῶς. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1932.

11) Σχολεῖον Σωφρατίκων

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 41, θήλειαι 32.

Πρόσδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρία ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ὕλῃ ἀδύνατος, εἰς τὰ ἄλβανικὰ ἀδύνατοι. Ἐρωτηθέντες 23 μαθηταί τῆς Γ', Δ' καὶ Ε' τάξεως αἱ γραπταὶ ἀπαντήσεις τῶν μαθητῶν τῆς Γ' καὶ Δ' τάξεως ἦσαν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, εἶτα δὲ τὸ ἐδιόρθωσαν ἐπάνω μὲ τὸ ὄνομα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως μας, τοῦτο δὲ πιθανὸν νὰ τὸ ἐψηθύρισεν εἰς αὐτοὺς ὁ διδάσκαλος.

Κατὰ γενόμενον ἔλεγχον εὐρέθησαν δύο ἑλληνικοὶ γεωγραφικοὶ χάρται μὲ ἀκρωτηριασμένα τὰ ὄρια τῆς Ἀλβανίας, ὡς καὶ βιβλίον ἑλληνιστὶ μὲ τίτλον «Εὐρώπη», κτῆμα τοῦ διδασκάλου, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐφύλασσαν εἰς μαθητῆς ἐντὸς τῆς σάκκας του. Ὡσαύτως εὐρέθησαν εἰς χρῆσιν τῶν μαθητῶν Δ' καὶ Ε' τάξεως 4 τόμοι, ἕκαστος τῶν ὁποίων περιλαμβάνει τὰ βιβλία τὰ χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων εἰς αὐτὰς τὰ τάξεις. Οἱ τόμοι ἔχουν τίτλον «Ἄπασα ἢ ὕλη κλπ.»

δηλαδή ολόκληρον τὴν ὕλην ἣτις διδάσκεται εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως. Οἱ τόμοι αὐτοὶ εἰς τὸν κατάλογον βιβλίων σημειοῦται ὅτι εἶναι ἐπιτρεπτοὶ πρὸς χρῆσιν μόνον τοῦ διδασκάλου. Τὰ ἐν λόγῳ βιβλία ἀφήσαμεν εἰς τὸν διδάσκαλον, ἀφοῦ συνετάξαμεν μίαν ἔκθεσιν ὑπογεγραμμένην παρ' αὐτοῦ, καθὼς καὶ τοῦ δευτέρου διδασκάλου. Ἐνήργησα οὕτω πως ἀφ' ἑνὸς ἵνα μὴ προκληθῆ ὑπερβολικὴ παρ' ἀξίαν ἐντύπωσις (μπούγιο) καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι πιθανὸν νὰ ἀνακαλυφθοῦν τοιαῦτα καὶ εἰς ἄλλα σχολεῖα.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 77, κάτοικοι 417. Βεβαιωθέντες διὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 597, ἐπὶ τῶν ζώων 392, δεκάτης 401. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ μετανάσται. Ἡ πλειονότης τῶν γαιῶν «τσιφλίκι». Πενιχρὰ ἡ κατάστασις τῶν κατοίκων.

Διδάσκαλοι: 1) Ἰωάννης Γεωργίου, Διευθυντής, νέος, τύπος βλακώδης, χονδροειδῆς καὶ δειλός. Ἐξεπλήρωσεν τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις καὶ ὁμιλεῖ τὴν ἀλβανικὴν κάπως καλά. Ὑπηρετεῖ ἐπὶ dietίαν ἐν τῷ σχολείῳ αὐτῷ. Κατὰ Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον 1936 ὑπηρετεῖ εἰς Δερβιτσιάνην. Λόγῳ ἀσθενείας ἐξῆλθεν τοῦ κράτους πρὸς θεραπείαν ἣ δὲ Δερβιτσιάνη προσέλαβεν, ἀντ' αὐτοῦ τὸν Θεοδοσίον Μαυρόπουλον. (Σ.Μ. πρόκειται περὶ τοῦ ἐκ Λέκκης Τεπελενίου Θεοδοσίου Μαυροπούλου καὶ οὐχὶ Μαυροπούλου). Ἀπόφοιτος διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 2) Χαράλαμπος Φραῖας, ἐντόπιος, παρήλικος. Τὴν ἀλβανικὴν ὁμιλεῖ ἀρκούντως. Ἐν αὐτῇ τῇ σχολῇ ὑπηρετεῖ ἀπὸ dietίας. Ἦτο καὶ κρατικὸς διδάσκαλος. Ἔχει ὑπηρετήσῃ καὶ ὡς διδάσκαλος ἐπὶ 25ετίαν ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ Ἑλλάδι, τούτου δ' ἕνεκεν πιθανὸν νὰ συνταξιοδοτηθῆ ἐξ Ἑλλάδος. Ἀπόφοιτος Β' τάξεως τῆς Ζωσιμαίας Σχολῆς Ἰωαννίνων.

12) Σχολεῖον Τεριαχατίου

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 56, θήλειαι 27.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ὕλῃ ἀνεπαρκῆς. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀδύνατοι. Κατὰ τὸν γενόμενον ἔλεγχον εὐρέθησαν 2 ἑλληνικοὶ γεωγραφικοὶ χάρται με ἀκρωτηριασμένα τὰ ὄρια τῆς Ἀλβανίας.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 102, κάτοικοι 639. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 562, ἐπὶ τῶν ζώων 793, δεκάτης 401. Οἱ κάτοικοι ἀκτήμονες ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἐλάχιστοι ἀποδημοῦσι. Πενιχρὰ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις των.

Διδάσκαλος: Γρηγόριος Τσάμης, ηλικίας 45 περίπου ἐτῶν. Σκυθρωπὸς τύπος καὶ φανατικός. Καίτοι ὀμιλεῖ τὴν ἀλβανικὴν ἐν τούτοις τὴν ἀποφεύγει. Κατὰ τὸ 1925 ὑπηρέτησε καὶ ὡς κρατικὸς διδάσκαλος. Ὑπηρετεῖ ὡς διδάσκαλος ἀπὸ τοῦ 1911. Ἀπόφοιτος Τσοτυλείου Γυμνασίου τὸ 1911. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ σχολεῖον ὑπηρετοῦν δύο διδάσκαλοι. Ὁ εἷς ὅμως τούτων κ. Θωμᾶς Φωτίου ἐφέτος συνεχίζει τὴν συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του ἐν τῇ Παιδαγωγικῇ Ἀκαδημίᾳ Ἰωαννίνων.

13) Σχολεῖον Γορίτσης

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 18, θήλειαι 12 .

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὑλῇ ἐπαρκής. Ἡ ἀλβανικὴ οὐδὲν ἄλλως διδάσκεται.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 31, κάτοικοι 167. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φρ. χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 293, ἐπὶ τῶν ζώων 453, δεκάτης 467. Πενιχρὰ ἢ οἰκονομικὴ τῶν κατοίκων κατάστασις.

Διδάσκαλος: Θωμᾶς Τσάμης, ἐλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης, νέος, πεπειραμένος δειλός, εἰς τὴν ἐργασίαν συνεπής, καχεκτικός, ἀπολυθεὶς τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ λόγῳ ὑγείας. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ ἐλάχιστα. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Κλεισάρη. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας.

14) Σχολεῖον Γιωργουτσατίου

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 49, θήλειαι 41.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὑλῇ, πολὺ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἐπαρκής. Ἐξετασθέντες 17 μαθηταὶ Δ' καὶ Ε' τάξεως ἀπῆντησαν γραπτῶς ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς ἱστορίας.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 743. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 680, ἐπὶ τῶν ζώων 1.456, δεκάτης 1.045. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ μετανάσται. Αἱ γαῖαι μερικῶς ξέναί. Οἰκονομικὴ κατάστασις μετρία.

Διδάσκαλοι: 1) Ἀχιλλεὺς Παπαδόπουλος, ἐλληνόφωνος ἐκ Βουλιαρατίου, νέος 25 ἐτῶν, δραστήριος καὶ καλὸς διδάσκαλος. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει σχεδὸν καλῶς. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Δι-

δασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 2) Θωμᾶς Μουντζούρης, ὅστις ἀπουσίαζε λόγῳ ἀσθενείας. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1933.

15) Σχολεῖον Ζερβατίου

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 25, θήλειαι 23

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλη καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἄλβανικὰ κακή.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 351, γεωργοὶ καὶ μετανάσται. Αἱ περισσότεραι γαῖαι «τσιφλίκι», πενιχρὰ δὲ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις.

Διδάσκαλος: Αθανάσιος Παππᾶς, ἐντόπιος, ἡλικίας 22—25 ἐτῶν, ἐν τῇ ἐργασίᾳ δραστήριος, ἀπαλλαγείς τῶν στρατιωτικῶν του ὑποχρεώσεων ὡς προστάτης οἰκογενείας. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ ἐλάχιστα. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Βουλιάρατι. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935.

16) Σχολεῖον Βουλιαρατίου

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 68, θήλειαι 53.

Πρόοδος μαθητῶν: Γενικῶς καλή. Εἰς τὰ ἄλβανικὰ σχετικῆ.

Ἐξετασθέντες μαθηταί Δ' καὶ Ε' τάξεως ἀπήντησαν γενικῶς καλά, μόνον ἐλάχιστοι τούτων δὲν γνωρίζουν τὰ χρώματα τῆς ἐθνικῆς μας σημαίας.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 1.086 μὲ καλὰς οἰκίας. Εἶναι τὸ μεγαλύτερον χωρίον τῆς Ἄνω Δροπόλεως, ὁμοιάζον πρὸς μικρὰν κωμόπολιν. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 504, ἐπὶ τῶν ζώων 1.235, δεκάτης μετὰ τοῦ Ζερβατίου ὁμοῦ 1.749. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ μετανάσται. Αἱ γαῖαι μερικῶς ξέναί. Οἰκονομικὴ τῶν κατοίκων κατάστασις μετρία.

Διδάσκαλοι: 1) Μιχαὴλ Βράνος, Διευθυντής, ἐντόπιος, δραστήριος καὶ μὲ ἰσχυρὰν ἐν τῇ ἐργασίᾳ θέλησιν. Δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις τὴν δ' ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ ἐλάχιστα. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 2) Νικόλαος Γκάζιγκας, ἐντόπιος, νέος, εὐφυής, συνετὸς καὶ ἐργατικός. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ ἐλάχιστα. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἀπὸ διαιτίας. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 3) Χαράλαμπος Ζιώγκας, ἑλληνόφωνος ἐκ Κρᾶ. Νέος, τὴν ἄλβανικὴν γνωρίζει ἐλάχιστα. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Γιωργου-

τσάτες. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935. Ἀρχὰς τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ὡς διδάσκαλος καὶ ὁ Θεόδωρος Σιᾶνος, ὅστις μεταβὰς εἰς Ἀθήνας, δὲν ἐπανῆλθε πλέον!

17) Σχολεῖον Βοδρίστης

Πεντατάξιον μικτόν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 48, θήλειαι 27.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἄλβανικὰ σχεδὸν ἐπαρκῆς.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 574, γεωργοὶ καὶ μετανάσται. Τὸ πλεῖστον τῶν γαιῶν ξένα. Οἰκονομικὴ κατάστασις πενιχρά.

Διδάσκαλοι: 1) Μιλτιάδης Παπαγιάννης, Διευθυντής, ἄλβανόφωνος ἐκ Λαμπόβου Τεπελενίου, νέος, εὐφυής, ἀπαλλαγείς τῶν στρατιωτικῶν του ὑποχρεώσεων. Τὴν ἄλβανικὴν ὁμιλεῖ πολὺ καλά. Τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπηρετεῖ εἰς Κακαβιᾶν. Ἀπόφοιτος Ἱερατικῆς Σχολῆς Κατερίνης - Θεσσαλονίκης τὸ 1935. 2) Βασίλειος Ντάκος, ἑλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης, νέος σοβαρός. Ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἄλβανικὴν ὁμιλεῖ ἐπαρκῶς. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας.

18) Σχολεῖον Κρᾶ

Τετρατάξιον μικτόν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 30, θήλειαι 25.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἄλβανικὰ κακή!

Πληθυσμός: Κάτοικοι 210. Ἡ πλειονότης τῶν οἰκιῶν καλύβαι. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 10, ἐπὶ τῶν ζώων 615, δεκάτης 46. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ ἐλάχιστα μὲ τὴν γεωργίαν. Τὸ χωρίον εἶναι τσιφλίκι.

Οἰκονομικὴ κατάστασις: Πτωχότατοι.

Διδάσκαλος: Σπυρίδων Ἰσαρης, ἑλληνόφωνος ἐξ Ἄνω Λεσινίτης, ἡλικίας 45—50 ἐτῶν. Τὴν ἄλβανικὴν ὁμιλεῖ ἐπαρκῶς. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολεῖῳ τούτῳ ἐπὶ διετίαν. Συνετὸς καὶ πεπειραμένος. Ἀπόφοιτος τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς (Σχολαρχείου) τῆς Κοινότητός του.

19) Σχολεῖον Βοδίνου

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935. Εὐρέθη κλειστὸν κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν λόγῳ γρίππης, ὁ δὲ διδάσκαλος εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς τὸ χωρίον του.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 241. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 85, ἐπὶ τῶν ζώων 822. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν. Τὸ χωρίον εἶναι τσιφλίκι οἱ δὲ κάτοικοι πτωχότατοι.

Διδάσκαλος: Χρῆστος Λιαῖκος, Ἑλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης, νέος. Ἐν τῷ σχολεῖῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἰσχυρίζεται ὅτι ἔχει ἀποφοιτήσει τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς Κερκύρας.

20) Σχολεῖον Πέπελης

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1925.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 46, θήλειαι 39.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἐπαρκῆς.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 674. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 469, ἐπὶ τῶν ζώων 822. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν μετανάστευσιν, γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Μετρία ἡ οἰκονομικὴ τῶν καταστάσεις.

Διδάσκαλοι: 1) Θεοδόσιος Λαζάκης, Ἑλληνόφωνος ἐκ Κλεισαρίου. Γνωρίζει ἐπαρκῶς τὴν ἀλβανικὴν. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἀπὸ διετίας. Διδάσκαλος ἐπῆρξεν ἀπὸ τὸ ἔτος 1912. Φαίνεται συνετός, κοινωνικός καὶ ἀρκετὰ εὐφυής. Ἀπόφοιτος Ἑλληνο-γαλλικοῦ Λυκείου Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1912 καὶ τοῦ Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1921. 2) Ἀχιλλεὺς Πράσσοις. Ἐντόπιος, νέος, μὴ ἐκπληρώσας τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις. Ἀγνοεῖ τελείως τὴν ἀλβανικὴν. Ἐν τῷ σχολεῖῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἀπὸ διετίας. Ἐμφανίζεται ἐπιπόλαιος καὶ μεγαλομανής. Ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπεφοίτησε τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935.

21) Σχολεῖον Κλεισαρίου

Τριτάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 39, θήλειαι 33.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη.

Κάτοικοι: Οικογένειαι 85, πληθυσμὸς 530. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 272, ἐπὶ τῶν ζώων 1.270. Οἱ κάτοικοι μετανάσται καὶ ἐλάχιστοι γεωργοί. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν καταστάσεις σχετικὴ.

Διδάσκαλοι: 1) Ἰωάννης Διαζόπουλος ἡλικίας 55—60 ἐτῶν. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολεῖω τούτῳ ἐπὶ διετίαν. Ἔχει συμπληρώσει 35ετίαν ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ ἀρκούντως: Ἀπόφοιτος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Κων)πόλεως τὸ 1894. 2) Μιχαὴλ Γκιόκας, ἑλληνόφωνος ἐκ Πέπελης, ἐτῶν 22, μὴ ἐκπληρώσας τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις. Εἶναι τὸ πρῶτον ἔτος ὡς διδάσκαλος. Ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπεφοίτησε τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς, τὴν δ' ἀλβανικὴν ἀγνοεῖ τελείως.

22) Σχολεῖον Σελειοῦ

Τριτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 35, θήλειαι 21.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκής. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ κακίστη.

Πληθυσμὸς: Οἰκογένειαι 68, κάτοικοι 461. Μετανάσται καὶ γεωργοί. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 358, ἐπὶ τῶν ζώων 863, δεκάτης, μετὰ τοῦ Κλεισαρίου ὁμοῦ, 1.749.

Διδάσκαλος: Γεώργιος Καπαλίδης, ἐντόπιος, ἐτῶν 24, συνετὸς καὶ συγκεκρατημένος τὴν ἐμφάνισιν. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ ἐλάχιστα. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935. Πέρυσι ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ὡς διδάσκαλος ὁ Φώτιος Κέντρος, ἀλβανόφωνος, παραμείνας ἐκτὸς ὑπηρεσίας.

23) Σχολεῖον Κακογοραντζῆς

Τριτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935. Κατὰ τὰ σχολικὰ ἔτη 1931—1932 καὶ 1932—1933 οἱ μαθηταὶ τοῦ χωρίου τούτου εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς κεχωρισμένας τάξεις ἐντὸς ἐνὸς δωματίου τοῦ σχολείου Λουβίνας.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 14, θήλειαι 18.

Πρόοδος μαθητῶν: Καλή. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀνεπαρκής.

Οἰκογένειαι 30. Κάτοικοι 241, ἀσχολούμενοι μὲ γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 60, ἐπὶ τῶν ζώων 332, δεκάτης 322.

Διδάσκαλος: Λάζαρος Πρόϊμος, ἐντόπιος, ἐτῶν 25. Ἐπιμελής εἰς τὴν ἐμφάνισιν, ἐργατικώτατος. Ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς τοῦ ὑποχρεώσεις καὶ τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ καλῶς. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1932.

24) Σχολεῖον Λουβίνας

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 25, θήλειαι 21.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλη καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ λίαν ἀδύνατος. Εἰς ἐρωτήσεις ἢ πλειονότητος τῶν μαθητῶν ἠγγνόμενος εἶναι Βασιλεύς μας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἱστορίαν ἔγραφαν μόνον τὴν θρησκευτικὴν ἱστορίαν. Εἰς τοὺς τοίχους τοῦ Σχολείου ἔχουν ἀναρτηθεῖ διάφοροι καλλιγραφικώτατοι ἠθικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ ἐπιγραφαὶ ἑλληνιστί.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 30, κάτοικοι 193. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 67, ἐπὶ τῶν ζώων 381, δεκάτης 315. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἐλάχιστοι μὲ ἀποδημίαν. Οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις πτωχή.

Διδάσκαλος: Φώτιος Γκίκας, ἐκ Γράψης, ἡλικίας 22—25 ἐτῶν, ζωντανὸς τύπος, ἐπιπόλαιος καὶ λίαν μεγαλομανής. Τὰς στρατιωτικὰς τοῦ ὑποχρεώσεις δὲν ἔχει ἐκπληρώσει. Ἐν τῷ Σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ μόνον ἐφέτος. Πέρυσι εἶχε συνάψει συμβόλαιον νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς Βαλοβίσταν (πιθανὸν Μπινοβίστα Πρεμετῆς) ἀπόφοιτος Β' τάξεως Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

25) Σχολεῖον Σωτήρας

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τέσσαρας διδασκάλους, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 66, θήλειαι 67.

Πρόοδος μαθητῶν: Γενικῶς καλή. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἱκανοποιητικὴ. Εἶναι τὸ μόνον σχολεῖον τὸ ὁποῖον πλησιάζει κάπως ἐν τῇ ἐφαρμογῇ πρὸς τὸ πρόγραμμα καὶ ὠράριον τὸ ἐφαρμοζόμενον ἐν τοῖς σχολείοις μας. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν τέως κρατικὸν ὑπάλληλον κ. Μιλτιάδην Γκιόκαν. Κατὰ τὸν ἔλεγχον εὐρέθη εἰς χρῆσιν τῶν μαθητῶν κείμενον τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας μὲ τίτλον «BYZANTINΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ». Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἔχουσιν ἀναρτηθῆ διὰ μεγάλων στοιχείων ἑλληνιστὶ διάφοροι ἐπιγραφαὶ ἠθικῆς καὶ κανόνων καλῆς συμπεριφορᾶς. Εἰς μίαν

γωνίαν τῆς διευθύνσεως ἐντὸς πλαισίου, εἶναι ἀνηρτημένος ὁ κανονισμὸς τῶν μειονοτικῶν σχολείων ἐν μεταφράσει εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Ἄνωθεν τῆς θύρας τῆς εἰσόδου καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος εἶναι ἀναγεγραμμένη ἡ χρονολογία τῆς ἐπαναλειτουργίας τοῦ σχολείου μετὰ τὴν κρατικοποίησιν μὲ φράσεις εὐγνωμοσύνης καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἀλβανῶν. Πάντα ταῦτα ἑλληνιστί. Τὸ κτίριον τοῦ σχολείου μεγαλοπρεπὲς συμπληροῦν ὄλους τοὺς ὄρους καὶ ἀνηγέρθη τὸ 1927 δι' ἐράνου τῶν Μελῶν τῆς Ἀδελφότητος «Ἀπόδημα Τέκνα Σωτήρας ἐν Η.Π.Α.» δαπάνης 50.000 φράγκων χρυσῶν. Διαθέτει 4 αἰθούσας διδασκαλίας, ἐν γραφεῖον καὶ μέγαν διάδρομον. Κάθε αἴθουσα διαθέτει χῶρον ἱματισθῆκης τῶν μαθητῶν.

Ἡ ὡς ἄνω ἀδελφότης ἐχορήγησεν καὶ τὴν οἰκονομικὴν πίστωσιν πρὸς κατασκευὴν καὶ σύνδεσιν τοῦ χωρίου μὲ τὸν αὐτοκινητόδρομον.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 200, κάτοικοι 1.083. Οἰκίαι μεγάλαι καὶ καλαὶ μὲ ἐμφάνισιν κωμοπόλεως. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 494, ἐπὶ τῶν ζώων 555, δεκάτης 70. Οἱ κάτοικοι τὸ πλεῖστον μετανάσται. Μετρία ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις.

Διδάσκαλοι: 1) Ἀντώνιος Πάντος, Διευθυντῆς, ἐντόπιος, ἐτῶν 50 περίπου. Σχολαστικὸς τύπος καὶ ἀρκούντως δειλός. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ἦτο ἰδιωτικὸς διδάσκαλος καὶ πρὸ τῆς κρατικοποιήσεως. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα ὀμιλεῖ. Ἀπόφοιτος τῆς Ριζαρείου Ἱερατικῆς Σχολῆς (Γυμνάσιον καὶ ἐν ἔτος Διδασκαλεῖον) Ἀθηνῶν τὸ 1906. 2) Μαρία Γκιόκα, ἐτῶν 25—26, γεννηθεῖσα εἰς Πέπελην (ἑλληνόφωνος). Τὴν ἀλβανικὴν ἀγνοεῖ τελείως. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ἦτο διδασκάλισσα καὶ πρὸ τῆς κρατικοποιήσεως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1927. Απόφοιτος Διδασκαλείου Φιλιατῶν Ἑλλάδος τὸ 1927. 3) Μιλτιάδης Γκιόκας (σύζυγος τῆς ἀνωτέρω), 27—28 ἐτῶν, ἑλληνόφωνος ἐκ Πολυτσάνης. Τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει, τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ λίαν καλῶς. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Δερβιτσάνην πρὸ δὲ τῆς περιόδου τῆς κρατικοποιήσεως τῆς Παιδείας ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος. Δραστήριος, εὐφυής, πολὺ καλὸς διδάσκαλος καὶ δεξιοτέχνης. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1930. 4) Χρῆστος Πάντος υἱὸς τοῦ Διευθυντοῦ, ἐτῶν 24, μὴ ἐκπληρώσας τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις, ἀγνοῶν τελείως τὴν ἀλβανικὴν. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1934, ἐγγεγραμμένος ὡς φοιτητῆς Νομικῆς.

26) Σχολεῖον Λόγγου

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 51, θήλειαι 28.

Πρόδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρία ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀδύνατος. Ἐρωτηθέντες 12 μαθηταὶ τῆς Δ' τάξεως ἀπήντησαν γραπτῶς ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 120, κάτοικοι 809. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 216, ἐπὶ τῶν ζώων 700, δεκάτης 645. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ κτηνοτροφίαν, γεωργίαν καὶ ἐλάχιστοι μετανάσται. Αἱ γαῖαι μερικῶς ξέναι. Πενιχρὰ ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατὰστασις.

Διδάσκαλοι: 1) Κωνσταντῖνος Εὐαγγελίδης, ἐντόπιος, παρήλικος, κατὰ τὰς χεῖρας ἀνάπηρος, τὴν ἀλβανικὴν οὐδόλως γνωρίζει. ἔχει ὑπηρετήσει ἀπ' ἀρκετὸν διάστημα ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Ἐν Ἑλλάδι ἔχει ὑπηρετήσει ὡς διδάσκαλος συνολικῶς ἔτη 17.

Ὡς ἐκ τούτου πιθανὸν νὰ συνταξιοδοτηθῆται ἐξ Ἑλλάδος. Ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἀπόφοιτος τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς τοῦ Φαναρίου, τοῦτο ὅμως φαίνεται νὰ μὴν εἶναι ἀληθές. 2) Στυλιανὸς Κώτσιος, ἀλβανόφωνος, ἐκ Κάτω Λαμπόβου. (Σ.Μ. Πρόκειται περὶ τοῦ Λαμπόβου τοῦ Σταυροῦ πλησίον τοῦ Λιμποχόβου). Νέος, ἐκπληρώσας τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις, τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει καλῶς. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1933.

Σημείωσις: Ὁ διδάσκαλος οὗτος πρὶν ἢ διορισθῆ ὡς ἰδιωτικὸς ἐν τοῖς ἑλληνοφώνοις σχολείοις, δι' αἰτήσεώς του διαβιβάσθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 562/36 χρονολογίας 18ης Νοεμβρίου 1936 ἐγγράφου μας, ἐζήτησε νὰ διορισθῆ κρατικὸς διδάσκαλος. Ἦτο οὗτος καὶ πρότερον κρατικὸς διδάσκαλος ἀλλ' ἀπεκλείσθη λόγω τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τῶν στρατιωτικῶν του ὑποχρεώσεων.

27) Σχολεῖον Κοσοβίτσας

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 45, θήλειαι 30.

Πρόδος μαθητῶν: Ἐπαρκῆς ἐν τῇ κυρία ὕλῃ, ἀνεπαρκῆς ἐν τῇ λοιπῇ, λίαν ἀδύνατος εἰς τὰ ἀλβανικά.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 80, κάτοικοι 653. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 247, ἐπὶ τῶν ζώων 524, δεκάτης 330. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ κτηνοτροφίαν, ἐλάχιστοι μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἀποδημίαν. Πτωχοτάτη ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατὰστασις. Τὸ παραγωγικώτερον τμήμα τῶν καλλιεργησίων γαιῶν ἔχει παραμείνει πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πλευράν.

Διδάσκαλοι: 1) Ἀθανάσιος Ντούμης, ἐντόπιος, 60 ἐτῶν. Τὴν ἀλβανικὴν οὐδόλως γνωρίζει. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ σχολεῖον ὑπηρετεῖ ἐπὶ διαιτησίαν. Πρῶτον ἔχει ὑπηρετήσει ὡς διδάσκαλος εἰς τὰ χωρία τῆς Ἑλληνικῆς Ἡπείρου. Ὡς ἐκ τούτου πιθανὸν νὰ λαμβάνη σύνταξιν, νὰ κέκτηται δὲ καὶ τὴν ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα. Ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἀπόφοιτος τῶν Διδασκαλείων Κεστορατίου τὸ 1888. 2) Εὐάγγελος Μάνος, ἑλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης, ἐτῶν 25. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Γνωρίζει ἀρκούντως τὴν ἀλβανικὴν. Μέχρι τέλη Νοεμβρίου 1935 ὑπηρετήσεν εἰς Δούβιανην ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Ἐμφανίζεται ὡς τύπος ἀρκούντως δολίου. Ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1934.

28) Σχολεῖον Ἀγίου Νικολάου ὁμοῦ μετὰ τῆς Κατούνας

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, λειτουργῆσαν τὸ 1935. Ὁ διδάσκαλος λέγει ὅτι τὸ σχολεῖον προϋπῆρχεν.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 24, θήλειαι 14.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀδύνατος.

Κοινότητες: Ἀγίου Νικολάου: Οἰκογένειαι 25, κάτοικοι 235. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 94, ἐπὶ τῶν ζώων 425. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν. Αἱ καλλιεργήσιμοι γαῖαι μερικῶς ξένοι. Πτωχοτάτη ἢ οἰκονομικῶν κατάστασις. Κατούνας: Οἰκογένειαι 10, κάτοικοι 122. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 14. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατοίκων κατάστασις πτωχοτάτη. Ἡ κοινότης αὕτη ἐζήτησεν ἐφέτος τὴν λειτουργίαν ἰδικοῦ τῆς σχολεῖου. Τὴν ἐν λόγῳ κοινότητα ἐδικοτόμησεν ἡ χάραξις τῶν συνόρων, παραμεινάσης κατὰ τὸ ἥμισυ ἐν Ἑλλάδι.

Διδάσκαλος: Λουκᾶς Καρακατσάνης, ἀλβανόφωνος, ἐκ Νοβοζέλιας Πρεμετῆς, ἐτῶν 23—26. Δὲν ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἰσχυριζόμενος ὅτι εἶναι προστάτης οἰκογενείας. Τὴν ἀλβανικὴν ὁμιλεῖ καλῶς. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Βραχογοραντζῆν. Δόλιος τύπος. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935.

Πέρυσι ἐν τῷ Σχολεῖῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ὁ Σπῦρος Μέτσης ὑπηρετῶν ἐφέτος εἰς Κακαβιάν.

29) Σχολεῖον Κακαβιάς

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 35, θήλειαι 25.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν οἱ μαθηταὶ εἶχον διαλυθεῖ ἕξ ἀφορμῆς ἑνὸς στυγνοῦ ἐγκλήματος διαπραχθέντος ὀλίγα μέτρα ἐκεῖθεν τῆς μεθορίου. Προσκληθέντες ὑπὸ τῶν διδασκάλων προσῆλθον 6 μαθηταὶ τῆς Δ' καὶ Ε' τάξεως. Εἰς ὑποβληθεῖσαν αὐτοῖς ἐρώτησιν ἀπήντησαν ὅτι «οὐδὲν γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας». Ἡ ἀπάντησις αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς ψυχικῆς ἀναταραχῆς εἰς ἣν εὐρίσκοντο οἱ μαθηταὶ λόγῳ τοῦ μνημονευθέντος ἐγκλήματος.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 446. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 203, ἐπὶ τῶν ζώων 844, δεκάτης 440. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ μετανάστευσιν. Αἱ καλλιεργήσιμοι γαῖαι μερικῶς ξένοι. Πενιχρὰ ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις.

Διδάσκαλοι: 1) Σπῦρος Μέτσης, ἑλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης, ἐτῶν περίπου 30. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἐφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ σχεδὸν καλῶς. Τύπος εὐφυοῦς καὶ λίαν πανούργου. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας τὸ 1930. 2) Νικόλαος Μέτσης (ἀδελφὸς τοῦ πρώτου) ἐτῶν 23—24. Φιλήσυχος τύπος. Ἄγνός καὶ εἰλικρινής. Τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει ὡς ἐφεδρος ἀξιωματικός. Ἀπόφοιτος Ἐμπορικῆς Σχολῆς Κερκύρας τὸ 1933.

30) Σχολεῖον Ραντάτη

Διτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον. Ἦρξατο λειτουργοῦν πρὸ διετίας. Ἡ εἰρημένη κοινότης οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχε σχολεῖον.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 8, θήλειαι 8.

Ἡ πρόοδος τῶν μαθητῶν καλή. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ μηδεμίαν.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 10, κάτοικοι 82. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 36, ἐπὶ τῶν ζώων 551, δεκάτης 258. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Τὰς γαῖας καλλιεργοῦσι μὲ τρίτον διότι εἶναι «τσιφλίκι», ἡ δὲ οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις ἐνδεεστάτη.

Διδάσκαλος: Ἰωάννης Μίσιος, ἑλληνόφωνος ἐκ Κάτω Ἐπισκοπῆς, νεαρός, ἄγνός καὶ πεπειραμένος. Δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις, ἐξαιρεθείς. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα ὀμιλεῖ. Ἀπόφοιτος Ἐμπορικῆς Σχολῆς Κερκύρας τὸ 1935.

ΙΙΙ. ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΡΟΒΙΑΝΗΣ

31) Σχολεῖον Δροβιάνης

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τέσσαρας διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 89, θήλειαι 42.

Ἡ ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Ε΄ τάξεως ὑπερβαίνει τὸ 13ον ἔτος. Εἶναι πιθανὸν εἰς τὸ σχολεῖον αὐτό, ὅπερ ἔχει σοβαρὰν σημασίαν ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῇ, νὰ λειτουργῇ κρυφίως καὶ ΣΤ΄ τάξις. Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν ἀποδείξεις ἐπιβεβαιούσας τοῦτο. Ὁ Διευθυντὴς τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην τῆς ἡλικίας τῶν μαθητῶν δικαιολογεῖ ὡς ἀκολουθῶς: Ἐπειδὴ μετὰ τὴν κρατικοποίησιν τὸ σχολεῖον παρέμεινε κλειστὸν ἐπὶ διετίαν, οἱ μαθηταὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπαναλάβουν τὰ μαθήματα μὲ διατῆ καθυστέρησιν. Ἐρωτηθέντες 33 μαθηταὶ τῶν τάξεων Γ΄, Δ΄ καὶ Ε΄, ἐξήγησαν ἐκ τῆς Δ΄ τάξεως, μαθηταὶ τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν. Ὅλαι αἱ λοιπαὶ τάξεις ἔγραψαν διὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος.

Κοινότητες: Ἄνω καὶ Κάτω Δροβιανῆς. Κάτοικοι 1.435. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 1.408, ἐπὶ τῶν ζώων 1.731 καὶ δεκάτης 361. Ἡ κοινότης ἔχει ἐμφάνισιν μιᾶς μικρᾶς κωμοπόλεως. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν μετανάστευσιν ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ. Ἐκ τῆς ἐν λόγῳ κοινότητος προέρχεται ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν ἰδιωτικῶν διδασκάλων τῶν περιοχῶν. Μετρία ἢ οἰκονομικὴ τῶν κατοίκων κατάστασις.

Διδάσκαλοι: 1) Γεώργιος Βασιλείου Σπυρᾶκος, ἑλληνόφωνος ἐκ Κάτω Δροβιανῆς, ἡλικίας περίπου 45—50 ἐτῶν. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἀρκούντως. Σοβαρὸς καὶ συγκρατημένος τύπος μὲ καλὴν ἐπαγγελματικὴν πρόφωσιν καὶ ἀρκετὰ ἐπιμελής. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ὑπηρετήσεν ἐνταῦθα ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1907 καὶ ὡς κρατικὸς ἐπὶ βετίαν. Ἀπόφοιτος ἑλληνικοῦ Γυμνασίου Πατρῶν καὶ Διδασκαλείου Θεσσαλίας τὸ 1907. 2) Κίμων Γραΐκας, ἑλληνόφωνος ἐκ Κάτω Δροβιανῆς. Γνωρίζει καλῶς τὴν ἀλβανικὴν. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικὸς. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολείῳ αὐτῷ ἐπὶ τριετίαν, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1933—1934 ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 3) Εὐθυμία Γεωργίου Νιξίνα, ἑλληνόφωνος ἐκ Δελβίνου, ἐτῶν 25. Ἀγνοεῖ τελείως τὴν ἀλβανικὴν. Ὑπηρετεῖ ἀπὸ διετίας ἐν τῷ σχολείῳ αὐτῷ. Ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἀπόφοιτος Γυμνασίου Ἀθηνῶν τὸ 1934. 4) Ἡλίας Κότταρης, ἐντόπιος. Δὲν ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς

του υποχρεώσεις ισχυριζόμενος ότι διὰ λόγους υγείας ἔχει ἀπαλλαγῆ. Νέος 25 ἐτῶν. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931.

32) Σχολεῖον Ἄνω Λεσινίτσης

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 78, θήλειαι 51.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ σχετικῶς καλή.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 842. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 375, ἐπὶ τῶν ζώων 495. Οἱ κάτοικοι μετανάσται καὶ κτηνοτρόφοι. Ἐνδεὴς ἡ οἰκονομικὴ τῶν καταστάσις.

Διδάσκαλοι: 1) Εὐθύμιος Τάταρης, Διευθυντής, ἐλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης, 27 ἐτῶν. Τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ υποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἀρκούντως. Ὑπηρετεῖ εἰς τὸ ἐν λόγῳ σχολεῖον συνεχῶς ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 2) Στάφανος Μπάχος, ἐλληνόφωνος, ἐτῶν 55, γνωρίζει ἐλάχιστα τὴν ἀλβανικὴν. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν, μὲ ἔτη ὑπηρεσίας 31 ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἀπόφοιτος Β΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου Πατρῶν τῆς Ἑλλάδος. 3) Ἀναστάσιος Μπάχος, ἀδελφὸς τοῦ ὡς ἄνω, ἐτῶν 50, ἀνάπηρος (ραχιατικός). Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν καὶ ἐπὶ 9ετίαν πρὸς τὴν κρατικοποίησιν. Ἀπὸ τοῦ 1920—24 ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης. Ἰσχυρίζεται ὅτι τυγχάνει ἀπόφοιτος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου Ζωσιμαίας Ἰωαννίνων.

33) Σχολεῖον Κάτω Λεσινίτσης

Πεντατάξιον μικτὸν μὲ 4 διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 103, θήλειαι 52.

Πρόοδος: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς, καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἐπαρκῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα σχολεῖα.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 200, κάτοικοι 1.210. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 830, ἐπὶ τῶν ζώων 799. Οἱ κάτοικοι μετανάσται καὶ μερικῶς ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Διδάσκαλοι: 1) Ἀθανάσιος Παρτάλης, Διευθυντής, ἐντόπιος, περὶ 80 ἐτῶν. Τὴν ἀλβανικὴν οὐδόλως γνωρίζει. Ὑπηρετεῖ εἰς τὸ σχο-

λεῖον αὐτὸ ἐπὶ διετίαν. Προηγουμένως ὑπηρέτησεν ἐπὶ 42 ἔτη διδάσκαλος ἐν Ἑλλάδι, ἐξ οὗ τεκμαίρεται ὅτι εἶναι Ἑλληὴν συνταξιοῦχος καὶ πιθανὸν Ἑλληὴν ὑπήκοος. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἀθηνῶν τὸ 1891.

2) Ἰωάννης Κάλλης, ἐντόπιος ἐτῶν 23. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις δὲν ἐξεπλήρωσεν ἀπαλλαγεῖς ὡς προστάτης οἰκογενείας. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐλάχιστα. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἐπὶ 2ετίαν. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935.

3) Γεώργιος Λίτσας, ἐλληνόφωνος, ἐντόπιος, περίπου 45 ἐτῶν. Ὑπηρετεῖ συνεχῶς ἐπὶ διετίαν ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ. Ἀπὸ τοῦ 1920—1924 ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει καλῶς. Ἀπόφοιτος τῆς Ἀστικῆς σχολῆς Δελβίνου.

4) Σταῦρος Τοάκας, ἐντόπιος, ἐτῶν 27. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἐπὶ διετίαν, τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει καλῶς. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Πωγωνιανῆς καθὼς καὶ τοῦ Διδασκαλείου Ἐλβασανίου.

34) Σχολεῖον Κρόγγων

Τὸ σχολεῖον τοῦτο ἤρξατο λειτουργοῦν ἀπὸ διετίας.

Οἰκογένειαι 42, κάτοικοι 236. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 77, ἐπὶ ζώων 407.

Διδάσκαλος: Φίλιππος Μίχας, ἐντόπιος, ἐτῶν 27, ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΣΠΟΛΕΩΣ

ΙV. ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ

35) Σχολεῖον Θεολόγου

Τετρατάξιον μικτὸν μὲ 3 διδασκάλους, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Τὸ σχολεῖον τοῦτο κοινὸν διὰ τὰς ἐξῆς κοινότητες:

- α) Τσερκοβίτσαν, οἰκογένειαι 43, κάτοικοι 249, μαθηταὶ 26.
- β) Λουψάτι, οἰκογένειαι 8, κάτοικοι 63, μαθηταὶ 16.
- γ) Γιαννιτσάτες, οἰκογένειαι 23, κάτοικοι 143, μαθηταὶ 4.
- δ) Ἅγιον Ἀνδρέαν, οἰκογένειαι 54, κάτοικοι 313, μαθηταὶ 37.
- ε) Μάλτσανη, οἰκογένειαι 50, κάτοικοι 280, μαθηταὶ 42.
- στ) Κουλουράτι, μαθηταὶ 3.

Τὸ μικτὸν κοινὸν σχολεῖον τῶν ἐξ τούτων κοινοτήτων ἔχει ἔδραν τὸν Θεολόγον, ἐνθα οὐδεμίαν ὑπάρχει οἰκογένεια πλὴν 3 καταστημάτων, μιᾶς Μονῆς καὶ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 78, θήλειαι 43.

Κατὰ τὸν γενόμενον ἔλεγχον εὐρέθησαν 2 ἑλληνικοὶ γεωγραφικοὶ χάρται με ἀκρωτηριασμένα τὰ σύνορα τῆς Ἀλβανίας.

Διδάσκαλοι: 1) Ἰωάννης Πέκος, Διευθυντής, ἑλληνόφωνος ἀπὸ Γιαννιτσάτες, ἡλικίας ἐτῶν 30. ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Εἰς τὸ ἐν λόγω σχολεῖον ὑπηρετεῖ συνεχῶς ἐπὶ διετίαν. Τύπος δραστήριος, ἐνεργητικὸς καὶ ἐπιβλητικὸς. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 2) Παντελῆς Μπάχος, ἑλληνόφωνος ἐξ Ἄνω Λεσινίτης, ἐτῶν 22. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Κατὰ τὸ 1935 ὑπηρέτησεν εἰς Φοινίκην ἐπὶ τρίμηνον. Τύπος ἀγνοῦ, ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935. 3) Κωνσταντῖνος Δέδες, ἐκ Δρυμάδων Χειμάρρας, ἐτῶν 24. Γνωρίζει καλῶς τὴν ἀλβανικὴν, ἐμφανίζεται φιλήσυχος καὶ συνετός. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἄρτης Ἑλλάδος τὸ 1933.

36) Σχολεῖον Γριάζδανης

Τριτάξιον μικτὸν με δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935. ἔχει λειτουργήσει καὶ προηγουμένως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924—1930.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 45 θήλειαι 16.

Πρόοδος μαθητῶν: Γενικῶς ἀνεπαρκής. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη (ἄσχημα).

Πληθυσμός: Οἰκογένεαι 89, κάτοικοι 578. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φρ. χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 202. ἐπὶ τῶν ζώων 1.618. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται με κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν, ἐλάχιστοι δὲ μετανάσται. Πενιχρὰ ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατοίκων κατάστασις.

Διδάσκαλοι: 1) Σπῦρος Τσάκας, ἑλληνόφωνος ἐκ Κάτω Λεσινίτης, ἐτῶν 55. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολείῳ ἀπὸ διετίας. ἔχει ὑπηρεσίαν ἰδιωτικοῦ διδασκάλου ἔτη ἐν συνόλῳ 28. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐλάχιστα. Ἀπόφοιτος τῆς Β' τάξεως Γυμνασίου Ἰωαννίνων καὶ ἐνὸς ἔτους Ἐμπορικῆς Σχολῆς Πατρῶν. 2) Χρῆστος Δημητρίου, ἑλληνόφωνος ἐκ Δελβίνου, ἐτῶν 25. ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ συνεχῶς ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος τῆς Ζωσιμαίας Ἰωαννίνων τὸ 1932.

37) Σχολεῖον Σμίνετσι

Πεντατάξιον μικτὸν με ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ

1935. Διατείνονται ὅτι ὑπῆρχεν ἰδιωτικὸν σχολεῖον ἀπὸ τοῦ 1920—1933.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 27, θήλειαι 14.

Πρόσδος μαθητῶν: Ἀδύνατοι. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἐπίσης. Τὸ σχολεῖον λειτουργεῖ ἐντὸς μικροῦ σκοτεινοῦ δωματίου τοῦ γυναικωνίτου τῆς ἐκκλησίας. Ἡ κατάστασις τούτου πολὺ οἰκτρά. Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ σχολεῖον τῶν ἔχει καταληφθῆ ἀπὸ τὸ Βασιλικὸν μεθοριακὸν φυλάκιον.

Πληθυσμὸς: Οἰκογένειαι 50, κάτοικοι 265. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 153, ἐπὶ τῶν ζώων 1.337, δεκάτης 275. Λίαν πενιχρὰ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν κατοίκων.

Διδάσκαλος: Δημήτριος Φίλης, ἐντόπιος, ἀμελής καὶ ἐντελῶς ἀνίκανος δι' ἐργασίαν, ἐτῶν 36. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς, ἐν δὲ τῷ σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ συνεχῶς ἐπὶ διετίαν. Ὑπηρετήσεν συνολικῶς ἔτη 15 ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Ἀπόφοιτος σχολείου τῆς κοινότητός του.

V. ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΝΙΣΠΟΛΕΩΣ

38) Σχολεῖον Κομάτι

Μονοτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον. Τεκμαίρεται ὅτι τὸ σχολεῖον τοῦτο, ὅπερ ἐπεθεώρησα τὴν 16ην Ἀπριλίου 1937 ἤρξατο λειτουργοῦν ἄνευ ἀδείας ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1937.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 12, θήλειαι 11.

Πληθυσμὸς: Οἰκογένειαι 19, κάτοικοι 130. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 33, ἐπὶ τῶν ζώων 325.

Διδάσκαλος: Δημήτριος Πήλιος, ἑλληνόφωνος ἐκ Λαζατίου, ἐτῶν 23. Τὴν ἀλβανικὴν δὲν γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1934.

39) Σχολεῖον Καροκίου

Τριτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειουργῆσαν τὸ 1935, ἐν τῷ ὁποίῳ φοιτῶσι καὶ δύο μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Περδικάρι.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 33, θήλειαι 23.

Κάτοικοι 438. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 140, ἐπὶ τῶν ζώων 1.144. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ κτηνοτροφίαν καὶ μετανάστευσιν εἰς Ἑλλάδα, ἐνθα ἐπαγγέλλονται τὸν κασιτερωτὴν. Λίαν πενιχρὰ ἡ οἰκονομικὴ αὐτῶν κατάστασις.

Διδάσκαλος: Γεώργιος Μέμμος, ἑλληνόφωνος ἐκ Δίβρης, κάτοικος Ἀγίων Σαράντα, ἐτῶν 24, τριποετῆς φοιτητῆς Νομικῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα ὀμιλεῖ. Ἐν τῷ σχολεῖω ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1936. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Πωγωνιανῆς Ἑλλάδος.

Εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἀπὸ τὸ Καρόκι κεῖται τὸ χωρίον Περδικάρι ἐπὶ τῆς μεθορίου. Κάτοικοι 152. Βεβαιωθέντες διὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 22, ἐπὶ τῶν ζώων 246, δεκάτης 53. Πενιχρὰ ἢ οἰκονομικὴ των κατάστασις.

40) Σχολεῖον Γράβας

Ἀπουσιάζοντος τοῦ διδασκάλου δὲν εὔρον πρὸς ἔλεγχον οὔτε μαθητολόγιον, οὔτε ἕτερα στοιχεῖα.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 42, κάτοικοι 293. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 126, ἐπὶ τῶν ζώων 742.

Διδάσκαλος: Γεώργιος Παπιᾶς.

Ἐκεῖθεν τῆς Γράβας κεῖται τὸ ἑλληνόφωνον χωρίον Καισαράτι, μὲ 34 οἰκογενεῖας καὶ 158 κατοίκους. Εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Γράβας φοιτῶσι 2—3 μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Καισαράτι.

41) Σχολεῖον Λαζατίου

Τετρατάξιον μικτόν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειουργῆσαν τὸ 1935, ἐν τῷ ὁποίῳ φοιτῶσιν μαθηταὶ ἐκ Λαζατίου καὶ τοῦ παρακειμένου χωρίου Καλτσάτες.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 41, θήλειαι 10.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλη καλὴ, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκής, καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀνεπαρκής. Κατὰ τὸν γενόμενον ἔλεγχον εὐρέθησαν εἰς χρῆσιν τῶν μαθητῶν 5 ἀναγνωσματάρια τῶν τάξεων Γ', Δ', Ε' καὶ ΣΤ' τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Συκάκη καὶ ἐν τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Δημητράκου. Τὰ πέντε πρῶτα παρελάβομεν καὶ φυλάσσομεν ἐν τῷ γραφείῳ. Ἐπ' αὐτῶν θὰ ἀναφέρωμεν ἰδιαιτέρως. Μὲ τὴν ὑφισταμένην σήμερον κατάστασιν τοῦ σχολείου καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν, ὑπάρχει ἐπὶ πλέον εἰς διδάσκαλος.

Κοινότητες: α) Λαζατίου: Οἰκογένειαι 47, κάτοικοι 247. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 169 ἐπὶ τῶν ζώων 241. β) Καλτσάτι: Οἰκογένειαι 33 κάτοικοι 197. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκιῶν 39, ἐπὶ τῶν ζώων 380. Οἱ

κάτοικοι τῶν χωρίων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἐλάχιστοι δὲ μεταναστεύουν. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις πενιχρά. Αἱ γαῖαι εἶναι τσιφλίκι.

Διδάσκαλοι: 1) Ἰωάννης Γκιώνης, ἐκ Χειμάρρας ἐτῶν 25. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει καλῶς. Ἐν τῷ σχολεῖῳ ὑπηρετεῖ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Προηγούμενος δὲν ἦτο διδάσκαλος. Ἀπόφοιτος Ἱερατικῆς Σχολῆς Ἀρτις τὸ 1933. 2) Παναγιώτης Παπᾶς, ἐλληνόφωνος ἐκ Κακοδικίου Δελβίνου ἐτῶν 24. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Εἰς Λαζάτι ὑπηρετεῖ μόνον αὐτὸ τὸ ἔτος. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Βρυώνη. Ἐμφανίζεται ὡς φιλήσυχος τύπος. Τὸν διδάσκαλον τοῦτον, κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ σχολεῖου Μετόχι, εὔρον ἐκεῖ ὑπηρετήσαντα ἐπὶ 10 ἡμέρον. Ἐτοποθετήθη ἐνταῦθα εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Παναγιώτου Τσέκου, ἐξ Ἐλευθεροχωρίου Δελβίνου, τελοῦντος ὑπὸ κράτησιν ὡς συμμετασχόντος εἰς ἐπανάστασιν τοῦ Δελβίνου. Ὁ Παναγιώτης Παπᾶς εἶναι ἀπόφοιτος τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς Ἰωαννίνων.

42) Σχολεῖον Καλύβια Πασιά

Ἐπεθεωρήθη τὴν 17.4.1937. Πεντατάξιον μικτὸν μὲ 2 διδασκάλους, ἐπαναλειτουργῆσαν τὸ 1935. Εἰς τὸ σχολεῖον ἐφοίτων καὶ 9 μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Χότζα, ὅπερ ἐφέτος ἔχει ἰδικόν του σχολεῖον.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 41, θήλειαι 16.

Πρόδος μαθητῶν: Γενικῶς ἀνεπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀδύνατος. Κατὰ τὸν ἔλεγχον εὑρέθη ἐλληνικὸς γεωγραφικὸς χάρτης μὲ ἀκρωτηριασμένα τὰ ὄρια τῆς Ἀλβανίας.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 82, κάτοικοι 416. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 157, ἐπὶ τῶν ζώων 586. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Αἱ γαῖαι εἶναι τσιφλίκι. Λίαν πενιχρὰ ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις.

Διδάσκαλοι: 1) Δημήτριος Τσάγκας, ἀλβανόφωνος ἐκ Σωπικίου Κονισπόλεως ἐτῶν περίπου 50. Τύπος μεγαλόστομος καὶ φανατικὸς Ἕλληνας. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἀπὸ διετίας. Πρότερον ἦτο κρατικὸς ἐκπαιδευτικὸς. Νομίζω ὅτι ἔχει εἰσπράξει ἀποζημίωσιν. Ἀπόφοιτος Ριζαρείου Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ διατείνεται ὅτι εἶναι τριτοετῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. 2) Στέφανος Ζήσης, ἐλληνόφωνος ἐκ Κάτω Λεσινίτης. ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις. Ἐλάχιστα γνωρίζει τὴν ἀλβανικὴν. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας τὸ 1932.

43) Σχολεῖον Χότζα

Ἐπεθεωρήθη τὴν 17.4.1937. Τετρατάξιον ἀρρένων, ἐπαναλειτουρ-
γήσαν ἀπὸ τριμήνου. Τὸ χωρίον ἄλλοτε δὲν εἶχε σχολεῖον οἱ δὲ μαθη-
ταὶ ἐφοίτων εἰς τὸ τοῦ Καλύβια Πασιᾶ.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταὶ 22. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἀνέρχεται
εἰς 30. Λόγω ὅμως ἀνεπαρκείας χώρου αἱ θήλειαι δὲν φοιτοῦν.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ σχεδὸν καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἀ-
δύνατος καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ πολὺ ἀδύνατος.

Τὸ σχολεῖον εἶναι ἐγκατεστημένον καὶ λειτουργεῖ προσωρινῶς ἐν
μιᾷ καλύβῃ. Ἐφ' ἐνὸς ὠραίου λόφου τοῦ χωρίου ἀνεγείρεται τὸ νέον
σχολικὸν κτίριον μήκους 11 μέτρων καὶ ἀπαραιτήτου πλάτους. Ἐὰν λι-
φθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ πενιχρὰ κατάστασις τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἐπιδειχθεῖσα
σπουδὴ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου σχολείου (ἐντὸς μηνὸς κατασκευά-
σθησαν οἱ τοῖχοι καὶ ἡ στέγη) εὐνόητον τυγχάνει ὅτι, ἐὰν μὴ ὀλικῶς
πάντως μερικῶς αἱ πιστώσεις προέρχονται ἐξ ἄλλης πλευρᾶς (πηγῆς).

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 23, κάτοικοι 161. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ
1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 69, ἐπὶ τῶν ζώων 723, δεκά-
της 230. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Αἱ γαῖαι οὐχὶ τῶν κα-
τοίκων.

Διδάσκαλος: Μιλτιάδης Λάππας, ἑλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης, ἐ-
τῶν 24. Δὲν ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἰσχυ-
ριζόμενος ὅτι εἶναι ἐγγεγραμμένος ὡς φοιτητῆς Νομικῆς ἐν Ἀθήναις.
Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Πρᾶος τύπος καὶ πεπειραμένος. Ἐν
τῷ σχολείῳ ὑπηρετεῖ ἀπὸ 13 Μαρτίου 1937. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερ-
κύρας τὸ 1936.

44) Σχολεῖον Κουλουρίτσας

Ἐπεθεωρήθη τὴν 19.4.1937. Διτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον,
ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 29, θήλειαι 10.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἀνεπαρκῆς εἰς ἅπαντα τὰ μαθήματα. Εἰς τὰ
ἀλβανικὰ κακὴ διότι δὲν διδάσκεται οὐδόλως.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 41, κάτοικοι 264. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ
1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 98, ἐπὶ τῶν ζώων 229. Οἱ κά-
τοικοι γεωργοί, αἱ δὲ καλλιεργούμεναι γαῖαι τσιφλίκι.

Διδάσκαλος: Κωνσταντῖνος Παπαθανασίου, ἑλληνόφωνος ἐκ Καλυ-
βίων Σοῦσι, ἐτῶν περίπου 38, μὲ ρακένδυτα φορέματα, ἀξύριστος καὶ
ὠχρὸς τὴν ὄψιν. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Εἰς τὸ σχολεῖον ὑ-

πηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ἐνταῦθα ἦτο ἐπὶ 4ετίαν καὶ πρὸ τῆς κρατικοποιήσεως. Ἐχρημάτισεν ἐπὶ 18ετίαν ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Ἀπόφοιτος τῆς 7ης τάξεως τοῦ Σχολαρχείου.

45) Σχολεῖον Γέρμας

Ἐπεθεωρήθη τὴν 19.4.1937. Τετρατάξιον ἀρρένων, μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935. Τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπηρέτουν δύο διδάσκαλοι. Ἐν τῷ σχολεῖῳ αὐτῷ φοιτῶσι καὶ 7 μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Δερμίσι.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: 41.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρία ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀδύνατος.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 236. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 94, ἐπὶ τῶν ζώων 516. Οἱ κάτοικοι γεωργοί, αἱ γαῖαι τοιφλίκι.

Κοινότης Δερμίσι: Κάτοικοι 81. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 86, ἐπὶ τῶν ζώων 818.

Διδάσκαλος: Στέφανος Παρτάλης, ἑλληνοφώνος ἐκ Κάτω Λεσινίτης. ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἀρκούντως. Ἐν τῷ σχολεῖῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1936. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1932. Εἰς τὸ σχολεῖον Γέρμας ἐφοίτων πρότερον καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν χωρίων: α) Χάλιο καὶ β) Καλύβια Σοῦσι, τὰ ὅποια σήμερον ἔχουσιν ἰδικὰ τῶν σχολεῖα

VI. ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΙΩΝ ΣΑΡΑΝΤΑ

46) Σχολεῖον Καλύβια - Σοῦσι

Ἐπεθεωρήθη τὴν 20.4.1937. Διτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, λειτουργήσαν τὸ παρελθὸν ἔτος. Τὸ χωρίον τοῦτο οὐδέποτε εἶχε σχολεῖον καὶ οἱ μαθηταὶ ἐφοίτων εἰς τὸ σχολεῖον Γέρμας.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 29, θήλειαι 12.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ κακὴ διότι δὲν διδάσκονται καθόλου. Ἡ κοινότης ἔχει λάβει τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου σχολικοῦ κτιρίου διαστάσεων 9×4 τ.μ.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 21, κάτοικοι 161. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 68, ἐπὶ τῶν ζώων 213. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι τὸ δὲ χωρίον εἶναι τοιφλίκι.

Διδάσκαλος: Ἰωάννης Παπαθανασίου, ἐντόπιος, ἐτῶν 44. Τὴν ἄλβανικὴν γνωρίζει καλῶς, καθ' ὅσον ὑπῆρξεν ἐπὶ 16ετίαν κρατικὸς διδάσκαλος, λαβὼν ἀποζημίωσιν μετὰ τὴν ἀπόλυσίν του. Ἀπόφοιτος Ἀστικῆς Σχολῆς Δροβιάνης.

47) Σχολεῖον Ἀλήκου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 20.4.1937. Ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ τὸ ἐν λόγῳ σχολεῖον εἶναι τὸ πλέον σημαντικόν. Πεντατάξιον μικτὸν μετὰ δύο διδασκάλους ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935. Εἰς τὸ σχολεῖον φοιτῶσι, πλὴν τῶν μαθητῶν τοῦ Ἀλήκου καὶ Τσαούσι, καὶ 14 μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Τρέμουλη, καὶ μαθηταὶ 8 ἐκ τοῦ χωρίου Κασίμ - Ἀλάϊμπεη.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 63, θήλειαι 22.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλη καλῆ, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἄλβανικὰ ἀνεπαρκῆς.

Πληθυσμός: α) Ἀλήκον: Οἰκογένειαι 56, κάτοικοι 364. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 198, ἐπὶ τῶν ζώων 3.123, ὁμοῦ μετὰ τῶν χωρίων Κασίμ - Ἀλάϊμπεη καὶ Τρέμουλη.

β) Τσαούσι: Οἰκογένειαι 38, κάτοικοι 231. Φόροι: Οἰκοδομῶν 129, ἐπὶ τῶν ζώων 447, δεκάτης 265. γ) Τρέμουλη: Οἰκογένειαι 7, κάτοικοι 58.

δ) Κασίμ - Ἀλάϊμπεη: Οἰκογένειαι 3.

Διδάσκαλοι: 1) Εὐάγγελος Κροῦσκος, ἑλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης, ἐτῶν 28, ἀρκετὰ ἐπιμελής καὶ δραστήριος. Δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς προστάτης κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τούτου. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπι διετίαν. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ καλῶς καθόσον ἔχει παρακολουθήσει ὡς ἀκροατὴς ἐπὶ ἓν ἔτος τὸ Διδασκαλεῖον Ἑλβασανίου. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1933. Κατέχει καὶ πιστοποιητικὸν ἰκανότητος τῆς ἄλβανικῆς γλώσσης τοῦ Διδασκαλείου Ἑλβασανίου ἔνθα παρακολούθησεν ὡς ἀκροατὴς τὸ 1933—1934 μετὰ κρατικὴν ὑποτροφίαν. 2) Σπυρίδων Μαραγκός, ἑλληνόφωνος ἐκ Δελβίνου, ἐτῶν 22. ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς ἑφεδρὸς ἀξιωματικὸς. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ σχεδὸν καλῶς. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἀπὸ μηνός. Τὸ 1935 ὑπηρέτησε ἐπὶ 3 καὶ ἡμῶν μηνῶν ὡς διδάσκαλος εἰς Λαζάτι.

VII. ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΒΡΗΣ

48) Σχολεῖον Ὑμέρ - Ἐφέντη

Ἐπεθεωρήθη τὴν 20.4.1937. Τριτάξιον μικτὸν μετὰ ἓνα διδάσκαλον,

ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935, ἐν τῷ ὁποίῳ φοιτῶσι καὶ 11 μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Ρουμαντζᾶ.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 28, θήλειες 9.

Πρόδος μαθητῶν: ἄνεπαρκῆς καὶ εἰς τὰ ἄλβανικὰ κακῆ.

Χωρία: α) Ὑμὲρ Ἐφέντη: Κάτοικοι 330. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 66, ἐπὶ τῶν ζώων 423. β) Ρουμαντζᾶ: Κάτοικοι 81. Φόροι: Οἰκοδομῶν 33, ἐπὶ τῶν ζώων 162. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Τὰ χωρία εἶναι τσιφλίκια.

Διδάσκαλος: Φώτιος Παπακρήστου, ἐντόπιος, ἐτῶν 37. Τὴν ἄλβανικὴν ἐλάχιστα ὀμιλεῖ. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν, μὲ σύνολον ὑπηρεσίας ἰδιωτικοῦ διδασκάλου ἐν τῇ κοινότητι ταύτῃ, ἔτη 15. Ἀπόφοιτος Ἀστικῆς σχολῆς Ἀλήκου τὸ 1912.

49) Σχολεῖον Διέρης

Ἐπεθεωρήθη τὴν 20.4.1937. Τετρατάξιον μικτὸν μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 94, θήλειες 41.

Πρόδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρία ὕλῃ καλῆ, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς, εἰς τὰ ἄλβανικὰ ἐπαρκῆς.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 1.347. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 281, ἐπὶ τῶν ζώων 1.054. Οἱ κάτοικοι μετανάσται, γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν καταστάσεις, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας κοινότητας, μετρία.

Διδάσκαλοι: 1) Μιλτιάδης Ἀποστόλου, Διευθυντῆς, ἐλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης. Νέος, ηλικίας 27 ἐτῶν, εὐφυέστατος τύπος, δόλιος. Τὴν ἄλβανικὴν ὀμιλεῖ καλῶς. Ὡς προστάτης οἰκογενείας δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1932. 2) Φωτεινὴ Οἰκονόμου, ἐντόπιος. Ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν ἐνταῦθα. Ἀπὸ μὲν τοῦ 1927—1930 ὑπηρετήσεν ὡς ἰδιωτικὴ διδασκάλισσα, ἐνῶ τὸ 1934—1935 εἶχε διορισθῆ ὡς κρατικὴ διδασκάλισσα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης. Τὴν ἄλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1927. 3) Νικόλαος Κώτσης, ἐντόπιος, νέος, κατὰ τὴν ἐμφάνισιν συνετός, ἐπιμελὴς καὶ συγκρατημένος. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις δὲν ἐξεπλήρωσεν ὡς προστάτης. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1933.

50) Σχολεῖον Λιθίνης

Ἐπεθεωρήθη τὴν 21.4.1937. Τριτάξιον ἀρρένων μὲ ἓνα διδάσκαλον,

ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935. Ἐν τῷ σχολεῖῳ αὐτῷ ἐφοίτων καὶ μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Ἀρδάσοβα ὅπερ διαθέτει ἤδη ἰδικὸν του σχολεῖον ὡς καὶ ἐκ Βελιαχόβου, ὅπερ ἐφέτος παρέμεινεν ἄνευ σχολεῖου.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταὶ 20.

Πρόδος μαθητῶν: Γενικῶς ἀνεπαρκής, καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ κακίστη διότι δὲν διδάσκεται καθόλου. Ὡς αἴθουσα διδασκαλίας χρησιμοποιεῖται προσωρινῶς ὁ γυναικωνίτης τῆς ἐκκλησίας, τελείως ἀκατάλληλος καὶ ἄνευ σχολικῶν ἐπίπλων. Πλὴν ἡ Κοινότης κατασκευάζει τὸ νέον σχολικὸν κτίριον 12 × 4,50 τ.μ. διόροφον μὲ 5 αἰθούσας. Ὁ διδάσκαλος λέγει ὅτι τὸ κτίριον τοῦτο ἀνεγείρεται μὲ τὴν οἰκονομικὴν βοήθειαν τοῦ χωρίου καὶ ἐνὸς εὐεργέτου ὀνόματι Δημητρίου Κλήμη.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 237. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 10, ἐπὶ τῶν ζώων 459. Οἱ κάτοικοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι καὶ ἐλάχιστοι μετανάσται.

Διδάσκαλος: Σπυρίδων Σακελλαρίου, ἑλληνόφωνος, ἐκ Δίβρης, ἐτῶν 43. Τὴν ἀλβανικὴν ὁμιλεῖ ἀρκούντως. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ 2ετίαν. ἔχει συνολικὴν ὑπηρεσίαν 10 ἐτῶν ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Εἰς ἀπόστασιν ἡμισεῖας ὥρας ἐκ τοῦ χωρίου Λιβίνης κεῖται τὸ χωρίον Βελιάχοβον, ὑπαγόμενον ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Δροβιάνης, μὲ 16 οἰκογενεῖας καὶ κατοίκους 116. Ἄν καὶ εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεως οὐδὲν ἀνευρίσκομεν στοιχεῖον, λέγεται ὅτι πέρυσιν τὸ ἐν λόγῳ χωρίον εἶχε διδάσκαλον ὅστις ἀπεβίωσεν. Ἐκτοτε δὲ τὸ σχολεῖον παρέμεινεν ἄνευ διδασκάλου. Ἡ Κοινότης κατασκευάζει τὸ νέον σχολικὸν κτίριον. Πρότερον οἱ μαθηταὶ ἐφοίτων ἐν τῷ σχολεῖῳ Λιβίνης, νῦν δὲ τελοῦσιν ἐν ἀναμονῇ τῆς λειτουργίας τοῦ νέου σχολεῖου.

51) Σχολεῖον Ἀρδάσοβας

Ἐπιθεωρήθη τὴν 21.4.1937. Διτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935. Πρότερον τὸ ἐν λόγῳ χωρίον δὲν εἶχε σχολεῖον οἱ δὲ μαθηταὶ μετέβαινον εἰς τὸ σχολεῖον Λιβίνης. Εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο φοιτῶσι, κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον μόνον, καὶ 7 βλαχόπαιδες (Σκηνῖται).

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 20, θήλειαι 4.

Πρόδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκής, ἐνῶ τὰ ἀλβανικὰ δὲν διδάσκονται καθόλου.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 138. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 49, ἐπὶ τῶν ζώων 757, δεκάτης 126.

Διδάσκαλος: Σπυρίδων Σέκκας, ἐκ Κάτω Λεσινίτσης, ἐτῶν 22. Δὲν

ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς προστάτης. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Πωγωνιανῆς τὸ 1935.

52) Σχολεῖον Κρανιαῶς

Ἐπεθεωρήθη τὴν 22.4.1937. Τριτάξιον ἀρρένων μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: 25.

Πρόσδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρία ὕλῃ ἐπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀνεπαρκῆς.

Πληθυσμός: Κάτοικοι 250. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 93, ἐπὶ τῶν ζώων 742, δεκάτης 454. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Τὸ χωρίον εἶναι τσιφλίκι.

Διδάσκαλος: Φώτιος Γκίκας, ἀλβανόφωνος ἐκ Κηπαροῦ Χειμάρρας, ἐτῶν 25, σοβαρὸς καὶ εἰλικρινής. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει κάλλιστα. Ἀπόφοιτος ἰδιωτικοῦ κλασσικοῦ Γυμνασίου Παλλάδιον καὶ κάτοχος πιστοποιητικοῦ ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς Υπουργείου Παιδείας Ἑλλάδος.

VIII. ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΕΛΒΙΝΟΥ

53) Σχολεῖον Φοινικίου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 22.4.1937. Τετρατάξιον ἀρρένων μὲ 2 διδασκάλους, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935, ἐν τῷ ὁποίῳ φοιτῶσι καὶ μαθηταὶ 11 ἐκ τοῦ χωρίου Μαυρόπουλον καὶ μαθηταὶ 25 ἐκ τοῦ χωρίου Καραχάτζι.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 71, καὶ 3 θήλειαι.

Πρόσδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρία ὕλῃ ἐπαρκῆς. Ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἱκανοποιητικὴ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ σχολεῖα τῶν ἄλλων χωρίων.

Χωρία: α) Φοινίκι: Οἰκογένειαι 75, κάτοικοι 554. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 119, ἐπὶ τῶν ζώων 737. β) Μαυρόπουλον: Οἰκογένειαι 9, κάτοικοι 80. Φόροι: Οἰκοδομῶν 16, ἐπὶ τῶν ζώων 411. γ) Καραχάτζι: Οἰκογένειαι 8, κάτοικοι 84. Φόροι: Οἰκοδομῶν 21, ἐπὶ τῶν ζώων 708. Διδάσκαλοι: 1) Ἡλίας Λυκόκας, ἐκ Χειμάρρας, ἐτῶν 25. Πασίγνωστος ἀθλητής, ἀγαπητὸς καὶ εἰλικρινής εἰς τὴν ἐμφάνισιν. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ ἓν ἔτος. Κατὰ τὴν περίοδον 1934—1935 ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος εἰς τὸ χωρίον Βαῖζα - Αὐλῶνος. Τὴν ἀλ-

βανικὴν γνωρίζει καλῶς. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Ἰερῆς Ἑλλάδος τὸ 1933. 2) Κωνσταντῖνος Γιάννης, ἑλληνόφωνος ἐξ Ἀλήκου, ἐτῶν 43. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν μὲ συνολικὴν ὑπηρεσίαν ἰδιωτικοῦ διδασκάλου 25 ἐτῶν. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Ἀπόφοιτος Ἀστικῆς Σχολῆς.

Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς αὐτὸ τὸ σχολεῖον ὁ Παντελῆς Μπάχος, κληθεὶς ὑπὸ τὰ ὄπλα. Εἰς ἀντικατάστασιν τούτου ἐτοποθετήθη ὁ Γρηγόριος Παπανικολάου ὅστις, τὸ ἔτος αὐτό, φοιτᾷ ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ Βελλᾶς.

54) Σχολεῖον Μεσοποτάμου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 22.4.1937. Διτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργῆσαν τὸ 1935. Φαίνεται ὅτι πρότερον δὲν ὑπῆρχε σχολεῖον μολονότι οἱ κάτοικοι λέγουσιν ὅτι ἐλειτούργει σχολεῖον τὸ 1929—1930. Εἰς τὸ σχολεῖον φοιτῶσι μαθηταὶ ἐκ τῶν χωρίων Κάτω Μεσοποτάμου, ἔνθα καὶ τὸ σχολεῖον, καὶ Ἄνω Μεσοποτάμου.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 23, θήλειαι 7.

Πρόδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ οὐδόλως γίνεται διδασκαλία.

Χωρία: Κάτω Μεσοποτάμου: Οἰκογένειαι 25, κάτοικοι 137. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 24, ἐπὶ τῶν ζώων 845, δεκάτης 451. Ἄνω Μεσοποτάμου: Οἰκογένειαι 7, κάτοικοι 48. Φόροι: Οἰκοδομῶν 11, ἐπὶ τῶν ζώων 251, δεκάτης 190. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καλλιεργοῦντες ξένας γαίας.

Διδάσκαλος: Παῦλος Κορόσης, ἑλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης, ἐτῶν 25. Ἀπλοῦς καὶ πειραμένος τὴν ἐμφάνισιν. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἐπηρετεῖ ἐνταῦθα ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Ἰερῆς Ἑλλάδος τὸ 1935.

55) Σχολεῖον Βραϊλάτι - Κώσταρι

Ἐπεθεωρήθη τὴν 22.4.1937. Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργῆσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 32, θήλειαι 7.

Πρόδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ κακῆ, καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ κακῆ.

Χωρία: α) Βραϊλάτι: Οἰκογένειαι 28, κάτοικοι 137. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 51, ἐπὶ τῶν ζώων 352. β) Κώσταρι: Οἰκογένειαι 36, κάτοικοι 263. Φόροι: Οἰκοδομῶν 16,

ἐπὶ τῶν ζώων 613. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι, αἱ δὲ γαῖαι τσιφλίκι.

Διδάσκαλος: Γρηγόριος Βασιλείου Μικέλης, ἑλληνόφωνος ἐκ Κάτω Λεσινίτσας, ἐτῶν 40. Κατὰ τὴν ἐμφάνισιν πολὺ δόλιος καὶ φανατικός. Τὴν ἀλβανικὴν κάπως γνωρίζει. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κρατικοποιήσεως ὑπηρέτησεν καὶ ἕτερα 10 ἔτη ἐνταῦθα. Ἀπόφοιτος Β΄ τάξεως Ζωσιμαίας Σχολῆς Ἰωαννίνων τὸ 1916.

56) Σχολεῖον Συρακάτι

Ἐπεθεωρήθη τὴν 22.6.1937. Τριτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειουργῆσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 21, θήλειες 6

Ὁ διδάσκαλος δὲν εὐρέθη ἐν τῷ σχολείῳ ἐπειδὴ ἦτο κουρασμένος ἔχων ἐπιστρέψει ἐκ Δελβίνου.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 28, κάτοικοι 182. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 20, ἐπὶ τῶν ζώων 411. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Ἀθλία ἢ οικονομικὴ τῶν κατάστασις. Διδάσκαλος: Ἀθανάσιος Βασιλείου, ἑλληνόφωνος ἐκ Κρόγγων, ἐτῶν 33, κατὰ τοὺς δύο πόδας ἀνάπηρος. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἐπὶ διετίαν. Ὑπηρετήσεν ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος ἐπὶ 10ετίαν. Ἀπόφοιτος Ἀστικῆς Σχολῆς Δροβιάνης τὸ 1927.

57) Σχολεῖον Δελβίνου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 23.4.1937. Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειουργῆσαν πρὸ διετίας. Εἰς τὸ σχολεῖον φοιτῶσι μόνον τὰ τέκνα τῶν ἑλληνοφώνων οἰκογενειῶν τοῦ Δελβίνου.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 64, θήλειες 75. Ἡ ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Δ΄ τάξεως ὡς ἀκολουθῶς: 14 θήλειες τῆς Ε΄ τάξεως φαίνονται ἄνω τῶν 14 ἐτῶν. 4 ἄρρενες τῆς ἰδίας τάξεως ἄνω τῶν 14. 9 θήλειες Δ΄ τάξεως, ἄνω τῶν 13 ἐτῶν. Ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι τὸ σχολεῖον, ὡς ἔχομεν ἀναφέρει διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ... χρονολογίας... ἐμπιστευτικῆς ἡμῶν ἀναφορᾶς, λειτουργεῖ μὲ 6 τάξεις.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλη καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἱκανοποιητικὴ καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἐπαρκῆς λόγω τοῦ περιβάλλοντος. Αἱ ἀπαντήσεις 37 μαθητῶν τῆς Δ΄ καὶ Ε΄ τάξεως γενικῶς καλαί. Μερὶς ὅμως τῶν μαθητῶν τῆς Ε΄ τάξεως ἔγραψαν ὅτι φοιτῶσιν εἰς τὴν ΣΤ΄ τάξιν τοῦ Σχολείου Δελβίνου.

Ἡ ἑλληνόφωνος μερίς τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Δελβίνου ἀποτελεῖται ἀπὸ 140 οἰκογενείας μὲ ἐγγεγραμμένους κατοίκους 982.

Διδάσκαλοι: 1) Στυλιανὸς Παπαδόπουλος, Διευθυντής, ἑλληνόφωνος ἐκ Βουλιαρατίου, ἐτῶν 50. Σοβαρὸς τύπος, ὑπερήφανος καὶ λίαν φανατικός. Ἐὰν καὶ γνωρίζει τὴν ἄλβανικὴν, ὅτε εἴμεθα εἰς τὸ σχολεῖον, δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ὁμιλήσῃ. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1936. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Βουλιάρτιον. ἔχει συνολικὴν ὑπηρεσίαν διδασκάλου 30 ἔτη. Ἀπὸ τὸ 1920—1928 ἦτο κρατικὸς διδάσκαλος. Ἀπόφοιτος τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1906. 2) Εὐανθία Οἰκονόμου, ἑλληνόφωνος ἐκ Χειμάρρας. Φαίνεται νὰ γνωρίζῃ ἐλάχιστα τὴν ἄλβανικὴν ἀλλὰ δὲν ὠμίλησε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιθεωρήσεως. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Προηγουμένως ὑπηρετήσεν ἐπὶ 5 ἔτη ὡς κρατικὴ διδασκαλίσα. Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου Ἀθηνῶν τὸ 1917. 3) Κωνσταντῖνος Κατσάνης, ἑλληνόφωνος ἐκ Κρόγγων, ἐτῶν 28. Ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἄλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολείῳ αὐτῷ ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1930. Πέρυσι Διευθυντὴς τοῦ περὶ οὗ πρόκειται σχολείου ἦτο ὁ Γρηγόριος Μάσιος, ἐκ τοῦ χωρίου Ἀλῆκον, ὅστις νῦν εὐρίσκεται εἰς Ἑλλάδα διωρισμένος, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ λεχθέντα, ὡς ἐπίσης ἦτο καὶ ὁ Σπυρίδων Θωμᾶς ὅστις εὐρίσκεται ἐν τῇ Σχολῇ Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν.

58) Σχολεῖον Κακοδικίου

Ἐπιθεωρήθη τὴν 1.6.1937. Τετρατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 62, θήλειαι 33.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἱκανοποιητική, εἰς τὰ ἄλβανικὰ ἱκανοποιητική.

Πληθυσμὸς: Οἰκογένειαι 117, κάτοικοι 695. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν, ἐπὶ τῶν ζώων 486.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ γεωργίαν, ἐμπόριον καὶ διαφόρους τέχνας ἐν Δελβίνῳ ὡς καὶ μὲ τὴν μετανάστευσιν.

Διδάσκαλοι: 1) Δημήτριος Δαρακλῆς, ἑλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης, ἐτῶν 25. ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἄλβανικὴν ὁμιλεῖ ἀρκούντως. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν τύπος ἐργατικοῦ πράου καὶ εἰλικρινοῦς. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1931. 2) Δημήτριος Μαρτίοπουλος, ἐντόπιος, ἐτῶν 24. ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρα-

τιωτικές του υποχρεώσεις ως έφεδρος αξιωματικός. Τὴν ἄλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας τὸ 1931. Εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο ὑπηρετήσεν ὡς διδασκάλισσα καὶ ἡ Ἀριστέα Δημητρίου, ἀπολυθεῖσα τὴν 27ην Ἀπριλίου 1937.

59) Σχολεῖον Ἐλευθεροχωρίου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 1.6.1937. Τριτάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 32, θήλειες 22.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἐπαρκῆς καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλβανικά.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 81, κάτοικοι 467. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Ἐπὶ τῶν ζώων 413. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ἐμπόριον ἐν Δελβίνῳ καὶ τὴν γεωργίαν.

Διδάσκαλοι: 1) Γεώργιος Μάρτος, ἐκ Κακοδικίου, ἐτῶν 29. Τὰς στρατιωτικὰς του υποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὀμιλεῖ καλῶς τὴν ἄλβανικὴν. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Τύπος βιαστικοῦ ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ταῖς ἐνεργείαις. Ἀπόφοιτος Γ' Γυμνασίου Ἰωαννίνων τὸ 1927. 2) Γεώργιος Παρτάλης, ἑλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης. Ἀπηλλάγη τῶν στρατιωτικῶν του υποχρεώσεων ὡς προστάτης. Τὴν ἄλβανικὴν κάπως γνωρίζει. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. ἔχει ἐννέα ἔτη σύνολον ὑπηρεσίας ὡς ἰδιωτικοῦ διδασκάλου. Ἀπόφοιτος Ἀστικῆς Σχολῆς Δροβιάνης.

60) Σχολεῖον Γαρδικακίου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 16.6.1937. Τετρατάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 21, θήλειες 19.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 52, κάτοικοι 318. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 157, ἐπὶ τῶν ζώων 1.256. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ μετανάσται.

Διδάσκαλος: Μίνως Σπύρου Δρόσος, ἑλληνόφωνος ἐκ Δροβιάνης, ἐτῶν 56. Τὴν ἄλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Εἰς τὸ σχολεῖον ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Πρὸ τῆς κρατικοποιήσεως ἔχει συνολικὴν ὑπηρεσίαν ἰδιωτικοῦ διδασκάλου ἔτη 18. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Πατρῶν Ἑλλάδος τὸ 1902.

ΙΧ. ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΙΩΝ ΣΑΡΑΝΤΑ

61) Σχολεῖον Τσοῦκας

Ἐπεθεωρήθη τὴν 3.6.1937. Τριτάξιον ἀρρένων μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν πρὸ διετίας.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 49.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ σχεδὸν ἐπαρκῆς.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 66, κάτοικοι 533. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 143, ἐπὶ τῶν ζώων 817. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ αἱ δὲ γαῖαι ξέναι. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατὰστασις ἀθλιεστάτη.

Διδάσκαλος: Ἐλευθέριος Τάλιος, ἑλληνόφωνος, ἐκ Λαϊδεραγᾶ, ἐτῶν 24. Ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Ἐνθουσιώδης τύπος διὰ γεωργικὰς ἐργασίας. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1936, καθὼς καὶ κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνας τοῦ 1935. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1933. Πέρυσι ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ὁ ἐκ Βρυωνίου Ἀνδρέας Κέσκοκ, ὅστις δὲν εἶναι πλέον διδάσκαλος.

62) Σχολεῖον Πάλης

Ἐπεθεωρήθη τὴν 3.6.1937. Τριτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον. Ἦνοιξε τὸν Μάρτιον παρελθόντος ἔτους.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 19, θήλειαι 8.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 22, κάτοικοι 121. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 79, ἐπὶ τῶν ζώων 353. Αἱ οἰκίαι ἀχυροκαλύβαι, παρόμοιαι τῶν ζώων. Οἱ κάτοικοι ρακένδυτοι καὶ εἰς τὸ ἔσχατον τῆς δυστυχίας. Τὸ χωρίον εἶναι τσιφλίκι.

Διδάσκαλος: Σταῦρος Ἰωαννίδης, ἐξ Ἀλήκου, ἐτῶν 38. Δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1936. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Βρυώνιον. Ἀπόφοιτος Ἀστικῆς Σχολῆς Ἀλήκου τὸ 1912.

63) Σχολεῖον Βρυωνίου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 3.6.1937. Τριτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργήσαν πρὸ διετίας.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 31, θήλειες 18.

Πρόδος μαθητῶν: Τῆς Γ' τάξεως ἱκανοποιητική, τῶν ἄλλων τάξεων ἀνεπαρκής. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ κάπως.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 35, κάτοικοι 259. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 80, ἐπὶ τῶν ζώων 389. Αἱ οἰκίαι μικραὶ καὶ βρωμεραὶ. Μερικαὶ ἐκ τούτων ἀχυροκαλύβαι. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ τὸ δὲ χωρίον εἶναι τσιφλίκι. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατοίκων κατάστασις ἐνδεεστάτη.

Διδάσκαλος: Εὐάγγελος Ζάχος, ἑλληνόφωνος ἐξ Ἀλήκου, ἐτῶν 46. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἀρκούντως. Ὑπηρετεῖ εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1936. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς Ἀλῆκον.

Ἔχει 25 ἔτη ὑπηρεσίας διδασκάλου ἐξ ὧν τὰ 14 ὡς κρατικοῦ. Ἔχει λάβει καὶ τὴν ἀποζημίωσιν. Ἀπόφοιτος Ἀστικῆς Σχολῆς Ἀλήκου.

64) Σχολεῖον Μετοχίου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 3.6.1937. Διτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον. Ἦνοιξε πρὸς διετίας. Προηγουμένως σχολεῖον οὐκ ὑπῆρχε.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 14, θήλειες 3.

Πρόδος μαθητῶν: Ἀδύνατος. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ οὐδεμία.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 22, κάτοικοι 103. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 79, ἐπὶ τῶν ζώων 353. Αἱ κατοικίαι εἶναι ἀχυροκαλύβαι εἰς ἀφάνταστον ἀθλιεστάτην κατάστασιν. Οἱ κάτοικοι γεωργοί, κολλῆγοι.

Διδάσκαλος: Παναγιώτης Παπιᾶς, ἀφίχθεις πρὸ 10ημέρου εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Παναγιώτου Τσέκου, τελοῦντος ἐν προφυλακίσει ἐπὶ συμμετοχῇ εἰς τὴν ἐπανάστασιν Δελβίνου. Διὰ τὸν διδάσκαλον Παναγιώτην Παπιᾶν ὄρα σελ. 41, ἀριθμ. σχολείου 42.

65) Σχολεῖον Χάλιο

Ἐπεθεωρήθη τὴν 8.6.1937. Διτάξιον ἀρρένων μὲ ἓνα διδάσκαλον, λειτουργοῦν ἀπὸ διετίας. Πρότερον οἱ μαθηταί, ἐλλείψει σχολείου, ἐφοίτων εἰς τὸ σχολεῖον Γέρμας.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 28.

Πρόδος μαθητῶν: Ἐπαρκής. Ἡ ἀλβανικὴ οὐδόλως διδάσκεται.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 25, κάτοικοι 181. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φρ. χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 41, ἐπὶ τῶν ζώων 752. Αἱ οἰκίαι καλύβαι εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν. Οἱ κάτοικοι γεωργοί, κολλῆγοι. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις πενιχροτάτη.

Διδάσκαλος: Σπῦρος Κυριάκου Κουμῆς, ἀλβανόφωνος ἐκ Νιβί-
τοης Μπούμπαρι τῶν Ἀγίων Σαράντα. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώ-
σεις δὲν ἐξεπλήρωσεν ὡς προστάτης. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ ἐξαίρετα.
Ἐτῶν 24. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας τὸ 1935. Πέρυσι ὑπηρετεῖ
ἐνταῦθα ὁ Εὐθύμιος Μάσιος, ἐξ Ἀλήκου, ὅστις ἔχει ἀπολυθῆ.

Χ. ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ

66) Σχολεῖον Μεμούσμπεη, μὲ ἔδραν τὸ Καινούργιο

Ἐπεθεωρήθη τὴν 8.6.1937. Μικτὸν τριτάξιον μὲ ἓνα διδάσκαλον,
ἐπαναλειτουργῆσαν τὸ 1935. Εἰς τὸ σχολεῖον φοιτῶσι 14 μαθηταὶ ἐκ
τοῦ χωρίου Καινούργιο, 12 μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Καραλήμπεη καὶ 20
μαθηταὶ ἐκ τοῦ χωρίου Μεμούσμπεη.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 42, θήλειαι 5.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ σχεδὸν ἐπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλ-
βανικὰ κακῆ. Κατὰ τὸν ἔλεγχον εὐρέθη χάρτης μὲ ἀκρωτηριασμένα τὰ
ὄρια τῆς Ἀλβανίας.

Πληθυσμός: α) Καινούργιο: Οἰκογένειαι 14, κάτοικοι 112. Βεβαι-
ωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 65, ἐπὶ τῶν
ζώων 295. β) Μεμούσμπεη: Οἰκογένειαι 25, κάτοικοι 185. Φόροι: Οἰ-
κοδομῶν 89, ἐπὶ τῶν ζώων 203. γ) Καραλήμπεη: Οἰκογένειαι 22, κάτοι-
κοι 116. Φόροι: Οἰκοδομῶν 121, ἐπὶ τῶν ζώων 205. Αἱ οἰκίαι ἀθλιεστά-
της καταστάσεως. Οἱ κάτοικοι γεωργοί, κολλῆγοι. Ἡ οἰκονομικὴ των
κατάστασις πενιχροτάτη.

Διδάσκαλος: Νικόλαος Εὐαγγέλου Ζαχαρᾶς, ἑλληνόφωνος, ἐκ
Κακοδικίου Δελβίνου, ἐτῶν 28. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξε-
πλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει καλῶς.
Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Κατὰ τὸ 1933—34 ἦτο κρατικὸς διδά-
σκαλος εἰς Μπεράτιον ἐπὶ ἓν καὶ ἥμισυ ἔτος. Ἀπόφοιτος Κερκυραϊκῆς
Σχολῆς τὸ 1931.

67) Σχολεῖον Χαντέραγα

Ἐπεθεωρήθη τὴν 9.6.1937. Μικτὸν τετρατάξιον μὲ ἓνα διδάσκαλον,
ἐπαναλειτουργῆσαν ἀπὸ διετίας. Εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο φοιτῶσιν οἱ μα-
θηταὶ τοῦ χωρίου Χαντέραγα καὶ 8 ἀλβανόφωνοι ἐκ τοῦ χωρίου Σωπί-
κη, ὡς ἔχομεν ἀναφέρει διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 7)26 χρονολογίας 24ης Ἰ-
ουνίου 1937 ἐμπιστευτικῆς ἡμῶν ἀναφορᾶς.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 32, θήλειαι 7.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἀνεπαρκής. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἄσχημα. Κατὰ τὸν ἔλεγχον τῆς τάξεως εὐρέθησαν μερικὰ φύλλα μιᾶς ἑλληνικῆς ἀνθολογίας περιέχοντα πατριωτικὰ ποιήματα τὰ ὅποια διεβιάσαμεν ὑμῖν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 7)26 χρονολογίας 21ης Ἰουνίου 1937 ἡμετέρας ἐμπιστευτικῆς ἀναφορᾶς.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 30, κάτοικοι 163. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 96, ἐπὶ τῶν ζώων 334, δεκάτης 498. Οἱ κάτοικοι γεωργοί, κολλῆγοι, ἡ δὲ οἰκονομική των κατάστασις πενιχροτάτη.

Διδάσκαλος: Νικόλαος Σωτηρίου Νίνος, ἀλβανόφωνος ἐκ Σωπίκης, ἐτῶν 48. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Τὴν ἀλβανικὴν ὁμιλεῖ λίαν καλῶς, ἔχει δὲ συνολικὴν ὑπηρεσίαν ὡς ἰδιωτικοῦ διδασκάλου ἔτη 17. Ἀπόφοιτος ἐπταταξίου Σχολῆς Σωπίκη Κομισπόλεως τὸ 1903.

68) Σχολεῖον Βαγγαλιᾶτι

Ἐπεθεωρήθη τὴν 9.6.1937. Τριτάξιον ἀρρένων μὲ ἓνα διδάσκαλον, ἐπαναλειτουργῆσαν πρὸ διετίας.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταὶ 35.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκής, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκής καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἄσχημα. Κατὰ τὸν ἔλεγχον εὐρέθη ἑλληνικὸς χάρτης μὲ ἀκρωτηριασμένα τὰ ὅρια τῆς Ἀλβανίας.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 56, κάτοικοι 343. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 182, ἐπὶ τῶν ζώων 807, δεκάτης 901. Οἱ κάτοικοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι καὶ μετανάσται. Ἡ οἰκονομική των κατάστασις πενιχροτάτη ἐκ τοῦ λόγου ὅτι αἱ γαῖαι εἶναι ξέναι.

Διδάσκαλος: Σταῦρος Ἡλία Βάβουλης ἑλληνόφωνος ἐξ Ἄνω Λεσινίτης, ἐτῶν 24. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις δὲν ἐξεπλήρωσε, δις ἀπαλλαγείς. Τὴν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπηρετεῖ εἰς Λαζᾶτι. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1934.

ΧΙ. ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

69) Σχολεῖον Χλωμοῦ

Ἐπεθεωρήθη τὴν 11.5.1937. Πεντατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτουργῆσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 59, θήλειαι 41.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ πολὺ καλή, ἐν τῇ λοιπῇ καλή καὶ εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀρκούντως.

Πληθυσμός: Οικογένειαι 200, (ἀλλὰ φαίνεται πὼς δὲν εἶναι τόσαι). Ὁ Ἱερεὺς τῆς Κοινότητος μᾶς εἶπεν ὅτι τὸ χωρίον ἔχει 130 οἰκογενείας καὶ κατοίκους 915). Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 1.440, ἐπὶ τῶν ζώων 572, δεκάτης 1.202. Κάτοικοι γεωργοὶ καὶ μετανάσται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ δὲ οἰκονομικὴ των κατάστασις μεσαία.

Διδάσκαλοι: 1) Βασίλειος Χῆτος, ἀλβανόφωνος ἐξ Ἀργυροκάστρου ἐτῶν 24. Δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἰσχυρίζομενος ὅτι εἶναι προσιάτης. Τὴν ἀλβανικὴν ὁμιλεῖ μετὰ δυσκολίας. Ἐνταῦθα ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1935. Ἐμφανίζεται δραστήριος καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι ἴσως ὁ καλύτερος διδάσκαλος ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ. 2) Ἑλένη Ὀδυσσεύς, ἐκ Βούνου Χειμάρρας. Τὴν ἀλβανικὴν κάπως γνωρίζει. Πέρυσι ἦτο εἰς τὴν Γοραντζῆν. Ἀπόφοιτος Οἰκοτροφείου Θηλέων Ἰωαννίνων.

70) Σχολεῖον Τσατίστης

Ἐπεθεωρήθη τὴν 11.5.1937. Τετρατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτουργῆσαν πρὸ διετίας.

Ἐγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρσενες 70, θήλειες 70.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ σχεδὸν καλή, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκής. Ἐρωτηθέντες 31 μαθηταὶ Γ' καὶ Δ' τάξεως, μερὶς τῶν ὁποίων ἀγνοεῖ τὸ ὄνομα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, γενικῶς ἔγραψαν ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἐνῶ ἄλλοι ἔγραψαν διὰ τὴν Ἱστορίαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 180, κάτοικοι 933. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ. Οἰκοδομῶν 361, ἐπὶ τῶν ζώων 700, δεκάτης 1.299. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ μετανάσται, μερὶς τῶν γαιῶν ξένα. Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν κατοίκων γενικῶς πενιχρά.

Διδάσκαλοι: 1) Παναγιώτης Βασιλειάδης, Διευθυντής, ἐτῶν 66. Τὴν ἀλβανικὴν ὁμιλεῖ σχεδὸν καλῶς. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἀπὸ 4ης Φεβρουαρίου 1937. Ἦτο πρότερον ἰδιωτικὸς διδάσκαλος, κατὰ δὲ τὴν περίοδον 1920—1926 κρατικὸς τοιοῦτος. Εἶναι εἰς ἐκ τῶν προεστώτων τοῦ χωρίου καὶ ἐκ τῶν φανατικωτέρων τῆς περιοχῆς ταύτης. Ἐμφανίζεται εὐφυῆς καὶ τσαρλατάνος. Ἀπόφοιτος τῆς σταξίου σχολῆς Πολυτσάνης. 2) Δημήτριος Τσελεμέγκος, ἑλληνόφωνος ἐκ Τσατίστης, ἐτῶν 25. Δὲν ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς τεταρτοετῆς φοιτητῆς τῆς Νομικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἀπὸ διετίας. Ἀπόφοιτος Γυμνα-

σίου Πωγωνιανῆς τὸ 1932. Πέρυσι ὑπηρετοῦν ἐνταῦθα ὡς διδάσκαλοι οἱ κ.κ. Κωνσταντῖνος Δράμης, ἐκ Κυπαροῦ Χειμάρρας καὶ Στάθης Νότης, ἐκ Πολυτσάνης. Ἀμφότεροι ἐφέτος μετέβησαν εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν Ἰωαννίνων.

71) Σχολεῖον Μαυρόγερου

Ἐπεθεωρήθη τὴν 11.5.1937. Τριτάξιον μικτὸν μὲ ἓνα διδάσκαλον, λειτουργήσαν πρὸ διετίας.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 12, θήλειαι 16.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἄσχημα.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 17, κάτοικοι 128. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Ἐπὶ τῶν ζώων 176, δεκάτης 185. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ ἐλάχιστοι μετανάσται. Πενιχροτάτη ἡ οἰκονομικὴ τῶν κατάστασις.

Διδάσκαλος: Θωμᾶς Γρηγορίου Λώλης, ἑλληνόφωνος ἐκ Σχωριάδων, ἐτῶν 23. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ σχεδὸν καλῶς. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολεῖῳ ἀπὸ 15ης Φεβρουαρίου 1937. Μετριόφρων, ἀπόφοιτος Γυμνασίου Ἀλεξανδρείας Αἰγύπτου τὸ 1933.

72) Σχολεῖον Σωπικῆς

Ἐπεθεωρήθη τὴν 12.5.1937. Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 136, θήλειαι 98.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἄσχημα. Κατὰ τὸν ἔλεγχον εὐρέθησαν ἀνηρτημένα φύλλα ἰκνογραφίας τῶν Ἀνδρούτσου, Λάμπρου Κατσώνη καὶ Ρῆγα Φεραίου, ἔργον τοῦ μαθητοῦ Μηνᾶ Καρακύρου. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου θὰ ἀναφερθῶμεν ἀργότερον.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 310, κάτοικοι 1937. Τὸ μεγαλύτερον χωρίον τοῦ Πωγωνίου. Βεβαιωθέντες φόροι κατὰ τὸ 1935, εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 1.745, ἐπὶ τῶν ζώων 1.491. Οἱ κάτοικοι μετανάσται καὶ γεωργοί, οἰκονομικὴ δὲ κατάστασις τούτων μεσαία. Αἱ γαῖαι ιδιόκτητοι.

Διδάσκαλοι: 1) Ἡλίας Ἰωάννου Καραγιάννης, Διευθυντής, ἐτῶν 50. Τύπος σχολαστικός, ἀποβλακωμένος ἀλλὰ φανατικός. Τὴν ἀλβανικὴν δὲν γνωρίζει διόλου. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν, ἔνθα ὑπηρετεῖ καὶ πρὸ τῆς κρατικοποιήσεως. ἔχει συνολικὴν ὑπηρεσίαν διδασκάλου 33 ἔτη, μέρος τῆς ὁποίας ἔχει ἐκτελέσει ἐν Ἑλλάδι.

Τούτου ἔνεκεν πιθανὸν νὰ μισθοδοτῆται ἢ συνταξιοδοτῆται ὡς Ἑλλην διδάσκαλος. Εἶναι τελείως ἀνίκανος ὡς Διευθυντῆς τὸ δὲ σχολεῖον ὅπερ διευθύνει δὲν ἔχει ποσῶς τάξιν. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Ἰωαννίνων καὶ Διδασκαλείου Ἀθηνῶν τὸ 1916. 2) Εὐθύμιος Ἀναστασίου Γκίκας, ἐντόπιος, ἐτῶν 25. Δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ὡς προσάτης, τὴν δὲν ἀλβανικὴν ἐλάχιστα γνωρίζει. Τύπος πρᾶος πλὴν φανατικός. Ἀπόφοιτος Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1932 καὶ τεταρτοετῆς Θεολογίας Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. 3) Σπῦρος Κόρρες, ἑλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης, ἐτῶν 23. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικὸς τὴν δὲ ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ ἀρκούντως. Ἐν τῷ σχολείῳ ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἐ.έτους. Τύπος μεγαλομανῆς. Ἀπόφοιτος Ἐμπορικῆς Σχολῆς Κερκύρας τὸ 1934. 4) Ἡλίας Παπαγιάννης. Διωρίσθη μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἀπὸ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ σχολείου. Ἐντόπιος, ἐτῶν 27, πανούργος. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἐξεπλήρωσεν ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικὸς τὴν δὲ ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ ἀρκούντως. Ἀπόφοιτος Γυμνασίου Πωγωνιανῆς, καὶ τριτοετῆς φοιτητῆς Νομικῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Πέρυσι ἐν τῷ σχολείῳ αὐτῷ ὑπῆρέτουν οἱ κ.κ. Παντελής Φεΐδης, ἀλβανόφωνος ἐξ Ἀργυροκάστρου, Κωνσταντῖνος Τσίτσης, ἀλβανόφωνος ἐξ Ἐριντίου, Ἀλέξανδρος Βοδίνης καὶ Χριστόφορος Γιάνναρης. Οἱ δύο πρῶτοι μετέβησαν εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν Ἰωαννίνων οἱ δὲ δύο δεῦτεροι εἰς τὴν Σχολὴν Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν.

73) Σχολεῖον Σχωριάδων

Ἐπεθεωρήθη τὴν 13.5.1937. Τετρατάξιον μικτὸν μὲ δύο διδασκάλους, ἐπαναλειτούργησαν τὸ 1935.

Ἐγεγραμμένοι μαθηταί: ἄρρενες 46, θήλειαι 33.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐν τῇ κυρίᾳ ὕλῃ ἐπαρκῆς, ἐν τῇ λοιπῇ ἀνεπαρκῆς, εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἄσχημα. Αἱ ἀπαντήσεις 15 μαθητῶν Γ' καὶ Δ' τάξεως γενικῶς καλαί. Μέρος τούτων δὲν γνωρίζει καλῶς τὸ ὄνομα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, ἅπαντες δὲ σχεδὸν ἔγραψαν ἐπὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, Μυθολογίας καὶ ἐλάχιστοι ἐπὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Πληθυσμός: Οἰκογένειαι 130, κάτοικοι 817. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 991, ἐπὶ τῶν ζώων 736, δεκάτης 1.037. Οἱ κάτοικοι γεωργοὶ καὶ μετανάσται ἢ δὲ οἰκονομικὴ των κατάστασις γενικῶς μεσαία.

Διδάσκαλοι: 1) Ἀθανάσιος Παπασταύρου (Οἰκονόμου), ἑλληνό-

φωνος ἐκ Τσατίστης, ἐτῶν 53. Τὴν ἀλβανικὴν ὀμιλεῖ ἐπαρκῶς. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἐφέτος ἐνῶ πέρυσι ἦτο εἰς Χλωμόν. Ἀπόφοιτος Σχολαρχείου τὸ 1904.

74) Σχολεῖον Πολυτσάνης

Ἐπεθεωρήθη τὴν 13.5.1937. Πεντατάξιον μικτὸν μὲ τρεῖς διδασκάλους, ἐπαναλειτουργήσαν τὸ 1935.

Ἐγγεγραμμένοι μαθηταί: Ἄρρενες 85, θήλειαι 73. Σημείωσις: Εἰς τὴν Δ' τάξιν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιθεωρήσεως, εὐρέθη εἰς ἐπὶ πλέον μαθητῆς ἀλβανόφωνος ἐκ τῆς περιοχῆς Ζαγοριάς, ὅστις κατοικεῖ ἐπὶ τούτῳ ἐν Πολυτσάνῃ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μαθημάτων τοῦ ἑλληνοφώνου σχολείου μὲ ἐμφανῆ ἐπιδίωξιν ὅπως μεταβῇ ἀργότερον εἰς κάποιαν ἑλληνικὴν σχολὴν Μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Πρόοδος μαθητῶν: Ἐπαρκῆς. Εἰς τὰ ἀλβανικὰ ἀρκούντως διότι ὁ λαὸς γενικῶς δὲν γνωρίζει τὴν ἀλβανικὴν.

Πληθυσμός: Εἶναι ἐκ τῶν πλέον προοδευτικῶν χωρίων τοῦ Πωγωνίου, οἰκογένειαι 240, κάτοικοι 1.729. Βεβαιωθέντες κατὰ τὸ 1935 φόροι εἰς φράγκα χρυσᾶ: Οἰκοδομῶν 1.850, ἐπὶ τῶν ζώων 240, δεκάτης 850. Αἱ οἰκίαι καὶ ἡ ἀγορὰ ἔχουσιν ἐμφανισιν μικρᾶς κωμοπόλεως. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται ἐν μέρει μὲ τὴν γεωργίαν, κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ μετανάστευσιν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ καὶ μὲ τὸ ἐμπόριον.

Διδάσκαλοι: 1) Παναγιώτης Λέκκας, Διευθυντής, ἐντόπιος, ἐτῶν 58. Τύπος φανατικός, θαρραλέος, εἰς ἐκ τῶν σοβαροτέρων ἡγετῶν τοῦ κινήματος τῆς ἀπεργίας. Τὴν ἀλβανικὴν γνωρίζει ἀρκούντως. Εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὑπηρετεῖ ἐπὶ διετίαν. ἔχει συνολικὴν ὑπηρεσίαν ἰδιωτικοῦ διδασκάλου ἔτη 11. Ἀπόφοιτος Β' τάξεως Γυμνασίου Κων)πόλεως τὸ 1898. 2) Χριστόφορος Χρήστου, ἐντόπιος, ἐτῶν 25. Ὑπηρετεῖ ἐνταῦθα ἐπὶ διετίαν. Δὲν ἔχει ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις τὴν δὲ ἀλβανικὴν γνωρίζει ἐπαρκῶς. Ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων τὸ 1932. 3) Παῦλος Ζᾶχος, ἑλληνόφωνος ἐκ Σελειοῦ ἐτῶν 23. Τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἔχει ἐκπληρώσει. Ὑπηρετεῖ ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1937. Κατὰ τὸ 1935 ὑπηρετήσεν ἐπὶ 4μηνον εἰς Κακογοραντζῆν. Μεγαλομανῆς τύπος. Τὴν ἀλβανικὴν κάπως γνωρίζει. Ἀπόφοιτος Ἰεροδιδασκαλείου Βελλᾶς τὸ 1935. Πέρυσι ὑπηρετεῖ εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ ὁ ἐντόπιος Ἀριστείδης Κυρούσης, ὅστις νῦν εὐρίσκεται εἰς τὰς φυλακὰς καὶ ἡ Μαριάνθη Κιτσάτη, ἥτις ἐφέτος ἔχει μεταβῆ εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν Ἰωαννίνων.

XII. ΕΠΑΡΧΙΑ ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ

75) Σχολεῖον πόλεως Χειμάρρας

Τετρατάξιον ἀρρένων μὲ τέσσαρας διδασκάλους. Ἐγγεγραμμένοι μαθηταὶ 200.

Διδάσκαλοι: 1) Συμεὼν Δήμας, Διευθυντής, Ἑλληνόφωνος ἐκ Δρυμάδων, ἀπόφοιτος Διδασκαλείου Ἰωαννίνων. 2) Βασίλειος Χαραλάμπους Παπαδόπουλος, Ἑλληνόφωνος ἐκ Δερβιτσάνης Δροπόλεως, ἀπόφοιτος Ἀκαδημίας Ἰωαννίνων τὸ 1936. 3) Ἰωάννης Γκιώνης, ἐκ Χειμάρρας, ἑλληνόφωνος, ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας. 4) Ἡλίας Λυκόκας, ἐκ Χειμάρρας.

Μονοτάξιον θηλέων: Ἐγγεγραμμέναι μαθήτριαι 40. Διδασκαλίσα μία ἢ Ἐλένη Νοτίδου, ἐκ Κάτω Λαμπόβου (Ζάππα).

76) Σχολεῖον Δρυμάδων

Τετρατάξιον μικτόν.

Διδάσκαλοι: 1) Παῦλος Βρεττός, Διευθυντής, ἐντόπιος, ἀπόφοιτος Διδασκαλείου. 2) Δάμων Ζούπας, ἐντόπιος, ἀπόφοιτος Γυμνασίου Κερκύρας. 3) Μᾶρκος Μάρκου, ἐντόπιος, ἀπόφοιτος Ἐμπορικῆς Σχολῆς Κερκύρας.

77) Σχολεῖον Παλάσσας

Ἐλλείπουσι στοιχεῖα.

XIII. ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΡΕΜΕΤΗΣ

78) Σχολεῖον Βαλοβίστας

79) Σχολεῖον Βλαχοῦψηλοτέρας

Εἰς τὰ ἀνωτέρω δύο σχολεῖα ὑπηρετοῦσιν ὡς διδάσκαλοι οἱ ἐντόπιοι ἀδελφοὶ Νικόλαος Κρυστάλλης καὶ Ἡλίας Κρυστάλλης, ἀπόφοιτοι διδασκαλείου Ἰωαννίνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

Ἡ «Νέα Φιλικὴ Ἑταιρεία».

Κατὰ τὸ 1933 ἡ ἄλβανικὴ ἐθνοσυνέλευσις προβάσα εἰς Συνταγματικὴν μεταρρύθμισιν, ἐτροποποίησε τὸ ἄρθρον 206 τοῦ Συντάγματος ὡς ἑξῆς:

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἄλβανῶν πολιτῶν εἶναι δικαίωμα τοῦ Κράτους καὶ παρέχεται μόνον εἰς τὰ Δημόσια (Κρατικὰ) Σχολεῖα καὶ Ἰδρύματα τῶν διαφόρων βαθμῶν, συμφώνως τῷ Νόμῳ. Ἡ Δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ πάντα ἄλβανὸν πολίτην καὶ παρέχεται δωρεάν. Τὰ Ἰδιωτικὰ Σχολεῖα, οἰασδήποτε κατηγορίας καὶ ἂν ᾧσιν, ἄποτε εἰς τούτους μέχρι σήμερον, κλείονται.

Εἶναι φανερόν ὅτι, διὰ τοῦ μέτρου τούτου, ἐπεδιώκετο ἡ ὀριστικὴ κατάργησις τῆς διδασκαλίας τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μειονότητος, διότι ταῦτα ἐθεωρήθησαν ἰδιωτικά. Ἡ τροποποίησις αὕτη τοῦ προμνησθέντος ἄρθρου ἦτο ἐντελῶς ἀντίθετος πρὸς τὴν παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἑθνῶν γενομένην Δήλωσιν τοῦ ἄλβανοῦ ἀντιπροσώπου, περὶ ἧς ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος. Ἡ δημοσίευσίς τοῦ ἄρθρου τούτου, ὡς ἦτο ἐξοφίμενον, ἐξήγειρε τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Δροπόλεως, ἀπὸ τὴν στάσιν τῆς ὁποίας ἐξηρτᾶτο καὶ ἡ στάσις τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τῆς Μειονότητος, Πωγωνίου, Δελβίνου, Ἀγίου Σαράντα καὶ Χειμάρρας, διότι ἄνευ τῆς συμπαραστάσεως τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ Δροπόλεως, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἄλλως τε, ἐκδηλωμένη ἦτο ἡ ὀργὴ τῆς ἄλβανικῆς κυβερνήσεως, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ. Πράγματι ἦτο κρίσιμος ἡ θέσις τῆς Μειονότητος. Ποῖος ἄρα γε θὰ ἐλάμβανε τὴν τολμηρὰν πρωτοβουλίαν νὰ ἀντισητῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν Τυράνων; Καὶ μάλιστα κατὰ τὴν φρικτὴν ἐκείνην περίοδον τῆς τυραννίας τοῦ Ἀχμέτ Ζώγου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν κλίμας ἡ ὁποία, ὑπὸ τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν Μουᾶ Γιούκα, ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ξένων Μειονοτήτων καὶ πρὸ πάντων τῆς διεθνῶς ἀνεγνωρισμένης Ἑλληνικῆς Μειονότητος;

Ὅλων τῶν Δροπολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἐπαρχιῶν τῆς Νομαρχίας Ἀργυροκάστρου αἱ ἐλπίδες ἦσαν ἐστραμμέναι, κατὰ τὴν κρίσιμον

ἐκείνην περίοδον, εἰς τὸν Βασιλεῖον Ματθαίου Σαχίνην, τραπεζίτην, ἐγκατεστημένον ἐν Ἀργυροκάστρῳ, ἡ οἰκονομικὴ ἄνεσις τοῦ ὁποίου καὶ ὁ πατριωτισμὸς ἦσαν παγκοίνως ἀνεγνωρισμένα καὶ ἡ ἐκτίμησις πρὸς τὸ πρόσωπόν του μεγάλη καὶ εἰλικρινής. Δεδομένου δ' ὅτι, λόγῳ τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἤρχετο εἰς ἐπαφὴν μὲ ὄλους τοὺς συντοπίτας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τουρκαλθανοὺς ἰθύνοντας, ἦτο οὗτος εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὴν κατάστασιν καὶ νὰ δώσῃ τὴν σωστὴν καὶ ὀρθὴν συμβουλήν περὶ τοῦ πρακτέου. Καὶ πράγματι ὁ αἰμίμηστος ἐθνομάρτυς Σαχίνης μετέβαλε, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ Γραφεῖον του εἰς ἀληθὲς ἐθνικὸν κέντρον, ὅπου οἱ Δροπολίται καὶ αἱ Δροπολίτισσαι, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐξαργυρώσεως τῶν ἐξ Ἀμερικῆς ἐπιταγῶν, ἤρχοντο ἐλευθέρως καὶ συνεζήτουν περὶ τοῦ πρακτέου.

Μυστικοὶ συνεργάται τοῦ Βασιλείου Ματθ. Σαχίνη ἔγιναν μετ' ὀλίγον ὁ ἀπὸ Δερβιτσάνης Γραμματεὺς τοῦ τότε ἐν Ἀργυροκάστρῳ Ὑποπροξενεῖου τῆς Ἑλλάδος Γεώργιος Χαραλάμπους Παπαδόπουλος καὶ ὁ ἀπὸ Ποργιαράδες τῆς Κεφαλληνίας Ἀριστομένης Σπυρίδωνος Μηλιαρέσης, Ὑποπρόξενος τότε τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀργυροκάστρῳ (ἔτος 1933). Διὰ τῆς στενῆς μυστικῆς συνεργασίας τῶν τριῶν τούτων ἐνθουσιωδῶν φλογερῶν καὶ ἀπτοήτων ἀνδρῶν ἰδρύθη ἐν Ἀργυροκάστρῳ «Νέα Φιλικὴ Ἐταιρεία», ἡ ὁποία σκοπὸν εἶχε νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν Μειονότητα καὶ νὰ προπαρασκευάσῃ ταύτην διὰ μελλοντικὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Τυράνων, διὰ τὴν ἐκ νέου ἀναγνώρισιν τῶν διεθνῶς ἀνεγνωρισμένων Σχολικῶν προνομίων τῆς Μειονότητος.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος ἡ νέα αὕτη «Φιλικὴ Ἐταιρεία» ἐργαζομένη μὲ σύνεσιν καὶ ἀπόλυτον πειθαρχίαν, ἀλλὰ καὶ ἄκραν μυστικότητα, ὑπενθυμίζουσαν ἐν πολλοῖς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν τοῦ 1820, εἶχεν ἀνανθέσει τὸ ἔργον τῆς διαφωτίσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν Τυράνων παυθέντας ἑλληνοδιδασκάλους, ὡς καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προκρίτους, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνήργησε παρασκηνιακῶς, κατὰ τὰς Κοινοτικὰς ἐκλογὰς τοῦ 1934 νὰ ἐκλεγοῦν Πρόεδροι (Πάρεδροι) καὶ Κοινοτικὰ Συμβούλια (Δημογέροντες) πρόσωπα ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης καὶ ἀνεγνωρισμένου πατριωτισμοῦ, ἀποκλειομένων δειλῶν προσώπων καὶ μὴ ἐμπνεόντων ἐμπιστοσύνην. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχον ἐκδηλώσεις λιποψυχίας καὶ φόβοι περὶ τῆς τύχης τῶν οἰκογενειῶν των, ἐν περιπτώσει συλλήψεως, φυλακίσεως ἢ καὶ ἐκτοπισμοῦ, τὸ Γραφεῖον τοῦ Βασιλείου Σαχίνη, εἰς τὸ ὁποῖον ἤρχοντο κάθε Δευτέραν οἱ Δροπολίται καὶ αἱ Δροπολίτισσαι εἰς τὴν ἀγορὰν (τὸ παζάρι) καὶ διὰ τὰς συναλλαγὰς των, ἐνεθάρρυνε τοὺς διστακτικοὺς καὶ διεβεβαίωνεν αὐτοὺς — τί ἀληθῆς μίμησις τῆς Φιλικῆς

τοῦ 1820 — ὅτι τὰ βουνὰ τῆς Ἀρίνιστας, τῆς Κακαβιάς καὶ τοῦ Μπουρέτου ἔχουν μαυρίσει ἀπὸ χιλιάδες τσολιάδες, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἕτοιμοι νὰ εἰσβάλλουν εἰς τὴν Δρόπολιν, εὐθὺς ὡς γίνουν συλλήψεις καὶ ἐξορίαί τῶν ἀγωνιστῶν.

Εἰς κάθε χωρίον τῆς Δροπόλεως ὅπου ὑπῆρχεν ἑλληνοδιδάσκαλος παυμένος, συνειργάζετο οὗτος στενῶς μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος (Πάρεδρον), τὸν ἱερέα τοῦ χωρίου, τοὺς προκρίτους, τοὺς ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι μετέβαινον συχνὰ εἰς Ἰωάννινα καὶ Κέρκυραν, τοὺς μετανάστας ἐξ Ἀμερικῆς, τοὺς «Ἀμερικάνους» καὶ γενικῶς μὲ κάθε πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην. Διὰ τὴν καλυτέραν καὶ προσφορωτέραν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος, ἡ Δρόπολις διηρέθη εἰς τομεῖς. Ἐκάστου τομέως προΐστατο εἰς διδάσκαλος ὑποδεικνυόμενος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑποπροξενείου Γεωργίου Χαραλ. Παπαδοπούλου. Οὗτος ἤρχετο εἰς μυστικὴν σύσκεψιν μὲ τὸν διδάσκαλον ἑκάστου χωρίου καὶ μετέφερε τὰς ἐντολάς τῆς «Ἀνωτάτης Ἀρχῆς», ἡ ὁποία ἔδιδε τὴν δέουσαν κατεύθυνσιν. Κυριώτεροι τομεάρχαι εἰς τὴν Κάτω Δρόπολιν ἦσαν ὁ Νικόλαος Κων. Παπαδόπουλος, ἀπὸ τὴν Γορίτσαν, ὁ Γεώργιος Φιλίπ. Οἰκονομίδης καὶ Θωμᾶς Χρήστου Δίλλης (ἢ Καραλῆς), ἀπὸ τὴν Δερβιτσάνην, ὁ Πέτρος Παπαγεωργίου (ἢ Μπάγκας), ἀπὸ τὴν Γράψην, ὁ Ἀντώνιος Κυριάκης, ἀπὸ τὴν Γλύναν, ὁ Βασίλειος Βάσος ἀπὸ τὴν Κάτω Ἐπισκοπὴν καὶ ἄλλοι. Οἱ τομεάρχαι οὗτοι παρηκολούθουν τὰς κινήσεις τῶν ἀλβανοδιδασκάλων (κυβερνητικῶν), τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας των πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης, τὴν διαστροφὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ἠπείρου, τὴν ὁποίαν ἤθελον νὰ παρουσιάσουν ὡς ἀλβανικὴν, τὴν κατασκοπεΐαν τὴν ὁποίαν ἔκαμον εἰς τὰ διάφορα χωρία, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰς κατὰ τόπους ἀλβανικὰς ἀρχὰς Χωροφυλακῆς, καὶ ἐνημέρωνον ἀκολουθῶς τὰς προΐσταμένας ἀρχὰς.

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1934 οἱ τομεάρχαι εἰδοποιήθησαν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸ Ἀργυρόκαστον πρὸς λῆψιν ὁδηγιῶν. Ἡ Κεντρικὴ Ἀρχὴ ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα νὰ γίνῃ προσφυγὴ πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπογραφῆ σχετικὸν ἔγγραφον ὑφ' ὄλων τῶν κατοίκων καὶ νὰ σφραγισθῆ διὰ τῶν σφραγίδων τῶν Παρέδρων. Ἀντίγραφα τοῦ ἐγγράφου τούτου διενεμήθησαν εἰς τοὺς τομεάρχας πρὸς ὑπογραφὴν ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ τομέως των. Ἀληθῶς, μὲ πόσῃ μυστικότητι καὶ ἐχεμύθειαν περιεφέρετο τὸ ἔγγραφον τοῦτο πρὸς ὑπογραφὴν ἀπὸ Κοινότητος εἰς Κοινότητα! Ἀλλοίμονον δὲ ἂν περιήρχετο εἰς γνῶσιν τῶν ἀλβανικῶν ἀρχῶν ἡ τοιαύτη ἐνέργεια! Ὅχι μόνον θὰ ἐματαιοῦτο ἡ προσφυγὴ, ἀλλὰ καὶ αἱ συνέπειαι μιᾶς τοιαύτης ἐνεργείας, ἡ ὁποία ἐξέθετε τὴν Ἀλβανίαν

εἰς τὰ ὄμματα τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, θὰ ἦσαν ὀδυνηραὶ διὰ τοὺς ἑλληνοδιδασκάλους. Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο διαμαρτυρίας τῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἱστορίαν τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Δροπόλεως, ὡς τεκμήριον τῆς ζωτικότητος καὶ τοῦ μεγάλου πατριωτισμοῦ τῶν κατοίκων της, διότι μετὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Αὐτονόμου Ἠπεύρου τοῦ 1914, οὐδέποτε ἄλλοτε ἐγένετο τοιαύτη ἐνέργεια ἐπὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου! Εἶναι γεγονός ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν διαφόρων τομέων ὑπέγραψον τὴν πρὸς τὴν Κ.τ.Ε. διαμαρτυρίαν μετὰ πρωτοφανοῦς θάρρους καὶ μεγάλης ἐλπίδος. Νύκτα, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λύχνων καὶ τῶν λαμπάδων, κάτω ἀπὸ τὸ ἱερὸν εἰκόνισμα τοῦ σπιτιοῦ ὑπέγραψον τὸ ἔγγραφο τοῦτο οἱ Δροπολίται καὶ αἱ Δροπολίτισσαι.

Τὸ φρόνημα τῶν κατοίκων διὰ τῆς ἐνεργείας ταύτης ὄχι μόνον ἀνεπερώθη, ἀλλὰ τούναντίον ἐνισχύθη καὶ ἐπαναστατικῶς ἦσαν δὲ οὗτοι ἔτοιμοι, ἂν τοὺς ἐδίδοτο ὄπλισμός, νὰ ἀρχίσουν καὶ ἔνοπλον ἀγῶνα κατὰ τῶν δυναστῶν των ἀλβανῶν. Οὐδέποτε ἄλλοτε, κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἀλβανικὴν κατοχὴν (1920—1940), ἦτο τόσο ἀκμαῖον καὶ ἀνεπτυγμένον τὸ φρόνημα τῶν κατοίκων. Ἡ «Νέα Φιλικὴ Ἐταιρεία» εἶχεν ἐπιτύχει πλήρως εἰς τοὺς σκοποὺς της. Εἶχε κατορθώσει, εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα δύο ἐτῶν, νὰ ἀναπερώσῃ τὸ ἔθνικόν φρόνημα τῶν Μειονοτικῶν, νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ αἶσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὰς ἐνεργείας των καὶ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὀπισθεν τῆς «Ἐταιρείας», κρύπεται ἰσχυρὰ δύναμις, ἡ ὁποία κατευθύνει τὰς ἐνεργείας τῆς «Ἐταιρείας» καὶ ἡ ὁποία θὰ ἀναλάβῃ, μετ' ὀλίγον, τὴν ὑποστήριξιν τῶν δικαίων των παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν.

Ἀφοῦ τὸ πρὸς τὴν Κ.τ.Ε. ὑπόμνημα ὑπεγράφη, κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Δερβιτσάνης, ἐστάλη ἀκολουθῶς πρὸς ὑπογραφήν καὶ εἰς τὰ ἄλλα χωρία. Μέχρι τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1934 τὸ ὑπόμνημα εἶχεν ὑπογραφήν ὑπὸ 30.000 καὶ πλέον Ἑλλήνων τῆς Μειονότητος, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, καὶ ἀφοῦ ἀπετελέσθη ὀλόκληρον σῶμα, διεβιβάσθη ἀρμοδίως εἰς τὴν ἐν Γενεύῃ ἔδραν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ἐπειδὴ ὅμως παρῆλθεν ὀλόκληρον ἑξάμηνον ἀπρακτον, οἱ κάτοικοι εὐρίσκοντο εἰς διαρκῆ στενοχωρίαν καὶ ἀνησυχίαν, διότι μετ' οὐ πολὺ ἤρχετο ὁ Σεπτέμβριος καὶ οἱ ἀλβανοδιδάσκαλοι (κυβερνητικοὶ) θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὰς θέσεις των πρὸς συνέχισιν τοῦ ἐξαλβανιστικοῦ αὐτῶν ἔργου. Ἡ «Νέα Φιλικὴ Ἐταιρεία» ὅμως δὲν συνεμερίζετο τὴν στενοχωρίαν τῶν κατοίκων καὶ προητοιμάζετο διὰ νέον ἀγῶνα, διὰ τῆς κηρύξεως ἀπεργίας τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων. Οὕτω κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1934, οἱ τομεάρχαι ἐκλήθησαν

εἰς μυστικὴν σύσκεψιν ἐν Δερβιτσάνῃ. Ἐκεῖ ἦλθεν ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ὑποπροξενείου ἐν Ἀργυροκάστρῳ κ. Γεώργιος Χαραλ. Παπαδόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξεν εἰς αὐτοὺς τὸν νέον ἀγῶνα τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναλάβῃ ἡ Ἑλληνικὴ Μειονότης, ἕως ὅτου ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματός της ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν. Ὁ νέος ἀγὼν θὰ ἦτο σκληρότερος καὶ ἀποφασιστικώτερος, διότι ἡ Μειονότης ἔμελλε πλέον ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς νὰ διεκδικήσῃ τὰ καταργηθέντα προνόμιά της. Οἱ τομεάρχαι συνεφώνησαν ἀπολύτως πρὸς τὴν πρότασιν, περὶ κηρύξεως σχολικῆς ἀπεργίας, καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ διαφωτίσουν πρὸς τοῦτο τοὺς κατοίκους τῶν διαφόρων χωρίων περὶ τῆς ἡμέρας τῆς κηρύξεως τῆς σχολικῆς ἀπεργίας.

Τὴν 18ην Σεπτεμβρίου 1934 ἤρχισεν ὁ «Σχολικὸς ἀπεργιακὸς ἀγὼν», ὁ ὁποῖος δὲν ἐξεδηλώθη συγχρόνως εἰς ὅλας τὰς Κοινοτήτας ἀλλὰ σταδιακῶς. Κατ' ἀρχὰς ἀπήργησε τὸ σχολεῖον τῆς Δερβιτσάνης, Καλογοραντζῆς, Δουβιανῆς καὶ Γλύνας καί, μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἐπεξετάθη αὕτη καὶ εἰς τὰς λοιπὰς Κοινοτήτας, οὕτως ὥστε μέχρι τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1934 εἶχον ἀπεργήσει ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τῆς Μειονότητος.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἡ ΔΟΥΒΙΑΝΗ ΤΗΣ ΔΡΟΠΟΛΕΩΣ Β. ΗΠΕΙΡΟΥ» τοῦ ἐμβριθοῦς Λυκειάρχου καὶ ἀγαπητοῦ μοι φίλου Νικολάου Κωνσταντίνου Παπαδοπούλου, τοῦ ἀπὸ Γορίτσης τῆς Κάτω Δροπόλεως).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

Τὸ πρωτότυπον Ἀναφορᾶς τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος» πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Πρὸς

Τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα

τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν

Γενεύην

Κύριε Γενικὸν Γραμματεῦ,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι κάτοικοι τῆς Νοτίου Ἀλβανίας ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μειονότητα τῆς χώρας ταύτης, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἐπισύρωμεν τὴν εὐμενῆ ὑμῶν προσοχὴν ἐπὶ τῶν κάτωθι ἐκτιθεμένων γεγονότων:

Ἡ Ἑλληνικὴ μειονότης τῶν νοτίων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀλβανίας περιλαμβάνει κατὰ μὲγα μέρος χωρία τῶν ὁποίων μητρικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ Ἑλληνική.

Συμφώνως πρὸς τὴν δήλωσιν ἣν ἔκαμεν ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἐνώπιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1921, δικαιούμεθα νὰ συντηρῶμεν ἑλληνικὰ σχολεῖα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων μας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ.

Ἄλλ' ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, πρὸς τὸν σκοπὸν προφανῶς νὰ ἐξαλείψῃ παντελῶς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν, ἔλαβε διάφορα μέτρα περιοριστικὰ τῶν ἡμετέρων σχολικῶν ἐλευθεριῶν καταλήξασα ἐσχάτως εἰς τὴν τελείαν ἀπαγόρευσιν τῆς διδασκαλίας τῆς ἡμετέρας γλώσσης εἰς τὰ τέκνα μας.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας, εἰς τὰς ἀλβανικὰς ἐπαρχίας ὑπῆρχον περίπου τριακόσια πενήκοντα (350) ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δὲν ὑπῆρχον πλέον εἰμὴ (90) ἐνενήκοντα περίπου ἑλληνοδιδάσκαλοι. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μόνον ἕνδεκα (11) διδάσκαλοι τῆς ἑλληνικῆς ἐνεκρίθησαν.

Οί διδάσκαλοι οὔτοι συνετηροῦντο ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν Κοινοτήτων καὶ οὔτω τὰ κοινοτικά μας σχολεῖα ἐλειτούργουν χωρὶς νὰ προξενοῦν οὐδεμίαν δαπάνην εἰς βάρος τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

Οὐχ ἤττον αἱ ἄλβανικαὶ ἀρχαὶ πλειστάκις ἐπενέβησαν πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίων, ἀπειλοῦσαι ἡμᾶς διηνεκῶς, ὅτι θὰ ἔκλειον, ἐὰν ἤρνούμεθα νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς προσταγὰς των.

Οὔτω: 1) Ἐπεβράδυναν ἐνίοτε κατὰ πολλοὺς μῆνας τὸ ἄνοιγμα τῶν σχολείων μας ἀρνούμεναι ἀδικαιολογήτως νὰ ἐγκρίνωσι τὸν διορισμὸν τῶν κοινοτικῶν διδασκάλων τοὺς ὁποίους εἶχον προσλάβει αἱ κοινότητες. 2) Ἀπῆτουν ὅπως οἱ διδάσκαλοι οὔτοι γνωρίζωσι τὴν Ἀλβανικὴν καὶ ὑπέβαλλον αὐτοὺς εἰς ἐξετάσεις ἀποκλειστικῶς ἵνα, ἀπομακρύνωσι ἐκείνους, οἵτινες ἀνθίσταντο εἰς τὴν καταπάτησιν τῶν μειονοτικῶν μας δικαιωμάτων. 3) Ἐπέβαλλον ὅπως ὅλα τὰ μαθήματα διδάσκωνται εἰς τὴν Ἀλβανικὴν, ἀφήνουσαι οὔτω διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς ὀλίγας μόνον ὥρας καθ' ἑβδομάδα. 4) Ἀπηγόρευον εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ ὁμιλῶσι τὴν γλῶσσάν των κατὰ τὰ διαλείμματα. 5) Ἀπηγόρευον ἐπίσης τὰ ἑλληνικὰ ἄσματα.

Παρ' ὅλας αὐτὰς τὰς δυσχερείας, ἡ ἡμετέρα γλῶσσα ἐδιδάσκετο ὅπωςδῆποτε εἰς τὰ τέκνα μας. Ἴδου ὅπως ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἐφήρμοσεν ἐφέτος ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν τούτων διδασκάλων τὸν ὅπως ἄσχετον πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦτον Ἀλβανικὸν Νόμον περὶ ἰδιωτικῶν σχολῶν. Οὔτω διατάξασα τὰς κοινότητας ἵνα μὴ προσλάβωσι κοινοτικοὺς διδασκάλους, ἐπέτυχεν κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος τὴν ὀλοσχερῆ ἀργίαν τῶν σχολῶν μας.

Εὐθὺς ὡς ἐλάβομεν γνῶσιν τῶν ἐν λόγῳ ἀποφάσεων τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἐσπεύσαμεν νὰ ζητήσωμεν τὴν προσωπικὴν ἐπέμβασιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως Ζώγου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι θὰ εὐηρεστῆτο νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ δίκαιον τῶν αἰτημάτων μας καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς σχολικὰς μας ἐλευθερίας. Ἀλλ' αἱ ἀρχαὶ μας συνέλαβον καὶ ἐφυλάκισαν τὸν Πρόεδρον μιᾶς τῶν μεγαλυτέρων κοινοτήτων τῆς περιφερείας Δερβιτσάνης διότι ἐπέδωκε πρὸς τὸ Τηλεγραφεῖον τηλεγραφικὴν πρὸς τὸν Βασιλέα μας ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς ὡς ἄνω κοινότητός του, κατέσχον ἕτερον συνταχθὲν τηλεγράφημα, μᾶς ἀπηγόρευσαν καὶ μᾶς ἠμπόδισαν νὰ ἀποστείλωμεν τὰ πρὸς τὸν Μονάρχην ἀπευθυνθέντα τηλεγραφήματα καὶ προέβησαν εἰς παντὸς εἶδους πιεστικὰ μέτρα ἐναντίον μας.

Ἐπηκολούθησαν ἀνακρίσεις καὶ συλλήψεις, ἀπειλαί, φυλακίσεις, πίεσεις πανταχοῦ δὲ αἱ Ἀρχαὶ Διοικητικαί, Ἀστυνομικαὶ καὶ Στρατιω-

τικάί, ἐγνωστοποίησαν εἰς τοὺς κατοίκους τὰς βαρείας συνεπείας τῆς ἀνυπακοῆς των καὶ ἠπειλήσαν μὲ ἔξορίαν πάντα ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ἄνωτάτου Ἄρχοντος.

Ἐὰν εἰς τὰ ἀνωτέρω γεγονότα προσθέσωμεν τὸν βαθμαῖον ἀποκλεισμὸν τῆς ἡμετέρας γλώσσης ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας, τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ὁμιλίας τῆς ἐλληνικῆς εἰς τὰ σχολεῖα, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς, θέλετε ἀντιληφθῆ ὅτι αἱ Ἄλβανικαὶ ἀρχαί, ἔχουν θέσει εἰς ἐφαρμογὴν συστηματικὸν σχέδιον ἀντιβαῖνον πρὸς τὰς ἐπισημως ἀνειλημμένας ὑποχρεώσεις παρὰ τοῦ Ἄλβανικοῦ Κράτους ἢ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων ἐγγυᾶται τὴν διατήρησιν τοῦ Ἐθνισμοῦ μας.

ΕΞΟΧΩΤΑΤΕ

Ἐν ὀνόματι ἀπάσης τῆς ἐν Ἄλβανίᾳ ἐλληνικῆς μειονότητος, ἐπικαλούμεθα τὴν εὐμενῆ ἐπέμβασιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἵνα καταστήσῃ σεβαστὰς ἐκ μέρους τῆς Ἄλβανικῆς Κυβερνήσεως τὰς ἐπισημούς αὐτῆς ὑποχρεώσεις τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῇ δηλώσει της τοῦ 1921 καὶ ἐπαναφέρῃ τὰς ἐλευθερίας μας τὰς ἀφορῶσας τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων μας.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε, Κύριε Γενικὸ Γραμματεῦ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν ὑπολήψεως. 2.1.1934.

3^η ...

2^η ...

6^η ...

- 1. Ηγίας Ηλίας 2 Χρ. Τζάνης, 3 Νεπίστο Κόμα
- 4. Βασ. Τσαβός, 5 Αντ. Τσαβός, 6 Βασίλ. Τσιγγέλης

4^η ...

3^η ...

0 ...

- 1. Ηγία Ρούσ, 2 Σωτήρ Σαπάρ, 3 Βασ. Τσιγγέλης
- 4. Ηγία Αίγυπτος, 5 Γέσο Τσιγγέλης, 6 Σωτήρ Νεφέλης

2^η ...

1^η ...

0 ...

- 1. Βασίλ. Τσιγγέλης, 2. Ηγία Τραχίνας, 3. Αϊών Μελίος,
- 4. Βασίλ. Τσιγγέλης, 5. Ηγία Αίγυπτος, 6. Ζήσο Νεφέλης

3^η ...

2^η ...

0 ...

- 1. Χρυσό Πύργος, 2. Σ. Κεραμάρης, 3. Αϊών Πόλις,
- 4. Ηγία Μύρτος, 5. Σωτήρ Σαπάρ, 6. Β. Τσιγγέλης

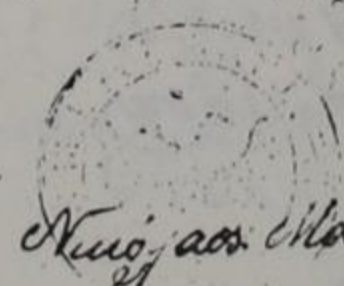

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Κωνσταντίνος Μανώλης
Παναγιώτης Μανώλης
Γεώργιος Μανώλης
Αναστάσιος Μανώλης
Νικόλαος Μανώλης
Χρήστος Μανώλης
Αλέξανδρος Μανώλης
Παύλος Μανώλης
Σπυρίδων Μανώλης
Αθανάσιος Μανώλης
Γεώργιος Μανώλης
Νικόλαος Μανώλης
Χρήστος Μανώλης
Αλέξανδρος Μανώλης
Παύλος Μανώλης
Σπυρίδων Μανώλης
Αθανάσιος Μανώλης

Κωνσταντίνος Μανώλης
Παναγιώτης Μανώλης
Γεώργιος Μανώλης
Αναστάσιος Μανώλης
Νικόλαος Μανώλης
Χρήστος Μανώλης
Αλέξανδρος Μανώλης
Παύλος Μανώλης
Σπυρίδων Μανώλης
Αθανάσιος Μανώλης
Γεώργιος Μανώλης
Νικόλαος Μανώλης
Χρήστος Μανώλης
Αλέξανδρος Μανώλης
Παύλος Μανώλης
Σπυρίδων Μανώλης
Αθανάσιος Μανώλης

Κωνσταντίνος Μανώλης
Παναγιώτης Μανώλης
Γεώργιος Μανώλης
Αναστάσιος Μανώλης
Νικόλαος Μανώλης
Χρήστος Μανώλης
Αλέξανδρος Μανώλης
Παύλος Μανώλης
Σπυρίδων Μανώλης
Αθανάσιος Μανώλης
Γεώργιος Μανώλης
Νικόλαος Μανώλης
Χρήστος Μανώλης
Αλέξανδρος Μανώλης
Παύλος Μανώλης
Σπυρίδων Μανώλης
Αθανάσιος Μανώλης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Αριστοφάνης Κρισταύρος
 Γεννημένος στην Αθήνα...
 Χειρογράφος...
 Αποφοίτησε από το...
 - 1845...
 - 1846...
 - 1847...
 - 1848...
 - 1849...
 - 1850...
 - 1851...
 - 1852...
 - 1853...
 - 1854...
 - 1855...
 - 1856...
 - 1857...
 - 1858...
 - 1859...
 - 1860...
 - 1861...
 - 1862...
 - 1863...
 - 1864...
 - 1865...
 - 1866...
 - 1867...
 - 1868...
 - 1869...
 - 1870...
 - 1871...
 - 1872...
 - 1873...
 - 1874...
 - 1875...
 - 1876...
 - 1877...
 - 1878...
 - 1879...
 - 1880...
 - 1881...
 - 1882...
 - 1883...
 - 1884...
 - 1885...
 - 1886...
 - 1887...
 - 1888...
 - 1889...
 - 1890...
 - 1891...
 - 1892...
 - 1893...
 - 1894...
 - 1895...
 - 1896...
 - 1897...
 - 1898...
 - 1899...
 - 1900...

Δημόσια Βιβλιοθήκη Κρήνης

Γεννημένος στην Αθήνα...
 Χειρογράφος...
 Αποφοίτησε από το...
 - 1845...
 - 1846...
 - 1847...
 - 1848...
 - 1849...
 - 1850...
 - 1851...
 - 1852...
 - 1853...
 - 1854...
 - 1855...
 - 1856...
 - 1857...
 - 1858...
 - 1859...
 - 1860...
 - 1861...
 - 1862...
 - 1863...
 - 1864...
 - 1865...
 - 1866...
 - 1867...
 - 1868...
 - 1869...
 - 1870...
 - 1871...
 - 1872...
 - 1873...
 - 1874...
 - 1875...
 - 1876...
 - 1877...
 - 1878...
 - 1879...
 - 1880...
 - 1881...
 - 1882...
 - 1883...
 - 1884...
 - 1885...
 - 1886...
 - 1887...
 - 1888...
 - 1889...
 - 1890...
 - 1891...
 - 1892...
 - 1893...
 - 1894...
 - 1895...
 - 1896...
 - 1897...
 - 1898...
 - 1899...
 - 1900...

Βίβλος...

1134

1 Ο Πατριάρχης...

- 2. Νίκος...
- 3. Ν. Ζωζός, 4. Νίκος...
- 5. Ανδρία Μόρτζι, 6. Σεντορί...

Σταυροειδής
Νίκος...

Βίβλος...

- 1. Βασ. Γένος, 2. Νικόλαος...
- 3. Νικόλαος...
- 4. Νικόλαος, 5. Νικόλαος...
- 6. Νικόλαος...

Ο Πατριάρχης...

- 1. Νικόλαος...
- 2. Νικόλαος...
- 3. Νικόλαος...
- 4. Νικόλαος...

Βίβλος...

1874

Ο Πατριάρχης...

- 1. Νικόλαος...
- 2. Νικόλαος...
- 3. Νικόλαος...
- 4. Νικόλαος...
- 5. Νικόλαος...
- 6. Νικόλαος...
- 7. Νικόλαος...
- 8. Νικόλαος...
- 9. Νικόλαος...
- 10. Νικόλαος...

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Βιβλιοθήκη του Χερσίου Ρασι...
18^{ος} αιώνας 1854

Ο πατέρας ναυτο γόχος

- 1 ΜΟΝΤΕΛ ΝΤΕΙΟΙΣ 2 Βασιλ. Αρμενίας 3 Ρυγιά Βασιλ.
- 4 Βασιλ. 5 Δουκ. του Μογγουαί 6 Χρυσό Νάϊκας
- 7 Βαγγελι Νάϊκας

Βιβλιοθήκη του Χερσίου Χασο...
18^{ος} αιώνας

Ο πατέρας Μαχαί Τάϊκος

- Μήτσιο Τάϊκος 2 Δωμ. Π. Τάϊκος 3 Βασιλ. Νάϊκος
- Ελευθέριος Τάϊκος

Βιβλιοθήκη του Χερσίου...
18^{ος} αιώνας

Ο πατέρας Τυχο Μουρ...

- 1 Κωνσταντίνος Νάϊκος 2 Βασιλ. Ρογίς 3 Βασιλ.
- 4 Βασιλ. Ρούδης 5 Τζαν Ντίβις 6 Μ.χ. Τούκας 7 Βασιλ. Χαϊβάνης

Ο πατέρας...
f. viii. 1854

Δημοσίου Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Νίκος Λύπης
 Βασίλειος Σόλης
 Μυαίος Κεφαλάς
 Ευάγγελος Κόπης
 Ηλιάς Μόσχος
 Μυαίος Κεφαλάς
 Γεώργιος Σόλης
 Νίκος Λύπης
 Βασίλειος Σόλης
 Μυαίος Κεφαλάς

Νίκος Λύπης
 Βασίλειος Σόλης
 Μυαίος Κεφαλάς
 Ευάγγελος Κόπης
 Ηλιάς Μόσχος

Βασίλειος Σόλης
 Ηλιάς Μόσχος
 Μυαίος Κεφαλάς
 Γεώργιος Σόλης
 Νίκος Λύπης
 Βασίλειος Σόλης
 Ηλιάς Μόσχος
 Μυαίος Κεφαλάς
 Γεώργιος Σόλης
 Νίκος Λύπης

Γεώργιος Σόλης
 Νίκος Λύπης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ.
ΤΟ ΛΥΚΟΦΩΣ ΤΗΣ «ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ».
ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ.
1941 — 1979

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΑΡΚΟΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ
ΣΤΟ ΛΥΚΟΦΟΣ ΤΗΣ «ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ»
ΑΤΑΡΑΧΙΑΣ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΙΑΝ ΑΥΤΗΣ
1879 - 1879

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Πίναξ μετονομασίας ἐνίων χωρίων
τῆς «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος».

Π Ι Ν Α Ξ

Μετονομασίας ἐνίων χωρίων τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος
ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις Ἀργυροκάστρου καὶ Ἀγίων Σαράντα (τῆς
τέως Νομαρχίας Ἀργυροκάστρου)

Ἐπαρχίας	Αὔξ. ἀρ.	Μετονομασία χωρίου Ἀπὸ	Εἰς
Ἀργυροκάστρου	1	Ἅγιος Νικόλαος	Ντρίτα
	2	Καχογοραντζή	Κρυονέρι
Ἀγίων Σαράντα	3	Ἅγιος Ἀνδρέας (Ἀγιαντράς)	Παρτιζάνι
	4	Βρωμερό	Μπρέγκας
	5	Καλύβια Πασιά	Κόντρα
	6	Κασίμ Ἀλάμπεη	Νεοχώρι
	7	Μεμούσμπη	Γιέτα Ἐρέ
	8	Μαυρόπουλον	Μπουρόνια
	9	Παλιαυλή	Κιαφντάρδαϊ
	10	Σαγιαλή	Μπλερίμας
	11	Ἰμερεφέντη	Βλαζερίμι
	12	Φανάρι	Ντρίτας
	13	Χαντίραγα	Λευτέρης Τάλιος
	14	Χότζια	Λειθαδιά

α) Ἡ ἀνωτέρω μετονομασία ἐγένετο, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 225 χρονολογίας 23 Σεπτεμβρίου 1975 Ἀποφάσεως τοῦ Προεδρείου τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας, δημοσιευθείσης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 5 τοῦ ἔτους 1975 (σελίδες 63 καὶ 64) φύλλον τῆς Ἀλβανικῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

β) Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1954 καὶ ἐντεῦθεν ἐδημιουργήθησαν οἱ ἐξῆς νέοι οἰκισμοὶ (νέα χωρία). Ἐν μὲν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἄνω Δροπόλεως (Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου) 1ον) «Τὰ Βρυσερά» ἐγγύτατα τοῦ χωρίου Κακαβιά τῆς ἀλβανο - ἐλληνικῆς μεθορίου, ἐνθα καὶ τὸ κέντρον τοῦ Συνεταιρισμοῦ «Λὲς Πάλ Τσοῦπι» καὶ 2ον) «Τὸ Λυκομύλι» κείμενον μεταξὺ τῶν χωρίων Σελειοῦ καὶ Κλεισαριοῦ. Εἶναι δὲ τοῦτο τὸ κέντρον τοῦ τετάρτου τοιμῆος τοῦ Συνεταιρισμοῦ τῶν «Βρυσερῶν».

Ἐν δὲ τῇ Ἐπαρχίᾳ τῶν Ἀγίων Σαράντα καὶ ἐν τῇ περιοχῇ τῇ γειτνιαζούσῃ μὲν τὰ χωρία Κρανιά, Φοινίκη, Ἰμερεφέντη (μετονομασθέν εἰς Βλαζερίμι) καὶ Γέρμα: 1ον) «Φυτόρια» καὶ 2ον) «Νταβέρα» παρὰ τοῖς χωρίοις Γράβα, Κομμάτι καὶ Καισαράτι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
Στατιστικὸς πίναξ πληθυσμοῦ τῆς Ἀλβανίας καὶ
Διοικητικὴ αὐτῆς διαίρεσις.

Συγκριτικὸς Πίναξ
Πληθυσμοῦ τῆς Ἀλβανίας καὶ Διοικητικὴ αὐτῆς διαίρεσις

Ἔτος	Πληθυσμὸς
1927	828.593
1934	1.085.000
1945	1.122.000
1950	1.218.000
1955	1.391.499
1964	1.838.000
1970	2.135.600
1979 ¹	2.594.600

1. Ἡ ἐφημερὶς «Λαϊκὸ Βῆμα» (*Ὄργανο τοῦ Δημοκρατικοῦ Μετώπου Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα) ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ φύλλον τῆς Ἀριθ. 36 (3311), τῆς Κυριακῆς 6ης Μαρτίου 1979, ὑπὸ τὸν τίτλον: «2.594.600 κάτοικοι ὁ πληθυσμὸς τῆς ΛΣΔ τῆς Ἀλβανίας» τὰ ἑξῆς:

«Ἀπὸ τῆς 7 ἕως τῆς 10 Γενάρη 1979 ἔγινε μ' ἐπιτυχία ἡ γενικὴ ἀπογραφὴ τοῦ πληθυσμοῦ. Μὲ βάση τὰ προκαταρκτικὰ δοσμένα τῆς Διευθυνύσεως Στατιστικῆς στὴν Ἐπιτροπὴ Κρατικοῦ Σχεδίου, ὁ πληθυσμὸς τῆς Λαϊκῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας στὴς 7 Γενάρη 1979 ἀνέρχονταν σὲ 2.594.600 κατοίκους.

Ἡ φυσικὴ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ μέσο ὄρο στὰ 10 τελευταῖα χρόνια ἦταν 23,2%.

Στὰ 34 χρόνια τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας μας αὐξήθηκε περίπου 2,5 φορές (ΑΤΣ)».

Ἐξ αὐτοῦ προκύπτει καὶ ἀνάλογος αὔξησις τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς μειονότητος».

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ

Μέχρι τοῦ ἔτους 1943 ἡ Ἀλβανία διοικητικῶς ἦτο διηρημένη εἰς δέκα Νομαρχίας, μὲ ἀναλόγους ὑποδιοικήσεις ἐκάστη τούτων. Ἦσαν δὲ αὗται: 1) Νομαρχία Βερατίου, 2) Νομαρχία Ντίμπρας, 3) Νομαρχία Δυρραχίου, 4) Νομαρχία Ἐλμπασανίου, 5) Νομαρχία Ἀργυροκάστρου, 6) Νομαρχία Κορυτσᾶς, 7) Νομαρχία Γοτσόβου, 8) Νομαρχία Σκόδρας, 9) Νομαρχία Τιράνων καὶ 10) Νομαρχία Αὔλωνος.

Ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Ἀλβανίας διαιρεῖται εἰς εἴκοσιν ἕξ (26) Ἐπαρχίας. Ἀ-

παντα τὰ Λαϊκὰ Συμβούλια τῶν Ἐπαρχιῶν ἔχουσι τὰς Ἐκτελεστικὰς Ἐπιτροπὰς τῶν. Αἱ Ἐπαρχίαι ἐκ Βορρᾶ πρὸς Νότον εἶναι:

- 1η) Ἐπαρχία Τροπόγια, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Μπαϊράμ Τσοῦρι.
- 2α) Ἐπαρχία Κούξι, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Κούξι.
- 3η) Ἐπαρχία Ντίμπρας, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Πεσκοπία.
- 4η) Ἐπαρχία Πούκας, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Πούκα.
- 5η) Ἐπαρχία Σκόδρας, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Σκόδραν.
- 6η) Ἐπαρχία Λέζια, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Λέζια.
- 7η) Ἐπαρχία Μιρντίτα, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Ῥέσιεν.
- 8η) Ἐπαρχία Μάτι, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Μπουρέλ.
- 9η) Ἐπαρχία Κρούγιας, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Κρούγια.
- 10η) Ἐπαρχία Τιράνων, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Τίρανα.
- 11η) Ἐπαρχία Δυρραχίου, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Δυρράχιον.
- 12η) Ἐπαρχία Ἐλπασάν, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Ἐλμπασάν.
- 13η) Ἐπαρχία Γκράμισι, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Γκράμισι.
- 14η) Ἐπαρχία Λιμπράζντ, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Λιμπράζντ.
- 15η) Ἐπαρχία Πόγγραντετς, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Πόγγραντετς.
- 16η) Ἐπαρχία Κορυτσᾶς, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Κορυτσά.
- 17η) Ἐπαρχία Κολιόνιας, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Ἐρσέκαν.
- 18η) Ἐπαρχία Σκραπάρ, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Ταιοροβόντα.
- 19η) Ἐπαρχία Μπερατίου, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Μπεράτι.
- 20η) Ἐπαρχία Λιούσνιας, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Λιούσνια.
- 21η) Ἐπαρχία Φίερι, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Φίερι.
- 22α) Ἐπαρχία Αὐλῶνος, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Αὐλών.
- 23η) Ἐπαρχία Τεπελενίου, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Τεπελένι.
- 24η) Ἐπαρχία Πρεμετῆς, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Πρεμετή.
- 25η) Ἐπαρχία Ἀργυροκάστρου, μὲ κέντρον τὴν πόλιν Ἀργυρόκαστρον.
- 26η) Ἐπαρχία Ἀγίων Σαράντα (Σαραντιοῦ) μὲ κέντρον τὴν πόλιν Σαράντι (Ἀγίων Σαράντα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ
Κατάργησις τῆς Θρησκείας.

STATUTI

I

KISHES ORTHODHOKSE AUTOQEFALE
TE SHQIPRIS
KORÇË
1929

Διὰ τὴν πληρότητα τοῦ ἔργου δημοσιεύομεν τὸ ἄρθρον 16 «περὶ προσόντων τῶν Ἐπισκόπων» ἐκ τοῦ ἐξ ἄρθρων 64 Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας — Κορυτσά 1929 — κατὰ μετάφρασιν τοῦ αλβανικοῦ πρωτοτύπου.

ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Ἄ ρ θ ρ ο ν 16. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος, οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ κατὰ τόπους Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι, ὁ Μέγας μητροφόρος Οἰκονόμος, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς καὶ οἱ βοηθοὶ καὶ ἀναπληρωταὶ κληρικοὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Ἐπισκόπων δεόν νὰ εἶναι ἐξ αἵματος καὶ γλώσσης Ἀλβανοὶ καὶ νὰ κέκτηνται ἀλβανικὴν ὑπηκοότητα.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 17. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ χειροτονηθησόμενοι Ἐπίσκοποι τῆς Ἀλβανίας, ἐκτὸς τῶν ἐν ἄρθρ. 16 διαλαμβανομένων προσόντων, δεόν νὰ κέκτηνται καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἀπαιτούμενα προσόντα, ἐπίσης δὲ νὰ εἶναι ἀπόφοιτοι πανεπιστημιακῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἐν περιπτώσει ἀδηρίτου ἀνάγκης καὶ διὰ χρονικὴν περίοδον μέχρι πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ δύναται νὰ χειροτονηθῇ Ἐπίσκοπος καὶ ὁ κекτημένος πτυχίον Πανεπιστημίου νομικῆς ἢ φιλολογίας, εἴτε Ὁρθοδόξου Σεμιναρίου ἰσοτίμου πρὸς Λύκειον.

Ἄρθρον 18. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ Ἐπίσκοποι πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν ὑποχρεοῦνται νὰ δώσωσι τὰς κατωτέρω διαβεβαιώσεις, μίαν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως καὶ ἑτέραν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ διαβεβαίωσις ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ὀρκίζομαι καὶ ὑπόσχομαι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς μου (ὡς Ἀρχιεπίσκοπος ἢ Ἐπίσκοπος) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ εἶμαι πάντοτε πιστὸς εἰς τὸν Βασιλέα τῶν Ἀλβανῶν, τὴν Πατρίδα καὶ τὸ Σύνταγμα τοῦ Βασιλείου. Ὁμοίως ὑποχρεοῦμαι νὰ ὀρκίσω καὶ πάντας τοὺς κληρικούς, οἵτινες θὰ χειροτονηθῶσιν ὑπ' ἐμοῦ».

Ἡ διαβεβαίωσις ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ὀρκίζομαι ἐπὶ τῇ (Ἀρχιεπισκοπικῇ ἢ Ἐπισκοπικῇ) συνειδήσει μου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ φυλάττω πίστιν εἰς τὰ Δόγματα, τοὺς Κανόνας καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανονισμοὺς, διὰ τῶν ὁποίων διατηρεῖται ἡ θρησκευτικὴ δογματικὴ ἐνότης καὶ ἀλληλεγγύη μετὰ τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν».

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας
22 Νοεμβρίου — Ἀριθ. 12 — Ἔτος 1967

Δ Ι Α Τ Α Γ Μ Α

ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΤΟΝΙΑΣ ΙΣΧΥΟΣ ΕΝΙΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ

Βάσει τοῦ ἀρθροῦ 58, ἐδαφ. 6, τοῦ Συντάγματος·

Προτάσει τῆς Κυβερνήσεως

Τὸ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ
Α Π Ε Φ Α Σ Ι Σ Ε Ν

Ἄρθρον 1

Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 743 χρονολογίας 26-11-1949 Διάταγμα «Περὶ Θρησκευτικῶν Κοινοτήτων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Διατάγματος ὑπ' ἀριθμ. 3660 χρονολογίας 10.4.1963· τὸ Διάταγμα ὑπ' ἀριθμ. 1064 χρονολογίας 4.5.1950 «Περὶ ἐγκρίσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἀλβανικῆς Μουσουλμανικῆς Κοινότητος»· τὸ Διάταγμα ὑπ' ἀριθμ. 1065 χρονολογίας 4-5-1950 «Περὶ ἐγκρίσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας»· τὸ Διάταγμα ὑπ' ἀριθμ. 1066 χρονολογίας 4-5-1950 «Περὶ ἐγκρίσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Κοινότητος τῶν Ἀλβανῶν Μπεκτασίδων»· τὸ Διάταγμα ὑπ' ἀριθμ. 1322 χρονολογίας 30-7-1951 «Περὶ ἐγκρίσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας», παύουσιν ἰσχύοντα.

Ἄρθρον 2

Τὸ παρὸν Διάταγμα τίθεται ἐν ἰσχύϊ αὐθωρί.
Τίρανα, τῆ 13 Νοεμβρίου 1967.

Ἄριθ. Διατάγματος: 4337

ΔΙΑ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
(Υπ.) Μπιλιμπιλ Κλόσι

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
(Υπ.) Χατζῆ Λέσι

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἡμῶν τῆς Δροπόλεως, ὅπως ἄλλως τε καὶ ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ Ἠπείρῳ, ἐλατρευόντο ἐν αὐτῇ οἱ θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὁ Ζεὺς, ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἄλλοι, ὡς τοῦτο μανθάνομεν ἐκ τῶν ἐν τῇ περιοκῇ τούτῃ εὐρεθέντων καὶ διασωθέντων ἐπιγραφῶν ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων, π.χ. ἐν τῇ ἀκροπόλει τοῦ Τεπελενίου εὐρέθη ἀνεπίγραφος στήλη πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος, μαρτυροῦσα τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ ἢ ἐτέρου τινὸς Θεοῦ. Κατὰ δὲ τὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὴν Πέρμαν, νοτιοδυτικῶς τοῦ χωρίου Σαρακινίστης τῆς περιφερείας Διουντζης, εὐρέθησαν χάλκινα νομίσματα, φέροντα ἐπὶ τῆς προσώψεως κεφαλὴν τοῦ Διός, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Διώνης.

Πότε ἀκριβῶς καὶ ὑπὸ τίνος διεδόθη ὁ Χριστιανισμὸς καὶ πότε ἀκριβῶς ἐνεφανίσθησαν αἱ πρῶται Χριστιανικαὶ Κοινότητες ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ἡμῶν οὐκ ἔστιν ἱστορικῶς γνωστόν. Πάντως ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ τετάρτου αἰῶνος τὸ Ἐπισκοπικὸν σύστημα διοικήσεως τῆς Ἠπεύρου φαίνεται ὅτι ἦτο ἀνεπτυγμένον, διότι ἔλαβον μέρος καὶ Ἐπίσκοποι τῆς Ἠπεύρου εἰς τὴν Πρώτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (τὸ 325 μ.Χ.), ὡς τοῦτο ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς Εὐσέβιος, ἐν τῷ βίῳ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου: «τῶν γ' οὖν Ἐκκλησιῶν ἀπασῶν, αἱ τὴν Εὐρώπην ἅπασαν, Λιβύην τε καὶ Ἀσίαν ἐπλήρουν τὴν τοῦ Θεοῦ λειτουργῶν τὰ ἀκροθίνια... Ἀλλὰ καὶ Θραῖκες καὶ Μακεδόνες, Ἀχαιοί τε καὶ Ἠπειρῶται...».

Αἱ πρῶται ἱστορικῶς μεμαρτυρημέναι Χριστιανικαὶ Κοινότητες ἦσαν αἱ τέσσαρες ἐκ τῶν ὀκτῶ Ἐπισκοπῶν τῆς παλαιᾶς Ἠπεύρου, ἦτοι αἱ Ἐπισκοπαὶ Ἀγχιάσμου, Ἀδριανουπόλεως, Φοινίκης καὶ Βουθρωτοῦ. Αἱ Ἐπισκοπαὶ αὗται, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ὁμωνύμων πόλεων καὶ ἐδρῶν αὐτῶν, ἢ ἐξέλιπον ἢ συνεχωνεύθησαν μετὰ τῶν γειτνιαζουσῶν Ἐπισκοπῶν. Μετὰ ταῦτα ἀναφαίνεται ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀρίζοντι ἡ Ἐπισκοπὴ ἀρχικῶς καὶ μετέπειτα Μητρόπολις Ἀργυροκάστρου. Ἡ Ἐπισκοπὴ αὕτη ὑπῆρξε μία τῶν ὀκτῶ Ἐπισκοπῶν τῆς Πα-

λαιᾶς Ἡπειροῦ, αἵτινες ἀνεφάνησαν πρὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Εἶχεν ἔδραν τὸ πρῶτον τὴν Ἀδριανούπολιν, κτισθεῖσαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου αἰῶνος μετὰ Χριστὸν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ καὶ ὀχυρωθεῖσαν τὸν ἕκτον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἐν τοῖς μεσαιωνικοῖς χρόνοις ἡ Ἀδριανούπολις ἀναφέρεται καὶ Ἀνδριανούπολις καὶ Δρυϊνούπολις καὶ Δρινούπολις. Τὸ ἀκριβὲς ἔτος τῆς ιδρύσεως τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀδριανουπόλεως εἶναι ἄγνωστον, βέβαιον ὅμως ὅτι ιδρύθη πρὸ τοῦ ἔτους 431, διότι τὸ ἔτος τοῦτο λαμβάνει μέρος ὁ Ἐπίσκοπος αὐτῆς Εὐτύχιος ἐν τῇ Τρίτῃ ἐν Ἐφέσῳ (τὸ ἔτος 431) Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. Ἐν τῷ Συνεκδήμῳ τοῦ Ἱεροκλέους ἀναφέρεται μία τῶν δώδεκα πόλεων, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Παλαιᾶς Ἡπειροῦ.

Ἡ ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀδριανουπόλεως, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ὁμωνύμου πόλεως ὑπὸ τῶν Γόθων τοῦ Τωτίλα, μετεφέρθη ἐν τῇ ἐντειχισμένῃ κωμοπόλει Ἐπισκοπῆς (ἔτος 558—1185). Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτης ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων, εἰς Γαρδίκιον καὶ τὴν Ἱερὰν Μονὴν Τσέπου ἢ Ὑψηλῆς Πέτρας (ἔτος 1185—1318 ἢ 1395), εἶτα δέ, διὰ πολιτικοὺς λόγους, εἰς Ἀργυρόκαστρον (ἔτος 1318—1924) καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 μέχρι σήμερον εἰς Δελβινάκιον τῆς ἐλευθέρας Ἡπειροῦ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὀγδόου αἰῶνος καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Τακτικοῦ τοῦ Παρισινοῦ Κώδικος 1555Α, ἡ Ἐπισκοπὴ Ἀδριανουπόλεως ἦτο ἡ πρώτη ἐκ τῶν ἕξ Ἐπισκοπῶν τῆς Μητροπόλεως Νικοπόλεως τῆς Παλαιᾶς Ἡπειροῦ. Τὸ ἔτος 1835 ἡ συνηνωμένη Ἐπισκοπὴ Δρυϊνουπόλεως, Δελβίνου καὶ Χειμάρρας προήχθη εἰς Μητρόπολιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὑπὸ τὸν τίτλον «Δρυϊνουπόλεως, Δελβίνου καὶ Χειμάρρας», λαβοῦσα τὸν ἀριθμὸν 64 ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Συνταγματικῷ, τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου φημιζομένου «Ὑπερτίμου καὶ Ἐξάρχου πάσης Χαονίας».

Μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἡπειροῦ ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ (ἔτος 1912—1913) ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ τῆς Ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως (ἢ καὶ Δροπόλεως) ἦτο ὁμαλή, διαταράχθη δὲ μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Ἀλβανίας εἰς αὐτόνομον κράτος, ἐν ἔτει 1913, ὅποτε ὀλόκληρος ὁ νομὸς Ἀργυροκάστρου, προσηρτήθη ἐν τῷ νεωστὶ ἰδρυθέντι ἄλβανικῷ κράτει. Τὸ ἔτος 1916 αἱ ἰταλικάι στρατιωτικάι ἀρχαί, αἱ καταλαβοῦσαι καὶ τὸ Ἀργυρόκαστρον, ἀπέπεμψαν βιαίως τὸν κανονικὸν Μητροπολίτην Δρυϊνουπόλεως Βασιλεῖον (κατὰ κόσμον Παπαχρίστου, ἐξ Ἄνω Λαμπόβου τοῦ Σταυροῦ παρὰ τὸ Λιμπόχοβον ὀρμώμενον), ἐγκατασταθέντα ἕκτοτε ἐν Δελβινακίῳ τῆς ἐλευθέρας Ἡπειροῦ, θανόντα δὲ καὶ ταφέντα αὐτόσε.

Μετὰ τὴν βιαίαν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου, δι-

ηθύνετο ἡ Μητρόπολις Ἀργυροκάστρου ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἑλμπασάν Οἰκονόμου Ἀθανασίου, ἐγγάμου καὶ πατρὸς τέκνων, τοῦ μετονομασθέντος Ἀμβροσίου (τὸ ἔτος 1929), ἀρχικῶς μὲν ὡς Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου (ἔτος 1916—1929), εἶτα δ' ὡς Ἐπισκόπου Ἀργυροκάστρου (ἔτος 1929—1936) ἀντικανονικῶς ἐκλεγέντος. Διὰ τῆς, βιαία κυβερνητικῆ ἐπιβολῆ, γενομένης πραξικοπηματικῆς ἀνακηρύξεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἀλβανικῆς Ἐκκλησίας, κατὰ Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1929, κατεπρακώθη πᾶσα ἐκκλησιαστικὴ ἐλευθερία τῶν ὀρθοδόξων, καταστάσης τῆς Ἐκκλησίας ὑποχειρίου τῇ Κυβερνήσει. Γνωστὰ τυγχάνουσι τὰ ἐκ τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ὁμογενοῦς μειονοτικοῦ πληθυσμοῦ προκληθέντα ἐν Δερβιτσάνη, Δελβίνῳ καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἡ σύλληψις ἀριθμοῦ ἱερέων τε καὶ προκρίτων. Κατὰ τὰ ἐπεισόδια ταῦτα τῆς Δερβιτσάνης οἱ ἱερεῖς τοῦ χωρίου ἠρνήθησαν νὰ συλλειτουργήσωσι μετὰ τοῦ ψευδοεπισκόπου Ἀμβροσίου, μεταβάντος πρὸς λειτουργίαν ἐκεῖ, προφασισθέντες ὅτι ἐπαύθησαν ὑπὸ τῆς Κοινότητος, ὑφ' ἧς ἐξηρτῶντο.

Τὴν 30ὴν Μαρτίου τοῦ ἔτους 1937 συνεστήθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡ Ἐπισκοπὴ Ἀργυροκάστρου ἐκ τμήματος τῆς Μητροπόλεως Ἀργυροκάστρου, ἀποτελέσαντος αὐτοτελῆ ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν. Τὴν 12ην Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω ἔτους ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βενιαμὴν (ἔτος 1936—1946), ἐν πανηγυρικῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκήρυξε καὶ ὑλόγησε, συνευλογούσης καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ Αὐτοκέφαλον (12ην Σεπτεμβρίου 1922) τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀνεξάρτητον διοργάνωσιν αὐτῆς ὑπὸ Ἱερὰν Σύνοδον, ἔχουσαν Πρόεδρον τὸν κατὰ καιροὺς «Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας». Μετὰ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου ὁ Πατριάρχης ἐπέδωσε τοῦτον εἰς τὸν Μητροπολίτην Τιράνων καὶ Δυρραχίου Χριστόφορον (κατὰ κόσμον Κίσην) καὶ τοὺς δύο χειροτονηθέντας Ἐπισκόπους, τὸν Ἀργυροκάστρου Παντελεήμονα (κατὰ κόσμον Παντελῆν Κοτόκον, ἐξ Ὀπαριτῆς Κορυτσᾶς ὀρμώμενον) καὶ τὸν Κορυτσᾶς Εὐλόγιον (κατὰ κόσμον Κουρίλαν καὶ τοῦτον ὀρμώμενον ἐκ Κορυτσᾶς).

Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν ἐν Ἀλβανίᾳ, κατὰ τὸ ἔτος 1944, τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστώτος τοῦ Ἐνβὲρ Χότζα, ἡ κυβέρνησις τῶν Τιράνων ἀνεγνώρισε τὰ Θρησκευτά δια Συντακτικῶν Πράξεων καὶ Νόμων. Οὕτω, τὸ ἔτος 1950, Ἐπίσκοπος Ἀργυροκάστρου διορίσθη ὁ ἐκ Πόγραντετς Δαμιανὸς (κατὰ κόσμον Δημήτριος Κοκονέτης). Τὸ ἔτος 1968 ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Τιράνων ἀναγγέλλει ἐν καυχῆσει ὅτι: «Ἡ Ἀλβανία ἔγινεν, ἐπισήμως πλέον, τὸ πρῶτον τελείως ἄθεον κράτος ἐν τῷ κόσμῳ», ἐνῶ τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμ-

ματος Ἐργασίας Ἀλβανίας (ΚΕΑ), ἡ ἔφημερίς «Ζέρι 1 Πόπουλιτ» (Φωνὴ τοῦ Λαοῦ) ἔγραφεν:

«Ἡ Ἀλβανία εἶναι ἡ πρώτη ἀθεϊστικὴ χώρα τῆς ὑψηλίου».

Ὁ Ἐνβέρ Χότζα εἰς τὰ «ΑΠΑΝΤΑ» ἀλβανιστὶ «VEPRA» του (τόμος 26ος Δεκέμβριος 1963 - Μάϊος 1964, σελὶς 89—98 γράφει, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ μετάφρασίν του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν:

«Νομίζω ὅτι ὁ βασικὸς κίνδυνος, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποτρέψουμε, εἶναι εἰς πρώτην γραμμὴν ἡ ὑπόθεσις τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδόξου λειτουργίας. Συνεχῶς πρέπει νὰ κάνουμε προσπάθειες γιὰ νὰ τὴν ἀηδιάσουν οἱ ἄνθρωποι, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποφεύγουν τὴν ἐκκλησίαν. Καθῆκον μας δηλαδὴ εἶναι, ὅταν σημαίνει ὁ κώδων τῆς ἐκκλησίας, οἱ ἄνθρωποι ἐπ' οὐδενὶ νὰ μεταβαίνουν ἐκεῖ. Ὅπου ὑπάρχει δυνατότης αἱ ἐκκλησίαι νὰ κατεδαφισθοῦν, φυσικὰ ὄχι δίκην ἐκστρατειῶν, ἀλλ' ἀναλόγως τῶν ἐμφανιζομένων περιπτώσεων. Ὁρθὸν καὶ πρέπον εἶναι ὅπως ἀπὸ διοικητικῆς πλευρᾶς γίνωνται συνεχῶς προσπάθειαι μὴ χορηγήσεως οὐδεμιᾶς ἀπολύτως ὑλικῆς βοηθείας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἰδεολογίας της. Κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ μεθόδους νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ ἐκδόσις θρησκευτικῶν βιβλίων, νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ κροῦσις τῶν κωδωνῶν τῶν ἐκκλησιῶν, νὰ μὴ γίνωνται θρησκευτικὰ μαθήματα κλπ. Οὕτω πᾶς θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, ὅπου ἡ Ἐκκλησία θὰ χρεωκοπήσῃ τελείως. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι, οἱ ἐκκλησιαζόμενοι ἄνθρωποι, ἀποτελοῦν τὴν δυνάμιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἔτσι καθίσταται εἰς ἡμᾶς γνωστόν, πόσαι αἱ δυνάμεις, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουμε».

Ὁ ἀθεϊσμός ἐν Ἀλβανίᾳ κατωχυρώθη καὶ διὰ τοῦ συντάγματος αὐτῆς τοῦ τεθέντος ἐν ἰσχύϊ τὴν 1ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1977. Ἀποτέλεσμα τοῦ ὀψίμου τούτου ἀθεϊσμοῦ ὑπῆρξεν ἡ δήμευσις τῆς περιουσίας τῶν τε Μοναστηρίων καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ κλείσιμον, καὶ ἐν πολλαῖς περιπτώσεσιν, ἡ ἐρείπωσις τῶν ναῶν, ὁ ἀποσχηματισμὸς τῶν ἱερέων, ἡ θραῦσις τῶν σταυρῶν ἐν τοῖς νεκροταφείοις, ἡ κατεδάφισις τῶν κωδωνοστασίων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τέλος ὁ ἐμπρησμὸς τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, ἱερῶν ἀμφίων καὶ εἰκόνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Λειτουργία τῶν Σχολείων τῆς «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος» κατὰ τὴν Μαρξιστικὴν - Λενινιστικὴν Θεωρίαν καὶ τὰ χρησιμοποιούμενα διδακτικὰ βιβλία.

ΜΕΧΜΕΤ ΣΙΕΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΜΑΣ (Εισηγητικὴ ἐκθεσις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας ἐν τῇ Ὀλομελείᾳ τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΕΑ τῆς 20ῆς Ἰουνίου 1969).

ΤΙΡΑΝΑ, 1969

(Μετάφρασις ἐκ τῆς ἀλβανικῆς τῆς ἀκροτελευτίου παραγράφου τῆς 53 σελίδος τοῦ βιβλίου, ἐξ 137 σελίδων).

Ἰδιαίτερον δεόν νὰ ἐπιδείξωμεν φροντίδα διὰ τὸ Ὀκτατάξιον Σχολεῖον τῶν Ἐθνικῶν Μειονοτήτων. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ δικαιώματος παιδείας ἐν τῇ μητρικῇ γλώσσῃ, ἀρχὴ ἣτις σταθερῶς διέπει τὸ Κόμμα μας, τὸ ἔργον τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ὀκταταξίου σχολείου τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς μειονότητος θὰ συνεχισθῇ, καταβαλλομένης μερίμνης διὰ τὴν τελείαν ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καθὼς καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης.

Ν Ο Μ Ο Σ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

(Ὡς ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδα Ἀργυροκάστρου «Λαϊκὸ Βῆμα», Ἀριθ. φύλλου 104(2335), Κυριακὴ 28 Δεκεμβρίου 1969).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

"Αρθρο 1

Τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα στηρίζεται πάνω σὲ δημοκρατικὲς σοσιαλιστικὲς ἀρχές, διαπνέεται ὀλοκληρωτικὰ ἀπὸ τὸν ἰδεολογικὸ μαρξιστικὸ - λενινιστικὸ ἄξονα καὶ ἀναπτύσσεται πάνω στὴ βάση τῆς ὀργανικῆς σύνδεσης τοῦ μαθήματος μὲ τὴν παραγωγικὴ δουλιὰ καὶ τὴ σωματικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀγωγή.

"Αρθρο 2

Ἡ παιδεία δίνεται γιὰ τὴ σχολικὴ νεολαία μὲ ἀπόσπαση ἀπὸ τὴ δουλιὰ καὶ γιὰ τοὺς ἐργάτες καὶ ἀγρότες χωρὶς ἀπόσπαση ἀπὸ τὴ δουλιὰ.

"Αρθρο 3

Ἡ παιδεία παίρνεται μὲσω ἑνὸς πλείου καὶ μαζικοῦ συστήματος σχολείων διαφόρων κατηγοριῶν, ποὺ συνδέονται μεταξὺ τους καὶ εὐρύνονται συνεχῶς.

"Αρθρο 4

Στὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα περιλαμβάνονται:

- α) Ἡ προσχολικὴ ἐκπαίδευση
- β) Ἡ γεννιὰ ἑξτάχρονη ἐκπαίδευση
- γ) Ἡ μέση ἐκπαίδευση
- δ) Ἡ ἐνώτερη ἐκπαίδευση

"Αρθρο 5

Ἡ παιδεία δίνεται δωρεὰν σ' ὅλους τοὺς κρίκους τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ στὰ ἐξωσχολικὰ ἰδρύματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

"Αρθρο 6

Ἡ προσχολικὴ ἐκπαίδευση ἔχει καθῆκον νὰ δώσει τὴν κοινωνικὴ

ἀγωγή στὰ παιδιὰ ἡλικίας ἀπὸ τριῶν μέχρι ἕξι χρόνων, σὲ τρόπο πὺν νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ σωματικὴ, διανοητικὴ ἀνάπτυξή τους καὶ ὁ ἐξοπλισμός τους μὲ τὰ πιὸ στοιχειώδη χαρακτηριστικὰ τῆς κομμουνιστικῆς ἠθικῆς καὶ ἡ προετοιμασία νὰ μποῦν στὸ σχολεῖο

Ἡ προσχολικὴ ἐκπαίδευση εἶναι γενικὴ, πραγματοποιεῖται βαθμιαία καὶ γίνεται στοὺς παιδικοὺς κήπους καὶ στὰ σπίτια τοῦ παιδιοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΟΧΤΑΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ἄρθρο 7

Ἡ ὀχτάχρονη ἐκπαίδευση ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ κρίκο τοῦ εκπαιδευτικοῦ συστήματος, εἶναι ἐνιαία, γενικὴ καὶ ὑποχρεωτικὴ γιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ ἀπὸ ἡλικίας 6 χρόνων.

Ἡ παραδοχὴ τῶν παιδιῶν στὴν ὀχτάχρονη ἐκπαίδευση σὲ ἡλικία ἕξι χρόνων ἐκτελεῖται βαθμιαία.

Ἄρθρο 8

Ἡ ὀχτάχρονη ἐκπαίδευση ἔχει σκοπὸ ὥστε, σύμφωνα μὲ τὴν ἡλικία τῶν μαθητῶν, νὰ δώσει ὁ αὐτοὺς τὶς πρῶτες βάσεις τῆς πολιτικῆς, ἰδεολογικῆς, ἠθικῆς, αἰσθητικῆς καὶ σωματικῆς ἀγωγῆς, νὰ τοὺς ἐξοπλίσει μὲ γενικὴ μόρφωση, νὰ τοὺς διαπαιδαγωγήσει μὲ τὴν ἀγάπη γιὰ τὴ δουλιὰ καὶ τὶς ἀπλὲς δεξιότητες δουλιᾶς, ἔτσι πὺν νὰ γίνουν ἱκανοὶ νὰ συνεχίσουν τὴ μέση ἐκπαίδευση καὶ νὰ προετοιμαστοῦν γιὰ νὰ πάρουν μέρος στὴν κοινωνικὴ ζωὴ καὶ στὴ σοσιαλιστικὴ παραγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

Η ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ἄρθρο 9

Ἡ μέση ἐκπαίδευση ἔχει καθῆκον ὥστε σύμφωνα μὲ τὴν ἡλικία, νὰ δώσει στοὺς μαθητὲς ὑγιὴ μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ, ἐπιστημονικὴ καὶ πολυτεχνικὴ κατάρτιση καί, μὲ βάση τὴν ὀργανικὴ ἐνότητα τοῦ μαθήματος μὲ τὴν παραγωγικὴ δουλιὰ καὶ μὲ τὴν σωματικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀγωγή, νὰ ἐξασφαλίσει τὴν ἀπαραίτητη θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ προετοιμασία τῶν μαθητῶν, ἔτσι πὺν νὰ γίνουν ἱκανοὶ νὰ πάρουν ἀμέσως

μέρος στην κοινωνική παραγωγή, να προπαιδευτοῦν γιὰ τὴν υπεράσπιση τῆς Πατρίδας καὶ νὰ ἐξοπλιστοῦν μὲ τὶς ἀπαραίτητες γνώσεις γιὰ νὰ συνεχίσουν ἀνώτερες σπουδές.

Ἄρθρο 10

Ἡ μέση ἐκπαίδευση εἶναι πολυειδῆς καὶ δίνεται στὶς διάφορες μεσαῖες ἐπαγγελματικὲς σχολές καὶ στὶς μεσαῖες γενικὲς σχολές.

Οἱ μεσαῖες ἐπαγγελματικὲς σχολές, ποὺ καταρτίζουν εἰδικευμένους ἐργάτες καὶ μεσαίους τεχνικοὺς διαφόρων ειδικοτήτων, εἶναι κατὰ κανόνα πλατιοῦ προφίλ. Οἱ μεσαῖες ἐπαγγελματικὲς σχολές μπορεί νὰ εἶναι μὲ ἕναν κλάδο, μὲ περισσότερους ἀπὸ ἕναν κλάδο ἢ ἐνωμένες μὲ κλάδους διαφόρων προφίλ ἢ τῆς γενικῆς μέσης ἐκπαίδευσης.

Ἄρθρο 11

Ἄλλα τὰ εἶδη μεσαίων σχολῶν γιὰ τὴ σχολικὴ νεολαία εἶναι τετράχρονα, ἔχουν ὅμοια διάρθρωση σχολικοῦ ἔτους καὶ ἐξασφαλίζουν περὶ τοῦ ἴσου ἐπίπεδο βασικῆς γενικῆς μόρφωσης.

Ἄρθρο 12

Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν μεσαίων σχολῶν μὲ ἀπόσπαση ἀπὸ τὴ δουλιὰ ἐργάζονται ἕνα χρόνο στὴν παραγωγή πρὶν συνεχίσουν ἀνώτερες σπουδές.

Ἄρθρο 13

Ἡ σωματικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀγωγή τῆς σχολικῆς νεολαίας, γίνεται στὸ σχολεῖο καὶ στὶς στρατιωτικὲς μονάδες καὶ ἐκτελεῖται ἐνιαῖο, συνδυασμένα, ὀργανικά, σύμφωνα μὲ τὴν ἡλικία καὶ τὸ φύλο, σύμφωνα μὲ ἰδιαίτερες διατάξεις.

Ἄρθρο 14

Οἱ μεσαῖες ἐπαγγελματικὲς σχολές γιὰ ἐργάτες καὶ συνεταιριστὲς χωρὶς ἀπόσπαση ἀπὸ τὴ δουλιὰ εἶναι κατὰ κανόνα στενοῦ προφίλ, ἡ φοίτηση σ' αὐτὲς εἶναι τετράχρονη, εἶναι μονόκλαδες ἢ πολὺκλαδες καὶ ἀνοίγουν κοντὰ στὶς οἰκονομικὲς ἐπιχειρήσεις καὶ γεωργικοὺς συνεταιρισμοὺς, ἢ σὲ ἐπαρχιακὴ βάση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

”Αρθρο 15

Ἡ ἀνώτερη ἐκπαίδευση ἔχει καθῆκον νὰ καταρτίσει νέους ἐπαναστάτες εἰδικούς, γαλουχημένους μὲ τὸ προλεταριακὸ πνεῦμα, διαμορφωμένους ἰδεολογικὰ καὶ πολιτικά, στὸ ἐπίπεδο τῶν ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης καὶ τεχνικῆς καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἀνάπτυξης τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ στὴ χώρα μας, ἱκανοὺς ἀπὸ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἄποψη γιὰ δουλιὰ καὶ γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς Πατρίδας.

Ἡ ἀνώτερη ἐκπαίδευση πραγματοποιεῖ αὐτὰ τὰ καθήκοντα μετὰ τὴν ἐξουσία τὸ δυνάμωμα τοῦ μαρξιστικοῦ - λενινιστικοῦ ἰδεολογικοῦ ἄξονα καὶ τῆς ὀργανικῆς ἐνότητας τοῦ μαθήματος μετὰ τὴν παραγωγικὴν δουλιὰ καὶ μετὰ τὴν σωματικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀγωγή.

”Αρθρο 16

Ἡ ἀνώτερη ἐκπαίδευση δίνεται στὸ πανεπιστήμιο καὶ στὰ ἄλλα ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια.

Τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια ἔχουν σχολές μετὰ διάφορους κλάδους καὶ εἰδικότητες, ὅπου ἡ κατάρτιση τῶν ἀνώτερων εἰδικῶν γίνεται κυρίως πάνω σὲ βάση πλατιοῦ προφίλ.

”Αρθρο 17

Στὶς ἀνώτερες σχολές οἱ σπουδές διαρκοῦν 3—4 χρόνια, καὶ σὲ ἰδιαίτερες περιπτώσεις 5 χρόνια. Ἡ στρουχτούρα τῆς σχολικῆς χρονιᾶς σ' ὅλες τὶς ἀνώτερες σχολές εἶναι ὅμοια ὅσον ἀφορᾷ τὴ θέση ποὺ πιάνουν τὸ μάθημα, ἢ παραγωγικὴ δουλιὰ καὶ ἢ σωματικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀγωγή.

”Αρθρο 18

Στὶς ἀνώτερες σχολές γίνονται δεκτοὶ μαθητὲς ποὺ τελείωσαν μεσαία σχολὴ καὶ ποὺ ἐξασκήθηκαν ὄχι λιγότερο ἀπὸ ἓνα χρόνο στὴν παραγωγή.

”Αρθρο 19

”Ολοὶ οἱ φοιτητές, ὕστερα ἀπ' τὴν ἀνώτερη σχολή, θὰ κάνουν

ὄχι τὸ ὡς ἐννιαὶ μῆνες ἐξάσκηση στὴ δουλιὰ καὶ ἓνα τρίμηνο φροντιστή-
ριο γιὰ τὴ στρατιωτικὴ κατάρτιση.

Ἄρθρο 20

Ἡ ἀνώτερη ἐκπαίδευση χωρὶς ἀπόσπαση ἀπ' τὴ δουλιὰ γιὰ τοὺς ἐρ-
γάτες καὶ τοὺς ἀγρότες, σὲ μιὰ ἀπ' τὶς κυριότερες μορφές γιὰ τὴν πα-
ραπέρα μαζικοποίηση τῆς ἀνώτερης ἐκπαίδευσης καὶ γιὰ τὴν ἄνοδο τοῦ
θεωρητικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν,
δίνεται σὲς ἀνώτερες σχολές ἢ στὰ παραρτήματά τους.

Ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν σὲς ἀνώτερες σχολές χωρὶς ἀπόσπαση
ἀπ' τὴ δουλιὰ εἶναι κατὰ κανόνα ἓνα χρόνο μακρότερη ἀπ' τὴ διάρκεια
τῶν ἀντίστοιχων κλάδων μὲ ἀπόσπαση ἀπ' τὴ δουλιὰ.

Ἄρθρο 21

Στὶς ἀνώτερες σχολές χωρὶς ἀπόσπαση ἀπ' τὴ δουλιὰ γίνονται δε-
χτοὶ ἐργαζόμενοι ποὺ τελείωσαν μεσαία σχολή καὶ ποὺ συμπλήρωσαν
ὄχι λιγότερο ἀπὸ ἓνα χρόνο ἄμεσα σὲ παραγωγικὴ δουλιὰ.

Οἱ ἐργαζόμενοι ποὺ τελείωσαν μεσαίας ἐπαγγελματικὲς σχολές χω-
ρὶς ἀπόσπαση ἀπ' τὴ δουλιὰ, πρὶν γίνουσι δεχτοὶ σὲς ἀντίστοιχες ἀνώτε-
ρες σχολές κατὰ κανόνα προπαρασκευάζονται ἓνα χρόνο γιὰ τὴ συμπλή-
ρωση τῆς γενικῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς μόρφωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

Ἄρθρο 22

Ἐκτὸς ἀπ' τοὺς κρίκους τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, γιὰ τὴν
κατάρτιση τῶν νέων εἰδικευμένων ἐργατῶν καὶ τὴν παραπέρα εἰδίκευ-
ση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν συνεταιριστῶν ἰδρύονται, μὲ βάση τὸ ὄχιτάχρο-
νο σχολεῖο, κατώτερα τεχνικο - ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα καὶ φροντιστή-
ρια διαφόρων προφίλ, μὲ ἀπόσπαση καὶ χωρὶς ἀπόσπαση ἀπ' τὴ δουλιὰ.

Γιὰ τὴν τελειοποίηση καὶ τὴν παραπέρα εἰδίκευση τῶν ἀνώτερων
στελεχῶν ὀργανώνονται ἰδιαίτερα φροντιστήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 23

Τὰ ἰδιαίτερα ζητήματα σχετικά μὲ τὸ νέο ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, ὅπως εἶναι ἡ ἐξάρτηση, τὸ ἄνοιγμα καὶ τὸ κλείσιμο τῶν διαφόρων σχολείων, ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν στοὺς διάφορους κλάδους τῶν ἀνώτερων σχολῶν, οἱ διευκολυντικοὶ ὅροι γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους ποὺ παρακολουθοῦν τὰ σχολεῖα χωρὶς ἀπόσπαση ἀπ' τὴ δουλιὰ, ἡ παραγωγικὴ δουλιὰ καὶ ἡ σωματικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀγωγή καθορίζονται μὲ ἰδιαίτερες διατάξεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Άρθρο 24

Ὁ νόμος ἀρ. 3697 ἡμερομηνία 11.6.1963 «Σχετικὰ μὲ τὴν ἀναδιοργάνωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος στὴ ΔΔΑ» καὶ τὸ διάταγμα ἀρ. 3746 ἡμερομηνία 11.11.1963 «Σχετικὰ μὲ τὴν ὑποχρεωτικὴ ὀχτάχρονη ἐκπαίδευση» καταργοῦνται.

Άρθρο 25

Τοῦτος ὁ νόμος θ' ἀρχίσει νὰ μπαίνει σὲ ἰσχὺ ἀπ' τὴ 1 Γενάρη τοῦ 1970.

Τίρανα, 24.12.1969

Άρ. 4623

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Προεδρείου τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς
τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας

ΧΑΤΖΙ ΛΕΣΙ

Ὁ γραμματέας τοῦ Προεδρείου τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς
τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας

ΜΠΙΛΜΠΙΛ ΚΛΟΣΙ

ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἡ ἐν Τιράνοις Πρεσβεία τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. Φ. 1140/13/ΑΣ 244 ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1972 ἐγγράφου της πρὸς τὸ Ὑπουρ-

γεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἀπέστειλε δέκα πέντε (15) διδακτικὰ βιβλία χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῶν Σχολείων τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος, περὶ τῆς ὕλης τῶν ὁποίων ἀναφερόμεθα λεπτομερῶς κατωτέρω. Τὰ περὶ ὧν πρόκειται βιβλία ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τῆς Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου εἰς τὸν ἐπισκεφθέντα τὴν πόλιν ταύτην, κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1972, Ἑλληνα πρέσβυ κ. Διονύσιον Καραγιάννην.

Πλέον τούτου, ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1979, ὑπὸ τῶν Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν παρεχωρήθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβεΐαν Τιράνων, τῇ αἰτήσει τῆς, ἕτερα σχολικὰ βιβλία τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικῆς Μειονότητος. Ὡς, ὅμως, ἐπεσήμανεν ἡ Πρεσβεΐα, τὰ διατεθέντα βιβλία δὲν καλύπτουσι τὸ σύνολον τῶν ἐν χρήσει σχολικῶν ἐγχειριδίων τῆς Μειονότητος. Εἰκάζεται ὅτι ὠρισμένα ἐξηρέθησαν μερίμνη τοῦ ἀλβανικοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Τὰ τεθέντα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνωτέρω βιβλία ἐξητάσθησαν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας τούτου ὑπηρεσίας με γνώμονα τὴν ἐξαγωγήν πολιτικῶν συμπερασμάτων ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ εἰδικώτερον τὴν ἐναντι τῆς νέας γενεᾶς ἐκπαιδευτικὴν πολιτικὴν τοῦ Ἀλβανικοῦ καθεστῶτος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἐξ Ἀργυροκάστρου Ἐνβέρ Χότζια. Ἡ φιλολογικὴ καὶ παιδαγωγικὴ ἐξέτασις τῶν ἀνετέθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Τὰ παραδοθέντα ταῦτα βιβλία εἶναι οὐχὶ παλαιότερων ἐτῶν 1955—1972 ἀλλὰ τῶν ἐτῶν 1973—1975 γραφέντα δηλαδὴ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐλληνο-ἀλβανικῶν σχέσεων καὶ χωρίζονται εἰς δύο κατηγορίας. Πρῶτον: Γενικῆς μαθήσεως, ὡς ἡ Ἀριθμητικὴ, Φυσιογνωσία, Ἱστορία τῆς Ἀλβανίας, Γεωγραφία τῆς Ἀλβανίας, Ἠθικὴ καὶ Πολιτικὴ Ἀγωγή (ἅπαντα τῆς Δ' τάξεως) καὶ Δεύτερον: Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς Γραμματικὴ Ἑλληνικῆς Γλώσσης (Δ'—Ζ' τάξεως), «Λογοτεχνικὰ Ἀναγνώσματα» (Δ'—Ζ' τάξεως), «Συντακτικὸν Ἑλληνικῆς Γλώσσης» (Η' τάξεως). Τὰ Γενικῆς μαθήσεως εἶναι μεταφράσεις ἐκ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀλβανικῶν. Ἀντιθέτως τὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, εἶναι πρωτότυπα, περιέχουσιν ὅμως καὶ ἀρκετὰς μεταφράσεις ἐξ ἀλβανικῶν κειμένων. Ἡ χρησιμοποιουμένη γλῶσσα εἶναι ἡ δημοτικὴ ἀλλὰ μὲ ὠρισμένους νεολογισμοὺς ὡς «κομπανιέρης», «οὐζίνα», «βετούρα», «ρόγα» (τραῖνο), «πιονέρηδες», «κουϊντάλια» καὶ ἄλλα.

Ἡ παρουσίασις καὶ ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου τῶν προσφάτως (1974—1975) ἐκδοθέντων σχολικῶν βιβλίων τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος θὰ ἦτο ἀτελής ἐὰν δὲν ἐπεχειρεῖτο ἀνάλογος ἀνάλυσις

καὶ ἐν συνεχείᾳ σύγκρισις πρὸς τὰ σχολικὰ βιβλία παλαιότερων ἐτῶν. Πρὸς τοῦτο ἐπελέγησαν δύο κατηγορίαι βιβλίων: 1ον) Βιβλία τῆς περιόδου 1956—1957, ὅτε ἡ Ἀλβανία ἐτέλει ὑπὸ τὴν Σοβιετικὴν ἐπιρροὴν καὶ δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐγκαινιάσει τὴν ἀγρίαν καταδίωξιν τῆς θρησκείας καὶ 2ον) βιβλία τῆς περιόδου 1970—1972 ἥτοι βιβλία συνταχθέντα μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀθεϊστικῆς προπαγάνδας καὶ πρὸ τῆς ἐπανασυνάψεως τῶν ἑλληνο-ἀλβανικῶν διπλωματικῶν σχέσεων.

Ἐμελετήθησαν τὰ ἐξῆς σχολικὰ βιβλία τῆς περιόδου 1956—1957: α') «Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ γιὰ τὰ Ἑφτατάξια Σχολεῖα» (Τίρανα 1957), β') «Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας γιὰ τὴν Δεύτερη τάξιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων» (Ἀργυρόκαστρον 1957) καὶ γ') «Ἀνθολογία γιὰ τὴν Ἑκτητὴ τάξιν τῶν Ἑφταταξίων Σχολείων» (Ἀργυρόκαστρον 1956). Εἰς ὅλα ἀντικατοπτρίζεται ἡ διεθνὴς θέσις καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ ἀλβανικοῦ καθεστῶτος τῆς ἐποχῆς. Κυριαρχοῦν ἡ ἐξύμνησις τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ τῆς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς ἀλληλεγγύης, στοιχεῖα δυσεύρετα εἰς τὰς σημερινὰς ἐκδόσεις. Ἀντιθέτως, στοιχεῖα προβαλλόμενα ἰδιαίτερος σήμερον, ὡς π.χ. ὁ ἀλβανικὸς ὑπερπατριωτισμὸς, ἡ προσωπολατρικὴ ἔξαρσις τῶν ἀρετῶν τῶν ἀλβανῶν ἡγήτόρων, ὁ ἀπομονωτισμὸς καὶ ἡ ξενοφοβία εἰς τὰς παλαιότερας ἐκδόσεις ἐμφανίζονται ὑπὸ ἡπίαν μορφήν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τὴν ἀθεϊστικὴν προπαγάνδαν, ἡ ὁποία τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν εἶχε λάβει εἰσέτι τὸν σημερινὸν ἐξοργιστικὸν χαρακτῆρα.

Βεβαίως ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας εἶναι ἀνύπαρκτος. Ἐν τούτοις, οἱ συντάκται τῶν βιβλίων παρουσιάζουσιν ἐμμέσως ἀρκετὰ στοιχεῖα περὶ τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τῶν Ἑλλήνων.

Αἱ πρόσφατοι ἐκδόσεις τῶν ἐγχειριδίων τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος ἐν Ἀλβανίᾳ εἶναι ἀποκαλυπτικαὶ τόσον διὰ τὸν τρόπον μετὰ τοῦ ὁποῖον διαπαιδαγωγεῖται ἡ νέα γενιά, ὅσον καὶ διὰ τὰς μακροπρόθεσμοις ἐπιδιώξεις τοῦ ἀλβανικοῦ καθεστῶτος ἔναντι τῆς Μειονότητος. Ὡς πρὸς τὰς γενικὰς κατευθύνσεις τῆς ἐκπαιδεύσεως αὗται εἶναι κοινὰ δι' ἀλβανοὺς καὶ Ἕλληνας, ἥτοι ἡ καλλιέργεια πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ Κόμμα καὶ τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ Ἐνβέρ Χότζια· ἡ ἐθνικιστικὴ παρουσίασις τοῦ ἀλβανικοῦ παρελθόντος μετὰ ἀνάλογον καλλιέργειαν αἰσθήματος ἀπομονωτισμοῦ· καὶ ἡ ἔπαρσις τοῦ «ἐθνικο-ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος» ὡς ἀφειτηρία διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῆς νέας κοινωνίας, τοῦ νέου ἀνθρώπου.

Εἰδικώτερον ἔναντι τῆς ἐθνικῆς ἑλληνικῆς μειονότητος, ἀφ' ἑνὸς μὲν διαπιστοῦται ἡ μεμετρημένη — πλὴν ὅμως ἐπαρκῆς διὰ τὴν συντήρησίν της — διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν

διαφαίνεται πρόθεσις βιαίας ἀλβανοποιήσεως τοῦ ἑλληνογλώσσου περιβάλλοντος ἐντὸς τοῦ ὁποίου διαβιοῖ ἡ Μειονότης (ἑλληνικὰ ὀνοματεπώνυμα, τοπωνύμια, κλπ.). Εἰς ἀντιστάθμισμα τῶν παραχωρήσεων τούτων, τὸ ἀλβανικὸν καθεστῶς ἐφαρμόζει πολιτικὴν πλήρους ἀποκοπῆς τῆς Μειονότητος ἀπὸ τὰς ρίζας τῆς τὸν Ἑλληνισμὸν (ἀποσιώπησις τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ πολιτισμοῦ, παντελῆς ἔλλειψις στοιχείων περὶ συγχρόνου Ἑλλάδος, κατάργησις ἠθῶν καὶ ἐθίμων συνδεόντων Μειονότητα μὲ τὸν Ἑλληνισμὸν ἐν γένει). Ταῦτοχρόνως προβάλλει εἰς τὸ ἔπακρον τοὺς δεσμοὺς καὶ τὰ κοινὰ συμφέροντα Ἑλλήνων τῆς Μειονότητος καὶ Ἀλβανῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀρκεῖ. Ἐφ' ὅσον ἡ γλῶσσα καλλιεργεῖται, καί, δι' ἰδεολογικοὺς ἢ πολιτικοὺς λόγους δὲν ἐπιλέγεται ἡ ὁδὸς τῆς βιαίας ἀλβανοποιήσεως, υἰοθετεῖται ἕτερα μέθοδος μακροχρονίου ἀποδόσεως. Αὕτη συνίσταται εἰς τὴν καλλιέργειαν αἰσθήματος αὐτοφυοῦς καὶ αὐθυπάρκτου ὑποστάσεως τῆς Μειονότητος ἐντὸς τῆς Ἀλβανίας. Τὰ ἐπιλεγέμενα κείμενα τῶν ἐγχειριδίων ὁμιλοῦσιν ἅφ' ἑαυτῶν διὰ τὴν προσπάθειαν δημιουργίας ἐνὸς ἀλβανικοῦ πληθυσμοῦ, ἑλληνοφώνου μὲν, ἀλλὰ τελείως ξένου καὶ ἀποκομμένου ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπον Ἑλληνισμὸν. Ἐνὸς πληθυσμοῦ ὁμοιάζοντος προφανῶς πρὸς τοὺς ἑλληνοφώνους Ἰταλοὺς τῆς Κάτω Ἰταλίας. Εἰς τοῦτο, βεβαίως, μεγάλως συμβάλλει ἡ πλήρης κατάργησις τῆς Χριστιανικῆς λατρείας μετὰ τῶν, σὺν αὐτῇ, ἠθῶν καὶ ἐθίμων.

Ἡ σύγκρισις τῶν προσφάτων ἐκδόσεων πρὸς ἀναλόγους ἐκδόσεις παλαιότερων ἐτῶν εἶναι ἐνδεικτικὴ τῶν διαφόρων φάσεων ἐξ ὧν διήλθεν ἡ ἀλβανικὴ πολιτικὴ ἔναντι τῆς «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος».

Συμπερασματικῶς, ἀπὸ τὴν συστηματικὴν μελέτην ὑπὲρ τριάκοντα βιβλίων, τριῶν περιόδων, προκύπτει ἐν θετικὸν καὶ ἐν ἀρνητικὸν στοιχεῖον διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος ἐν Ἀλβανίᾳ. Τὸ θετικὸν εἶναι ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ κίνδυνος τῆς γλωσσικῆς ἀφομοιώσεως δὲν εἶναι μέγας ἢ ἄμεσος, τοῦλάχιστον διὰ τὴν περίοδον τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Τὸ ἀρνητικὸν εἶναι ὅτι ἡ ἐπισημανθεῖσα τάσις καλλιέργειας ἰδιομόρφου αὐθυπάρκτου μειονοτικῆς — εἰς τὴν θέσιν ἑθνικῆς ἑλληνικῆς — συνειδήσεως, μὲ κατάλληλον ἀπομάκρυνσιν τῆς νέας γενεᾶς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνισμὸν, δημιουργεῖ μακροπροθέσμως σοβαροὺς κινδύνους διὰ τὴν ὑπαρξιν τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος εἰς Ἀλβανίαν. Εἰς τοῦτο συντελεῖ ἀποφασιστικῶς ἡ κατάργησις τῆς Θρησκείας, συνεκτικοῦ ὡσαύτως κρίκου τῆς Μειονότητος μὲ τὸν Ἑλληνισμὸν.

Παρουσιάσεις καὶ ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου τῶν πρώτων
δέκα πέντε βιβλίων τῆς περιόδου 1970—1972

1. Διὰ τὴν Πρώτην τάξιν χρησιμοποιοῦνται: α) Τὸ «Ἀναγνωστικὸν» τῶν Σ. ΟΣΜΑΝΙ — Κ. ΓΙΟΡΓΕΟΝΙ καὶ Σ. ΒΙΓΚΑΝΙ — Λ. ΧΑΡΙΤΟ. Εἶναι μετάφραση ἀπὸ τὰ ἀλβανικά: «Ἀναγνωστικὸν γιὰ τὴν Πρώτην τάξιν», ἔκδοσις 1971. Τυπώθηκε στίς 24.1.1972 σὲ 1.800 ἀντίτυπα, Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» - Ἀργυρόκαστρο. Ἀριστερὰ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ Ἀναγνωστικοῦ τούτου ὑπάρχει ἀλβανιστὶ πινακὶς «LAVDI P.P. SH. = ΔΟΞΑ ΤΩ ΚΟΜΜΑΤΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ» καὶ β) Ἡ «ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ» τοῦ Φ. ΤΣΙΟΥΚΛΑ. Προσαρμογὴ ἀπὸ τὸ ἀλβανικὸ κείμενον «Γραμματικὴ γιὰ τὴν Πρώτην τάξιν» Ἀ. Ντουχατζίου — Κ. Τζιουμάρι. Ἑκτη ἔκδοσις, Τίρανα 1967. Τυπώθηκε στίς 26.2.1968 σὲ 4.000 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο.

2. Διὰ τὴν Δευτέραν τάξιν χρησιμοποιοῦνται: α) Ἡ «ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ», Τίρανα 1970. Ἐκδοτικὸν Σχολικοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1970. Τυπώθηκε στίς 15.11.1969. Ἀνατύπωση στὰ 1970 σὲ 4.500 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη βιβλίου: Εἰς τὴν σελίδα 47: «Καὶ σὶ ἄλλα χωριά ἦρθαν οἰκογένειαι ἀπὸ τὶς πόλεις. Στὴ Δουβιανη, στὴ Γιουρατζῆ καὶ στὴ Δερβιτσάνη ἦρθαν ἀπὸ τὸ Δέλβινο, ἀπὸ τὸ Πρεμέτι καὶ τὴν Αὐλῶνα. Πόσο εὐτυχισμένοι εἶναι τώρα, ποὺ ζοῦν καὶ δουλεύουν στὰ ὄμορφα χωριά τους!» Καὶ β) Ἡ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. Ἐκδοτικὸν Σχολικοῦ Βιβλίου Τίρανα, 1971. Μετάφρασις ἀπὸ τὴν ἀλβανικὴν ἀριθμητικὴν Β΄ τάξεως, ἔκδοσις 1970. Τυπώθηκε στίς 10.4.1971. Ἀνατύπωση στὰ 1971. Τυπώθηκε σὲ 1.500 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο.

3. Διὰ τὴν Τρίτην τάξιν χρησιμοποιεῖται ἡ «ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας». Τίρανα 1970. Τυπώθηκε στίς 28.2.1970. Ἀνατύπωση στὰ 1970. Τυπώθηκε σὲ 2.800 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη εἰς τὰς σελίδας 3, 71 καὶ 73: «Εἶμαι μικρὸς, πολὺ μικρὸς μὰ ἔχω τ' ὄνομα Ἀλβανός. Ὅσο νὰ ζῶ θὰ προσπαθῶ γιὰ τὴν πατρίδα τὸ λαόν. Καὶ κράζω μὲ τρανὴ φωνή. Ζήτω Ἀλβανία, ὦ μάνα ἐσύ!».

Τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἐπίθετα τῶν ἀνθρώπων. Π.χ. Χαρίλαος, Εὐτυχία, Ἀρτάν, Τεύτα, Ναῖμ Φράσιερι, Ἀβνὶ Ρουστέμι, Ἀλὶ Κελμέντι, Κεμάλ Στάφα, Λευτέρης Τάλλιος, Ἀντέμ Ρέκα.

«Ἡ πεδιάδα τῆς Δρόπολης εἶναι πολὺ ὄμορφη. Ἀριστερὰ ἀπὸ τὸ Δημόσιον δρόμον, καθὼς πηγαίνομε πρὸς τὸ Ἀργυρόκαστρο, εἶναι χτισμένα μὲ ἄσπρη πέτρα πολλὰ ὄμορφα χωριά. Ἐδῶ εἶναι καὶ ἡ Μπόντιστρα, τὸ χωριὸν τοῦ πεσόντα Γρηγόρη Μπάρκα, τὸ Ζερβάτι, τὸ χωριὸν τοῦ πε-

σόντα Λάμπη Νίκα, καὶ ἡ Δερβιτσάνη, τὸ χωριὸ τοῦ πεσόντα Γιάννη Στέργιου. Στὸ τέλος σχεδὸν τῆς πεδιάδας ἀπ' τὸ Βορρά, στοὺς πρόποδες τοῦ Πλατυβουνιοῦ, εἶναι χτισμένο τὸ Ἀργυρόκαστρο, ποὺ γεννήθηκε ὁ σύντροφος Ἐνβέρ Χότζια».

4. Διὰ τὴν Τετάρτην τάξιν χρησιμοποιοῦνται: α) «ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ». Ἐκδοτικὸ Σχολικοῦ Βιβλίου Τίρανα, 1971. Τυπώθηκε στὶς 1.3.1971. Ἀνατύπωση στὰ 1971. Τυπώθηκε σὲ 1.400 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη βιβλίου εἰς σελίδα 51: «Τὸ ἐρωτηματικὸ τὸ μεταχειρίζομαστε ὅταν ρωτοῦμε. Π.χ. Πότε ἔγινε τὸ Συνέδριο τοῦ Πρεμετιοῦ; Ποῦ ἔγινε; Ποιὸς πῆρε μέρος σ' αὐτό; Τί ἀποφάσισε;» β) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. Ἐκδοτικὸ Σχολικοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1970. Μετάφρασι ἀπὸ τὴν ἄλβανικὴ ἀριθμητικὴ Δ' τάξης 1969 (Ἀνατύπωση). Τυπώθηκε στὶς 30.6.1970 σὲ 2.600 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» — Ἀργυρόκαστρο. γ) ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΙΑ τῶν Ε. ΤΣΙΟΜΟ — ΓΚ. ΣΑΝΤΟ. Ἐκδοτικὸ Σχολικοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1971. Τυπώθηκε στὶς 30.6.1971. Μετάφρασι ἀπ' τ' ἄλβανικά: «ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΙΑ γιὰ τὴν Δ' τάξη». Ἀνατύπωση 1970. Ἀνατύπωση στὰ 1971. Τυπώθηκε σὲ 3.100 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη βιβλίου εἰς τὰς σελίδας 191 καὶ 231: «Ἡ Κορυτσᾶ εἶναι ἱστορικὴ πόλις. Στὰ περασμένα οἱ κάτοικοι τῆς Κορυτσᾶς ἔπαιξαν σοβαρὸ ρόλο στὸ ἐθνικὸ κίνημα γιὰ τὴ λευτεριά καὶ ἀνεξαρτησία. Στὶς 7 Μάρτη τοῦ 1887, στὴν περίοδο τῆς τουρκικῆς σκλαβιάς, ἄνοιξε στὴν Κορυτσᾶ τὸ πρῶτο ἄλβανικὸ σχολεῖο. Ἡ 7 Μάρτη γιορτάζεται σήμερον ὡς «Μέρα τοῦ Δασκάλου».

«Στὴν περίοδο τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ πολέμου ἡ Κορυτσᾶ ἦταν σπουδαῖο κέντρο τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας».

«Τὸ Ἀργυρόκαστρο εἶναι πόλις - Μουσεῖο... Στὸ Ἀργυρόκαστρο γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε ὁ ἀγαπημένος μας καθοδηγητὴς σύντροφος Ἐνβέρ Χότζια».

5) Διὰ τὴν Πέμπτην τάξιν χρησιμοποιοῦνται: α) «ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΟΧΤΑΧΡΟΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ», Τίρανα 1970. Ἀνατύπωση στὰ 1970. Τυπώθηκε σὲ 2.700 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη βιβλίου. Εἰς τὴν σελίδα 46 ὑπάρχει διήγημα τοῦ Σπύρου Τζιά μὲ τίτλον «ΠΟΛΕΜΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ». Εἰς σελίδα 57 διήγημα τοῦ Πάνου Τσοῦκα μὲ τίτλον «ΚΑΙ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΓΑΣ ΝΙΚΗΘΗΚΕ». β) ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ τῶν Δ. Παλά, Γ. Λίτση, Φ. Τσιούκλα. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΟΧΤΑΧΡΟΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ. Τυπώθηκε στὶς 3.8.1971 σὲ 2.900 ἀντίτυ-

πα. Τυπογραφείο «ΦΙΛΙΑ» Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη βιβλίου: Εἰς σελίδας 68 καὶ 81: «Κύρια οὐσιαστικὰ λέγονται τὰ ὀνόματα κλπ. Π.χ. Λευτέρης Κεμάλ, Μπάλιος, Ἀργυρόκαστρο, Ἀλβανία. Τομόρι...» Τὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα: Πύρρος - Ζῆσος, Καστριώτης, Λέκας, Τσιαγιούπι (Ἀντῶν Ζάκο) - Μιγκέν (Μιλὸς Γκέργκ Νικόλα). «Τὰ ὀνόματα τῶν λαῶν: Ἀλβανός, Κινέζος, Βιετναμέζος».

Εἰς τὴν σελίδα 11 τὸ ποίημα τοῦ Α. Βάρφη «Οἱ φρουροί».

Εἰς τὰς σελίδας 20, 26, 27, 31, 35, 38, 39, 51—52, 70, 81, 41 καὶ 99: «Ἡ ὁμορφὴ μας χώρα...» «Στὶς πόλεις, στὰ χωριά μας, τραγούδια ἀντηχοῦν. Τὸ Κόμμα κι' ὁ Ἐνβέρ σὰν τὰ βουνὰ νὰ ζοῦν»

«Ὁ λόγος τοῦ Σκεντέρμπεη τοῦ Φ. Νόλι».

«Νὰ ζεῖ τὸ Κόμμα κι' ὁ Ἐνβέρ».

«Τὰ χωριά τῆς Δρόπολης... μὰ δὲν ἦταν πάντα χαρούμενοι...» «Ἦρθε ἡ μέρα τῆς λευτεριάς. Στὴ Δρόπολη ἦρθε τὸ νερὸ καὶ ἐγίναν πολλὰ ἔργα. Ὅπως σ' ὅλη τὴν Ἀλβανία ἔτσι καὶ στὴ Δρόπολη, ἡ ζωὴ γίνεται ὀλοένα καὶ πὺ χαρούμενη μὲ καθοδηγητὴ τὸ ἡρωϊκὸ μας Κόμμα».

«Παράδειγμα: Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες μας πῆραν τὸν δρόμο τῆς καταραμένης ξενιτιάς... Ὑπάρχουν ἀνάμεσά μας γυναῖκες, ποὺ παντρέφτηκαν μόνο βλέποντας τὴ φωτογραφία τοῦ ἀνδρα... (Ἀπὸ τὸ γράμμα 200 γυναικῶν τῆς Δρόβιανης πρὸς τὸν σ. Ἐνβέρ)».

«Σ' ἔχω στὴν καρδιά μου». (Παιῖμα ἀναφερόμενο εἰς τὸ Κόμμα Ἐργασίας Ἀλβανίας).

«Μιὰ χούφτα πατρικὸ χωριό» (Διήγημα τοῦ Π. Τσούκα).

«Τελεία βάζομε...» Τοῦ Π. Τσούκα «Οἱ μικροὶ σύνδεσμοι».

«Τὰ Εἰσαγωγικά: Τὸ «ΛΑ·Ι·ΚΟ ΒΗΜΑ» δίπλα σὶ' ἄλλα ὄργανα τοῦ Τύπου, ἐγίνε ἐφημερίδα τῶν μαζῶν, βῆμα τοῦ λαοῦ, κλπ.»

«Ρεπορτάζ ἀπ' τὴ Φιέρζα, τοῦ Σ. Τζιᾶ».

«Ἀσκηση 148. Κείμενο ἀναφερόμενον εἰς Λαϊκὴν Δημοκρατίαν Κίνας».

«Ἀσκηση 127: Διήγημα τοῦ Φ. Νόλι περὶ Χαμζὰ Καστριώτη».

«Ἀσκηση 190: Μὲ ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ μικροὶ σύνδεσμοι», τοῦ Π. Τσούκα».

6. Διὰ τὴν Ἑκτην τάξιν χρησιμοποιεῖται ἡ «ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ» τῶν Γ. Λίτση, Θ. Τσούκλα, Δ. Παπᾶ. Ἐκδοτικὸ Σχολικοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1972. Τυπώθηκε στὶς 1.10.1971 σὲ 3.100 ἀντίτυπα. Τυπογραφείο «ΦΙΛΙΑ» - Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη βιβλίου εἰς σελίδα 3, 7, 15, καὶ 93:

«ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ὙΛΗ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΤΑΞΗΣ».

«Ἀπ' τὶς 8 Νοέμβρη 1941 στὴ ζωὴ μας ἄρχισε τὴ δράση τῆς μιᾶς

νέα γενιά ανθρώπων, ή γενιά του Κομμουνιστή ανθρώπου. Αυτή είναι ή γενιά που τή δημιούργησε, τή μεγάλωσε, τή δυνάμωσε τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα τῆς Ἀλβανίας (Σήμερα Κόμμα Ἐργασίας)».

«Ὁ Λευτέρης Τάλλιος. Ὁ Λευτέρης γεννήθηκε τὸ 1913 σ' ἓνα μικρούλιο χωριὸ τοῦ Βούρκου τῆς Ἐπαρχίας Σαραντιοῦ, πού δὲν εἶχε οὔτε ὄνομα ξεχωριστὸ δικό του. Ὁ Ἀγάς, πού εἶχε αὐτὸ τὸ μικρὸ χωριὸ τσιφλίκι, τοῦ εἶχε δώσει τὸ ὄνομά του: Χαντὶρ Ἀγά. Ὡς τὶς πρῶτες μέρες μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας ἀπὸ τοὺς κατακτητὲς καὶ τοὺς προδότες, τὸ μικρούλιο χωριὸ ἦταν γνωστὸ μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα. Σήμερα τὸ ἀναγεννημένο χωριὸ κι' ὀλόκληρος ὁ ἔνωμένος συνεταιρισμὸς ἔχει πάρει τ' ὄνομα τοῦ Λευτέρη Τάλλιου... Σ. Τζιάς («Λευτέρης Τάλλιος»)».

«Ἄσμα ἀναφερόμενον εἰς τὸ Κόμμα τὸν πρωτομάστορα αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς ζωῆς εἰς ὅλην τὴν χώραν».

7. Διὰ τὴν ἑβδόμη τάξην χρησιμοποιοῦνται: α) ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΟΧΤΑΧΡΟΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ. Ἐκδοτικὸ Σχολικοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1971. Τυπώθηκε στὶς 20.8.1970 σὲ 2.500 ἀντίτυπα. Ἀνατύπωση ὅτα 1970. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» - Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὅλη βιβλίου εἰς σελίδας 5, 6, 7, 8, 15, 29, 41, 45—54, 71 καὶ 95.

«Ἐπεξηγηματικὸ σημείωμα: Ὁ Θόδωρος Μάστορας γεννήθηκε στὰ 1916 στὸ χωριὸ Τσιάτιστα τῆς περιοχῆς τοῦ Πωγωνιοῦ, Ἐπαρχία Ἀργυροκάστρου, στὴν οἰκονόμεια ἑνὸς φτωχοῦ τσοπάνου... Ἦτανε ἀπ' τοὺς πρώτους πού ἀπάντησε στὸ κάλεσμα τοῦ Κόμματος γιὰ πάλι ἐνάντια στοὺς κατακτητὲς καὶ τοὺς προδότες, ἀπ' τὰ 1942... Ἐπεσε τὸ Δεκέμβρη 1944 στὶς μάχες τοῦ Μπερσκούτ, στὸ Μαυροβούνι, ὄντας διοικητὴς τοῦ δεύτερου τάγματος τῆς ὀγδοῆς ταξιαρχίας κρούσης. Ἐκτιμῶντας τὴν συνεισφορά του στὸν ἀγῶνα, τὸ Προεδρεῖο τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς τὸν τίμησε μὲ τὸν ὑψηλὸ τίτλο τοῦ Ἡρώα τοῦ Λαοῦ. Τὸ παραπάνω τραγούδι ἔγινε ἀπὸ μαχητὲς τοῦ Τάγματός του καὶ πρωτοτραγουδήθηκε τὴ δεύτερη μέρα ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατό του. Ἀργότερα μεταφράστηκε ἀπ' τ' ἀλβανικὰ καὶ τραγουδιέται ἔτσι σιὸ χωριὸ τοῦ Λαϊκοῦ Ἀγωνιστή».

«Λαϊκὸ ἄσμα μὲ τὸν τίτλον: «ΣΤΟΝ ΘΟΔΩΡΗ ΜΑΣΤΟΡΑ».

«Δροπολίτικο λαϊκὸ τραγούδι μὲ τίτλον: «ΟΜΟΡΦΑΙΝΕΙ ΤΟΥΤΗ Η ΧΩΡΑ»: «Σὲ τούτη τὴ χώρα τὴ μικρή, μ' ὀδηγητὴ τὸ Κόμμα, χτίζομε μιὰ ὁμορφή ζωή, ἔργα μεγάλα, αἰώνια... «Ὅπλο κρατοῦμε καὶ κασμά, γιὰ τὴ γλυκεῖα πατρίδα, κι' ἔχομε μεῖς τὸ Μαρξισμό, ἀλάθεφτη πυξίδα».

«Δροπολίτικο Λαϊκὸ τραγοῦδι μὲ τίτλο: «ΧΤΙΖΟΜΕ ΤΗ ΝΕΑ ΖΩΗ ΜΑΣ». «Ἐπέρασαν τόσα χρόνια μὲ ὀδηγητὴ τὸ Κόμμα, πού στὴ χώρα μας ἐτούτη ἔφερε χαρὰ καὶ πλούτη, ἂν κανεὶς θὰ μᾶς ἀγγίξει, τὴ ζωὴ του ἐδῶ θ' ἀφίση. Σίδερο εἶναι τὰ κορμὰ μας καὶ ἀτσάλι εἶναι ἡ καρδιά μας. Χτίζομε τὴν νέα ζωὴ μας στὴ χώρα τὴν ἀκριβὴ μας, γιατί ἔχομε ἄξιο τιμονιέρι τὸ Κόμμα μας καὶ τὸν Ἐνβέρη».

«Διήγημα τοῦ Σπύρου Τζιά μὲ τὸν τίτλον: «...ΕΤΣΙ ΕΠΕΣΣΕ Ο ΛΕΥΤΕΡΗΣ», μὲ ἐπεξηγηματικὸ σημεῖωμα: Ἐπ' τὸ βιβλίον «ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΑΛΛΙΟΣ» ἀντιγράφομε τὸ ἀπόσπασμα, πού ἀναφέρεται στὴν τελευταία μάχη, ὅπου ἔνθα ἐχθρικὸ βόλι γκρέμισε τὸν Ἡρωα στὸ πεδίο τῆς τιμῆς... Ὁ Λευτέρης σὰ φλογερὸς κομμουνιστὴς πού ἦταν βάνοντας στὴ πράξη τὴ γραμμὴ τοῦ Κόμματος, ἔδωσε μὰ ἰδιαίτερη συμβολὴ στὸ ξεσκήνωμα τοῦ λαοῦ τοῦ Βούρκου στὸν ἐθνικο-ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα τοῦ ἀλβανικοῦ λαοῦ καὶ τὴ συντριβὴ τῆς ἐλληνικῆς σωβινιστικῆς ἀντίδρασης σ' αὐτὴ τὴν ἐπαρχία. Ὁ Λευτέρης οτάθηκε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του πιστὸ μέλος τοῦ Κ.Κ.Α.».

«ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ ΕΝΒΕΡ ΧΟΤΖΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΙΑΡΑΤΙΟΥ:... Ἐσεῖς εἶστε τὰ κορίτσια καὶ τ' ἀγόρια αὐτοῦ τοῦ ἡρωϊκοῦ, ἀπλοῦ καὶ φιλόπονου λαοῦ τῆς Δρόπολης, πού ὑπέφερε πολὺ στὸ παρελθόν ὅπως ὅλος ὁ ἀλβανικὸς λαός, μὰ πού σήμερα ζεῖ ἐλεύθερος, εὐτυχισμένος, σὲ ἀτσάλινη ἐνότητα, μὲ ὅλο τὸν ἀλβανικὸ λαό. Ἡ Δρόπολη τώρα ἀνθίζει καὶ κάθε χρόνο θὰ ἀνθίζει ἀκόμη περισσότερο... Παντοῦ ἔχετε σχολεῖα στὴ μητρικὴ γλῶσσα καὶ στὴν ἀλβανικὴ γλῶσσα. Πόσο χαίρεται τὸ Κόμμα καὶ ὁ ἀλβανικὸς λαός πού ἡ δροπολίτικη νεολαία ρίχτηκε..., στὴν ἐνίσχυση τῆς ἀμυνας τῆς πατρίδας πού τὴ ζηλεύουν οἱ ἐχθροί. Μὰ οἱ ἐχθροὶ ἄς οὐρλιάζουν, ἕνας λαός ὅπως ὁ δικός μας, ἕνα Κόμμα ὅπως τὸ δικό μας δὲ μπόρει νὰ καταβληθοῦν ποτέ... Ἐναγκαλίζομε ἐσᾶς, τοὺς γονεῖς, τὶς ἀδερφές καὶ τοὺς ἀδερφούς σας ὅλης τῆς Δρόπολης καὶ σᾶς εὐχομαί νὰ περάσετε χαρούμενοι τὶς γιορτές, τῆς 28ης καὶ 29ης Νοέμβρη. Δικός σας ΕΝΒΕΡ ΧΟΤΖΙΑ, Τίρανα, 22 Νοέμβρη 1967».

«Διήγημα τοῦ ΠΑΝΟΥ ΤΣΟΥΚΑ μὲ τίτλον: «Δροπολίτικο πανόραμα» ὅπερ καταλήγει: «... Ἡ νύχτα δὲν θὰ πλησιάζει ποτὲ πὰ στὰ Δροπολίτικα σπίτια, ὅπως δὲ θὰ πλησιάσει σ' ὅλα τὰ σπίτια τῆς χώρας μας. Ὅμως οἱ Δροπολίτες δὲν ξεχνοῦν πὼς πέρα ἀπ' τὰ σύνορά μας, ἀπλώνεται μὰ βαθιὰ νύχτα. Κι' ἐκεῖνη ἡ νύχτα μισάει τὸ φῶς, τὴ ζωὴ, τὴ Δρόπολη, τὴν Ἀλβανία μας. Στὰ σκοιὰδια τῆς μερικοὶ ἀνθρωπόμορφοι λύκοι, γένα τους — γιατί ἐκεῖνη ἡ νύχτα δὲν εἶναι στεῖρα, γεννᾷ πάντα τέτοιους ἀνθρωπόμορφους λύκους — οὐρλιάζουν λυσσασμένοι,

γιατι οί λύκοι τρέμουν τὸ φῶς καὶ σκαρώνουν σχέδια νὰ τὸ σβήσουν. Μὰ τοῦ κάκου! Τὸ φῶς δὲν φοβᾶται τοὺς λύκους. Τοὺς τυφλώνει. Τοὺς καίει. Ἡ Ἀλβανία μας κρατεῖ τροχισμένο τὸ σπαθὶ νὰ κόψει τὸ κεφάλι κάθε λύκου, ἂν ἀποσκοπήσει νὰ πλησιάσει τὰ δόντια. Μὲ τροχισμένη, ξεφηκαρωμένη σπάθα στέκεται κι' ἡ Δρόπολη στὸ χανάκι της, γιὰ νὰ χύνωνται ὀλοζωῆς στὴν Ἀλβανία, μακρὰ, πλατεία, μαλαματένια ποτάμια φωτός».

Τρία διηγήματα τοῦ ΠΑΝΟΥ ΤΣΟΥΚΑ. Τὸ πρῶτον μὲ τίτλον: «ΑΓΝΑΝΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΒΟΥΡΚΟ» (τὸ διήγημα συγκρίνει τὴν παλαιὰν κατάστασιν τῆς περιοχῆς μὲ τὴν νέαν τοιαύτην). Τὸ δεύτερον ἀναφέρεται εἰς σημεῖωμα ἡμερολογίου τοῦ Λευτέρη Τάλλιου στὰ 1938 μὲ τίτλον: «ΑΠΟΚΟΙΜΗΘΗΚΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΩΝ ΚΡΟΓΓΩΝ». Καὶ τὸ τρίτον ἀναφέρεται εἰς τὸν ποταμὸν Μπίστριτσα.

Ἀποσπάσματα ποιήματος μὲ τίτλον: «ΣΤΗΝ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΗ ΑΛΒΑΝΙΑ» τοῦ Βάσο Πασσᾶ (1825—1892) ὅπερ ἐκυκλοφόρησε εἰς τὴν περίοδο τῆς Ἐνώσεως τῆς Πριζρένης... «Ἀπ' τὸ λήθαργο τὸ βαθὺ ξυπνᾶτε, Ἀρβανίτες σεῖς, κι' ὀρθοὶ πλαῖι - πλαῖι σταθῆτε σὰν ἀδερφοί! Μὴ σᾶς χωρίζουν ναοί, τζαμιά. Ἡ ἀλβανοσύνη πίστη μας μιά!».

Χρονογράφημα μὲ τίτλον: «Ἡ Λέσχη τῆς Θεσσαλονίκης» καὶ μὲ ἐπεξηγηματικὸ σημεῖωμα καὶ β) «ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΗ ΤΑΞΗ» τῶν Φ. Τσιούκλα, Δ. Παπᾶ, Γ. Λίτση. Ἐκδοτικὸ Σχολικοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1972. Τυπώθηκε στίς 15.12.1971 σὲ 3.000 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» - Ἀργυρόκαστρο. Περιεδομένη ὕλη βιβλίου εἰς σελίδας 10, 18, 90, 99, 103.

Ποίημα μὲ τίτλον: «Ὁ Δημιουργὸς» τοῦ Π. Τσοῦκα.

Ποίημα μὲ τίτλον: «Στὸ Θόδωρη Μάστορα».

Ἀσκηση 30. Ἔτσι μάχονταν ὁ «Λευτέρης» τοῦ Σ. Τζιᾶ («ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΑΛΛΙΟΣ»).

Ἀσκηση 132... «Ὁ λόγος τοῦ Σκεντέρμπεη» τοῦ Φ. Νόλι.

Ἀσκηση 140: τοῦ Σπ. Τζιᾶ («Τὸ μυστικὸ τῆς Νίκης»).

Ἀσκηση 144: «Ὁ λόγος τοῦ Σκεντέρμπεη» τοῦ Φ. Νόλι.

Ἀσκηση 174: (Ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ Ἐνβέρ Χότζια πρὸς τοὺς νέους καὶ Νέες Βουλιαρατιοῦ).

8. Διὰ τὴν Ὀγδόην τάξιν χρησιμοποιοῦνται: α) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ τῶν Γ. Ζαρπαλᾶ, Φ. Τσοῦκλα, Γ. Λίτση. Ἐκδοτικὸ Σχολικοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1971. Τυπώθηκε στίς 14.8.1971 σὲ 2.500 ἀντίτυπα. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» - Ἀργυρόκαστρο. Περιεχομένη ὕλη βιβλίου εἰς σελίδας 23, 29, 56, 66, 71, 87.

Ποίημα μὲ τίτλον: «Ὁ ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ» τοῦ Π. Τσοῦκα.

Ποίημα με τίτλον: «Ο ΛΑ·Ι·ΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ» τοῦ Π. Τσοῦκα.
Ποίημα με τίτλον «ΤΑ ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΑ ΒΟΥΝΑ» τοῦ Π. Τσοῦκα.
Διήγημα με τίτλον: «ΤΟΠΙΚΟΙ ΠΟΡΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ» τοῦ Σ. Τζιά
(Ἐπὶ «ΤΟ ΠΑΡΤΙΖΑΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ»).

Ἐσκηση 91. Βρεῖτε τοὺς χρονικοὺς προσδιορισμοὺς: ... Τὸ «Λα-
ικὸ Βῆμα» βγαίνει δυὸ φορές τὴν ἑβδομάδα.

Ἐσκηση 112 τοῦ Π. Τσοῦκα: «Ἡ Μπίστριτσα γονάτισε μόνο στὰ
χρόνια τοῦ Κόμματος κι' αὐτή...». (Ἐπόσπασμα ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ
Ε. Χότζια πρὸς τοὺς νέους καὶ νέες τοῦ Βουλιαρατιοῦ): «... Μὰ οἱ ἔχ-
θροὶ ἄς οὐρλιάζουν, ἕνας λαὸς ὅπως ὁ δικός μας, ἕνα Κόμμα ὅπως τὸ
δικό μας, δὲ μπορεῖ νὰ καταβληθοῦν ποτέ».

«Ἡ περίοδος ἢ φράση». Ἐν τῷ κεφαλαίῳ περιέχεται μία περίοδος
τοῦ Σ. Τζιά «Ἐτσι ἔπες ὁ Λευτέρης».

Ἐσκηση 134: «Ὁ λόγος τοῦ Σκεντέρμπεη» τοῦ Φ. Νόλη.

Ἐσκηση 165: «Ὁ Λαὸς τῆς Δρόπολης ἀγαπᾷ ὁλόψυχα τὸ Κόμ-
μα, γιατί βλέπει πὼς μόνο ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση, χάρη στὴν
ὀρθὴ καθοδήγηση τοῦ Κόμματος, ἐκεῖ ἡ ζωὴ ἔγινε καλύτερη» (ΕΝΒΕΡ
ΧΟΤΖΙΑ).

Ἐσκηση 168: Τοῦ Π. Τσοῦκα με τίτλον «ΕΠΙ ΠΟΔΟΣ»: «... Συ-
ναγερισμός! κι' αὐτὸ θὰ πεῖ κλπ. ... Σήμερα ὁ συναγερισμός εἶναι δοκιμα-
στικός, ἐκπαιδευτικός. Ὅμως οἱ ἔχθροὶ μπορεῖ αὔριο ν' ἀναγκάσουν τὴν
πατρίδα μας νὰ ἀδράξη τὴν σάλπιγγα... νὰ καλέσει τὰ παιδιά της στὸ
πόδι στὸ χανάκι γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν τιμὴ της, τὴν ἀξιοπρέπειά
της, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον της...».

9. Διὰ τὴν Ὀγδόην τάξιν χρησιμοποιεῖται τὸ βιβλίον «ΛΟΓΟΤΕ-
ΧΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΓΔΟΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΟΧΤΑ-
ΧΡΟΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ». Σύνταξη: Πάνου Τσοῦκα. Ἐκδοτικὸ Σχολι-
κοῦ Βιβλίου, Τίρανα 1971. Τυπώθηκε στὶς 14.2.1970 σὲ 1.100 ἀντίτυπα.
Ἀνατύπωση στὰ 1971. Τυπογραφεῖο «ΦΙΛΙΑ» - Ἀργυρόκαστρο. Πε-
ριεχομένη ὕλη βιβλίου εἰς σελίδας 3, 5, 7, 17, 29, 37, 44, 50, 53, 54,
56, 104, 109 καὶ 110:

Ποίημα τοῦ Φάν Σ. Νόλη με τίτλον «Τρέξε, μαραθωνομάχε:».

Ἐλεξηγηματικὸ σημείωμα: «Τὸ Ποίημα «Τρέξε μαραθωνομάχε:»
γραμμένο στὰ 1930, εἶναι ἀπὸ τὰ τελειότερα ποιήματα τοῦ Νόλη. Ὁ
Μαραθωνομάχος συμβολίζει τὸν ἀγγελιαφόρο τῆς νίκης τῶν λαῶν ἐνάν-
τια στοὺς τυράννους, καὶ τοὺς ἐκμεταλλευτὲς του. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος,
ποὺ διαθέτει γιὰ τὴ νίκη ὅλες του τὶς ἐνέργειες, τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά
του, ἀψηφόντας τὶς μεγαλύτερες δυσκολίες, τοὺς σκληρότερους πό-

νους». Λεξιλόγιο: Ἀκρόπολη = Ἀπότομος βράχος στὴν Ἀθήνα, ἀκουστός γιὰ τὰ μνημεῖα τέχνης ποὺ ὑπάρχουν σ' αὐτόν».

«Λεξιλόγιο: Ἀγιότη = ἀγιωσύνη. Ὁ Μιγκένι βάζει τούτη τὴ λέξη σὲ εἰσαγωγικὰ γιὰ νὰ εἰρωνευτεῖ τὸν παλιὸ κόσμο, τὸ γερασμένο, πού, ἐνῶ τὸν βαραίνουν ἀμέτρητα ἐγκλήματα, κάνει τὸν "ἅγιο"».

«Διήγημα τοῦ ΠΑΝΟΥ ΤΣΟΥΚΑ μὲ τίτλον: «ΣΤΟ ΚΡΥΟ ΔΩΜΑΤΙΟ». Εἰς τὸ τέλος τοῦ διηγήματος. Ἐρωτήσεις: 1) Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι, πρὶν ἀπ' τὴν ἀπελευθέρωση, ἔφευγαν στὰ ξένα καὶ γιατί δὲν φεύγουν τώρα; Σὲ ποιὲς χῶρες ὁ ξενιτεμὸς συνεχίζει νὰναι ἀνοιχτὴ κοινωνικὴ πληγὴ; Τί ξέρετε γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸν τύπο;».

ΠΑΝΟΥΣ ΤΣΟΥΚΑΣ — Γεννήθηκε στὰ 1925, στὸ χωριὸ Σωπικὴ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ἄρχισε νὰ δημοσιεύει ποιήματα καὶ πεζὰ ὕστερα ἀπ' τὴν Ἀπελευθέρωση. Τύπωσε μερικὲς ποιητικὲς συλλογές, ὅπως «Λεύτερη Ζωή», «Ποιήματα», «Ἡ τραχτέρισσα», «Τὸ φῶς τοῦ Ὀχτώβρη», «Ἀνατολὲς καὶ Δύσεις», «Καινούργιοι ἀνεμοί». Δημοσίευσε ἐπίσης, σὲ ἑλληνικὴ μετάφραση, ἀλβανικὰ λογοτεχνικὰ ἔργα, ὅπως ποιήματα τοῦ Ναῖμ Φράσιερι, Τσαγιούπι, Μιγκένι, μιὰ ἀνθολογία μὲ ποιήματα σύγχρονων ποιητῶν, τὸ μυθιστόρημα «Ἡ Ἀφερντίτα καὶ πάλι στὸ χωριὸ» «τοῦ Στέργιου Σπάσσε, κ.ἄ.».

Ἐπίσης ἀπ' τὸ μυθιστόρημα «Τὸ παρτιζάνικο νοσοκομεῖο» μὲ τίτλον «Οἱ ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥΝ».

ΣΠΥΡΟΣ ΤΖΙΑΣ — Γεννήθηκε στὰ Σωφράτικα τῆς περιοχῆς τῆς Κάτω Δρόπολης, στὰ 1918. Ἐγράψε διηγήματα, νουβέλλες, χρονογραφήματα. Τύπωσε σὲ ξεχωριστὰ βιβλία τὶς νουβέλλες «Μπροστὰ στὰ μάτια τῆς Μουργκάνας», «Πέντε γράμματα», «Τσιγγάνικη ἀγάπη», «Ὁ ἄνθρωπος τῶν πεντάχρονων», τὶς συλλογές διηγημάτων «Οἱ φρουροὶ τῆς Δημοκρατίας», «Σιωπηρὴ ὑπόσχεση», τὸ μυθιστόρημα «Τὸ παρτιζάνικο νοσοκομεῖο», κ.ἄ.

ΓΙΣΜΑΝΑ ΚΑΝΤΑΡΕ — Γεννήθηκε στὸ Ἀργυρόκαστρο στὰ 1936. Στὰ 1954 δημοσίευσε τὴν πρώτη ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ «Παιδικὲς ἐμπνεύσεις», ποὺ τὴν ἀκολούθησαν μιὰ σειρὰ ἄλλα ἔργα, ὅπως οἱ ποιητικὲς συλλογές «Τὰ ὄνειροπολήματα», «Ὁ Αἰῶνας μου», «Τί συλλογιῶνται τοῦτα τὰ βουνά», κ.ἄ. Ἐγράψε ἐπίσης μυθιστορήματα ὅπως «Ὁ Στρατηγὸς τοῦ νεκροῦ στρατοῦ», «Ὁ γάμος», «Τὸ κάστρο», καθὼς καὶ διηγήματα καὶ ρεπορτάζ μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα κυκλοφόρησαν σὲ ξεχωριστὸ τόμο μὲ τίτλο «Ἡ πόλη τοῦ Νότιου».

«Καθῆκον: 1. Γράψτε μιὰ ἔκθεση μὲ τίτλο «Ὁ λαϊκὸς δάσκαλος - κομισάριος τοῦ φωτός».

Ἐρωτήσεις καὶ καθήκοντα: ...2. Πῶς παλαίβετε σεῖς ἐνάντια

στις πισωδρομικὲς συνήθειες καὶ τὶς θρησκευτικὲς προλήψεις; Ἐχει ἀναλάβει τὸ σχολεῖο σας καμιά συγκεκριμένη ἐπιχείρηση καὶ πῶς τὴν ἐχτελεῖ;

» Ἀναπτύξατε σύντομα τὸ θέμα: «Οἱ θρησκευτικὲς προλήψεις εἶναι φραγμὸς γιὰ τὴν πρόοδο καὶ πρέπει νὰ καταπολεμηθοῦν».

» Ἀνάγνωσμα μὲ τίτλον: «ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΚΑΘΕ ΜΑΡΚΑΣ ΑΣ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΚΑΛΑ, ΟΤΙ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΠΑΓΡΥΠΝΟΥΝ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΙ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΣ». . . «Ἐμεῖς δουλεύομε καὶ ἐπαγρυπνοῦμε. . . Οἱ ἐχθροὶ κάθε μάρκας ἄς γνωρίζουν καλά ὅτι στὴ χώρα μας ἐπαγρυπνοῦν μεγάλοι καὶ μικροί, γυναῖκες καὶ ἄνδρες. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ μπαρούτι στεγνὸ καὶ τὰ μάτια τέσσαρα. Ὅποιος τολμήσει νὰ μᾶς θίξει, δὲ θὰ μείνει ζωντανός. . . ΑΠΟ ΔΙΑΚΟΣΙΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΔΡΟΒΙΑΝΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΑΡΑΝΤΙΟΥ».

» Ἐρωτήσεις: . . . 2. Ποιὲς ἀλλαγὲς ἔγιναν στὸ χωριὸ ὕστερα ἀπ' τὴν ἀπελευθέρωση καὶ γιὰ τὴν οἱ τέτοιες ἀλλαγὲς ἦταν ἀδύνατες στὰ περασμένα; 3. Πῶς ἐξηγεῖτε τὰ λόγια «Τὰ παιδιά μας μεγαλώνουν χωρὶς φόβο γιὰ τὸ μέλλον;».

» Δημοτικὸ τραγούδι μὲ τίτλον: «ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ, ΜΙΛΗΣΕ Ο ΜΑΟ ΤΣΕ ΝΤΟΥΝ».

» Ἀνάγνωσμα τοῦ ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΙ μὲ τίτλον: «ΛΑΕ, ΕΝΩΣΕ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΔΥΝΑΜΗ». Τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα εἶναι παρμένο ἀπ' τὸ μυθιστόρημα «Ἡ Μάνα».

» Ἀνάγνωσμα τοῦ ΝΙΚΟΛΑΪ ΟΣΤΡΟΦΣΚΙ μὲ τίτλον: «Ἡ ΘΛΙΒΕΡΗ ΕΙΔΗΣΗ» (ἀπ' τὸ μυθιστόρημα «Πῶς δενότανε τ' ἀτσάλι»).

» Καθῆκον: 1. Ὁργανῶστε μιὰ λογοτεχνικὴ βραδυὰ ἀφιερωμένη στὸ Λένιν (φωτογραφικὴ ἐκθεση, ἀπαγγελίες, ἀναμνήσεις ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ Λένιν, τραγούδια, κλπ.).

» Ἀνάγνωσμα τοῦ ΛΕΪΦΕΝ μὲ τίτλον: «ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ» ».

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ
Για τὰ Σχολεῖα Μέσης Ἐκπαίδευσης

Ἐκδοτικὸς Οἶκος Σχολικῶν Βιβλίων
ΤΙΡΑΝΑ, 1972

Η ΕΛΛΑΣ

Ἐκταση: 133 χιλιάδες τ.χ.κ.

Πληθυσμὸς: 9 ἑκατ. κάτοικοι.

Πρωτεύουσα: Ἀθήνα.

Ἡ γεωγραφικὴ θέση

Ἡ Ἑλλάδα ἐκτείνεται στὸ νότιο τμήμα τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου, ἀνάμεσα στὶς ζεστὲς θάλασσες: Τὴ Μεσόγειο θάλασσα, τὸ Ἴόνιο πέλαγος καὶ τὸ Αἰγαῖο Πέλαγος. Ἡ Ἑλλάδα ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ βόρειο τμήμα ἢ ἡπειρωτικὸ ἀπὸ τὸ κεντρικὸ ἢ χερσονησιακὸ τμήμα ὅπου συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ μεγάλη χερσόνησος τῆς Πελοποννήσου καὶ ἀπὸ τὰ νησιά. Κυριώτερα νησιά εἶναι: ἡ Κρήτη, ἡ Εὐβοία, ἡ Λέσβος καὶ ἡ Ρόδος. Ἐχει ἐπίσης καὶ πολὺ ἀριθμὸ ἀλλὰ μικρὰ νησιὰ στὸ Αἰγαῖο πέλαγος μαζὶ καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα νησιά, πού εἶναι κοντὰ στὴ Μικρὰ Ἀσία.

Ἡ χερσονησιακὴ τῆς θέση, ἡ μεγάλη εἰσχώρηση τῆς θάλασσας στὶς ἀκτὲς τῆς καθὼς καὶ τὰ πολλὰ νησιὰ συντρέχουν γιὰ νάχει ἡ Ἑλλάδα, μιὰ πρὸ πολὺ εὐνοϊκὴ γεωγραφικὴ θέση.

Αὐτὴ βρίσκεται κοντὰ στοὺς σημαντικοὺς θαλάσσιους δρόμους πού περνοῦν ἀνάμεσα στὰ στενὰ τῶν Δαρδανελίων καὶ τοῦ Βοσπόρου ἀπὸ τὴ Μεσόγειο, στὴ Μαύρη θάλασσα καὶ ἀνάμεσα στὴ διώρυγα τοῦ Σουέζ, ἀπὸ τὴ Μεσόγειο στὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ τὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό.

Τὰ ἱμπεριαλιστικὰ κράτη χρησιμοποιοῦν τὴν εὐνοϊκὴ γεωγραφικὴ θέση τῆς Ἑλλάδας γιὰ τοὺς ἐπιθετικούς των σκοπούς.

Φυσικὲς συνθῆκες

Ἡ Ἑλλάδα σχετικὰ μὲ τὸ ἔδαφός τῆς εἶναι χώρα ὄρεινὴ. Σχεδὸν τὰ 4/5 τῆς ἔκτασής τῆς πίνουν τὰ βουνά.

Τὸ δυνατότερο ὄρεινὸ σύστημά της εἶναι τὰ βουνὰ τῆς Πίνδου, ποὺ σκεπάζουν ὅλο τὸ δυτικὸ τμήμα τῆς χώρας.

Πρὸς βορρὰν ὑψώνεται ὁ Ὀλυμπος ποὺ εἶναι τὸ ψηλότερο βουνὸ τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου. Στὰ ἄλλα τμήματα τῆς χώρας βρίσκονται χαμηλὰ καὶ μέτρια βουνά. Εὐνοϊκὲς σπνθῆκες γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας ἔχουν οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θεσσαλίας καθὼς καὶ πολλὲς κοιλάδες ἀνάμεσα στὰ βουνὰ καὶ προπαντὸς ἐκεῖνες ποὺ ἐπικοινωνοῦν μὲ τὴ θάλασσα. Τέτοιες κοιλάδες βρίσκονται πρὸς πολλὰ ἀνατολικά, ἐνῶ πρὸς δυσμὰς ἡ ἀκτὴ εἶναι ἀρκετὰ ἀπόκρημνη.

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἕνα ἀρκετὰ γλυκὸ κλίμα. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας ἔχει ἠπειρωτικὸ κλίμα, ποὺ ὅπως ξέρομε χαρακτηρίζεται μὲ μαλακὸ χειμῶνα καὶ ζεστὸ καλοκαίρι. Οἱ περισσότερες βροχὲς περὶ τοῦ 500 χιλιοστώμετρα πρὸς πολὺ πέφτουν τὸ χειμῶνα. Ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία γιὰ νὰ ἀναπτυχθεῖ ὅπως πρέπει ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τεχνητὰ ποτίσματα.

Οἱ ποταμοὶ τῆς Ἑλλάδας ἔχουν πρὸς πολὺ ὄρεινὸ χαρακτήρα. Ἐκεῖνοι δὲν εἶναι πλεῦσιμοι, ἀλλὰ ἔχουν σπουδαιότητα γιὰ τὸ πότισμα τῶν χωραφιῶν καὶ τῶν κήπων. Οἱ σπουδαιότεροι ποταμοὶ τῆς εἶναι: ἡ Μπερίτσα, ὁ Στρυμῶνας, ὁ Βαρδάρης κι ἄλλοι. Τὰ δάση πάνουν σχεδὸν τὰ 10% τῆς ἐπιφάνειας τῆς Ἑλλάδας.

Ἡ πληθυσμὸς

Ἡ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδας χαρακτηρίζεται γιὰ τὴν μεγάλη του ὁμοιογένεια. Σχεδὸν τὰ 90% τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἕλληνες. Οἱ ἐθνικὲς μειονότητες ποὺ ἀποτελοῦνται ἀπὸ Τούρκους, Βουλγάρους, Μακεδόνες, Ἀλβανούς, κατοικοῦν στὸ βόρειο τμήμα τῆς Ἑλλάδας. Ἀπέναντι τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων ἀκολουθεῖται μιὰ διακριτικὴ πολιτική. Δυὸ φορές, μεγάλες μάζες τσιγγάνων ἔχουν ἐκδιωχθεῖ μὲ τὴ βία ἀπὸ τὴ χώρα τους, μιὰ φορὰ μπροστὰ ἀπὸ τὸ δεῦτερο παγκόσμιο πόλεμο, ὕστερα τὸ 1945. Οἱ διωγμοὶ αὐτοὶ συνοδεύτηκαν μὲ σφαγὲς καὶ κατατρεγμούς.

Ἡ μέση πυκνότητα τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 65 κατ. γιὰ κάθε τ.χ.μ. Τὴ μεγαλύτερη πυκνότητα ἔχουν οἱ παράκτιες περιοχὲς καὶ προπαντὸς ἡ περιοχὴ τῆς Ἀθήνας καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνῶ μικρὴ πυκνότητα ἔχουν οἱ ὄρεινὲς ζῶνες στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ διαμένει στὰ χωριά.

Τὸ ἐπίπεδο τῆς διαβίωσης τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν στὴν Ἑλλάδα, εἶναι ἀπὸ τὸ πρὸ χαμηλὸ στὴν Εὐρώπη. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ζεῖ μὲ τὸ μεροκάματο.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων εἶναι μέγας, περίπου 300.000 χιλιάδες ἄνθρωποι. Οἱ συνθήκες τῆς κατοικίας εἶναι πολὺ κακές. Ἐνα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ διαμένει σὲ παράγκες. Ὑπάρχει ἔλλειψη νοσοκομείων καὶ σχολείων. Παραπάνω ἀπὸ τὸ 1/5 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἀναλφάβητοι.

Ἡ φυσικὴ αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι καλή, μ' ὅλα ταῦτα ἡ ἀριθμητικὴ του αὔξηση εἶναι μικρὴ, γιατί ἕνα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ μεταναστεύει. Οἱ δύσκολες οἰκονομικὲς συνθήκες, ἡ ἀνεργία καὶ ὁ μικρὸς μισθός, ὑποχρεώνουν τοὺς ἐργάτες νὰ φεύγουν μακριὰ ἀπ' τὴν πατρίδα τους. Τὸ 1968 μετανάστευσαν 200 χιλιάδες ἐργάτες, ποσὸ πὺ ἀποτελοῦσε τὸ διπλάσιο τῆς φυσικῆς αὔξεσης τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ κυριώτερες πόλεις εἶναι: Ἡ Ἀθήνα, ὁ Πειραιεύς, ἡ Θεσσαλονίκη. Ἡ Ἀθήνα εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας πὺ μαζὶ μὲ τὸν λιμένα τοῦ Πειραιᾶ, ἀποτελεῖ τὴν πόλη πὺ εἶναι γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα Μεγάλῃ Ἀθήνα. Ἡ πόλη αὐτὴ μαζὶ μὲ τὰ περίχωρα ἔχει ἕνα πληθυσμὸ περίπου 2 ἑκατομμύρια κάτοικους.

Ἡ Ἀθήνα εἶναι μιὰ ἀρχαία ἱστορικὴ πόλη. Αὐτὴ εἶναι ἐπίσης σημαντικὸ οἰκονομικὸ κέντρο καὶ σημαντικὸς κόμβος συγκοινωνίας. Ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ πὺ ἐνώνει τὸν Πειραιᾶ μὲ τὰ ἄλλα κράτη τῆς Εὐρώπης περνάει ἀνάμεσα στὴν Ἀθήνα.

Πειραιάς, εἶναι ὁ μεγαλύτερος λιμένας τῆς χώρας καὶ σπουδαῖο βιομηχανικὸ κέντρο.

Θεσσαλονίκη (250 χιλιάδες κάτοικοι) εἶναι σημαντικὸς λιμένας τῆς Ἑλλάδας καὶ ἡ δεύτερη κατὰ τὸν πληθυσμὸ πόλη τῆς. Αὐτὴ εἶναι σημαντικὸ βιομηχανικὸ κέντρο.

Γενικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς οἰκονομίας

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι μιὰ χώρα μὲ μιὰ καθυστερημένη οἰκονομία. Ἐκείνη μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ σὰν μιὰ ἀγροτικὴ χώρα μὲ μιὰ ἀδύνατη βιομηχανία. Οἱ αἰτίες τῆς καθυστέρησης τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν: στὰ ἔντονα φεουδαρχικὰ ὑπολείμματα, στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ προπαντός, στὴν εἰσχώρηση τοῦ ξένου κεφαλαίου στοὺς κυριώτερους κλάδους τῆς οἰκονομίας.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἔχει συντελέσει ὥστε καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς νὰ ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὶς ἱμπεριαλιστικὲς δυνάμεις καὶ κατὰ πρῶτο ἀπὸ τὶς ΗΠΑ. Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς τὸ διαθέτει γιὰ ἐξοπλισμοὺς καὶ γιὰ τὴν ἴδρυση στρατιωτικῶν

βάσεων. Φυσικά μὲ μιὰ τέτοια πολιτικὴ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ οἰκονομία τῆς χώρας.

Τώρα τελευταῖα γιὰ νὰ καταπιέσουν τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ τοὺς προοδευτικοὺς ἀνθρώπους, ἡ κυριαρχοῦσα τάξη τῆς Ἑλλάδας ἐπέβαλεν τὴ στρατιωτικὴ δικτατορία, μιὰ δικτατορία φασιστικοῦ τύπου. Ἡ στρατιωτικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολούθησαν οἱ κυριαρχοῦσες τάξεις στὴν Ἑλλάδα ἔχει προκαλέσει μιὰ οἰκονομικὴ κατάσταση ποὺ κάθε μέρα γίνεται πὸ χειρότερη.

Ἐνα ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἶναι καὶ ἡ ἄνιση διανομὴ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιχειρήσεων ἀνάμεσα στὶς διάφορες ἐπαρχίες τῆς χώρας. Ἔτσι π.χ. οἱ παραθαλάσσιες ζῶνες εἶναι σχετικὰ πὸ ἀνεπτυγμένες ἀπὸ τὶς ἐσωτερικὲς ζῶνες τῆς χώρας, ποὺ εἶναι ἀρκετὰ καθυστερημένες.

Τὸν κυριώτερο ρόλο στὴν ἑλληνικὴ οἰκονομία παίζει ἡ γεωργία, ὄχι μόνον γιὰτι ἐκεῖ δουλεύουν περισσότεροι ἀπὸ τὸ μισό τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ γιὰτι ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία δίνει σχεδὸν τὰ 80% τῆς ἐξαγωγῆς πρὸς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία

Οἱ φυσικὲς συνθῆκες εἶναι εὐνοϊκὲς γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Μ' ὅλα ταῦτα, ἐκείνη εἶναι καθυστερημένη. Αὐτὸ ὀφείλεται στὴ φτώχεια τῶν ἀγροτῶν, στὴν ἔλλειψη γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ ζώων εἰς τὸ 1/4 περίπου τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Οἱ παραγωγὲς τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἶναι χαμηλὲς γιὰτι καὶ τὰ λιπάσματα χρησιμοποιοῦνται πολὺ λίγο καὶ στὸ σύστημα τῆς ἄρδευσης εἶναι πολὺ φτωχὴ καὶ διότι ἡ γεωργικὴ μηχανικὴ εἶναι ἀρκετὰ περιορισμένη.

Ἀλλὰ περισσότερο ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἡ ἑλληνικὴ γεωργία ὑποφέρει ἀπὸ τὰ συγκεκριμένα φεουδαρχικὰ ὑπολείμματα. Σχεδὸν τὰ 40% τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἢ δὲν ἔχουν καθόλου γῆ ἢ ἔχουν ἓνα κομματάκι γῆς, ὄχι μεγαλύτερο ἀπὸ ἓνα ἑκτάρι. Σχεδὸν, μισὸ ἑκατομμύριο ἀγρότες ἔχουν τόση γῆ ὅσο ἔχουν 104 μεγάλοι γαιοκτήμονες τῆς χώρας. Τὰ καλύτερα ἐδάφη στὴ Μακεδονία, τὴ Θεσσαλία καὶ τὴ Πελοπόννησο ἀνήκουν στοὺς φεουδάρχες γαιοκτήμονες. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς δὲ δουλεύουν μόνοι τους τὴ γῆ, ἀλλὰ τὴ δίδουν μὲ ἐνοίκιο στοὺς ἀγρότες, μὲ πολὺ βαρεῖς ὄρους.

Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας εἶναι ὁ καπνὸς ποὺ εἶναι ἓνα φυτὸ πολὺ διαδομένο στὴν Ἑλλάδα. Τὰ ἑλληνικὰ καπνὰ διακρίνονται γιὰ τὴν καλὴ τους ποιότητα καὶ εἶναι ἓνα σημαντικὸ εἶδος

έξαγωγής. Καλλιεργείται στην πεδιάδα της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας.

Μεγάλη σπουδαιότητα, έχει ή όπωροκαλλιέργεια και προπαυτός τὰ έσπεριδοειδή και τὰ σϋκα. Τὰ σιτηρά, αν και πίνουν την πρώτη θέση σχετικά με την καλλιεργήσιμη επιφάνεια, δέν έπαρκούν για να συμπληρώσουν τις ανάγκες της χώρας.

Άλλο φυτό αρκετά διαδομένο είναι τὸ σταφύλι, τὸ ὁποῖο χρησιμοποιεῖται νωπό, ξηρό ή για την παραγωγή τοῦ κρασιού. Ἡ κορινθιακή σταφίδα είναι γνωστή στις έξωτερικες αγορές. Τὸ σταφύλι είναι διαδομένο σχεδόν παντοῦ, προπαντός ὅμως στα νησιά. Ἡ έληά ή ὁποία καλλιεργεῖται σχεδόν παντοῦ, συντελεῖ ὡστε ή Ἑλλάδα στην παραγωγή τοῦ λαδιού να πίνει την τρίτη θέση στην Εϋρώπη μετά την Ἰσπανία και την Ἰταλία.

Ἡ κτηνοτροφία είναι σχετικά λίγο ανεπτυγμένη. Τρέφονται προπαντός τὰ μικρά ζῶα. Ἡ Ἑλλάδα δέν συμπληρώνει τις ανάγκες της με κτηνοτροφικές παραγωγές.

Σπουδαῖο ρόλο στην οἰκονομία της χώρας παίζει ή αλιεία, ή ὁποία έχει αναπτυχθεῖ γενικά στις παραθαλάσσιες ζῶνες. Οἱ Ἕλληνες ασχολοῦνται αρκετά και με την σπογγοαλιεία.

Ἡ Βιομηχανία

Στην Ἑλλάδα ή βιομηχανία έχει μικρή ανάπτυξη. Γενικά οἱ βιομηχανικές επιχειρήσεις είναι αρκετά μικρές και μερικές απ' αυτές έχουν βιοτεχνικό χαρακτήρα.

Ἡ Ἐνεργειακή

Ἡ Ἑλλάδα δέν συμπληρώνει τις ανάγκες της με καύσιμη ὕλη. Ἐξάγεται πολὺ λίγος γαιάνθρακας (λιγνίτης) στη Μακεδονία και στην Εϋβοία και λίγη νάφτα στη Θεσσαλία και τη Μακεδονία. Ἡ ήλεκτρική ἐνέργεια παράγεται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τοὺς θερμοηλεκτρικούς σταθμούς και μόνον τὸ 1/3 περίπου παράγεται ἀπὸ τοὺς ὑδροηλεκτρικούς σταθμούς. Ἡ βιομηχανία τῶν ὀρυκτῶν αντιπροσωπεύεται σχεδόν ἀπὸ τὴ βιομηχανία της έξόρυξης, ή μισή ἀπὸ την ὁποία έξελέγχεται ἀπὸ τὸ ξένο κεφάλαιο. Τὸ μετάλλευμα τοῦ σιδήρου έξάγεται στη Μακεδονία, στη χερσόνησο της Χαλκιδικῆς και στην Εϋβοία. Τὸ μετάλλευμα τοῦ χαλκοῦ έξάγεται στη Θεσσαλία και Μακεδονία. Στην Ἑλλάδα έξάγονται επίσης βωξίτες, μετάλλευμα μαγγανίου και μολύβδου καθώς και οἰκοδομικό ὕλικό.

Ἡ ὑφαντουργία καὶ ἡ ἐπισιτιστικὴ βιομηχανία παίζουν σπουδαῖο ρόλο στὴν ἑλληνικὴ βιομηχανία. Ἄν καὶ ἡ ὑφαντουργικὴ βιομηχανία εἶναι σχετικὰ ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη, δὲν συμπληρώνει ὅμως τὶς ἀνάγκες τῆς χώρας. Ἐκείνη βασίζεται ἐν μέρει στὴν ἐγχώριον πρώτη ὕλη. Ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη εἶναι ἐπίσης ἡ κατασκευὴ ταπήτων. Τὰ κυριώτερα κέντρα τῆς ὑφαντουργικῆς βιομηχανίας εἶναι: ἡ Ἀθήνα ὁ Πειραιάς, ἡ Πάτρα καὶ ἡ Θεσσαλονίκη.

Στὴν ἐπισιτιστικὴ βιομηχανία διακρίνονται, ἡ βιομηχανία τοῦ καπνοῦ, τοῦ λαδιοῦ, τῆς ἐλῆας καὶ τοῦ κρασιοῦ. Ἐνα μέρος τῶν παραγωγῶν αὐτῶν ἐξάγεται στὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ μέσα συγκοινωνίας καὶ τὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο

Τὸν κυριώτερον ρόλο στὶς ἑλληνικὰς μεταφορὰς παίζει ἡ ναυτιλία. Αὐτὸ συμβαίνει γιὰ τὸ θαλάσσιο χαρακτῆρα τῆς χώρας. Ἡ ἀρκετὰ διαθλασμένη παραλία τῆς Ἑλλάδας καὶ τὰ πολυάριθμα νησιά ἔχουν εὐνοήσει ἀπὸ τὰ παλιὰ ἀκόμη χρόνια τὴ θαλάσσια συγκοινωνία. Σχεδὸν τὰ 80% τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου διενεργοῦνται μὲ τὴ θάλασσα. Τὴ θαλάσσια συγκοινωνία διευκολύνει πολὺ καὶ ἡ διώρυγα τῆς Κορίνθου¹.

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἓνα ἀνεπτυγμένον θαλάσσιο ἐμπορικὸ στόλο. Ἐνα μέρος τοῦ στόλου αὐτοῦ μεταφέρει ἐμπορεύματα καὶ γιὰ λογαριασμὸ ἄλλων κρατῶν.

Οἱ κυριώτεροι λιμένες εἶναι: ὁ Πειραιάς, ἡ Θεσσαλονίκη καὶ ἡ Πάτρα. Ἐξ αἰτίας τῆς οἰκονομικῆς καθυστέρησης καὶ τοῦ ὀρεινοῦ χαρακτῆρα τῆς χώρας ἡ σιδηροδρομικὴ καὶ αὐτοκινηστικὴ συγκοινωνία δὲν εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Ἡ Ἑλλάδα ἐξάγει εἰς τὸ ἐξωτερικόν: καπνά, λάδι, ἐσπεριδοειδῆ, φρούτα, λίγο μετάλλευμα καὶ εἰσάγει γαιάνθρακα, σίδηρον καὶ διάφορες μηχανές.

Ἐρωτήσεις καὶ πρακτικὴ δουλιὰ

1. Σημειώστε στὸ σχεδιάγραμμα τοῦ χάρτη, τὰ κράτη μὲ τὰ ὁποῖα συνορεύει ἡ Ἑλλάδα, τὶς κυριώτερες πόλεις, καθὼς καὶ τὶς μεγαλύτερες πεδιάδες τῆς.

2. Ποιὰ εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας; Πῶς εἶναι ἡ βιομηχανία;

1. Ἡ Διώρυγα τῆς Κορίνθου ἔχει μῆκος 6.345 μ. καὶ βάθος 8 μ. καὶ πλάτος 21—24 μ. Ἐκείνη ἀνοίξε τὸ 1893. Τὰ μεγάλα πλοῖα δὲν περνοῦν ἀπ' ἐκεῖ.

3. Πεῖτε γιὰ τὸ ρόλο ποὺ παίζει ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία στὴν οἰκονομία τῆς χώρας καὶ γιὰ τὰ κυριώτερα γεωργικὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδας.

Σχ. 20. Οἰκονομικὸς χάρτης τῆς Ἑλλάδος.

Καθήκοντα

Ἐκμεταλλεψόμενοι τοὺς φυσικοὺς, οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς χάρτες τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἐπίκλιση τῆς Λ.Α.Δ. ἐκμεταλλεύσατε τὰ παρακάτω καθήκοντα, γιὰ τὰ κράτη τὰ ὁποῖα δὲν ἀναφέρονται σὲ τοῦτο τὸ κείμενο.

1. Συντάξατε ἓνα πῖνακα ὅπου δίπλα στὸ κάθε κράτος νὰ σημειώσετε τὴν ἔκταση, τὸν πληθυσμὸ καὶ τὴν πρωτεύουσά τους.

Ἀρχίστε ἀπὸ τὶς χῶρες τῆς Βορείου Εὐρώπης καὶ συνεχίστε μὲ τὶς χῶρες τῆς Δυτικῆς, Κεντρικῆς καὶ Νοτίου Εὐρώπης.

2. Ἀπαριθμήσατε, τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς βιομηχανίας καὶ τὰ κέντρα ὅπου ἔχουν ἀναπτυχθεῖ.

3. Δεῖξτε τὴ διανομὴ τῶν γεωργικῶν καλλιεργειῶν.

Ἡ ἀνωτέρω «Οἰκονομικὴ Γεωγραφία τῶν Ἑλλήνων» διδάσκεται εἰς τοὺς σπουδαστὰς τοῦ Κλάδου Ἑλληνικῶν τῆς Μέσης Παιδαγωγικῆς Σχολῆς Ἀργυροκάστρου «Παντελῆς Σωτήρης» τοὺς προοριζομένους διὰ διδασκάλους τῶν Ἑλληνογλώσσων Σχολείων τῆς Μειονότητος.

ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Τὶς τελευταῖες μέρες τὸ τμήμα παιδείας καὶ τὸ παιδαγωγικὸ ἐργαστήριον τῆς ἐπαρχίας Σαραντιοῦ ὀργάνωσαν τριήμερο σεμινάρι μὲ τοὺς δασκάλους τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας γιὰ ν' ἀνεβεῖ σὲ ὑψηλότερο βαθμὸ τὴ διδακτικὴ - διαπαιδαγωγικὴ δουλιὰ τους. Στὸ σεμινάρι ἀναλύθηκαν θέματα μὲ ἰδεολογικὸ, παιδαγωγικὸ καὶ μεθοδικό - ἐπιστημονικὸ χαρακτήρα, ὅπως: «Ὁ Στάλιν καὶ τὰ προβλήματα τῆς γλωσσολογίας», «Ὁ σ. Ἐνβὲρ σχετικὰ μὲ τὰ προβλήματα τῆς ἐκμάθησης τῆς γλώσσας καὶ τὰ ἔθνικα ζητήματα», «Ἡ τελειοποίηση τῆς διαπαιδαγωγικῆς δουλιᾶς τοῦ ἐπιμελητῆ δάσκαλου», «Ἡ δουλιὰ γιὰ τὴ διαπαιδαγῶγηση μὲ τὶς παραδόσεις συστατικὸ μέρος τῆς πατριωτικῆς καὶ ἐπαναστατικῆς διαπαιδαγῶγησης τῶν μαζῶν», κλπ.

Μὲ τοὺς δασκάλους τῶν ἑλληνικῶν τοῦ ἀνώτερου κύκλου τῶν ὀχτάχρονων σχολείων ἐξετάσθηκαν διάφορα μεθοδικὰ προβλήματα γιὰ

τὴν καλύτερη ἐκμάθηση τῆς γλώσσας καὶ ἀναλύθηκαν ὀρισμένα κεφάλαια τῆς Γραμματικῆς ποὺ παρουσιάζουν μερικὲς δυσκολίες στὴν ἀφομοίωσή τους ἀπὸ τοὺς μαθητές. Ταυτόχρονα οἱ δασκάλοι ἐνημερώθηκαν γιὰ τὶς ἀλλαγές ποὺ ἔγιναν στὰ κείμενα τῆς Γραμματικῆς καὶ τῶν λογοτεχνικῶν ἀναγνωσμάτων τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ ὀχτάχρονου σὺς βελτιωμένες ἐκδόσεις ποὺ θὰ τεθοῦν σὲ κυκλοφορία στὴ νέα σχολικὴ χρονιά 1979—1980¹.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΠΑΣ

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

1. Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ «Λαϊκὸ Βῆμα» Ἀργυροκάστρου (Ἄριθ. φύλλου 68 (3343) τῆς Κυριακῆς 26 Αὐγούστου 1979).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Συζητήσεις ἐν τῷ Ἐκτῷ Συνεδρίῳ τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας (Τίρανα 6η Νοεμβρίου 1971) τῆς ἐκπροσώπου τῆς «Ἑλληνικῆς Μειονότητος» Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου Σοφίας Ντούλε.

Τὰ προηγηθέντα τῆς συζητήσεως τῆς Σοφίας Ντούλε ἐν τῷ 6ῳ Συνεδρίῳ τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας

Ὁ πρῶτος μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀλβανίᾳ, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνοαλβανικῶν σχέσεων, κ. Διονύσιος Καραγιάννης, ἐπέδωκε, τὴν 25 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1971, τὰ διαπιστευτήριά του γράμματα εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας Χατζῆ Λέσι. Κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐπιδόσεως τῶν διαπιστευτηρίων καὶ τὴν ἐπακολουθήσαν προσφώνησίν του ὁ πρέσβυς ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα. Ἀντιφωκῶν τὸν πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος ὁ Χατζῆ Λέσι ἀπέφυγεν ἐπιμελῶς καὶ θίξῃ τὴν Μειονότητα. Ὀλίγας ὅμως ἡμέρας ἀργότερον, ἤτοι τὴν 6 Νοεμβρίου 1971, ἡ Σοφία Ντούλε, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου, ὠμίλησεν εἰς τὸ ἐν Τίρανοις συνεληθὸν Ἐκτὸν Συνέδριον τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας. Ἡ ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ συζητήσεις τῆς Σοφίας Ντούλε ἦσαν καὶ ἡ ἀπάντησις πρὸς τὸν πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Σοφία Ντούλε εἶναι ἐντελῶς ἀγράμματος τὸν δὲ λόγον τῆς ἐν τῷ Συνεδρίῳ συνέταξεν ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Καλογορανιζῆς ὀρμώμενος κομμουνιστῆς Κώστας Κουρούνης, γεωπόνος καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου ἐπὶ τῶν γεωργικῶν θεμάτων. Μετὰ τὴν ἐν τῷ Συνεδρίῳ συζητήσιν τῆς αὐτῆς καὶ ἐφωτογραφήθη ἐπιδεικτικῶς μετὰ τοῦ Ἐνβὲρ Χότζια.

Ἄλλὰ ποία ἡ Σοφία Ντούλε;

Ἡ πατρικὴ αὐτῆς οἰκογένεια λέγεται Μπούνιτρη κατάγεται ἐκ Λιμποχόβου καὶ ἡ μητρικὴ τῆς γλῶσσα ἡ ἀλβανικὴ. Ἡ οἰκογένεια Μπούν-

τρη μετώκησεν ἀπὸ τὸ Λιμπόχοβον καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὸ χωρίον Βάνιστα τῆς Κάτω Δροπόλεως. Ἦγαμος ἔτι οὖσα αὕτη κατειάγη ἐθελοντικῶς εἰς παρτιζανικὸν τάγμα «Θανάσης Ζῆκος» καὶ ἐπολέμησε διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ἀλβανικοῦ ἐθνικο-ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος, ἔνθα πάντοτε εὐρίσκετο ἐν τῇ αὐτῇ σκηνῇ μετὰ τοῦ Ἐνβέρ Χότζια. Ὡς λίαν ἔμπιστον τούτου πρόσωπον προσεχώρησεν αὕτη ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα τῆς Ἀλβανίας. Τῇ ὑποδείξει ἀλλὰ καὶ πέσει κυρίως τοῦ Κόμματος ὑπανδρεύθη τὸν ἐκ τοῦ χωρίου Καλογοραντζῆς τῆς Κάτω Δροπόλεως Μιχαὴλ Τούλε, ἐκ δὲ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθησαν τὰ τέκνα Βασίλειος, Νικόλαος, Ἑλλη, Εὐλαμπία καὶ Ἀλεξάνδρα.

Κατεῖχε τὸ ἀξίωμα τῆς ἐπιφανοῦς κομμουνιστρίας Ταξιάρχου τοῦ Ἠνωμένου Γεωργικοῦ Συνεταιρισμοῦ Γοραντζῆς καὶ ὑπὸ τὴν ιδιότητα τῆς ταύτην ἐφοίτησεν ἐπὶ τρίμηνον εἰς τὸ Κομματικὸν Φροντιστήριον τῶν Τιράνων.

Αὕτη λοιπὸν ἡ ἔπηλυσ καὶ ὀλέτειρα τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου Σοφία σύζυγος Μιχαὴλ Ντούλε, τὸ γένος Μπούντρη, ἐκ Λιμποχόβου, ἐπελέγη ὑπὸ τῶν ἀλβανῶν ἡγητόρων ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ τλήμωνος ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μειονότητος Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου διὰ τὸ ὡς ἄνω ἀναφερόμενον Ἐκτον Συνέδριον τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας.

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ, ΟΠΩΣ ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟΝ ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΛΑΟ, Ο ΣΩΤΗΡΑΣ, Ο ΦΩΤΕΙΝΟΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΗΣ, Η ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

Συζήτηση τῆς σ. Σοφίας Ντούλη στὸ 6ο Συνέδριον τοῦ ΚΕΑ

Εἶναι μεγάλη χαρὰ καὶ τιμὴ γιὰ μένα, μὰ πρώην φτωχὴ κοπέλλα, πρώην παρτιζάνα στὸ παρτιζανικὸν τάγμα «Θανάσης Ζῆκος», τώρα ταξιάρχίνα κομμουνίστρια καὶ μάνα πέντε παιδιῶν, νὰ μιλήσω ἀπ' τὸ βῆμα τούτου τοῦ ἱστορικοῦ συνεδρίου τοῦ κόμματος.

Τοῦτες τὶς μέρες χαρᾶς καὶ ἐπαναστατικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, μαζὺ μὲ ὅλο τὸ λαὸ μας, καὶ ὁ μειονοτικὸς πληθυσμὸς τῆς ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου ἔστρεψε στὸ συνέδριό μας τὴ σκέψη καὶ τὴν καρδιά, μὲ βαθιά, παντοεινὴ ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη, γιὰ τὸ κόμμα καὶ γιὰ σᾶς, ἀγαπημένε σύντροφε Ἐνβέρ. Καὶ αὐτὸ ἔχει τὴν ἐξήγησή του: Τὸ κόμμα εἶναι καὶ γιὰ τὴ μειονότητα, ὅπως γιὰ ὅλο τὸν ἀλβανικὸ λαὸ, ὁ σωτήρας, ὁ φωτεινὸς καθοδηγητής, ἡ πηγὴ τῆς νέας μας σοσιαλιστικῆς ζωῆς. Μόνο κάτω ἀπ' τὸν ἥλιο τοῦ κόμματος, μὲ τὴ φροντίδα του καὶ μὲ τὴ φρον-

τίδα τοῦ σύντροφου Ἐνβέρ, ἡ μικρή, ἡ πολυβασανισμένη, ἡ καταπιεσμένη, ἡ περιφρονημένη καὶ ἡ ἐξευτελισμένη μειονότητα ἀπελευθερώθηκε μιὰ γιὰ πάντα ἀπ' τὴν αἰώνια ὑποδούλωση καὶ ἔγινε κύριος τῶν τυχῶν της.

Ἡ ζωὴ, οἱ ἀγῶνες, οἱ νίκες τῶν μειονοτικῶν ἐργαζομένων σὲ τούτη τὴν τριαντάχρονη περίοδο, ἡ πλέρια ἰσοτιμία, ἡ ἐξασφάλιση ὅλων τῶν δικαιωμάτων, ὅπως τοῦ δικαιώματος ἐργασίας, παιδείας καὶ μόρφωσης στὴ μητρικὴ γλῶσσα, ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ μας στὴν οἰκοδόμησι τοῦ σοσιαλισμοῦ, εἶναι ζωντανὴ μαρτυρία τῆς ἐφαρμογῆς στὴν πράξι τῆς μαρξιστικῆς - λενινιστικῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος καὶ τῶν διδασμάτων τοῦ συντρόφου Ἐνβέρ στὴ σωστὴ λύση καὶ τοῦ προβλήματος τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων. «Ἐμεῖς, ἔχει πεῖ ὁ σύντροφος Ἐνβέρ, ἔχομε σὺν ἀδερφή μας τὴ μικρὴ μειονότητα στὴν Ἀλβανία. Οἱ μειονοτικοὶ συνδέονται μὲ τὸν ἀλβανικὸ λαὸ σὺν ἡ σάρκα μὲ τὰ ὀστά. Ἡ μικρὴ ἑλληνικὴ μειονότητα ἀγωνίστηκε μὲ τὸν ἀλβανικὸ λαό, νίκησε μαζὺ μὲ τὸν ἀλβανικὸ λαὸ καὶ χαίρεται καὶ ζεῖ τὴ νέα ζωὴ μαζὺ μὲ τὸν ἀδερφὸ ἀλβανικὸ λαό».

Παράδειγμα τέτοιας συναδέρφωσης δὲν ἔδειξαν καὶ δὲ θὰ δείξουν ποτὲ οἱ καπιταλιστικὲς καὶ οἱ ρεβιζιονιστικὲς χώρες. Οἱ μειονότητες σ' αὐτὲς τὲς χώρες ὑποβάλλονται σὲ ἀγρία ἐκμετάλλευση, περιφρόνηση καὶ ἀπεθνικοποίηση.

Στέναζε στοὺς αἰῶνες ἡ μειονότητά μας κάτω ἀπ' τὸ βαρὺ πέλμα τοῦ μπέη, τοῦ ἀγᾶ, τοῦ ἄρχοντα, τοῦ τζιαντάρη, τοῦ παπᾶ. Στοὺς πρόποδες τῶν χωριῶν μας ἐκτείνεται ὁ εὐρὺς καὶ γόνιμος κάμπος ποὺ τὸν ποτίζομε μ' ἰδρώτα, δάκρυα καὶ αἷμα, μὰ ποὺ ποτὲ δὲ μᾶς χόρτασε μὲ ψωμί, γιὰ τὸ ἄρπαζαν ἀπὸ τὰ χέρια οἱ ἐκμεταλλευτὲς. Ψωμί, κρέας, βούτυρο, κηρικὰ καὶ ὀπωρικὰ γιὰ μᾶς ἦταν ἡ ξυδοπαπᾶρα, τὰ ἀγριολάχανα καὶ ἡ ρίγανη. Ὑπῆρχαν περιοχές, ὅπως ἡ Κάτω Δρόπολη, ποὺ δὲν εἶχαν οὔτε πόσιμο νερό. Μᾶς ξηραίνονταν τὰ χεῖλη γιὰ μιὰ σταγόνα νερό γιὰ τὸ εἶχαν κάμει χτήμα τους οἱ ἄρπαγες. «Δὲν ὑπάρχει νερό γιὰ τοὺς ραγιαδες — ἔλεγαν, — ἀρκεῖ σ' αὐτοὺς ποὺ εἶναι στὴ ζωὴ». Οἱ γιαγιὲς κι οἱ μανάδες μας, ζαλωμένες μὲ τὲς βαριὲς βαρέλες, περπατοῦσαν ὀλόκληρες ὥρες τὴ νύχτα γιὰ νὰ πιάσουν σειρὰ γιὰ νερό στὰ βρωμοπήγαδα, ἢ ἔμπαιναν μὲ ἀναμμένο λάστιχο στὸ χέρι βαθιὰ σὲ σπηλιές, ὅπως στὴ Σκοτεινὴ, σὰ σ' ἓνα φοβερὸ τάφο, ὅπου μπορεῖ νὰ θάβονταν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ἂν τοὺς γλιστροῦσε λίγο τὸ πόδι. Ἀπ' τὴ μαύρη, τὴ βαριὰ καὶ ἀνυπόφορη ζωὴ, οἱ γονεῖς καὶ τὰ ἀδέρφια μας ὑποχρεώνονταν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν Πατρίδα καὶ τοὺς ἀγαπημένους συγγενεῖς, τὲς μανάδες, τὲς γυναῖκες, τὰ παιδιά, καὶ νὰ πηγαίνουν στὴν ἄ-

κρη τοῦ κόσμου γιὰ νὰ πουλήσουν τὸ δερμάτι τους στοὺς πιὸ σκληροὺς ἐκμεταλλευτές, μὲ τὴν ἀπατηλὴ ἐλπίδα ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ κερδίσουν κάτι γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸν ἐπιούσιο, πού τὸν ὀνόμαζαν «φαρμάκι», καὶ νὰ γυρίσουν στὶς οἰκογένειές τους ἐρείπια. Ἔτσι ἦταν κείνη ἡ μαύρη ζωὴ. Χωρίζονταν ἢ μίνα ἀπὸ τὸ γιό, ἢ γυναίκα ἀπὸ τὸ σύζυγο. Καὶ χωρίζονταν γιὰ νὰ μὴ ξαναδοῦνε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Ἐκλαιγε ἡ μειονοτικὴ γυναίκα, ἔκλαιγε νύχτα - μέρα ὀλόκληρα χρόνια καὶ γέμιζε μὲ δάκρυα τὰ μαντήλια πού, ὅπως λέει τὸ λαϊκὸ τραγούδι, πέντε ποτάμια τάπλεναν καὶ βάψαν καὶ τὰ πέντε. Ἡ ἄγρια καπιταλιστικὴ ἐκμετάλλευση γέραζε πρόωρα τοὺς ἀγαπημένους μας τῆς καρδιάς καὶ ἔρχονταν στὴν Πατρίδα ἑκατοντάδες μαντάτα μὲ μαύρη ταινία.

Ἄλλα αὐτὰ τώρα πὰ ἀνήκουν στὸ πικρὸ παρελθόν. Στὰ θυελλώδη χρόνια τοῦ πολέμου ἦρθε καὶ σὲ μᾶς τὸ κόμμα, κάθησε σταυροπόδι στὶς γωνιές μας καὶ μᾶς κάλεσε νὰ δράξομε τὰ ὅπλα. «Οἱ μειονοτικοὶ εἶναι ἀδέρφια μας, ἔλεγε στοὺς συντρόφους ὁ ἥρωας κομμουνιστὴς Μουζαφέρ Ἀσκερί, - μιὰ νύχτα ὅταν διηύθυνε τὴ διάρρηξη τῶν ἀποθηκῶν καὶ τὸ μοίρασμα τῶν σιτηρῶν στοὺς Δροπολίτες. Καὶ αὐτοὶ ὑποφέρουν ἀπ' τὸ φασισμό τὸ ἴδιο ὅπως ἐμεῖς». Καὶ ὁ Μουζοῦ ἐπείσε στὸν κάμπο τῆς Δρόπολης γιὰ τὴν Ἀλβανία καὶ γιὰ τὴ Δρόπολη, ὅπως ἔπесαν ἀργότερα ὁ Λευτέρης Τάλλιος καὶ Θόδωρος Μάστορας γιὰ τὸ Βοῦρκο, γιὰ τὸ Πωγώνι καὶ γιὰ ὅλη τὴν Ἀλβανία.

Οἱ ἐχθροὶ προσπάθησαν μὲ ὅλους τοὺς τρόπους νὰ κρατήσουν τὴ μειονότητα μακριὰ ἀπ' τὸν ἀγῶνα, μακριὰ ἀπ' τὸ Κόμμα, μὰ οἱ προσπάθειές τους ἀπότυχαν. Ἐμεῖς εἴχαμε δώσει τὴ μπέσα στὸ Κόμμα καὶ μὲ τὴν καθοδήγησή του, ἐνωμένοι σὰν ἡ σάρκα μὲ τὰ ὀστά μὲ τὸν ἀλβανικὸ λαό, πολεμήσαμε καὶ νικήσαμε ἐνάντια στὸν κοινὸ ἐχθρό, χύσαμε αἷμα μαζὺ μὲ τοὺς ἀλβανοὺς ἀδερφοὺς στὰ ἴδια χαρακώματα γιὰ τὰ ἴδια ἰδανικά.

Στὰ 27 χρόνια μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἡ ζωὴ στὰ χωριά μας ἄλλαξε σὰν ἡ μέρα μὲ τὴ νύχτα. Τώρα πού ἡ Πατρίδα μας ἔγινε περιβόλι, γεμάτο λουλούδια, ἡ περιοχὴ τῆς μειονότητας ἔγινε μιὰ ἀνθισμένη βραγιά του. Τώρα δουλεύομε, μαθαίνομε, ἐπαγρυπνοῦμε καὶ τραγουδοῦμε χαρούμενα τραγούδια, γεμάτα εὐγνωμοσύνη, γιὰ τὸ κόμμα καὶ γιὰ σᾶς, ἀγαπημένε καὶ ἀκριβὲ σύντροφέ μας Ἐνβέρ.

Πρὶν ἀπὸ μερικὲς μέρες ἐμεῖς γιορτάσαμε τὰ 21χρονα τοῦ ὕδραγωγείου τῆς Κάτω Δρόπολης. Χάρη στὴ φροντίδα τοῦ κόμματος καὶ τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τοῦ σύντροφου Ἐνβέρ, ἡ περιοχὴ τῆς Δρόπολης ἠλεκτροφωτίστηκε πρώτη. Σήμερα στὰ σπίτια μας, ὅπως σ' ὅλη τὴν Ἀλβανία, λάμπει τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς, τὸ φῶς τοῦ κόμματος· καὶ μαζὺ μὲ

τὸ φῶς καὶ τὸ ραδιόφωνο μπῆκαν τὸ ἠλεκτρικὸ σίδερο καὶ τὰ ἠλεκτρικὰ σκεύη, οἱ ἐκκοκκιστικὲς μηχανές, τὰ τριόρια, μπαίνει καὶ ἡ τηλεόραση. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε ὅτι πολλὰ χωριά δὲ διακρίνονται ἀπὸ τὴν πόλη καὶ συνεχίζεται ὁ περιορισμὸς τῶν διακρίσεων σ' ὅλη τὴν περιοχὴ καὶ σ' ὅλες τὶς κατευθύνσεις.

Οἱ πατριῶτες μειονοτικοὶ ἀγρότες ἀκολούθησαν θαρραλέα καὶ μὲ μεγάλη ἐμπιστοσύνη τὸ δρόμο τῆς κολεχτιβοποίησης τῆς γεωργίας καὶ ἡ περιοχὴ μας ἦταν ἀπ' τὶς πρῶτες στὴν Ἀλβανία ποὺ τελείωσε τὴν κολεχτιβοποίηση. Χρονιὰ μὲ τὴ χρονιά, χάρη στὴ δουλιὰ μας, ἰδιαίτερα χάρη στὴ δουλιὰ τῶν ἐργατικῶν μειονοτικῶν γυναικῶν, ὅπως μᾶς χαρακτήρισε ὁ σύντροφος Ἐνβέρ, χάρη στὶς πολὺπλευρες βοήθειες τοῦ κράτους σὲ πιστώσεις, μηχανές, λιπάσματα, σπόρους καί, τὸν τελευταῖο καιρό, μ' ἓνα ἄλλο ἀνεχτίμητο δῶρο ποὺ μᾶς ἔδωσαν τὸ κόμμα καὶ ὁ σύντροφος Ἐνβέρ, μὲ τὴ συστηματοποίηση καὶ τὴν ἄρδευση τοῦ γονιμου κάμπου μας, πετύχαμε ἀποτελέσματα ποὺ δὲν τὰ εἶχαμε δεῖ ποτὲ ἄλλη φορά. Τὸ 1970, σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1965, στὴν περιοχὴ μας αὐξήθηκε 24% ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀγρῶν, παρήχτηκαν σιτῆρα 33% περισσότερα, κηρικὰ 88% περισσότερα, γάλα 72% περισσότερο, κρέας 87% περισσότερο· αὐξήθηκε 225% ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγελάδων, 68% τῶν πουλερικῶν, 54% τῶν μελισσιῶν· πήραμε ἔσοδα 45% περισσότερα· τὸ βασικὸ κονδύλιο αὐξήθηκε 38% καὶ τὰ ἔσοδα κατὰ ἐργαστικὸ χέρι ξεπερνοῦν τὰ 480 λέκ. Καὶ ἡ ταξιαρχία ποὺ διευθύνω ἐγὼ πέτυχε καλὰ ἀποτελέσματα, πήρε 25 κουϊντάλια στάρι τὸ ἐχτάρι ἀπὸ 10—15 ποὺ παίρναμε πρῶτα, 11 κουϊντάλια καπνὸ «μπασμα» τὸ ἐχτάρι, ἀπὸ 7 ποὺ ἦταν τὸ σχέδιο. Ὁ συνεταιρισμὸς τῆς Γοραντζῆς αὐξήθηκε 230% τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀγελάδων. Σήμερα ἔχει 50 βελτιωμένες καὶ «Παρδαλές» ἀγελάδες κατὰ 100 ἐχτάρια γεωργικῆς γῆς καὶ παίρνει διπλὸ γάλα σὲ σύγκριση μὲ τὴν ποσότητα ποὺ ἔπαιρνε πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια. Κάποτε, ἂν ρωτοῦσε κανεὶς τοὺς ἀγρότες τοῦ Πωγωνιοῦ ποῦθε εἶναι, ἀπαντοῦσαν «πίσω ἀπὸ τὸν ἥλιο», ὅπως ἦταν ἔτσι ἐγκαταλειμμένοι ἀπ' τὸ κράτος τῶν φεουδαρχῶν μέσα στὰ κατσάβραχα, καθηλωμένοι καὶ βουτηγμένοι στὸ σκοτάδι. Ἐνῶ τώρα, χαρούμενοι, λένε: «Μᾶς ζεσταίνει ὁ ἥλιος τοῦ κόμματος, ὁ ἥλιος τοῦ σοσιαλισμοῦ». Στὴν κλεισούρα τῆς Σέλτισης, τῆς Πολύτσιανης, ὅπου σπάνια ἄκουγε κανεὶς τὸ κουδούνι τοῦ μουλαριοῦ κάποιου ἀγωγιάτη, σήμερα βουΐζουν τὰ αὐτοκίνητα, περνοῦνε τὰ τραχτέρ ὡς τὴ Σωπική, ὁ κινητὸς κινηματογράφος, κλπ.

Στὸ μαῦρο παρελθὸν στὰ χωριά μας θεωροῦντανε εὐτυχῆ τὰ παιδιά ποὺ μπορούσαν νὰ τελειώσουν τὸ δημοτικὸ σχολεῖο. Τώρα ὅλα τὰ παιδιά, ἀγόρια καὶ κορίτσια, τελειώνουν τὸ ὀχτάχρονο καὶ τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ παρακολουθοῦν τὰ μεσαῖα σχολεῖα στὴ Δερβιτσιάνη καὶ

στο Βουλιάρατι, τὰ ἄλλα σχολεῖα τῆς χώρας καὶ τὶς σχολὲς τοῦ πανεπιστημίου μας. Μόνο ἀπ' τὸ ὄρεινὸ Πωγώνι στὰ χρόνια τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας τελείωσαν μεσαῖα σχολεῖα 160 ἀγόρια καὶ κορίτσια, ἀντὶ τῶν 9 πού εἶχαν ἀποφοιτήσῃ στὴν περίοδο 1922 — 1939. Στὸ γεωργικὸ συνεταιρισμὸ τῆς Γοραντζῆς ὅλα τὰ παιδιά πού τελειώνουν τὸ ὀχτάχρονο σχολεῖο συνεχίζουν τὸ μεσαῖο. Τώρα ὁ ἀριθμὸς τῶν στελεχῶν μὲ ἀνώτερη ἐκπαίδευση ἀπ' τὴ μειονότητα εἶναι μεγαλύτερος ἀπ' τὸν ἀριθμὸ ὅλων τῶν ἀνώτερων στελεχῶν πού εἶχε ἡ Ἀλβανία πρὶν ἀπ' τὴν ἀπελευθέρωση.

Κάποτε οἱ ἄνθρωποι κοίτονταν στὸ κρεβάτι καὶ πέθαιναν πρόωρα. Τὰ μικρὰ παιδιά, ὅσο λίγα κι ἂν ἦταν τότε, τὰ ἀφάνιζαν οἱ ἐπιδημίες. Δὲν ὑπῆρχαν γιατροὶ καὶ ὑγειονομικὰ κέντρα, ἐνῶ τώρα ὑπηρετεῖ στὴν περιοχή μας πυκνὸ δίκτυο νοσοκομείων, ἰατρείων, μαιευτηρίων καὶ λοιπῶν ἰδρυμάτων. Ἔχομε δυὸ νοσοκομεῖα μὲ 44 κρεβάτια, 6 μαιευτήρια, 12 ἰατρεῖα, 10 συμβουλευτήρια, 7 φαρμακεῖα, 3 ὀδοντοιατρεῖα, 3 γιατρούς, 9 βοηθοὺς γιατροῦ, 13 μαμές, κλπ. 36 χρόνια ἦταν ἡ μέση διάρκεια τῆς ζωῆς τότε. 71 χρόνια εἶναι σήμερα σὲς μέρες τοῦ κόμματος, τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας, τῆς Ἀλβανίας τοῦ Ἐνβὲρ Χότζια.

Μὰ ἡ μεγαλύτερη, ἡ πρὸ λαμπρὴ ἀτυχία εἶναι καὶ στὴ μειονότητα ἡ διάπλαση τοῦ νέου ἀνθρώπου, πού σφυρηλατεῖται στὸ ἀμόνι τοῦ κόμματος, πού ὀπλίζεται μὲ ὑψηλὲς ἀρετὲς τῆς κομμουνιστικῆς ἠθικῆς.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἕνας λαμπρὸς καθρέφτης πού δείχνει σ' ὄλο τὸ μεγαλεῖο τῆς τῆ σωστῆ μαρξιστικῆ - λενινιστικῆ γραμμῆ τοῦ κόμματός μας καὶ τῆ μεγάλη καὶ διαρκὴ προσωπικὴ φροντίδα τοῦ σύντροφου Ἐνβὲρ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν ἀνθιση τῆς μειονότητας. Ταυτόχρονα αὐτὸ δείχνει πόσο γελοῖοι, ψεῦτες καὶ μισητοὶ εἶναι οἱ ἐχθροὶ πού οὐρλιάζουν συκοφαντώντας τὴ χώρα μας καὶ κλαίγοντας δῆθεν τὸ χάλι τῆς μειονότητας. Ἐμεῖς γνωρίζομε καλὰ τοὺς ἐχθρούς, συγκρουστήκαμε συχνὰ μ' αὐτοὺς καὶ τοὺς μιλήσαμε μόνο μὲ τὴ γλώσσα, μὲ τὴ γλῶσσα πού μιλάει στοὺς ἐχθροὺς ὅλος ὁ ἀλβανικὸς λαὸς — σφαῖρα στὸ μέτωπο. Ἡ κοιλάδα τῆς Δρόπολης θὰ γίνῃ τάφος γιὰ κάθε ἐχθρὸ καὶ τὰ χωριὰ τῆς μειονότητας θὰ εἶναι ἀπάτητα κάστρα τῆς ἀκατανίκητης σοσιαλιστικῆς Πατρίδας μας. Ἐμεῖς δουλεύομε, ἐπαγρυπνοῦμε καὶ ἐξασκούμαστε καλὰ σὲ παρτιζάνικα τμήματα καὶ τσέτες. Κρατώντας γερὰ στὸ ἓνα χέρι τὸν κασμὰ καὶ στὸ ἄλλο τὸ ντουφέκι θὰ κάνομε τὴ νύχτα μέρα, θὰ πραγματοποιήσομε καὶ θὰ ὑπερεκτελέσομε τὰ καθήκοντα τοῦ 1972 καὶ τοῦ ὀχτάχρονου.

Στὴν ἐκθεση πού ἔδωσε ὁ σύντροφος Ἐνβὲρ Χότζια σὲ τοῦτο τὸ

συνέδριο βλέπουμε για μιὰ ἀκόμη φορὰ τὶς νέες προοπτικὲς ποὺ ἀνοίγονται σ' ὅλο τὸ κόμμα, τὸ λαὸ καὶ τὴ χώρα μας γιὰ τὸ μέλλον. Αὐτὲς οἱ προοπτικὲς μᾶς χαροποιοῦν, μᾶς ἐνθουσιάζουν, μᾶς αὐξαίνουν τὴν ἐνεργητικότητά μας. Ταυτόχρονα ἀπ' τὴν ἔκθεση βγάζομε καὶ τὰ καθήκοντά μας γιὰ νὰ κάνουμε πραγματικότητα αὐτὲς τὶς προοπτικὲς, γιὰ νὰ ὀδηγήσουμε πάντα μπροστὰ στὸ μαρξιστικὸ - λενινιστικὸ δρόμο τὴν ὑπόθεση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καὶ τῆς οἰκοδόμησής τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴ σοσιαλιστικὴ Ἀλβανία.

Εἴμαστε πεπεισμένοι ὅτι τὸ μέλλον θὰ ἔρχεται ὅλο καὶ πιὸ ὄμορφο, πιὸ εὐτυχισμένο. Τὸ κόμμα καὶ ἐσεῖς, ἀγαπημένε καὶ ἀκριβὲ σύντροφέ μας Ἐνβέρ μᾶς ἀπελευθέρωσατε ἀπ' τὰ βάσανα καὶ τὶς στενοχώριες καὶ πλημμυρίσατε τὶς καρδιές μας μὲ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς. Γιαυτὸ καὶ ἐμεῖς, ὁ λαὸς τῆς μειονότητας ἀφιερώνομε τὴν καρδιά καὶ τὰ ιδεώδη μας στὸ κόμμα καὶ σὲ σᾶς, σύντροφε Ἐνβέρ. Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς μας βγαίνει ἡ εὐχή: «Νὰ μᾶς ζήσει παντοτεινὰ τὸ κόμμα μας, νὰ μᾶς ζήσετε σὰν τὰ ψηλὰ βουνά, ἀγαπημένε σύντροφε Ἐνβέρ!»

(Ὡς ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ «Λαϊκὸ Βῆμα» Ἀργυροκάστρου. Ἀριθμὸς φύλλου 90(2530) τῆς Πέμπτης 11 Νοεμβρίου 1971, σελὶς 2).

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κονίτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ
«Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος».

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ - ΚΑΝΑΔΑ
ΠΑΝΕΠΙΡΩΤIC FEDERATION OF AMERICA AND CANADA

ΣΕΙΡΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΡΙΘ. 2

Γ. Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ

CHICAGO ILL. 1976

ΕΒΔΟΣΙΣ «ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ κ. Γεώργ. Χ. Παπαδόπουλος δίδει ἐν πάσῃ δυνατῇ συντομίᾳ εἰκόνα τῆς ἐνεστώσης ἐν Ἀλβανίᾳ καταστάσεως πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα καὶ τοὺς κινδύνους, πού ἐπαπειλοῦν τὴν ἐθνικὴν τῆς ὑπόστασιν.

Οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ προέρχονται ἀπὸ τὴν αὐστηρὰν ἀπομόνωσίν τῆς, τὴν ὁποίαν, κατοχυρώνει τὸ κλασσικῆς πλέον ἐκφράσεως σιδηροῦν παραπέτασμα μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος. Καὶ ἀπὸ τὴν συστηματικὴν ἐπὶ τριάντα δύο ἔτη ἀφομοιωτικὴν διεργασίαν, τὴν ὁποίαν μὲ ὄλα τὰ σύγχρονα μέσα καὶ τὴν σύγχρονον διαλεκτικὴν καὶ τεχνικὴν, κατεργάζονται τὰ κομμουνιστικὰ καθεστῶτα, εἰδικῶς δὲ τὸ σταλινικὸν καθεστῶς τῆς Ἀλβανίας ἐν ὀνόματι τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας.

Δὲν εἶναι ἡ κτηνώδης βία τῶν παρελθόντων αἰώνων, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὴν ἀντιβίαν καὶ τὴν ἀντίστασιν. Γνωρίζει καλὰ ἡ Ἀλβανία καὶ ἀπὸ τὴν πρόσφατον ἱστορίαν της τί ἀντίκτυπον εἶχε τὸ κλείσιμον τῶν σχολείων τῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος τὸ 1935. Δι' αὐτὸ ἐφαρμόζει δοκιμασμένα εἰς τὴν ἱστορίαν συστήματα «κατασκευῆς» νέων, ἀνθρώπων: τὴν Σπαρτιατικὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν Γενιτσαρικὴν ἐκπαίδευσιν πού εἶχεν ἐπινοήσει ὁ Σουλτᾶνος Ὁρχάν (1327—1360) καὶ ἐτελειοποίησαν ὁ Σελῆμ Α' (1512—1520), ἰδίως δὲ ὁ Σουλεϊμάν (1520—1566).

Ἀπὸ τὴν καθολικὴν αὐτὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Ἀλβανικῆς Νεολαίας δὲν διαφεύγει καὶ ἡ Νεολαία τῆς Μειονότητος. Ἀντιθέτως εἰς τὴν μητρικὴν τῆς γλῶσσαν καὶ τὰ διδακτικὰ βιβλία καὶ ἡ μορφωτικὴ προφορικὴ διδασκαλία καὶ ὁ μειονοτικὸς τύπος («Λαϊκὸν Βῆμα» Ἀργυροκάστρου). Εἰς τὴν μητρικὴν γλῶσσαν της διοχετεύεται μεθοδικῶς τὸ ἀντιελληνικὸν δηλητήριον, ὥστε μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ τελεία ἀποκοπὴ τῆς Μειονότητος ἀπὸ τὰς μητρικὰς ρίζας.

Ὁ Ἀχμέτ Ζώγου ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῶν τριῶν στοιχείων τῆς Ἐπικρατείας του (Καθολικῶν, Μουσουλμάνων, Ὁρθοδόξων). Ἀντιθέτως τὸ σημερινὸν καθεστῶς βασίζεται εἰς τὴν Ἑνότητα αὐτῶν μὲ τὸν συστηματικὸν φυλετικὸν καὶ ἐθνικὸν τους ἀποχρωματισμὸν καὶ τὴν δημιουργίαν τοῦ συγχρόνου Ἀλβανοῦ Πολίτου. Καὶ τὸ γένος τοῦ συγχρόνου Ἀλβανοῦ Πολίτου ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 1945.

Θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις, οἰκογενειακαὶ παραδόσεις, ἥθη καὶ ἔθιμα, κυριώνυμα καὶ τοπωνύμια, ὅ,τι ἐνθυμίζει τὸ καταγωγικὸν παρελθὸν πλήττονται ἀνοικτημῶς ἀπὸ τὸν κομματικὸν μηχανισμόν τοῦ Καθεστῶτος πρὸς διάσπασιν τῆς συνεχείας, τὴν ὁποίαν ὑποβοηθεῖ ἡ φυσικὴ φθορὰ τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἄλλου οἱ μικτοὶ γάμοι μεταξὺ τῶν ἑτεροδόξων εἰς τὴν ἀθεϊστικὴν πλέον Ἀλβανίαν, ἡ ὁμαδικότης εἰς τὰς μορφωτικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐκδηλώσεις, ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων βορείων καὶ νοτίων πληθυσμῶν, οἱ ἐποικήσεις εἰς τὸν γεωγραφικὸν χῶρον τῆς Μειονότητος καὶ ἡ συνεχὴς σφυρηλάτησις τῆς Ἑνότητος τοῦ Ἀλβανικοῦ Λαοῦ μὲ συνθήματα εἰρηνικὰ συμπαθῆ εἰς τὰ ὦτα παντὸς ἀνθρώπου συντελοῦν βαθμιαίως ἀλλὰ σταθερῶς εἰς τὴν δημογραφικὴν ἀλλοίωσιν τοῦ πληθυσμοῦ της. Αὐτὴν τὴν παραστατικὴν εἰκόνα δίδει ἡ ἀνὰ χεῖρας μελέτη τοῦ κ. Γ. Χ. Παπαδοπούλου.

CHICAGO, Μάϊος 1976

Η ΣΥΝΤΑΞΙΣ

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει, δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἡ κατάστασις εἰς τὸ νότιον τμήμα τῆς Ἀλβανίας, τὴν καθημαγμένην καὶ

δεινῶς δοκιμαζομένην Ἑλληνικὴν Μειονότητα τῶν Ἐπαρχιῶν Ἀργυροκάστρου καὶ Ἀγίων Σαράντα (τῆς τέως Νομαρχίας Ἀργυροκάστρου) καὶ γενικώτερον τὴν γνωστὴν ὡς «Βόρειον Ἡπειρον».

Αἱ ὑπάρχουσαι πληροφορίες ἐμφανίζουσι μίαν εἰκόνα πᾶν ἄλλον ἢ καλὴν καὶ φιλικὴν καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν εἰσέτι τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν ἰδίως μάλιστα μὲ τὰ πρόσφατα ληφθέντα μέτρα, ἅτινα, ὡς χαριστικὴ βολὴ ἐναντίον τῆς Μειονότητος δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν, δῆλον ὅτι τοῦ ὑπ' ἀριθ 5339 τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1975 Διατάγματος «περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀλλαγῆς τῶν ἀκαταλλήλων ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων» κυρωθέντος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5354 ἀπὸ 17.XI.1975 Νόμου, ἄνευ τροπολογίας, τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας, ὡς καὶ τῆς Ἀποφάσεως ἀριθ. 225 τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1975 «περὶ μετονομασίας ἐνίων χωρίων περιφερειῶν Ἀγίων Σαράντα καὶ Κορυτσᾶς».

Τὸ 1968 ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Τιράνων ἀναγγέλλει ἐν καυχῇσει: «Ἡ Ἀλβανία ἔγινεν, ἐπίσημως πλέον, τὸ πρῶτον τελείως ἄθεον κράτος εἰς τὸν κόσμον». Ἡ ἐπίσημος ἐφημερὶς τῆς Ἀλβανίας «ZERI I POPOULIT» γράφει: «Ἡ Ἀλβανία εἶναι ἡ πρώτη ἀθεϊστικὴ χώρα τῆς ὑψηλίου». Παραβίασις τοῦτέστιν θεμελιώδους δικαιώματος ἀντιτιθεμένη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ο.Η.Ε. ἥτις ἔχει ἀποδεχθεῖ τὸ καθεστῶς τῶν Τιράνων.

Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοί, εὐκτήριοι οἴκοι παντὸς δόγματος καὶ θρησκείας, τὰ τέμενη, κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ κράτους. Ἐλεηλατήθησαν. Κατεδαφίσθησαν ἢ ἐχρησιμοποιήθησαν δι' ἀνάγκας ἀλλοτρίας τοῦ σκοποῦ δι' ὃν εἶχον ἰδρυθῆ. Κατεσχέθησαν διὰ Νόμου ἅπασαι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ περιουσίαι. Ἠκυρώθησαν οἱ νόμοι, οἱ ἀφορῶντες εἰς τὰς σχέσεις κράτους καὶ ἐκκλησίας ἢ ἐκκλησιῶν. Δὲν ὑπάρχει πλέον ναὸς ἢ τέμενος ἢ εὐκτήριος οἶκος ὅπου νὰ δύναται τις νὰ προσευχηθῆ. Οἱ ἐκκλησιαστοὶ ἄρχοντες καὶ γενικῶς οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ κατηργήθησαν καὶ ἐδιώχθησαν σκληρῶς. Μὲ δύο λέξεις: Ἀπηνῆς διωγμὸς τῆς θρησκείας ἣτις συνεχίζεται ἀμείωτος καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ ἀντιθεϊστικὴ ἢ ἀθεϊστικὴ προπαγάνδα (καὶ γελοιοποίησις τῶν θείων καὶ ἱερῶν) καλλιεργεῖται συνεχιζομένη ἐπιμόνως καὶ μεθοδικῶς. Κατασυκοφαντεῖται πᾶσα θρησκεία καὶ πᾶσα πνευματικὴ ἀξία, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὴν Θεότητα.

Πᾶσα ἐπικοινωνία, πολλάκις ἀκόμη καὶ ταχυδρομικὴ, μὲ συγγενεῖς ἐν Ἀλβανίᾳ, εἶναι ἀδύνατος. Ὅσαι ἐπιστολαὶ στέλλονται ἐξ Ἑλλάδος, πρὸς ἄτομα τοῦ χώρου ἰδίως τῆς Μειονότητος, μὲ φακέλλους ἀεροπορικούς, ἔχοντας συνήθως τὸ κυανόλευκον χρῶμα, ἐπιστρέφονται ἐνῶ

γίνονται δεκταί, εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις, ἐπιστολαὶ μόνον μὲ φακέλλους ἐντελῶς λευκοὺς καὶ γραμματόσημα «μὴ θίγοντα τὸ καθεστῶς τῆς Ἀλβανίας».

Ἐμβάσματα τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐγκατεστημένων Μειονοτικῶν πρὸς τοὺς ἐν Ἀλβανίᾳ συγγενεῖς καὶ οἰκείους των, εἴτε δὲν φθάνουν εἰς τὸν προορισμὸν των, χωρὶς νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τοὺς ἀποστολεῖς, εἴτε ἐπιστρέφονται, κατόπιν μεγάλης καθυστερήσεως, μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι «ὁ εὐημερῶν ἀλβανικὸς λαὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην βοήθειας». Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰ ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενα δέματα τὰ ὁποῖα ἐπιστρέφονται καὶ πάλιν μὲ τὴν ἐνδειξιν ὅτι «ἀντίκειται πρὸς τὸ ἄρθρον 19 τῆς Διεθνoῦς Συμβάσεως περὶ δερμάτων», χαρακτηριζομένου δηλαδὴ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν ὡς μεταχειρισμένου καὶ ἄσκη μὴν εἶναι.

Πάντα δὲ ταῦτα ὑπὸ τὴν κάλπην τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4278 ἀπὸ 20ῆς Ἰουνίου 1967 Διατάγματος «Περὶ ἀπαγορεύσεως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς παντὸς ἀντικειμένου καὶ συναλλάγματος».

Ἡ ἔκτασις τῆς Ἀλβανίας εἶναι 28.738 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα ὁ δὲ πληθυσμὸς αὐτῆς περίπου 2.300.000 ἐξ ὧν Μουσουλμᾶνοι ἑβδομήκοντα πέντε τοῖς ἑκατόν, Ὁρθόδοξοι δέκα πέντε τοῖς ἑκατόν καὶ Καθολικοὶ δέκα τοῖς ἑκατόν.

Σύνορα: Ἀδριατικὴ Θάλασσα, Ἑλλάς, Γιουγκοσλαυῖα. Εἰδικώτερον τὰ χερσαῖα σύνορα τῆς Ἑλληνο-ἀλβανικῆς μεθορίου εἶναι περιφραγμένα μὲ ἠλεκτροφόρον συρματοπλέγμα ὕψους τεσσάρων μέτρων, δίκην τοῦ τείχους αἰσχύου τοῦ Βερολίνου, ἔχουσι δ' ἔκτασιν 256 χιλιομέτρων.

Προπολεμικῶς τὰ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν μεθόριον σημεία εἰσόδου καὶ ἐξόδου τῆς Ἀλβανίας ἦσαν τέσσαρα χερσαῖα καὶ ἓν θαλάσσιον ἦτοι: α) τὸ τῆς Κιάφ ἐ Μπότες (ἀλβανιστὶ QAF E BOTES) παρὰ τὴν Κονίνοπολιν, μὲ ἀντίστοιχον τὸ ἡμέτερον τοῦ Αὐχένος Μαυρομάτη παρὰ τὴν Σαγιάδα, β) τὸ τῆς Κακαβιάς, μὲ ἀντίστοιχον ἡμέτερον ἐπίσης τῆς Κακαβιάς, γ) τὸ τῆς Σωπικῆς (Πωγωνίου) μὲ ἀντίστοιχον ἡμέτερον τὸ τῶν Δρυμάδων παρὰ τὴν Πωγωνιανήν, δ) τὸ τοῦ Περάτι, μὲ ἀντίστοιχον ἡμέτερον τὸ τῆς Γεφύρας Μερτζάνης ἢ ἄλλως πως γνωστῆς ὡς Μεσογεφύρας καὶ ε) τὸν λιμένα τῶν Ἀγίων Σαράντα (ἀλβανιστὶ: «SAANDE»), μὲ ἀντίστοιχον ἡμέτερον τὴν πόλιν τῆς Κερκύρας.

Σήμερον δὲν λειτουργεῖ οὐδὲν ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημείων εἰσόδου καὶ ἐξόδου, ἢ δὲ διακίνησις ὀδικῶς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας γίνεται μέσῳ Γιουγκοσλαυῖας. Ἐξαίρεσιν ποιεῖ τὸ μεθοριακὸν φυλάκιον τῆς Καπσίστας, παρὰ τὴν Κορυτσᾶν, μὲ ἀντίστοιχον ἡμέτερον τὸ τῆς

Κρυσταλλοπηγῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο περιορισμένως διὰ τὴν μετακίνησιν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων τῶν Πρεσβειῶν τῶν δύο χωρῶν. Οὕτω ἡ διακίνησις ὀδικῶς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας γίνεται μέσῳ Γιουγκοσλαυΐας, ἐνῶ ἀεροπορικῶς ἢ μέσῳ Ρώμης ἢ μέσῳ Βελιγραδίου πρὸς τὸ ἀερόδρομον RINAS τῶν Τιράνων.

Ἐνῶ ἡ Ἀλβανία ἐπιχειρεῖ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν, ἔστω καὶ περιορισμένης κλίμακος, ἀρνεῖται τὴν εἴσοδον εἰς μεμονωμένα ἄτομα, μὴ ἐπιτρέπουσα ταύτην εἰμὴ εἰς ομάδας περιηγητῶν, μὲ αὐστηρῶς μάλιστα προκαθορισμένον πρόγραμμα κινήσεων ἐντὸς τῆς χώρας καὶ μὲ σημεῖον εἰσόδου καὶ ἐξόδου τὸ τῆς Κιάφ ἐ Θάνς (ἀλβανιστί: QAF E THANES) παρὰ τὴν Ἀλβανο-Γιουγκοσλαυϊκὴν μεθόριον μὲ κατεύθυνσιν πρὸς Σκόδραν - Τίρανα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Ἑλληνικὴ ἐν Ἀλβανία Μειονότης εἶναι ἐντελῶς ἀπομεμονωμένη ἐκ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος καὶ ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀπὸ θαλάσσης καὶ τοῦτο δι' εὐνοήτους λόγους.

Εἰσερχόμενοι ἤδη εἰς λεπτομερείας, ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ ὑπὸ κομμουνιστικὸν ἔλεγχον περιαγωγὴ τῆς Ἀλβανίας, καὶ τοῦ Μειονοτικοῦ φυσικὰ χώρου, ἐν εἴτει 1944 μετὰ δηλαδὴ τὸ πέρας τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου, ἀπετέλεσεν ἐν ἐντελῶς νέον δεδομένον εἰς τὴν ἔκπαισι ὑφισταμένην προσπάθειαν τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους ὅπως ἐξουδετερώσῃ τὸν κίνδυνον ἀποσχίσεως τῶν νοτίων ἐπαρχιῶν του. Πράγματι ὁ κομμουνισμὸς, καὶ ὡς ἰδεολογία καὶ ὡς σύστημα, παρέσχεν ἐν τυπικὸν πλεονέκτημα διαρθρωτικόν, ἰδίως ὅμως ἐν οὐσιαστικὸν ἰδεολογικὸν τακτικὸν πλεονέκτημα, διὰ τὴν ἐν λόγῳ προσπάθειαν.

Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἐξετασθήσονται περαιτέρω συνοπτικῶς, θὰ καταφανῆ δ' ἡ σπουδαιότης των ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς ὁποίας ὁ ἀφελληνισμὸς τῆς Μειονότητος κυρίως, τμήματος τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν σώματος, ὑπὸ τὴν ἐνεστῶσαν τοῦλάχιστον κατάστασιν, τῆς ἐξ Ἑλλάδος ἀπομονώσεώς της, τίθεται, κατὰ τὴν σειρὰν τῶν γεγονότων, ὡς ζήτημα χρόνου, καθόσον ἔχει παρέλθει μία ὀλόκληρος τριακονταετία καὶ πλέον ἀφ' ἧς, κατ' οὐσίαν, ἀπεκόπη πᾶσα ἐπαφὴ τοῦ ἐθνικοῦ σώματος ἀπὸ τὸ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Μειονότητος μέλος του. Ἡ ἐπακολουθοῦσα τὴν τοιαύτην ἀποκοπὴν διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου, νέκρωσις εἶναι ἀδήριτος ἱστορικὸς νόμος. Νόμος τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὁποίου ἐν τῇ Ἐθνικῇ Ἑλληνικῇ Μειονότητι θέλει ἐπιταχύνῃ ἡ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα ἣτις, ἀνανέχλητος παραμένουσα μέχρι τοῦδε, δυσαρέστους μόνον ἐκπλήξεις, ὡς πᾶς τις ἀντιλαμβάνεται, ἐπιφυλάττει.

Τὸ τυπικὸν — διαρθρωτικὸν — πλεονέκτημα τῆς σημερινῆς ἑξαλβανιστικῆς προσπάθειας τῆς μειονότητος, πηγάζον ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ κομμουνιστικοῦ σχήματος, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι τὸ ἄλβανικὸν κράτος παρουσιάζεται ἀπυρόβλητον τυπικῶς, ἀπὸ πλευρᾶς δηλαδὴ παροχῆς καὶ ἐπιφανειακῆς τοῦλάχιστον ἐφαρμογῆς δικαιωμάτων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν μειονοτικὸν πληθυσμόν. Δὲν ἀρνεῖται τὴν τοιαύτην παροχὴν δικαιωμάτων, δὲν προβαίνει εἰς μαζικὰς, κρατικῆς ἐμφανίσεως, καταπέσεις τοῦ τύπου καταργήσεως σχολείων, παρανόμων μέτρων κατὰ τοῦ πληθυσμοῦ, κλπ. καὶ δὲν ἐκδηλοῦται ὡς ἀντιδικοῦν πρὸς τὸν Μειονοτικὸν πληθυσμόν. Ὅμως, διὰ τοῦ σιδηροῦ Κομματικοῦ μηχανισμοῦ, ἐλέγχει ἐκ τῶν ἔσω, μέχρι κεραίας, πᾶσαν ἀντίδρασιν. Ἔτσι δὲ πλέον διὰ τῶν παροχῶν δικαιωμάτων εἰς ἔμπιστα πρόσωπα καὶ τῆς σχετικῆς προπαγάνδας ὁδηγεῖ τὸν Ἑλληνικὸν τοῦτον πληθυσμόν κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἐν μιᾷ λέξει δὲν «ἀντιδρᾶ», ἵνα μὴ προκαλέσῃ ἀντίδρασιν, ἀλλ' ἐκτρέπει.

Οὕτως, εἰς ἐφαρμογὴν τῶν γνωστῶν Μαρξιστικο-Λενινιστικῶν ἀρχῶν, τὸ ἄρθρον 39 τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος τῆς Ἀλβανίας (διότι συνετάγη ἤδη νέον Σύνταγμα τῆς «Λαϊκῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας» ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχηγοῦ Κόμματος Ἐργασίας τῆς Ἀλβανίας (Κ.Ε.Α.) Ἐνβέρ Λότζια, ἐξ ἄρθρων 115, τὸ ἄρθρον 40 τοῦ ὁποίου ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐθνικὰς μειονότητας, μὲ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ νέου τούτου συντάγματος τὴν αὔξησιν τῆς σημασίας τοῦ Κράτους εἰς ἅπαντας τοὺς τομεῖς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, τὴν διακήρυξιν ὅτι τὸ νέον τοῦτο σύνταγμα δὲν ἀναγνωρίζει οὐδεμίαν θρησκείαν καὶ ἀναπτύσσει τὴν προπαγάνδαν τοῦ ἀθεϊσμοῦ «γιὰ νὰ χαραχθῇ στοὺς ἀνθρώπους ἡ ἀντιληψὶς τοῦ ἐπιστημονικοῦ ματεριαλιστικοῦ κόσμου») διαλαμβάνει ὅτι:

«... ἐθνικαὶ μειονότητες εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἀλβανίας ἀπολαμβάνουσιν ἅπαντων τῶν δικαιωμάτων, προστασίας τῆς μορφωτικῆς τῶν ἀναπτύξεως καὶ ἐλευθέρως χρήσεως τῆς γλώσσης τῶν»

ἐνῶ ἐξ ἑτέρου τὸ ἄρθρον 202 τοῦ ἄλβανικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος τιμωρεῖ διὰ καθείρξεως τὸν περιορισμὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν ἢ τὴν διακριτικὴν μεταχείρισιν τὴν γινομένην, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς «Ἐθνικότητος» ἢ τῆς «Φυλῆς» τῶν. Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ὁ Ἑλληνικὸς Μειονοτικὸς πληθυσμός:

1ον) Ἐκλέγει ἀντιπροσώπους του (μέλη τοῦ Κόμματος) διὰ τὴν Λαϊκὴν Βουλὴν τῶν Τιράνων.

2ον) Δύναται νὰ καθέξῃ οἰανδήποτε Κομματικὴν ἢ Κρατικὴν θέ-

σιν ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως ὅτι εἶναι μέλος τοῦ Κόμματος Ἐργασίας (ἦτοι τοῦ Κ.Κ.Α.).

3ον) Ἐκλέγει καὶ ἐκλέγεται εἰς τὰ «Λαϊκὰ Συμβούλια» τὰ ἀντιπροσωπεύοντα τὰς διαφόρους βαθμίδας τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως.

4ον) Μετέχει εἰς τὰς διαφόρους μαζικὰς ὀργανώσεις τῶν κατὰ Περιφέρειας «Δημοκρατικῶν Μετώπων» ἦτοι τοὺς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμούς, τὰς Ὄργανώσεις τῆς Νεολαίας (ΕΝΕΑ), Γυναικείας Ὄργανώσεις, «Τὶς Κολλεκτίβες» τῶν διαφόρων Ἐπαγγελματῶν, κλπ.

5ον) Ἀπολαμβάνει, κατὰ τὸ εἰδικώτερον περαιτέρω ἐκτεθησόμενα, παιδείας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

6ον) Ἔχει ἰδίαν ἑφημερίδα τὸ «Λαϊκὸ Βῆμα», ὑποτιτλοφορούμενον «Ὁργανο τοῦ Δημοκρατικοῦ Μετώπου Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα».

7ον) Εἰς τὰς ταυτότητας τῶν Μειονοτικῶν ἀναγράφεται ὁ ὅρος: Ὑπηκοότης: = Ἀλβανικῆ. Ἐθνικότης: = Ἑλληνικῆ.

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω ὅμως δεόν νὰ παρατηρηθῇ καὶ τὸ ἐξῆς βασικόν: α) Αἱ θέσεις «κλειδιὰ» εἰς τὴν κρατικὴν κοιματικὴν διάρθρωσιν δὲν δίδονται εἰς τοὺς Ἑλληνας Μειονοτικούς. β) Ὁ Πρόεδρος αἵφνης τῆς Κοιματικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου εἶναι ἀλβανικῆς καταγωγῆς καὶ αἵματος ἀλβανικοῦ. γ) Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Λαϊκοῦ Συμβουλίου τῆς αὐτῆς Ἐπαρχίας εἶναι ἐπίσης ἀλβανὸς τὸ αἷμα καὶ τὴν καταγωγὴν, καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. Τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ τῶν «λαϊκῶν» ἐκλεγμένων κοιματικῶν ἀξιωματούχων δύνανται νὰ ἐλέγχωνται καὶ ἀποτρέπονται ἔσωθεν τυχὸν ἐθνικιστικαὶ ἑλληνικαὶ τάσεις.

Ἐξ ἄλλου, παρ' ὅλην τὴν διατυμπανιζομένην ἐνότητα πληθυσμοῦ καὶ στρατοῦ πρὸς διαφύλαξιν «τῶν νοτίων συνόρων τῆς πατρίδας» (Ἀλβανίας δλδ.) καὶ μολονότι εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς Μειονότητος ἔχουσι σχηματισθεῖ «Τσέται ἐθελοντῶν αὐτοάμυνας» ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐκγυμναζόμενα μὲ ὄπλισμόν καὶ ἐν συνεργασίᾳ μὲ τακτικὰ τμήματα τοῦ ἀλβανικοῦ στρατοῦ πρὸς ἀπόκρουσιν καὶ συντριβὴν τοῦ ἐχθροῦ ὡς τοιοῦτου νοουμένου τῆς «Ἑλλάδος, αἱ μεθοριακαὶ φρουραί, κατὰ κανόνα, δὲν περιλαμβάνουν ἑλληνας Μειονοτικούς οἵτινες, μετὰ τὴν βασικὴν ἐκπαίδευσίν των ἐν τῷ στρατῷ, σχηματίζουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰ «Τάγματα Ἐργασίας».

Τέλος, τὸ «Λαϊκὸ Βῆμα» ὅπως καὶ αἱ λοιπαὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐκδόσεις, οὐδὲν ἕτερον πράττουσιν ἢ νὰ διαδίδωσιν εἰς τὸν πληθυσμόν τῆς μειονότητος τὰς ἀντιθρησκευτικὰς διδασκαλίας τοῦ Κόμματος, τὴν περὶ τῆς ἀλβανικῆς ἐθνικῆς τῆς συνειδήσεως προπαγάνδαν καὶ τὸ μῆ-

σος ἐναντίον τῆς μητρὸς τῆς Ἑλλάδος ἐμφανιζομένης καὶ χαρακτηριζομένης εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν ὡς «ἐχθροῦ τῆς Μάννας Ἀλβανίας». Δὲν ὑπάρχει φύλλον τοῦ «Λαϊκοῦ Βήματος» τὸ ὁποῖον νὰ μὴ περιέχῃ ἐντόνους αἰχμὰς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Χαρακτηριστικῶς παραθέτομεν ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς «50 ἡλικιωμένων Γυναικῶν ἀπὸ τὸ χωρίον Χλωμὸ τοῦ Πωγωνίου» ἀποσταλείσης πρὸς τὸν «Σύντροφο Ἐνβὲρ Χότζια, πρῶτο γραμματέα τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΕΑ, Τίρανα» καὶ δημοσιευθείσης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. φύλλον 20 (2981) τῆς Κυριακῆς 7 Μάρτη 1976, χρόνος XXXII τοῦ «Λαϊκοῦ Βήματος» ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὶς καρδιές μας τὶς νιότῃσε τὸ Κόμμα, πὺ μᾶς δίνει φῶς καὶ μᾶς πολλαπλασιάζει τὶς δυνάμεις».

«Ἀγαπημένε σύντροφε Ἐνβέρ,

Ποῦ νάθρισκες γιατρὸ στὸ παρελθόν; Ἔπρεπε νάχεις τρία χρυσᾶ καπλοένια γιὰ νὰ τὸν φέρεις καβάλλα ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς περιοχῆς. Ναι, ἀλλὰ χρυσᾶ εἶχαν οἱ πλούσιοι, ἐνῶ ὁ χάρος εἶχε κλείσει συμβόλαιο μὲ μᾶς τοὺς φτωχοὺς πὺ δὲ μᾶς ἔγραφε πουθενά στὸ δεφτέρι ὁ Ζώγκου μὲ τὴ μαύρη κλίμα του. Ἄφησε κατόπι δεκάδες παιδιὰ πὺ πέθαναν χωρὶς νὰ ἴδουν τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου.

Ἄλλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα, πὺ δὲν ἀπαριθμοῦνται, τὰ ἐξιστοροῦμε στὰ παιδιὰ μας καὶ γεμίζουν μῖσος γιὰ τοὺς καταπιεστές, γιὰ τοὺς κακόψυχους καπιταλιστές. Μάταια φλυαροῦν οἱ ἐχθροὶ μας στὴ Βουλὴ τῆς Ἀθήνας. Τάχα μᾶς «κλαῖνε τὸ χάλι», ἐνῶ τὰ βασάνια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κάνουν πῶς δὲν τὰ βλέπουν. Ἡ κακοπάθεια, ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ μαζικὴ μετανάστευση ἔγιναν ἐπιδημία καὶ ἀγιάτρευτη πληγὴ στὴν Ἑλλάδα.

Σᾶς ἐναγκαλιζόμαστε θερμὰ σὰν ἀδερφὸ καὶ γιό μας».

Ἐν συνοχεταισμῷ πρὸς τὰ ἀνωτέρω δέον ὅπως σημειωθῆ ἔνταῦθα ὅτι, διὰ τῆς κομμουνιστικῆς ιδεολογίας, ἐπιδιώκεται ἀκριβῶς ἡ διαστροφή τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τοῦ ἡμετέρου ὁμαίμονος πληθυσμοῦ καὶ ὁ ἐξαλβανισμὸς τούτου. Ἐπιδιώκεται τούτέστιν ἡ καλλιέργεια συνειδήσεως παρὰ τῷ ἑλληνικῷ στοιχείῳ κοινῷ παρελθόντος, ἀπωτέρου τε καὶ νεωτέρου, παρέχοντος ἀποδείξεις ἐνότητος τούτου μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀλβανίας προσέτι δ' ἡ προβολὴ τῶν κοινῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν «Σοσιαλιστικῶν ἰδανικῶν», ἐνῶ ἐκ παραλλήλου προβάλλονται αἱ ιδεολογικαὶ διαφοραὶ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ἀπὸ τῆς «ἰμπεριαλιστικῆς Ἑλλάδας».

Ἀξία μνείας ἔνταῦθα καὶ ἡ ὁμιλία τοῦ Ἐνβὲρ Χότζια ἡ γενομένη εἰς Αὐλῶνα τὴν 28ην Νοεμβρίου 1972, ὅστις, μεταξὺ ἄλλων, ἀνέφερε καὶ τὰ ἑξῆς:

«Όταν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Βασιλείου Σάντου, ἐτοιχοκολλούσαμε συνθήματα: Ζήτω ὁ ἑλληγνικὸς ἀδελφὸς λαὸς ὅστις μάχεται διὰ τὴν ἐλευθερίαν, κλπ. κλπ....».

Ἄλλ' ὅμως ποῖος οὗτος ὁ Βασίλειος Σάντος τὸν ὁποῖον, ἐν ἐπισήμῳ λόγῳ του, ἐμνημόνευσεν ὁ Ἐνβέρ Χότζια, ὁ ὄψιμος ἀδελφὸς καὶ γιὸς τῆς Μειονότητος; Ἴδου λοιπὸν ποῖος:

«Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1940, ὡς ἐπέστρεψεν εἰς Τίρανα ὁ Στάφα, προσεπάθησε νὰ συνδεθῆ μετὰ τὸν κομμουνιστὴν Βασίλειον Σιάντον, ἢ ἄλλως πως γνωστὸν ὡς Βασίλ Πλεβνέσι, ἀρτοποιόν, Βουλγαρικῆς ἐθνικότητος καὶ ἀλβανικῆς ὑπηκοότητος».

(Ἐκ τῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱστορίας καὶ Γλωσσολογίας τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Τιράνων, ἔτος XXV (VIII) 4 τοῦ 1971, σελ. 176, ἔδαφ. 6).

Ἡ προσπάθεια ὅθεν δημιουργίας πεποιθήσεως περὶ τοῦ κοινοῦ ἀπωτέρου παρελθόντος συντελεῖται, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ γενικοῦ προπαγανδιστικοῦ μηχανισμοῦ (Τύπου, Ραδιοφώνου, Τηλεοράσεως, Ἐκδόσεων, κλπ.). Εἰδικώτερον ἢ προβαλλομένη θεωρία περὶ τῆς ἱστορικῆς καταγωγῆς τοῦ συγχρόνου ἀλβανικοῦ ἔθνους, διαλαμβάνει ὅτι, πρόγονοι τῶν ἀλβανῶν, ἐν' οἷς καὶ ἡ ἐθνικὴ ἑλληνικὴ μειονότης, ἦσαν οἱ ἰνδοευρωπαϊκῆς (Ἰαπετικῆς) καταγωγῆς Πελασγοί, οἱ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γενόμενοι γνωστοὶ ὡς Ἰλλυριοὶ καὶ Ἡπειρῶται.

Σημαντικώτερον ὅμως τὸ καὶ συνεχῶς ἐπικαλούμενον ὑπὸ τῆς ἀλβανο - κομμουνιστικῆς προπαγάνδας «προηγούμενον» κοινοῦ παρελθόντος, εἶναι οἱ κατὰ τῶν γερμανῶν καὶ τῆς ὀργανώσεως «Μπάλι Κομπάρ» = «Ἐθνικὸν Μέτωπον», λαϊκο - ἀπελευθερωτικοὶ ἀγῶνες. Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ἀξιώματος «ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ δημιουργεῖ συνεκτικὸς δεσμούς», τὸ Κόμμα Ἐργασίας Ἀλβανίας, διὰ τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἀλβανικῆς καταγωγῆς πρακτόρων του, προβάλλει συνεχῶς τὴν δρᾶσιν «τῶν παρτιζάνων» διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς «Πατρίδας» ἤτοι τῆς Ἀλβανίας, ὡς παρτιζάνων χαρακτηριζομένων καὶ μυθοποιουμένων συλλήβδην ἑλλήνων καὶ ἀλβανῶν κομμουνιστῶν. Χαρακτηριστικὴ ἐν προκειμένῳ εἶναι καὶ ἡ κατωτέρω περικοπὴ ἐκ τῶν «ΑΠΑΝΤΩΝ» (ἀλβανιστί: VEPRΑ) τοῦ Ἐνβέρ Χότζια (Τόμος I σελὶς 228, Νοέμβριος 1941 - Ὀκτώβριος 1943).

«Δὲν πρέπει νὰ θυγοῦμε μετὰ ἐξτρεμιστικὰ συνθήματα, μετὰ συνθήματα τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ μετὰ συνθήματα ἐθνικο - ἀπελευθερωτικά, ἀλλέως θὰ ἐπιφέρωμεν διάσπασιν τοῦ κοινοῦ μετώπου. Οἱ κομμουνισταὶ πολεμοῦν σήμερον διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἀλβανίας καὶ οὐχὶ διὰ τὸν κομμουνισμόν...».

Εἰς αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ πλαίσια δέον νὰ σημειωθῇ καὶ ἡ προσπάθεια πρὸς ἐκρίζωσιν τῶν διαφόρων ἠθῶν, ἐθίμων καὶ παραδόσεων ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς «γενικῆς» ἄλλως τε εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἀλβανίαν ἐκστρατείας κατὰ τῶν «ἀντιδραστικῶν ἀστικῶν συνηθειῶν, προλήψεων, σκοταδιστικῶν πεποιθήσεων τοῦ παρελθόντος, κλπ.». Αἱ συνέπειαι τῆς τοιαύτης ἐκστρατείας εἰσὶν ἔκδηλοι. Ἐξαφάνισις τῶν ἀξιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Τέλος, εἰς τὰ αὐτὰ πλαίσια δέον νὰ τοποθετηθῇ ἡ ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου παρατηρουμένη, μέχρι καὶ τῆς σήμερον εἰσέτι, διακίνησις καὶ φιλοξενία πρὸς «ἀμοιβαίαν γνωριμίαν καὶ ἀνταλλαγὴν γνώσεων καὶ ἀπόψεων διὰ τὴν καλλιτέραν ὀργάνωσιν τῆς παραγωγῆς, κλπ.» ἢ λεγομένη δηλαδὴ φιλία «Βορρᾶ καὶ Νότου», ὁμάδων ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐκ τῶν βορείων ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους εἰς τὰς νοτίας (δηλαδὴ τοῦ χώρου τῆς μειονότητος) καὶ τὰνάπαλιν. Αἱ μετακινήσεις αὗται ἔχουσι χαρακτῆρα μηνιαίας ἐπισκέψεως καὶ ὄχι μονίμου ἐγκαταστάσεως. Ἡ ἔντασις ὅμως τῆς σχετικῆς προπαγάνδας, ἡ συχνότης καὶ διάρκεια τῶν ἐπισκέψεων, ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν, ἡ ἀνάγκη ὅπως τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἐκμανθάνῃ καὶ τελειοποιῇ τὴν ἄλβανικὴν γλῶσσαν διὰ νὰ δύναται νὰ συνεννοῆται μετὰ τοῦ πολυπληθεστέρου καὶ χαμηλοτέρου συνήθως πνευματικοῦ ἐπιπέδου ἄλβανικοῦ στοιχείου καὶ τέλος ἡ κατάλληλος ἐκμετάλλευσις τῶν ἐπαφῶν αὐτῶν ὑπὸ τῶν πρακτόρων τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας (ΚΕΑ), καθιστοῦν τὰς ἐν λόγῳ μετακινήσεις, γενομένας μάλιστα εἰς τὸ ἐκδρομικὸν καὶ ψυχαγωγικὸν πλαίσιον τῆς ἐκ τῶν κάτω «ἐλευθέρας βουλήσεως» καὶ οὐχὶ τοῦ ὤμου καταναγκασμοῦ, ἐπικινδυνωδεστέρας διὰ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν τοῦ ἑλληνικοῦ τῆς μειονότητος πληθυσμοῦ πάσης μαζικῆς ἀναγκαστικῆς μετακινήσεως του. Πρὸς πάντα τὰ ἀνωτέρω συνδυάζεται, βεβαίως, ἡ παντελής ἔλλειψις παντὸς στοιχείου τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπενθυμίσῃ τοὺς δεσμοὺς τῆς μειονότητος πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα καὶ ἡ παγία προπαγάνδα περὶ τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ καθεστώτος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐξαθλιώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ προλεταριάτου.

Ἐν προκειμένῳ δέον νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως ἅπαξ ἔτι τὸ μέγεθος τῆς καταβαλλομένης συνεχῶς καὶ ἀδιακόπως, ἰδίᾳ εἰς τὸν κῶρον τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος, ἀθειστικῆς προπαγανδιστικῆς προσπάθειας διεξαγομένης οὐ μόνον διὰ τοῦ τύπου, ραδιοφώνου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων (Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, Κολλεκτίβων τῶν διαφόρων Ἐπαγγελμάτων, Γυναικείων Ὄργανώσεων, Ὄργανώσεων ΕΝΕΑ, Πιονέρων, κλπ.) εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν «πισωδρομικῶν συνηθειῶν». Θὰ ἀπετέλει παράλειψιν ἐὰν δὲν

ἐγένετο μνεία καὶ ἐνὸς ἄρθρου τοῦ κ. Βενιαμὶν Τζαβάρα, Ληξιαρχοῦ Ἐπαρχίας Τιράνων, δημοσιευθέντος τὴν 27ην Αὐγούστου 1975 εἰς τὴν ἐφημερίδα τῶν Τιράνων «ΜΠΑΣΚΙΜΙ = ΕΝΩΣΙΣ» ὑπὸ τὸν τίτλον «Μικτοὶ Γάμοι (ἐτεροδόξων) καὶ ἄλλα οἰκογενειακὰ φαινόμενα ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Τιράνων»:

«Ἡ σύναψις μικτῶν γάμων μεταξὺ ἐτεροδόξων, αὐξάνει ἀλματωδῶς, γεγονός ὅπερ δηλοῖ ὅτι, ἡ θρησκευτικὴ πίστις καὶ ἐπιρροή τῆς θρησκείας μεταξὺ τῶν νέων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐκμηδενίζεται. Οὕτως, ἐπὶ 2465 δηλωθέντων γάμων, οἱ 309 συνήφθησαν μεταξὺ μουσουλμάνων καὶ ὀρθοδόξων, οἱ 19 μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν καὶ οἱ 30 μεταξὺ καθολικῶν καὶ μουσουλμάνων. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τοὺς μικτοὺς γάμους μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν ὡς καὶ καθολικῶν καὶ μουσουλμάνων, ἐμφανίζεται μικρὰ αὐξήσις τοῦθ' ὅπερ δεικνύει ὅτι, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, δὲν ἔχει γίνεαι ἀρκετὴ ἐργασία.

Ἐν ἑτερον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ἐξάγεται, ἐκ τοῦ Ληξιαρχείου, εἶναι ὅτι, πολλοὶ γονεῖς, ἐμμένουν νὰ δίδωσιν εἰς τὰ τέκνα των, κατὰ τὴν δήλωσιν καὶ καταχώρησιν εἰς τὰ Ληξιαρχικὰ Βιβλία τῶν τέκνων, ὀνόματα μὲ θρησκευτικὴν τὴν προέλευσιν, ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἐπιθυμοῦσι νὰ διαιωνίσωσι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἢ τεθνεώτων συγγενῶν. Διαπιστοῦται ὅτι, ἐπὶ 6839 γεννηθέντων τέκνων, ἐδόθη ὄνομα εἰς 249 μὲ θρησκευτικὴν προέλευσιν καὶ 231 μὲ ξένα τοιαῦτα».

Τὸ μεταπολεμικὸν ἀλβανικὸν κομμουνιστικὸν κράτος δὲν ἠρνήθη τὴν παροχὴν ἐκπαίδευσως ἑλληνιστὶ εἰς τὴν ἑλληνόφωνον ἐθνικὴν ἑλληνικὴν μειονότητα τῶν Ἐπαρχιῶν Ἀργυροκάστρου καὶ Ἀγίων Σαράντα (τέως Νομαρχία Ἀργυροκάστρου). Ἀντιθέτως καὶ σχολεῖα ἱδρυσε καὶ Διδασκαλεῖον διὰ τὸν σχηματισμὸν διδασκαλικοῦ σώματος ἐν τῇ πόλει τοῦ Ἀργυροκάστρου, ὅπερ ἀργότερον μετωνομάσθη εἰς Κλάδον Ἑλληνικῶν τῆς Μέσης Παιδαγωγικῆς Σχολῆς «Παντελῆς Σωτήρης» καὶ Ἑλληνικὰ διδακτικὰ βιβλία ἐκτυπώνονται εἰς τὸ Ἀργυρόκαστρον ὑπὸ τοῦ Τυπογραφείου «ΦΙΛΙΑ». Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπιτυγχάνεται ὁ καλλίτερος καὶ δῆ, ἄνευ τῆς ἀντιδράσεως ἣν θὰ προῦκάλουν ὡμὰ καταπιεστικὰ μέτρα, ἐξαλβανισμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ. Ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν καθεστῶς, τὸ θεσπισθὲν ὑπὸ τοῦ Διατάγματος 4623 ἀπὸ 24ης Δεκεμβρίου 1969 ἡ ἐκπαίδευσις περιλαμβάνει τέσσαρας κύκλους ἥτοι:

I. Τὴν προσχολικὴν (ἀπὸ 3—6 ἐτῶν) παρεχομένην εἰς τὰ «Σπίτια τοῦ Παιδιοῦ» ἢ τοὺς «Σχολικοὺς Κήπους».

II. Τὴν γενικὴν ὀκταετῆ ἀπὸ τοῦ ἕκτου ἔτους.

III. Τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν (τετραετοῦς διαρκείας), ἣτις χωρίζεται εἰς γενικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν καὶ

IV. Τὴν Ἀνωτέραν παρεχομένην ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλων Ἀνωτάτων Ἰδρυμάτων.

Χαρακτηριστικώτερα σημεῖα τοῦ συγχρόνου ἐκπαιδευτικοῦ ἀλβανικοῦ συστήματος, ἐπομένως καὶ τῆς Μειονότητος, εἶναι τὰ ἑξῆς:

1ον) Ἡ παροχὴ στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς βαθμίδας, 2ον) ἡ δυνατότης παροχῆς ἐκπαιδεύσεως κατ' ἀπόσπασιν ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ ὁ ἐν γένει στενὸς δεσμὸς ἐργασίας καὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ 3ον) ἡ νομικῶς καθιερωμένη ἤδη ἀπὸ τῆς προσχολικῆς ἡλικίας ἔντονος κομμουνιστικῆς διαπαιδαγώγησις. Ἡ μειονοτικὴ ἐκπαίδευσις, ὡς προελέχθη, ἔχει δύο βασικοὺς ἰδεολογικοὺς ἄξονας. Τὸν μὲν, τὸν ἐμποτισμὸν τῆς νεότητος διὰ τῆς κομμουνιστικῆς ἰδεολογίας, τὸν δέ, καὶ ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸν πρῶτον, τὴν ἐμπέδωσιν εἰς αὐτὴν τῆς πίστεως πρὸς τὴν ἀλβανικὴν πατρίδα.

Συμφώνως ταῖς Κομματικαῖς διαταγαῖς ἡ παρεχομένη ἐκπαίδευσις εἶναι τριγωνικὴ ἤτοι περιλαμβάνει «Μάθησις» — «Παραγωγή» — «Ἔργασία καὶ Στρατιωτικὴ καὶ φυσικὴ ἀγωγή». Οὕτω, πλὴν τῶν ὠρῶν διδασκαλίας, οἱ μικροὶ Μειονοτόπαιδες μαθηταί, ὑπὸ τὴν Κομματικὴν καθοδήγησιν, ἀφ' ἐνός μὲν ἐργάζονται εἰς ἄλλας ὥρας τῆς ἡμέρας ἐν ταῖς πλείσταις τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων παραγωγῆς (Γεωργικοὺς Συνεταιρισμούς, Ὀργανώσεις Νεολαίας, κλπ.) κατὰ διαφόρους «ἐξορμήσεις» (καμπάνιες) πρὸς ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων ἢ γεωργικὴν ἀπασχόλησιν καὶ ἄλλα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑφίστανται, ἀπὸ νεαροτάτης ἡλικίας, στρατιωτικὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω διδασκαλία καὶ ἐκπαίδευσις γίνεται εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν βαθμίδα (ἤτοι ἕως καὶ τὸ Δημοτικὸν) Ἑλληνιστικῆ καὶ Ἀλβανιστικῆ. Οὕτω, ἐνῶ εἰς τὴν Αἴτην τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ ὀλόκληρος ἡ διδασκαλία παρέχεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ὡς ἄλλως τε καὶ εἰς τὴν προσχολικὴν ἐκπαίδευσιν, ἀπὸ τῆς Βασιμῆς Τάξεως καὶ ἐπέκεινα εἰσάγεται ἡ Ἀλβανικὴ ὡς γλωσσικὸν μάθημα ἀρχικῶς ἀλλὰ καὶ ὡς μέσον διδασκαλίας ἀργότερον. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν ἡ διδασκαλία τῆς ἀλβανικῆς αὐξάνεται, εἶναι ἐμφανῆ τὰ κίνητρα παροχῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα ὀκταετοῦς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς ἀνωτέρας τῆς ὁποίας ἡ Ἑλληνικὴ (δεύτερος κύκλος) οὐδ' ὡς γλωσσικὸν μάθημα παραμένει.

— Δὲν εἶναι ἐνταῦθα ἄνευ σημασίας ἡ παρατήρησις ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων προσώπων τῶν ἱστορημάτων ἢ παραδειγμάτων, κλπ. τῶν Ἑλληνικῶν Σχολικῶν Βιβλίων εἶναι ἀλβανικά, ὡς λχ. Τανούς, Ἀστρίτ, Γκραμόζ, Φατός, Γκέντσι, κλπ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὕλην τῶν Βιβλίων συναντῶνται ἱστορήματα διὰ

τοὺς ἀγῶνας τοῦ Σκεντέρμπεη ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας, διηγήματα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἱστορήματα διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὰ κατορθώματα τῶν «παρτιζάνων» κατὰ τὸν «ἐθνικο - ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Φασιστῶν καὶ Μπαλλιστῶν», διὰ τὸν ἀγῶνα «κατὰ τοῦ Ἰμπεριαλισμοῦ εἰς τὸ Βιετνάμ» καὶ ποιήματα ἐξυμνοῦντα τὸν Σοσιαλισμόν, τὸ Κόμμα, τὴν Ἀλβανικὴν Πατρίδα (Μάννα Ἀλβανίαν) καὶ τὸν Ἀρχηγὸν σύντροφον Ἐνβὲρ Χότζια.

Ἐνταῦθα παρατίθεται καὶ ἓν χαρακτηριστικὸν ἀπόσπασμα ἐκ τῶν «ΑΠΑΝΤΩΝ = VEPRΑ» τοῦ Ἐνβὲρ Χότζια. (Τόμος 18ος Ἰανουάριος 1960—Ἰούνιος 1960, σελὶς 272, ἐδάφιον 3).

«...Καὶ ἡμεῖς ἔχομεν εἰς τὸν τόπον μας μίαν μικρὰν ἑλληνικὴν μειονότητα, ἀλλ' αὕτη χαίρει ὅλων τῶν δικαιωμάτων, ἔχει σχολεῖα εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς γλῶσσαν. Αὐτοὶ θέλουσι τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὸ Κόμμα μας μὲν ἔχουσι τὴν ψυχὴν, διότι τὸ Κόμμα τοὺς ἔδωσε γῆν διὰ τὴν ὁποία οἱ Μειονοτικοὶ ὠνειρεύοντο ἀπὸ αἰῶνων. Τώρα αὐτοὶ ἠνώθησαν καὶ εἰς τοὺς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμοὺς καὶ οὐδεὶς τοὺς παρακωλύει εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν. Ἐνῶ εἰς τὸν Κόσοβον γίνονται χίλια καὶ μία ἀθλιότητες...».

Ὡς ἐπιπέγασμα, ὁ Ἐνβὲρ Χότζια, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τακτικὴν τῶν τούρκων κατακτητῶν, δὲν ἐσεβάσθη τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκείαν τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ καταδικασθέντος Ἑλληνικοῦ Μειονοτικοῦ Στοιχείου, ἀλλ' ἐκτύπησε, καὶ ἐξακολουθεῖ δυστυχῶς νὰ κτυπᾷ, σύσσωμον τὴν ὑπόδουλον μειονοτικὴν οἰκογένειαν κατ' εὐθείαν εἰς τὰ δύο ταῦτα κεφαλαιώδη ἐρείσματα τῆς ἐθνικῆς του ὑποστάσεως χωρὶς νὰ ἔχη ἀντιμετωπίσει, ἀτυχῶς μέχρι τῆς σήμερον τοῦλάχιστον, ἐξ ἴσου, ὡς ἔχει συμβῆ κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς παρομοίας περιπτώσεις, σύσσωμον καὶ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ λαοῦ τῆς Μειονότητος. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου καὶ διὰ τῆς λειτουργίας τῶν Ὀκταχρόνων Σχολείων καὶ τῶν Ἡνωμένων Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, ἐν συνδυασμῶ μὲ τὴν μεγάλην φοβίαν ἣτις κατέχει σήμερον τὰς ψυχὰς τοῦ ὁμαίμονος αὐτοῦ πληθυσμοῦ, ἔχει μεγάλως ἐπιτύχει τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ του, τοῦ ἀφελληνισμοῦ δῆλον ὅτι τῶν καθαρῶν καὶ γνησίων, ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν αἰῶνων, Ἑλλήνων τῶν Ἐπαρχιῶν Ἀργυροκάστρου καὶ Ἀγίων Σαράντα, ἀνερχομένων προπολεμικῶς εἰς τεσσαράκοντα καὶ πλέον χιλιάδας, διαβιούντων μὲν ἐν Ἀλβανίᾳ ἀλλὰ κατὰ μῆκος τῶν συνόρων τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, σχεδὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς, καὶ εἰς βάθος οὐχὶ πέραν τῶν 27 περίπου χιλιομέτρων ἐκεῖθεν τῆς Ἑλληνικῆς μεθορίου ἐντὸς τῆς ἀλβανικῆς ἐπικρατείας.

ΝΟΜΟΙ, ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ΠΕΡΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΝΤΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ
Βάσει του άρθρου 58, εδάφιο 6 του Συντάγματος,
προτάσει της Κυβερνήσεως

ΤΟ ΠΡΕΔΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Α Π Ε Φ Α Σ Ι Σ Ε Ν :

Άρθρον 1.

Απαγορεύεται ή εισαγωγή και έξαγωγή, εντός και εκτός της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας, παντός αντικειμένου (περιουσιακού στοιχείου) ή νομισματικής αξίας αποστελλομένου εκ μέρους δραπετευσάντων ατόμων (φυγάδων) εκτός του Κράτους είτε αν ταύτα αποστέλλωνται προς αυτούς.

Άρθρον 2.

Τά αντικείμενα (εἶδη) ή νομισματικά αξία ατινα γίνονται δεκτά είτε αποστέλλονται, κατά παράβασιν του παρόντος Διατάγματος, αναλόγως τῶν περιπτώσεων, ή επιστρέφονται ή και δημεύονται υπό του Κράτους.

Άρθρον 3.

Τὸ παρὸν Διάταγμα τίθεται ἐν ἰσχύϊ ἀμέσως.

Τίρανα, τῆ 20ῆ Ἰουνίου 1967

Ἄριθμὸς τοῦ Διατάγματος: 4278

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Προεδρείου
τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς τῆς Λαϊκῆς
Δημοκρατίας τῆς Αλβανίας
ΜΠΙΑΜΠΙΑ ΚΛΟΣΙ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Προεδρείου
τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς τῆς Λαϊκῆς
Δημοκρατίας τῆς Αλβανίας
ΧΑΤΖΙ ΛΕΣΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

30 Δεκεμβρίου

1973

Άριθ. 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέρος I

Σελίς

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

9. Διάταγμα άριθ. 5131
χρονολογίας 4.12.1973.

Περί ενίων τροποποιήσεων Διοι-
κητικής διαιρέσεως τής Λ.Δ. τής
Άλβανίας

100

V. Έν τή Έπαρχία Άργυροκάστρου:

Δημιουργείται τὸ χωρίον Βρυσερά καὶ προσαρτᾶται μετὸ ἠνωμένον χω-
ρίον Βρυσερά.

XIV. Έν τή Έπαρχία Άγίων Σαράντα:

1. Η κατωκημένη ἔδρα τοῦ τμήματος «N.B.» (ἤτοι Γεωργική Έπιχεί-
ρησις) Λουκόδου, ἐν τῷ χωρίῳ Μπόρσι, συγκροτεῖται εἰς ἀνεξάρτητον χωρίον
ὑπὸ τὸ ὄνομα Κιαζιμπαλλάϊ καὶ προσαρτᾶται εἰς τὸ ἠνωμένον χωρίον «N.B.
Λούκοδο».

2. Η κατωκημένη ἔδρα τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ σταθμοῦ Μπίστριτσα ἀπο-
σπᾶται τοῦ χωρίου Βραϊλάτι καὶ συγκροτεῖται εἰς χωρίον ὑπὸ τὸ ὄνομα Μπί-
στριτσα. Τὸ χωρίον Μπίστριτσα προσαρτᾶται εἰς τὸ ἠνωμένον χωρίον Με-
σοπόταμον.

3. Η κατωκημένη ἔδρα SMT (ἤτοι Νέος Σταθμὸς Μηχανῶν Τρακτέρ) ἐν τῷ
χωρίῳ Φοινίκη συγκροτεῖται εἰς χωρίον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τσλιρίμι» (ἤτοι
Άπελευθέρωσις) καὶ προσαρτᾶται εἰς τὸ ἠνωμένον χωρίον Φοινίκη.

4. Η κατωκημένη ἔδρα Καινούργιο, ἐν τῷ χωρίῳ Πλάκα, συγκροτεῖται
εἰς χωρίον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Νέος Βοῦρκος» καὶ προσαρτᾶται εἰς τὸ ἠνωμένον
χωρίον Φοινίκη.

5. Συγκροτεῖται χωρίον «Ξαμίλι» καὶ προσαρτᾶται εἰς τὸ ἠνωμένον χω-
ρίον N.B. Βρύνα (ἤτοι Γεωργική Έπιχείρησις Βρύνα).

6. Τὸ χωρίον Μετόχι καταστρέφεται καὶ ἐνοῦται μὲ τὸ χωρίον Γκιάστα. Τὸ ὄνομα τοῦ ἠνωμένου χωρίου Μετόχι μετονομάζεται εἰς ἠνωμένον χωρίον Γκιάστα.

7. Τὸ χωρίον Βάνα ἀποσπᾶται ἐκ τοῦ ἠνωμένου χωρίου Γκιάστα καὶ ὑπάγεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Ἐπαρχίαν.

Τίρανα, τῆ 3.12.1973

Ἄριθ. τοῦ Διατάγματος: 5131

Διὰ τὸ Προεδρεῖον τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς
τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας

Ὁ Γραμματεὺς
ΤΕΛΙΟ ΜΕΖΙΝΙ

Ὁ Πρόεδρος
ΧΑΤΖΗ ΛΕΣΙ

Ταχ. Κιβώτιον 82

Τηλεγραφικῶς: SHOQKOMS

ΚΡΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Λογ) σμὸς 84)110

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΡΩΓΗΣ
COMMISSION SOCIETY
ΤΙΡΑΝΑ — ΑΛΒΑΝΙΑ

Ἑμέτερον: G. Περί Ἀριστοτέλους Σ. Μπίφσια.

Τίρανα τῆ 21) XI) 1975

Κύριον Μενέλαον Ντόλιαν
ὁδὸς Γρηγορίου Παλαμᾶ 15
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ - Ἑλλάς

Ἐντιμότητα κ. Ντόλια,

Ἐλάβομεν τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν ποιούσαν λόγον περὶ τοῦ ἐν περιλήψει προσώπου ὡς καὶ περὶ τῆς ὑπὸ τούτου καταληφθείσης αὐτόθι περιουσίας. Ἐν ἐπαφῇ μετὰ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ σχετικῶς μὲ τὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα (ντοκουμέντα) προκύπτει ὅτι, τὸ ἄτομον ἔχει δραπετεύσει ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν καὶ οὗτοι, δι' ὅσα κατέλιπεν, δὲν ἐνδιαφέρονται.

Διὰ τὸν ἐν θέματι δὲν γίνονται ἐνέργειαι καθόσον τυγχάνει φυγᾶς.

Τόσα πρὸς γνῶσιν καὶ ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀνακοίνωσίν σας καὶ ὅσα ζητᾶτε.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Πρόεδρος

Τ.Σ. (ὑπ.) ΒΑΓΚΙΕΛ ΠΕΤΣΑΝΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

11 Νοεμβρίου

1975

Άριθ. 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Μέρος I	Σελίς
1.	
2.	
3. Διάταγμα αριθ. 5339 χρονολ. 23.9.1975	Περί αλλαγής ακαταλλήλων ονομάτων και επωνύμων	58
4.	
5.	
6.	
7. Απόφασις αριθ. 225 χρονολογ. 23.9.1975	Περί ονομασίας αγίων χωρί- ων	63
	Μέρος II	
8.	
9.	
10.	

Δ Ι Α Τ Α Γ Μ Α

ΠΕΡΙ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΩΝ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΩΝΥΜΩΝ

Έπι σκοπῶ ὅπως διαφυλαχθῶσι καὶ ἐνισχυθῶσιν αἱ προοδευτικαὶ
καὶ ἐκπολιτιστικαὶ παραδόσεις καὶ δοθῶσιν ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα

μὲ ὑγιᾶς πολιτικο - ἰδεολογικὸν καὶ ἠθικὸν περιεχόμενον.

Βάσει τοῦ ἀρθροῦ 58, παράγραφ. 6 τοῦ Συντάγματος.

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Α Π Ε Φ Α Σ Ι Σ Ε Ν :

Ἄρθρον 1

Ὑπήκοοι ἔχοντες ὀνόματα ἀκατάλληλα ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῆς, ἰδεολο-

γικῆς καὶ ἠθικοῦ ὡς καὶ ἐπώνυμα ἄσχημα, ὑποχρεοῦνται ὅπως τὰ ἀλλάξωσιν.

Ἄρθρον 2

Αἰτήσεις διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ἀκαταλλήλων ὀνομάτων καὶ ἀσχημῶν ἐπωνύμων καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου γίνεται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ τοῦ ἐνδιαφερομένου καί, διὰ τὰ ἀνήλικα τέκνα, ὑπὸ τῶν γονέων, κηδεμόνων, υἱοθετησάντων, εἴτε ὑπὸ κρατικῶν ἰδρυμάτων ἐντὸς προθεσμίας καθοριζομένης ὑπὸ τοῦ Ληξιαρχείου.

Τῆς αἰτήσεως μὴ ὑποβαλλομένης ἐντὸς τῆς καθοριζομένης προθεσμίας, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου γίνεται προτάσει τῶν Κοινωνικῶν Ὄργανώσεων.

Ἡ ἀπόφασις διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ἀκαταλλήλων ὀνομάτων καὶ τῶν ἀσχημῶν ἐπωνύμων λαμβάνεται παρὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Λαϊκοῦ Συμβουλίου τῆς ἀντιστοίχου Ἐπαρχίας.

Ἡ ἀλλαγὴ τῶν ἀκαταλλήλων ὀνομάτων καὶ τῶν ἀσχημῶν ἐπωνύμων ἀποπερατωθῆσεται μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1976.

Ἄρθρον 3

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ὑπάλληλον Ληξιαρχείου νὰ καταχωρίσῃ γέννησιν τέκνου δι' ὅπερ ὁ δηλῶν ζητεῖ νὰ δώσῃ ἐν ὄνομα ἀκατάλληλον ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῆς, ἰδεολογικῆς καὶ ἠθικῆς.

Παρεχομένης τῆς 30ήμερου προθεσμίας, ἡ καταχώρισις τῶν γεννήσεων γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Λαϊκοῦ Συμβουλίου ἢ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἠνωμένου χωρίου, τῆς πόλεως καὶ διὰ τὰ Τίρανα, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Λαϊκοῦ Συμβουλίου τῆς Συνοικίας, ἐνθα οἱ γονεῖς ἔχουσι τὸν τρόπον διαμονῆς, δίδοντα τοῖς τέκνοις ἐν ὄνομα κατάλληλον.

Ἄρθρον 4

Τὸ παρὸν Διάταγμα τίθεται ἐν ἰσχύϊ 15 ἡμέρας ἀπὸ τῆς Δημοσιεύσεως εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Τίρανα, τῆ 23.9.1975

Ἀριθμὸς Διατάγματος: 5339

Διὰ τὸ Προεδρεῖον τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς
τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας

Ὁ Γραμματεὺς
TELIO MEZINI

Ὁ Πρόεδρος
XATZH LESI

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ
ΠΕΡΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΕΝΙΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Βάσει του άρθρου 2 τής 'Αποφάσεως άριθ. 201 χρονολογίας 1.7.1969

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Α Π Ε Φ Α Σ Ι Σ Ε Ν :

Ι. 'Εν τῇ 'Επαρχίᾳ Κορυτσᾶς

1. Τὸ χωρίον Σινγκέργκι ὀνομάζεται εἰς χωρίον Γκουρμπάρδ.
2. Τὸ χωρίον Ζάγραντετς ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μπουζλικένι.
3. Τὸ χωρίον Πουλιάχε - Πρωτόπαππα ὀνομάζεται εἰς Λιούμαϊ.
4. Τὸ χωρίον Τρέσχ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μάνζ.
5. Τὸ χωρίον Κατούντ - Στρατομπέρδ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Νεριτσιμί.
6. Τὸ χωρίον Βερλιέν ὀνομάζεται εἰς χωρίον Περπαρήμαϊ.
7. Τὸ χωρίον Ντβοράν ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μόλλιαϊ.
8. Τὸ χωρίον Ντολιάν ὀνομάζεται εἰς χωρίον Σκιπόνια.
9. Τὸ ἠνωμένον χωρίον Βρέπτσκι ὀνομάζεται εἰς ἠνωμένον χωρίον Γκουρ-
κούκι.
10. Τὸ χωρίον 'Ρόσοβερ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μπάρδιζ.
11. Τὸ χωρίον Βαρβάρ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Σπτατιμάλι.
12. Τὸ χωρίον Γκριμπέτς ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μιάλτας.
13. Τὸ χωρίον Γκολσιμπέρδ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μπουρίμι.

ΙΙ. 'Εν τῇ 'Επαρχίᾳ Σαράντι ('Αγίων Σαράντα)

1. Τὸ χωρίον Παλιαυλή ὀνομάζεται εἰς χωρίον Κιαφντάρδαϊ.
2. Τὸ χωρίον Σινθασίγι ὀνομάζεται εἰς χωρίον Περπαρίμι.
3. Τὸ χωρίον Μαυροπούλ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μπουρόνια.
4. Τὸ χωρίον Σαγιάνη ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μπλιερίμας.
5. Τὸ χωρίον Βρωμερὸ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Μπρέγκας.
6. Τὸ χωρίον Φανάρ ὀνομάζεται εἰς χωρίον Ντρίτας.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τίθεται αὐθωρεὶ ἐν ἰσχύϊ.

Τίρανα, τῇ 23-9-1975

Ἄριθ. τῆς Ἀποφάσεως: 225

Διὰ τὸ Προεδρεῖον τῆς Λαϊκῆς Βουλῆς
τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας

Ἄ Ο Γραμματεὺς
ΤΕΛΙΟ ΜΕΖΙΝΙ

Ἄ Ο Πρόεδρος
ΧΑΤΖΗ ΛΕΣΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

1975

ΑΡΙΘ. 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
Νόμος αριθ. 5354 χρονολογ. 17.11.1975	Περί έγκρίσεως Διαταγμάτων του Προ- εδρείου της Λαϊκής Βουλής της Λαϊκής Δημοκρατίας της 'Αλβανίας 71
..... 72
..... 73
..... 74
..... 77
Εύρετήριο του Έτους 1975	

Ν Ο Μ Ο Σ

ΠΕΡΙ ΕΓΚΡΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Η ΛΑΪΚΗ ΒΟΥΛΗ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Α Π Ε Φ Α Σ Ι Σ Ε Ν :

Έγκρίνονται, άνευ τροπολογίας, τὰ Διατάγματα:

1.
2.
3.
4.

5. 'Αριθ. 5339 χρονολογίας 23.9.1975 «Περί αλλαγής των άκαταλλή-
λων ονομάτων και έπιθέτων».

'Ο Νόμος ούτος τίθεται έν ισχύι άμέσως.

Τίρανα, τῆ 17-ΧΙ-1975

'Αριθ. του Νόμου: 5354

'Ο Γραμματεύς του Προεδρείου
της Λαϊκής Βουλής της Λαϊκής
Δημοκρατίας της 'Αλβανίας
ΤΕΛΙΟ ΜΕΖΙΝΙ

'Ο Πρόεδρος του Προεδρείου
της Λαϊκής Βουλής της Λαϊκής
Δημοκρατίας της 'Αλβανίας
ΧΑΤΖΗ ΛΕΣΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ
«Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος».

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α΄ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ε΄

Πέμπτη 20 Ἰανουρίου 1977

ΑΘΗΝΑΙ 1977

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Θεμιστοκλῆς Κονίτσας): Ἐπὶ ἐρωτήσεως ἀναφερομένης εἰς τὴν μεταδοθεῖσαν ὑπὸ ξένου πρακτορείου δήλωσιν, τοῦ κομμουνιστοῦ Ἡγέτου τῆς Ἀλβανίας, μὲ τὴν ὁποίαν ἀποκαλεῖ τοὺς Ἕλληνας πατριώτας τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ἀγῶνος ὡς ἐπαγγελματίας θορυβοποιούς κλπ. κλπ., ὁ κ. Ἀποστολάτος ἔχει τὸν λόγον.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΤΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θὰ προσπαθήσω, νὰ εἶμαι πολὺ προσεκτικὸς εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν σκέψεών μου, αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν, ὅπως καὶ ἡ ἐρώτησίς μου, εἰς τὰς Ἑλληνοαλβανικὰς σχέσεις Διότι, σκοπός μου, δὲν εἶναι ἡ διατάραξις τῶν σχέσεων τῶν δύο Χωρῶν, ἀλλὰ ἡ ἐπισήμανσις ἐνὸς προσφάτου γεγονότος, ποὺ ἀφορᾷ τὴν Ἑλληνικὴν Βορειοηπειρωτικὴν Μειονότητα.

Εἶναι γνωστόν, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἀποκατεστάθησαν πρό τινος αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας. Κατεβλήθη ἰδιαιτέρα προσπάθεια ἐκ μέρους τῆς Χώρας μας, διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἀπάλυνσιν ἐκείνων τῶν διαφορῶν. αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν αἰτίαι ἐχθρότητος εἰς τὸ πρόφατον παρελθόν καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν κλίματος καλῆς γειτονίας μεταξὺ τῶν δύο Χωρῶν.

Ἄλλὰ εἰς τὰς 23 Σεπτεμβρίου 1975, δηλαδὴ ὀλίγον χρόνον, μετὰ

τὴν ἀποκατάστασιν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Χωρῶν, ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, διὰ Διατάγματος, ἐπέβαλε τὴν ὑποχρεωτικὴν μετατροπὴν ὀνομάτων καὶ τοπωνυμιῶν, τὰ ὅποια ὀνόματα καὶ τοπωνυμιαὶ δὲν ἦσαν ἀρεστὰ μὲ τὸ κομμουνιστικὸν καθεστῶς. Τὸ Διάταγμα αὐτὸ μὲ ἀριθμὸν 5339, ἐκυρώθη ἀπὸ τὴν Λαϊκὴν Βουλὴν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας ἄνευ τροπολογιῶν καὶ ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἤδη ἀπὸ τὸ 1975. Ἦτο φυσικόν, ἡ ἀπόφασις αὐτὴ νῆ χαρακτηρισθῆ ὡς ἡ χαριστικὴ βολὴ διὰ τὰ κατάλοιπα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ ἦτο σχεδὸν βέβαιον ὅτι εἰς αὐτὰ τὰ κατάλοιπα ἀπέβλεπεν ἡ ἀπόφασις αὐτὴ καὶ τὸ Διάταγμα τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἦτο ἀκόμη φυσικώτερον, οἱ ἀδελφοὶ τῶν καταδυναστευομένων Βορειοηπειρωτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ συγκινηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν καὶ νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐντονώτατα, ὡς ἐπέβαλε, τοῦλάχιστον, τὸ πανανθρώπινον δικαίωμα τῆς διαμαρτυρίας, διὰ τὴν τύχην ἀνθρώπινων ἀδελφῶν ὑπάρξεων. Καὶ ἡ ἀδελφικὴ αὐτὴ φωνὴ διαμαρτυρίας, προεκάλεσεν ἀπὸ τὴν Ἀλβανικὴν πλευρὰν ἐντόνους θρασεῖς λόγους καὶ μίαν ἀνεπίτρεπτον δήλωσιν.

Συγκεκριμένα ὁ Ἐμβὲρ Χότζα προέβη εἰς τὴν κατωτέρω δήλωσιν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἀλβανίας:

«Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τοὺς Μοναρχοφασίστας καὶ τοὺς λεγομένους Βορειοηπειρώτας παράφρονας ὅπου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν προσπαθοῦν μὲ τοὺς ἀνοήτους ἰσχυρισμοὺς νὰ δημιουργήσουν τεταμένην ἀτμόσφαιραν εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν μας, ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι αἱ κραυγαί των πολλοὺς γέλωτας προκαλοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητας, ἡ ὁποία ζῆ εὐτυχισμένη ἐν Ἀλβανίᾳ. Συναχθεῖτε, ἂν θέλετε, τὸ παλαιὸν σας ἐπάγγελμα τοῦ νὰ ἦσθε Βορειοηπειρώται, διότι δὲν σᾶς φοβούμεθα, οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικὴ Μειονότης».

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἐτόνισα, πρόθεσίς μου δὲν εἶναι νὰ ἀναμοχλεύσω παλαιὰ θέματα καὶ νὰ δημιουργήσω νέα προβλήματα εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο Χωρῶν. Ἡ Ἑλλάς, διὰ τῆς προσφάτου ἀκόμη πρωτοβουλίας τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἀπέδειξε πόσον εἶναι τεταγμένη εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνὸς κλίματος φιλικοῦ εἰς τὴν Βαλκανικὴν περιοχὴν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν νὰ σιωπήσωμεν, ὅταν καταπατῶνται τόσο βαναύσως τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα εἰς τὴν Βορειοηπειρωτικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα, ἡ ὁποία εἶναι τὸ τραγικὸν θῦμα διεθνῶν συμβιβασμῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ἡ Ἑλληνικὴ Μειονότης ἔχει ἀπομονωθῆ τελείως.

Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἐπικοινωνία, οὔτε δι' ἀλληλογραφίας, μάλιστα φάκελλοι οἱ ὅποιοι ἀπεστέλλοντο καὶ ἔφερον κυανόλευκὸν χρῶμα, ὅπως εἶναι οἱ ἀεροπορικοὶ φάκελλοι, ἐπεστρέφοντο ὡς ἀπαράδεκτοι διὰ τὸ καθεστῶς. Ἐπετρέποντο σπανιώτατα νὰ στέλλωνται μόνον λευκοὶ φάκελλοι, οἱ ὅποιοι, ὅμως, δὲν ἔπρεπε νὰ φέρουν γραμματόσημον μὲ παραστάσεις θιγούσας ἐπίσης τὸ Κομμουνιστικὸν καθεστῶς. Εἶναι ἀκόμη γνωστόν, ὅτι ὅλοι οἱ ἱεροὶ χῶροι τῆς Β. Ἡπείρου κατελήφθησαν ἀπὸ τὸ Κράτος. Ἐλεηλατήθησαν ἢ κατεδαφίσθησαν Ἐκκλησιαστικαὶ περιουσίαι. Τὸ Μειονοτικὸν Ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἐξεμηδενίσθη.

Ἦδη, κύριε Πρόεδρε, διὰ τῆς νέας ἐξοντωτικῆς ἀποφάσεως θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις, οἰκογενειακαὶ παραδόσεις, ἤθη καὶ ἔθιμα, ἱστορικὰ ὀνόματα καὶ τοπωνύμια ἐξαφανίζονται διὰ παντός.

Ζητοῦμεν τὴν παρέμβασιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν 300.000 Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν μας. Ἡ Ἑλληνο-Τουρκικὴ κρίσις, κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀμβλύνη τὴν προσοχὴν μας καὶ πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις, ὅπου καταπατῶνται τόσο βαναύσως τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καταδυναστευομένων ἀδελφῶν μας. Ἀναμένω ἀπὸ τὸν κ. Ὑφυπουργόν, νὰ μᾶς δώσῃ ἀπάντησιν. (Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Θεμιστοκλῆς Κονίτσας): Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ὁ κ. Παπαδάκης ἔχει τὸν λόγον.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Δύο λέξεις, κύριε Πρόεδρε, θὰ πῶ ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ φλέγον θέμα. Ἀπὸ πολλὰ χρόνια παριστάμεθα μάρτυρες μιᾶς συστηματικῆς προσπάθειας νὰ ἀνθελληνισθῆ ἡ Βόρειος Ἡπειρος, αὐτοὶ οἱ 300.000 Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐγκλωβισμένοι ἀσφυκτικῶς ἐκεῖ μὲ διάφορες ἀποφάσεις καὶ μὲ νόμους, ὅπως ἀνεφέρθησαν προηγουμένως. Τοὺς ἔθεσαν μάλιστα καὶ προθεσμία μέχρι τῆς 31.12.76 νὰ ἀλλάξουν τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἐπώνυμά τους. Μὲ ὅλα αὐτὰ καὶ μὲ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἀπομόνωσιν ἄρχισε τὸ πρᾶγμα νὰ λαμβάνη μίαν ἐξευτελιστικὴν μορφήν εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος. Ἄρχισαν τοὺς ὑποδούλους αὐτοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ὑποφέρουν τὰ πάνδεινα, νὰ τοὺς ἐμπαίζουν καὶ νὰ τοὺς λέγουν μοναρχοφασίστας καὶ ὅτι προκαλοῦν τοὺς γέλωτας. Πρὸ αὐτῆς τῆς καταστάσεως κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀνεξαρτήτως πού ἀνήκει, δικαιολογημένα ἀγανακτεῖ. Γνωρίζομεν ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμήν τὸ θέμα αὐτὸ δὲν εἶναι τόσο εὐκόλον καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶχα-

μεν υποβάλλει καὶ παλαιότερον ἐρωτήσεις. Ὁ Πρεσβευτὴς μας ἔδω-
σεν ὠρισμένας ἐξηγήσεις ὅτι ἀνεστάλη αὐτὴ ἡ μετονομασία τῶν ὀνομά-
των καὶ τῶν τοπωνυμιῶν. Ἀλλὰ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ὀμαδικὰ καὶ
συστηματικὰ πιέζονται νὰ ἀποβάλλουν κάθε εἶδος ἐλληνισμοῦ ποὺ ἔ-
χουν μέσα τους. Καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι, ἐνῶ ἡμεῖς φερόμεθα κατὰ
τρόπον ἄψογον, ὡς πρὸς τὶς σχέσεις μας, καὶ φερόμεθα κατὰ τρόπον
ἀνάλογον εἰς τοὺς ὑπηκόους των, ἐκεῖνοι ἐγκατέλειψαν κάθε ἴχνος
προσχήματος καὶ ἀποκαλοῦν ἀκόμη τοὺς ὑποδούλους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι
στενάζουν ἐκεῖ, μοναρχοφασίστας. Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτον καὶ θὰ πρέ-
πει τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, μέσω τῶν Διεθνῶν Ὀργανισμῶν πρὸς
προστασίαν δῆθεν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ποὺ κατὰ κόρον ἔ-
χουν ἐξαντλήσει μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, τοῦλάχιστον αὐ-
τά, τὰ ὁποῖα συνέβησαν τὸ 1976 νὰ ἡμπορέσουν νὰ ἐκλείψουν ἀπὸ τὸν
χώρον γενικῶς τῆς ἀνθρωπότητος. Γνωρίζω βεβαίως τὰς προσπάθειας
ποὺ καταβάλλει τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρ-
νησις γνωρίζει μὲ ποῖον τρόπον θὰ λάβῃ τὰ ἀνάλογα μέτρα πρὸς προ-
στασίαν αὐτῶν τῶν 300.000, οἱ ὅποιοι σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἐξοβελισθοῦν
καὶ θὰ φύγουν. Αὐτὴ ἡ τακτικὴ τῆς ὑποχωρήσεως, χωρὶς νὰ εἶμαι δι-
πλωμάτης, εἶδα ὅτι δὲν ἀπέδωσεν ἀποτελέσματα. Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ
μὲ τὶς τουρκικὰς Μειονότητες. Μέχρι ποίου σημείου θὰ πρέπει νὰ ἔ-
χωμεν ἐπιείκειαν καὶ ἀνοχήν; Μὲ ὅλα ταῦτα, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι
εἰς τὴν Θράκην καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα σημεία ὁ πληθυσμὸς των ἔχει δι-
πλασιασθῆ, ἐνῶ ἀντιθέτως ὁ ἰδιὸς μας ἔχει ἐξολοθρευθῆ. Αὐτὸ τὸ πρᾶ-
γμα θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἕνα παράδειγμα. Δὲν βλέπω ὅτι ἡ ὑποχω-
ρητικότης εἶναι παραγωγικὴ ἐπὶ τοιούτων θεμάτων. Δι' αὐτὸ παρακαλῶ
νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ κ. Ὑφυπουργός, τί γίνεται. Διότι δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑφιστά-
μεθα αὐτά, τὰ ὁποῖα ὑφιστάμεθα, καὶ εἰς τὸ τέλος νὰ ἀποκαλοῦνται οἱ ἄν-
θρωποι αὐτοὶ καὶ μοναρχοφασίσται. (Χειροκροτήματα).

(Χειροκροτήματα καὶ ἐκ τῶν θεωρείων).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ (Ὑφυπ. Ἐξωτερικῶν):

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ τὸ θέμα ὑπῆρξε πάντοτε πολὺ δυσχερές, ὅπως
ἡμπορῆ ὁ καθένας νὰ ἀντιληφθῆ. Ἡ κυβέρνησις ἔκαμεν ὅ,τι ἡμποροῦ-
σε, διὰ νὰ προωθήσῃ τὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἀλβανίαν, σχέσεις καλῆς συ-
νεργασίας καὶ γειτνιασεως. Ἐχομεν ἀπὸ παραδείγματα, ὅτι ἕν τινι
μέτρῳ αὐτὸ φέρει καρπούς. Αὐτὴ εἶναι ἡ προσπάθειά μας. Τελευταίως
ὁ Τύπος ἐσημείωσεν τὰ ἑξῆς: "Ὅτι ἐπικρατεῖ σήμερον φιλικὸν κλίμα
μεταξὺ Τιράνων καὶ ἡμῶν. Τὸ κλίμα τοῦτο ἐπεσημάνθη προσφάτως ἐ-
ποικοδομητικῶς καὶ διὰ τοῦ ἡγέτου τῆς γείτονος κ. Ἐμβέρ Χότζα εἰς τὴν
περὶ Ἑλλάδος περικοπὴν τῆς ἐκθέσεώς του πρὸς τὸ 7ον Συνέδριον τοῦ
Κόμματος Ἐργασίας τῆς Ἀλβανίας, ἡ ὁποία ἔτυχε λίαν εὐνοϊκῆς ὑπο-

δοχής ένταῦθα. Αὐτὴ εἶναι ἡ προσπάθειά μας καὶ θὰ τὴν συνεχίσωμεν χωρὶς διακοπὴν, καὶ μὲ ὄσπιν δύναμιν ἠμπορεῖ νὰ ἔχη κανεὶς εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Θεμιστοκλῆς Κονίτσας): Ὁ κ. Ἀποστολάτος ἔχει τὸν λόγον.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΤΟΣ: Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ εἶναι ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ συνεχίσῃ ὄλας ἐκεῖνας τὰς ἀπαραιτήτους προσπάθειας πρὸς προστασίαν τῶν στοιχειωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος τῆς Βορείου Ἠπείρου. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ καταστῆ σαφές. Καὶ ἐπειδὴ ἀνέφερεν ὁ κ. Ὑφυπουργὸς τὴν δήλωσιν τοῦ Ἐνθέρ Χότζα εἰς τὸ 7ον Κομμουνιστικὸν Συνέδριον, εἰς τὸ ἴδιον αὐτὸ Συνέδριον σημερινῶν προέβη εἰς τὴν δήλωσιν διὰ τοὺς Βορειο - Ἠπειρώτας, δι' αὐτὴν ἐμοῦ ἐπιτραπῆ νὰ καταθέσω, ἵνα συμπεριληφθῆ εἰς τὰ Πρακτικὰ ἐκείνου λεπτομερέστατον σχετικὸν σημείωμα τῆς ἐγκρίτου Ἐφημερίδος «Ἠπειρωτικὸν Μέλλον», ὅπου ἀναφέρονται αὐτὰ τὰ συγκεκριμένα περιστατικά. Ἡ δημοσίευσίς αὕτη ἐγένετο τὴν 20 Δεκεμβρίου 1976.

Τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀποστολάτου κατατεθέν δημοσίευμα τῆς Ἐφημερίδος «ἨΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ», ἔχει τὸς ἀκολουθῶν:

«Μᾶς ὑποχρεώνει εἰς ἀπάντησιν, ἡμᾶς τουλάχιστον τοὺς ἐν Ἑλλάδι εὐρισκομένους «Βορειοηπειρώτας ἐπαγγελματίας», ὁ ἐκφωνηθεὶς λόγος τοῦ Ἐνθέρ Χότζα ἀνῶπιον τῆς ὀλομελείας τοῦ ΥΠ Συνεδρίου τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος Ἐργασίας τῆς Ἀλβανίας, εἰπόντος, σὺν τοῖς ἄλλοις, τὰ ἐξῆς ἐπὶ λέξει εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς μεταξὺ Ἀλβανίας - Ἑλλάδος σχέσεις καὶ τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα:

«Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τοὺς Μοναρχοφροσίστας καὶ τοὺς λεγομένους Βορειοηπειρώτας παράφρονας, ὅπου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν προσπαθοῦν μὲ τοὺς ἀνοήτους ἰσχυρισμοὺς νὰ δημιουργήσουν τεταμένην ἀτμόσφαιραν εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν μας, ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἰπωμεν ὅτι αἱ κραυγαὶ τῶν πολλοῦς γέλωτας προκαλοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος, ἡ ὁποία ζῆ εὐτυχισμένη ἐν Ἀλβανίᾳ. Συνεχίσατε, ἂν θέλητε, τὸ παλαιὸν σας ἐπάγγελμα τοῦ νὰ ἦσθε Βορειοηπειρώται, διότι δὲν σας φοβοῦμεθα, οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικὴ Μειονότης, καθόσον Ἀλβανοὶ καὶ Ἕλληνες τῆς Μειονότητος εἶναι στενὰ συνδεδεμένοι». (Ἀπὸ τὸ κυκλοφορήσαν βιβλίον τοῦ Ἐνθέρ Χότζα μὲ τίτλον «ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΥΠ. ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ Κ.Ε.Α.», Τίρανα 1976, σελίς 243, παράγραφος 2).

Φαίνεται, πώς ὁ Ἐνβέρ Χότζα, διὰ τῶν λεχθέντων, δὲν ἔχει συνειδητοποιήσει καὶ δὲν ἔχει ξεκαθαρίσει ἀκόμη τί πρέπει νὰ λέγη. Ἡμεῖς ὅμως οἱ «παράφρονες Βορειοηπειρῶται», ὡς μᾶς ἐχαρακτήρισεν, οἱ ζῶντες ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῶ καὶ οἱ ἐρευνῶντες ἐξονυχιστικῶς καὶ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ αὐτὰ ταῦτα τὰ πραγματικὰ γεγονότα, γνωρίζομεν ὅτι, ἐν τῷ χώρῳ πάντως τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος στὴν Ἀλβανία, ἡ ἀστυνόμεισις τῆς ζωῆς τοῦ διαβιοῦντος πληθυσμοῦ, εἶναι ἀπόλυτος. Οἱ ἄτυχοι μειονοτικοὶ ἄνθρωποι ἐκεῖ ὑποτάσσονται εἰς τὸ καθεστῶς ἀφ' ἐνὸς διὰ νὰ ζήσουν (νὰ δύνανται νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ βελτιώσουν τὴν κατάστασίν των) καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ μὴ ρίπτωνται ἐντὸς τῶν ἀπαισίων φυλακῶν τοῦ Μπουρέλι καὶ νὰ μὴ στέλλωνται εἰς τὰ σκληρὰ καὶ ἀνθυγιεινὰ καταναγκαστικὰ ἔργα τῶν Στρατοπέδων Πολιτικῶν Κρατουμένων, ὅπως τὸ ὑπ' ἀριθ. 303 στρατόπεδον χωρίου Σπάτς Ἐπαρχίας Ρεσιέν, στρατόπεδον ὑπ' ἀριθ. 509 ἐγγὺς χωρίου Μπάλοσι Ἐπαρχίας Φιέρι, στρατόπεδον τοῦ Μπόρτσι Ἐπαρχίας Σαραντιοῦ (Ἀγίων Σαράντα) καὶ ἄλλα. Ἡ φοβερὴ κόλασις τοῦ καθεστώτος τῆς Ἀλβανίας, ἀλλὰ καὶ ἡ βαρεῖα ἀτμόσφαιρα τρόμου καὶ φοβίας, παραλύουν τὴν θέλησιν καὶ κάνουν τοὺς ἀνθρώπους τῆς Μειονότητος, ὅπως ἀσφαλῶς καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους Ἀλβανοὺς πολίτας, ὑποτακτικοὺς καὶ ἀθελήτως προθύμους εἰς ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τοῦ Ἐνβέρ, τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας καὶ τοῦ ἀλβανικοῦ συστήματος, καθὼς ἐπίσης ὑποχρεωτικῶς ἀναγνώστας τῆς διαβρωτικῆς ἐφημερίδος τῆς μειονότητος «Λαϊκὸ Βῆμα». Μόνον μία νέα ἀριστοκρατία τῆς μειονότητος, μία κλίκα ἀρνησιπάτριδων — οἱ ἐλάχιστοι προνομιούχοι τοῦ Κόμματος, οἱ ἐνδῶσαντες ἐλαφρᾷ τῇ συνειδήσει εἰς τὸν ἀλβανισμὸν — εἶναι πράγματι εὐχαριστημένοι ὅπως, οἱ: Πᾶνος Τσούκας, Χρῆστος Σιάρας, Γιώργος Σουλιώτης, Σωκράτης Μπέης, Βαγγέλης Τσιάμης, Σπῦρος Τζιάς, Ἀντώνης καὶ Σωκράτης Γκέλιος, Κώστας Κουρούνης, Σπῦρος Λέγκος, Βασίλειος Νταλιάνης, Βασίλειος Γκοῦτζος, Σοφία Ντουῦλε, Ἀνθὴ Τσιάρκα, Βικτωρία Τσούρη, Ἀναστασία Παππᾶ καὶ τινες ἄλλοι (Ἐνβέρ Χότζα «ΑΠΑΝΤΑ», τόμος 21ος, σελίς 501—505).

Ἀλλὰ τὰ ἤθη τῶν ἀνθρώπων καὶ δὴ τῆς ἀνωτέρας λυσσαλέας κλίκας τῶν ΜΙΝΟΡΙΤΑΡ (μειονοτικοί), εἶναι συνήθως τοιαῦτα, ἄστατα δηλαδὴ καὶ μεταβάλλοντα χρώματα πολλά, ἀναλόγως τῆς ἐκάστοτε μεταβολῆς τῶν πραγμάτων· καὶ εἰς μὲν τὸ σύνολον (τὸ κοινὸν συμφέρον) ὅλοι οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἐπιβλαβεῖς πλὴν εἶναι ἀσφαλέστατοι διὰ τὸν ἑαυτὸν των, τὰ ἀτομικὰ καὶ μόνον συμφέροντα ἐξυπηρετοῦντες καὶ βολεύοντες, ἂν καί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀποτυγχάνοντες.

Καὶ τώρα εἰσερχόμεθα ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ κυρίως καὶ ἀκανθώδους θέματος τῆς ἐν Ἀλβανία Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος, τῆς ζώσης εὐτυχισμένης, κατ' Ἐνβέρ Χότζα. Ἐκ προοιμίου, τὸ καθεστῶς αὐτῆς τῆς μειονότητος διέπεται, ὡς γνωστόν, ἀπὸ τὰ δύο ἐρείσματα τῆς ὑποστάσεώς της. Πρῶτον: Τὴν Δήλωσιν τῆς Ἀλβανίας ἐνώπιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, γενομένην τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1921 καὶ Δεύτερον: Τὴν Ἀπόφασιν τοῦ Δ.Δ.Δ.Δ. τῆς Χάγης ἐκδοθεῖσαν τὴν 24ην Μαΐου 1935 καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἀπὸ τὰς ἐκτεθείσας ἀπόψεις ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τῆς ἐπήλυδος καὶ ὀλετείας Σοφίας συζύγου Μιχαὴλ Ντουῦλε, ἀντιπροσώπου τοῦ δυστυχισμένου μειονοτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου, ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Υἱ Συνεδρίου τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας, συνελθόντες εἰς Τίρανα τὴν 6ην Νοεμβρίου 1971. (Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ Υἱ Συνέδριον ἐκπρόσωπος τῆς Μειονότητος Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου ἦτο ἡ ἐκ Δερβιτσάνης Χρυσσαυγὴ Ζντάβου, ἐκ τῆς μεγάλης τῶν Ζνταβαίων οἰκογενείας!!!).

Τυχάνει πρὸς τούτοις γνωστόν ἡμῖν ὅτι, τὸ μεταξὺ 24ης καὶ 28ης Μαΐου 1944 συνελθὸν Συνέδριον τῆς Πρεμετῆς: «Ἀπεφάσισε διὰ τὴν ἀκύρωσιν τῶν ὑποδουλοτικῶν Συμφωνιῶν τῶν προηγουμένων καθεστώτων μὲ ξένας Χώρας». Τίθεται ἐν προκειμένῳ, αὐτομάτως τὸ ἐρώτημα: Ἐὰν τὸ Συνέδριον τῆς Πρεμετῆς ἠκύρωσε, μεταξὺ τῶν ἄλλων Συμφωνιῶν, καὶ τὰ ἀνωτέρω δύο ἐρείσματα, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐν Ἀλβανία Ἑλληνικὴν Μειονότητα μονομερῶς, τότε θεωροῦνται πλέον ἄκυρα αὐτομάτως καὶ τὸ Πρωτόκολλον τῆς Φλωρεντίας τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1913 καὶ τὸ ἐξ ἄρθρων 12 Πρωτόκολλον διαχαράξεως τῆς Ἑλληνο-ἀλβανικῆς μεθορίου Φλωρεντίας τῆς 27ης Ἰανουαρίου 1925, ὅσον καὶ τὸ Παράρτημα Υ τῶν Δηλώσεων τῶν ἀντιπροσώπων Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας παρὰ τῇ Διεθνῇ Ἐπιτροπῇ καθορισμοῦ τῶν ὁρίων μεθορίου τῆς Ἀλβανίας, ὄντων τότε ἀντιπροσώπων τῆς μὲν Ἀλβανίας τοῦ Μεχντὶ Φράσερι τῆς δὲ Ἑλλάδος τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου Χρ. Ἀβραμίδη. Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω καὶ τῆς λογικῆς σειρᾶς τῶν γεγονότων ἀνακύπτει ἀφ' ἑαυτοῦ θέμα συνόρων μεταξὺ Ἀλβανίας καὶ Ἑλλάδος, ὡς ἐκ τῆς μονοπλεύρου καταγγελίας τῶν Συμφωνιῶν ἐκ μέρους τῆς Ἀλβανίας! Ἐφόσον ὅμως, ἐκ τῶν πραγμάτων, ἰσχύει τὸ Πρωτόκολλον τῆς Φλωρεντίας καὶ τὰ Παραρτήματα αὐτοῦ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀσυζητητὴ ἰσχύουν καὶ ἡ Δήλωσις τῆς Ἀλβανίας τοῦ 1921 ἐνώπιον τῆς τότε Κ.τ.Ε. καὶ ἡ Ἀπόφασις τῆς Χάγης τοῦ 1935 καὶ καλεῖται, ὡς ἐκ τούτου,

τὸ καθεστῶς τῶν Τυράνων νὰ τὰς σεβασθῆ καὶ τὰς ἐφαρμόσῃ κατὰ γράμμα. Τὸ νέον ἐφεύρημα — σύστημα τῶν Τυράνων, βάσει τῶν γνωστῶν Μαρξιστικῶν - Λενινιστικῶν ἀρχῶν καὶ θεωριῶν, ὅπερ ἀπὸ τοῦ 1944 ἐφαρμόζει ἡ Ἀλβανία διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα, εἶναι ἀπαράδεκτον, διότι οὔτε ὀλίγον οὔτε πολὺ, τείνει εἰς τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ μειονοτικοῦ πληθυσμοῦ ὡς θὰ καταφανῆ καὶ κατωτέρω.

Θὰ ἔπρεπεν ἡ Μειονότης αὕτη νὰ εἶναι ὁ πραγματικὸς σύνδεσμος, ἡ ἀλάθητος πυξὶς πλεύσεως καὶ ἡ γέφυρα τῆς διερχομένης Ἑλληνο-ἀλβανικῆς φιλίας, ἔργῳ καὶ οὐκ ἰσχυρῶς, μὲ ὅλας τὰς εὐμενεῖς ἐπιπτώσεις τῶν φιλικῶν σχέσεων τῶν δύο λαῶν καὶ ὄχι πηγὴ μονίμων προστριβῶν, πιέσεων, ἀπειλῶν καὶ ἀντεγκλήσεων ἐπ' ὠφελείᾳ τρίτων. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο, ἔστω καὶ τὰ νῦν, νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ καλὴ πίστις καὶ λογικὴ ἐκατέρωθεν καὶ ὄχι ὁ φόβος. Ἡ τελευταία λέξις, ἀφορᾷ τὴν Ἀλβανίαν, ἣτις, οὐδένα ἀπολύτως κίνδυνον οὔτε διέτρεξεν, ἀλλ' οὔτε καὶ διατρέχει ἀπὸ μέρους τῶν ἀδελφῶν Ἑλλήνων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν «παραφρόνων Βορειοηπειρωτῶν».

Ο ΕΝΒΕΡ ΧΟΤΖΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ἐν ἀνακολουθίᾳ εὐρισκόμενος καὶ πάλιν ὁ Ἐνβέρ Χότζα γράφει εἰς τὰ «ΑΠΑΝΤΑ» (VEPRA ἀλβανιστῆ) τοῦ 18ου Τόμου (Ἰανουάριος 1960—Ἰούνιος 1960, σελὶς 272, ἐδάφιον 3) :

«Καὶ ἡμεῖς ἔχομεν εἰς τὸν τόπον μας μίαν μικρὰν ἑλληνικὴν Μειονότητα, ἀλλ' αὕτη χαίρει ὅλων τῶν δικαιωμάτων, ἔχει σχολεῖα εἰς τὴν ἰδικὴν τῆς γλῶσσαν. Αὐτοὶ θέλουν τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὸ Κόμμα μας μὲ ὅλην τὴν τὴν ψυχὴν, διότι τὸ Κόμμα τοὺς ἔδωσε γῆν, τὴν ὁποίαν οἱ μειονοτικοὶ ὠνειρεύοντο ἀπὸ αἰώνων. Τώρα αὐτοὶ ἠνώθησαν καὶ εἰς Γεωργικούς Συνεταιρισμοὺς καὶ οὐδεὶς τοὺς παρακωλύει εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν. Ἐνῶ «εἰς τὸ Κόσοβον γίνονται χίλια καὶ μία ἀθλιότητες».

Αἴσχος ὦ ἄνδρες τῶν Τυράνων! Ἀτυχῶς καὶ πάλιν διὰ τὸν Ἐνβέρ Χότζα ἔχει καὶ διὰ τὴν ἀνωτέρω περίπτωσιν ἐναντίον του αὐτὰ ταῦτα τὰ ἀδιάψευστα καὶ ἀναμφισβήτητα γεγονότα καὶ οὐκ ἡμᾶς τοὺς «ἐπαγγελματίας Βορειοηπειρώτας», ὡς μᾶς χαρακτηρίζει, τὰ δὲ γεγονότα, κατ' ἀγγλικὴν παροιμίαν, ἔχουν πείσμα. Διότι οἱ Κοσοβάρηδες (οἱ τοῦ ΚΟΣΜΕΤ) τῆς Νοτιοσλαβίας, οἱ διαβιοῦντες Ἀλβανοὶ μειονοτικοὶ καὶ πραγματικὰ ἀλβανικὰ σχολεῖα ἔχουν εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν γλῶσσαν (καὶ οὐκ ἰσχυρῶς) σχολεῖων ὅπως ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικὴ Μειονότης) καὶ Πανεπιστήμιον Ἀλβανικὸν ἐν Πριστίνῃ καὶ ἐκπομπὰς ἀκούουν ἀλ-

βανιστὶ καὶ τηλεόρασιν βλέπουν μὲ καθαρῶς ἀλβανικὸν πρόγραμμα (δὲν καταστρέφονται δὲ αἱ ἐστραμμέναι πρὸς τὴν Ἀλβανίαν κεραφαὶ τῶν Κοσοβάρηδων, ὡς τοῦτο συμβαίνει δυστυχῶς μὲ τοὺς Ἑλληνας Μειονοτικούς ἐν Ἀλβανία, τῶν ὁποίων αἱ πρὸς Ἑλλάδα ἐστραμμέναι κεραφαὶ κατεστράφησαν) καὶ ἐπισκέπτονται οἱ Κοσοβάρηδες συχνότατα ὁμαδικῶς τὴν Ἀλβανίαν καὶ ἐλευθέρως ἀλληλογραφοῦν μετὰ τῶν ἐν Ἀλβανία συγγενῶν των ἄνευ οὐδενὸς ἀπολύτως περιορισμοῦ ἢ κωλύματος, χωρὶς ἐννοεῖται ἢ ἀλληλογραφία των νὰ λογοκρίνεται ὑπὸ τῶν Λαϊκῶν Συμβουλίων τῶν Συνοικιῶν ἢ χωρίων καὶ νὰ μὴ παραδίδονται εἰς τοὺς παραλήπτας των ἢ νὰ σχίζονται, ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς Ἑλληνας Μειονοτικούς τῆς Ἀλβανίας, καὶ βοηθοῦν, ἄνευ περιορισμοῦ τινος, τοὺς οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρους ἐν Ἀλβανία συγγενεῖς καὶ οἰκείους των, χωρὶς νὰ ἐπιστρέφονται τὰ ἐμβάσματα εἰς τοὺς ἀποστολεῖς ὡς τὸ ἀντίθετον συμβαίνει μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα καὶ ὅπως ἀνταλλάσσουν μὲ τοὺς ἐν Ἀλβανία καὶ τὴν Ἀλβανικὴν Σημαίον παραπλεύρως τῆς Νοτιοσλαβικῆς ὑψώνουν καὶ γράφουν ἀλβανιστὶ τὰ διάφορα συνθήματά των, εἰς τὰ πανὸ ἢ πινακίδας καὶ προσφωνοῦν ἀλβανιστὶ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Νοτιοσλαβικοῦ Κράτους, ὅσάκις τοὺς ἐπισκέπτεται, καὶ τόσον οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πριστίνης, ὅσον καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ Κοσμὲτ ἐπισκέπτονται, πολλάκις, τὴν Ἀλβανίαν καὶ γραφικο - χορευτικοὶ ὄμιλοι Κοσοβάρηδων διακινουῦνται πρὸς τὴν Ἀλβανίαν καὶ ἄλλα καὶ ἄλλα τοιαῦτα προνόμια ἔχουν.

Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων προνομίων καὶ δικαιωμάτων καὶ διευκολύνσεων τῶν Κοσοβάρηδων τῆς Νοτιοσλαβίας τὰ ὁποῖα χιλίας καὶ μίαν ἀθλιότητας θεωρεῖ ὁ Ἐνβὲρ Χότζα τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ εἴπῃ ἢ δύσμοιρος ἐν Ἀλβανία ἀδελφή μας Ἑθνικὴ Ἑλληνικὴ Μειονότης, ἢ δεχομένη ἀπὸ τριῶν δεκαετιῶν τὸν συστηματικὸν ἀφελληνισμὸν ἀπὸ μέρος τοῦ ὀψίμου αὐτῆς καὶ στενῶς μετ' αὐτῆς συνδεδεμένου φίλου ἀλλά, ἄκουσον, ἄκουσον καὶ ἀδελφοῦ Ἐνβὲρ Χότζα.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ

Ἄλλ' ἰδοὺ ἐπισημαίνομεν, χάριν τῆς ἀληθείας πάντοτε, ἕνια τῶν ἐντόνων καταθλιπτικῶν καὶ ἀφομοιωτικῶν μέτρων τοῦ καθεστῶτος τῶν Τιράνων εἰς βάρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑθνικῆς Μειονότητος, ἢ ὁποῖα «ζῆ εὐτυχισμένη ἐν Ἀλβανία», ὡς ἐδήλωσεν ὁ Ἐνβὲρ Χότζα:

— Ἡ Ἑλληνο - ἀλβανικὴ μεθόριος εἶναι περιφραγμένη μὲ ἠλεκτροφόρον μάλιστα συρματόπλεγμα, ὕψους τεσσάρων μέτρων.

Τὸ μεθοριακὸν φυλάκιον Κακαβιάς παραμένει κλειστὸν ἀπὸ τοῦ 1944.

Ἐπὶ τῶν κλιτύων τοῦ ὄρους τῆς Ἐπάνω Δροπόλεως τοῦ Ἀργυροκάστρου διακρίνει τις, ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς, διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀλβανιστὶ γεγραμμένον διὰ λευκῶν πετρῶν τό: «ENVER — PARTIA» (ENBER — KOMMA).

— Ἐπιστολαί, ταχυδρομικὰ γράμματα, περιέχοντα δῶρα καινουργῆ, ὡς καὶ ἐμβάσματα, εἴτε δημεύονται, εἴτε καταστρέφονται, εἴτε ἐπιστρέφονται εἰς τοὺς ἀποστολεῖς, ἐρειδόμεναι αἱ ἀλβανικαὶ ἀρχαὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4278/20.6.1967 Διάταγμα «περὶ ἀπαγορεύσεως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς παντὸς ἀντικειμένου καὶ συναλλάγματος».

Εἰς ἅπαντα τὰ Μειονοτικὰ χωρία ἔχουν σχηματισθεῖ «Τσέτα ἐθελοντῶν αὐτοάμυνας» ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐκγυμναζόμενοι μὲ ὄπλισμόν καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τακτικῶν τμημάτων τοῦ ἀλβανικοῦ στρατοῦ πρὸς ἀπόκρουσιν καὶ συντριβὴν τοῦ ἐχθροῦ τῆς «Μάννας Ἀλβανίας», ἥτοι τῆς Ἑλλάδος. Ἴδου τί ἔγραφε τὸ «Λαϊκὸ Βῆμα» εἰς τὸ φύλλον ἀριθ. 24 (2673) τῆς 25ης Μαρτίου 1973:

«Βλέπεις τίς γυναῖκες τοῦ ἀκριτικοῦ χωριοῦ μας Κάτω Ἐπισκοπῆς καὶ μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι, ἄγρυπνοὺς φρουροὺς τῆς Σοσιαλιστικῆς πατρίδας μας. Μεγάλῃ εἶναι ἡ συμμετοχὴ τους καὶ στίς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις τῆς Τσέτας».

Οἱ ἐπιφανεῖς σοφοὶ τῶν Τυράνων, μὲ τὰ διάφορα ἱστορικὰ συγγράμματά των καὶ τὰ ποικίλα ἄρθρα, προβάλλουν τὴν ἐπ' ἐσχάτως ἐφευρεθεῖσαν θεωρίαν ὅτι, ὁ Ἑλληνικὸς Μειονοτικὸς πληθυσμὸς, εἶναι ἀπόγονος τῶν Ἀλβανῶν, Ἰαπετικῆς καταγωγῆς, Πελασγῶν δηλαδὴ γενομένων γνωστῶν ὡς Ἰλλυρῶν. Σχετικὸν ἐν προκειμένῳ καὶ τὸ κυκλοφορήσαν ἑλληνιστὶ τὸ 1962 βιβλίον τοῦ Κορυτσαίου Σπύρου Ν. Κόντα ὑπὸ τὸν τίτλον «ΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΛΑΣΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ».

Ἡ παρατηρουμένη, μέχρι καὶ τῆς σήμερον εἰσέτι διακίνησις καὶ φιλοξενία, ἡ λεγομένη «Φιλία Βορρᾶ καὶ Νότου» ἥτοι ὁμάδων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐκ τῶν Βορείων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀλβανίας εἰς τὰς Νοτίας δηλαδὴ τοῦ χώρου τῆς Μειονότητος, διαρκείας ἐνὸς μηνός.

Ἡ ὕλη τῶν σχολικῶν βιβλίων τῆς Μειονότητος βρίθκει ἱστορημάτων διὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Σκεντέρ Μπέη (Γεωργίου Καστριώτη) ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας, διηγημάτων κατὰ τῆς Ἑλλάδος (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ τῶν Ἀστρίτ Μπόζγο — Βασίλ Νάτσιο, Τίρανα 1972, σελίς 157—163, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΟΧΤΑΧΡΟΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ Ζ'

ΤΑΞΗΣ, σελίδες 5—8, 15, 29, 41, 45—54, 71 καὶ 95). Ἡ ὕλη αὕτη ἐνσταλάζει συστηματικῶς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μικρῶν μαθητῶν ἑλληνοπαίδων τῆς Μειονότητος τὸ μῖσος ἐναντίον τῆς μητρὸς των Ἑλλάδος καὶ γενικῶς κατὰ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, συστηματικὸν φυλικὸν καὶ ἐθνικὸν τῆς Μειονότητος ἀποχρωματισμὸν διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ συγχρόνου μειονοτικοῦ ἀλβανοῦ πολίτου, τὸ δὲ γένος τοῦ νέου ἀλβανοῦ ἀνθρώπου ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1944, ὅποτε καὶ ἐπιβάλλεται πλέον εἰς τοὺς Ἑλληνας Μειονοτικούς νὰ θεωροῦν τὴν Ἀλβανίαν ὡς «Μάννα Ἀλβανία» καὶ οὐχὶ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ μὴ ἀναγραφὴ εἰς τὰς ταυτότητας τῶν Ἑλλήνων τῆς Μειονότητος πλέον τοῦ μέχρι τοῦ 1967 ἀναγραφομένου ὄρου: ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ».

Τὸ ἄρθρον 15 παράγραφος 2 τοῦ σχεδίου Συντάγματος τῆς Λαϊκῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας, ὅπως τοῦ λοιποῦ θὰ ἀποκαλῆται αὕτη, ἀναφέρει ὅτι: «Ἀπαγορεύονται ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον», ὅπερ, μὲ λίγα λόγια, σημαίνει ἀποκοπὴν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐναπομείναντος μικροῦ συνδέσμου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τῆς Μειονότητος καὶ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἀτομικὰς περιουσίας ἀκινήτους ἐν Ἑλλάδι κέκτηνται κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ Ἑλληνες Μειονοτικοὶ τῆς Ἀλβανίας.

Ἡ ἀπὸ ἔτους ὑποχρεωτικὴ ἀλλαγὴ τῶν «ἀκαταλλήλων» ὀνοματεπωνύμων, βάσει τοῦ Διατάγματος 5339/23.9.1975 καὶ τοῦ Νόμου 5354/17.11.1975 τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας, ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν ἐκρίζωσιν καὶ λήθην παντὸς τοῦ ἑλληνο-χριστιανικοῦ.

Τέλος, τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον, τὸ ἑλληνιστὶ ἐκδιδόμενον, τοῦ Δημοκρατικοῦ Μετώπου διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου (καὶ μόνον διὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἀργυροκάστρου ἐνῶ Ἑλληνες Μειονοτικοί, ζοῦν καὶ ὑφίστανται καὶ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἀγίων Σαράντα — Σαραντιοῦ ὅπως τὸ λέγουν τώρα) τὸ τιτλοφορούμενον «Λαϊκὸ Βῆμα», ὅπως καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκδόσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν, οὐδὲν ἕτερον πράττουν ἢ νὰ διαδίδουν εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς μειονότητος τὰς ἀντιθρησκευτικὰς διδασκαλίας τοῦ Κόμματος, τὴν περὶ τῆς ἀλβανικῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως προπαγάνδαν καὶ τὸ μῖσος κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμφανιζομένης καὶ χαρακτηριζομένης, εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν, ὡς ἐχθροῦ τῆς «Μάννας Ἀλβανίας» ὡς π.χ.: α) ὁ λόγος τοῦ Ράλο Ντερβίσι, Α΄ Γραμματέως τῆς Κομματικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου, ἐκφωνηθεὶς τὴν 23ην Αὐγούστου 1970 εἰς τὸ κέντρον τῶν Βρυσερῶν τῆς Ἐπάνω Δροπόλεως παρὰ τὴν Κακαβίαν. Τότε ὁ Ντερβίσι

συνέκρινε τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων πέραν τῶν συνόρων, ἐμφανίσασαν ταύτην ὡς μελανὴν καὶ ἀφόρητον μὲ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἐντεῦθεν τῶν συνόρων οὔσαν ἐν ἀντιθέσει, ἀνθισμένην καὶ λουλουδιασμένην ἀπὸ πάσης ἐπόψεως καὶ πλευρᾶς, (ἀρ. φύλλου 69/27.8.1970), β) Αἱ δημοσιευθεῖσαι ἐπιστολαὶ τῶν 1) Κώτσιο Στέργιου, ἀπὸ τὴν Δερβιτσάνην, 2) Εὐφροσύνης Λώλη, ἀπὸ τὴν Σωρήρα τῆς Ἐπάνω Δροπόλεως, 3) τῶν Συνεταιριστῶν τῆς Κάτω Δρόπολης, 4) τῆς Βασίλως Βλάχου ἀπὸ τὴν Τσάτισταν τοῦ Πωγωνίου, 5) τῶν 50 ἡλικιωμένων γυναικῶν ἀπὸ τὸ Χλωμὸ τοῦ Πωγωνίου (φύλλα ἀριθ. 14/15.2.1976, 15/19.2.1976, 17/26.2.1975, 19/4.3.1976, 20/7.3.1976, γ) Τὰ ἐν ἔτει 1974 γενόμενα ὑποβολιμαίως συλλαλητήρια τῆς Πολυτσάνης τοῦ Πωγωνίου, τοῦ Ἀργυροκάστρου, τοῦ Δελβίνου καὶ τῶν, ἐν συνεχείᾳ, τῆς Μειονότητος χωρίων διὰ τὴν ἄρνησιν τῆς παραλαβῆς τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀποστελλομένων δεμάτων καὶ ἐμβασμάτων χαρακτηριζομένων ὡς «Δούρειος Ἴππος» καὶ τέλος τὰ παντοειδῆ δημοσιεύματα, χρονογραφήματα, ποιήματα, κλπ. τοῦ νεωτέρου Ἐφιάλτου τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Μειονότητος κιτρίνου Πάνου Τσοῦκα, ἐκ Σωπικῆς (Πωγωνίου).

Ὡστε, λοιπόν, αὐτὴ εἶναι ἡ καλὴ εἰκὼν τῆς καταστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος ἐν Ἀλβανίᾳ, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς «οἱ ἔξαλλοι καὶ κατ' ἐπάγγελμα Βορειοηπειρώται Μοναρχοφασίσται» προσπαθοῦμεν νὰ ἀμαυρώσωμεν, κατὰ τὸν Ἐνβερ Χότζα, καὶ νὰ δημιουργήσωμεν τεταμένην ἀτμόσφαιραν εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας.

Ο ΕΝΒΕΡ ΧΟΤΖΑ ΕΚΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ

Ἀνακεφαλαιώνοντας τὰ ἀνωτέρω φρονοῦμεν ὅτι, ὁ Α' Γραμματέας τοῦ Κόμματος Ἐργασίας τῆς Ἀλβανίας, διὰ τῶν γενομένων εἰσηγήσεων τοῦ ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τοῦ ΥΠ Συνεδρίου τῆς Κ.Ε. εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοῦλάχιστον τὴν περικοπὴν τοῦ λόγου ἐπὶ τῶν ἀλβανο-ἑλληνικῶν σχέσεων καὶ τοὺς «Βορειοηπειρώτας παράφρονας» εὐρίσκεται, διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, ἐκτὸς πραγματικότητος δηλῶν καὶ διαβεβαιῶν ὅτι θὰ πρέπει ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ εἴμεθα ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὰ δεδομένα τῆς σήμερον διὰ τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ ὑπάρχουσαν Ἑλληνικὴν Μειονότητα. Ὑπενθυμίζομεν πάντως καὶ τονίζομεν ἰδιαίτερος εἰς τὸν Ἐνβερ Χότζα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ὅτι, ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, τὰ συστήματα ἔρχονται καὶ παρέρχονται, οἱ λαοὶ μένουν. Οἱ κάτοικοι δὲ τοῦ χώρου τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος, οἱ διαβιοῦντες κατὰ μῆκος τῆς Ἑλληνο-ἀρβανικῆς μεθορίου καὶ

ἐγγύτατα τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος καὶ αἰσθάνονται Ἑλληνικὰ καὶ Ἑλληνες εἶναι καὶ θὰ παραμείνουν Ἑλληνες, εἰς πεῖσμα οἴουδήποτε καὶ ὁσωνδήποτε παρὰ τὰς καταβαλλομένας συστηματικάς, συνεχεῖς καὶ ἀόκνους προσπάθειας τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας νὰ ἀλλάξη, διὰ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου τρόπου καὶ μέσου, τὴν ψυχὴν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς Μειονότητος ἐπὶ τρεῖς τώρα ἰοετίας καὶ νὰ ἐξαλβανίση τοὺς ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν αἰώνων Ἑλληνας ἀπογόνους τῶν Ἀτιντάνων. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι, ὅλαι αἱ ὁδοὶ τῆς βελτιώσεως τῶν Ἑλληνο-ἀλβανικῶν σχέσεων καὶ τῆς καλῶς ἐννοουμένης φιλίας μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν - κρατῶν δέον ἐφεξῆς νὰ διέρχωνται μέσω Κακαβιάς καὶ οὐχὶ μέσω Κιάφ ἐ Θάνς παρὰ τὴν ἀλβανοσερβικὴν μεθόριον. Καιρὸς οἱ δύο ἀδελφοὶ λαοὶ νὰ ἀγαπήσουν διότι Περσικὴ παροιμία λέγει ὅτι: «Δύο παλαιοὶ φίλοι ὕστερα ἀπὸ μίαν φιλονικίαν γίνονται καλλίτεροι φίλοι».

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ
Μετωπὶς τῆς ἐν Ἀργυροκάστρῳ ἐκδιδομένης Ἑλληνιστὶ
ἔφημερίδος «Λαϊκὸ Βῆμα».

Λαϊκὸ Βῆμα

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ

ΧΡΟΝΟΣ ΧΧΧΥ	Ἀριθ. φύλλον 72 (3347)	Κυριακὴ 9 Σεπτέμβριον 1979	Τιμὴ φύλλον λέκ 0,30
-------------	------------------------	----------------------------	----------------------

Η ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΑΜΙΛΛΑ ΔΙΝΕΙ ΚΑΡΠΟΥΣ

Στὸν τομέα τῶν Σωφρατικῶν τοῦ γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ ἀνώτερου τύπου τῆς Κάτω Δροπολης βρῆκε σωστὴ κατανόηση καὶ ἐφαρμογὴ τῶν παραγγελιῶν τῆς 6ης Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΕΑ ἢ ὀργάνωση καὶ ἀνάπτυξη τῆς σοσιαλιστικῆς ἄμιλλας. Πῶς εἶναι ὀργανωμένη αὐτὴ ἡ δουλιὰ καὶ τί ἀποτελέσματα ἔχει δώσει;

Σὲ κάθε ταξιαρχία τοῦ τομέα εἶναι καθορισμένος καὶ ἓνας προπαγανδιστὴς ποὺ διαβάσει στὰ μέλη ταχτικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν καθημερινὸ τύπο καθὼς καὶ τὶς ἐβδομαδιαῖες ἢ καὶ πὸ συχνὲς ἀνακοινώσεις γιὰ τ' ἀποτελέσματα τῆς περασμένης περιόδου. Ἔτσι λ.χ. στὴ μεγάλη καμπάνια τοῦ θερισμοῦ - ἄλωνισμοῦ ἢ ἀνακοίνωση τῶν ἀποτελεσμάτων ἔβγαине κάθε τρεῖς μέρες πράγμα ποὺ βοήθησε νὰ ἀνεβεῖ ἡ κινητοποίηση στὴ δουλιὰ καὶ συνεπῶς ἡ ἔγκαιρη ἀποπεράτωση τῆς καμπάνιας. Τώρα ἡ ἀνακοίνωση βγαίνει ταχτικὰ κάθε βδομάδα ἢ 10-ἡμερο καὶ μαζὶ ἢ διακριμένη ταξιαρχία καὶ συνεταιριστές. Ἐπίσης κάθε 10—15 μέρες ἀνακοινώνονται οἱ ἀδυναμίες στὴ δουλειὰ καί, σὶς συγκεντρώσεις ποὺ διεξάγουν οἱ ταξιαρχίες, παίρνονται μέτρα γιὰ τὴν ἐξάλειψή τους. Ἡ ἐπιτροπὴ σοσιαλιστικῆς ἄμιλλας ἀφιερώνει ξεχωριστὴ φροντίδα στὴν ἀπονομὴ τῆς κόκκινης κινητῆς σημαίας. Σχετικὰ μ' αὐτὸ παίρ-

νονται υπόψη μιὰ σειρὰ δεῖχτες δουλειᾶς ὅπως τὰ ἐβδομαδιαῖα ἀποτελέσματα στὴ δουλιὰ, ἢ συμμετοχὴ, ἢ ἐκτέλεση τοῦ ὥραριου δουλιᾶς, ἢ ποιότητα στὴ διεξαγωγὴ τῶν ἀγροτεχνικῶν ὑπηρεσιῶν κλπ. Ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ τονίσομε εἶναι ὅτι ἡ κήρυξη τῆς διακριμένης ταξιαρχίας δὲν γίνεται αὐθόρμητα ἢ μιὰ φορὰ σὲ δυὸ - τρεῖς μῆνες ὅπως συμβαίνει σὲ μερικοὺς ἄλλους τομεῖς τοῦ συνεταιρισμοῦ. Ἐνα παράδειγμα: Στὶς 10 Αὐγούστου διακριμένη ταξιαρχία πού κέρδισε τὴ σημαία τοῦ τομέα κηρύχτηκε ἐκείνη πού διευθύνεται ἀπὸ τὴν Ἄντρονίκη Τζιά. Κι αὐτὸ γιατί εἶχε τελειώσει τὸ δεύτερο πότισμα στὸ καλαμπόκι μὲ ὑψηλὴ ποιότητα, ἀρμάθιασε περισσότερα καπνά, εἶχε 100 τὰ ἑκατὸ συμμετοχὴ στὴ δουλιὰ, ἐκτελοῦσε καὶ ἐκμεταλλεύονταν μὲ καλύτερη πειθαρχία τὸ ὥραριο κλπ. Ὅμως δὲ βάσταξε τὸν ἴδιο ὑψηλὸ ρυθμὸ στὴ δουλειὰ καὶ κυρίως στὸ ἀρμάθιασμα τοῦ καπνοῦ. Στὶς 20 Αὐγούστου, στὴν ἄλλη ἀνακοίνωση, διακριμένη ταξιαρχία βγῆκε ἐκείνη πού διευθύνεται ἀπὸ τὸ Μιχάλη Ζιούλα. Εἶχε πραγματοποιήσει 55 τὰ ἑκατὸ τὸ ἀρμάθιασμα ὅταν ἡ ταξιαρχία τῆς Ἄντρονίκης εἶχε ἀρμάθιασει τὸ 41 τὰ ἑκατὸ, σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο. Σὲ ξεχωριστὸ μέρος στὴν ἀνακοίνωση καὶ στὴ γωνία τῆς σοσιαλιστικῆς ἄμιλλας πού ὑπάρχει σὲ κάθε χωριὸ βγαίνουν καὶ οἱ διακριμένοι συνεταιριστές.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς τακτικὲς ἀνακοινώσεις καὶ τὴ φροντισμένη γωνία τῆς σοσιαλιστικῆς ἄμιλλας, στὸν παραπάνω τομέα ἔχουν συγκεντρώσει πλούσια πείρα καὶ στὴ χρησιμοποίησι ἀλλων μορφῶν γιὰ τὴν ὄθηση τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν καθυστερημένων πού πρέπει νὰ φτάσουν καὶ νὰ ξεπεράσουν τοὺς καλύτερους. Μιὰ τέτια μορφή εἶναι λ.χ. ἡ ὀργάνωση ἀντιπαράθεσων μεταξὺ πρωτοπόρων καὶ καθυστερημένων γιὰ ξεχωριστὰ ζητήματα τῆς παραγωγῆς. Ἐγινε ἀντιπαράθεση τὸ Μάρτη γιὰ νὰ ἐπισημανθοῦν οἱ ταξιαρχίες τοῦ Τεριαχατιοῦ ἀπὸ τὴν πείρα τῆς ταξιαρχίας τῶν Σωφρατίκων στὴν προετοιμασία καὶ περιποίηση τῶν καπνοφυταριῶν. Τὸν περασμένο μῆνα ὀργανώθηκε ἀντιπαράθεση μεταξὺ τῶν κτηνοτρόφων τοῦ τομέα ὅπου ὁ δεύτερος σταῦλος τῶν Σωφρατίκων παρουσιάζονταν καλύτερα μὲ τὴν παραγωγή. Σύντομα θὰ γίνῃ ἄλλη μιὰ ἀντιπαράθεση γιὰ τὰ καπνά.

Μεγάλου ρόλου στὴν ἀνάπτυξη τῆς σοσιαλιστικῆς ἄμιλλας παίζουν οἱ θεματικὲς βραδιὲς πού ὀργανώνονται πρὸς τιμὴ τῶν διακριμένων συνεταιριστῶν καὶ ταξιαρχιῶν. Τὸ πρόγραμμα δουλιᾶς τῆς ἐπιτροπῆς σοσιαλιστικῆς ἄμιλλας περιλαμβάνει ἀρκετὲς θεματικὲς βραδιὲς τέτοιου χαρακτήρα. Θεματικὴ βραδιὰ ὀργανώθηκε λ.χ. τὸν Ἰούνη στὸ Τεριαχάτι πρὸς τιμὴ τῶν διακριμένων συνεταιριστῶν Σπύρου Πούλα, Γιαννούλας Ρούτση καὶ Εὐταλίας Πούλα. Ἡ τὸν Ἀπρίλη ὀργανώθηκε στὴ Δούβιανη πρὸς τιμὴ τῆς ταξιαρχίας τῶν κηρικῶν, κλπ.

“Ολες αὐτὲς οἱ μορφὲς ποὺ ἀναφέραμε ἀποτελοῦν στὸ σύμπλεγμά τους μιὰ συγκεκριμένη σοσιαλιστικὴ ἄμιλλα ποὺ ἀνεβάζει τὴ δουλιὰ σὲ ὑψηλότερο ἐπίπεδο καὶ ὠθεῖ τὴν παραγωγὴ. Εἶναι ἀκριβῶς κι αὐτὸς ἕνας λόγος ποὺ ὁ παραπάνω τομέας παρουσιάζεται καλὰ μὲ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἡμερήσιων καθηκόντων στὴ γεωργία. Μόνο σὲ σύγκριση μὲ τὴν περασμένη χρονιά ἀρμαθιάστηκε περίπου διπλάσια ποσότητα καρπῶν. Στὰ 92 ἔχτάρια μὲ καλαμπόκι ἔγιναν 3 ποτίσματα καὶ ἔχει ἀρχίσει καὶ τὸ τέταρτο. Ἡ δεύτερη ταξιαρχία ποὺ κατευθύνεται ἀπὸ τὸ Μιχάλη Ζιούλα παλαίβει νὰ πάρει ὅλη τὴν ἐπιφάνεια 70 κντ καλαμπόκι τὸ ἔχτάρι. Ἀφιερώνεται μεγάλη φροντίδα στὸ καλαμπόκι δεύτερης καλλιέργειας ὥστε νὰ παρθοῦν περίπου 40 κντ τὸ ἔχτάρι. Ὁ τομέας παρουσιάζεται καλὰ καὶ μὲ τὶς προετοιμασίες γιὰ τὶς φθινοπωρινὲς σπορὲς. Τελείωσε ἡ σπορὰ τοῦ περκὸ σὲ 95 ἔχτάρια, τῶν χασιλιῶν σὲ 36 ἔχτάρια, καὶ τοῦ τριφυλλιοῦ σὲ 15 ἔχτάρια. Ἐγιναν τὸ κύλισμα γιὰ τὸ στάρι σὲ 26 ἔχτάρια καὶ τὰ πρῶτα ὀργώματα σὲ 143 ἔχτάρια. Καὶ οἱ σπόροι ἔχουν ἐτοιμαστῆ κιόλας. Νὰ τί ὤθηση μπορεῖ νὰ δώσει στὴ δουλειὰ μιὰ καλὰ ὀργανωμένη σοσιαλιστικὴ ἄμιλλα ὅπως στὸν τομέα τῶν Σωφρατίκων.

ΤΑΚΗΣ ΖΙΟΥΠΗΣ

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α
ΠΡΟΣ ΤΗΝ 7ῃ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

Ἀγαπητοὶ σύντροφοι,

Ἡ εἰδηση γιὰ τὴ σύγκληση τοῦ ἀνώτατου φόρουμ τοῦ Κόμματός σας, τῆς 7ης Ἐθνικῆς Συνδιάσκεψης, εἶναι γεγονὸς μεγάλης σημασίας στὴ ζωὴ τοῦ ἔνδοξου Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Βραζιλίας. Εἶναι χαρὰ γιὰ σᾶς, μὰ καὶ γιὰ μᾶς, τοὺς ἄλθανοὺς κομμουνιστὲς, γιὰτὶ ἐμεῖς κι ἐσεῖς, ὅπως ὅλοι οἱ μαρξιστὲς - λενινιστὲς στὸν κόσμο, εἴμαστε ἀγωνιστὲς τοῦ ἴδιου ἰδανικοῦ καὶ μοιράζομε μαζὶ τὶς νίκες καὶ τὶς δυσκολίες τοῦ κοινοῦ ἀγώνα γιὰ λευτεριά, ἀνεξαρτησία καὶ σοσιαλισμό. Μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ἐπιτρέψτε μας, ἀγαπητοὶ σύντροφοι, μὲ τοῦτο τὸ μήνυμα, νὰ σᾶς εὐχηθοῦμε πλέρια ἐπιτυχία στὴ δουλιὰ καὶ νὰ σᾶς ἐκφράσομε τὰ εἰλικρινῆ καὶ ἀδερφικὰ αἰσθήματα ἐξ ὀνόματος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας, τῶν κομμουνιστῶν, τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ ὅλων τῶν ἐργαζόμενων τῆς σοσιαλιστικῆς Ἀλβανίας. Στέλλομε σὲ σᾶς, καὶ διαμέσου σας σ' ὅλους τοὺς ἀκα-

τάβλητους αγωνιστές του Κομμουνιστικού Κόμματος Βραζιλίας, το μαχητικό προλεταριάτο και τους βραζιλιανούς εργαζόμενους τους θερμούς επαναστατικούς μας χαιρετισμούς.

Ἡ Ἐθνική σας Συνδιάσκεψη συνέρχεται σὲ ἀποφασιστικὴ στιγμὴ γιὰ τὸν ἐπαναστατικὸ ἀγῶνα στὴ Βραζιλία, καθὼς καὶ γιὰ τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνες τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν λαῶν παντοῦ στὸν κόσμο. Σὲ μεγάλο ἀριθμὸ χωρῶν τῆς ὑψηλίου διεξάγονται σκληρὲς ἀντιιμπεριαλιστικὲς καὶ ἀντιρεβιζιονιστικὲς μάχες γιὰ νὰ γίνουν κομμάτια καὶ θρύψαλα οἱ ἀλυσίδες τῆς καπιταλιστικῆς καταπίεσης καὶ ἐκμετάλλευσης, γιὰ τὴν ἀποτίναξη τῶν δεσμῶν τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς σκλαβιάς. Οἱ λαοὶ ὅλων τῶν ἡπείρων ἀφυπνίστηκαν καί, μὲ τὸ δίκαιο ἀγῶνα τους, δίνουν νέα ἰσχυρὰ πλήγματα στὸν ἰμπεριαλισμὸ, μὲ τὸν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμὸ ἐπικεφαλῆς, στὸ σοβιετικὸ σοσιαλιμπεριαλισμὸ, σ' ὅλον τὸ μισητὸ καπιταλιστικο - ρεβιζιονιστικὸ κόσμὸ, πού τὸν περισφίγγει ἢ τανάλια βαριάς κρίσης καὶ σπαρταράει χωρὶς ἐλπίδα νὰ γλυτώσει ἀπὸ τὸ τέλος του, τὸ σίγουρο θάνατο πού τὸν ἀναμένει.

Σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ μεγάλων συγκρούσεων καὶ ἀντιπαραθέσεων, ὅταν ἡ ἐπανάσταση τέθηκε σὰν καθῆκον γιὰ λύση, τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα τῆς Βραζιλίας, πού καθοδηγεῖται μὲ σύνεση ἀπὸ τὸ σύντροφο Ἀμαζόνας, ἐπιφανὴ καὶ ἀποφασισμένον μαρξιστὴ - λενινιστὴ, μὲ τὴν πάλη του ἔδωσε καὶ δίνει μεγάλη συμβολὴ σὰν πρωτοπορεία καὶ κοφτερὸ σπαθὶ τοῦ βραζιλιανοῦ προλεταριάτου ἐνάντια στὴν τυραννικὴ φασιστικὴ δικτατορία, ἐνάντια στὴν ἀντιδραστικὴ ὀλιγαρχία καὶ ἀστικὴ τάξη στὴν ἐξουσία, ἐνάντια στις συνωμοσιές τῶν ὑπερδυνάμεων, στὴν ἀποικιακὴ καταβρόχθιση ἀπὸ μέρους τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν ἐπεμβάσεων τῶν σοβιετικῶν σοσιαλιμπεριαλιστῶν. Μὲ τὴν πάλη του ἀρχῶν ἐνάντια στὸν ἰμπεριαλισμὸ καὶ ἐνάντια στις ξέφρενες ἐπιθέσεις τῶν σύγχρονων ρεβιζιονιστῶν καὶ κάθε εἴδους ὀπορτουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀφήνουν λιθάρι ἀπανωτὸ γιὰ νὰ ὑπονομεύσουν τὴν ὀργανωμένη ἐπαναστατικὴ δράση, νὰ πνίξουν μὲ αἷμα τὴν ἐπανάσταση καὶ τὰ ἐθνικοαπελευθερωτικὰ κινήματα σὲ κάθε χώρα, τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα τῆς Βραζιλίας ἀπόκτησε τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴ συμπάθεια τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ κόσμου καὶ πιάνει θέση πού τοῦ ἀξίζει στοὺς κόλπους τοῦ μαρξιστικοῦ λενινιστικοῦ κινήματος.

Τὸ κομμουνιστικὸ καὶ ἐργατικὸ κίνημα τῆς Βραζιλίας διάνυσε δρόμο γεμάτο θυσίες, μὲ σπάνιο ἥρωισμὸ καὶ γενναιότητα. Ἡ ἱστορία του γράφτηκε μὲ τὸ καθάριο αἷμα τῶν πεσόντων συντρόφων γιὰ ἐθνικὴ λευτεριά καὶ κοινωνικὴ πρόοδο, γιὰ τὸ θρίαμβο τῆς ὑπόθεσης τοῦ κομμουνισμοῦ. Τὸ ἔνδοξο Κόμμα σας εἶναι κόμμα ἀλύγιστο ἀπὸ κάθε φουρ-

τούννα, κόμμα που αντιμετώπισε με θάρρος όλες τις καταιγίδες της εποχής. Κράτησε και κρατάει ψηλά και αμόλυνη την κόκκινη σημαία του θριαμβευτή μαρξισμού - λενινισμού στην αδιάλλακτη πάλη με τους διάφορους ρεβιζιονιστές, όπορτουνιστές, φορεείς παρέκκλισης, όρκισμένους έχθρους του βραζιλιανού λαού, του σοσιαλισμού και της επανάστασης στον κόσμο. Καταδικάζοντας αποφασιστικά τον κινέζικο ρεβιζιονισμό και την άντεπαναστατική θεωρία των «τριών κόσμων», έδειξε και μιá ακόμη φορά τó αγωνιστικό του πνεύμα και τή μαρξιστική - λενιστική συνέπεια της γενικής πολιτικής γραμμής του.

Άγαπητοί σύντροφοι,

Άνάμεσα στα δύο κόμματά μας υπάρχει πραγματική ένότητα σκέψης και δράσης, παλιά αγωνιστική φιλία που πηγάζει από την άταλάντευτη στάση των δυο κομμάτων μας στις θέσεις του μαρξισμού - λενινισμού και του προλεταριακού διεθνισμού. Οί λυσσασμένοι έχθροι της επανάστασης και του μαρξισμού - λενινισμού, όλοι οί λακέδες κι οί κράχτες τους που χορεύουν σύμφωνα με τó ιμπεριαλιστικό και όπορτουνιστικό ντέφι, που έπινουσύν και φαμπρικάρουν λογήσ λογήσ πραγματιστικές και άντεπαναστατικές θεωρίες, μισουσύν τήν αλληλεγγύη μας, τόν άγώνα και τήν αλήθεια που υπερασπίζομε. Μά ό άγώνας μας, ένωμένος με τόν άγώνα όλων των αδερφών μαρξιστικών - λενινιστικών κομμάτων, τους ξεσχίζει τις μάσκες και αποκαλύπτει μπροστά σ' όλο τόν κόσμο τó πρόσωπό τους αποστατών. Για όλους έμās τους μαρξιστές - λενινιστές, ένα πράγμα είναι ξεκάθαρο σάν τó φώς του ήλιου: "Ο,τι έχθροι κι αν παρουσιαστούν, ό τροχός της ιστορίας γυρίζει προς τά μπρός, ή χιονοστιβάδα της επανάστασης εξαλείφει και σαρώνει από τó πρόσωπο της γής κάθε σαπίλα. Ή πεποίθηση των πραγματικών κομμουνιστών σ' όλο τόν κόσμο είναι άταλάντευτη: τó μέλλον είναι χτήμα των λαών, ανήκει «στη νεότητα του κόσμου» τόν κομμουνισμό.

Τó Κομμουνιστικό Κόμμα της Βραζιλίας έχει στο πρόσωπο του Κόμματος, Έργασίας Άλβανίας έναν πιστό ένοπλο σύντροφο και θερμό υποστηρικτή. Τó Κόμμα μας επίσης έχει στο πρόσωπο του αδερφού Κομμουνιστικού Κόμματος της Βραζιλίας έναν είλικρινή ένόπλο σύντροφο, συναγωνιστή ιδανικών. Βρισκόμασταν και βρισκόμαστε κοντά σας σε καλές και δύσκολες μέρες. Ή υποστήριξη που δόσατε στο γράμμα της ΚΕ του ΚΕΑ και της κυβέρνησης της ΛΣΔ της Άλβανίας της 29 Ίούλη 1978 προς τó ΚΚ της Κίνας και τήν κινέζικη κυβέρνηση, καθώς και ή καταγγελία της δόλιας και αύθαίρετης πράξης τους, είναι μιá άλλη έκφραση της αλληλεγγύης με τó Κόμμα και τó λαό μας, έκφραση του προλεταριακού διεθνισμού, που συνίσταται στη βάση των σχέσεων και της συνεργασίας ανάμεσα στα δύο κόμματά μας.

Ἡ εἰλικρινής μας πεποίθηση εἶναι ὅτι ἡ 7η Ἐθνικὴ Συνδιάσκεψή σας θὰ σημειώσει νέα ὕψη στὴν πάλη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Βραζιλίας, νέα ὄρμη στὴν προώθηση τῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν ἐργαζόμενων τῆς Βραζιλίας ἐνάντια στὴν καπιταλιστικὴ καταπίεση καὶ ἐκμετάλλευση ἐνάντια στὴ φασιστικὴ τρομοκρατία στὴ χώρα, καθὼς καὶ ἐνάντια στὸν ἰμπεριαλισμό, τὸ σοσιαλμπεριαλισμό, ἐνάντια σ' ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐπανάστασης καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ζήτω τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα Βραζιλίας!

Ζήτω ἡ ἀγωνιστικὴ φιλία ἀνάμεσα στὸ Κόμμα Ἐργασίας Ἀλβανίας καὶ τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα Βραζιλίας!

Δόξα στὸ θριαμβευτὴ μαρξισμό - λενινισμό!

Προλετάριοι ὅλων τῶν χωρῶν, ἐνωθεῖτε!

ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Ὁ Πρῶτος Γραμματέας
ΕΝΒΕΡ ΧΟΤΖΙΑ

Η ΜΕΡΑ ΤΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Ἡ 11 Σεπτέμβρη εἶναι ἡ Μέρα τῶν Καινοτόμων καὶ Ὁρθολογιστῶν τῆς χώρας μας. Φέτος αὕτη ἡ Μέρα ἔχει κάτι τὸ ξεχωριστὸ γιατί γιορτάζεται στὰ πλαίσια τῶν 35 χρόνων τῆς Ἀπελευθέρωσης τῆς Πατρίδας μας. Γιορτάζεται ἕναν καιρὸ πού μετὰ τὴν προδοσίαν τῶν κινέζων ρεβιζιονιστῶν τὸ σύνθημα τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ μὲ τὴ στήριξη στὶς δυνάμεις μας παίρνει μεγαλύτερη σημασία. Μὲ ἐπιτυχίες σ' ὅλες τὶς κατευθύνσεις ὑποδέχονται τὴν 11 Σεπτέμβρη τῆς φετινῆς χρονιᾶς οἱ καινοτόμοι καὶ ὀρθολογιστὲς μας τοῦ Ἀργυροκάστρου, Σαραντιοῦ καὶ ὅλης τῆς χώρας μας. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ Κόμματος, τὰ καθήκοντα πού ἔθεσε ἡ 6η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ γιὰ τὴ δημιουργία μὲ τὶς δυνάμεις μας ἐργοστασίων, παραγωγικῶν γραμμῶν, καινούργιων διαμερισμάτων καὶ τὴν παραγωγή νέων προϊόντων, ἔγιναν κινητήρια δύναμη γιὰ ὅλους τοὺς ἐργαζόμενους, ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς καινοτόμους.

Πέρασε ἕνας χρόνος ἀπὸ τὴν 11 Σεπτέμβρη τῆς περασμένης χρονιᾶς. Ἀπὸ τότε ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων πού πρότειναν καὶ κατασκεύασαν κάτι τὸ καινούργιο μὲ τὰ χέρια τους αὐξήθηκε. Τὸ κυριότερο ὅμως πού παρατηρεῖται σ' αὐτὴ τὴν περίοδο εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι δυνάμωσε περισσότερο ἢ συνεργασία τῶν καινοτόμων στὶς διάφορες ἐπιχειρήσεις. Ἀ-

ξίζει ν' αναφέρομε τὴ στενὴ συνεργασία τῶν καινοτόμων τοῦ Ἐργοστασίου Μεταλλικῶν Εἰδῶν Ἀργυροκάστρου, τῆς Ἐπιχείρησης Ἐπεξεργασίας Ξύλου καὶ τοῦ Ἐργοστασίου Γεωργικῶν Μηχανῶν. Ἡ δημιουργικὴ σκέψη καὶ ἡ συνεργασία τους ἔλυσαν μιὰ σειρά δύσκολα προβλήματα τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκοδόμησις. Ἀνακαλύφθηκαν δρόμοι γιὰ τὴν ὀρθολογικὴ ἐκμετάλλευσιν τῶν πρώτων καὶ βοηθητικῶν ὑλῶν, δημιουργήθηκαν νέες παραγωγικὲς γραμμὲς, μηχανοποιήθηκαν πολλὰ προτσῆς δουλειᾶς. Νὰ μερικὲς ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίαις τους: Οἱ καινοτόμοι τοῦ Ἐργοστασίου Μεταλλικῶν Εἰδῶν Ἀργυροκάστρου δημιούργησαν παραγωγικὴ γραμμὴ, ποὺ κατασκευάζει στουπώματα μπουκαλιῶν ἀπὸ πολυετιλίνη. Ἐπίσης κατασκεύασαν εἰδικὸ μηχανήμα ποὺ τὸ χρησιμοποιεῖ ἡ Ἐπισιτιστικὴ Ἐπιχείρησις γιὰ τὸ κόλλημα τῶν ἐτικέτων στὰ μπουκάλια. Διακρίθηκαν σ' αὐτὴ τὴν κατεύθυνσιν ὁ Ρετζιὲπ Ντόμπι, ὁ Σπύρος Γκουζιούνης, ὁ Σιρὶ Λότοκο κ.ἄ. Ἐξωριστὸ ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν οἱ καινοτομίαις τῶν ὀρθολογιστῶν τῆς Ἐπισιτιστικῆς Ἐπιχείρησης. Ἡ ἐκμηχάνισις τῆς παραγωγικῆς γραμμῆς γιὰ τὸ πλύσιμον τῶν φρούτων καὶ τῶν μπουκαλιῶν εἶναι καρπὸς τῆς δημιουργικῆς σκέψης καὶ τῆς ἀκούραστης δουλειᾶς τους, ποὺ συνέτεινε στὴν ἄνοδον τῆς ἀποδοτικότητος καὶ στὴ βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῆς παραγωγῆς. Μὲ ἐπαναστατικὸ πνεῦμα ἐργάζονται οἱ καινοτόμοι καὶ ὀρθολογιστῆς τῆς Ἐπιχείρησης Οἰκοδομήσεων οἱ ὁποῖοι «μετατρέπουν τὰ πεδία οἰκοδόμησις σὲ πεδία συναρμολόγησις». Ὡθησιν στὴν παραγωγὴ ἔδωσε τὸ σύμπλεγμα προετοιμασίας τοῦ μπετόν ποὺ δημιουργήθηκε μὲ τὶς δυνάμεις τῶν μηχανουργῶν καὶ οἰκοδόμων τῆς Ἐπιχείρησης.

Σ' αὐτὸ τὸ μαγικὸν κίνημα θὰ συμμετάσχουν περισσότεροι ἐργαζόμενοι στὸ μέλλον, ποὺ μὲ τὴ δημιουργικὴ τους σκέψιν θὰ συμβάλλουν στὴν ἄνοδον τῆς παραγωγῆς. Ἡ ὀργάνωσις τῶν Ἐπαγγελματικῶν Ἐνώσεων τῆς Ἐπαρχίας θὰ ὀργανώσῃ περισσότερες συναντήσεις καὶ σεμινάρια μὲ τοὺς καινοτόμους τῆς ἐπαρχίας γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴν πείρας καὶ τὸν καθορισμὸν νέων ἐπαναστατικῶν στόχων. Σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ἡ τεχνικο - ἐπαγγελματικὴ ἐξύψωσις τῶν ἐργαζομένων μένει σημαντικὸ πρόβλημα καὶ γιὰ τὸ μέλλον γιὰτὶ χωρὶς σχολεῖο καὶ γνώσεις δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ τεχνικο - ἐπιστημονικὴ ἐπανάστασις. Οἱ καινοτόμοι καὶ ὀρθολογιστῆς τῆς ἐπαρχίας μας, ὅπως πάντα, καὶ στὸ μέλλον, θὰ παλαίψουν μὲ ὑψηλὴν προλεταριακὴ συνείδησιν γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν στόχων ποὺ θέτουν τὸ δυνάμωμα καὶ ἡ σταθεροποίησις τῆς σοσιαλιστικῆς μας οἰκονομίας.

ΛΙΑΒΝΤΕΡΙΜΕ ΤΖΙΕΚΟ
Γραμματέας τῶν ΕΕ ἐπαρχίας
Ἀργυροκάστρου

ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕ ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΤΟΥ σ. ΕΝΒΕΡ ΧΟΤΖΑ «ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΑ»

Τὸ βιβλίο τοῦ σ. Ἐνβέρ Χότζια «Σκέψεις γιὰ τὴν Κίνα», πρῶτος τόμος, ἀφοῦ ἐκδόθηκε καὶ κυκλοφόρησε στὴν ἀγγλικὴ καὶ γαλλικὴ γλώσσα, αὐτὲς τὶς μέρες ἐκτυπώθηκε καὶ στὴν ἰσπανικὴ, γερμανικὴ, ρωσικὴ καὶ ἰταλικὴ γλώσσα.

(ΑΤΣ)

ΣΤΙΣ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ
ΟΛΟΤΑΧΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ
ΤΗΣ ΕΞΑΛΕΙΨΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Σ' ὁλόκληρη τὴ σεισμόπληκτη ἐπαρχία τῆς Λέζιας οἱ συνέπειες τοῦ σειμοῦ τοῦ περασμένου Ἀπρίλη ἐξαλείφθηκαν στὰ 37 ἀπὸ τὰ 55 χωριὰ πὺ ἐπληξε ὁ σεισμός. Χτίστηκαν περισσότερα ἀπὸ 120 σπίτια καὶ κοινωνικο - μορφωτικὰ ἰδρύματα, ἐνῶ στὰ ὑπόλοιπα οἱ ἐργασίες βρίσκονται περίπου στὴν τελικὴ φάση. Ἐπισκευάστηκαν 2.900 σπίτια καὶ ἰδρύματα καὶ ἀπομένουν μόνο 265 νὰ ἀποπερατώσουν τὶς ἐπισκευές.

Στὴ συνοικία «Σκεντέρμπεη» τῆς πόλης ἐργάστηκαν οἱ ἐθελοντὲς τῆς ἐπαρχίας Πογκραντέτς, οἱ ὁποῖοι παράδοσαν 32 μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν καθορισμένη προθεσμία μιὰ πολυκατοικία μὲ 12 διαμερίσματα.

Οἱ ἐθελοντὲς ἀπὸ τὴν ἐπαρχία τοῦ Κούξι ἀφοῦ ἐκτελοῦν τὶς τελευταῖες ἐργασίες πρὶν καὶ αὐτοὶ παραδόσουν μιὰ πολυκατοικία 12 διαμερισμάτων, μέρος τῶν δυνάμεων τὸ πέρασαν στὴν οἰκοδόμηση τοῦ δικτύου ἐμπορικῶν μονάδων, ὅπου δουλεύουν μαζὶ μὲ τοὺς ἐθελοντὲς ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Κορυτσᾶς. Παράδειγμα καλῆς δουλειᾶς εἶναι ἐπίσης οἱ ἐθελοντὲς ἀπὸ τὸ Σαράντι πὺ προχωροῦν πρὸς τὴν ἀποπεράτωση τοῦ νέου χωριοῦ Πίραϊ, οἱ ἐθελοντὲς ἀπὸ τὴν Πρεμετὴ πὺ ἐργάζονται στὸ Οὐνγκρέι, ἀπὸ τὴν Κρούγια πὺ ἐργάζονται στὸ Ἴσιουλ - Σιενγκίν.

(Σύμφωνα τὲ τὸ ΑΤΣ)

Η ΝΕΑ ΖΩΗ ΑΠΟ ΤΑ ΥΨΗ ΤΩΝ 35 ΧΡΟΝΩΝ
ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ «ΒΡΑΧΟ ΤΟΥ ΧΕΛΙΔΟΝΙΟΥ»

— Ἐδῶ, λέω, νὰ σταματήσομε λίγο, — μᾶς λέει ὁ ὁδηγὸς τοῦ αὐ-

τοκινήτου καί, χωρίς νὰ τὸ καλοκουβεντιάσομε πατάει κιόλας τὰ φρένα.

Εἶχαμε περάσει τὸν ἀνηφορικὸ δρόμο τῆς Σούχας, εἶχαμε μπεῖ πιά στὸ χῶρο τῆς περίφημης Γκρύκας καὶ βρισκόμασταν στὸ πὸ στενὸ σημεῖο τῆς. Κάτω ἦταν τὸ βαθὺ ποτάμι. Δεξιά, ἀπόκρυμνα, πράσινα βουνὰ μὲ κοκκινωπὲς κορφές. Ἀριστερά, ἕνας θεόρατος βράχος, ψηλός, σχεδὸν κάθετα, ἔπεφτε στὴν ἄκρη τῆς δημοσιᾶς. Μιὰ πραγματικὴ, φυσικὴ «πόρτα», πὸ σὲ μπάζει στὴν ὄρεινὴ περιοχὴ τοῦ Πωγωνιοῦ.

— Καὶ γιὰτὶ νὰ σταματήσομε ἐδῶ...;

— Τοῦτο τὸ βράχο οἱ Πωγωνῖοι τὸν λένε «Βράχο τοῦ Χελιδονιοῦ». Γιατὶ τὸν λένε ἔτσι...! Ποιὸς νὰ ξέρει! Ἴσως νὰ κάθονταν πολλὰ χελιδόνια... Ἴσως ἐπειδὴ τὸ μέρος ἦταν τόσο στενὸ, πὸ μονάχα τὰ χελιδόνια μπορούσαν νὰ περάσουν... Ὅπως καὶ νᾶναι, ἅμα τύχαινε νὰ περάσουν μὲ μουλάρια φορτωμένα, τότε ἀναγκάζονταν, ἕνας νὰ κρατᾶει τὸ μουλᾶρι ἀπὸ τὸ καπίστρι καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὴν οὐρά. Γιατὶ ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ κατρακυλήσει. Εἶχε φάει πολλὰ ζῶα ταυτο τὸ πούσι ἐδῶ κάτω. Ἀκόμα κι ἀνθρώπους. Μὴ κοιτᾶς τώρα, πὸ φαγώθηκε ὁ βράχος ἀπὸ τὶς μίνες, ἀνοιξε ὁ δρόμος τόσο πὸ περνῶν ἄφοβα ἀκόμα καὶ οἱ «Σκόντες», γέμισε καὶ τὸ πούσι κι ἔγινε στρωτὴ κοίτη ποταμοῦ...

Ὅλη τὴν ἡμέρα «ὀργώσαμε» τὸ Πωγωνί, ἐπισκεφτήκαμε χωριά, περάσαμε κλεισοῦρες καὶ πλαγιές, διαβήκαμε πλάι σὲ ἀκροποταμιές καὶ καλαμπουκοχώραφα κι ἀμπέλια, συναντήσαμε πολλοὺς κι ἀνοιξαμε κουβέντα, ἀλλὰ ὁ «Βράχος τοῦ Χελιδονιοῦ» δὲν ἔλεγε νὰ φύγει ἀπὸ τὸ νοῦ μας. Ἐτσι ὅπως πλάτυνε ὁ δρόμος ἐκεῖ στὴν πόρτα τῆς περιοχῆς, πλάτυνε καὶ ἡ ζωὴ, πῆρε νέες διαστάσεις ἐδῶ ἀνάμεσα στὰ «ψηλὰ βουνὰ καὶ πράσινα καὶ δέντρα φουντωμένα», πὸ λέει καὶ τὸ λαϊκὸ τραγούδι. Στὰ μεγάλα χρόνια τοῦ Κόμματος ρίζωσε καὶ ἀνθισε καὶ φυλλούργησε τόσο ἡ ζωὴ, πὸ ἀκόμα καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐνωμένου Λαϊκοῦ Συμβουλίου τοῦ συνεταιρισμοῦ, ὁ Κώτσιος Μπουσιάκας, τόχε δύσκολο νὰ κάνει συγκρίσεις κι ἄς ἔχει μιὰ ζωὴ ἐδῶ καὶ γνωρίζει ἀκόμα καὶ τὶς πέτρες.

— Ἄς πάρομε, λ.χ., τὸ δρόμο. Δὲν ἔχεις δρόμο, κόβεσαι χωρίς νὰ θέλεις ἀπὸ τὸν κόσμο. Κεῖνα τὰ χρόνια, προσπάθησαν μερικοὶ ξενιτεμένοι κάτι νὰ κάνουν, ἀλλὰ τὰ χρήματα τάτρωγαν οἱ ἐργολάβοι. Τὸ μόνο πράγμα πὸ ἔγινε ἦταν τὰ πενήντα μέτρα καλντερίμι ἐδῶ πὸ κάτω. Ἦ ἀπομόνωση συνεχίζονταν. Οἱ κλέφτες τόχαν ταχτικὸ λημέρι αὐτὸ τὸ μέρος. Μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωση, μὲ τὴ φροντίδα τοῦ κράτους, ἀνοιξε ὁ δημόσιος δρόμος μέχρι τὴν Πολύτσιανη. Ὑστερα ὁ ἴδιος ὁ συνεταιρισμὸς προώθησε τὸ ζήτημα κι ἔτσι τώρα μπορεῖς νὰ κινήσεις ἀπὸ τὸ σταθμὸ τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας, νὰ περάσεις ὅλα τὰ χωριά τῆς περιοχῆς

καὶ νὰ βγεῖς ξανὰ στὸ σταθμὸ, κάνοντας ἔτσι ὅλο τὸν κύκλο, τὸ δαχτυλίδι ὅπως τὸ λέμε. Μὰ δὲν εἶναι μονάχα αὐτά. Τὰ περισσότερα χωριά μας βγῆκαν σχεδὸν καμένα ἀπὸ τὸν πόλεμο. Κι ἔτσι ἔγιναν καινούργια ἀπὸ τὰ θεμέλια. Μ' ἓναν πρόχειρο λογαριασμό, μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι στὰ χρόνια τοῦ Κόμματος οἰκοδομήθηκαν γύρω στὰ 400 νέα σπίτια. Μετὰ ἔχομε ὅλα τὰ «δίκτυα». Πάρε σὰν κέντρο τὸ νοσοκομεῖο ἐδῶ στὴν Πολύτσιανη, βάλε καὶ τὰ ἰατρεῖα καὶ τὰ μαιευτήρια στὰ ἄλλα χωριά καὶ τὸ ὑγειονομικὸ δίκτυο εἶναι ἕτοιμο. Πάρε τὰ πέντε ὀχτάχρονα σχολεῖα πού λειτουργοῦν στὴν περιοχὴ μας μαζί μὲ τοὺς 46 ἐκπαιδευτικοὺς κι ἔχεις ἕτοιμο καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸ δίκτυο. Ἐδῶ σὰν παρένθεση ἀναφέρομε ὅτι ἀριθμοῦνται μὲ ἑκατοντάδες τὰ ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια πού ἀποφοίτησαν διάφορα μεσαῖα καὶ ἀνώτερα σχολεῖα καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἐργάζονται καὶ μέσα στὸ συνεταιρισμὸ μας. Θέλεις τὸ βιοτεχνικὸ δίκτυο; Ὑπάρχει κι αὐτό. Καὶ μάλιστα ἀρκετὰ εὐρὺ. Ραφτάδικα, τσαγκαράδικα, σιδεράδικα, βρίσκεις ὄχι μονάχα στὸ κέντρο τοῦ συνεταιρισμοῦ, ἀλλὰ καὶ στοὺς τομεῖς. Ἔτσι συμπληρώνονται ὅλες οἱ ἀνάγκες τῶν συνεταιρισμῶν. Σ' ὅλα τὰ χωριά ἀπλώνεται καὶ τὸ τηλεφωνικὸ δίκτυο.

Ὁ πρόεδρος ξεφυλλίζει μερικὰ βιβλία, πού περιέχουν ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ μετὰ λέει χαμογελώντας:

— Ποιὸ ἄλλο δίκτυο μᾶς ἔμεινε!... Ἄ, ναί. — συμπληρώνει πάλι μόνος του, — τὸ μορφωτικὸ. Σὲ κάθε χωριὸ λειτουργεῖ ἐστία μόρφωσης καὶ μάλιστα μὲ ἔντονη δραστηριότητα. Εἶναι φημισμένοι πιά πολλοὶ ὄμιλοι ἀπὸ τὴν περιοχὴ μας, πού τοὺς ἀκοῦς στὰ ραδιόφωνα καὶ τοὺς βλέπεις καὶ στὴν τηλεόραση. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀναφέρομε τὸ ραδιόφωνο καὶ τὴν τηλεόραση.

Ἀκούγοντας ὅλα αὐτά, πῶς νὰ φτιάξεις τὴν εἰκόνα τῶν περασμένων; Πῶς νὰ βρεῖς τὸ σημεῖο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξεκίνησε ἡ ἀνοδος τῆς ζωῆς; Κι ἔπρεπε νὰ φτάσομε στὴν Τσιάτιστα, νὰ συναντήσομε τὸ μπάρι Σταῦρο Γάτση ἐκεῖ στὸ ὄμορφο καὶ φροντισμένο μεσοχώρι, νὰ πηγαίναμε μαζί ἐκεῖ πού εἶχε μιὰ φορὰ κι ἓναν καιρὸ τὸ σπίτι του, γιὰ νὰ βροῦμε τὸ σημεῖο πού ζητούσαμε. Περάσαμε τὸν κεντρικὸ δρόμο μὲ τὰ ὄμορφα σπίτια ἀπὸ τὴν πάνω μεριά, σκαρφαλώσαμε σὲ κάτι δρομάκια πλάι στὶς καλαισθητικὲς αὐλόπορτες καὶ νά, βρεθήκαμε ἐκεῖ πού ἦταν τὸ σπίτι του. Ὁ μπάρι Σταῦρος τὸ κοιτοῦσε μὲ κάποια πίκρα στὰ μάτια του. Τὰ λόγια του δὲν ἔβγαιναν τόσο καθαρά. Ἴσως ἀπὸ τὴν πολλὴ συγκίνηση.

— Τὴ βλέπεις αὐτὴ τὴ σιουπέλα (βράχο); Αὐτὴ ἦταν μέσα στὸ σπίτι μας. Γύρω τῆς μαζευόμασταν ἐμεῖς, ὅλη ἡ οἰκογένεια. Σωστὸ ἀχούρι. Ἐδῶ δίπλα εἶχε ἓνα μικρὸ παράθυρο σὰν πολεμίστρα καὶ ἀπὸ

τὴν ἄλλη μεριά κάτι σὰν τζάκι, γιὰ νάβγαινε ὁ καπνός. Θὰ πεῖς ἐσὺ, γιὰτὶ δὲν πηγαίναμε παραπέρα, νὰ ἀποφεύγαμε καὶ τὴ σιουπέλα... δὲν ἦταν εὐκόλο, ὁ τόπος ἦταν τοῦ ἀγᾶ κι αὐτὸς δὲ σοῦ ἐπέτρεπε. Αὐτὰ σοῦ λέω, ἐνῶ τώρα ἔχω σπίτι μὲ τὰ ὅλα του. Τὰ παιδιά μου μεγάλωσαν καλὰ κι ἔχουν τὶς δουλειές τους (ὁ ἕνας εἶναι κινσοπερατὲρ γιὰ ὅλο τὸ συνεταιρισμὸ) καὶ ζοῦμε σὰν ἄνθρωποι. Πῶς ἔγινε αὐτό... ἔγινε ὅταν κι ὁ πατέρας μου κι ἐγὼ πήραμε τὰ ντουφέκια, ὅπως εἶπε τὸ Κόμμα καὶ πολεμήσαμε μὲ τὸ «Θανάση Ζῆκο». Ὅπως τόσοι ἄλλοι ἀπὸ τὸ χωριό μας, μὲ πρωτοπόρο τὸ Θόδωρη, τὸ χωριανό μας τὸν ἥρωα τοῦ λαοῦ...

— Μὴ σοῦ φαίνεται παράξενο, — μᾶς λέει ὁ δάσκαλος Θόδωρης Παπάς, — ἦταν τσιφλίκι τὸ χωριό μας κι ἄς εἶχε μονάχα πέτρες καὶ ξηρασία καὶ ξενιτιά. Ὑστερα, ξενιτιά εἶχε ὅλη ἡ περιοχή. Νὰ τί λέει ἕνα τραγούδι:

Ἄντρας μου πάει στὰ ξένα,
κι ἀλησμόνησε κι ἐμένα.
Μ' ἄφησε γυναίκα νιά,
θάρθει νὰ μὲ βρεῖ γριά.

Μερικοὶ ἦρθανε καὶ τὶς βρήκανε γριές, ἀλλὰ οἱ περισσότεροι ἔμειναν μιὰ γιὰ πάντα ἐκεῖ στοὺς ξένους τόπους. Εἶναι πολὺ σημαδεμένη ἡ περιοχή μας ἀπὸ τὴν ξενιτιά. Ἀλλὰ κι αὐτηνῆς τῆς ἔκλεισε ὁ δρόμος μὲ τὴ λευτεριά.

Τὸ τοπίο ποὺ δημιουργήθηκε γύρω ἀπὸ τὴν Τσιάτιστα εἶναι πραγματικὰ γραφικὸ καὶ γιῶθεις ἔτσι ζωντανὰ πὼς ὁ νέος ἄνθρωπος, τῆς ἐποχῆς τοῦ Κόμματος, ἐπεβλήθηκε στὴ φύση, τὴν ὀμόρφινε, τὴ διαμόρφωσε καὶ τὴν ἔβαλε στὴν ὑπηρεσία του. Ἡ βάση ἦταν οἱ δυὸ μεγάλες δεξαμενές ποὺ κατασκευάστηκαν ἀπὸ τὸ κράτος. Κι ἅμα ὑπάρχει τὸ νερό, τότε ὅλα γίνονται. Διπλασιάστηκε ἡ καλλιεργήσιμη ἐπιφάνεια, ἐμφανίστηκαν τὰ ἀμπέλια ποὺ φτάνουν γύρω στὰ 45 ἑκτάρια καὶ φέτος κιόλας μπαίνουν στὴν παραγωγή. Νὰ καὶ οἱ ἀγροὶ μὲ τὸ καλαμπόκι, ἐνῶ πιὸ κάτω ἕνα τραχτὲρ ἔστρωνε τὸ καφεδένιο χαλὶ γιὰ τὶς φθινοπωρινὲς σπορές. Μόνο ἐδῶ στὸν τομέα τῆς Τσιάτιστας, ἀνοίχτηκαν γύρω στὰ 25 χιλιόμετρα κανάλια ποὺ προχωροῦν καὶ διακλαδίζονται σ' ὅλα τὰ μέρη, μέχρι τὴν Ὀψάδα. Κι ἡ βάση αὐτῆς τῆς ἀνόδου βρίσκεται περισσότερο στὴν ἴδρυση τοῦ συνεταιρισμοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ λαϊκὸ τραγούδι λέει:

Στὶς 7 κι 8 τ' Ἀπρίλη
ἄκου, μάνα μου καλὴ
φτιάξαμε κοπερατίβα,
μὰ χαρούμενη ζωὴ.

”Ίδια εικόνα τοῦ τοπίου, ὅπως στήν Τσιάτιστα, εἶδαμε καί στόν ἄλλο χῶρο τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τὰ στοιχεῖα μιλοῦν ἔντονα. Ὁ ἀρχιγεωπόνοσ Σταῦροσ Καραγιάννησ, πού ἀπό τὸ 1960 ζεῖ καὶ ἐργάζεται ἐδῶ, γνωρίζει καλά αὐτὴ τὴν ἄνοδο, τὰ μεγάλα βήματα πού σημειώθηκαν καὶ στὸ γεωργικὸ τομέα. Καὶ μάλιστα σὲ πλάτοσ καὶ σὲ βάθοσ.

— Αὐξήθηκε καὶ συστηματοποιήθηκε ἡ γῆ. — λέει ὁ Σταῦροσ. Φτιάξαμε καὶ μπλόκ μὲ ὀπωροφόρα πού πίνουν μιὰ ἔχταση ἀπὸ 160 ἔχτάρια. Γύρω στὰ 80—90% οἱ ἐργασίες γίνονται μὲ μηχανικὰ μέσα. Ἴσως νὰ φαίνεται κάπως παράδοξο αὐτὸ γιὰ τὴ βουνήσια περιοχὴ μασ, μὰ εἶναι πραγματικότητα. Μπῆκε τὸ τραχτέρ, ἡ σπαρτικὴ μηχανή, ἀκόμα καὶ τὸ κομπάν (Θυμηθήκαμε ξανά τὸ «Βράχο τοῦ Χελιδονιοῦ»). Μέσα σ’ ἕνα χρόνο μπαίνουν στὰ χωράφια μασ γύρω στὰ 4.000 κντ χημικὰ λιπάσματα καὶ πάνω ἀπὸ 9.000 τόννοι ὀργανικὰ λιπάσματα. Εἶναι καὶ οἱ διαλεχτοὶ σπόροι καὶ τόσοι ἄλλοι παράγοντεσ πού ἔβαλαν τίσ πλάτεσ στήν ἄνοδο τῆσ παραγωγῆσ. Καὶ τώρα οἱ ἀποδοτικότητες: Ἄσ πάρομε μόνο τὴ Σέλτση καὶ τὴ Σωπικὴ, πού εἶναι τὰ πρὸ ὄρεινὰ μέρη. Κοίτα τί λέει τὸ διάγραμμα τοῦ σταριοῦ στήν ταξιαρχία τῆσ Σέλτσησ. Στὴν ἀρχὴ τοῦ συνεταιρισμοῦ 6 κντ, μετὰ 13 κντ, μετὰ 24 καὶ φέτοσ 27 κντ τὸ ἔχτάρι. Στὴ Σωπικὴ ἀπὸ 6,6 κντ στήν ἀρχὴ, στὰ 19—20 τὸ τελευταῖο διάστημα. Τὰ ἴδια λέει τὸ διάγραμμα καὶ γιὰ τὸ καλαμπόκι. Ταξιαρχίες ὅπως τῶν Σχωριάδων ἔφτασαν νὰ πάρουν καὶ 73 κντ τὸ ἔχτάρι. . . καὶ παλαίβουν γιὰ τὴ σταθεροποίηση τῆσ παραγωγῆσ.

Ἄνοδο ἔχουν τὰ διαγράμματα καὶ στόν κτηνοτροφικὸ τομέα. Νά τί μασ λέει ὁ ὑπεύθυνοσ τοῦ σχεδίου τοῦ συνεταιρισμοῦ Λάκησ Χατζῆσ:

— Ἡ παραγωγή τοῦ γάλατοσ στίσ ἀγελάδεσ ἀπὸ μόνο 54 λίτρα ἔφτασε στὰ 1190, στίσ προβατίνεσ ἀπὸ 33 λίτρα σὲ 56, στίσ γίδεσ ἀπὸ 36 σὲ 80—90 λίτρα.

Σήμερα οἱ Πωγωνίσοι ἔχουν τὴ γιορτὴ τουσ. Ὅπως κάθε χρόνο μαζεύονται ἐδῶ στὰ σιάδια, ἀνάμεσα στὰ δέντρα στοὺσ Σχωριάδεσ καὶ γλεντοῦν. Γιορτάζουν τὴν ἐπέτειο τῆσ ἴδρυσησ τῆσ παρτιζάνικησ τσέτασ τοῦ Πωγωνιοῦ. Φέτοσ στὰ πλαίσια τῶν 35χρονων τῆσ Ἀπελευθέρωσησ, ἡ χαρά τουσ εἶναι ἀκόμα μεγαλύτερη, γιὰτὶ μεγαλύτερεσ εἶναι καὶ οἱ ἐπιτυχίες πού σημείωσαν στὰ χρόνια τοῦ Κόμματοσ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΡΜΠΑΛΑΣ

Η ΑΝΗΣΥΧΙΑ

Ένα αυτοκίνητο ταξίδευε για την όρεινη περιοχή του Παρτιζάνου. Δύσκολος δρόμος, ανηφορικός, όλος στροφές, αλλά το αυτοκίνητο προχωρούσε και στην πρώτη όψη δεν είχε καμιά διαφορά απ' τ' άλλα αυτοκίνητα μπροστά του ή πίσω του. Μαζί με τον οδηγό ταξίδευε κι ένας άλλος. Μικρόσωμος, ξερακιανός, αλλά με τεντωμένα νεύρα. Η ανησυχία φαινόταν ολοζώντανη στο πρόσωπό του. Το ίδιο συνέβαινε και με τον οδηγό.

Ήταν ο μηχανουργός Μήτσιος Τοαμαντιώτης. Η προσοχή του συγκεντρώνονταν τότε κοντά στο τιμόνι και τότε στο γκάζι. Το εξασκημένο αὐτί του έπιανε όλους τους κρότους του κινητήρα. Ζούσε έντονα τις στιγμές, σαν να δοκίμαζε κάτι, σαν να μελετούσε κάτι. Το ίδιο και στο γυρισμό. Και με δίκιο. Στο αυτοκίνητο αυτό ο καινοτόμος του αυτοκινητιστικού πάρκου του Σαραντιού είχε τοποθετήσει για δοκιμή μιὰ συσκευή για οίκονομία τῶν καύσιμων, που τὴν εἶχε κατασκευάσει τελευταία.

Η ώρα της δοκιμῆς είναι σαν ἡ ώρα μπροστά στις εξετάσεις. Πολλές ἐρωτήσεις περνούσανε ἀπὸ τὸ νου του. «Πῶς θὰναι τὸ ἀποτέλεσμα;», «Τί ὄφελος θὰ προκύψει;». Όταν γύρισαν στο Σαράντι τὰ μάτια τους ἔλαμπαν. Τὸ ἀποτέλεσμα ἔλεγε πῶς τὸ αυτοκίνητο ἔκανε μιὰ οίκονομία ἀπὸ 9% σὲ σύγκριση με τὰ αυτοκίνητα πὸν δὲν ἦταν ἐφοδιασμένα με τέτια συσκευή.

Τὸ μάστορ - Μήτσιο τὸν συναντήσαμε στο πάρκο, ἐνῶ ἐργάζονταν για τὴν ἐπισκευὴ ἐνὸς καρμπυρατέρ. Παλιὸς μηχανουργός, χρόνια ὀλόκληρα ἀσχολεῖται με τοὺς κινητήρες. Καὶ τόνιωθε, σαν δικό του καθήκον νὰ φτιάξει κάτι για οίκονομίες στα καύσιμα. «Ἄν δὲν κάνομε τίποτε ἐμεῖς — ἔλεγε, — ποιὸς ἄλλος θὰ κάνει, τοῦτο ἀνήκει σὲ μᾶς, εἶναι τῆς δουλειᾶς μας». Νά ἡ ἀνησυχία για τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

Ἔτσι γεννήθηκε ἡ ἰδέα για τὴν κατασκευὴ τῆς συσκευῆς. Κι ὅταν αὐτὴ ἡ ἰδέα πῆρε μορφή, τότε συνεργάστηκε και με τοὺς μηχανικοὺς τοῦ πάρκου, τὸ Γιάννη Μπόλη και τὸ Σπύρο Κουραμάνο, με τὸν τορνευτὴ Ζωὴ Λέπουρι κ.ά. Ἔκαναν σκίτσα, συζητοῦσαν πάνω σ' αὐτά, μελετοῦσαν ὅλες τις δυνατότητες, συνέχισαν μετὰ και τὴν κατασκευὴ. Καὶ μιὰ μέρα ἦταν ἔτοιμη πιά. Τὴν τοποθέτησαν σ' ἕνα αυτοκίνητο και τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν θετικό. Ἐφτιαξαν κι ἄλλες συσκευές, τις τοποθέτη-

σαν σ' ἄλλα αὐτοκίνητα καὶ ξανὰ τὰ ἀποτελέσματα ἦταν θετικά. Σὲ κάθε δρόμο γίνονταν οἰκονομία γύρω στὰ 7—10%.

Κι ὅμως κάτι δὲν πήγαινε καλά. Τὰ αὐτοκίνητα δὲ μπορούσαν νὰ σταθοῦν ἀναμμένα στὸ μίνιμουμ. Ξανὰ ἀνησυχία καὶ μελέτη καὶ σκίτσα καὶ πρόβες. Ὁ Ζώης καὶ ὁ Ἀναστάσης ἔβγαζαν λεπτὴ δουλιὰ ἀπὸ τὰ χέρια τους. Ἡ συσκευή ὡστόσο ἔπρεπε νάταν ὅσο πιὸ πρακτικὴ καὶ ὁ ὀδηγὸς νὰ μανουβράριζε ὅσο πιὸ εὐκόλα, χωρὶς κόπο. Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Μήτσιου καὶ ἡ συλλογικὴ δουλειὰ μὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους ἔφεραν τὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ συσκευή τελειοποιήθηκε ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς. Τοποθετήθηκε στὸ καρμπυρατέρ. Γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς χρησιμοποιήθηκαν ὑλικά, ποὺ θεωροῦνταν «ἄχρηστα».

Τὸ περιστατικὸ ποὺ ἀναφέραμε ἀποτελεῖ μονάχα ἓνα μέρος ἀπὸ τὴ μεγάλη πάλη ποὺ κάνουν οἱ καινοτόμοι καὶ ὀρθολογιστὲς τοῦ αὐτοκινητιστικοῦ πάρκου τοῦ Σαραντιοῦ. Οἱ ἐπιτυχίες τους, στὰ πλαίσια τῶν 35χρονων καὶ τῆς «Μέρας τῶν καινοτόμων καὶ ὀρθολογιστῶν», σὲ πείθουν γιὰ τὴ μεγάλη ἀλήθεια τοῦ λόγου: «Ὅ,τι βλέπει τὸ μάτι τὸ κάνουν τὰ χέρια», αὐτῶν τῶν ἀφοσιωμένων ἀνθρώπων, ποὺ ζοῦν καὶ ἐργάζονται μὲ τὰ διδάγματα τοῦ Κόμματος στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΥΤΣΙΟΥΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ: «ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΤΩΝ 35ΧΡΟΝΩΝ
ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ»

Ἡ ἐργαζόμενη κολεχτίβα τῆς Ἐπιχείρησης Συγκεντρώσεων τοῦ Ἀργυροκάστρου, στοὺς 7 μῆνες Γενάρης—Ἰούλης τὸ σχέδιο τῶν ἐξαγωγῶν τὸ πραγματοποίησε 162 τὰ ἑκατό, ἐνῶ παλαίβοντας γιὰ οἰκονομίες, κατανάλωσε λιγότερο 19.000 κιλοβατῶρες ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια.

Στὸν πίνακα τῆς σοσιαλιστικῆς ἄμιλλας γι' αὐτὲς κι ἄλλες ἐπιτυχίες βλέπομε τὰ ὀνόματα τῶν παρήλικων πλάι μὲ ἐκεῖνα τῶν νέων, ὅπως εἶναι ὁ Δούλι Ἀντρέα, Τζιέτε Κόρε, Μουσταφὰ Ἀχμέτι κι ἄλλοι. Πολλοὶ εἶναι οἱ διακριμένοι ἀπὸ τοὺς νέους, ἡ Λιλιάνα Κόρε, ἡ Νατάσια Πόντε, ἡ Ἄρτα Χότζια.

Στὴ στρατιωτικὴ ἄσκηση οἱ ἐργαζόμενοί μας ἐκτιμώντας τὴν περιφρούρηση τῆς Πατρίδας σὰν καθῆκον πάνω ἀπ' ὅλα τὰ καθήκοντα, παίρνουν μέρος 100 τὰ ἑκατό καὶ μαθαίνουν καλὰ τὴ στρατιωτικὴ τέχνη. Μὲ τὴν πρώτη σφαῖρα πέτυχαν τὸ στόχο ὁ Καντρι Μπέκιο, ὁ Πετρι Πόντε κι ἄλλοι.

Ἡ κολεχτίβα μας θὰ ἐργαστεῖ μὲ τὴν ἴδια ἔνταση καὶ θὰ παλαίψει νὰ κερδίσει τὸν τίτλο «Πρωτοπόρος τῶν 35χρονων τῆς Ἀπελευθέρωσης τῆς Πατρίδας».

Μ. ΜΥΡΤΟ

Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ

Τὸ χρονιάτικο σχέδιο σπορᾶς κηρικῶν βρίσκεται πάνω στὴν πραγματοποίηση στὴν ἐπαρχία Σαραντιοῦ. Μερικὰ νοικοκυριὰ τὸ ὑπερεχτέλεσαν. Ὁ συνεταιρισμὸς τῆς Κονίσπολης ἔσπειρε 11 ἑχτάρια περισσότερα καὶ ἡ ΓΕ τοῦ Βούρκου 9 ἑχτάρια περισσότερα. Καλὰ βαδίζουν ἐπίσης μὲ τὴν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου ἡ ΓΕ τοῦ Λουκόβου καὶ ὁ γεωργικὸς συνεταιρισμὸς τοῦ Βλαχατιοῦ.

Τὰ γεωργικὰ νοικοκυριὰ ποὺ ἀναφέραμε τὶς τελευταῖες μέρες συνεχίζοντας τὴν καλὴ δουλειά, ποὺ ἔκαναν γιὰ τὴν καλλιέργεια τῶν καλοκαιρινῶν κηρικῶν, ἔσπειραν καὶ σημαντικὴ ἐπιφάνεια μὲ χειμωνιάτικα κηρικὰ — πράσο, λάχανο, κουνουπίδι κὶ ἄλλα.

Ἡ ΓΕ τοῦ Βούρκου φέτος καλλιέργησε τὸ ὅλο 210 ἑχτάρια μὲ κηρικά. Οἱ ἐργαζόμενοί της συνεχίζουν τὴ συγκομιδὴ τῆς καλοκαιρινῆς παραγωγῆς καὶ ἄρχισαν τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀγροτεχνικῶν ὑπηρεσιῶν στὰ χειμωνιάτικα κηρικά.

(Ἀνταποκριτῆ μας)

ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΜΑΣ ΑΓΩΝΑ

Ο ΕΝΔΟΞΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΤΙΖΑΝΙΚΗΣ ΤΣΕΤΑΣ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Οἱ συνεταιριστὲς τοῦ Πωγωνιοῦ φέρουν στὴ μνήμη τους καὶ μιὰ φορὰ σήμερα τὰ γεγονότα ποὺ διαδραματίστηκαν στὴν κοιλάδα ἀνάμεσα στὴ Νεμέρτσκα καὶ τὸ Μπουρέτο ἐκεῖνα τὰ φλογισμένα χρόνια τοῦ Ἀντιφασιστικοῦ Ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ μας Ἀγώνα. Στὴν ἐκκλήση τοῦ Κόμματος ἔδωσαν τότε τὸ παρόν τους καὶ οἱ Πωγωνίσιμοι.

Αἱματηρὲς μάχες διεξήχτηκαν σ' αὐτὴ τὴν κοιλάδα, ποὺ ἀποτελέσσε μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες ἐλεύθερες περιοχὲς στὴν ἐπαρχία Ἀργυροκάστρου. Λαμπρὲς σελίδες τῶν θυελλώδικων ἐκείνων ἡμερῶν βρίσκεις

γραμμένες με χρυσὰ γράμματα στὰ χωριά τοῦ Πωγωνιοῦ, πού δὲν τὰ λύγισε ἢ φωτιά καὶ τὸ σίδηρο τῶν φασιστικῶν καὶ χιτλερικῶν ἐπιδρομῶν.

Σημαντικὸ γεγονὸς ἐκείνης τῆς περιόδου εἶναι καὶ ἡ ἴδρυση τῆς πρώτης παρτιζάνικης τσέτας τῆς περιοχῆς. Οἱ μαχητὲς τῆς παρτιζάνικης αὐτῆς τσέτας ἀφηγοῦνται σχετικὰ μετὸν ἔνδοξο δρόμο της: . . . Ἦταν Σεπτέμβρης τοῦ 1942. Ὅπως ὅλη ἡ χώρα μας καὶ τὸ Πωγώνι στέναζε κάτω ἀπὸ τὴ φασιστικὴ σκλαβιά. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Σεπτέμβρη, 37 χρόνια πρὶν ἐκεῖ στὴν Ἀγιαπαρασκευή, κοντὰ σὲ Σχωριάδες, κάτω ἀπ' τὰ αἰωνόβια δέντρα ἐγίνε ἡ πρώτη συγκέντρωση στὴν ὁποία τὰ παιδιὰ τοῦ Πωγωνιοῦ, ἀπαντώντας στὴν ἐκκλήση τοῦ Κόμματος, ἀποφάσισαν νὰ ὀργανώσουν τὴν πρώτη ἐνοπλὴ μονάδα τοῦ Ἀγῶνα ἐνάντια στὸ φασισμό.

Ἡ ἐνοπλὴ παρτιζάνικὴ αὐτὴ μονάδα, ἀργότερα τσέτα τοῦ Πωγωνιοῦ, μ' ἐπικεφαλῆς τὸν ἀλησμόνητο ἀγωνιστὴ, γιὰ τούτης τῆς περιοχῆς Παναγιώτῃ Πάνο, ἐγίνε γρήγορα ὁ τρόμος τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ μας. Στὶς ἀρχὲς τοῦ Δεκέμβρη τοῦ ἴδιου χρόνου, μερικὸς μῆνες ὕστερα ἀπὸ τὴ συγκρότησή της, σὲ συνεργασία μετὰ ἄλλες παρτιζάνικες τσέτες, διέλυσε τοὺς ἐχθρικοὺς σταθμοὺς τῆς Σωπικῆς καὶ τῆς Τσιάπιστας. Ἀντήχησαν τότε ἐδῶ τὰ πρῶτα παρτιζάνικα ντουφέκια καὶ οἱ χειροβομβίδες τοῦ Ἡρώα τοῦ Λαοῦ Θεόφιλη Μάστορα πού ἀνάγκασαν τοὺς ἰταλοὺς φασίστες καὶ τοὺς ντόπιους προδότες νὰ παραδοθοῦν. Σὰν ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, στὰ τέλη τῆς ἴδιας χρονιᾶς, ἡ σημαία τῆς λευτεριᾶς κυμάτισε περήφανη σ' ὅλη τὴν περιοχὴ τοῦ Πωγωνιοῦ.

Ὁ ἀγῶνας τοῦ λαοῦ μας ἔπαιρνε ὀλοένα καὶ μεγαλύτερες διαστάσεις, γίνονταν πρὸ σκληρός. Ἡ πρώτη παρτιζάνικὴ αὐτὴ τσέτα, ἀνασυγκροτημένη στὶς ἀρχὲς τοῦ 1943 καὶ ἐνισχυμένη μετὰ νέους ἀγωνιστὲς, πῆρε μέρος σὲ διάφορες ἐπιχειρήσεις, ξεσκέπασε τοὺς ἐχθροὺς πού ἐπεδίωκαν ν' ἀπομακρύνουν τὸ μειονοτικὸ λαὸ ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ ἐνοπλοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του καὶ βοήθησε στὴν ἴδρυση τῶν πρώτων ἐθνικοαπελευθερωτικῶν συμβουλίων τῶν χωριῶν. Στὴν Ἐπισκοπή, λ.χ., στὶς ἀρχὲς τοῦ 1943, οἱ παρτιζάνοι τῆς τσέτας ἀνοιξαν τὴν ἀποθήκη τοῦ δεκατιστῆ καὶ μοίρασαν τὸ γέννημα στοὺς κατοίκους. Ἀργότερα πολέμησαν στὸ Λιμπόχοβο ἐνάντια στοὺς Ἰταλοὺς καὶ μπαλίστες. Στὸ Κρὰ τῆς Πάνω Δρόπολης βοήθησαν γιὰ τὴ διάλυση μιᾶς συγκέντρωσης σωβινιστῶν πού κατάστρωναν σχέδια γιὰ τὴ διάσπαση τοῦ ἀγῶνα τοῦ μειονοτικοῦ λαοῦ, στὸ Βοῦρκο ἀνέπτυξαν πολιτικὴ δουλειὰ γιὰ τὴν εὐρύνηση τοῦ κινήματος, ἐνῶ στὴν Πάνω Δρόπολη βοήθησαν

για τὴν ὀργάνωση τοῦ 2ου παρτιζάνικου συγκροτήματος, ἀφήνοντας μερικούς μαχητὲς σ' αὐτὸ τὸ συγκρότημα.

Ἡ ντόπια ἀντίδραση ὀργάνωσε τὸν Αὐγούστο τοῦ 1943 τὸ ἔγκλημα τῆς Γλύνας. Οἱ παρτιζάνοι τῆς τσέτας καὶ ἄλλοι σύντροφοι βρέθηκαν κοντὰ στὸ λαὸ αὐτῆς τῆς περιοχῆς καὶ ὀρκίστηκαν ὅτι θὰ ἐκδικηθοῦν. Καὶ πραγματικά, στὶς 30 Αὐγούστου ἡ τσέτα τοῦ Πωγωνιοῦ καὶ ἄλλα παρτιζάνικα τμήματα ἐπετέθηκαν στὶς ἐχθρικές δυνάμεις ποὺ βρίσκονταν στὸ Λιμπόχοβο καὶ τὶς σύντριψαν προξενώντας σοβαρὲς ἀπώλειες, δεκάδες νεκροὺς καὶ τραυματίες. Τὸ Νοέμβρη τοῦ 1943 οἱ παρτιζάνοι τῆς τσέτας τοῦ Πωγωνιοῦ μαζὶ μὲ τὸ δεύτερο Συγκρότημα καὶ ἄλλους παρτιζάνους ἀπὸ τὴ Δρόπολη ἴδρυσαν τὸ τάγμα «Θανάσης Ζῆκος».

Τὸ κίνημα πλάταινε διαρκῶς, οἱ ἐχθροὶ λυσσασιμένοι ἀπὸ τὰ πλήγματα τῶν παρτιζάνων, μετέτρεψαν σ' ἐρείπια τὰ χωριὰ τῆς περιοχῆς, ἔκαψαν ἑκατοντάδες σπίτια στὶς Σχωριάδες, στὴν Τσιάτιστα, στὴ Σωπική καὶ στὴν Πολύτσιανη, σκότωσαν ἀθώους ἀγρότες, μὰ ὁ λαὸς τοῦ Πωγωνιοῦ δὲ γονάτισε. Μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ Κόμματος συνέχισε ἀκλόνητα τὸν ἀγῶνα του ὡς τὴν τελικὴ νίκη.

Σήμερα, στὴν 37ῆ ἐπέτειο τῆς ἴδρυσης τῆς παρτιζάνικης τσέτας τοῦ Πωγωνιοῦ, οἱ συνεταιριστὲς τῆς περιοχῆς φέρνουν στὴ μνήμη τὰ παιδιά τους ποὺ ἔδωσαν τὴ ζωὴ γιὰ τὴ λευτεριά, τὸν Ἡρωα τοῦ Λαοῦ Θόδωρη Μάστορα, τοὺς Τέλη Ντίνη, Γεώργιο Μπέγκζο, Παναγιώτη Οἰκονόμου, Παντελῆ Ντάλα κ.ἄ., φέρνουν στὴ μνήμη τὸν ἔνδοξο δρόμο τῆς καὶ ὑπόσχονται νὰ συνεχίσουν τὸ δρόμο τοῦ Κόμματος τὸ δρόμο τῶν ἀγῶνων γιὰ μεγαλύτερες νίκες.

Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

«ΟΠΩΣ ΜΑΣ ΘΕΛΕΙ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ Ο ΘΕΙΟΣ ΕΝΒΕΡ...»

Ἦταν ἡ πρώτη μέρα τῆς σχολικῆς χρονιάς. Τί ἐνθουσιασμὸ ποὺ εἶχε αὐτὴ ἡ μέρα στὸ ὀχτάχρονο τῆς Τσιάτιστας!

... Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἔγινε καὶ πιὸ μεγάλος ὅταν στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου μπῆκαν 9 μικρούληδες μὲ τὴ δασκάλα τοῦ παιδικοῦ κήπου ἐπικεφαλῆς. Ξέρετε πῶς ἔμοιαζαν; Σὰν τὰ λουλούδια ποὺ κρατοῦσαν στὰ χέρια τους!

— Καλῶς τα! Καλῶς τα! — ἀκούστηκε δυνατὴ ἡ φωνὴ ποὺ βγῆκε ἀπ' τοὺς δασκάλους καὶ τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν.

— Καλημέρα! Καλημέρα — χαιρετούσαν οί μικρούληδες με τή χαρακτηριστική παιδική άγνότητα.

— Πολύ ώραία πού ήρθατε όλοι μαζί, — τούς λέει ό διευθυντής του σχολείου. — "Έτσι νάστε πάντα ένωμένοι και άδερφωμένοι! . .

— Έμεϊς μαζί είμασταν στον παιδικό κήπο και δέ θα χωριστούμε ούτε στο σχολείο — πήρε τόν λόγο ή Λιλιάνα. — Ψές άνταμώσαμε με τή δασκάλα του παιδικού κήπου και μās είπε νά περάσουμε από έκει, προτου πāμε για τόν σχολείο. Σήμερα τόν πρωϊ μαζευτήκαμε όλοι έκει και ήρθαμε μαζί με τή δασκάλα μας. . . .

Στον παιδικό κήπο οί μαθητές άποχαιρετήθηκαν με τ' άλλα τὰ μικρότερα συντρόφια τους, είδαν κι άλλη μιὰ φορά τήν τάξη και τὰ παιχνίδια, πού για μερικά χρόνια στη σειρά τόσο πολυ συνδέθηκαν. Ο Λάκης θέλησε νά πάρει μερικά άπ' τὰ παιχνίδια και νά τὰ φέρει στο σχολείο, τόσο δύσκολο τότε νά άποχωριστεί.

. . . Οί μικρούληδες τής πρώτης άπαγγέλλουν και τραγουδούν τὰ ποιήματα και τὰ τραγούδια πού με τόσο πάθος τούς έμαθε ή δασκάλα για τήν πρώτη μέρα τής σχολικής χρονιάς. Μετά δωρίζουν τις όμορφες άνθοδέσμες στους δασκάλους. Μια άνθοδέσμη, άπ' τις πιο ώραίες πού προετοίμασαν, τή δωρίζουν στην άγαπημένη δασκάλα του παιδικού κήπου.

— Δέ θα σέ ξεχάσουμε ποτέ καλή μας δασκάλα. . . , — τις λένε με τή σειρά.

— Ούτε κι έγώ έσās, — τούς λέει κατασυγκινημένη. — Μόνον προσέξτε νά μη με ντροσιάσετε. Όπως μαθαίνετε στο νηπιαγωγείο, πολυ περισσότερο πρέπει νά μαθαίνετε στην πρώτη τάξη. . . . Έγώ θάρχομαι ταχτικά στο σχολείο και θα ένδιαφέρομαι για τόν καθένα σας. Έπιτυχίες και άσπροπρόσωποι, άγαπητά μου παιδάκια!

— Μείνε ήσυχη καλή μας δασκάλα, — λέει ή 'Αθηνā. — Δίνουμε τόν λόγο μας ότι δέ θα σέ ντροσιάσουμε. Θάμαστε διακριμένοι στα μαθήματα, στη δουλειά και παντου, έτσι όπως μās θέλει τόν Κόμμα και ό θεϊός Ένβέρ. . . .

ΘΕΟΔ. ΠΑΠΠΑΣ

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑΚΙ ΜΑΣ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΠΑΡΤΙΖΑΝΟΙ

Τήν άνοιξη του 1943, όταν κατέβηκαν στο χωριό οί πρώτοι παρτιζάνοι, ό μικρός Στήρης πετάχτηκε ψηλά άπ' τή χαρά του.

— Βγεϊτε, ήρθαν οί παρτιζάνοι! Βγεϊτε, ήρθαν οί παρτιζάνοι! —

καὶ τὰ ξυπόλητα πόδια του ἔτρεχαν ἀπ' τὸ ἕνα, στ' ἄλλο δρομάκι τοῦ χωριοῦ γιὰ νὰ εἰδοποιήσει τοὺς συντρόφους καὶ τὶς συντρόφισσες σπῖτι τὸ σπῖτι.

Πόσο γρήγορα ἔγινε φίλος μὲ τὸν πρῶτο τῶν παρτιζάνων, πού ὅλοι τὸν φώναζαν «Κομισάριο!»

“Ὅταν ἔμαθε ἀπ' αὐτὸν ὅτι θ' ἀνοίγονταν οἱ ἀποθῆκες τῶν ἀγάδων, ἡ χαρά του μεγάλωσε.

— Μὰ γιατί θ' ἀνοίχτουν οἱ ἀποθῆκες; — ρώτησε τὸν κομισάριο.

— Γιὰ νὰ πάρουμε τὸ καλαμπόκι.

— Γιὰ νὰ τὸ πᾶμε στὸ βουνό;

— “Ὁχι, νὰ τὸ μοιράσουμε στὸ λαό.

Τοῦτο τὸ τελευταῖο σὰν νὰ μὴ τὸ κατάλαβε καλὰ ὁ Στήρης, γι' αὐτὸ ὁ κομισάριος συνέχισε νὰ τοῦ ἐξηγεῖ:

— Νὰ τὸ πάρουμε, Στήρη, ἀπὸ τοὺς ἀγάδες! Εἶναι ὁ ἰδρώτας τῶν γονέων σας πού δὲν ἔχουν οὔτε ψωμί! Πῶς λὲς ἐσύ, Στήρη;

— Νὰ τοὺς τὰ πάρουμε, σύντροφε κομισάριε... Μὰ ἐσεῖς θὰ μᾶς μείνετε γιὰ πάντα ἐδῶ;

Ὁ παρτιζάνος γέλασε.

— Θάρθουν κι ἄλλοι μετὰ ἀπὸ μᾶς. Ἐσεῖς εἶστε οἱ ἴδιοι παρτιζάνοι τοῦ χωριοῦ, ἢ ὄχι; ... Ποῦναι οἱ ἀποθῆκες, Στήρη;

— Νά, σύντροφε κομισάριε, νὰ πού εἶναι!

Τὸ πλῆθος τῶν χωριανῶν, ποῦχε κυκλώσει τοὺς παρτιζάνους, ἄρχισε νὰ κινεῖται πρὸς τὶς ἀποθῆκες. Μπροστὰ ὁ κομισάριος, ὁ ὁποῖος εἶχε ρίξει τὸ χέρι του στὸ λαιμὸ τοῦ Στήρη, ἐνῶ στὸ κεφάλι τοῦχε βάλει τὸ παρτιζάνικο καπέλο.

Νάβλεπε τὸ Στήρη πῶς περπατοῦσε! Γελοῦσε καὶ κάθε τόσο γύριζε τὸ κεφάλι στὰ συντρόφια του, πού τὸν ἀκολουθοῦσαν ὅλο λόγια καὶ γέλια, σὰν νάθελε νὰ τοὺς πεῖ: «“Ἐεε, μὲ βλέπετε ἢ ὄχι;!». Αὐτοὶ τὸν φώναζαν στὸ ὄνομα, μὰ ὁ Στήρης οὔτε τοὺς ἀπαντοῦσε, δὲν εἶχε καιρὸ νὰ ἀσχοληθεῖ μ' αὐτούς. Οἱ παρτιζάνοι τὸν εἶχαν ἐπιφορτίσει μὲ καθῆκον, νὰ τοὺς δείξει τὶς ἀποθῆκες τοῦ ἀγᾶ. Δὲν εἶναι ἀστεῖο... Γιὰ πρώτη φορὰ κατάλαβε τὸν ἑαυτὸ του μεγάλο, κάτω ἀπ' τὸ παρτιζάνικο καπέλο, πού τοῦ σκέπαζε μέχρι τὰ μάτια τὸ μικρὸ κεφάλι.

“Ὅταν ἀνοίχτηκαν οἱ ἀποθῆκες μὲ τὸ γέννημα, τὰ παιδιὰ μπῆκαν μέσα, ἐνῶ οἱ παρτιζάνοι ἔδιναν καὶ ἔπαιρναν ἔξω μὲ τοὺς χωριάτες νὰ κάμουν τὸν κατάλογο τῶν φτωχῶν οἰκογενειῶν.

Ὁ Στήρης ἀνέβηκε πρῶτος πάνω στὰ σακκιά μὲ τὸ γέννημα κι ἀπ' ἐκεῖ ἄρχισε νὰ βγάζει λόγο, χωρὶς νὰ τραβήξει ἀπ' τὸ κεφάλι τὸ καπέλο τοῦ κομισάριου.

— Σύντροφοι καὶ συντρόφισσες! — ἔτσι ἄρχισε ὁ Στήρης καὶ σήκωσε ψηλὰ τὴ γροθιά, ἐνῶ ἐκεῖνοι ποὺ τὸν ἄκουγαν, ἄρχισαν νὰ γελοῦν μ' ὅλη τους τὴν καρδιά. — Σήμερα ἐμεῖς οἱ φτωχοὶ θὰ πάρομε γέννημα νὰ φᾶμε ψωμὶ ὥσπου νὰ χορτάσομε...!

— Μᾶς πονάει τὸ στομάχι ἂν φᾶμε πολὺ, — τὸν διέκοψε ἕνας πιτσιρικός, ποὺ διακρίνονταν ἀνάμεσα γιὰ τὰ νόστιμα ἀστεῖα.

— Μὴ φοβᾶσαι, θὰ τὸ τρίψομε στὸ ξυνόγαλο, ἀδερφέ! — τοῦ ἀπάντησε ἀμέσως ὁ Στήρης.

Θάθελε νὰ μιλήσει περισσότερο, μὰ ποῦ κρατοῦσες τὰ παιδιὰ ποὺ περίμεναν μὲ ἀνυπομονησία ν' ἀνέβαιναν στὰ σακκιά, ὅπως πάνω στὰ ἄλογα.

— Ζήτωω! φώναξε κάποιος ἀπ' τὸ τέλος, ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν «τριφταριά» μὲ ξυνόγαλο τοῦ Στήρη, μὰ οἱ ἄλλοι θεώρησαν αὐτὸ τὸ «ζήτω» σὰ σημάδι γιὰ ν' ἀρχίσουν τὴν ἔφοδο. Καὶ ἔτσι συνέβηκε. Ὅσο ν' ἀνοιγοκλείσεις τὰ μάτια, ἄρχισαν ν' ἀνεβαίνουν καὶ νὰ χορεύουν πάνω στὰ σακκιά. Ὁ Στήρης προσπάθησε νὰ βάλει τάξη καὶ ἡσυχία στὴν ὀχλαγωγία, μὰ ἦταν ἀδύνατο. Ἐτσι μπῆκε κι αὐτὸς στὸ χορὸ, τραγούδησε καὶ πήδησε ἀπ' τὴ χαρὰ πάνω στὰ σακκιά μὲ τὸ γέννημα...

ΜΠΕΚΙΜ ΧΑΡΤΖΙ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ!

Στρατιώτη ἐσένα,
σ' ἀγαπῶ πολὺ,
γιατὶ ὑπερασπίζεις
τὴ χρυσὴ ζωή.

Κράτα τὸ κεφάλι
πάντοτε ψηλά,
μὲ τὸ ὄπλο χτύπα
κάθε μαύρη σκιά.

Φρουρὸς τῆς Πατρίδας,
εἶμαι καὶ ἐγώ
καὶ ξέρω νὰ φυτεύω
τὸ βόλι στὸν ἐχθρό.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

Μαθητῆς

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Δέν ἔχει κέρατα σάν βόδι
χόρτο καὶ ἄχυρο δέν τρώει,
τόσο πολὺ δουλεύει
ποὺ δέκα ζευγάρια δέν τοῦ παραβγαίνουν.

Τί εἶναι;

Στὸ Βορὰ εἶν' ἡ σύστασή τους,
τὸ νερὸ ἔχουν τροφή τους
καὶ εἶν' μεγάλη ἡ δύναμή τους.
Ὁ λαός μας τὰ θαυμάζει
ξέρετε πῶς τ' ὀνομάζει;

Τί εἶναι;

ΚΑΛΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ

Κάθε χρόνο οἱ ἐργαζόμενοι τῆς ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου βελτιώνουν τὰ λειβάδια καὶ τοὺς βοσκότοπους ἕτσι πού νὰ καλυτερεύει συνεχῶς ἡ διατροφή τῆς κτηνοτροφίας. Τὰ γεωργικὰ νοικοκυριά μὲ τὴ δουλειά τους ἔχουν βελτιώσει περίπου 3000 ἑκτάρια λειβάδια, πράγμα πού συνέβαλε νὰ ἀνεβεῖ τὸ δυναμικὸ τῆς βοσκῆς τους γιὰ 5000 λιανὰ ζῶα. Τὰ γεωργικὰ νοικοκυριά δὲ συνεργασία μὲ τὴ Δασικὴ Ἐπιχείρηση ὀργάνωσαν ἀρκετὲς ἐξορμήσεις καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βελτίωση τῶν βοσκότοπων κατασκεύασαν καὶ πολλὰς νεροδεξαμενὲς πού αὐξήσαν τὸ νερὸ γιὰ τὸ πότισμα γιὰ ἀκόμα 5500 ζῶα.

Καλὴ πέρα στὴν κατεύθυνση τῆς βελτίωσης καὶ τῆς συντήρησης τῶν βοσκότοπων ἔχουν οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ «Ἀσιμ Ζενέλι», «Παριζάνι» καὶ «Οἱ πεσόντες τῆς Τσέπως». Αὐτοὶ ὄχι μόνο καθαρίζουν τὰ λειβάδια ἀπὸ τίς πέτρες, τὰ βάτα, τοὺς θάμνους κλπ. μὰ πλουταίνουν τὴ βλάστησή τους χρησιμοποιώντας σπόρους, λίπανση, κλπ. Τὰ παραπάνω νοικοκυριά ἐκμεταλλεύονται ὀρθολογικὰ τὰ λειβάδια.

(Ἀνταποκριτῆ μας)

ΤΑ ΠΛΟΚΑΜΙΑ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ὁ σ. Ἐνβέρ Χότζια, στὸ ἔργο του «Ἱμπεριαλισμὸς καὶ ἐπανάστα-

ση», παράλληλα μὲ τὴν ἀνάλυση τῶν ἄλλων νέων φαινομένων τοῦ σημερινοῦ καπιταλισμοῦ, ἀφιερώνει ἰδιαίτερη προσοχὴ καὶ στὴν ἀνάλυση τοῦ ρόλου καὶ τῆς θέσης τῶν πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν στὸ σημερινὸ κόσμο. Χαρακτηρίζοντας αὐτὲς τὶς ἐταιρεῖες, γράφει: «Οἱ πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες εἶναι μοχλοὶ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς κυριότερες μορφὲς ἐπέχτασής του. Εἶναι στύλοι τῆς νεοαποικιοκρατίας καὶ θίγουν τὴν ἐθνικὴ αὐτοτέλεια καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τῶν χωρῶν ὅπου δροῦν».

Ἡ ζωὴ καὶ τὰ καθημερινὰ γεγονότα τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ περιοχῶν ἐπιβεβαιώνουν κάλλιστα αὐτὸ τὸ συμπέρασμα τοῦ σ. Ἐνβέρ. Στὸ μεγάλο ἀριθμὸ τῶν πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν, ποὺ δροῦν σήμερα στὸν κόσμο, κατέχουν τὴ σπουδαιότερη θέση οἱ ἀμερικάνικες πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες, οἱ ὁποῖες σὲ ἀνταγωνισμὸ μὲ τὶς πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες τῶν σοβιετικῶν σοσιαλιμπεριαλιστῶν καὶ τῶν ἄλλων ἱμπεριαλιστικῶν δυνάμεων, μπήγουν τὰ νύχια τους σ' ὅλες τὶς περιοχὲς τοῦ κόσμου.

Οἱ ἀμερικανικὲς πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες ξαπλώνονται καὶ αὐξοῦν τὸ ρόλο τους ὄχι μόνο στὴν Ἀφρική, Ἀσία καὶ Λατινικὴ Ἀμερική, μὰ καὶ στὴ «γηραιὰ ἡπειρο», στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη, ποὺ ἡ Οὐάσιγκτον προσπαθεῖ νὰ τὴν ὑποτάξει παραπέρα. Ἀπὸ τὸ 1967 ὁ Ζὼν Ζὰκ Σερβὰν - Σρεϊμπέρ, ἔγραφε: Εἶναι πολὺ πιθανὸ μέσα σὲ 15 χρόνια τρίτη βιομηχανικὴ δύναμη στὸν κόσμο, μετὰ τὶς ΕΠΑ καὶ τὴν ΕΣΣΔ, νὰ εἶναι ὄχι ἡ Εὐρώπη, μὰ ἡ ἀμερικάνικη βιομηχανία στὴν Εὐρώπη. Γὰ γεγονότα μαρτυροῦν ὅτι αὐτὸς ὁ φόβος τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας δὲν εἶναι ἀβάσιμος, γι' αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ ἐνωθεῖ ὄχι μόνο γιὰ τὴν κατάπνιξη τῆς ἀντίστασης τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐργατικῆς τάξης ποὺ παλαίβει γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος, μὰ καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀπειλῆς τοῦ ἀμερικάνικου κεφαλαίου.

Οἱ ἀμερικάνικες πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες εὐρύνουν τὴ δράση καὶ τὰ παραρτήματα στὴν Εὐρώπη βάζοντας στὸ χέρι τους τοὺς πιὸ νευραλγικοὺς κόμβους τῆς οἰκονομίας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Οἱ Ἐνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, διαμέσου τῶν παραφυάδων τῶν πολυεθνικῶν τους ἐταιρειῶν, ἀσκοῦν συστηματικὰ τὸν ἔλεγχο στὴν οἰκονομία αὐτῶν τῶν χωρῶν καὶ χρησιμοποιοῦν ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ τῆς δόσουν κεῖνες τὶς κατευθύνσεις ποὺ συμφέρουν στὴν ΕΠΑ. Οἱ ἀμερικάνικες πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες κάνουν συνεχῶς προσπάθειες νὰ αὐξήσουν τὸν ἀριθμὸ τῶν θυγατρικῶν τους ἐπιχειρήσεων καί, ταυτόχρονα, νὰ διατηρήσουν καὶ ἐνισχύσουν τὸ μονοπώλιο, προπαντὸς στὸ πεδίο τῆς μοντέρνας τεχνολογίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἀμερικάνικων πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν στὴν Εὐρώπη αὐξοῦν μὲ γρηγοράδα, ὅπως μαρτυροῦν κάλλιστα καὶ τὰ παρακάτω στοιχεῖα:

Χῶρες	Ἄριθ. ἀμερικάνικων ἐπιχειρήσεων
1. Βρετανία	1.300
2. Γαλλία	1.000
3. Ἴταλία	750
4. Γερμανική ΟΔ	1.300
5. Αὐστρία	250
6. Βέλγιο καὶ Λουξεμβούργο	1.100
7. Δανία	200
8. Ὁλλανδία	800
9. Ἴρλανδία	175
10. Πορτογαλία	100
11. Ἴσπανία	400
12. Σουηδία	300
13. Ἑλβετία	500

Αὐτὲς οἱ ἀμερικάνικες πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες αὐξάνουσιν μέρα μὲ τὴ μέρα τὰ κεφάλαια καὶ τὰ κέρδη τους στὴν Εὐρώπη ἐκμεταλλευσόμενες μεγάλο ἀριθμὸ ἐργατῶν. Ἐάν τὸ 1966 τὸ ὕψος τῶν ἀμερικάνικων ἐπενδύσεων στὴν Εὐρώπη ἦταν 16 δισεκατομμύρια δολλάρια περίπου, τὸ 1978 ἀνῆλθε σὲ πάνω ἀπὸ 55 δισεκατομμύρια, ἢ ὑπερτριπλασιάστηκε. Οἱ πωλήσεις τῶν ἀμερικάνικων ἐπιχειρήσεων ποὺ δροῦν στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα αὐξήθηκαν ἀπὸ 40 δισεκατομμύρια δολλάρια σὲ πάνω ἀπὸ 200 δισεκατομμύρια, ἢ πενταπλασιάστηκαν. Σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα οἱ ἐπιχειρήσεις τῶν ἀμερικάνικων πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν ποὺ δροῦν στὶς ἴδιες τὶς ΕΠΑ μόνο, ὑπερδιπλασίασαν τὴ δράση τους.

Οἱ ἐπιχειρήσεις τῶν ἀμερικάνικων πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν ποὺ ἐγκαταστάθηκαν στὴν Εὐρώπη, βγάζουν κολοσσιαῖα κέρδη ἐκμεταλλευσόμενες τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ τὶς ἄλλες ἐργαζόμενες μάζες. Στὴν περίοδο 1966—1975 τὰ κέρδη τους αὐξήθηκαν μὲ μέσο ἐτήσιο ρυθμὸ 18%.

Τὸ ἀμερικάνικο κεφάλαιο ἐγκαταστάθηκε στὴν Εὐρώπη κυρίως σὲ πέντε πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες, οἱ ὁποῖες πραγματοποιοῦν στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη μεγάλο τζίρο καὶ ἐκμεταλλεύονται ἑκατοντάδες χιλιάδες ἐργάτες. Γιὰ νὰ σχηματίσει ὁ ἀναγνώστης πληρέστερη ἰδέα τῶν διαστάσεων τῆς δράσης τῶν πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη, θὰ ἀναφέρομε ὅτι ὁ τζίρος μερικῶν ἀπ' αὐτές, ὅπως τῆς ΙΤΤ, Φόρντ, Τζέ-νεραλ Μότορς, ΙΒΜ καὶ Κράϊσλερ, ἀνῆλθε ἀντίστοιχα σὲ (μόνο διὰ μέσου τῶν παραρτημάτων τους) 6,3 δισεκατομμύρια δολλάρια, 4,7 δισεκατομμύρια, 5 δισεκατομμύρια, 7 δισεκατομμύρια καὶ 25 δισεκατομμύ-

ρια. Ἡ καθεμιά ἀπ' αὐτὲς τὶς ἑταιρεῖες ἐκμεταλλεύεται ἀντίστοιχα 208 χιλιάδες ἐργάτες, 134 χιλιάδες, 114 χιλιάδες, 82 χιλιάδες καὶ 76 χιλιάδες. Αὐτὲς οἱ ἑταιρεῖες, ὡς πρὸς τὶς διαστάσεις τῆς δράσης τους, ξεπερνοῦν πολὺ τὶς μεγάλες ἐθνικὲς φέρμες ποὺ δροῦν σὲ διάφορες χῶρες τῆς εὐρωπαϊκῆς ἠπείρου. Χαρακτηριστικὸ τους γνώρισμα εἶναι τὸ γεγονός ὅτι δροῦν σὲ κλάδους - κλειδιά τῆς οἰκονομίας τῶν δυτικοευρωπαϊκῶν χωρῶν.

Στὴ διεξόδυσή τους στὴν Εὐρώπη οἱ ἀμερικάνικες πολυεθνικὲς ἑταιρεῖες προσκρούουν στὴν πάλη καὶ τὴ μεγάλη ἀντίσταση τῆς ἴδιας τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας, ἡ ὁποία, ἰδιαίτερα τώρα, προσπαθεῖ νὰ ἐκμεταλλευτεῖ τὶς ἀδυναμίες τῆς ἀμερικάνικης οἰκονομίας καὶ νὰ ἀντιταχτεῖ στὴ διεξόδυση τοῦ ἀμερικάνικου κεφαλαίου, ταυτόχρονα ὅμως καὶ νὰ διεισδύσει ἡ ἴδια στὴν ἀμερικάνικη ἀγορά. Ἰδιαίτερα τὸ κεφάλαιο τῆς Δυτικῆς Γερμανίας καὶ μερικῶν ἄλλων χωρῶν κάνει σκληρὴ πάλη στὶς δύο παραπάνω κατευθύνσεις. Αὐτὴ εἶναι διαμάχη μεταξὺ ομάδων τῆς παγκόσμιας οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας γιὰ τὸ μοίρασμα τῶν μυθώδικων κερδῶν ποὺ ἀποκομίζονται ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἀναιροῦν καὶ τὰ κηρύγματα τῶν σύγχρονων ρεβιζιονιστῶν, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ φτειασιδώσουν τὸν ἱμπεριαλισμό. Οἱ ἀντιθέσεις μεταξὺ τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ὀξύνονται συνεχῶς καὶ μετατρέπονται σὲ ἀνοιχτὴ σύγκρουση. Οἱ εὐρωπαῖοι ἐργαζόμενοι μποροῦν νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὶς συνέπειες αὐτῆς τῆς διαμάχης μόνο ἀνατρέποντας τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα μὲ βίαιη ἐπανάσταση.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΝΟΣ

ΕΥΡΥΝΕΤΑΙ ΠΑΡΑΠΕΡΑ Η ΚΙΝΕΖΟ - ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Ὅπως ἀγγέλλουν τὰ πραχτορεῖα εἰδήσεων, ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Κρατικοῦ Συμβουλίου τῆς Κίνας Κου Μου συνεχίζει τὴν ἐπίσκεψή του στὴν Ἰαπωνία, ὅπου διεξάγει συναντήσεις μὲ ὑψηλοὺς ἐπίσημους, μὲ βιομηχάνους κλπ. Στὶς 4 Σεπτέμβρη, σύμφωνα μὲ εἰδήσεις ἀπὸ τὸ Τόκιο, δέχτηκε τὸν ἀπεσταλμένο τοῦ Πεκίνου ὁ ἰάπωνας πρωθυπουργὸς Μασαγιόσι Ὄχιρα. Συζήτησαν διάφορα προβλήματα τῶν σχέσεων μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰαπωνίας στὸ πολιτικὸ καὶ τὸ οἰκονομικὸ πεδίο. Οἱ δύο πλευρὲς ἔκφρασαν τὴν μεγάλη ἱκανοποίηση γιὰ τὸ δρόμο ποὺ πῆρε ἡ

συνεργασία μεταξύ τῶν δύο χωρῶν καὶ ταυτόχρονα ἐκφράστηκαν ὑπὲρ τῆς παραπέρα ἀνάπτυξής της σὲ διάφορα πεδία.

Στὴ διάρκεια τῆς τωρινῆς ἐπίσκεψης ὁ Κου Μου ζήτησε ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία κυβερνητικὰ δάνεια γιὰ τὴ χρηματοδότηση ὀχτῶ βιομηχανικῶν ἔργων συνολικῆς ἀξίας 5,5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Τὸ Πεκίνο μέχρι τώρα ἔχει πάρει ἀπὸ τὰ ἰαπωνικὰ μονοπώλια καὶ τράπεζες δισεκατομμύρια δολλάρια. Ἀκολουθώντας τέτια οὐσιαστικὰ ἀντιδραστικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ, ἡ κινέζικη σοσιαλιμπεριαλιστικὴ κλίκα ἀνοίγει ὅλο καὶ περισσότερο τὶς θύρες στὸ μεγάλο διεθνὲς κεφάλαιο. Στὸ ὄνομα τοῦ διαβόητου συνθήματος «Νὰ πετύχομε τοὺς τέσσερις ἐκσυγχρονισμούς», ἡ ἀντεθνικὴ κλίκα τοῦ Πεκίνου βγάζει σὲ δημοπρασίαι τὸ φυσικὸ πλοῦτο καὶ τὴ φτηνὴ ἐργατικὴ δύναμη τῆς Κίνας, πολιτικὴ αὐτὴ ποὺ ἐπιτρέπει τὸν πλουτισμὸ τῆς κινέζικης ἀστικῆς τάξης καὶ τὴν ἀποκόμιση μεγάλων κερδῶν γιὰ τὴ διεθνῆ ἀστικὴ τάξη.

(ΑΤΣ)

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Τὸ ἀλβανικὸ καλλιτεχνικὸ συγκρότημα «Μιρντίτα», συνεχίζοντας τὴν περιοδεία στὸ Μαυροβούνιο, ἔδωσε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία παραστάσεις στὸ Τιβάρι, Οὐλκίني, Χερτσεγκνόβ, Τίτογκραντ, Τρεμπίνια καὶ Τούζι.

Μὲ πρόσκληση τῆς Ἑνώσεως Συγγραφέων καὶ Καλλιτεχνῶν Ἀλβανίας ἀφίχθηκε στὴ χώρα μας ὁ γνωστὸς ἰταλὸς ποιητὴς καὶ ἔξοχος μεταφραστὴς τῆς ἀλβανικῆς ποίησης στὴν Ἰταλία Μαυρίκιο Καπρίλε μὲ τὴ σύζυγό του, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν παραμονή του ἐδῶ θὰ ἐνημερωθεῖ σχετικὰ μὲ τὴν οἰκονομικὴ, κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη τῆς Ἀλβανίας.

Ὁ πρόεδρος τῆς ΑΔ τῆς Αἰγύπτου Α. Σαντὰτ κάνει ἐπίσκεψη μερικῶν ἡμερῶν στὸ Ἰσραήλ, ὅπου διεξάγει συνομιλίες μ' ἀνώτατους ἐπισήμους γιὰ προβλήματα ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν αἰγυπτο-ἰσραηλινὴ συνθήκη.

Στὸ ἰρανικὸ Κουρδιστάν, κοντὰ στὰ δυτικὰ σύνορα τοῦ Ἰράν, ξέσπασε ἀπὸ καιρὸ ἔνοπλη σύρραξη μεταξὺ ἀντίπαλων κουρδικῶν δυνάμεων καὶ τοῦ ἰρανικοῦ κυβερνητικοῦ στρατοῦ. Τὶς τελευταῖες μέρες ἡ σύρραξη πῆρε μεγάλες διαστάσεις, προπαντὸς στὶς πόλεις Μαχαμπάντ, Μπανέχ κλπ., ὅπου χρησιμοποιήθηκαν βαριὰ ὄπλα. Τὰ θύματα εἶναι πολλά.

Ἡ κυβέρνησις τοῦ Ἰράν διέταξε τὴν ἀπέλαση δύο ἀνταποκριτῶν τοῦ ἀμερικάνικου πρακτορείου Ἄσ. Πρὸς καὶ τὸ κλείσιμο τῶν γραφείων του στὴν Τεχεράνη γιατί μετὰδιδαν διαστρεβλωμένες εἰδήσεις σχετικὰ μὲ τὴν πραγματικότητα στὸ Ἰράν.

Σὲ διάφορες περιφέρειες τοῦ Ἀφγανιστάν, προπαντὸς στὶς βορειοδυτικὲς, συνεχίζονται σκληρὲς μάχες μεταξὺ τῶν δυνάμεων τῶν ἀντιπάλων τοῦ καθεστώτος καὶ τῶν κυβερνητικῶν στρατευμάτων. Στὸ Παρβάν καὶ Πουσίρ, βόρεια τῆς Καμπούλ, οἱ κυβερνητικὲς δυνάμεις χρησιμοποίησαν πολλὰ ἀεροπλάνα καὶ τάνκς.

Ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση ἀποφάσισε νὰ ἀγοράσει ἄλλο 1 ἑκατομμύριο 80 χιλιάδες τόννους σιτηρὰ ἀπὸ τὶς ΕΠΑ ἐντὸς τοῦ Σεπτέμβρη. Μὲ βάση τὶς συμφωνίες γιὰ τὸ οἰκονομικὸ ἔτος 1978—1979, ἡ σοβιετικὴ ρεβιζιονιστικὴ κλίκα ἀγόρασε μέχρι τώρα ἀπὸ μεγάλες ἀμερικάνικες φέρμες 15,5 ἑκατομμύρια τόννους στάρι καὶ καλαμπόκι.

Πάνω ἀπὸ 20.000 κάτοικοι τῆς πόλης Βιλινουέβα ντὲ λὰ Σερένα καὶ τῶν περιχώρων της στὸ νοτιοδυτικὸ τμήμα τῆς Ἰσπανίας, κατέβηκαν σὲ μεγάλη διαδήλωση διαμαρτυρίας ἐνάντια στὴν οἰκοδόμησι ἀπὸ μιὰ ἀμερικάνικη ἐταιρεία ἐνὸς πυρηνικοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ, ποὺ θὰ ρυπάνει τὸν ποταμὸ Γκουαντιάνα.

Στὴν πρωτεύουσα τῆς Κούβας Ἀβάνα διεξάγεται ἡ ἕκτη συνδιάσκεψη κορυφῆς τῶν «ἀδέσμευτων χωρῶν».

Οί νοτιοαφρικανοί ρατσιστές βομβάρδισαν άγρια με άεροπλάνα και με τὸ πυροβολικὸ τὸ δυτικὸ τμήμα τῆς Ζάμπια, προξενώντας πολλά θύματα ανάμεσα στὸν πληθυσμὸ καὶ μεγάλες ζημιές.

Ἐπὶ μιᾶ σφοδρῇ θύελλα βρῆκαν τὸ θάνατο στὴ Δομικανικὴ Δημοκρατία πάνω ἀπὸ 600 ἄτομα καὶ καταστράφηκαν ἑκατοντάδες σπίτια.

(Σύμφωνα με τὸ ΑΤΣ)

Η ΙΣΠΑΝΙΑ ΣΤΑ ΝΥΧΙΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Τὸν τελευταῖο καιρὸ ἐπισκέφτηκαν τὴν Ἰσπανία διάφορες ὁμάδες ἀμερικάνικων ἐπιχειρηματιῶν καὶ σχεδίασαν τὴν ἴδρυση νέων κλάδων ἢ τὴν ἐκτέλεση νέων ἐπενδύσεων ὥστε νὰ δημιουργηθοῦν πὸ κατάλληλοι ὅροι γιὰ τὴν ἀμερικάνικη διείσδυση σ' αὐτὴ τὴ χώρα. Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες ἀμερικάνικες ἐταιρεῖες, ἡ «Τζένεραλ Μότορς Κορπορέισιον», ἀνήγγειλε τὸν τελευταῖο καιρὸ ὅτι θὰ κάμει στὴν Ἰσπανία τὶς μεγαλύτερες ἐπενδύσεις τῆς ὕψους 1,58 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Σύμφωνα με τὰ δοσμένα, οἱ ξένες ἐπενδύσεις σ' αὐτὴ τὴ χώρα τὴν περασμένη χρονιά αὐξήθηκαν 97% σὲ σύγκριση με τὴν προηγούμενη.

Φέτος θ' ἀνοίξουν παραρτήματα στὴν Ἰσπανία 10 ἀμερικάνικες τράπεζες.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΟΥ ΚΚ ΚΑΝΑΔΑ (Μ - Λ) ΕΠΙΣΚΕΦΤΗΚΕ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Μὲ πρόσκληση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΕΑ, ἀντιπροσωπεία τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Καναδά (μ - λ), μ' ἐπικεφαλῆς τὸν ἀρχηγὸ τοῦ Κόμματος Χάρντιαλ Μπάνις, ἔκαμε φιλικὴ ἐπίσκεψη στὴ χώρα μας.

Τὸ μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καὶ γραμματέας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΕΑ σ. Ραμιζ, Ἄλβια δέχτηκε στὴν ἔδρα τῆς Κεντρικῆς

Ἐπιτροπῆς τὴν ἀντιπροσωπεΐα τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Καναδᾶ (μ - λ) καὶ διεξήγαγε μ' αὐτὴ συνομιλίες γιὰ προβλήματα κοινοῦ ἐνδιαφέροντος. Οἱ συνομιλίες διεξήχθησαν σὲ θερμὴ καὶ συντροφικὴ ἀτμόσφαιρα καὶ στὸ πνεῦμα τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ. Στὴ συνάντηση πῆραν μέρος ἐπίσης τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος Μπεχάρ Στύλα καὶ Ἰζελίλ Γκιόνι.

(Σύμφωνα μὲ τὸ ΑΤΣ)

ΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΩΝ ΕΔΟΣΕ Μ' ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Στις 4 Σεπτέμβρη, σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ωραιότερες καὶ μεγαλύτερες αἴθουσες τῆς Ἀγκυρας, τὸ Συγκρότημα Τραγουδιῶν καὶ Χορῶν τῆς ΛΣΔ τῆς Ἀλβανίας, ποὺ πῆγε στὴν Τουρκία στὰ πλαίσια τῶν πολιτιστικῶν ἀνταλλαγῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἔδωσε μ' ἐπιτυχία τὴν πρώτη του παράσταση. Προσῆλθαν οἱ μόνιμοι ὑπουργοὶ σ' ἐπίπεδο ἀντιπροέδρου τῆς κυβέρνησης Ἀχμέτ Σιανέρ καὶ Λιουφί Ντογκάρ, ὁ ὑπουργὸς Ἀμυνας Νεσιὰτ Ἀκμαντόρ, ὁ ὑπουργὸς Τουρισμοῦ καὶ Πληροφοριῶν Ἀλὲς Ἰζοσκούν, ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων ἰδρυμάτων τῶν καλῶν τεχνῶν, τῆς κουλτούρας, τῶν ἐπιστημῶν κ.ἄ. Παρευρίσκονταν καὶ ὁ πρεσβευτὴς τῆς ΛΣΔ τῆς Ἀλβανίας Γκυλανὶ Σιέχου.

Πρὶν ἀρχίσει ἡ παράσταση ὁ Ὅμηρ Χατζία, ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΛΣ τῆς ἐπαρχίας Τιράνων, ἀρχηγὸς τοῦ Συγκροτήματος, χαιρέτησε τοὺς παρευρισκόμενους καὶ τοὺς εὐχαρίστησε γιὰ τὴ θερμὴ ὑποδοχὴ ποὺ ἐπιφυλάχτηκε στὸ Συγκρότημα. Ἐνῶ ὁ προϊστάμενος τμήματος στὴ Διεύθυνση τῆς Κουλτούρας στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν Μπαρλιάς Ἐρικοὺν εὐχήθηκε στοὺς ἄλβανοὺς καλλιτέχνες τὸ καλῶς ὀρίσατε.

Ὁ ὁμορφος χορὸς τοῦ Ἀετοῦ, μὲ τὸν ὁποῖο ἄνοιξε ἡ παράσταση, ὁ χορὸς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς λευτεριᾶς, οἱ μελωδίες, ἡ εὐχάριστη ἀρμονία χρωμάτων κλπ., σήκωσαν στὸ πόδι τοὺς θεατές, οἱ ὁποῖοι χειροκροτοῦσαν συνεχῶς.

Τὰ τραγούδια «Ἐνβὲρ Χότζια, γειὰ χαρά», «Σιότε Γκαλίτσα», «Καλῶς μᾶς ἦρθες», «Ψηλὰ τὶς σημαῖες τοῦ Συνεδρίου» τὸ τουρκικὸ τραγούδι «Μελαχροινὴ μου» καὶ ἄλλα προκάλεσαν μεγάλο ἐνθουσιασμὸ στοὺς θεατές, οἱ ὁποῖοι ζήτησαν νὰ ἐπαναληφτοῦν.

Ὁ μεγαλύτερος μαέστρος τῆς Τουρκίας Χικμέτ Σιμισέκ εἶπε ὅτι τὸ συγκρότημα εἶναι λαμπρὸ καὶ ὅτι ἡ μεγάλη του ἐπιτυχία δείχνει τὴ δύναμη τῆς σοσιαλιστικῆς Ἀλβανίας.

(Σύμφωνα μὲ τὸ ΑΤΣ)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Στὰ πλαίσια τῶν 35χρονων τῆς Ἀπελευθέρωσης τῆς Πατρίδας σὲ διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου συνεχίζεται ἡ ὀργάνωση διαφόρων δραστηριοτήτων γιὰ τὴ χώρα μας.

Ἡ πρεσβεΐα τῆς ΛΣΔ τῆς Ἀλβανίας στὸ Κάιρο, ὀργάνωσε στὴν ἔδρα της τὴν προβολὴ τοῦ ἀλβανικοῦ καλλιτεχνικοῦ φιλμ «Ποτάμι φωτός». Ἐπαιρναν μέρος φίλοι καὶ καλοθελητὲς τῆς χώρας μας, παράγοντες τῶν τεχνῶν καὶ τῆς μόρφωσης, δημοσιογράφοι, ἐργαζόμενοι τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεόρασης κλπ.

Μὲ τὴν εὐκαιρία ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς ἀλβανικῆς πρεσβεΐας, Κιαζιμ Τέπι, μίλησε στοὺς παρευρισκόμενους γιὰ τὸν Ἐθνικοαπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας καὶ γιὰ τὸ ρόλο τοῦ Λαϊκοῦ μας Στρατοῦ σήμερα γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν κατακτήσεων τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴν Ἀλβανία κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγησι τοῦ Κόμματος καὶ τοῦ σύντροφου Ἐνβέρ Χότζια. Μίλησε ἐπίσης γιὰ τὰ ἔργα τοῦ σύντροφου Ἐνβέρ Χότζια «Ἱμπεριαλισμὸς καὶ ἐπανάσταση» καὶ «Σκέψεις γιὰ τὴν Κίνα».

Οἱ παρευρισκόμενοι παρακολούθησαν μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τὴν ὁμιλία καὶ τὸ φιλμ. Στὸ τέλος δόθηκε κοκτέιλ.

Ἡ πρεσβεΐα τῆς ΛΣΔ τῆς Ἀλβανίας στὴ Σόφια ἔδωσε φιλμ - κοκτέιλ στὴν ἔδρα της γιὰ τοὺς Ἀλβανοὺς ποὺ διαμένουν στὴ Βουλγαρία. Μὲ αὐτὴ τὴν εὐκαιρία χαιρέτησε τοὺς παρευρισκόμενους ὁ ἀκόλουθος τῆς πρεσβεΐας Ἀντὲμ Ὑμέραϊ.

Ἵστερα προβλήθηκε τὸ φιλμ «Τὸ καλλιτεχνικὸ συγκρότημα "Μιγκένι" στὴν Τουρκία».

Ἄξια μεγίστης προσοχῆς ἐκ τῆς προσεκτικῆς παρατηρήσεως τῆς μετωπίδος τοῦ «Λαϊκοῦ Βήματος» τυγχάνουσι δύο τινα, πρῶτον: Ὅτι ἡ ἐλληνόγλωσσος αὕτη ἐφημερὶς ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα τῆς Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου ἐνῶ οὐδόλως μνημονεύει τὴν Ἐπαρχί-

αν 'Αγίων Σαράντα και Χειμάρρας ἔνθα, ὡς γνωστόν, διαβιοῖ ὡσαύτως συμπαγῆς Ἑλληνικῆ Μειονότης. Δεύτερον τὴν ἀναφέρει ἀπλῶς ὡς «Ἑλληνικὴν Μειονότητα» ἐνῶ εἶναι «Ἐθνικὴ Ἑλληνικὴ Μειονότης» ὡς πολὺ ὀρθῶς ἡ ἄλβανικὴ ἐφημερὶς τῶν Τιράνων «SHIPERIA ERE = NEA ALBANIA» (πολιτικο - οἰκονομικὴ) εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 τοῦ Μαΐου 1970 καὶ εἰς ἀνταπόκρισιν τῆς ἐξ Ἀργυροκάστρου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Μαΐου 1970, γράφει: «Ἐωρτάσθη σήμερον ἐν Ἀργυροκάστρῳ ἡ 25ετία ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος "Λαϊκὸ Βῆμα" ὄργανον τοῦ Δημοκρατικοῦ Μετώπου Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου διὰ τὴν ἔθνικὴν Ἑλληνικὴν Μειονότητα...» λέξιν «ἔθνικὴν» ἣν ἐπιμελῶς ἀποφεύγει ἡ ἑλληνόγλωσσος αὕτη ἐφημερὶς.

Ἄλλὰ ἰδοὺ καὶ ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐφημερίδος «Λαϊκὸ Βῆμα», ὅπως καθορίζεται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Ἐνβέρ Χότζια:

«Μία πλεον εὐρυτέρα, πλεον ἐνεργὸς καὶ δραστηρία πολιτικὴ ἐργασία εἰς τὰ χωρία τῆς Μειονότητος δύναται νὰ γίνῃ μέσῳ τῆς ἐφημερίδος «Λαϊκὸ Βῆμα», μὲ σεμινάρια ἐκ μέρους τῶν Γραμμάτων τῶν Ὄργανώσεων Βάσεως τοῦ Κόμματος. Ἐὰν καθοδηγηθοῦν καλῶς οἱ Γραμματεῖς τῶν Ὄργανώσεων Βάσεως πῶς νὰ διεξάγουν τὴν προπαγάνδαν τοῦ Κόμματος εἰς τὸν λαόν, ἐὰν ἐπισημάνουν καὶ προσανατολισθοῦν αὐτοὶ πρὸς τὰ ποῦ ἀποβλέπει ἡ ἐχθρικὴ προπαγάνδα καὶ ποίαν στάσιν πρέπει νὰ κρατήσουν, ἐὰν ἐξηγήσουν εἰς τὸν λαὸν τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τῆς χώρας μας καὶ τὰ λοιπά, τότε θὰ ἔχωμεν καλὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν ἀντιπροπαγάνδαν».

(Ἐκ τῶν «VERPA = ΑΠΑΝΤΩΝ» τοῦ Ἐνβέρ Χότζια, Τόμος 21ος, Μάιος - Σεπτέμβριος 1961, σελὶς 505).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΧΑΡΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ	4
ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	23

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ 1921—1940

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ἡ Συνθήκη τοῦ Λονδίνου τοῦ 1913 καὶ τὸ Πρωτόκολλον τῆς Φλωρεντίας τοῦ 1913	29
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ὁ ὅρος «Βόρειος Ἡπειρος»	38
-------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Στατιστικοὶ πίνακες τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλληνογλώσσου «Μειονότητας»	40
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Ἐκθεσις Σχολικοῦ ἔτους 1928—1929 μετὰ σχετικῶν Πινάκων τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις Ἐπιθεωρητοῦ Σχολείων Βορείου Ἡπείρου κ. Ἄθαν. Ναθαναήλ	52
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Προσφυγὴ τῆς «Μειονότητας» εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν τὸ ἔτος 1934	79
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Ἐνέργειαι Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν τοῦ Λιμποχόβου	95
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Δημοσιεύματα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Τύπου	97
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΝ

Ἐνωμοδοτήσεις τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης τῆς Χάγης ἐπὶ τῆς προσφυγῆς τῆς «Μειονότητας»	107
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

Τὸ ὑποβληθὲν Σχέδιον Νόμου ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Κ.τ.Ε. διὰ τὰ «Μειονοτικὰ Σχολεῖα»	122
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

Ἀναλυτικὴ Ἐκθεσις Σχολικοῦ ἔτους 1936—1937 τοῦ ἐν Ἀργυροκάστρῳ Ἀλβανοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Ἰδιωτικῶν (Κοινοτικῶν) Σχολείων τῆς «Μειονότητας» κ. Κὸλ Κότσι	126
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

Ἡ «Νέα Φιλικὴ Ἐταιρεία»	171
------------------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

Τὸ πρωτότυπον ἀναφορᾶς τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητας» πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν	176
---	-----

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ.
ΤΟ ΛΥΚΟΦΩΣ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΟΣ. ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΙΣ ΤΩΝ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ.
1941—1979

	Σελ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ	
Πίναξ μετονομασίας ενίων χωρίων τῆς «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς «Μειονότητος»	189
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ	
Στατιστικὸς πίναξ πληθυσμοῦ τῆς Ἀλβανίας καὶ Διοικητικὴ αὐτῆς διαί- ρεσις	190
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ	
Κατάργησις τῆς Ὀρησκείας	192
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ	
Λειτουργία τῶν Σχολείων τῆς «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος» κατὰ τὴν Μαρξιστικὴν - Λενινιστικὴν Θεωρίαν καὶ τὰ χρησιμοποιούμενα δι- δακτικὰ βιβλία	198
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ	
Συζήτησις ἐν τῷ Ἐκτῷ Συνεδρίῳ τοῦ Κόμματος Ἐργασίας Ἀλβανίας (Τίρανα ὁμ. Νοεμβρίου 1971) τῆς ἐκπροσώπου τῆς «Ἑλληνικῆς Μειο- νότητος» Ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου Σοφίας Ντούλε	225
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ	
Ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ «Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος»	232
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ	
Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ «Ἐθνικῆς Ἑλ- ληνικῆς Μειονότητος»	252
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ	
Μετωπὶς τῆς ἐν Ἀργυροκάστρῳ ἐκδιδομένης Ἑλληνιστὶ ἐφημερίδος «Λαϊ- κὸ Βῆμα»	265

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἡ ΔΩΔΩΝΗ,

Κονίτσης 195 - Ἀνω Τοῦμπα

Τηλ. 920.610 - 925.159

Θεσσαλονίκη

Ε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

1. Σπύρου Στούπη:
ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΟΙ
Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΘΝΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1976
2. Κώστα Π. Λαζαρίδη:
ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ
ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1914
ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΚΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1977
3. Μεγελάου Σωκρ. Ζώτου:
ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1978
4. Σταύρου Ματθ. Γκατσαπούλου:
ΜΟΣΧΟΠΟΛΙΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1979
5. Πάνου Δημ. Ξυιόβα:
ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ ΟΡΟΛΟΓΑΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1980
6. Καπολέοντος Σταμ. Δοκανάρη:
Ο ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΗΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΚΩΝ) ΝΟΣ ΠΑΛΑΣΚΑΣ
ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1980
7. Γεωργίου Χαρ. Παπαδοπούλου:
Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ ΖΗΤΗΜΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ 1921—1979
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1981